BAUR

RASVIJETLI SE!

ZAGREB 1941

R 2703/2

II. dio

BAUR / RASVIJETLI SE!

BENEDIKTO BAUR R. Sv. B.

»RASVIJETLI SE!«

Liturgijska razmatranja za sve dane
crkvene godine

II. dio:

USKRSNO DOBA
od nedjelje sedamdesetnice do Duhova

Preveli
O. FERDO GASSMANN i O. ANĐELKO GREGIĆ
Franjevci

IZDAJE ZBOR FRANJEVAČKE OMLADINE
ZAGREB, Kaptol br. 9
1941

Dopuštenjem
redovničkih poglavara od 10. siječnja 1941. broj 58 i
Nadbiskupskog Ordinarijata u Zagrebu od 27. siječnja 1941.
broj 418.

2020

Ovaj je prijevod djela Benedikta Baura »WERDE LICHT!« izrađen prema III. izdanju od g. 1939., a prijevod je odobrila izdavalačka kuća Herder i dr., Freiburg i. B., Njemačka, svojim dopisom od 6. studenoga 1940.

Tisak »Tipografije« d. d. u Zagrebu.

I. PREDKORIZMENO DOBA.

Uvod.

U božićnom i bogojavljenskom vremenu ukazao nam se Spasitelj. Duboko smo se klanjali slavnom božanskom Kralju, koji je među nama. »Neka se Bogu klanjaju svi anđeli njegovi, neka klikće zemlja!« »Eto dođe vladalac Gospodin, kraljevska je čast u ruci njegovoj i gospodstvo!« »Dođite, da mu se poklonimo!«

Sada se najednom promijenila slika! S nedjeljom sedamdesetnicom nestaje ispred naših očiju slave velikoga Kralja i Boga. Našim se očima ukazuje Gospodin, koji trpi i umire. Crkva želi da u svom bogoslužju prati Spasitelja na njegovom teškom križnom putu, želi da s njime trpi i umire, da tako o Uskrsu uzmogne s njime i uskrsnuti.

U svetoj korizmi moramo »umrijeti«. Moramo umrijeti grijehu, svijetu i svjetovnim taštinama, tijelu i tjelesnim požudama, strastima i neurednim nagnućima. To se umiranje ima sastojati u odlučnom nastojanju, u neprekidnoj borbi, u mrtvenju, odricanju i trpljenju. Tim putem moramo poći u susret novom, slavnom životu.

U toj ćemo borbi posve sigurno pobijediti, a u tom umiranju sigurno živjeti. Ta u nama živi, u nama se bori i trpi sam Krist Gospodin, glava u udovima. U njemu ćemo sigurno pobijediti, uskrsnuti i živjeti.

Prema tome, morat ćemo se u korizmeno doba naporno i odlučno boriti protiv pokvarene naravi, protiv grijeha, svijeta i tijela. Poučeni u bogoslužju prihvatit ćemo svakim danom iznova tu borbu. Borbom do pobjede! Po smrti u život! »Non moriar, sed vivam — Ne ću umrijeti, nego živjeti!«

Sveta Misa nedjelje sedamdesetnice.

1. Nedjeljom sedamdesetnicom ulazimo u uskrsno doba. Naše se misli sve više svraćaju na divno uskrsno otajstvo, koje u sebi krije Kristovu muku, uskrsnuće i preobraženje. S Kristom polazi Crkva, s Kristom moramo i mi poći u smrt, s njime moramo uskrsnuti, da budemo s njime i proslavljeni. Borbom k pobjedi! Po žalosti, trpljenju, muci i smrti k uskrsnuću, k novom životu, k uskrsnom životu novoga čovjeka i vječnoj uskrsnoj slavi na nebesima, k potpunom uskrsnuću.

2. Na nedjelju sedamdesetnicu odabrala je sveta Crkva između odraslih katekumena one, koji će u uskrsnoj noći primiti sveto krštenje i tako duhovno uskrsnuti. Taj događaj podsjeća i nas našega odabranja i poziva nas, da se pridružimo broju onih izabranih, koji će kao kršćani, kao Kristovi sljedbenici biti spremni da slijede Krista: borbom do pobjede, po teškoj muci do blaženog uskrsnuća! Zato se odlučno spremimo za boj, pođimo u trkalište i nastojmo svim silama zadobiti pobjedničku nagradu, neuveli pobjednički vijenac vječnoga Uskrsa. Sveti mučenik Lovro, koji je trpio na užarenom željezu, neka bude naš vodič i uzor u borbi. Sakupili smo se u njegovoj zbornoj crkvi, da se zajedno s njime borimo. S njime ćemo moliti ulaz. U pozadini se javlja prvi i najveći mučenik, sam Krist, zaodjeven crvenom odjećom vlastite krvi. S njime i s Crkvom, koja je s njime sjedinjena, pođimo u borbu govoreći: »Obuzeše me uzdasi smrtni, opkoliše me podzemne boli« (ulaz). Ispaštajući za svoje grijehe recimo: »I ako pravedno trpimo radi svojih grijeha, ipak nas milosrdno izbavi radi slave svojega imena« (molitva). Pođimo odlučno na trkalište, da sudjelujemo u natjecanju. Nastojmo, da stignemo do mete, do vječnog uskrsnuća. Budimo zato uzdržljivi, mrtvimo svoje tijelo i podložimo ga duhu (poslanica). Od Boga tražimo snage, da se možemo odricati, trčati i boriti se, jer on ne ostavlja onoga, koji ga traži, i ne prezire po-

nizmu prošnju svojih sluga (na stepenicama). U današnjem bogoslužju poziva Gospodin pripravnike, katekumene, ali s njima poziva i nas u svoj vinograd, da ozbiljno poradimo oko spasenja svoje duše. Taj rad obuhvata i rad za naše bližnje i za samu svetu Crkvu. Radosno se odazovimo pozivu domaćine, koji nas je u jedanaestomu času pozvao, t. j. u Kristovo vrijeme, u divnom Novom Zavjetu, koji obiluje tolikim milostima. Na velike nas je stvari pozvao! Dao nam je snage i sposobnosti za rad. Ne preostaje dakle drugo, već da se prihvatimo posla (evanđelje).

3. S ovom odlučnošću pođimo na prikazanje. Žrtvujmo sve, odrecimo se svega. Položimo na patenu svoju odluku, da ćemo se boriti protiv svijeta, grijeha i tijela, da ćemo odvažno podnositi sve nevolje, neprilike i trpljenja, ne bi li tako sa svetim mučenikom Lovrom i božanskim Spasiteljem i sami postali mučenici. Zato probudimo kod svete Mise i sebi čuvstva Kristova, koji pred nama na oltaru obnavlja svoju žrtvu na križu, i budimo spremni, da s njime pođemo i u samu smrt. Ali smrću se ne svršava sve, nego iza nje dolazi život; poslije Velikoga petka dolazi Uskrs, poslije borbe pobjeda; tamni će grob rasvijetliti uskrsno svijetlo. Krist se žrtvuje kao živi, uskrsnuli i proslavljeni Gospodin, kao pobjednik smrti i grijeha. U svetoj Misi poziva i nas, da sudjelujemo u njegovom uskrsnuću i proslavljenju. Krist nam je dao da možemo imati udjela na njegovim zaslugama i djelima, u njegovoj silnoj ljubavi prema Ocu, u njegovom predanju u svetu volju Božju, u njegovoj hvali i predostojnom klanjanju, ispaštanju i zadovoljštini. Kao uskrsnuli i preobraženi Gospodin silazi u svetoj pričesti k nama, daje nam se za hranu i napunja nam dušu svjetlošću svoga preobraženoga života. Tako postaje duša i sama svijetla u njegovoj svjetlosti i pomalo već uživa blaženstvo preobraženoga života. Duša već naprijed vidi sebe okrunjenu pobjedničkom krunom i s dinarom u ruci radi svoga vjernoga rada u vinogradu, koji će biti zalog buduće pobjedničke krune i konačne plaće na nebu, o vječnom Uskrsu. Borbom do pobjede!

Nedjelja sedamdesetnica.

Borbom do pobjede!

Približuje se Uskrs, dan pobjede, uskrsnuća, života i otkupljenja. Danas je misno slavlje u zbornoj crkvi svetog Lovre, koji je junački podnio mučeničku smrt na užarenom željezu. Sjedinimo se s njime i odlučimo, da ćemo se pomoću Božjom boriti kao i on. Borbom do pobjede! Na Uskrs treba da budemo po duhu i praktičnom životu ponovno krštenì, treba da postanemo novi stvor, novi uskrsnuli čovjek. Put do toga vodi samo preko Golgote.

1. »Nebesko je kraljevstvo kao domaćin, koji iziđe rano ujutro, da najmi radnike za svoj vinograd.« Izišao je u rano jutro, oko treće, oko šeste, oko devete i oko jedanaeste ure. I uvijek je našao neke, koji nijesu radili u vinogradu svoje duše, nego su tratili vrijeme. Došao je i k nama. »Što stojite ovdje cijeli dan bez posla?« Još nismo sav posao posvršavali. Potrebno je, da ozbiljnije i revnije radimo nego li dosada. Bog poziva i nas: »Idite u moj vinograd«, radite na spasenju i posvećenju svoje duše. Danas, u ovaj čas, zove nas, zove mene. Još nije prekasno. Prekasno je samo za one, koji ne će da se ostave svoje lijenosti i grijeha misleći da imaju još vremena da se obrate. »Što stojite bez posla?« Danas Bog zove nas, ali i mene, da se natječem u trkalištu. Kao nagradu obećaje nam dinar vječnoga života, neuvelu, nebesku pobjedničku krunu. Borbom je moramo steći!

2. Kao uzor u borbi korizmenog vremena imamo u bogoslužju zbornog sveca, svetog Lovru. On se krvavo kao mučenik bori na užarenom željezu i moli Gospodina: »Obuzeše me smrtni uzdasi, opkoliše me podzemne boli. U svojoj tjeskobi prizvah Gospodina i on usliša moj glas iz svoga svetoga hrama« (ulaz). U poslanici vidimo drugi uzor, svetog Pavla, muževnog borca za Krista i Crkvu. »Braćo! Zar ne znate, da oni, koji trče u trkalištu, zaista svi trče, ali jedan dobiva nagradu. Tako trčite, da dostignete. A kojigod se bori, uzdržaje se od svega: oni, da dobiju raspadljiv vijenac, a mi neraspadljiv. A ja tako trčim, ne kao bez cilja, tako se borim, ne kao onaj, koji mlati vjetar, nego obuzdavam svoje tijelo i dogonim u pokornost.« Treći uzor i primjer nama za opomenu jest izabrani izraelski narod. Krst i euharistija u središtu su uskrsnog slavlja, koje danas počinjemo. Dobro promislimo opomenu današnjega bogoslužja: i izabrani narod imao je svoj krst i euharistiju. Oni su bili »svi pod oblakom, i svi su prešli preko mora, i svi su bili kršteni po Mojsiju u oblaku i u moru; svi su jeli isto duhovno jelo (manu) i svi su pili isto duhovno piće (vodu iz stijene), ali se većina od njih nije svidjela Bogu«. Samo su neki od njih stigli u obećanu zemlju, velika se većina, naime, iznevjerila Bogu, premda su imali krst i manu. Jao nama, ako ne živimo onako, kako to traži sveti krst i sveta euharistija! I najsvetiju stvar možemo zlo upotrijebiti.

3. »Kojigod se bori, uzdržaje se od svega.« To neka bude naše geslo na početku korizmenog vremena: odrecimo se svega, upravo svega. Zašto? Da se Krist, borac i pobjednik, nastani u nama i da u nama pobijedi. Odrecimo se svega, odstranimo sve što može priječiti djelovanje Kristovo u nama. Umrijeti moramo, da nešto postanemo! Treba umrijeti grijehu i najmanjoj promišljenoj nevjeri i nesavršenosti. Treba umrijeti svakoj želji i čežnji, koja nije posve u skladu s Božjom voljom. Treba umrijeti vlastitomu duhu i djelovanju, da posve stojimo pod utjecajem i djelovanjem Kristova Duha i njegove milosti. To je ono, što nedjelja sedamdesetnica i korizmeno vrijeme traži, da u sebi ostvarimo. Da li smo spremni da se svega odreknemo?

»Zar ne znate, da oni, koji trče u trkalištu, zaista svi trče, ali jedan dobiva nagradu. Tako trčite, da dostignete« (poslanica). Samo jedan jedini dobiva nagradu. To je bio Krist, pobjednik smrti i grijeha. Mi ćemo dobiti nagradu samo onda, ako smo sjedinjeni s njime, ako smo udovi Kristova tijela, ako smo vođeni njegovom milosti, ako živimo njegovim životom, ako se borimo i pobjeđujemo njegovom snagom. On u nama! Glava u svojim udovima! Od neobične je važnosti, da budemo u njemu, a on u nama. U današnjoj svetoj Misi sjedinimo se još više s njime, poprimimo u sebe još više njegov Duh i

njegovu silu. S njime i u njemu steći ćemo pobjedničku nagradu, vječno i blaženo uživanje Božje.

Molitva.

Ti si pomoćnik u pravo vrijeme, neka se dakle uzdaju u te svi koji te znadu, jer nikad ne ostavljaš one, koji te traže, Gospodine! Jer ne će dovijeka ostati u zaboravi bijednik, nada ubogih ne će biti zauvijek prevarena. Ustani, Gospodine, da se čovjek ne ponese (na stepenicama).

Molimo te, Gospodine, milostivo usliši molitve puka svoga, da mi, koji pravedno trpimo radi svojih grijeha, milosrdno budemo izbavljeni radi slave imena tvoga. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza nedjelje sedamdesetnice.

Prvi grijeh.

»Idite u moj vinograd!« A gdje smo bili prije nego što nas je najmio u svoj vinograd? Na to nam odgovara odlomak iz Svetoga Pisma, koji čitamo kod matutina (jutrenje). U ovim danima čitamo o stvaranju čovjeka i o prvom grijehu. Zato se opet sjetimo istočnoga grijeha, koji nas je udaljio od Boga, i da mu se nikad više ne bismo približili, da nas nije milostivo pozvao u svoj vinograd, u Crkvu.

1. »Zmija je bila lukavija od svih životinja na zemlji. Ona reče ženi: Zašto vam je Bog zabranio, da ne jedete sa svakoga drveta u raju? A žena joj odgovori: Mi jedemo roda s drveta, koja su u raju; samo roda s drveta, koje je usred raja, zapovijedi nam Bog, da ne jedemo, i da ne diramo u nj, da ne umremo. A zmija reče ženi: Nikako ne ćete umrijeti. Nego zna Bog, da u koji dan uzjedete s njega, otvorit će vam se oči i bit ćete slični Bogu razlikujući dobro i zlo. I žena videći da je drvo dobro za jelo, lijepo za oko, da ga je milina gledati, uzabra roda s njega i okusi pa dade i mužu svojemu, te i on okusi« (1. Mojs. 3, 1 sl.). Kako je sudbonosno bilo radoznalo pitanje: »Zašto?« Kako je bilo varavo obećanje: Otvorit će vam se oči! Eva je pristala na napast.

Povjerovala je napasniku i prestupila Božju zapovijed. Kako je bila ohola, neposlušna, nevjerna i nezahvalna prema Bogu!

2. »I zazva Gospodin Bog Adama i reče mu: Gdje si? ... Da nijesi jeo s drveta, što sam ti zapovijedio, da ne jedeš s njega? A Adam reče: Žena, koju si mi dao za družicu, dade mi s drveta i jedoh. A Gospodin Bog reče ženi: Zašto si to učinila? ... Umnožit ću boli tvoje trudnoće, s mukom ćeš rađati djecu i bit ćeš pod vlašću muževom, i on će ti biti gospodar. A Adamu reče: Što si slušao glas svoje žene i jeo s drveta, što sam ti zapovijedio, da ne jedeš s njega: prokleta zemlja radi tvojeg djela, s mukom ćeš se od nje hraniti svega vijeka svojega. Trnje i korov će ti rađati, a ti ćeš jesti travu zemaljsku. U znoju lica svojega jesti ćeš hljeb, dokle se ne vratiš u zemlju, od koje si uzet; jer si prah i u prah ćeš se vratiti« (1. Mojs. 3, 9 sl.). Kazna je bila strašna! Bili su izagnani iz raja, živjeli su u nemiru, mnogo su patili i trpjeli i napokon su morali i umrijeti. A što je bilo tek u vječnosti?

3. Grijeh nas odalečuje i odvraća od Boga i njegovih zapovijedi. Grijeh je nezahvalnost i pobuna protiv Boga. Grijeh je isto što i zapostaviti Boga nekom stvorenom dobru, vlastitoj želji, časovitoj pohoti, svojem dragom ja. U grijehu tražimo ponajprije sebe, udovoljujemo svojim željicama i strast ima prednost pred voljom Božjom. Grijeh je, u stanovitom smislu, neizmjerna uvreda i zapostavljanje Boga.

Sjedinimo se danas sa cijelim grešnim čovječanstvom, i molimo iz duboke njegove potrebe i u njegovo ime ulaz današnje Mise: »Obuzeše me smrtni uzdasi, opkoliše me podzemne boli.« Teško nama, ako domaćin ne iziđe i ako nas u svojoj milosrdnoj ljubavi ne najmi u svoj vinograd, u svetu Crkvu! Kako moramo biti zahvalni i kako vjerno moramo raditi u njegovom vinogradu i vršiti njegovu volju, da mu se pokažemo zahvalnim.

»U svojoj tjeskobi prizvah Gospodina i on usliša moj glas.« Prisustvujući današnjoj svetoj Misi uzmimo u svoje ruke svoj žrtveni dar, tijelo i krv Gospodnju, i prikažimo ga nebeskom Ocu: »Oče, radi svojega Sina smiluj se nama, oprosti nam grijehe naše i milostivo nas primi. Pokaži svijetlo svojega lica svojemu slugi«, svojoj svetoj Crkvi, bijednom čovječanstvu!

»Spasi me po milosrđu svojem« (pričesna). »Ako gledaš na bezakonja, Gospodine, tko će opstati?» (zavlaka).

Molitva.

»Iz dubina vapijem k tebi, Gospodine, Gospodine, usliši glas moj. Neka slušaju uši tvoje glas molitve moje« (zavlaka).

Molimo te, Gospodine, milostivo usliši molbe svoga puka, da mi, koji pravedno trpimo radi svojih grijeha, milosrdno budemo izbavljeni radi slave imena tvojega. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza nedjelje sedamdesetnice.

»Idite u moj vinograd.«

»Idite i vi u moj vinograd!« Tu ćete naći posla za cijeli svoj život, dakako ako dobro radite!

1. Bog nas poziva u vinograd naše duše. Spasi svoju dušu, posveti svoju dušu! »Što koristi čovjeku, ako dobije sav svijet, a izgubi svoju dušu?« (Mat. 16, 26). Prva je duša i iznad svega je duša, spas i nutarnji napredak neumrle duše! Sve je drugo od manje važnosti i treba da služi ovoj prvoj zadaći. Naš je cilj duša i vječnost! Mi smo prezaposleni. Pune su nam ruke posla. Živimo u vječnoj vrevi, u neprekidnoj užurbanosti i nemiru: sad poduzeća, sad poslovi, zborovanja, sad zasjedanja. Sve samo savjeti, metode, formule i vježbe bez kraja i konca, a za dušu, za promatranje, za nutarnju molitvu, za tiho općenje s Bogom jedva da nađemo koji časak vremena. Da se vježbamo u krepostima, da se ozbiljno otkinemo od svoga ja i od zemaljskih stvari, na to jedva i pomišljamo. Radi toga nemamo ni vremena, a niti potrebnog mira. To je upravo nevjerojatno! Sin se Božji utjelovio, na križu je umro, utemeljio je svetu Crkvu, ustanovio je svete sakramente i u svetohraništu živi među nama, sve zato, da spasi i posveti naše duše. On se brine samo za njih. »Tražite najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravdu, a sve ostalo će vam se dodati« (Mat. 6, 33). On živi u nama. Svojim nadahnućima, svojim karanjem, svojom slatkoćom, svojim nutarnjim

i vanjskim kušnjama, potiče nas, da radimo za njegove interese i da zajedno s njime živimo samo za spas i posvećenje svojih duša. Kako je u tom pogledu s nama, sa mnom?

2. Bog nas poziva u vinograd Božjega kraljevstva, u vinograd svete Crkve. Jedno je srce središte sviju srdaca, središte cijeloga svijeta, a to je presveto Srce Isusovo. Svojom toplom ljubavi drži ono sva srca na okupu. Srca, koja su njemu odana, bit će međusobno povezana. Ona zajedno trpe, žive i rade jedno za drugo, zajedničko je njihovo blago i duhovno bogatstvo. To je općinstvo svetih! Štogod tko radi za vinograd svoje duše, od toga ima koristi cijela kršćanska zajednica, to koristi dušama naše braće. »Idite u moj vinograd!« Pozvani smo, da zajedno s Kristom otkupljujemo duše svoje braće i svojih sestara, da život i Duh Kristov, koji u sebi nosimo, presadimo u duše svojih bližnjih. »Vi ste svijetlo svijetu« (Mat. 5, 14). Koji mnogo radi u vinogradu svoje duše, koji se posvećuje i živi Kristovim životom, taj mnogo radi za cijelo Božje kraljevstvo na zemlji. Divna ruža ne resi samo sebe, nego ukrasuje i vrt. U redu milosti postoji sveti zakon: »Ništa ne će propasti!« Do mene stoji, da li ću svijetu biti na spas ili na propast. Da li ću koristiti ili škoditi. Ja mogu biti dušama, svijetu, koristan ili štetan. Tko ne pomaže i ne koristi, taj škodi. Ili ću živjeti u milosti i kreposno — jedino tako koristim zajednici — ili sam mrtav, bolestan, uzet te kao takav zajednici škodim. Sve štogod radim, sve dolazi do izražaja na ovaj ili onaj način. Ili sam pomoćnik Božji ili sotonin. Tu neutralnosti nema. Ja sam suodgovoran za sve. Tako je velik i prostran djelokrug u vinogradu, u koji me Bog pozvao! Tako mi je važan i odgovoran posao povjerio! Jesam li na to već kadgod mislio?

3. »Idite i vi u moj vinograd!« Sedamdesetnica nas ozbiljno opominje: budi odlučan! Radi vjernije i bolje nego li do sada. Bog želi, da radimo, da ozbiljno i dobro radimo. Na to nas poziva Bog, to zahtijeva i spas naše duše, a o tom napokon ovisi i vječnost. Raditi moramo i radi drugih, radi svojih bližnjih.

Promotri natjecatelje na trkalištu! Oni se uzdržavaju od svega samo da dobiju prolazan vijenac, a mi se borimo, da dobijemo neuveli vijenac. Sjeti se apostola Pavla: »Tako se bo-

rim, ne kao onaj, koji mlati vjetar, nego obuzdavam svoje tijelo i dogonim u pokornost, da, dok drugima propovijedam, ne bih možda sam bio osuđen« (poslanica). Smijem li ja drugačije postupati?

»Ako tko hoće da ide za mnom, neka se odrekne samoga sebe, uzme svoj križ i slijedi me« (Mat. 16, 24).

M o l i t v a.

Bože, utočište i jakosti naša, usliši ponizne molitve svoje Crkve i daj, da nastojeći oko božanskih stvari i tijelom i dušom tebi služimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza nedjelje sedamdesetnice.

B o ž j i p o z i v.

»Nebesko je kraljevstvo kao domaćin, koji iziđe rano ujutro, da najmi radnike za svoj vinograd.« Opet iziđe oko treće, šeste, devete ure, a oko jedanaeste ure, t. j. u punini vremena, u Novom Zavjetu, poziva i nas, i mene. »Što stojite bez posla? Idite u moj vinograd« (evanđelje). To nam javlja nedjelja sedamdesetnice.

1. P r v i p o z i v. Domaćin Gospodin izišao je rano ujutro našega života, da nas najmi u svoj vinograd. Bilo je to u času našega krštenja. »Idite i vi u moj vinograd!« Tad nam je otvorio ulaz u svoj vinograd, u svetu Crkvu i odredio nam posao. »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, i svom snagom svojom.« »Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene.« Mi smo se spremno odazvali i prihvatili se posla. Od tog časa, mi smo Božji najamnici, pripadamo njemu, treba da živimo za njega, da obdržajemo njegove zapovijedi i da ispunjamo njegovu volju. Treba da sudjelujemo, trpimo, borimo se i odričemo, molimo i radimo samo za njega. Ruke neka nam služe, da činimo samo ono, što on hoće; jezik, da govorimo samo ono, što on želi; noge, da idemo samo onamo, kuda smijemo; duh, da mislimo samo na ono, što je njemu drago; srce, da samo njega ljubimo; sposobnosti i vrijeme upotrebljavajmo njemu na čast i slavu. Uz njega neka ne bude nijedan idol! Naša

je dužnost, da ni u čem ne živimo za sebe, po svojoj volji, po naravnim željama i sklonostima svoga srca. Jedino njemu i potpuno njemu. Na zemlji smo zato, da Boga spoznamo, da ga ljubimo i da mu služimo. To je naš poziv.

2. P o n o v n i p o z i v. S nedjeljom sedamdesetnicom počinje uskrsno doba. Centar uskrsnog slavlja jest Kristovo uskrsnuće od mrtvih, a naše uskrsnuće od grijeha po sakramentu svetoga krsta i pokore. Liturgija gleda u obnovi krsnoga zavjeta najbolju pripravu za Uskrs. Mi treba da smo duboko osvjedočeni o uzvišenom našem pozivu i neizrecivim dobrima, koja smo u svetom krstu primili. Isto tako treba da smo duboko osvjedočeni o dužnostima, koje iz svetoga krsta proizlaze. Pitajmo se, kako smo izvršili svoje dužnosti? »Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene.« Jesmo li izvršili posao za koji nas je Bog prviput najmio za svoj vinograd? Jesmo li sve, upravo sve učinili? Ne mora li domaćin i nas prijekorno upitati: »Što stojite bez posla?« Zašto se bavite tolikim drugim poslovima, zašto činite ono, što je sporedno i manje važno? Zašto toliko služite stranim bogovima, svijetu, novcu, tijelu i što je tijelu ugodno? Zašto ste tako odani taštini i težite, da vas ljudi slave? Zašto tražite čast, priznanje, vremeniti sjaj i uspjeh? Zašto toliko griješite? Zašto je vaša volja i sebičnost jedino pravilo i norma vašega života? Domaćin će izaći i danas, da nas opet pozove i najmi u svoj vinograd. Ponovno se s domaćinom pogodimo. Služimo od današnjega dana. Od sada služimo revnije, vjernije, spremnije i radosnije onome, koji nas je milostivo najmio.

3. Položimo danas u prikazanju na patenu svoju volju i spremnost, da Bogu u svemu savjesno služimo. »Ljubim te, Gospodine, kreposti moja; Gospodin je tvrđava moja, zaklon moj i izbavitelj moj« (ulaz). »Dobro je slaviti Gospodina i pjevati imenu tvojemu, Višnji« (prikazanje), ne samo riječima, nego životom, predanjem i poniznom službom. Ne tražimo ništa za sebe, osim da se u svemu vrši Božja volja! Stvorimo danas tu odluku.

U presvetoj euharistiji, pričesti, primamo dinar obećane nagrade. »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima vječni život« (Iv. 6, 55), već sada ga ima, »a ja ću ga uskrisiti na

sudnji dan«, kad će potpuno uživati vječni život. Nagrada doista vrijedna da radimo u domaćinovom vinogradu. »Mnogo je zvanih, a malo izabranih.« Malo ih je, koji potpuno vrše dužnosti svoga poziva. Ja treba da budem među njima, pa stajalo me to i truda.

Molitva.

Molimo te, Bože, da se tvoji vjernici ovim darovima (euharistijom) učvrste, te da ih i primajući traže i tražeći bez prestanka primaju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza nedjelje sedamdesetnice.

Iza tame svijetlo!

Mi se nalazimo na pragu uskrsnoga vremena. Naše oko već promatra na Golgoti i u uskrsnoj zori otajstvo smrti i uskrsnuća Gospodnjega. U borcu i pobjedniku sv. Lovri u čijem svetištu slavimo svetu žrtvu, prepoznajemo u bogoslužju samoga Gospodina. On zapravo moli ulaz: »Obuzeše me smrtni uzdasi, opkoliše me podzemne boli. U svojoj tjeskobi prizvah Gospodina i on usliša moj glas.«

1. »Obuzeše me smrtni uzdasi.« Tako je uzdisao Krist Gospodin u svojoj smrtnoj muci. Pratimo ga na putu na Maslinsku goru. Budimo svjedoci strahovite smrtne borbe, koja ga je oblila krvavim znojem. Budimo svjedoci njegove nutarnje boli i muke. »Oče moj, ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj kalež, ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti« (Mat. 26, 39). Pratimo ga u sudnicu pred židovsko sudište. Slijedimo ga na putu k rimskom namjesniku Pilatu. Promotrimo njegove muke, koje je podnio, kad su ga okrutni vojnici bičevali i trnjem okrunili i ruglu ga izvrgli. Pratimo ga na križnome putu i zadubimo se u boli, koje je pretrpio, kad su ga razapinjali i kad je više od tri ure na križu proboravio. »Obuzeše me smrtni uzdasi, opkoliše me podzemne boli.«

2. »U tjeskobi svojoj prizvah Gospodina, i on usliša moj glas.« Tako se molio Krist u svojoj pobjedi na

križu. »Ti si pomoćnik u nevolji. Neka se, dakle, uzdaju u tebe svi, koji te znadu, jer nikad ne ostavljaš onih, koji te traže« (na stepenicama). Na uskrsno jutro slavno je uskrsnuo na novi život. Nagrada za tu slavnu pobjedu bilo je uskrsnuće i preobraženje. On je izišao kao slavni pobjednik nad sotonom, grijehom i smrću. Zadobio je svu vlast nad duhovima i nad srcima. Jer »postade poslušan do smrti na križu, zato ga Bog uzvisi i dade mu ime, koje je nad svakim imenom, da se na Isusovo ime prigne svako koljeno onih, koji su na nebu, na zemlji i pod zemljom, i svaki jezik prizna, da je Gospodin Isus Krist u slavi Boga Oca« (Filip. 2, 8 sl.). »Prizvah Gospodina i on usliša moj glas.«

3. Krist je glava, čokot. On i dalje živi u nama, svojim udovima. Po svetom smo krstu živo s njime sjedinjeni tako, da nam je udes zajednički. Ali Gospodin se ovdje na zemlji samo borio, trpio i bio ponižen. Taj isti Gospodin kako kaže Bossuet »nosio nas je u sebi« u svojoj borbi (Bossuet). Mi smo u potpunijem smislu njegovo tijelo, nego li je to bilo njegovo naravno tijelo. U višem smislu smo njegovi udovi, nego su to bili udovi njegova naravnog tijela. Što se zbilo na njegovom božansko-čovječjem tijelu, neposredno nam otkriva, što se mora i na nama dogoditi. Na to smo pozvani i na to smo se na svetom krstu obvezali, da ćemo s Kristom živjeti, umrijeti, boriti se i vječno imati udjela na njegovom uskrsnuću i preobraženju. Borbom do pobjede, po smrti k uskrsnuću, k životu! Krist živi u meni. Sve mogu u onome, koji u meni živi, u meni se bori i pobjeđuje.

Dođimo k svetoj Misi. Tu ćemo vidjeti, kako se na oltaru otajstveno obnavlja njegova smrt i uskrsnuće. Ne ostavimo ga samoga. Sjedinimo se s njime i odlučimo, da ćemo s njime postati jednom žrtvom. Predajmo sve, tijelo i dušu, tjelesne i duševne sposobnosti. On neka sve primi! Položimo sve na patenu, da postane čisti i sveti žrtveni dar Ocu. Mi treba da umremo, ali mi ćemo i uskrsnuti na novi život, kad on u svetoj pričesti bude došao k nama, da nas napuni svojim božanskim životom. S njime treba da pođemo na dnevne dužnosti i u dobar boj za vjeru. (1. Tim. 6, 12). Prizovimo Gospodina,

i on će nas uslišati. S njime ćemo pobijediti i steći pobjedničku nagradu.

Molitva.

Molimo te, Gospodine, milostivo usliši molitve svoga puka, da mi, koji pravedno trpimo radi svojih grijeha, milosrdno budemo izbavljeni radi slave Imena tvoga. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza nedjelje sedamdesetnice.

Pobjednička nagrada.

»Ja tako trčim, ne kao bez cilja; tako se borim, ne kao onaj, koji mlati vjetar, nego obuzdavam svoje tijelo« (poslanica). Pavao, koji nam upravlja te riječi, dobro zna, što hoće. Svijestan cilja koji mu je postavljen, junački se bori za neprolaznu krunu, za lovorov vijenac. On hoće da ga dobije, zato će ga doista i dobiti. Zato neka bude Pavao naš uzor.

1. »Vjerujem u život vječni!« To je naš cilj. To je početak poslije borbe. To je punina svega istinskog dobra, koje možemo samo zaželjeti. Vječni je život posjedovanje najvišega i svake ljubavi dostojnoga dobra, koje jedino može potpuno zadovoljiti ljudski duh i srce, tijelo i dušu. Taj je život neprolazni pobjednički vijenac, koji ne ovjenčava sljepočice i čelo, nego je nutarnja radost i blaženo uživanje. To je gledanje i uživanje Boga, to je sudjelovanje u životu preobraženoga Krista. To će biti naša čast pred Bogom, pred cijelim nebom i pred ljudima. I to ne samo jedan dan, nego kroz svu vječnost. Taj vječni život potpuno usavršuje čovjeka, njegov duh, njegove sposobnosti, njegovu volju i srce, jednom riječi, on usavršuje sve odlike naše naravi i temperamenta i cijele ličnosti. Ne zaslužuje li ta nagrada, da se svim silama za nju brinemo? Da se odreknemo svega, što nam ne koristi u natjecajnoj borbi za nagradu? »Kojigod se bori, uzdržaje se od svega.«

2. »Tjelesno je vježbanje za kratko vrijeme korisno, a pobožnost je korisna za sve. Ona ima obećanje sadašnjega i budućega života« (1. Tim. 4, 8). Dakle, već u ovom životu primamo nagradu, a to je Bog. Duša, koja ima Boga, poznaje samo Božju volju i Božju čast! Ona živo želi, da se njezina volja potpuno podudara s voljom Božjom i Kristovom. Čim takva duša sazna, da je nešto volja ili želja Božja, onda joj nije nijedna žrtva preteška. Svoje dužnosti vrši bez žurbe, bez straha, bez nemira, sigurno i neprisiljeno, sve iz ljubavi prema Bogu, pa snašlo je, što mu drago i tumačili to ljudi, kako im je volja. U svemu traži samo Boga i njegovu svetu volju. Božja volja jedino je mjerilo njezinog suđenja. Svaki čas je spremna, da se odrekne svoje nevine i opravdane sklonosti, svoga omiljelog posla ili zanimanja, što više i svoje nade, kojoj ljudi najviše prianjaju. Ostaje ravnodušna u svim prilikama i događajima: u častima i u sramoti, kod uspjeha i neuspjeha, kod uvreda i kleveta, štoviše, i onda kad pogriješi i bude postiđena. Ona ljubi svoje, ali radi njih nikad ne zapušta Boga ni svoje dužnosti. Prema svakome je dobra i susretljiva, ali ipak nada sve cijeni istinu i pravednost. Ona kori bez gorčine i straha, govori svagda istinu bez ljudskog obzira i uzrujavanja, a sve to iz ljubavi prema Bogu. Ona ništa ne traži, a nikome ništa ne uskraćuje. Ona ćuti s onima, koji su žalosni, a raduje se s onima, koji se vesele. Ona vjerno vrši sve zapovijedi, ali ne da, da je sputaju. Svaki je čas spremna da se svega odrekne iz ljubavi prema Bogu. Sve spremno čini i trpi, ako je to volja Božja. Puna je svete radosti i boguodane ravnodušnosti. Ona je našla Boga, a u Bogu sebe, slobodu, pokoj i duhovno pouzdanje. »Zato vlada u duši mir, što Božja volja slavi pir. Kad duša nađe u Bogu pokoja, tad miruje u njoj niža pohota« (Mehtilda iz Magdeburga). Duh posinaštva, koji u njoj vlada, otstranjuje svaki strah, nemir i ropstvo. To je pobjednička nagrada pobožnosti već na ovoj zemlji: sveti pokoj i mir u Bogu. Taj mir diže dušu visoko iznad promjenljivosti i nestalnih stvorova. Taj je mir duboko u duši, kamo dopire samo Bog. Radi toga mira duša ništa više ne želi i na ništa se ne tuži. Taj mir kroti

strasti, sređuje maštu, utvrđuje i čuva duh i srce od svake nestalnosti i uzbuđenja. Mir u Bogu! Sve što dan i život donese, duši je veliko i časno i u tome gleda poruku Božje ljubavi. To je pobjednička nagrada pravoga kršćanina već na ovoj zemlji.

3. Bez borbe nema pobjede. Božje i Kristovo kraljevstvo ne sastoji se u lijenom miru, u mekoputnosti ili čuvstvenosti, a niti u čeznutljivom i sanjarskom blaženstvu, već u borbi. To je boj između nebeskoga i zemaljskoga, između svijetla i tmine, to je borba Krista, naše glave, u nama udovima protiv Belijala i njegovih pristaša.

U borbi za pobjednički vijenac zahtijeva se odvažnost. Pobijedit će onaj, koji je odvažan, koji je stalan i tvrd, koji se svega odriče, što se protivi Bogu i Kristu, svega, što nas veže uz naše ja i uz prolazne stvari, što nas odalečuje od Boga i od Krista!

Molitva.

Molimo te, Gospodine, očisti nas nebeskim tajnama i blagostivo usliši. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza nedjelje sedamdesetnice.

Samozataja.

»Kojigod se bori, uzdržava se od svega, a ja tako trčim, ne kao bez cilja, tako se borim, ne kao onaj, koji mlati vjetar, nego obuzdavam svoje tijelo i dogonim u pokornost, da, dok drugima propovijedam, ne bih možda sam bio osuđen« (poslanica). U predkorizmeno i korizmenono vrijeme dužni smo da se ozbiljno mrtvimo. Sam sveti Pavao se plašio, da bi možda mogao biti osuđen, ako ne obuzdava svoje tijelo i duhu ga ne podvrgne.

1. »Ako tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe« (Mat. 16, 24). Nitko nije u svome zemaljskom životu tako savršen, da se ne bi morao mrtviti, t. j. svoja sjetila i strasti podlagati duhu. Nitko nije tako očistio zemlju svoje duše od drača, da ne bi imao što čistiti i

odstranjivati. Svojstvo je naime korova, da čim ga se iščupa, opet nikne. Da je netko ne znam kako savršen, još je u njemu korijen i klica zla. Zato bez ozbiljnog mrtvenja nema savršene kreposti, štoviše, uopće nema prave kreposti. Tko može biti poslušan, ako ne svlada svoju samovolju? Tko može biti čist i nevin, ako neprestanom borbom ne podloži putenu požudu zakonu duha? Tko može ljubiti svoga bližnjega i neprijatelje, ako se neprestano ne svladava i ako ne zagospodari nutarnjim porivima. Napose su dužni mrtviti se oni, koji ozbiljno teže za napretkom u krepostima. »Toliko ćeš napredovati, koliko budeš sama sebe nadvladao« (Toma Kempenski: Nasljeduj Krista I. 25, 11). Zašto sustanemo u duhovnom životu već nakon kratkog vremena? Zašto nismo poduzetni i ustrajni? Zato, jer se ne mrtvimo. Bez mrtvenja nema trajne pobožnosti, niti topline u molitvi, niti snage protiv napasti, niti pobjede nad tijelom, niti ustrajnosti, niti savršenosti. Zato: »Ako tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe.«

2. »Živite po duhu i nemojte zadovoljavati tjelesnim požudama. Jasno je, da su ovo tjelesna djela: bludnost, nečistoća, bestidnost, razuzdanost, idolopoklonstvo, vračanje, neprijateljstvo, svađe, prepirke, srdžba, spletke, razdori, sljedbe, zavisti, pijanstva, žderanja i ovima slične stvari. Dok je plod duha: ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, dugotrpnost, krotkost, vjera, čednost, uzdržljivost, čistoća« (Gal. 5, 16 sl.). »Živite po duhu!« Za tim ide kršćansko mrtvenje. Ono mora osloboditi narav od tiranstva neuredne putenosti i strasti, da tako bude sposobna da primi milost i po duhu živi. Mrtvenje znači podlaganje nižeg čovjeka duhu; ono je ujedno sredstvo i lijek, da ojača i ozdravi čovječji duh; ono je neophodno nužno sredstvo, da se sjedinimo s Bogom i Kristom. »Koji su Kristovi, razapeli su svoje tijelo s manama i požudama« (Gal. 5, 24). A mi današnji kršćani? Mi ne cijenimo mrtvenje, mi ga izbjegavamo. Zar se onda još smijemo zvati kršćanima?

2. U predkorizmeno i korizmeno vrijeme stavlja liturgija mrtvenje na prvo mjesto. Svaki dan slušamo pohvale o mrtvenju, kad u korizmenom predslovlju molimo: »Tjelesnim po-

stom obuzdavaš, Bože, opačine (izvor grijeha, strasti), dižeš duh, daješ krepost i nagrade.« Da li je to i naše mišljenje? Jesmo li uvjereni o tome? Da li živimo po tome uvjerenju?

Po mišljenju svete Crkve nije mrtvenje samo za »velike grešnike« ili za pokornike, za novake ili mladomisnike. Upravo oni napredniji, stariji, moraju se mrtviti tjelesno, a još više duhovno; moraju nadvladati oholost, samovolju, mušičavost, duh protivurječja, nezadovoljstva, gorčinu, kritiziranje i sebičnost u svim njezinim oblicima. Ta i oni dnevno osjećaju, kako je narav sklona na zlo, kako ni starost nije pošteđena od ludorija, kako se stare napasti opet i opet vraćaju novom silom, i kako se malo zahtijeva da čovjek padne, ako volja nije očeličila neprestanim i raznovrsnim mrtvenjem.

»Ako s Kristom trpimo, s njime ćemo se i proslaviti« (Rim. 8, 17). Umri da živiš! Ako u korizmeno vrijeme ne umremo, ne ćemo postati novi ljudi, a još ćemo manje uskrsnuti na vječnu slavu!

Molitva.

Molitve naše, molimo, Gospodine, milostivo usliši i odrješivši nas od grešnih veza, čuvaj nas od svake protivnosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa nedjelje šezdesetnice.

1. Danas ćemo prisustvovati službi Božjoj u crkvi sv. Pavla, koji se tako muževno borio za Krista. Danas će on govoriti u ime svih onih, koji su se sakupili oko njega. Njihova nevolja njegova je nevolja, njihova stiska njegova je stiska, njihov vapaj njegov je vapaj. Sam je pretrpio i proživio sve, na čemu i Crkva ima da pati. Zato nas pozivlje, da s njime proživimo istu borbu.

1. »Ustani, što spavaš, Gospodine? Poniženi smo do zemaljskoga praha« (ulaz). Bijedna Crkvo Kristova! Psalam 43. priča ti o čudesima i znacima, koje je Gospodin činio na tebi, kako se silno zauzeo za tebe i jakom desnicom raspršio tvoje neprijatelje, a danas se tužiš: »Poniženi smo do zemaljskoga praha.« Ali da, ti misliš na djecu, koju si u svetom krstu rodila, koju si za Boga odgojila, koju si poučila svetim naukom, koju si opet izliječila u sakramentu svete pokore i nahranila i okrijepila kruhom presvete euharistije. A danas u, prečesto razuzdanim, pokladnim danima, u danima balova i plesova, u danima najgoreg materijalizma i jednostrane kulture sa svim njezinim krivim izraslinama, stojiš pred tolikim živim lješinama. Radi mnoge svoje pokvarene djece ponižena si do zemaljskog praha! »Ustani, Gospodine, što spavaš?« (ulaz). Iskreni i duboki vapaj »Gospodine, smiluj se«, odvija se danas Crkvi, koja živo vapi za smilovanjem. Kad bi barem toliko bili razumni, da shvate riječi sv. apostola Pavla, na čijem smo se grobu sakupili na molitvu i žrtvu. Pavao naime kaže: Tko je Kristu obećao vjernost, mora biti spreman na svakovrsne neprilike i borbu, te se neustrašivo mora boriti za Krista. Do Krista nas ne vodi zemaljsko uživanje, nego odricanje, muka, strpljivost u nevoljama, ustrajnost u kušnjama i nepokolebivo pouzdanje u vrhunaravnu pomoć. Što bi bio Pavao bez nevolja, bez okova, bez mučeništva? Ali što bi istom bio bez milosti, bez svemoćne pomoći Božje? (na ste-

penicama). A ipak, milost sama po sebi nije djelotvorna. Potrebno je, da padne na plodno tlo, na tlo, kakvo je bilo u Pavlovoj duši. Ako zrno, milost, koja prosvijetljuje razum i potiče duh, padne na put, pogazit će se; ako padne na kamen, ne će uspijevati, jer nema vlage. Ako li sjeme padne među trnje, trnje će ugušiti mladi usjev. Ako li sjeme padne na dobro tlo, donosit će mnogi rod (evanđelje). Koliko ih ima, koji pripadaju svetoj Crkvi i plivaju u moru milosti, a ipak ne donose nikakav rod! Zar je krivnja na sjemenu, na milosti? Ne, krivnja je na zemljištu, na tlu!

3. Odaberimo stoga kod prikazanja Pavlov put, put svojevoljnog odricanja i otrgnuća od svega, što nas rastresuje, od zemaljskih užitaka i od beskorisnih briga. Odaberimo put mukotrpnog rada u službi Kristovoj i njegovih interesa. Položimo svoj ja, svoju volju, svoje tjelesne i duševne sposobnosti na oltar, povjerimo ih Kristu. Mi treba da se u korizmi ozbiljno dademo na posao, treba da u žrtvi svete Mise razapnemo staroga čovjeka i njegove sklonosti, da po svetoj žrtvi s Kristom uskrsnemo na novi, Bogu odani i posvećeni život. Taj novi život u Kristu bit će stostruki plod, koji moramo donositi. »Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj daje mnogo ploda, jer bez mene ne možete činiti ništa« (Iv. 15, 6). Taj novi život opet je zrno, koje će jednom uroditi posljednjim divnim plodom: životom vječnim. Ondje će naše uskrsnuće biti potpuno, ondje će naš život biti konačan, ondje u vječnom i neprolaznom Uskrsu u vječnoj slavi. Još smo poniženi do zemaljskog praha, ali »ustani, Gospodine, pomozi nam i izbavi nas«, sada u svetoj žrtvi i u žrtvenoj gozbi. Dopusti, da jednom konačno pristupimo »k Božjem žrtveniku (na nebesima), k Bogu, koji razveseljuje moju mladost!« (pričest) u vječnom Uskrsu, u vječnoj slavi.

Nedjelja šezdesetnica.

Jaki u slabosti.

Službu Božju slavimo u crkvi sv. Pavla, na grobu velikog apostola. U današnjem bogoslužju on je slika i tip svete

Crkve, iskušan u svemu, u trpljenjima i svakovrsnim ponižnjima, ali upravo zato pun je Kristove jakosti, jer se »jakost (Kristova) učvršćuje u slaboći (ljudskoj)« (poslanica).

1. »Poniženi smo do zemaljskog praha. Ustani, Gospodine, pomozi nam i izbavi nas.« To je vapaj neotkupljenog čovječanstva, ali i vapaj vojujuće Crkve. Ona je otkupljena, ali kao što nije ni njezina glava, Krist Gospodin, Sin Božji, za svoga zemaljskog života bio bez trpljenja, tako nisu ni djeca svete Crkve, Kristovi udovi, oslobođeni i zaštićeni od trpljenja, od borbe i nevolje u ovome životu. Poslanica nam opisuje Krista, koji se bez prestanka bori i trpi u svetoj Crkvi, u apostolima, svećenicima i vjernicima, Krista, koji je radi nas postao slab. »Trpio sam više u naporima, u tamnicama, izbijen preko mjere. U pogibeljima od razbojnika, u pogibeljima od suplemenjaka (od Židova), u pogibeljima od neznabožaca, u pogibeljima od lažne braće, u trudu, u muci, u mnogom bdijenju, u gladi i žeđi, u mnogom postu, u zimi i golotinji« (poslanica). Koliko li je samo pretrpjela Crkva od raznih kleveta, progonstava, potlačivanja i nepovjerenja, koliko je pretrpjela radi ljudskih grijeha i sablazni, radi nekih svojih nevrijednih svećenika, radi mnogih ženidbenih drugova, radi svojih redovnika, radi nepravedne i gorke kritike, radi nepovjerenja, radi svoje djece, koja su često odana svjetovnom duhu i koja su ćudoredno posrnula. Nastojmo, da shvatimo i razumijemo svetu Crkvu, t. j. Krista, koji među nama u svetoj Crkvi nastavlja svoj život, kad vapije: »Ustani, što spavaš, Gospodine? Ustani i ne odbaci nas do kraja, zauvijek! Zašto odvraćaš svoje lice od nas, zar zaboravljaš našu nevolju? Poniženi smo do praha zemaljskog, ustani, Gospodine, pomozi nam i izbavi nas« (ulaz). Sami se ne možemo otkupiti niti ustati sa zemlje, jer smo veoma slabi, nevoljni i bijedni!

2. »Potresao si zemljom i razvalio si je, Gospodine. Zacijeli rasjekline njezine, jer će se srušiti« (zavlaka). Tako trpi i tako se bori Crkva i njezina djeca na ovoj zemlji. To je djelo Božje i učinak kušnje, koju nam on šalje. Trpljenjem, nevoljama, napastima, neugodnim neuspjesima u unutarnjem i vanjskom životu »potresena je i razvaljena« kršćanska

duša. To je Božje djelo. Svojom moćnom desnicom hvata dušu i potresa njome tako dugo, dok napokon ne uvidi, kako je sama nemoćna i bijedna. Tek sada priznaje, uviđa i izjavljuje, da je siromašna, nedostojna, nevrijedna i nemoćna. Tek je sada usitnito tlo njezine duše i prikladno je, da primi zrno milosti. Ona više ništa ne očekuje od sebe, nego sve od Boga, od milosti, od ljubavi svoga Spasitelja. Sjeme, koje Gospodin sije u tako pripravljenu dušu, pada na plodno tlo. Duša će ga primiti i sačuvati »u dobru i savršenu srcu i dati plod u postojanosti« (evanđelje). U ljudskoj slaboći učvršćuje se Kristova jakost. Poniznim priznanjem vlastite slaboće, nevrijednosti, grešnosti i ništetnosti i poniznim prihvaćanjem svakog trpljenja i nevolja najbolje se duša pripravlja za Kristovu jakost i milost. Što Bog više potresa dušom i što je više razdire, i što se ona spremnije podlaže ovim nevoljama i kušnjama, sjeme će milosti Božje biti dublje i donijeti obilniji plod. Zato je Crkva i istinska kršćanska duša iskreno zahvalna Gospodinu, kad joj šalje kušnje. Još je uvijek istina, da je »krv mučenika sjeme kršćana«. Još je uvijek samo u križu spas. Još uvijek vrijede riječi Gospodnje: »Koji se ponizuje, uzvisit će se« (Luka 14, 11); i riječi sv. Petra apostola: »Ponizite se pod silnom rukom Božjom, da vas povisi u svoje vrijeme« (1. Pet. 5, 6). U poniženjima, trpljenju i kušnjama, koje Bog šalje svojoj Crkvi nalazi se tajna njezinog procvata. Što je više iskušavana, tim je snažniji njezin život i tim je više nesavladiva. To vrijedi za Kristovu Crkvu, ali i za svaku pojedinu dušu. O tome moramo biti čvrsto uvjereni. »Svaku lozu na meni, koja ne daje ploda, uklonit će Otac, a svaku, koja daje plod, očistit će, da dade još više ploda« (Iv. 15, 2).

3. U žrtvi svete Mise dolazi Gospodin, da posije svoje sjeme, naime, svetu euharistiju. Ovo će sjeme uroditi obilnim plodom u plodnoj duši, koja se ponizno podlaže kušnjama i nevoljama, koje ju u životu snalaze. »Jakost se (euharistije) učvršćuje u (ljudskoj) slaboći.« Kad bismo samo u različitim kušnjama i trpljenju gledali Božju ruku, koja potresa i usitnjuje tlo! Kad bismo se uvijek potpuno Božjoj volji i njegovom djelovanju u nama prigibali, te se zatvorenih očiju slijepo bacili u vrtlog kušnja, potpuno se uzdajući u njega! Da,

ali mi nemamo tako žive vjere niti snage, da potpuno i odlučno na to pristanemo.

Bog djeluje na različite načine u svojoj Crkvi i u našim dušama, ali obično tako, da nam šalje vanjske nevolje i nutarnje trpljenje. To najbolje i najviše koristi Crkvi i dušama. O tom nas uvjerava bogoslužje na nedjelju šezdesetnicu. Gospodin zato šalje trpljenje svojoj Crkvi i dušama, jer ih ljubi i dobro im želi. Na to ga potiče njegova ljubav i upravo ga sili. To je djelovanje potrebno, da svojoj Crkvi i dušama može udijeliti savršeniji, plodniji život! »Potresao si zemljom«, jer će samo tako biti plodna!

»Upravi moje korake samo tvojim putevima, da se ne pokolebaju moje stope. Pokaži divna smilovanja svoja (na meni), jer ti, Gospodine, izbavljaš one, koji se u te ufaju« (prikazanje). S ovom molitvom povjerimo se kod prikazanja Kristovoj jakosti, koja izvire iz svete žrtve. (Ljudska) se slaboća učvršćuje u (Kristovoj) jakosti. U Kristovoj jakosti stupat će Crkva i kršćanska duša vjerno putevima Gospodnjim. Ona će dati nov život (tajna), svetu radost (pričesna), da živimo kako je Bogu milo (popričesna). Ovako vjerujemo i ovako se molimo u bogoslužju.

Molitva.

Bože, koji vidiš, da se ne uzdamo ni u koje vlastito djelo, daruj nam milostivo, da nas od svih suprotivština brani zaštita učitelja naroda. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza nedjelje šezdesetnice.

Potop.

Kod matutina u ovoj sedmici čitamo Sveto Pismo, koje govori o općem potopu. U bogoslužju ove sedmice odrazuje se strašan utisak radi kazne, kojom je Bog kaznio grešni i nepokorni ljudski rod.

1. »Kad se ljudi počeše množiti na zemlji, i kćeri im se narodiše, videći sinovi Božji (djeca pobožnog Seta) kćeri ljudske (iskvarene potomke Kainove) kako su lijepe,

uzeše sebi za žene sve, koje bjehu izabrali. A videći Bog da je zloća ljudska velika na zemlji i da je sve mišljenje srca njihova u svako vrijeme upravljeno na zlo, pokaja se, što je stvorio čovjeka na zemlji.« I on namisli da ih uništi, ali se još strpio 120 godina. Naredio je Noi, da pred svima sagradi lađu i da im navijesti, kako će ih Bog doskora kazniti, ako se ne obrate sa svojih zlih puteva. Zaslijepljeni ljudi samo su grdili ovoga propovjednika pokore i izvrgavali ruglu njegovu lađu. Tada Gospodin učini ono, čime se prijetio. »I bi potop na zemlji za četrdeset dana; i naraste voda i podiže lađu od zemlje. I navali silno i pokri sve na zemlji; a lađa stade ploviti po vodi. I podiže se voda veoma po zemlji i pokri sva brda visoka pod čitavim nebom. I izgibe svako tijelo, što se micaše po zemlji, ptice, stoka, zvijeri i sve puzave životinje, što gmižu, kao što ptice nebeske i istrijebi se sa zemlje, a osta samo Noa i koji bjehu s njime u lađi« (1. Mojs. 6. i 7. pogl.). Bogu ne smijemo prkositi. »Ako ne budete činili pokore, svi ćete propasti« (Luka 13, 5).

2. S p a s i t i s e m o ž e m o s a m o u l a đ i, u Kristu, a jedino ispravni put ka Kristu jest Crkva, jer je ona njegovo tijelo. Samo ako budemo članovi crkvene zajednice, moći ćemo se spasiti, t. j. samo tako ćemo biti dionici Kristove milosti i otkupljenja. Jer »nitko ne može imati Boga za oca, koji nema Crkvu za majku« (Sveti Ciprijan). Crkva — veli isti svetac — sliči lađi: onaj koji je u Crkvi, taj će se spasiti. Samo ćemo tako izbjeći vječnoj smrti, ako se ponizno i s dubokom vjerom podložimo autoritetu svete Crkve, njezinom nauku, njezinom vodstvu, njezinom svećenstvu i njezinim sakramentima. »Zaista vam kažem (apostolima i njihovim nasljednicima): Štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima, i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima« (Mat. 18, 18). »Tko vas sluša, mene sluša, i tko vas prezire, mene prezire« (Luka 10, 16). Samo u lađi, u Crkvi naći ćemo svoj spas!

3. »Mišljenje i nastojanje ljudsko upravljeno je na zlo.« Sami na sebi možemo osjetiti, kako je u čovjeku velika moć zla, grijeha i strasti. S Pavlom moramo priznati: »Dobro, što hoću, ne činim, nego zlo, što ne ću, ono činim. No ako

činim ono što ne ću, već ja to ne činim, nego grijeh, koji živi u meni. Nalazim dakle zakon, dok hoću ja dobro da činim, da je zlo u meni, jer se radujem zakonu Božjemu po unutrašnjem čovjeku. Ali vidim drugi zakon u udovima svojima, koji se opire zakonu uma mojega i zarobljava me pod zakon grijeha, koji je u udovima mojim« (Rim. 7, 18 sl.). Priznajmo ponizno, da smo zli i da u nama ima mnogo ponora grijeha. »Nesretna li mene čovjeka! Tko će me izbaviti od ovoga smrtnoga tijela? Milost Božja po Isusu Kristu, Gospodinu našem« (Rim. 7, 24). Njemu se utecimo, našemu Gospodinu i Spasitelju, koji prebiva u svojoj Crkvi. To je lađa, u kojoj ćemo se spasiti.

»Ako ne budete činili pokoru, svi ćete propasti.« »Ne oklijevaj da se obratiš Gospodinu, i ne odgađaj iz dana u dan« (Sir. 5, 8). »Svojom okorjelošću i nepokajanim srcem skupljaš sebi gnjev za dan gnjeva i objavljenja pravednoga suda Božjega« (Rim. 2, 5). »Ili prezireš li bogatstvo njegove dobrote, strpljivosti i dugotrpljivosti? Ne znaš li da te dobrota Božja vodi na pokajanje?« (Rim. 2, 4).

U ime cjelokupnoga grešnog čovječanstva vapimo danas u ulazu kod svete Mise: »Ustani, što spavaš, Gospodine! Ustani i ne odbaci nas do kraja. Zašto odvraćaš svoje lice od nas, zar zaboravljaš našu nevolju? Ustani, Gospodine, pomozi nam i izbavi nas.« Ne dopusti, da nas svlada grijeh. Svima udijeli milosti, da ozbiljno i revno činimo pokoru.

Zahvalimo Bogu, što je nas nevrijedne primio u kovčeg zavjetni, u svetu Crkvu. U njoj ćemo se sigurno spasiti.

M o l i t v a.

Bože, koji vidiš, da se ne uzdamo ni u koje vlastito djelo, daruj nam milostivo, da nas od svih suprotivština brani zaštita učitelja naroda. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza nedjelje šezdesetnice.

S v e t i P a v a o.

Zborna crkva, u kojoj se obavlja bogoslužje na nedjelju šezdesetnicu, jest bazilika sv. Pavla. U njoj se osjećamo kao

u kući sv. Pavla i kao sugrađani svetih! On je bio potpuni kršćanin, koji je izgarao od revnosti za Krista i bio spreman da radi Krista podnese svaku žrtvu i nevolju (poslanica).

1. »Znam čovjeka u Kristu.« To je sam sveti Pavao. Stojimo upravo preneraženi, kad ga danas slušamo, kako nabraja što je sve pretrpio radi duša i radi Krista Gospodina. Bile su to najraznovrsnije nevolje: često je bio zatvaran po tamnicama, mnogo puta zlostavljen, često je bio u smrtnoj pogibelji, pet puta su ga bičevali i šibali, jednom ga kamenovali, triput je pretrpio brodolom, veoma mnogo je putovao, često je bio u opasnosti radi rijeka i radi razbojnika, trpio je od gladi i žeđi, od zime i golotinje; bio je progonjen na svakom koraku. To je onaj čovjek u Kristu, ali taj je isti čovjek »bio odnesen u raj i čuo je tajanstvene riječi, kojih čovjek ne smije govoriti«. On je ujedno i čovjek, koji se hvali svojim slabostima, koji je svijestan svoje nemoći, a ipak »sve može u onome, koji ga jača«! Bog mu je dao žalac u tijelo, anđela sotone, da ga ćuška. »Zato ću se rado hvaliti svojim slabostima, da se u meni nastani jakost Kristova.« To je onaj čovjek u Kristu, odvažan, spreman na svaku žrtvu, pun heroizma i predanja prema dušama. A mi? Kako smo slabi, kako se brzo uvrijedimo, kako smo sitničavi u svojoj pobožnosti, kako smo sebični i škrti prema Bogu Spasitelju i prema drugima. Kako smo uistinu još pravi početnici u kreposti!

2. Što je bilo uzrokom, da se Pavao dovinuo do te visine, da je stekao tu dubinu, širinu i taj žar? To je bilo uvjerenje, da je s Kristom jedno. On je osjećao u svojim žilama Kristovu snagu; u njemu su živjeli Kristovi ciljevi i Kristove namjere; on je bio sav obuzet ljubavlju prema Kristu i dušama: ta ga je ljubav silila, ona je bila onaj uništujući oganj, koji se podržaje samo mukama, trpljenjem, žrtvama, progonstvima, molitvom i nesebičnom plemenitošću. Pavao je poznavao samo Krista. Sve je drugo za nj bila taština i gubitak. Za njega je imalo samo jedno smisla: da Krista stekne i da sve savršenije živi u Kristu, a Krist u njemu. »Meni je život Krist« (Filip. 1, 21).

3. I mi smo »u Kristu«. Na svetom smo krstu postali udovi tijela Kristova, svete Crkve. »Ja sam trs, a vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj daje mnogo ploda« (Iv. 15, 5). Tko dnevno prima svetu pričest, taj se još uže sjedinjuje s njime. Tu se stvara »čovjek u Kristu«.

Vjerujmo, da smo otajstveni udovi Kristovi. Zahvalimo se, što smo dionici njegovog života i njegove jakosti. »Sve mogu u onom, koji me jača.« Zato imamo svetu pričest.

Pođimo danas u kuću Pavlovu. Sjedinimo se ondje kod euharistijske žrtve i kod žrtvene gozbe sa sv. Pavlom, obnovimo svoj duh prema njegovom nauku, da mi s njime postanemo »čovjek u Kristu«. Tako ojačani vratit ćemo se sa žrtvene slave kao drugi Pavao i unijet ćemo u svoj dnevni život Pavlov duh ... »Sve mogu u onome, koji me jača« (Filip. 4, 13).

Molitva.

Bože, koji vidiš, da se ne uzdamo ni u koje vlastito djelo, daruj nam milostivo, da nas od svih suprotivština brani zaštita učitelja naroda. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza nedjelje šezdesetnice.

Božanski sijač.

»Iziđe sijač, da sije svoje sjeme.« Tri četvrtine sjemena nije donijelo ploda, jer nije palo na prikladno tlo, a koje je palo na plodno tlo, to je urodilo trideseterostrukim, šezdeseterostrukim i stostrukim plodom (evanđelje na nedjelju šezdesetnicu).

1. Sijač nam je potreban. Tlo našega srca (um, pamet, volja) nije samo po sebi plodno. Mi nismo u stanju sami po sebi ni primiti kakvu dobru misao, ni stvoriti dobru odluku, niti izvesti ma i najneznatnije djelo kreposti. »Nismo sposobni od sebe pomisliti što kao od sebe, nego je naša sposobnost od Boga« (2. Kor. 3, 5). »Bog je, koji čini u vama, da hoćete i da izvršite« (Filip. 2, 13). Toliko smo eto upućeni na sijača i na njegovo prosvjetljenje, poticaj, milost i snagu. »Bez mene ne možete ništa činiti« (Iv. 15, 6), baš ništa — osim griješiti, klonuti, posrnuti, upravo kao kamen, koji ne može

uz brijeg, ali tim lakše u ponor. Možemo samo griješiti kao i oni ljudi prije potopa, o kojima čitamo u lekcijama matutina: »Sve nastojanje i misli njihova srca bijaše upravljeno na zlo.« »Što imaš (dobra), što nisi primio. Ako si primio, što se hvališ kao da nisi primio?« (1. Kor. 4, 7). Potreban nam je sijač, da posije dobro sjeme u našu dušu.

2. Taj je sijač već posijao svoje sjeme i još neprestano sije. Prvi puta je posijao dobro sjeme u tlo naše duše, kad nas je na svetom krstu učinio svojim udovima i članovima svete Crkve. I kasnije je vrlo često sijao u nas svoje dobro sjeme riječi Božje i to preko svete Crkve, svećenika i pobožnog štiva. Sjeme Božje jest i primjer, koji nam je Bog ostavio u životu, radu i smrti svojega Sina: »Ovo je moj ljubljeni Sin, koji mi je omilio, njega slušajte« (Mat. 17, 5). Na poseban način sije u nas sijač Krist svoje sjeme milosti po svojim nadahnućima, napose po svetim sakramentima. U sakramentu svetoga krsta pere Kristova otkupiteljska krv ljagu istočnoga grijeha i čini, da postajemo djecom Božjom. U sakramentu svete potvrde sije Krist u našu dušu svrhunaravnu jakost i odvažnost. Naše se posinaštvo usavršuje, produhovljuje, mi postajemo zreli muževi. U sakramentu svete euharistije daje nam samoga sebe za hranu. Jedemo i pijemo njegovo tijelo. Prema tome to više nije samo neko duhovno jedinstvo, nego je to bitna povezanost i jedinstvo s Kristom, upravo kao što je loza povezana sa čokotom. U svim važnijim časovima našega života od kolijevke pa do groba, u radosti i u žalosti, svuda nas prati Gospodin u sakramentalnim prilikama svetih sakramenata, uvijek spreman da posije sjeme svoje milosti. Da gledamo očima vjere, vidjeli bismo ga; da slušamo duhovnim ušima, zapazili bismo ga, kako dolazi i sije sjeme. O, da smo mu zahvalni i da širom dušu otvorimo, kako bi uvijek palo na plodno tlo!

3. »U ono vrijeme, sabralo se vrlo mnogo naroda, koji je hrlio k Isusu iz gradova« (evanđelje). Mi smo sami oni ljudi, o kojima čujemo u evanđelju, mi, koji smo se danas sakupili oko oltara, oko Krista, da pribivamo svetoj žrtvi. Tu je sijač među nama. Sada, u ovom svetom času posijat će dobro sjeme u naša srca po nauku, što nam ga daje u poslanici i u evanđelju. Dobro je sjeme i primjer svetog apostola Pavla i primjer samoga Gospodina, koji se žrtvovao Ocu nekoć na Kalvariji, a danas se žrtvuje na nekrvni način kod svete Mise. »Postao je poslušan do smrti, i to do smrti na križu« (Filip. 2, 8).

»Izađe sijač da sije svoje sjeme.« Sjeme, koje Krist u današnjoj svetoj Misi sije u srca svojih vjernih, prema bogoslužju to je sveta euharistija, sveta pričest. Doista to bi sjeme moralo uvijek uroditi šezdeseterostrukim i stostrukim plodom, kad bi palo na dobro tlo, ali nažalost, tlo naše duše nije za to uvijek prikladno, nije pripravljeno. Previše smo zauzeti svojim poslovima, svojim brigama i zemaljskim užicima; odviše smo svjetovni: premalo mislimo na Boga i na vječnost. Tlo je naše duše i odviše tvrdo, kamenito pa ne može u sebe primiti pšenično zrno Kristove nauke. Tridentinski sabor uči, da plod svetih sakramenata odgovara našoj pripravi i duševnom raspoloženju.

Molitva.

Upravi korake moje samo putevima svojim, da se ne pokolebaju stope moje. Prigni uho svoje i usliši riječi moje. Pokaži divna smilovanja svoja, Gospodine. Ti izbavljaš one, koji se u te ufaju (prikazanje).

Četvrtak iza nedjelje šezdesetnice.

Različite vrste tla.

Blizu je korizma, proljeće duše, vrijeme sjetve. Božanski sijač sije izobilno svoje sjeme. Napose u svetoj Misi želi da posije u našu dušu euharistijsko zrno. Da li je naše tlo pripravljeno?

1. »Kad je sijao, jedno padne kraj puta, i bi pogaženo i pozobaše ga ptice nebeske... Koji su kraj puta, to su oni, koji slušaju: zatim dolazi đavao i uzima riječ iz njihova srca.« To su rastresene, nemirne duše, koje se brinu opet samo za izvanjske stvari i događaje, koje ne mogu da se saberu i srede svoje misli, nikako ne mogu da svoja čuvstva i osjećaje uprave na Boga: da ozbiljno bdiju nad sjetilima,

željama i nagonima svoga srca. »Oni slušaju riječ, ali zatim dolazi đavao i uzima riječ iz njihova srca.«

2. »Drugo padne na kamen, i kad je niklo, osuši se.« Počelo je da nikne, ali se već za kratko vrijeme osušilo. Zrno nije moglo da pusti korijenje. To su duše, koje imaju dobru i pripravnu volju, ali čim se pomole žrtve, neprilike ili kušnje, već su slabe i popuštaju. »Oni otpadaju u vrijeme kušnje.«

»I drugo padne u trnje, i uguši ga trnje«, t. j. palo je među one, koji doduše slušaju, ali se na životnom putu zaguše od briga i bogatstva i naslada života. Duša teži za Bogom i ta je njezina težnja iskrena i ona rado prima milost; ali u isto vrijeme širi se u srcu neuredna i neukrođena sklonost i privezanost, prekomjerna briga za zdravlje, blago, napredak i budućnost, prekomjerna žalost radi nanesenih uvreda, radi nepovoljnih životnih prilika i radi poteškoća u životu. Sve ovo guši dobro sjeme, da ne može uroditi plodom...

3. »Pristupit ću k Božjem žrtveniku, k Bogu, koji razveseljuje moju mladost« (pričesna). Pristupimo k svetoj pričesti. Ona je dobro sjeme, koje danas mora pasti u dobro srce. Moja duša neka bude plodno tlo, tlo bez kamenja i bez trnja, da uzmogne uroditi stostrukim plodom.

»Stostruki plod!« U svetoj pričesti daje nam Krist svoje tijelo, a po tijelu i u tijelu daje nam svoj duh. Ovaj ulazi u nas i u našoj duši čini isto, što čini krv u tijelu. On nas napunja i oživljava. Budemo li slijedili njegove poticaje i prosvjetljenja, doskora ćemo postati njemu slični. Tada ćemo s njime biti jedno, jedno srce i jedna duša. Tada ćemo sve stvari promatrati onako, kako ih je promatrao Krist. Tada ćemo misliti, kako on misli. Tada ćemo željeti isto, što i on, htjeti, što i on; voljeti što i on. Naše će srce postati Kristovo srce, te ćemo moći govoriti sa sv. Pavlom: »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (Gal. 2, 20). Tada će Krist biti naša duša. Na taj način postat ćemo uistinu »drugi Krist«, naime, po sjedinjenju srdaca i duša. Izgubit ćemo svoj život, a Gospodin će naš život zamijeniti svojim životom. Tada će se i na nama obistiniti riječ Gospodnja: »Kao što ja živim po

Ocu, tako i tko mene jede, živjet će po meni« (Iv, 6, 57). To je onaj stostruki plod svete pričesti.

Da urodimo tim plodom, Gospodin će »potresti zemljom (našom dušom) i razvalit će je« (zavlaka) poniženjima, trpljenjem, kušnjama i svakovrsnim nevoljama. »Jakost (Kristova) se učvršćuje u (našoj) slaboći« (poslanica).

Molitva.

Ponizno te molimo, svemogući Bože, da nas nebeskom hranom, koju smo primili, obraniš od svih suprotivština. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza nedjelje šezdesetnice.

Laki grijeh.

»Iziđe sijač, da sije svoje sjeme. I kad je sijao, jedno padne kraj puta i bi pogaženo i pozobaše ga ptice nebeske... Koji su kraj puta, to su oni, koji slušaju, zatim dolazi đavao i uzima riječ iz njihova srca« (evanđelje). Uzima je iz njihova srca na taj način, što ih zadržava u svojevoljnim lakim grijesima, a osobito u pogreškama, koje su im postale navikom. U tom je slučaju odzvonilo kakovom kreposnom životu.

1. Svojevoljni, promišljeni laki grijesi kvare tlo naše duše, da ne može donijeti obilan rod. Oni nas istina još ne rastavljaju od Boga, ali ipak toliko sputavaju ljudski duh i volju, da je duša nesposobna da živi Božjim životom. Duša odana lakim grijesima sliči orlu, kome su podrezana krila. Laki grijeh jest zapostavljanje i prezir Boga, samo što to nije uvijek tako očito. Ipak, volji Božjoj očito suprotstavljamo svoju volju, kakvu nasladu ili kakav zemaljski užitak. Mi, dakle, odbijamo Božje prosvjetljenje i poticaj milosti. Odričemo se umnoženja milosti, ljubavi i veličine nebeske slave, koju bismo mogli zaslužiti. Da li će nam Bog i drugi put ponuditi milost, koju smo jednom prezreli? Zato dobro upotrebljavajmo milosti, jer će drugiput Bog biti prema nama manje darežljiv, bit će, tako reći, suzdržljiviji, oprezniji, a kao posljedica toga bit će to, da ćemo se još

lakše iznevjeriti. Volja će nam biti sve slabija, a zdrav sud sve teži. Oslabit će naša vjera, a dušu će našu zaokupiti pogubna mlakost, pa ako ne budemo dosta oprezni i ako smjesta ne otstranimo prvi promišljeni laki grijeh, izvrgavamo se pogibli, da postanemo zaslijepljeni i okorjeli. »I kad je sijao, jedno padne kraj puta i bi pogaženo.«

2. Laki grijesi iz navike upotpunjuju nesreću i duhovnu propast. Imade mnogo pobožnih ljudi, koji se još nisu dosta energično odlučili, da se čuvaju lakih grijeha, koji se za njih ozbiljno ne kaju niti ozbiljno nastoje da se poprave. Oni su čangrizavi, rado kritiziraju, neposlušni su u malenim stvarima i nevjerni; nestrpljivi su i neljubezni u mislima, riječima i djelima; neistiniti u govoru i vladanju, lijeni i površni u vjerskim stvarima; nepromišljeni i odviše slobodni u razgovoru; ne cijene dosta dobar glas svojega bližnjega, nijesu posve iskreni, niti milosrdni i t. d. Oni istina poznaju i priznavaju svoje pogreške i tuže se radi njih, ali se za njih ozbiljno ne kaju niti pravo upotrebljavaju sredstva protiv njih. Još im, naime, nije jasno, da je svaka nevjera i grijeh kao kakav mlinski kamen, koji visi o njihovu vratu i vuče ih prema dolje. Ne opažaju, da je njihovo mišljenje i prosuđivanje čisto ljudsko, da ih vode čisto naravni motivi. Ne osjećaju, kako im je postalo već običajem, da se protive milosti, nadahnuću i prosvjetljenju i kako ih zlo upotrebljavaju. Sve je to dobro sjeme, koje je palo kraj puta. »O da si studen ili vruć, ali jer si mlak, izbacit ću te iz usta svojih« (Otkr. 3, 16). Bog osuđuje mlakost i ravnodušnost prema lakim grijesima, prema t. zv. »sitnicama«. I padne kraj puta, na kamen. Da li će uhvatiti korijenje u duši, koja je odana lakim grijesima, koji su joj prešli u običaj? Koja neprekidno živi u mlakosti i polovičnosti i koja trajno zloupotrebljava milosti? Koja se još jedva moli, koja je zauzeta samo sobom i stvorovima, te se trajno protivi Duhu Svetomu? (Dj. ap. 7, 51).

3. »Ustani, Gospodine, i ne odbaci nas do kraja. Poniženi smo do praha zemaljskoga, ustani, Gospodine, pomozi nam, i izbavi nas« (ulaz) od zla, od promišljenoga lakog grijeha i grijeha iz običaja. Tko će nas izbaviti, ako se zapletemo u njegove mreže? Samo Božje milosrđe. A kako, kad nas već i milosrdni Gospodin mora da »izbaci iz svojih usta«? Ipak, u sveto korizmeno doba bit će nam milostiv.

Naš kršćanski život treba da bude posvemašnje predanje Bogu u Kristu Isusu! Ali kako, kad i mi — Bogu posvećene osobe — redovnici i svećenici okrećemo leđa Bogu i Kristu, našemu Gospodinu i Otkupitelju, kad smo mu nevjerni i privezani uz ono, što je njemu mrsko, i kad smo uvijek u opasnosti, da mu se iznevjerimo? Krajnje je vrijeme, da već jednom ozbiljno odlučimo, da ćemo se čuvati promišljenoga lakog grijeha. Što priječi u nama, da božansko sjeme ne donese obilnoga ploda? Zar to nije taština, koja ne može podnijeti nikakvog prigovora? Zar to nije naše neukroćeno sebeljublje, koje se plaši svakog mrtvenja? Nije li to umišljenost, koja nam oduzima svaku zaslugu naših dobrih djela? Možda je to kakva niska želja, koju gojimo, kakva potajna strast, kojoj se posve ne protivimo? Možda kakva pogreška našega značaja, koju nećemo odstraniti ili popraviti? Ili nemarnost u molitvi? Možda već sama brzina i rastresenost u molitvi? Neka nas prosvijetli Gospodin, da upoznamo, koji je laki grijeh zavladao našom dušom, da ne donosi željenog ploda.

Zato molimo kod prikazanja: »Upravi korake moje samo putevima svojim. Prigni uho svoje i usliši riječi moje. Pokaži divna smilovanja svoja, Gospodine. Ti izbavljaš one, koji se u te ufaju.«

Molitva.

Potresao si, Gospodine, zemljom (dušom) i razvalio je. Zacijeli rasjekline njezine, jer će se srušiti. Molimo te, da izabrani tvoji pobjegnu ispred luka i da se izbave (zavlaka). Izbavi nas iz okova lakoga grijeha. Amen.

Subota iza nedjelje šezdesetnice.

Dobra zemlja.

Nalazimo se u svetištu sv. Pavla apostola. S udivljenjem slušamo apostolovu izjavu, kako je sjeme riječi Božje pred

Damaskom u njegovoj duši urodilo silnim plodom (poslanica). »A koje je (od Božjega sjemenja) palo u dobru zemlju, to su oni, koji slušaju i čuvaju riječ u dobru i savršenu srcu i daju plod u postojanosti.« Tako je i Pavao primio riječ, milost Božju i sačuvao je i donio plod u postojanosti.

1. »Izide sijač, da sije svoje sjeme.« Raspaljen gnjevom protiv učenika Gospodnjih izišao je Savao iz Jeruzalema u Damask u Siriji, da sve uhvati, koji štuju Krista, i da ih svezane dovede u Jeruzalem. Pred Damaskom je Gospodin posijao svoje sjeme u ovo srce, koje je revnovalo za očinsku vjeru, Mojsijev zakon i za vjerske predaje svojega naroda. »Na putu, kad se Savao približavao Damasku, najednom ga obasja svjetlost s neba i pade na zemlju i ču glas, gdje mu govori: Savle, Savle, zašto me progoniš? On upita: Tko si ti, Gospodine? A on: Ja sam Isus, kojega ti progoniš; teško ti se praćati protiv bodila. Drščući i zapanjen upita Savao: Gospodine, što hoćeš, da činim? Gospodin mu odgovori: Ustani i idi u grad i ondje će ti se kazati, što ti treba činiti« (Dj. ap. 9. 1 sl.). Eto, sjeme je već bilo posijano. Savao ga je primio. »Što hoćeš, da činim?« On je poslušao Gospodina i ušao u grad. Tu je ostao tri dana i bio je slijep, i nije jeo niti pio. Dopustio je, da mu Ananija položi ruku na glavu, i tako je progledao i dao se pokrstiti. U samoći, u postu i u molitvi duboko se uvriježilo sjeme u duši. I brzo je proklijalo! Savao je postao Pavao. Samo je jedna ideja ovladala njime: Krist i Crkva, spas duša. On je »zaboravio, što je bilo iza njega« (Filip. 3, 13). Ta i on se »mogao pouzdati u tijelo«: obrezan je osmi dan, bio je potomak izraelskoga naroda, Hebrejin od hebrejskih pređa: on je bio farizej, vjeran zakonu i neporočna života, što se tiče pravednosti pred zakonom. »Ali što mi bijaše dobitak, to sam smatrao za štetu radi Krista, nego i sve smatram kao blato, da Krista stečem« (Filip. 3, 4 sl.). On je poznavao još samo Krista raspetoga. »Meni je život Krist, a smrt dobitak. Ja imam želju umrijeti i biti s Kristom« (Filip. 1, 21 i 23). Gdje duša samo na Krista misli, kako će za njega živjeti, njemu omiliti, njega posjedovati; gdje duša revnuje za Krista i duše, za Crkvu: gdje duša sve ostavlja, što nije Krist i Crkva, tu je dobra zemlja. Zato se

ne moramo čuditi, što su apostolove riječi i djelovanje padale na plodno tlo, što je on u svojem djelovanju i trpljenju bio upravo heroj, što se uspeo na vrhunac molitvenog života i sjedinjenja s Bogom i bio »uznesen do trećega neba« (poslanica). »Koje je palo u dobru zemlju, to su oni, koji slušaju i čuvaju riječ u dobru i savršenu srcu i daju plod u postojanosti.«

2. »Koji čuvaju riječ u dobru i savršenu srcu.« Mi smo slušali riječ Božju i još je uvijek slušamo. To je dobro, ali ipak, da li čuvamo riječ u dobru i savršenu srcu? Onako, kako ju je čuvao sv. Pavao i radio s njome? Što nas priječi da je i mi čuvamo u dobru i savršenu srcu? Prema prispodobi o sijaču tri su zapreke. »Jedno padne kraj puta«: u rastresenu i nesabranu dušu, koja se predaje taštim i beskorisnim mislima, maštanjima i nakanama; koja želi da sazna svaku novost, da pročita sve novine, da sazna i čuje sve, što se događa; koja se uvijek bavi onim, što je bilo, što se upravo događa ili što će se dogoditi; koja nema vremena za Boga, za nutarnju molitvu, za svetu sabranost, za nutarnje općenje s Bogom, koji u njoj živi. »Drugo padne na kamen«: u mlaku i neraspoloženu dušu, koja se plaši svake žrtve i napora. Ona je pobožna i sluša riječ Božju i probuđuje pobožna čuvstva, ali odmah klone, čim bi morala svladati poteškoće, protiviti se napasti, čim mora da prinese kakvu žrtvu. »I drugo padne u trnje, koje je uzraslo zajedno«: u dušu, koja je doduše primila riječ, milost Božju i koja nastoji, da bude plodna krepostima i dobrim djelima, ali uz ovu dobru volju ostaju u duši i neke sklonosti, koje mogu ugušiti dobro sjeme: to je neuredna sklonost prema udobnom, putenom životu, sklonost na zemaljska uživanja, na novac i blago, na hvalu i ugled pred ljudima; privezanost uz posao, nauk, zanimanje, uz ljude i omiljele navike; privezanost na svoje mišljenje, na svoju volju, na svoj značaj, prekomjerna briga za zdravlje i tjelesnu njegu. Ova privezanost, koja treba da nestane, jest trnje, koje će ugušiti dobro sjeme. Rastresenost, mlakost, neuredne privezanosti: to su one sile, koje priječe božansko sjeme, da ne nikne i da ne urodi obilnim plodom. Krivnja nije na sjemenu nego na zemlji.

3. Mi smo se sakupili u kući, na grobu sv. Pavla. Mi se osjećamo jedno s njime, pa zato odlučujemo da ćemo se vladati po njegovu duhu, koji treba da nas posve obuzme. O, da smo i mi ono, što je on bio, naime, dobra zemlja na koju bi Krist posijao dobro sjeme.

Ako želimo, da sjeme u nama urodi mnogim plodom, moramo mnogo toga učiniti. Ponajprije treba zemlju dobro pripremiti. A kako? Odstranimo zapreke: rastresenost, mlakost i lijenost neurednu privezanost i prekomjerne brige!

Za nas vrijede apostolove riječi: »Zemlja, koja pije kišu, što često na nju pada, i koja rodi dobro povrće onima, koji je rade, prima blagoslov od Boga, i koja iznosi trnje i bodljike, nevaljala je i blizu je prokletstvu, ona se najposlije sažeže« (Hebr. 6, 7 i 8).

U žrtvi svete Mise položimo na patenu molbu, da nas Bog radi žrtve Isusove prosvijetli i da nam dade milost, da se odvažno odreknemo svega, što priječi rast i napredak dobrog sjemena, koje je sijač Krist posijao u našu dušu.

M o l i t v a.

Molimo te, Gospodine, prosvijetli naš duh svjetlošću svoje jasnoće, da spoznamo, što valja činiti i uzmognemo vršiti, što je pravo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

S v e t a M i s a n e d j e l j e p e d e s e t n i c e.

1. S današnjim evanđeljem otkriva nam Crkva otajstvo korizmenog i uskrsnog vremena: »Evo idemo u Jeruzalem i izvršit će se sve, što su proroci pisali o Sinu čovječjem: Bit će predan neznabošcima, koji će mu se izrugati i bičevat će ga i popljuvati. A kad ga izbičuju, ubit će ga i treći će dan uskrsnuti.« Apostoli, pa ni Petar, u kojega smo se crkvi sakupili, nisu razumjeli te riječi o Spasiteljevoj muci. »Oni nijesu razumjeli ništa od toga, i taj im je govor ostao sakriven.« Ipak su ostali uz njega i pošli s njime u Jeruzalem.

2. Vođeni svetom liturgijom poći ćemo u žrtvi svete Mise u Jeruzalem i na Kalvariju žrtvenika. Tu će se pred našim očima na otajstveni način odigrati kalvarijska drama, koju Krist u današnjem evanđelju nagovješta. Pridružimo se u svetoj žrtvi Velikom svećeniku Kristu i pođimo putem, kojim će nas on povesti: po borbi i trpljenju k pobjedi, k slavnom uskrnuću, po dnevnom umiranju k neumrlom životu o vječnom Uskrsu! Zato molimo u ulazu sa Spasiteljem, koji se upravo sprema na put u Jeruzalem, da dovrši svoju žrtvu: »Budi mi Bog zaštitnik i kuća utočišta. Brani me! U tebe se, Gospodine, uzdam.« Zajedno s Crkvom navijestimo sebi samima u ovo korizmeno doba borbu na život i smrt: borbu protiv staroga čovjeka u nama, protiv strastima, protiv svjetovnim i đavolskim napastima. Gospodine, smiluj se! »Očuvaj nas od grešnih veza i čuvaj nas od svake protivnosti« (molitva). Naš programatički posao u korizmi treba da se sastoji u odupiranju, u odricanju, u odvažnom svladavanju i u junačkoj borbi, ali u tom nas poslu mora voditi pravi duh, duh ljubavi. Bez ljubavi bio bi beskoristan svaki naš posao i znanje, svaka žrtva i svako trpljenje! Zato apostol u današnjoj poslanici silno hvali ljubav. Ljubav je potaknula Krista, da pođe u Jeruzalem da se za nas žrtvuje; ona ga potiče, da nam sada u svetoj žrtvi milostivo udijeli plodove svoje otkupiteljske smrti. Recimo stoga

zahvalno u pjesmi na stepenicama: »Ti si jedini Bog, koji činiš čudesa. (Svojom smrću na križu) oslobodio si svoj narod.« »Poklikni Bogu, sva zemljo, jer nas je svojom smrti stvorio za vrhunaravni, vječni život: Mi smo njegov narod.«

3. Ljubav treba da i nas u svemu vodi. S ljubavlju treba da s njime idemo, s ljubavlju treba da se s njime žrtvujemo, s ljubavlju treba da dademo sve, tijelo i dušu, vrijeme i zdravlje, svoje srce, njegove sklonosti i želje. S takvim duševnim raspoloženjem treba da sudjelujemo kod prikazanja. Mi treba da budemo spremni, da s njime podnesemo istu sudbinu, da budemo izvrgnuti ruglu i sramoti, štoviše, moramo biti spremni da s njime pođemo i u samu smrt. »Uči me svojim naredbama« (prikazanje). Izliječi našu sljepoću, koja prijeći, da shvatimo otajstvo umiranja, križa i žrtve, i daj da progledamo, da te slijedimo, da živimo po primjeru, koji nam daješ u svetoj žrtvi. Smrt je jedini put novome životu! »Tko ljubi svoj život, izgubit će ga, a tko mrzi svoj život na ovomu svijetu, čuva ga za vječni život« (Iv. 12, 25). Kad u svetoj pretvorbi s Kristom postanemo jednom žrtvom, primit ćemo u svetoj pričesti život: »Blagovali su i nasitili se« (pričesna). Petar, oko kojega smo se sakupili, i u tom nam je primjer. Ni on nije u prvi mah mogao shvatiti riječi o trpljenju i o križu. Istom mu je ljubav otvorila oči; ona ga je silila, da nasljedjuje svoga Učitelja, da sa svojim Spasiteljem bude dionikom krvave smrti na križu. Ljubav mu je otvorila vrata k životu, k vječnom Uskrsu!

Nedjelja pedesetnica.

Prosvjetljenje.

Trpljenje i borba bio je udio Gospodina i njegove Crkve, a to mora biti i naš udio. Mi znamo, da od svoje slaboće možemo očekivati samo poraz za porazom, ali mi ujedno znamo da je upravo u našoj slaboći i naša jakost: što se radi svoje slabosti više u Gospodina pouzdamo, to ćemo sigurnije pobijediti. Zato se sa Crkvom moramo i mi uteći Gospodinu kao onaj slijepac u današnjem evanđelju. »Budi mi Bog zaštitnik i kuća utočišta, da me spasiš, jer si ti utočište moje. Radi imena svoga vodi me i brani me. U tebe se, Gospodine, uzdam, o, da ne budem postiđen dovijeka!« (ulaz).

1. »Kad se Isus približio Jerihonu, kraj puta je sjedio i prosio neki slijepac. I čuvši, kako narod prolazi, upita: Što je to? Odgovoriše mu: Prolazi Isus Nazarećanin. A on stane vikati: Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se! A koji su išli sprijeda, korili su ga, neka šuti. On je na to još više vikao: Sine Davidov, smiluj mi se! A kad je Isus stao, zapovijedi, da ga dovedu k njemu. Kad se približio, upita ga Isus: Što hoćeš, da ti učinim? On odgovori: Gospodine, da progledam! Isus mu reče: Progledaj! Spasila te je tvoja vjera. I odmah ozdravi i išao je za njim veličajući Boga. I sav narod, kad je vidio, hvalio je Boga« (evanđelje). Uistinu: Isus je Spasitelj, koji može i hoće da pomogne ljudskoj bijedi i nevolji. Jedino što od nas zahtijeva, jest vjera i potpuno pouzdanje. »Spasila te je tvoja vjera!«

2. »Čudesa našega Gospodina i Spasitelja moramo ovako shvatiti: ponajprije treba da vjerujemo, da ih je uistinu učinio. Zatim treba da u njima gledamo i ono drugo, što je u njima izraženo. Jer njegova čudesna djela s jedne strane pokazuju nam njegovu moć, a s druge su strane ona simbol neke druge stvari. Mi ne znamo, tko je bio onaj slijepac: ali mi znamo, čija je on slika i koga predstavlja. Slijepac je ljudski rod, koji je po Adamovu grijehu izgubio sjaj vrhunaravnog svijetla, i zapao u tamu vječnoga prokletstva« (sv. Grgur Veliki). U bogoslužju današnje nedjelje slijepac je slika poganstva. Pogani, prepušteni sami sebi, oni su slijepac na putu, koji u najvećoj bijedi i siromaštvu prosi. Kako taj slijepac (poganstvo) samo želi da progleda! Njemu bi to bila najveća sreća i bogatstvo. Ali tko bi mu mogao pribaviti to dobro? I uto je silazio Sin Božji putem. Slijepac je za to saznao te je iz sve snage počeo vikati: »Sine Davidov, smiluj se meni!« I Spasitelj mu se smilovao: »Što hoćeš, da ti učinim?« »Da progledam!« Samo da vidi! Samo da dođe kako do svijetla! Tada će biti bogat i svega će imati. I Gospodin mu je povratio vid: udijelio je poganima svijetlo vjere! Udovoljio je njihovim željama. U vjeri su našli sve, Boga i svijet, vrijeme i vječnost, sadašnjost i budućnost, svijetlo i ljubav.

Zahvalnim srcem pjevaju: »Ti si jedini Bog, koji činiš čudesa, pokazao si među (nama) neznabošcima svoju moć. Snažnom si rukom oslobodio narod svoj« od njegove sljepoće (na stepenicama). »Poklikni Bogu sva zemljo, služite Gospodinu veselo. Mi smo njegov narod i ovce njegove paše« (zavlaka). Njihova se molitva pretvorila u pjesmu zahvalnicu. Oni slave Gospodina i predaju se Gospodinu svim srcem.

3. I mi smo onaj slijepac iz evanđelja. Na svetom je krštenju izliječio Gospodin našu sljepoću. Naši su oci sveti krst zvali »prosvjetljenjem«. U svijetlu vjere ugledali smo Boga, Krista, istinu, naše jedino i pravo dobro. Kud bi sreće, da se i za nas može kazati: »I odmah je ozdravio (progledao) i išao je za njim (za Isusom) veličajući Boga.«

Današnji je dan u bogoslužju dan zahvaljivanja za milost »prosvjetljenja«. Koliko puta je Spasitelj i poslije morao da iscijeli našu sljepoću, da nas duhovno prosvijetli! A mi smo to tako malo cijenili i slabo iskorišćivali. O da barem danas shvatimo smisao bogoslužja, koje je puno hvale radi duhovnog prosvjetljenja u svetom krstu, te neprestano veliča Gospodina! »Blagoslovljen si, Gospodine, uči me svojim naredbama. Javljam svojim ustima sve sudove tvojih usta« (prikazanje).

Nekoć smo bili siromašni i bespomoćni slijepac, koji je po Kristu zadobio vid. Ugledali smo čudesni svijet Božjih milosti i Božjih darova. Ugledali smo vrhunac i središte sviju milosti, presvetu euharistiju. I danas, u svetoj žrtvi i svetoj pričesti opet on silazi među nas i daje nam novo svijetlo i nove poglede. »Blagovali su i nasitili se; njihovu želju ispunio je Gospodin i nisu se prevarili u svojoj težnji« (pričesna). Tko je sretniji, bogatiji od nas, od djece svete Crkve? Ne, u Kristu, u našoj svetoj Crkvi, nismo se prevarili!

U našoj slaboći leži naša jakost: slabost nas sili, da se utječemo Isusu, ona nas vodi k svetom krstu, svetoj euharistiji, sili nas da se potpuno povjerimo njegovim rukama, njegovu vodstvu. »Bože, budi mi zaštitnik i kuća utočišta. Radi imena svoga vodi me i brani me« (ulaz) svojom jakošću i svojim životom. »Kao što ja živim po Ocu, tako i tko mene jede, živjet će po meni« (Iv. 6, 57).

Molitva.

Molitve naše, molimo, Gospodine, milostivo usliši i odriješivši nas od grešnih veza čuvaj nas od svake protivnosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza nedjelje pedesetnice.

Hvalospjev ljubavi.

1. Crkva iskreno zahvaljuje Gospodinu, što ju je izliječio od sljepoće. Dao joj je svijetlo vjere, a s ovim svijetlom i svetu ljubav. Ljubav upravlja svijetom i čovječanstvom. Ona je dvostruka: jedna je nečista i nesveta ljubav, koja prema dolje vuče, to je sebeljublje, koje ide tako daleko, da zapostavlja i samoga Boga i prezire Božje naredbe i zapovijedi: to je ljubav, koja se očituje kao požuda očiju, tijela i oholost života (1. Iv. 2, 16); ona ponizuje čovjeka, udaljuje ga od Boga i strovaljuje u nesreću. Druga je ljubav protivna ovoj, to je čista i sveta ljubav, ljubav prema Bogu, koja teži prema gore, koja čini da čovjek zaboravlja na sebe i posve se preda Bogu, koji ga jedini može usrećiti. Radi toga je današnje bogoslužje puno hvale i radosnog zahvaljivanja. Sa svijetlom dao je Gospodin svojoj Crkvi i čistu i svetu ljubav. To je njezino bogatstvo, što ljubi Boga i bližnjega. To je smisao poslanice na nedjelju pedesetnicu; ona je hvalospjev ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu.

2. »Braćo, kad bih govorio ljudskim i anđeoskim jezicima, a ne bih imao ljubavi, bio bih kao mjed, koja ječi ili praporac, koji zveči. I kad bih imao dar proroštva i razumio sve tajne i sve znanje, i kad bih imao vjeru, da bih prenosio gore, a ne bih imao ljubavi, bio bih ništa. I kad bih razdijelio sve svoje imanje za hranu siromaha, i kad bih predao svoje tijelo tako, da se sažeže, a ne bih imao ljubavi, ne bi mi koristilo ništa.« Ljubav daje vrijednost svakoj stvari. A kakva je ljubav?

»Ljubav je strpljiva, blagotvorna, ljubav ne zavidi, ne hvali se, ne nadimlje se, ne misli zla, ne veseli se

nepravdi, a raduje se istini, sve podnosi, sve vjeruje, svemu se nada, sve trpi.« Eto, to je i takva je ljubav naše svete Crkve prema Bogu i prema bližnjemu. Ako tako sudiš o svetoj Crkvi, onda pravo sudiš!

»Ljubav ne prestaje nikada, ako i prestanu proroštva, ako i umuknu jezici (ako nestane dar govora), ako i nestane znanje. Jer djelomično znamo, i djelomično prorokujemo. A kada dođe ono, što je savršeno (uživanje Boga na nebu), prestat će ono, što je djelomično. I sada ostaje ovo troje: vjera, ufanje i ljubav, ali najveća je među njima ljubav«, vrhunaravna ljubav prema Bogu i prema bližnjemu.

3. To je blago i bogatstvo svete Crkve, što vjeruje, što se nada, što mnoga njezina djeca posjeduju dar znanja, dar proroštva i dar čudesa. Ali iznad sviju tih darova stoji ljubav, čista i sveta ljubav prema Bogu; ljubav, koja vrši Božje zapovijedi, ne iz straha ili prisiljeno, ali niti samo radi nagrade, nego zato, da omili Bogu, kome se bez pridržaja predala. Ljubav je ono, što čini, da je cijelo mišljenje i djelovanje svete Crkve upravljeno na Boga: kako će mu se klanjati, kako će ga slaviti, kako će mu služiti. Ta je ljubav čini jakom i odvažnom za sve borbe i žrtve života.

Ljubav prema Bogu sili je, da vrši djela ljubavi prema bližnjemu. Povijest Crkve neprekidan je hvalospjev njezinoj herojskoj ljubavi prema bližnjemu, hvalospjev njezinoj brižnoj skrbi za djecu, za siromahe, za udovice, za siročad, za robove, za prognanike, za zarobljenike, za žalosne i nemoćne. Zar svećenici, misionari, dušobrižnici, redovnici i redovnice nijesu živa slika brižne skrbi naše majke Crkve za duhovno i tjelesno dobro ljudskoga roda?

U ovim danima bezumnoga pokladnog veselja, kad svijet traži svoju sreću u bučnoj raspojasanosti, ludosti i putenosti, otkriva nam i pokazuje sveta Crkva, gdje je prava sreća i bogatstvo. Shvatimo njezin govor i radujmo se s njome. Odrecimo se svjetovnih ludorija i pođimo k svojoj Majci, da zajednički uživamo u njezinoj sreći, koja se sastoji u svetoj i čistoj ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu.

Ozbiljno se ispitajmo prema nedjeljnoj poslanici. Vlada li

u nama duh ljubavi? Na svetom je krstu usađen u našu dušu duh ljubavi. U žrtvi svete Mise i u žrtvenoj gozbi, u svetoj pričesti, treba da iznova raspirimo žar te ulivene ljubavi. Da li živimo po zakonu ljubavi? Ne moramo li si mnogo toga predbacivati? Ne moramo li mnogo toga popraviti? Ne moramo li vruće moliti: »Gospodine, užezi u nama oganj svoje ljubavi?«

Molitva.

Molitve naše, molimo, Gospodine, milostivo usliši i odriješivši nas od grešnih veza, čuvaj nas od svake protivnosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza nedjelje pedesetnice.

»U Jeruzalem.«

Nalazimo se neposredno pred svetim korizmenim vremenom. Crkva nas je na to pripravila u tri stepena. U lekcijama matutina pokazala nam je tri snažna lika: Adama, Nou i Abrahama. Adam je istina praotac grijeha, ali ujedno i slika novoga Adama, Krista. Noa, koji se spasio u kovčegu zavjetnom, slika je ljudskoga roda, koji se spasio u lađi svete Crkve, po vodi svetoga krštenja. Abraham, koji se pokazao spremnim da na Moriji žrtvuje svoga sina Izaka, slika je i tip Krista na drvetu križa na Kalvariji. I iz Novoga Zavjeta iznijela nam je tri velika lika, to su sveci triju zbornih crkava u posljednje tri nedjelje: sv. Lovro, Pavao i Petar. U evanđeljima tih nedjelja izražene su ove tri temeljne misli: Bog nas poziva, da radimo u vinogradu svoje duše (nedjelja sedamdesetnica); Bog djeluje u Crkvi: sije, naime, sjeme riječi Božje, da donese obilan plod (nedjelja šezdesetnica); a svrha ovoga djelovanja jest prosvjetljenje, izliječenje naše duševne sljepoće.

1. »U ono vrijeme uze Isus sa sobom dvanaest toricu i reče im: Evo idemo u Jeruzalem i izvršit će se sve, što su proroci pisali o Sinu čovječjem. Bit će predan neznabošcima, koji će mu se izrugati i bičevati će ga i pljuvati. I kad ga izbičuju, ubit će ga, i treći će dan uskrsnuti«

(evanđelje). S mirnom ozbiljnošću i svetom odlučnošću polazi Gospodin svojoj muci i smrti ususret. S njime idu njegovi učenici i sveta Crkva. Ona je jedno s njime. »Evo idemo u Jeruzalem«, idemo ususret Velikom tjednu, Uskrsu. Da, u svakoj se svetoj Misi obistinjuje: »Evo idemo u Jeruzalem«, na goru Kalvariju, da ondje proživimo muku, smrt i uskrsnuće Gospodinovo. I naš kršćanski život nije po svojoj biti drugo nego: »Evo idemo u Jeruzalem«, da sudjelujemo s Gospodinom na križnom putu. Po smrti k životu! »Ako s njime trpimo, s njime ćemo biti i proslavljeni« (Rim. 8, 17). Tako nam je u bogoslužju pokazan put, kojim treba da krenemo. Po svetom smo krstu postali udovi tijela Gospodnjega i pozvani da živimo njegovim životom.

2. »Ali oni nijesu razumjeli ništa od toga, i taj im je govor ostao sakriven i nijesu dokučili, što im je bilo rečeno.« Tri su godine bili apostoli s Isusom. Tri ih je godine poučavao i prednjačio im u poniznosti, strpljivosti i podnošenju svake nevolje. Pa ipak su još uvijek tako ljudski mislili. Njihova je nada i očekivanje bio nacionalni junak, koji će skršiti rimski jaram i osnovati veliko židovsko kraljevstvo, u kojem će oni, apostoli, sjediti na prvim mjestima i obnašati najčasnije službe. »Ništa nijesu razumjeli od toga«, kad im je govorio o kraljevstvu Božjem, koje nije od ovoga svijeta, koje se ne će temeljiti ni osnivati na nacionalnoj ili političkoj sili i veličini nego na križu i na trpljenju. Kako su još bili slijepi, a već su tako dugo boravili uz svijetlo, koje je došlo na ovaj svijet! Eto, kako ljudi, pa i pobožni ljudi, teško shvaćaju riječi o trpljenju i poniženju! I mi smo poput dvanaestorice slijepi i ne shvaćamo Gospodinov križ. Kako se sveta Crkva žalosti, kad vidi, da današnji kršćani nemaju smisla za žrtvu. Gospodina ostavljamo na križnome putu sama samcata i molimo se, da nas poštedi od križa. Divimo se mučenicima i slavimo velike svece naše Crkve kao heroje, koji su ljubili križ i žrtvu, a sami ni ne mislimo da ih u križu i muci nasljedujemo. Mi moderni kršćani, bili u svijetu ili u samostanima, odučili smo cijeniti i ljubiti križ. Vrijeme, u koje smo nastupili, takovo je, da se isplati da sve prodamo, pa da kupimo

ovo blago, naime ljubav prema križu, taj znak izabranja, naše najbolje duhovno oružje i potporu. Križ Kristov previše je izgubio u našem duhu, štoviše, i u našoj vjeri od svoje snage (1. Kor. 1, 17). Odučili smo, da se hvalimo križem Isusa Krista (Gal. 6, 14). Mi bismo se stidjeli, kad bi se o nama reklo, da »znamo samo Isusa Krista, i to Raspetoga« (1. Kor. 2, 2). A ipak u križu je naša jakost! Međutim, nama je to samo teorija. Kad čitamo ili razmatramo divno poglavlje iz »Nasljeduj Krista«: O kraljevskom putu križa, i tada ostaje samo teorija. Kako često i kako rado čitamo ili pjevamo: »Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi — Treba da se hvalimo križem Gospodina našega Isusa Krista«; pa ipak ostaje samo teorija. Koliko puta smo zanosno rekli: »Meni je svijet raspet i ja svijetu«, i opet je ostalo puka teorija. Dnevno proživljujemo kod svete Mise spomen muke i smrti Gospodnje, a u svetoj pričesti čak i primamo u svoje srce žrtvovano Janje svoje. On živo nastoji, da nas obuzme njegova spremnost na žrtve, njegova ljubav prema križu: a mi u svagdanjem životu toliko izbjegavamo taj križ! »Ali oni nijesu razumjeli ništa od toga!« Ni mi kršćani, svećenici i redovnici, često ne razumijemo ništa od toga!

3. »Gospodine, da progledam«, moli sveta Crkva, kadgod se Gospodin u svetoj Misi među nama pojavi. »Da progledam«, da sva njezina djeca opet shvate otajstvo križa i Velikog petka!

»Gospodine, da progledam!« Jedan noviji protivnik svete Crkve predbacuje njoj i njezinom svećenstvu, da ni sama ozbiljno ne vjeruje u nebo. Štovanje Boga, da je samo zato, da zabavi maštu i sjetilnost. Svećenici da često prekrasno govore o prolaznosti svijeta, a da sami uživaju koliko samo mogu. Ima li taj čovjek kod svega svoga pretjerivanja posve krivo? On nas naziva moderniziranim kršćanima. On nam predbacuje našu optimističku pospanost i težnju za uživanjem ljepota i radosti ovoga svijeta. Zar ima posve krivo? U tom da, ako misli, da je ovo izbjegavanje križa i svjetovnost duh naše Crkve. Nema krivo, kad misli nas kršćane pojedince, koji smo se udaljili od Crkve i liturgije. »Gospodine, da pro-

gledamo!« Daj, da upoznamo, da nam je jedini spas u tom, da zagrlimo križ i da slijedimo Raspetoga! Da ga slijedimo ne samo u dvoranu posljednje večere, nego i na Maslinsku goru, k stupu bičevanja, do križa!

»Gospodine, da progledam!« Daj, da upoznamo, da je odricanje i samozataja zapravo zakon pravih sluga Božjih i oznaka pravih Kristovih sljedbenika, pravih kršćana!

»Gospodine, da progledam!« Tako se molimo danas za sebe i za svu djecu svete Crkve. Veoma nam je potrebna ljubav prema križu, mrtvenju, samozataji i žrtvi.

Molitva.

Molitve naše, molimo, Gospodine, milostivo usliši i odriješivši nas od grešnih veza čuvaj nas od svake protivnosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

II. KORIZMENO DOBA.

Korizmeno doba.

»Vrijeme milosti.«

1. Sveta Crkva polazi sa Spasiteljem »u Jeruzalem«. Ona želi, da s njime trpi, umre i uskrsne. Ona živo čezne za svijetlom uskrsnuća, a to može postići samo onda, ako s Isusom trpi i umre. Što više bude dionicom Isusove muke i smrti, to će u njoj biti obilniji život. S tim uvjerenjem ulazi Crkva, a s njom i mi u sveto korizmeno doba. Prvotno je korizma počimala prvom nedjeljom u korizmi.

2. »Evo, sada je vrijeme milosti, sada je dan spasa« (poslanica prve nedjelje u korizmi). »Vrijeme milosti!« Tim riječima sjeća se Crkva t. zv. jubilarne godine starih Izraelićana. Svaka pedeseta godina bila je jubilarna godina, godina oproštenja: opraštani su svi dugovi, robovi Izraelićani bili su pušteni na slobodu; prodani imetak opet je bio vraćen prijašnjem gospodaru; polja se nisu obrađivala, nego su ljudi živjeli od suviška prijašnjih godina. Takva je eto bila slobodna godina, jubilarna godina. Na taj su se način ljudi sjećali, da je Bog jedini pravi gospodar svih zemaljskih dobara i da samo on imade pravo, da njima po svojoj volji raspolaže. To ih je sjećalo, da Božji narod mora biti slobodan za Boga i njegovu službu i da mora Gospodina Boga za cijeloga svoga života častiti. To ih je sjećalo, da je najveća dužnost izabranoga naroda, da živi za Boga, a svaki drugi posao da je samo nuzgredna stvar.

Jubilarna je godina kod židovskog naroda slika »buduće obnove svih stvari« (Dj. ap. 3, 21), konačnog otkupljenja; isto je tako slika vremena, u kojemu primamo mesijanski spas, slika je Novoga Zavjeta, kršćanskog razdoblja, u kojem živimo. U tom je vremenu po krvi Sina Božjega uništena svaka naša krivnja. Otkupljeni smo iz đavolskog ropstva. Postali smo djecom Božjom, primljeni u Božju obitelj, koja se hrani

kruhom djece Božje, svetom euharistijom. Zato nam je prva dužnost, da zahvaljujemo Gospodinu Bogu i da ga neprestano častimo. U tu svrhu predala nam je sveta Crkva svoje psalme i hvalospjeve: to je naš božanski časoslov; štoviše, dala nam je kruh i vino, tijelo i krv Kristovu, kako bismo mogli Ocu prikazati »čistu, svetu i neokaljanu žrtvu«. »Evo, sada je vrijeme milosti, sada je dan spasa«, milosna godina, jubilarna godina.

Dakako, »ovo blago imamo u zemljanim posudama, da izvanredno mnoštvo sile bude od Boga, a ne od nas. U svemu trpimo nevolje, ali se ne prepadamo, zbunjeni smo, ali ne gubimo nade. Progone nas, ali nismo ostavljeni; obaraju nas, ali ne propadamo. Uvijek nosimo amo i tamo smrt Isusovu u tijelu, da se i život Isusov na našem tijelu očituje« (2. Kor. 4, 7 sl.). »U svemu se držimo kao Božji sluge s mnogo strpljivosti u nevoljama, u potrebama, u tjeskobama, u udarcima, u tamnicama, u pobunama, u naporima, u bdjenjima, u postovima, u čistoći, u znanju, u mukotrpnosti, sa slavom i sramotom, zlim i dobrim glasom; kao zavodnici, a istiniti, kao oni, koji nemaju ništa, a imaju sve« (2. Kor. 6, 3 sl.; poslanica prve nedjelje u korizmi).

3. Takav bi imao biti kršćanin, kakvog ga riše poslanica prve nedjelje u korizmi: da Boga slavi i da mu zahvaljuje, a jer je u njemu bogat i s njime povezan, zato mora ostaviti svijet, njegova dobra i njegove ideale. No Crkva veoma dobro znade, kako se mnoga njezina djeca ne mogu vinuti do ovoga ideala. Mnogi žive po svjetovnim nazorima i načelima i samo se brinu za vremenita dobra. Crkva osjeća, da je mnoga njezina djeca sramote i kaljaju. Zato je ustanovila svetu korizmu, vrijeme čišćenja i posvećenja. »Bože, ti čistiš svoju Crkvu svake godine četrdesetdnevnim postom« (molitva na prvu nedjelju u korizmi). U tom vremenu očišćenja treba da se opet u svakom kršćaninu odrazi svetost i čistoća svete Crkve, treba da svatko bude duhovno rasvijetljen!

U ove korizmene dane treba da uđemo u duh svete Crkve i njezina bogoslužja. Operimo nečistoću i prašinu grijeha, i odstranimo neurednu privezanost uz svijet i vremenite stvari.

Odrecimo se svega, što nas je dosada priječilo, da nismo postali savršeni kršćani. Ovo odricanje traži napor, borbu i žrtvu. Pridružimo se Gospodinu, koji se odriče, bori i trpi, i budimo uvjereni, da ćemo s njime pobijediti. Što budemo s njime tješnje povezani po svetoj Misi i pričesti, to ćemo biti u većoj mjeri dionici njegovog uskrsnuća. Tada ćemo i mi kao uskrsnuli, kao novi ljudi, svoj život posvetiti Bogu »u milosnoj godini Gospodnjoj«.

4 Tri velike misli prate nas u bogoslužju korizmenog vremena: Kristova muka i uskrsnuće, krst i pokora. I na nama se mora obnoviti, što je Krist pretrpio: bio je nevino osuđen, izrugan, progonjen i predan na smrt. Sve se to i na nama mora obnoviti, i to u ovo sveto korizmeno doba. U korizmi treba da se sjetimo velike milosti svetoga krštenja. Recimo ono, što su mjesto nas govorili naši kumovi na krštenju: Odričem se, vjerujem! Pridružimo se pokornicima, činimo pokoru i dajmo zadovoljštinu za svoje mnogobrojne grijehe i nemarnosti. Povucimo se od svijeta i posvetimo se više nego prije molitvi, sabranosti, pobožnom čitanju i razmatranju. A prva dužnost u svetoj korizmi neka bude ta, da dnevno sudjelujemo kod svete Mise.

Tajinstven vršeć običaj
Obdržavajmo ovaj post,
Što četrdeset dana se
Već od starine postio.

Uzdržavajmo stoga se
U jelu, pilu, riječima,
Snu, zabavi i budnije
Na osjetila pazimo.

Daj moć, da žudnje tjelesne
Uzdržljivošću morimo,
Da srca, grijeh odbacivši,
Ne dadu paše strastima.

Udijeli, Trojstvo blaženo,
Podari, Bože jedini,
Da posti tvojim vjernima
Donesu plod obilati. Amen.

Čista srijeda (pepelnica).

Obratite se...!

Na današnji nas dan svećenik u ime Crkve posipa pepelom. Tim se činom pridružujemo onim pokornicima, koji su u prvim

kršćanskim stoljećima kroz četrdeset dana u korizmi javno, pred cijelom zajednicom, činili tešku pokoru za svoje grijehe. Oni su bili ekskomunicirani, pa radi toga nijesu mogli primati svetu pričest. Na Veliki četvrtak bili su napokon opet primljeni u zajednicu svete Crkve. Posipanje pepelom u obliku križa označuje spremnost da činimo pokoru. »Spomeni se čovječe, da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti.«

1. »Obratite se k meni svim srcem svojim posteći i plačući i tugujući! Razderite srca svoja ... i obratite se ka Gospodinu, Bogu svojemu; jer je dobrostiv i milostiv, strpljiv i veće je njegovo milosrđe, nego pakost ljudska ... Trubite u trubu na Sionu, posvetite post, saberite narod, posvetite općinu ... Između trijema i oltara neka plaču svećenici Gospodnji i neka reknu: »Oprosti, Gospodine, oprosti narodu svojemu, i ne daj nasljedstva pod sramotu« (poslanica). Tako je Gospodin pozivao Crkvu Staroga Zavjeta na pokoru. Bog zahtijeva pokoru, nutarnja djela pokore: pokajanje i skrušenost; ali Bog traži i vanjska djela pokore: post i mrtvenje. Po grijehu smo postali neposlušni Bogu i njegovim zapovijedima, odvratili smo se od njega i uskratili mu čast i hvalu, koju on zaslužuje. Obratili smo se nekome drugom, jednom stvorenju i učinili ga svojim idolom, svojim bogom. Pokorom moramo opet popraviti ovaj dvostruki grijeh, naime otpad od Boga i svoju neurednu privezanost uz stvorenje. Pokorom se mora duša opet približiti Bogu: »Obratite se k meni svim srcem svojim.« Duša se sama mora kazniti zato, što se neuredno predala stvorenju i više ga cijenila negoli Boga; a kažnjava se tako, da se mrtvi, da se odriče, da čini pokoru i daje zadovoljštinu. Samo na taj način čovjek će se riješiti grijeha, koji je počinio, i zadobiti opet oproštenje od Boga. Bez iskrene pokore i pokajanja čovjek ne može naći oproštenje grijeha. »Obratite se k meni svim srcem svojim.«

2. »Kad postite, ne budite tužni kao licemjeri, koji nagrđuju lica svoja, da ih ljudi vide, gdje poste. Nego (nastoj), da te ne vide ljudi, gdje postiš, nego Otac tvoj, koji je u tajnosti. I Otac tvoj, koji je u tajnosti, naplatit će ti« (evanđelje). U lekcijama matutina sveti Augustin ovako tumači ove

riječi današnjega evanđelja: »Gospodin očito želi, da ovom zapovijedi sve naše nastojanje upravi na nutarnje radosti. Svojim postom ne smijemo tražiti izvanje priznanje i tako biti slični svijetu. Time bismo izgubili obećanje nutarnje sreće, koja je tim čvršća, što je više duhovna. Po njoj postajemo sve sličniji slici njegovoga Sina (Rim. 8, 29). Čovjek je tako tašt, da se ponosi ne samo vanjskim sjajem i dotjeranošću, nego i zapuštenom i neurednom vanjštinom. Ta je taština veoma opasna, osobito što se krije pod lažnim imenom pobožnosti.« Kršćanstvo je religija duhovnosti, a ne veličine pred ljudima ili pretvaranja. Kršćanska se pobožnost ravna prema Bogu i njegovoj svetoj volji. Ljubav prema Bogu je motiv njezina rada. Na to nas s pravom Crkva podsjeća na početku korizmenog vremena. Naše nastojanje neka nitko ne opazi. Budimo sabraniji nego prije. Prema sebi budimo stroži nego inače. San neka bude kraći, a molitva dulja: S većom pomnjom nastojmo oko kreposti i svete sabranosti; ali zato prema drugima budimo ljubežljivi, susretljivi, veseliji i srdačniji, i radije im pomozimo. Za sve to neka nitko ne zna. »Ne sabirajte sebi blaga (čast, priznanje, pohvalu) na zemlji, gdje ga moljac i rđa ništi, nego sabirajte sebi blago na nebu«, pred Bogom, s nakanom, da samo njemu omilite. Prema ovim načelima današnjega evanđelja vršimo djela, koja od nas traži sveta korizma.

3. »Promijenimo odijelo u vreću i u pepeo; postimo i plačimo pred Gospodinom, jer je bogat milosrđem Bog naš, da oprosti naše grijehe.«

»Popravimo, što u neznanju sagriješismo, da ne bismo kako iznenada zatečeni danom smrti tražili vrijeme za pokoru, a ne mogli naći. Pogledaj, Gospodine, i smiluj se, jer ti sagriješismo. Pomozi nam, Bože, Spasitelju naš, i radi slave imena svoga spasi nas, Gospodine.«

»Tjelesnim postom obuzdavaš, Gospodine, opačine, duh dižeš, krepost daješ i nagradu« (korizmeno predslovlje).

Molimo i činimo pokoru u ime zajednice, u ime cijele vojujuće Crkve na zemlji. Sjetimo se, da sa svojom braćom i sestrama u Kristu moramo biti jedno i zato se mora moliti

jedan za sve a svi za jednoga: »Smiluj mi se, Bože, smiluj mi se, jer se u te ufa duša moja. Gospodine, ti se svemu smiluješ i ne mrziš ni na što, što si učinio; ti ne gledaš na grijehe ljudske, ako čine pokoru i praštaš im tada, jer ti si Gospodin Bog naš. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu« (ulaz).

Molitva.

Podaj, Gospodine, vjernicima svojim, da časne blagdane postova započnu dostojnom bogoljubnošću i da ih sprovedu nesmetanom bogoljubnošću.

Pogledaj, Gospodine, na one, koji se sagibaju pred Veličanstvom tvojim i koji su okrijepljeni nebeskim darom (svetom euharistijom), te ih i dalje hrani nebeskim pomoćima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza pepelnice.

»Molite i dat će vam se.«

Za službu Božju sakupit ćemo se u svetištu vojnika i mučenika svetoga Jurja. On će zajedno s nama moliti u ulazu: »Kad sam vapio Gospodinu, uslišao je glas moj i oslobodio me od svih, koji mi se približuju, da me upropaste. Prepusti svoje brige Gospodinu i on će te uzdržati.« Tim nas riječima potiče, da se pouzdano molimo; da se molimo poput kralja Ezekije u poslanici, poput vojnika i rimskog časnika iz evanđelja. Korizma je vrijeme molitve.

1. »U one dane razboli se Ezekija na smrt: i dođe k njemu Izaija, sin Amosov, prorok, i reče mu: ovo govori Gospodin: uredi svoje kućne stvari, jer ćeš umrijeti i ne ćeš živjeti. A Ezekija se okrenu licem k zidu, i pomoli se Gospodinu, i reče: Molim, Gospodine, spomeni se, da sam hodio pred tobom vjerno i s čistim srcem, i da sam činio, što je dobro pred očima tvojim. I udari Ezekija u plač veliki. Tada dođe riječ Gospodnja Izaiji govoreći: Idi i reci Ezekiji: Evo, dodat ću tvojem vijeku petnaest godina; i izbavit ću iz ruku kralja Asirskoga tebe i ovaj grad (Jeruzalem), i branit ću ga« (poslanica). Ezekija je molio, i primio je više, nego li se usudio moliti. »Molite i dat će vam se« (Luka 11, 9). »Prepusti svoje brige Gospodinu i on će te uzdržati« (ulaz).

2. S velikom vjerom došao je vojnik, rimski časnik k Isusu (evanđelje), potaknut bržnom ljubavi za svoga bolesnog roba. Zato je zamolio Gospodina: »Gospodine, moj sluga leži u kući uzet i teško se muči.« I Isus mu reče: »Ja ću doći i izliječiti ga.« A stotnik će na to: »Gospodine, nijesam dostojan, da uđeš pod moj krov, nego samo reci riječ, i ozdravit će moj sluga. Jer i ja sam čovjek pod vlašću, te imam pod sobom vojnike, pa kažem ovomu: Idi, i on ide, i drugomu: Dođi, i on dođe, a svomu sluzi: Učini to, i učini.« Gospodin nije mogao odoljeti tolikom pouzdanju, toj velikoj vjeri. On je uslišao stotnikovu molbu: »Idi, i neka ti bude, kako si vjerovao. I u taj čas ozdravi sluga.« »Molite, i dat će vam se.« »Sve što uzištete u molitvi vjerujući, primit ćete« (Mat. 21, 22).

3. Liturgija prepoznaje u rimskom stotniku iz današnjega evanđelja sveca današnjega crkvenog zbora, svetoga Jurja. On dolazi danas Gospodinu i moli za svoga bolesnog slugu, naime za zajednicu, koja se danas okupila u njegovoj kući. On dolazi s bržnom ljubavi stotnika iz evanđelja i zagovara nas, svoju zajednicu. I on će biti uslišan. S tom vjerom pođimo u zbornu crkvu.

Sa svetim mučenikom Jurjem pođimo na prikazanje: »K tebi, Gospodine, dižem dušu svoju, Bože moj, u tebe se ufam.« Sveti Juraj je za Gospodina dao svoju krv i svoj život. U današnjoj svetoj žrtvi predajmo svega sebe, da postanemo s Gospodinom jednom žrtvom. Obumrimo grijehu, svijetu i svjetovnosti, obumrimo sebeljublju i sebičnosti, pođimo putem, kojim je išao sveti mučenik, putem odricanja i svete ljubavi prema Bogu i prema Kristu, te živimo samo po volji Božjoj i nastojmo njemu omiliti, a ne živimo sebi ili kakvom stvorenju radi njega samoga.

Liturgija nas danas ozbiljno potiče na molitvu, na zagovornu molitvu. Moramo moliti za sebe, kao što se molio kralj Ezekija, ali i za druge, kao što je molio stotnik u evan-

delju. »Molite i dat će vam se«, to je velika zapovijed u redu milosti. Tko dakle ne moli, ne će ništa ni primiti. Tko malo moli, malo će primiti, a tko mnogo moli, mnogo će primiti: »Gladne napuni dobara, a bogataše (site, one koji ne mole) otpušta prazne« (Luka 1, 53). »Svi (odrasli), koji se spase, zato se spase, jer su molili. I svi, koji propadnu, zato propadaju, jer nijesu molili« (sveti Alfons). Molitva je obično sredstvo, po kojem od Boga primamo milosti.

U prijašnja vremena, kad su ljudi bili pobožniji i revniji, molili su u korizmi sedam pokorničkih psalama, križni put, dnevno su sudjelovali kod službe Božje i vršili druga korizmena djela pokore i pobožnosti. I mi imamo još više razloga, da u korizmi više molimo nego oni u Srednjem vijeku.

Pridružimo se onim duboko proćućenim molitvama, koje svećenik u korizmeno vrijeme dnevno moli, da isprosi zagovor svetih (A cunctis), i za sve žive i mrtve (Omnipotens sempiterne Deus).

M o l i t v a.

Bože, koga grijeh vrijeđa, a pokora ublažuje, pogledaj milostivo ponizne molitve puka svojega i odvrati bičeve srdžbe svoje, koje za grijehe svoje zaslužujemo.

Oprosti, Gospodine, oprosti puku svome, da bijen zasluženim bičevima, u tvojoj milosrdnosti odahne. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza pepelnice.

»L j u b i b l i ž n j e g a k a o s e b e.«

Vođeni svetim bogoslužjem polazimo danas u kuću dva milosrdna muža, u kuću svetih mučenika Ivana i Pavla. Sav su svoj veliki imetak razdijelili siromasima, samo da »nesmetano mogu kročiti putem, koji vodi u nebo«. Radi njihove osobite milosrdnosti »čuo ih je Gospodin i smilovao se njima. Gospodin je postao Spasitelj njihov« (ulaz). Pred ova dva sveca, koji su se odlikovali u djelotvornoj ljubavi prema bližnjemu, poučaje nas sveta Crkva o trećoj korizmenoj dužnosti i radu, koji se sastoji u savršenoj i djelotvornoj ljubavi prema bližnjemu. »Tko ne ljubi, ostaje u smrti« (1. Iv. 3, 14).

1. »O v o j e p o s t, što odabrah: razveži sveze bezbožnosti, razriješi uze, koje pritištu. Otpusti potlačene na slobodu, i svako breme skini. Lomi kruh svoj gladnome, siromahe i putnike uvedi u svoju kuću. Kad vidiš gola, zaodjeni ga, i brata (bližnjega) svojega nemoj prezreti. Tada će sinuti svijetlo tvoje kao zora, i zdravlje će ti se povratiti. Tada ćeš zazivati, i Gospodin će uslišiti, vapit ćeš, i odgovorit će: Evo me. Jer sam milosrdan, Gospodin Bog tvoj« (poslanica; Iz. 58, 6 sl.). »Blago milosrdnima, jer će postići milosrđe« (Mat. 5, 7). Post, mrtvenje i pokornička djela su dobra i potrebna, ali samo ako su podređena prvoj i glavnoj zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu, jedino ako pomažu da budemo puni dobrote, ljubavi i blagosti prema pogreškama i slabоćama naših bližnjih. »I kad bih razdijelio sve svoje imanje na hranu siromaha, i kad bih predao svoje tijelo tako, da se sažeže, a ne bih imao ljubavi, ne bi mi koristilo ništa« (1. Kor. 13, 3). »Koji ljubi bližnjega, ispunio je zakon. Jer svaka se zapovijed uglavljuje u ovoj: Ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe. Izvršenje, dakle, zakona je ljubav« prema bližnjemu (Rim. 13, 8). Od posta možemo biti dispenzirani (oslobođeni), ali od ljubavi nikada. »Ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe« (Mat. 19, 19). Radimo li i mi tako?

2. »Č u l i s t e, d a j e k a z a n o: Ljubi bližnjega svoga — farizeji bi nadodali — a mrzi svoga neprijatelja. A ja vam kažem: Ljubite neprijatelje svoje, činite dobro onima, koji vas mrze i molite se za one, koji vas progone i kleveću, da budete sinovi Oca svoga nebeskoga, koji čini, da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i daje kišu pravednima i nepravednima« (Mat. 5, 43 sl.). Ako želimo posvetiti korizmu, moramo i voljom i djelima vršiti ljubav prema bližnjemu, štoviše, moramo i svoje neprijatelje ljubiti. »Otpusti nam dugove naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim.« »Budite milosrdni, kao što je milosrdan i vaš Otac. Ne sudite (zlobno) i ne ćete biti osuđeni, opraštajte, i vama će biti oprošteno. Dajte, i dat će vam se« (Luka 6, 36 sl.).

3. »Novu vam zapovijed dajem, da ljubite jedan drugoga, kao što sam ja ljubio vas« (Iv. 13, 34). »Koji govori, da je u svijetlu, a mrzi na brata svojega, još je dosada u tami (grijeha, daleko od Boga). Tko ljubi brata svojega, u svijetlu ostaje. A koji mrzi na brata svojega, u tami je i u tami hoda« (1. Iv. 2, 9). »Mi znamo, da smo iz smrti (grijeha) preneseni u život (milosti, djetinjstva Božjega), jer ljubimo braću. Tko ne ljubi, ostaje u smrti« (1. Iv. 3, 14). Bez iskrene i revne ljubavi prema bližnjemu nema niti prave pokore, niti oproštenja grijeha, niti obnove krsnoga zavjeta, niti novoga života po Bogu.

U današnjem bogoslužju Crkva nas podsjeća na dva osobita djelokruga ljubavi prema bližnjemu, a to je milostinja i ljubav prema neprijateljima. Zborni zaštitnici sveti Ivan i Pavao ukazuju nam se u današnjem bogoslužju kao muževi puni milosrđa i milosrdnosti prema siromasima. Kad nás Crkva danas zove u svoju kuću, to želi, da poprimimo i njezin duh i njezina djela milosrđa, osobito davanje milostinje. Jesmo li zadovoljili toj svojoj dužnosti? Ne ćemo li morati u svetoj korizmi mnogo toga nadopuniti? »Tko ima dobra ovoga svijeta i vidi svoga brata u potrebi, te pred njim zatvori svoje srce, kako ostaje u njemu ljubav Božja?« (1. Iv. 3, 17). Kako će zadobiti oproštenje od Boga?

Crkva nas sjeća i ljubavi prema neprijateljima. »Ljubite svoje neprijatelje, činite dobro onima, koji na vas mrze, i molite za one, koji vas progone i kleveću, da budete djeca Oca svoga nebeskoga, koji čini, da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i daje kišu pravednima i nepravednima.« Ljubav prema neprijateljima nije savjet nego sveta i značajna zapovijed Gospodnja. Ljubav prema neprijatelju je dokaz, da nam je istinita ljubav prema Bogu i bližnjemu. Ako je ta ljubav prema neprijateljima, koju od nas traži današnje evanđelje, tako rijetka među nama kršćanima, to je očit znak, da među nama kršćanima — a to je nažalost istina — malo vlada ljubav. Dogovaramo se, da možemo paziti na svoju čast, da se smijemo opravdano braniti, da moramo biti pravedni i t. d. Ti i drugi razlozi, koje obično navodimo, da ispričamo svoju želju za osvetom, samo je dokazom, kako smo

malo pošteni i dosljedni. »Danas, ako čujete njegov glas, nemojte da vam otvrdnu srca« (Ps. 94, 8). Tu je slaba strana našega kršćanskog života. U mnogom zanemarujemo ljubav prema bližnjemu. Puni smo sebeljublja i sebičnosti. Tu treba da započne naš korizmeni rad. U tom se sastoji ono umiranje, koje od nas traži sveta korizma: »Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite onima, koji vas progone i kleveću.« To je najvažnije mrtvenje. Kamo sreće, da se već jednom ozbiljno prihvatimo korizmenoga rada!

Molitva.

Bože, jakosti onih, koji se u te ufaju, budi našoj prošnji sklon, pa jer bez tebe slaba ljudska narav ne može ništa, zato nam budi svojom milosti u pomoći, da ti u vršenju tvojih zapovijedi i voljom i djelovanjem vazda omilimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza pepelnice.

Naš Spasitelj.

Noć je. Mučno se borimo na uzburkanom moru života i jedva da nam lađica malo odmiče od obale. Na žalu stoji Isus. Oko četvrte noćne straže, pred zoru, kad se obično slavi euharistijska žrtva, silazi Spasitelj u našu lađicu, da je sretno dovede u zemlju, za kojom tako živo čeznemo (evanđelje). Teška je pokora, teško se očuvati čistim od svakoga grijeha i nevjere, naporan je rad oko duhovne obnove, a ipak ne smijemo klonuti: u svetoj euharistiji dobivamo dovoljno snage za taj teški i naporni rad u korizmi.

1. Divan je plod dobro provedene korizme. »Ako zbaciš sa sebe okove (kojima si druge vezao), prestaneš govoriti, što nije dobro; a rastvoriš svoje srce gladnome, i nasitiš dušu nevoljnu; tada će zasjati u mraku svjetlost tvoja. Gospodin će ti dati mir za vazda, i dušu će tvoju prosvijetliti, i bit ćeš kao vrt zaliven. I ti ćeš podizati zgrade po mjestima od davnina pustim, i utvrdit ćeš temelje od koljena na koljeno. Ovako rekoše usta Gospodnja« (poslanica).

U duši, u kojoj živi i djeluje korizmeni duh obilno se razvija božanski život milosti, kreposti i dobrih djela. Takav kršćanin gradi kod kraljevstva Božjega i u samomu sebi i u svetoj Crkvi; on sudjeluje u spasavanju i posvećenju cjeline i to svojim primjerom, svojom molitvom i svojim zaslugama. On je jedan od mnogog kamenja, na kojemu počiva cijela zgrada. Njegov rad u korizmi služi svima na korist i donosi svijetlo i milost obraćenja. Mi sačinjavamo tu cjelinu i cjelina je o nama ovisna. Što će biti s nama, ako se ne okoristimo svetim vremenom milosti? Koliko šteta za nas same i za cjelinu? Mi svakako moramo sudjelovati u djelu spasenja našega bližnjega, bilo pozitivno, bilo negativno: ili ćemo biti na spas ili na propast. Tu neutralnosti nema! To znači biti u zajednici Kristova tijela. Zato nas sveta Crkva tako ozbiljno i opominje u korizmi. Samo kad bismo je htjeli slušati!

2. S n a g u i o d v a ž n o s t za pravi korizmeni rad daje nam Gospodin. Mi smo apostoli iz današnjega evanđelja, koji nisu bili u stanju ni uz naporno veslanje, da se odupru protivnom vjetru. I uvijek taj protivan vjetar! Uvijek se protivi božanskom životu u nama. Naša na zlo sklona i pokvarena narav uvijek bi htjela da vlada. Izvana opet svijet sa svojim nasladama, načelima i idealima. K tomu se pridružuje sotona svojom prepredenošću i lukavošću. Kako da onda još uz to napredujemo? A evo, današnje nas evanđelje uvelike tješi: »Na gori«, na nebesima, u svetohraništu, »Gospodin se moli« (Marko 6, 46), a s njime se moli Crkva, koja je s njime tijesno sjedinjena. Rano u zoru dolazi Gospodin u svetoj Misi i u svetoj pričesti u našu lađicu. »I vjetar prestade.« Pomoću njegove molitve i pomoću molitve svete Crkve i njegovim dolaskom u svetoj pričesti završit ćemo tijekom korizme naporni put zemaljskoga života i sretno dospjeti na blažene žale vječnoga Uskrsa. Tako misli sveta Crkva!

3. »Služite Gospodinu (u ovoj svetoj korizmi) sa strahom i kličite njemu s počitanjem. Slavite Gospodina, da ne pođete krivim putem« (pričesna).

Vjerujmo u plod i u vrijednost svoga korizmenog rada. Nemojmo se toliko obazirati na napor i žrtve, koje u korizmi prinosimo, nego gledajmo više u Gospodina, koji nam je svojom i svoje Crkve molitvom tako blizu. Štoviše, on nam je lično vrlo blizu, kadgod u svetoj Misi i svetoj pričesti dolazi k nama.

»Gospodin je (u svetoj euharistiji) postao pomoćnik moj. Hvalim te, Gospodine, jer si me uzdigao« i primio u svoju zajednicu, u svetu Crkvu. »Za jedno samo molim Gospodina, samo to ištem, da stanujem u domu Gospodnjem, da gledam ljupkost Gospodnju i pohađam hram njegov«, Crkvu, svetu Misu i žrtvenu gozbu, nebo (na stepenicama).

M o l i t v a.

Primi, Gospodine, naše molbe i dopusti, da ovaj svečani post, koji je spasonosno ustanovljen za ozdravljenje duše i tijela, vjerno izvršimo.

Tvoji darovi (sveta pričest), Bože, neka ojačaju tvoje vjerne, da ih i primajući traže i težeći za njima da ih uživaju bez kraja. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa prve nedjelje u korizmi.

1. Danas ulazimo s vjernicima iz starokršćanskog Rima u baziliku presvetoga Otkupitelja, u lateransku baziliku. S apside se odrazuje stari časni mozaik, slika božanskoga Otkupitelja. Okupljamo se oko Otkupitelja. Tu ćemo u njegovoj blizini, u njegovoj kući osjetiti da smo jednog duha i jedne težnje s njime. U njegovoj blizini, provest ćemo četrdeset dana života pokore i posta. Iz neba ćemo čuti utješno Očevo obećanje: »Kad me on (t. j. Krist, Crkva, svaki pojedinac) zazove, uslišat ću ga, i izbavit ću ga i proslavit ću ga« (ulaz). Zato molimo pouzdano svoj »Gospodine, smiluj se« i misnu molitvu svete Crkve.

2. Put, kojim treba da u svetoj korizmi krenemo, put je mrtvenja, svojevoljnog svladavanja i strpljivog primanja protivština, trpljenja i poniženja. Na taj način postaje korizma vrijeme milosti i spasenja. »Mi smo kao oni, koji umiru, a evo živimo.« Što više u duhu korizmenog vremena sebi obumremo, tim ćemo više živjeti (poslanica). S potpunim pouzdanjem započnimo svetu korizmu, jer nam sam Bog daje svoju pomoć (na stepenicama, zavlaka). Gdje narav zataji, tu je milost na djelu. Zato pođimo u evanđelju s Kristom u pustinju četrdesetdnevnog posta. On, koji je sotonu i njegove napasti pobjedonosno nadvladao, on će se boriti i pobijediti i u nama. On nas jača i čini nepobjedivima. Iz ove borbe izići ćemo kao pobjednici i, po dnevnom umiranju u korizmi, dospjeti do velikog uskrsnog dana. Na prikazanje ponesimo na oltar svoju odluku, da ćemo s Kristom poći putem odricanja i mrtvenja, položimo je na patenu i stupimo u žrtvenu zajednicu s Otkupiteljem, koji se pred nama žrtvuje: budimo s njime jedan žrtveni dar.

3. U svetoj pretvorbi dolazi Gospodin osobno u našu sredinu. On je naš žrtveni dar Ocu. Mi ga primamo kao svoje vlasništvo u svoju ruku i predajemo Ocu njega, njegove zasluge, njegovu borbu u pustinji, njegov post i mrtvenje, njegovu muku i smrt, njegovo presveto Srce i sve, što u sebi krije. Sve to prikažimo Ocu mjesto sebe i mjesto svete Crkve, a s njime prinesimo i sebe kao žrtveni dar: odsad ne smijemo više živjeti za sebe, jer smo Bogu posvećeni i Bogu pripadamo, jer smo žrtvovani i obumrli grijehu i svijetu. U žrtvenoj gozbi, u svetoj pričesti silazi ono, što smo u svetoj pretvorbi žrtvovali, kao milost i spasenje u našu dušu. »On te zakriljuje svojim krilima i pod njegovim krilima nalaziš utočište. Kao štitom okružuje te njegova istina.« Naša zaštita i naš štit je samo sveta euharistija, Krist, jaki borac protiv sotone i njegovih napastovanja, protiv svijeta i grijeha. Ne ćemo li puni pouzdanja i nade upustiti se u borbu? Sveta euharistija, koju blagujemo, neprevarljivi je zalog, da ćemo jednom uskrsnuti na vječni i blaženi život, gdje ćemo uživati potpuni spas (popričesna). Zahvalimo se za sve, što smo doživjeli u današnjem bogoslužju, u današnjoj svetoj Misi, i recimo svoj »Deo gratias«.

Ojačani svećenikovim, t. j. Kristovim, blagoslovom pođimo svojim domovima, upustimo se u borbu duha protiv tijela, u borbu Božjega djeteta protiv svjetovnoga djeteta u nama. Krist, borac i pobjednik, stanuje i živi u meni: ne ću posrnuti. »Anđelima je svojim zapovijedio za tebe, da te čuvaju na svim putevima tvojim.«

Prva nedjelja u korizmi.

Naša jakost.

Radosno odzvanja ulazna pjesma: »Kad me zazove, uslišat ću ga.« Ta se riječ odnosi na Krista u pustinji, gdje se molio i postio, ali i na svetu Crkvu. »Kad me zazove«, u svetoj korizmi, »uslišat ću ga, izbavit ću ga i proslavit ću ga, dat ću mu, da dugo živi«, o Uskrsu, o uskrsnuću na vječni život i na vječno preobraženje na nebu. Sveta korizma bitno upućuje na slavnu zoru uskrsnuća, na početak proslavljenoga života na nebu. Ona krije u sebi sigurnost, da će nas Bog otkupiti i spasiti, da će nas proslaviti s uskrsnulim Spasiteljem i nagraditi vječnim životom. Korizma je uistinu »vrijeme milosti«. Zato osjećamo u misnom tekstu prve korizmene ne-

djelje neki radosni zvuk, neko veselje, pouzdanje i čežnju za dobrima uskrsnoga dana.

1. »U ono vrijeme Duh odvede Isusa u pustinju, da ga kuša đavao. I kad je postio četrdeset dana i četrdeset noći, ogladni. I dođe k njemu napasnik.« To je slika, kako Duh Sveti vodi Crkvu i nas u pustinju svete korizme. Korizma znači vrijeme odricanja i trpljenja, ali i vrijeme kušanja po đavlu, tijelu i svijetu. Triput se napasnik približio Gospodinu: »Ako si Sin Božji, reci, da ovo kamenje postane kruhom.« Zatim ga je đavao postavio na rub jeruzalemskoga hrama: »Ako si Sin Božji, baci se dolje, jer je pisano: Anđelima je svojim zapovijedio za tebe.« I trećiput ga je đavao uzeo na visoku goru i pokazao mu sva kraljevstva svijeta i njihovu slavu: »Dat ću ti sve ovo, ako padneš i meni se pokloniš.« I triput je Gospodin svladao napasnika. »I dođu anđeli i služili su mu« (evanđelje). To je slika, kako đavao uznemiruje Crkvu i nas, Kristove udove. U Isusovoj pobjedi nad napasnikom označena je, osigurana i učvršćena i pobjeda svete Crkve i naša pobjeda nad grijehom i sotonom; dakako samo onda, ako smo veoma usko povezani s Crkvom i po njoj s Kristom, ako smo uistinu živi udovi na njemu, na čokotu, ako nas njegova sila prožima i napunja, ako smo »u Kristu Isusu«. Ne bojmo se napasnika: u nama djeluje sila velikog pobjednika Krista. Po sebi smo nemoćni i nesposobni, da se protivimo napasniku, ali smo jaki u Kristu. I bit ćemo tim jači, što smo više sjedinjeni s Kristom, što smo ovisniji o njemu i o njegovoj milosti.

2. Bogoslužje današnje nedjelje pruža nam dva dragocjena sredstva, kojima ćemo pobijediti sotonu, tijelo i svijet: Kristovo tijelo i Kristovu riječ. Kristovo tijelo u žrtvi i u žrtvenoj gozbi kod euharistijske slave. Na oltaru, na kojem prinosimo svetu žrtvu, izvire vrelo, iz kojega u svetoj pričesti pijemo Duh i snagu Kristovu. Ojačani ovim božanskim napitkom odvažno ćemo doviknuti napasniku: »Pisano je!« I riječi: »Odlazi, sotono!« Crkva i mi, njezina djeca, crpemo ovdje odvažnost, da se suprotstavimo napasnikovim nasrtajima. Ovdje dobivamo i čvrsto pouzdanje, da nas neprijatelj ne će nadvladati. »Pisano je!« U bogoslužju svete

korizme Crkva nam obilno pruža riječi Svetoga Pisma. U svakoj Misi daje nam nove misne tekstove kao svetu duhovnu hranu. »Ne živi čovjek samo o (zemaljskom) kruhu, nego o svakoj riječi, koja izlazi iz Božjih usta« (evanđelje). Svaka riječ Svetoga Pisma, koju čujemo u ovim korizmenim nedjeljama, u čitanjima i u molitvama kod svete Mise, dolazi iz Božjih ustiju, Bogom je nadahnuta, prema tome dosta jaka, da svlada i uništi napasnika. Zar će nam moći nauditi napasnik, sotona, svijet, tijelo, ako se budemo služili ovim odličnim sredstvima, svetom euharistijom i Božjom riječi?

3. Pođimo s Kristom u pustinju, da postimo četrdeset dana i da se borimo s napasnikom, ako mu Bog dopusti, da nas kuša. I ako ne možemo onako postiti, kao što je on postio, ipak nastojmo činiti barem ono malo, što se od nas u korizmi traži. U pustinji, t. j. u svetoj korizmi, »držimo se u svemu kao Božji sluge s mnogo strpljivosti u nevoljama, u potrebama, u tjeskobama, u naporima, u bdjenjima, u postovima, u čistoći, u znanju, u ljupkosti, u nehinjenoj ljubavi, sa slavom i sramotom, zlim i dobrim glasom« (poslanica). Ne budimo nestrpljivi, niti mrmljajmo, niti se tužimo. Ne popuštajmo neraspoloženju ili umoru, nego radi Boga i Krista živimo životom neprestane žrtve.

U svetoj korizmi treba da u našem životu vlada veliko pouzdanje u Gospodina, koji u nama i s nama posti, s nama i u nama se bori i pobjeđuje. »Ti si zaštitnik moj i utočište moje, Bog moj, u koga se uzdam. Jer on te izbavlja iz zamke lovačke (napasnikove) i od ljute kuge. Zasjenjuje te krilima svojim i pod krilima njegovim nalaziš utočište. Kao štitom okružuje te njegova istina (milost), ne ćeš se bojati strahote noćne. Jer je anđelima svojim zapovijedio za tebe, da te čuvaju na svim putevima tvojim. Jer se u me uzdao, oslobodit ću ga, zaklonit ću ga, jer je upoznao ime moje. Kad me zazove, uslišat ću ga, s njim ću biti u nevolji, izbavit ću ga i proslavit ću ga. Dat ću mu da dugo živi i pokazat ću mu spasenje svoje« (Ps. 90; zavlaka). U to vjerujmo i u to se pouzdajmo!

Molitva.

Bože, koji Crkvu svoju svake godine čistiš četrdesetdnevnim postom, daj obitelji svojoj, da dobrim djelima dostigne, što od tebe nastoji dobiti uzdržavanjem. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza prve nedjelje u korizmi.

Krsni dar i krsna zadaća.

Pridružimo se krštenicima i obnovimo u sebi milost svetoga krštenja. Po svetom krštenju bili smo odabrani i primljeni među »blagoslovljene od Oca«. Zborna je Crkva kod svetoga Petra u okovima. Okovani Petar, koga je Krist čudesno oslobodio, slika je naša, koji smo u »drugom krstu«, t. j. u sakramentu svete pokore oslobođeni od grešnoga ropstva. Sveta Misa sjeća nas krsnog dara i krsne dužnosti.

1. Krsni dar. »Ja ću svoje ovce izvesti iz naroda (iz poganskih naroda) i skupit ću ih sa zemalja, i uvest ću ih u njihovu zemlju (u svetu Crkvu), i pasti ću ih po izraelskim gorama, i pasti ću ih na preobilnoj paši. Tražit ću, što je izginulo (od mojih ovaca), privesti ću, što je odagnano; i što bijaše skršeno, privezat ću, i što bijaše slabo, okrijepit ću« (poslanica). Po svetom krstu Krist nas je brižno i milosrdno izveo iz poganstva i primio u svoju svetu Crkvu. U tome je on naš dobri pastir, koji nas vodi na dobru pašu (milost, istina, sakramenti, a osobito sveta euharistija). Po svojoj svetoj Crkvi i po njezinim sredstvima milosti vodi nas ususret sudnjemu danu, kad će zauvijek razdijeliti ovce od jaraca. »I postavit će ovce s desne strane sebi, a jarce s lijeve. Tada će reći onima, što će mu biti s desne strane: Hodite blagoslovljeni Oca moga i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno« (evanđelje). »Tko bude vjerovao i pokrstio se, spasit će se« (Marko 16, 16). Mi smo kršteni, djeca Božja i baštinici nebeskoga kraljevstva. Ako budemo vjerni svome krsnom zavjetu, i za nas će na sudnjem danu vrijediti riječi: »Hodite blagoslovljeni Oca moga, i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta.« Kako ćemo vječno zahvaljivati Gospodinu, što nas je po svetom krstu učinio udovima svoga otajstvenoga tijela i članovima svoje Crkve!

2. Krsna dužnost. Po svetom krstu živo smo sjedinjeni s Kristom, čokotom, a po njemu i s njegovom svetom Crkvom. Sam Krist živi u Kristovim udovima, u lozama na čokotu. Njemu dakle činimo sve, što činimo udovima. »Ogladnio sam, i nahranili ste me, ožednio sam, i napojili ste me, bio sam bolestan i pohodili ste me. U tamnici bijah, i došli ste k meni.« »Ogladnio sam, i niste mi dali jesti, ožednio, i niste me napojili. Bio sam bolestan, i u tamnici, i niste me pohodili.« Zato: »Idite od mene, prokleti, u oganj vječni, koji je pripravljen đavlu i anđelima njegovim.« A zašto? »Zaista vam kažem, štogod niste učinili jednome od ovih najmanjih, ni meni niste učinili.« I ovi će otići u vječnu muku, a pravednici u vječni život (evanđelje). Po svetom krstu stupili smo u zajednicu Kristova tijela, naime u zajednicu svete ljubavi. Naše kršćanstvo imade i svoje dužnosti: u ljubavi, u ljubavi prema bližnjemu i to radi Boga i radi Krista. »Za njih molim, da svi budu jedno, kao što ti, Oče, u meni, i ja u tebi, da i oni u nama budu jedno, da vjeruje svijet, da si me ti poslao. Obznanio sam im ime tvoje, da ljubav, kojom si me ljubio, bude u njima, i ja u njima« (Iv. 17, 21 i 26). »Ovo je moja zapovijed, da se ljubite među sobom, kao što sam ja ljubio vas« (Iv. 15, 12). Krist Gospodin će nas jednom po tome suditi, kako i da li smo imali ljubav prema bližnjemu.

3. »Kao što se upiru oči robova na ruke gospodara, tako i oči naše prema Gospodinu Bogu našemu, dok nam se smiluje. Smiluj nam se, Gospodine, smiluj nam se« (ulaz). Ovako molimo s pripravnicima, koji željno očekuju čas svetoga krštenja. Ovako molimo u svetoj korizmi osobito za one, koji se po sakramentu svete pokore moraju opet s Bogom izmiriti. Imajmo sućuti s njima, molimo s njima i za njih, da se u svetoj korizmi povrate ka Gospodinu. »Evo, sad je vrijeme milosti«: i za one mnoge, koji su se udaljili od Boga. U njihovo ime vapimo ka Gospodinu: »Kao što se upiru oči robova na ruke gospodara, tako i oči naše prema Gospodinu Bogu našemu, dok se smiluje« i dok nam udijeli oproštenje i svoju milost. »Smiluj nam se, Gospodine, smiluj nam se.«

»Što ste god učinili jednome od ove moje najmanje braće, meni ste učinili.« Molitva i žrtva za grešnike, da se povrate k Bogu, sveto je djelo duhovnoga milosrđa. I mi smo odgovorni za njihovo obraćenje Bogu, a napose u ovoj svetoj korizmi. Jer sad nas Gospodin uvjerava: »Ne ću smrti grešnika, nego da se obrati i živi.«

U današnjem bogoslužju osobito se ističu riječi Evanđeliste u pričesnoj pjesmi: »Zaista vam kažem, što ste god učinili jednom od mojih najmanjih, meni ste učinili: hodite, blagoslovljeni Oca moga i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta.« Crkva nas neumorno, sve iznova poučava: ljubav je prvi i najvažniji plod primanja svete pričesti. »Poznat ćete ih po njihovim plodovima« (Mat. 7, 16). Plod svete pričesti je ljubav: ljubav, koja podnosi, oprašta, služi i pomaže, ljubav, koja brižnom rukom krije mnoge grijehe i ljudske slaboće i nesavršenosti. Veoma često primamo svetu pričest, a gdje je plod, ljubav? »Uzdižem oči svoje i razmatram divna djela tvoja«, divna djela ljubavi, koja čini naš Spasitelj, koji se za nas žrtvuje u svetoj Misi; divna djela ljubavi, koja je na nama učinio kod svetoga krštenja, kod primanja sakramenta svete pokore. »Gospodine, nauči me pravdi svojoj, rasvijetli mi razum, da pravo shvatim zakone tvoje« (prikazanje), tvoj sveti zakon ljubavi.

Molitva.

Obrati nas, Gospodine, Bože naš, te pouči duše naše nebeskim naukama, da nam korizmeni post bude od koristi.

Odriješi, molimo, Gospodine, okove naših grijeha, i pomiren odvrati od nas sve, što smo radi njih zaslužili. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza prve nedjelje u korizmi.

Tražite Gospodina!

Da se odreknemo svega, što nije Bog i što nas od Boga udaljuje, i da se iskreno obratimo k Bogu, na to nas potiče

bogoslužje današnje svete Mise. Službu Božju slavimo u Crkvi svete djevice i mučenice Anastazije. Idući u Crkvu, koja je njoj posvećena, moramo proći kraj bučnog trga, koji se nalazi upravo pred Crkvom. Mi moramo proći kraj jednostranog života, ne smijemo se brinuti samo za ovaj svijet, nego moramo krenuti ususret anastazi, uskrsnuću, Uskrsu na nebesima.

1. »Tražite Gospodina, dok se može naći, zazivajte ga, dok je blizu. Neka bezbožnik ostavi svoj put i zli čovjek svoje misli, i neka se vrati ka Gospodinu, koji će mu se smilovati, i k našemu Bogu, jer je pripravan da oprosti« (poslanica). Isus ulazi svečano u Jeruzalem. Sav se grad »uzbuni govoreći: Tko je to? A svijet je govorio: Ovo je Isus, prorok iz Nazareta Galilejskoga.« U njemu prepoznaše Mesiju, Spasitelja. Isus uđe u hram, gdje nađe mjenjače, trgovce i one, koji su prodavali i kupovali. Ti su ljudi bili posve obuzeti brigom za zemaljsko i nisu marili za Gospodina, koji se među njima pojavio. Oni su ga omalovažavali, ignorirali, nijesu ga htjeli priznati, niti su se obazirali na njega. I zato ih je sve istjerao: »Pisano je, kuća moja neka se zove kuća molitve, a vi načiniste od nje pećinu razbojničku.« Ondje je naišao i na farizeje: na one, koji su se hvastali svojom pravednošću, svojim poznavanjem zakona; naišao je i na književnike, na one koji su bili siti. Oni su znali za njega, oni su ga zapazili, štoviše, oni su mrmljali protiv njega i štošta mu predbacivali. Oni su ga odbacili i zaključili njegovu smrt. On im je stajao na putu. »I ostavivši ih, izađe napolje iz grada.« »Tražite Gospodina, dok se može naći.« On je bio tu, ali kupci i prodavači u hramu nijesu ga tražili. Imali su drugoga posla. On je bio nazočan, ali ni farizeji ga nijesu tražili. Naprotiv znali su za njega, vidjeli su ga i izričito su ga zabacili. To je ozbiljna opomena za nas u ovoj korizmi. Dolazak Isusov je onima na spas, koji ga iskreno traže, a na propast onima, koji ga ostavljaju ili, koji se dapače s farizejima njemu pozitivno protive. »Tražite Gospodina, dok se može naći.« »Evo sad je vrijeme najprijatnije, sad je vrijeme spasenja.« Sada, u svetoj korizmi, »Gospodin je blizu«. »Tražite ga, dok ga možete naći.«

2. »Tada pristupiše k njemu slijepi i hromi

u hramu i izliječi ih. I djeca vikahu: Hosana Sinu Davidovu. A farizeji se razljutiše radi ovoga poklika i rekoše mu: Čuješ li, što ovi govore? A on im odgovori: Da, zar nijeste nikada čitali: Iz usta djece i nejačadi, što sišu, pripravio si sebi hvalu?« Slijepci i hromi i djeca upoznali su ga, kad je k njima došao. Oni su ga tražili i sakupili se oko njega. To su oni, koji ne sudjeluju u metežu, u buci, vrevi i nemiru ovoga svijeta. To su oni, koji za svijet ništa ne vrijede i koji ne mogu ništa započeti na tome svijetu. Oni traže Gospodina. Puni vjere i ufanja sakupili su se oko njega, klanjali mu se i klicali hosana! To je slika. Mi smo ona djeca, oni slijepi i hromi. Mi smo se otresli prekomjernih briga za zemaljsko, dragovoljno smo zatvorili svoje oči ništavilu i taštini zemaljskoga života, izbjegavamo vrevu života, samo da nađemo Gospodina. »Hosana Sinu Davidovu. Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje«: sada, u svetoj pretvorbi, u svetoj pričesti, u mnogim nadahnućima i poticajima milosti. Odrecimo se svega, što nije Bog i što nas udaljuje od života za Boga i za neumrlu dušu. Oživimo iznova u sebi svoj krsni zavjet: »Odričem se« i svom dušom se obratimo ka Gospodinu. »Tražite Gospodina, dok se može naći.«

3. »I ostavivši ih, izađe napolje iz grada u Betaniju i ondje prenoći« (evanđelje). Gospodin će doći u ovom korizmenom vremenu. Tko prezre njegov milosni dolazak, toga će Gospodin napustiti. A onda? Hoće li ikad više primiti tu milost?

»I izađe napolje iz grada u Betaniju.« Gospodin ne će boraviti u srcu onoga, koji se sav predao svjetovnim nazorima, koji se prekomjerno brine za vremenito. On ne boravi ondje, gdje vlada buka strasti, nemir i metež neumjerenih briga. Tu nema mjesta za nj i za njegovu milost. »Od kuće molitve načiniste pećinu razbojničku!« Nutrina kršćanina treba da je sveti hram Božji, kuća molitve, bez svake nečistoće i grijeha. Tada se može Spasitelj u nama nastaniti i u nama izvršiti djelo otkupljenja i posvećenja. Stoga ćemo očistiti hram svoga srca, izbacit ćemo sve idole i učinit ćemo ga svetim mjestom žrtve i molitve. Neka to bude skromna Betanija

u pokorničkom duhu, u molitvi i samozataji, u sabranosti i povučenosti. Tražit ćemo Gospodina. Sada, u ovim »danima spasenja«, dok se još može naći.

»U tebe se uzdam, Gospodine, velim: ti si Bog moj, u tvojim je rukama moj udes« (prikazanje). »Ti si Bog moj!« Svega se drugoga odričem. Slobodan od svake neuredne sklonosti prema životu s njegovim rastresenostima i blagom, s naporima i mukama, s radostima i brigama, tražit ću tebe.

»Tražite Gospodina!« Samo da njemu omilite, da izvršite njegovu svetu volju. Ako je on sa mnom zadovoljan, onda je sve dobro. Samo me Bog potpuno zadovoljuje.

Molitva.

Pogledaj, Gospodine, obitelj svoju i podaj, da naša duša, koja se trapi u tijelu, pred tobom zasja živom željom za tobom.

Neka uzađu preda te, Gospodine, molitve naše, da odvratiš od Crkve svoje svaku zloću. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kvaterna srijeda u korizmi.

Na goru Gospodnju.

»Dok je on (Isus) još govorio silnom svijetu, gle, majka njegova i braća njegova stajali su napolju želeći da s njime govore« (evanđelje). S Majkom Marijom, koja nas je okupila danas u svome svetištu (zbor kod svete Marije Velike) dolazimo k Isusu, koji se kod slavlja svete Mise među nama pojavljuje. Zato pozorno poslušajmo njegove riječi, koje nas podsjećaju na naše veliko odlikovanje na sv. krstu i na opasnosti, da postanemo nedostojni toga odlikovanja.

1. »Ljudi Ninivljani (pogani, mi) ustat će na sudu protiv ovog naraštaja (protiv nekoć izabranoga naroda) i osudit će ga, jer činiše pokoru na propovijedanje Jonino, a gle, ovdje je više od Jone. Kraljica juga (Sabe) ustat će na sudu protiv ovoga naraštaja i osudit će

ga, jer dođe s krajeva svijeta, da čuje mudrost Salamonovu, a gle, ovdje je više od Salamona.« Izabrani narod nije htio da znade za svoga Spasitelja i Gospodina. Odbacio ga je i zato je bio odbačen. Na njihovo mjesto pozvani smo mi pogani. K njemu nas je dovela Marija, sveta Crkva. Po sv. krstu učinila nas je njegovom »braćom« i sjedinila nas s njime u svetu zajednicu uma, volje i života. Zato treba od sada »činiti volju Oca, koji je na nebesima«, kao što je to vršio on i kao što je to vršila Marija, Majka Božja: »Evo, službenice Gospodnje!« I Spasitelj će ispružiti svoju ruku i izgovorit će one velike riječi: »Eto mati moja i braća moja. Jer tkogod čini volju Oca moga, koji je na nebesima, on je brat moj i sestra i majka.« Svaki kršćanin je njemu brat, sestra i majka, samo ako hoće da zajedno s njime čini volju Očevu. Da li smo barem mi potpuno shvatili smisao našega svetoga krštenja? I jesmo li u svemu živjeli po volji Očevoj? Nismo li nečemu drugomu živjeli?

2. Izabrani se narod iznevjerio, premda ga je Bog čudesno vodio, premda su ga proroci opominjali i obraćali, premda su imali Sveto Pismo i Riječ Božju, usprkos prave vjere i nade u obećanog Spasitelja! Dugo očekivani Mesija »dođe k svojima, ali njegovi ga ne primiše« (Iv. 1, 11). Izrael je odbacio svoga Spasitelja, zabacio ga i ubio. Zar je to moguće? Da! Nama za opomenu! Zato se ni mi ne smijemo slijepo pouzdavati u sveto krštenje, u Krista, u Crkvu. Sve nam to još ne jamči, da se ne ćemo iznevjeriti, da ne ćemo otpasti od vjere. »Tko stoji, neka gleda da ne padne!« Neprijatelj, »nečisti duh« radi neprestano. Bez prestanka obilazi »vaš neprijatelj, đavao, koji riče kao lav i traži da koga proždre« (1. Pet. 5, 8). »Kad nečisti duh (po svetom krštenju, po sakramentu pokore) iziđe iz čovjeka, ide kroz pusta mjesta tražeći pokoja i ne nađe ga. Tada kaže: Vratit ću se u kuću svoju, (u dušu) otkuda sam izišao. I došavši nađe je praznu, pometenu i ukrašenu (milostima, krepostima). Tada otide i uzme sa sobom sedam drugih drugova gorih od sebe, i ušavši stanuju ondje, i na koncu je ovome čovjeku mnogo gore negoli s početka. Tako će biti i ovome zlom naraštaju.« Mi

možemo izgubiti milost, prezreti je, možemo otpasti. Nažalost, mnogo takvih primjera čitamo u povijesti svete Crkve, svećenstva, redova i samostana! Zato ovaj ozbiljni poziv na pokoru, na sabranost, na osvješćenje u ovim danima svete korizme. Zato ova dva svijetla primjera iz današnjih poslanica: Mojsije i Ilija. Mi smo u ovom svetom korizmenom vremenu kao Mojsije na gori Sinaju, u oblacima, daleko od svijeta, visoko nad niskosti ljudskih misli i osjećaja, koji četrdeset dana posti i opći s Bogom, koji mu daje deset zapovijedi. I mi smo kao Ilija, koji posti četrdeset dana i poslije okrijepljen nebeskom hranom ide na goru Gospodnju. Mi smo kao Mojsije, koji daleko od svijeta opći u miru i tišini s Bogom. Mi poput Ilije okrijepljeni svetom euharistijom u postu i molitvi prolazimo kraj naslada i taština ovoga života i odvažno i ustrajno idemo gori Gospodnjoj, Kristu. O, da se to već jednom ostvari!

3. Iskreno zahvalimo Gospodinu, što nas je pozvao na sveto krštenje i udijelio nam tolike milosti. Obnovimo u sebi volju i pripravnost, da vršimo volju Očevu. »Razmišljat ću o tvojim zapovijedima, koje veoma ljubim i uzdići ću ruke svoje prema zapovjedima tvojim, jer ih ljubim« (prikazanje). Ako vršim volju Božju u svemu, onda sam mu i brat i sestra i majka, i jedne misli s njime!

»Tko stoji, neka gleda da ne padne!« »Onaj koji nas je bez nas stvorio, ne će nas bez nas spasiti« (sv. Augustin). Molimo se za svu našu braću u Kristu, da im Bog udijeli milost i da ih pozove na krštenje, privede Kristu u svetoj Crkvi i da ustraju u vjeri. »Ne uvedi nas u napast, nego oslobodi, izbavi nas od zla«, da prezremo makar samo jedamput milost, da makar samo jednom popustimo napasti!

»Budite trijezni i bdijte, jer đavao vaš protivnik, riče kao lav i obilazi tražeći da koga proždere. Oprite se njemu jaki u vjeri. Bog svake milosti, koji nas pozva na vječnu slavu u Isusu Kristu, usavršit će nas, pojačati i utvrditi po kratkom trpljenju« (1. Pet. 5, 8 sl.).

Molitva.

Spomeni se samilosti svoje, Gospodine, i milosrđa svoga, što je od vijeka, da nikad ne zavladaju nad nama neprijatelji naši, izbavi nas, Bože Izraelov, iz svih tjeskoba naših (ulaz).

Usliši blagostivo, molimo, Gospodine, naše prošnje i pruži desnicu svoga Veličanstva protiv svega, što nam je protivno.

Rasvijetli, molimo, Gospodine, duše naše svjetlošću svoje sjajnosti, da uzmognemo vidjeti, što nam valja činiti i da činimo što je pravo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza prve nedjelje u korizmi.

Činite pokoru.

Danas je izraziti dan pokore. Crkva nas vodi do svetišta sv. Lovre u Panespernu, do mjesta gdje je sv. Lovro na užarenom željezu završio svoje slavno mučeništvo: po muci i smrti do krune, do slavnoga života u vječnosti! Budimo dionici njegova mučeništva, njegove muke i njegove ustrajne borbe, da tako zadovoljimo za grijehe, kojima smo mnogo vrijeđali Boga.

1. »Duša, koja sagriješi, neka umre.« Neka ne svaljuje krivnju sa sebe i neka ne kaže: Oci zobaše kiselo grožđe, a sinovima trnu zubi. »Tako ja bio živ, govori Gospodin: Sve duše moje su: kako duša očeva, tako i sinovljeva, moja je: Duša, koja sagriješi, ona će umrijeti!« Duša može samo onda živjeti, ako zadovolji za svoje grijehe i ako se okani zla. »Čovjek, koji je pravedan i radi po pravu i pravici, koji nikoga ne vrijeđa, zalog dužniku vraća: kruh svoj daje gladnome i gola odijeva; koji nikakve lihve ne uzima, koji po zapovijedima mojim stupa i zakon moj opslužuje da djeluje po istini: taj je pravedan i doista će živjeti, veli Gospodin svemogući« (poslanica). A ovo su djela pokore, koja se mile Gospodinu i koja mogu dušu spasiti: pravednost, milosrdnost, djelotvorna ljubav i vjernost prema zapovijedima Božjim!

2. »U ono vrijeme otiđe Isus u krajeve Tirske i Sidonske. I gle žena Kananejka (poganka) izišavši iz onih krajeva povika: Smiluj mi se, Gospodine, Sine Davidov! Moju kćer vrlo muči đavao. Ali on joj ne odgovori ni riječi. Tada su pristupili njegovi učenici te su ga molili govoreći: Otpusti je, jer viče za nama. On odgovori: Nije pravo uzeti kruh od djece (od izabranoga naroda Izraela) i baciti psićima (poganima). A ona reče: Da, Gospodine, jer i psići jedu mrvice što padaju sa stola gospodara njihovih. Tada joj odgovori Isus: Ženo, velika je vjera tvoja, neka se ispuni želja tvoja. I ozdravi njezina kći od one ure« (evanđelje). Eto ti slike Crkve! Ona je ona Kananejka, ona poganka, koja u svetoj korizmi tako reći sili Gospodina, koja ga zaklinje: »Gospodine, Sine Davidov, smiluj mi se! Moju kćer muči đavao!« Crkva moli oproštenje i milost za svoju grešnu djecu, koja kod svete Mise stoje s ostalim pokornicima kod crkvenih vrata, daleko od žrtvenika, od prikazanja, i kojoj je zabranjeno da blaguju kruh djece, t. j. svetu euharistiju. »Nije pravo uzeti kruh od djece i baciti psićima.« Bijednici su se svojim grijesima sami isključili iz crkvene zajednice, i zato nemaju prava na kruh, koji blaguju djeca svete Crkve. Crkva ih je morala isključiti i osuditi na strogu pokoru, ali ona se jednakom ljubavlju brine za njih i dalje, ona ih sažaljuje i bez prestanka moli Gospodina, da im oprosti i da im opet dopusti, da pristupe k zajedničkom stolu, da i oni opet smiju blagovati kruh djece. Crkva ne prestaje moliti, makar se i činilo da Gospodin ne će uslišati njezine prošnje. Ona će ipak ganuti njegovo srce. »Ženo, velika je tvoja vjera, tvoje pouzdanje. Neka se ispuni želja tvoja.«

3. »Duša koja sagriješi, treba da umre.« Ali ona imade jedno utočište, imade majku Crkvu, koja se za nju moli: »Gospodine, Sine Davidov, smiluj se meni.« Nevolje njezinog grešnog djeteta i njezine su boli, zato tako pouzdano i zaufano dolazi Gospodinu. Zato je i povjerila svećenicima i redovnicima svoju službenu molitvu, svoje psalme i hvalospjeve. Ona poziva cijelu vojsku molitelja, da sklopljenim rukama mole Gospodina za one bijednike, koji žive u grijehu,

da im se smiluje i da im oprosti. Kako mora biti veliko naše pouzdanje u molitvu svete Crkve! Kako je to utješno, da nismo osamljeni, kad se molimo za obraćenje kojega od svojih milih! I sveta majka Crkva moli i brine se za njega, a ona će biti svakako uslišana!

U smislu liturgije danas smo svi pokornici. Danas molimo ustrajno i pouzdano s Kananejkom: »Gospodine, smiluj se meni! Moju kćer (moju dušu) vrlo muči đavao.« Duboko pognuti i skrušenim srcem govorimo kod pristupnih molitava »moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh.« Obraćamo se svojoj nebeskoj Majci Mariji, svetim apostolima Petru i Pavlu, svetom Ivanu Krstitelju, i svima svetima, da se i oni mole Gospodinu, da nam oprosti naše grijehe. Obraćamo se i svećeniku, koji čita svetu Misu, a po njemu cijeloj svetoj Crkvi na zemlji, da nas svi zagovaraju pred Bogom. I treba da se nadamo! Crkva moli nad nama: »Smilovao vam se svemogući Bog i otpustio vam grijehe vaše.« »Bože, obazri se na nas i oživi nas. Pokaži nam, Gospodine, svoje milosrđe i daj nam svoje spasenje« (sada kod ove svete Mise). »Gospodine, smiluj se. Kriste, smiluj se. Gospodine, smiluj se.« Crkva će biti uslišana.

Ovu svetu Misu, koju slavimo, prikažimo presvetom Trojstvu kao žrtvu zadovoljštine za grijehe naše i za grijehe sviju ljudi, a poslije svete pretvorbe primimo u ruke »kalež spasenja« i prikazavši ga Bogu recimo: »Oprosti nam dugove naše.«

Molitva.

Molimo te, Gospodine, da blago pogledaš pobožnost svojega puka, da se svi, koji se uzdržljivošću trape, plodom dobrih djela duhovno okrijepe.

Daj molimo, Gospodine, kršćanskom puku, da dobro upozna one istine, koje ispovijeda i ljubi nebeski dar, što ga prima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kvaterni petak u korizmi.

Žive vode.

Na kvaterni smo se petak sakupili u crkvi »dvanaest svetih apostola«. Misni tekstovi imaju u vidu kako krštenike, tako pokornike. Pridružimo se i mi njima i molimo u ulaznoj pjesmi: »Iz tjeskoba mojih izbavi me, Gospodine, vidi poniženje i muku moju, i oprosti sve grijehe moje. K tebi, Gospodine, uzdižem dušu svoju, Bože moj, u tebe se ufam.«

1. »Ako se bezbožnik pokaje za sve svoje grijehe, koje je učinio i bude opsluživao sve moje zapovijedi, i ako bude djelovao po pravu i pravici: živjet će doista, i ne će umrijeti. Bezakonja njegovih, što ih je god učinio, ne ću se spominjati; radi svoje pravednosti, koju je vršio, živjet će. Zar ja hoću smrt bezbožnikovu, govori Gospodin Bog, a ne da se odvrati od putova svojih, i živi? Ali kad bi se pravednik odvratio od pravednosti svoje, i činio nepravdu po svim ogavnostima, koje obično čini bezbožnik, zar će živjeti? Pravedna djela njegova, što je god činio, ne ću se spominjati: u zlodjelu, što ga je počinio, i u grijehu, kojim je sagriješio, u njima će umrijeti. A kad se bezbožnik obrati od bezbožnosti svoje, koju je učinio: i bude djelovao po pravu i pravici: on će oživjeti dušu svoju. Jer kad promisli i odvrati se od svih bezakonja svojih, što ih je učinio: doista će živjeti« (poslanica). Blažene li pokore! I samome Bogu je milo, kad nam može oprostiti! Svaki grijeh oprašta onome, koji čini pokoru i koji se povrati sa stramputice. »Evo, došli su dani pokore«, opominje nas dnevno liturgija u antifoni Terce. »Evo došli su dani pokore, da se očistimo od svojih grijeha i da spasimo svoju dušu.« A u kapitulu čitamo opomenu: »Bezbožnik neka ostavi svoj put i grešnik svoje misli i neka se povrati Gospodinu. I Gospodin će mu se smilovati.«

2. »I pođe Isus u Jeruzalem.« Bila je subota, i on dođe do ribnjaka Betsaide. Oko ribnjaka se nalazila velika zgrada sa pet trijemova, u kojima je ležalo veliko mnoštvo bolesnika, koji su čekali, da se zamuti voda. Kad bi se voda zamutila, ozdravio bi onaj, koji bi najprije u nju sišao.

Tu Gospodin nađe čovjeka, koji je bio bolestan trideset i osam godina. »Hoćeš li da ozdraviš?« upita Spasitelj. »Gospodine, nemam čovjeka, da me pusti u ribnjak, kad se zamuti voda; dok ja uđem, drugi siđe prije mene. Kaže mu Isus: Ustani, uzmi svoju postelju i hodi. I odmah ozdravi taj čovjek, uzme svoju postelju i hodao je naokolo.« Što evanđelje tu opisuje, to je liturgiji živa sadašnjost. Zgrada s trijemovima i bolesnicima oko ribnjaka Betsaide je ovaj svijet. On boluje od tolikih nevolja. Ribnjak Betsaide je Crkva, vječno živi izvor milosti i svetih sakramenata krsta, pokore i euharistije. A mi smo bolesnik iz evanđelja. Od čega bolujemo, to nam odaje broj 38. Po tumačenju svetog Augustina broj 40 označuje savršenost. Do te savršenosti dvoje nam nedostaje i to upravo ono, u čemu se sastoji ispunjenje zakona, naime dvostruka ljubav prema Bogu i bližnjemu. Tko ne ljubi Boga i bližnjega, taj je bolestan. Subota, kad nas je Spasitelj prvi puta pohodio i izliječio, jest sveta uskrsna noć i blagoslovljeni čas svetog krštenja. Sa zahvalnošću se sjetimo danas toga prvog susreta sa Spasiteljem, kad nas je izliječio od istočnoga grijeha. Sa zahvalnošću se sjetimo onih mnogih subota, kad nas je izliječio u sakramentu svete pokore. Pitao nas je: »Hoćeš li da ozdraviš?«, a mi smo njegovom zamjeniku priznali svoju nevolju i svoju krivnju. I uvijek smo čuli: »Ustani i hodi.« »Tvoji su ti grijesi oprošteni.« »Eto, ozdravio si, ne griješi više, da ti se što gore ne dogodi.«

3. »Iz tjeskoba mojih izbavi me, Gospodine. Vidi ponižen je i muku moju i oprosti sve grijehe moje.«

»Eto, ozdravio si!« Zahvalnim srcem recimo na prikazanje: »Blagosivaj, dušo moja, Gospodina i ne zaboravljaj ni jednoga dobročinstva njegova, pa ćeš se obnoviti u mladenačkoj snazi poput orla«, sada, kod svete Mise, kod primanja svete pričesti. »Eto, ozdravio si«, ne griješi više, da ti se što gore ne dogodi.

Sveta nas liturgija mnogo potiče na pokoru. A ima i pravo. Mi kršćani dvadesetog stoljeća više ne razumijemo smisao, značenje i nužnost pokore. Za nas su pokornički duh i pokornička djela nepoznate veličine. Od mrtvenja i samozataje bježimo. U trpljenju nijesmo strpljivi. Ne znamo se nadvladati ni odricati vlastitih želja. Ne ćemo da priznamo, da duši prijeti opasnost, što tako dugo spavamo, što tako dobro jedemo, što se tako meko odijevamo, što vješto izbjegavamo svaku tjelesnu neugodnost i svako duševno naprezanje. Mislimo, da bi nam bilo previše, kad bismo uveli stalni red u ustajanju i djelovanju; kad bismo se ostavili besposlice i taštih ugodnosti. Mislimo, da bi bilo previše da obuzdamo jezik i oči, da svladamo radoznalost i da se katkada odreknemo dobrog zalogaja, da napustimo zabavu i radost, koja nas pomalo podjarmljuje. Kako ćemo još moći umaći i očuvati se grijeha? »Kraljevstvo nebesko (kraljevstvo kreposti i savršenstva) trpi nasilje, i silnici ga grabe« (Mat. 11, 12). »Uđite kroz uska vrata, jer su široka vrata i prostran put, koji vodi u propast, i mnogo ih ima, koji na njih ulaze. Kako su uska vrata i tijesan put, koji vodi u život, i malo ih ima, koji ga nalaze« (Mat. 7, 13 i 14).

Molitva.

Budi, Gospodine, milostiv puku svome i u svome milosrđu okrijepi dobrohotnom pomoću one, koje si učinio da te štuju.

Usliši nas, milosrdni Bože, i pokaži dušama našim svijetlo svoje milosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kvaterna subota u korizmi.

Preobraženje.

Danas ćemo u duhu prisustvovati noćnom bogoslužju, kako se obavljalo u prijašnjim vijekovima u crkvi sv. Petra, a sastojalo se iz čitanja poslanica, iz molitava, a pri tom su se dijelili sveti redovi. Tek na nedjelju u zoru, kod izlaska sunca, završilo se noćno slavlje s euharistijskom žrtvom svete Mise i primanjem svete pričesti. Jedino preko noći ovoga zemaljskog života idemo u susret zori blaženog uskrsnuća i preobraženja.

1. Sveta liturgija budi u nama čežnju za

svijetlom, za zorom uskrsnuća, za otkupljenjem. Ona nas sjeća časa, kad nas je prviput obasjala zraka božanskog svijetla na svetom krštenju. Tada smo se odrekli tmine grijeha, sotone, kneza tmine. Mi smo se izjasnili za svijetlo, za sunce, za Krista, i svečano smo obećali: ja vjerujem, t. j. ja se posvećujem Bogu, posvećujem se Isusu Kristu, posvećujem se Duhu Svetom, sve u zajednici svete Crkve. Oživimo danas u sebi taj svečani čas: »Danas ti je Gospodin Bog tvoj zapovijedio, da ove zapovjedi i odredbe (krsni zavjet i dužnosti, koje si po krštenju primio) izvršiš iz svega srca svoga i iz sve duše svoje. Danas si izabrao Gospodina, da ti bude Bog; zato hodaj njegovim putem, vrši njegove obrede, zapovijedi i odredbe i budi podložan njegovoj vlasti. Gospodin te je izabrao danas, da mu budeš izabranim narodom i da vršiš sve zapovijedi njegove, da budeš sveti narod Gospodina Boga svoga« (prva poslanica). I mi poput izabranog naroda putujemo kroz tminu zemaljskoga života k svijetlu. Odasvud su nas opkolile neprijateljske, tamne vlasti (druga, treća, četvrta poslanica). Nalazimo se u opasnosti od đavla, svijeta, zle požude i pokvarenosti našega srca. U četvrtoj poslanici molimo: »Smiluj se nama, Bože sviju stvari, pogledaj nas i pokaži svijetlo svoga milosrđa.« »Pogledaj nas, Bože, zaštitniče naš i podaj, da mi, koje pritište teret naših grijeha, primivši tvoje milosrđe, slobodnom dušom tebi služimo.« »Pogledaj, Gospodine, svoje sluge, i usliši naše molitve.« Silne li čežnje za svijetlom, za slobodom, za uskrsnućem od smrti grijeha i svakoga ropstva. To je čežnja, da anđeo Gospodnji i nas oslobodi od noćne tmine i povrati nas životu, kao što je učinio trojici mladića u užarenoj peći (peta poslanica).

2. Liturgija nam ukazuje, da se naša čežnja ispunila. U evanđelju nas vodi na Tabor, da s Petrom (u čijoj Crkvi prisustvujemo slavlju) budemo svjedoci Kristovog preobraženja. Noć korizme ovog zemaljskog života, noć križa, samozataje, poniženja i borbe vodi gore do taborskih visina, do preobraženja. Krist je glava, a mi njegovi udovi, jedno s njime. Kao što se Krist preobrazio i kao što još uvijek preobražen silazi k nama, pod svetom Misom, tako

treba da i mi, njegovi udovi, njegova Crkva, njegovo tijelo, njegova zaručnica, budemo dionici njegove slave i preobraženja u nebu. Preobraženi Gospodin na našim oltarima siguran je zalog, da ćemo i mi i Crkva biti jednom preobraženi. Mi u to vjerujemo, mi se ufamo. U buduće ne ćemo se toliko obazirati na noć i tminu, koja nas je opkolila, nego mnogo više na zoru preobraženja, koja nas čeka u vječnom Uskrsu. »Gospodine, dobro nam je ovdje biti.«

3. Danas ćemo obnoviti svoj krsni zavjet. U svetoj Misi ponovno ćemo reći: »Odričem se.« U darovima kruha i vina prinijet ćemo na oltar svoj vlastiti ja i moliti: »Primi moju slobodu, moju pamet, moj razum i moju volju. Sve ti predajem, da sa mnom ravnaš po svojoj svetoj volji.«

Preobraženje! Nakon sviju muka i napora korizme ovoga zemaljskog života dolazi preobraženje. Navikli smo gledati samo strmi i kameniti put. Previše se zaustavljamo kod svojih žrtava, djela, napora, molitava i vježba, a ne gledamo na ono veliko, što nas čeka. Uskrsna vjera, misao na buduće preobraženje dalo bi nam snage i jakosti, da se veselije žrtvujemo, da radije podnosimo tegobe sadašnjega vremena. Kamo sreće, da češće mislimo na preobraženje! To je želja i smisao današnje svete liturgije. Svete li čežnje! »Gladne napuni dobara, a bogataše otpusti prazne« (Magnificat). To je temeljni zakon kod diobe milosti! A mi! Tako se ugodno osjećamo u zemaljskom ropstvu, u nizinama zemaljskog blagostanja i vremenitih dobara. Mi ljubimo noć, a pozvani smo, da budemo djeca svijetla, da živimo za ono, što je vječno, buduće, da živimo za Boga! Da, mi uopće više i ne opažamo da živimo u noći. Tako slabo živimo po nauku i životu evanđeoskog svijetla. »Da budeš Gospodinu izabranim narodom!« Sjetimo se krštenja, redovničkih zavjeta, svetih redova! Kako često zaboravljamo, da smo samo njega izabrali! Kako često imamo uz njega drugog boga, štoviše, pravoga Boga zapostavljamo kakvom idolu!

Molitva.

Pogledaj blagostivo, Gospodine, puk svoj i bičeve svoje srdžbe od njega milostivo odvrati.

Djela naša, molimo, Gospodine, milošću svojom preteci i pomoću prati, da svaka naša molitva i radnja s tobom vazda počinje i početa da se s tobom dovršuje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa druge nedjelje u korizmi.

1. U davnini, kad su kršćani još bili heroji pobožnosti i svetosti, počelo je slavlje kvaterne subote kasno uveče istoga dana. Vjernici grada Rima sakupili bi se u Crkvi sv. Petra. I tada bi se noćna služba Božja, protegnula sve do zore. U toj se je, naime, noći dijelio sveti red svećeničkim kandidatima (pripravnicima), a vjernici su prinosili svetoj Crkvi i siromasima svoju korizmenu žrtvu i biskup je propovijedao. Radi svega toga trajala je sveta Misa sve do zore. Tako se desilo, da se sveta Misa, koja se sada čita na kvaternu subotu, čitala prije u nedjelju. Ali nadošli su slabiji naraštaji, koji su noćnu službu Božju skratili i prenijeli na subotu ujutro, a za nedjelju su sastavili nove misne molitve. Ali i u toj novoj nedjeljnoj Misi vlada ista ideja i isti duh kao i u misi na kvaternu subotu. U središtu svega nalazi se Tabor i na njemu preobraženi Krist, naš Spasitelj. Uskrsno sunce, Krist, sjaji nam u noći tamne korizme: iza tame dolazi svijetlo, iza muke i smrti život, uskrsnuće, preobraženje!

2. Mi se osjećamo grešnima. Iz te svoje grešnosti vapijemo u ulaznoj pjesmi Bogu, da očisti našu dušu od svih nevaljanih i zlih misli (molitva). Mi čeznemo za uskrsnim svijetlom, čeznemo da budemo s Kristom preobraženi. Ali »kakvu zajednicu ima svijetlo s tamom?« (2. Kor. 6, 14). Stoga se ne smijemo zadržavati u niskim strastima, u nečistoći i želji za užitkom. »Bog nas nije pozvao na nečistoću, nego na svetost«, na život u svijetlu na Taboru (poslanica). Tri su apostola bila svjedocima Isusova preobraženja na Taboru. Od silnog začuđenja, strahopočitanja i od blaženstva pali su ničice. »Gospodine, dobro nam je biti ovdje.« Mi smo danas ti apostoli. I mi gledamo božansko Veličanstvo, i mi vjerujemo u Preobraženoga, makar ćemo ga doskora vidjeti u slabosti i u sramoti, ponižena i osramoćena u Maslinskom vrtu i na Golgoti. Mi vjerujemo, da ćemo i mi biti preobraženi i da je to

plod trpljenja i odricanja, plod borbe i nevolje ovoga života. Iza tame dolazi svijetlo! Svijesni toga možemo radosno i pouzdano moliti vjerovanje: Vjerujem u uskrsnuće mrtvih i u život vječni. A nakon toga stvorit ćemo čvrstu odluku: »Promatrat ću tvoje zapovijedi, koje ljubim veoma i uzdići ću svoje ruke k tvojim zakonima, jer ih ljubim« (prikazanje).

3. U svetoj pretvorbi obistinjuje se i danas ono, o čem nam govori sveto evanđelje. Naš oltar postaje Tabor. S njega vlada preobraženi Krist. S neba slušamo Očeve riječi: »Ovo je moj ljubljeni Sin, koji mi je omilio.« S tim ljubeznim Sinom, usko smo povezani vezom zajedničke žrtve. S njime smo naime postali jedna žrtva, jedna hostija, jedan žrtveni dar. S njime i po njemu djeca smo Božja. Njegovim ustima i s njegovim srcem molimo: Pater noster, (Oče naš). Budući da u našoj molitvi i u našem glasu zamjećuje Bog glas svoga ljubeznog Sina, zato mu se tako i dopada. Koje onda čudo, što u svetoj pričesti izlijeva na nas obilje svoga blagoslova i svojih milosti, što nas hrani i nasićuje tijelom Kristovim! U svetoj pričesti postaje i moje srce Tabor, mjesto blaženog preobraženja. Svijetlo, koje obavija Preobraženoga, obasjava i tminu moga bića. Blaženstvo, koje je okupilo Preobraženoga, zahvaća i moju dušu. Ljubezni Sin Očev postaje mojim vlasništvom i svojinom. Ne živim više ja, nego on živi u meni. On stavlja u moje srce neprolaznu klicu budućega preobraženja. Zato mogu da idem hrabro, odvažno i ustrajno naprijed iz tame u svijetlo, k sjaju vječnoga Uskrsa. »Živite kao djeca svjetlosti« (Efež. 5, 8).

Druga nedjelja u korizmi.

Na Taboru.

Prije osam dana gledali smo Gospodina u pustinji, kako ga đavao napastuje i ponizuje. Danas ga vidimo na brdu Taboru, gdje se preobrazio. Mojsije i Ilija, t. j. Stari Zavjet, pojavili su se uz njega, da pokažu, kako vjeruju i priznaju onoga, za koga nebeski Otac svečano svjedoči: »Ovo je Sin moj ljubezni, koji je po mojoj volji, njega slušajte« (evanđelje).

1. »U ono vrijeme uze Isus Petra i Jakova i njegova brata Ivana i povede ih na samo na visoku goru, i preobrazi se pred njima. I lice mu zasja kao sunce, a njegove haljine postadoše bijele kao snijeg. I ukazaše im se Mojsije i Ilija govoreći s njim. Tada Petar reče: Gospodine, dobro nam je biti ovdje. Dok je on još govorio zasjeni ih uto sjajan oblak. I glas s neba progovori: Ovo je moj ljubljeni Sin, koji mi je omilio, njega slušajte« (evanđelje). U Petru, Jakovu i Ivanu prepoznajemo svetu Crkvu. U korizmi je uzima Gospodin sa sobom na goru nasamo, da joj ondje otkrije svoju slavu, svoju pravu božansku narav. I ona treba da se obzirom na predstojeću muku utvrdi u vjeri u njegovu slavu i njegovo Božanstvo. Mi smo Crkva. Danas uzlazimo s njime na Tabor i postajemo svjedoci njegova preobraženja. Zato se ne ćemo sablazniti, kad budemo zajedno s njime morali sići u noć muka i poniženja. Mi ćemo se utvrditi u vjeri u onoga, koga gledamo na gori Taboru i za koga je Otac posvjedočio: »Ovo je moj ljubljeni Sin!«

2. »Braćo, molimo vas i opominjemo u Gospodinu Isusu, da živite tako, kao što ste naučili od nas, kako vam treba živjeti i ugađati Bogu, da više napredujete. Jer znate, kakve sam vam dao zapovijedi u Gospodinu Isusu. Božja volja je vaša svetost: da se čuvate bludnosti, jer nas Bog nije pozvao na nečistoću, nego na svetost, u Isusu Kristu Gospodinu našemu« (poslanica). To su svijetle visine Tabora: a uz njih mračni ponori tmine i grijeha. Poslanica spominje bludnost, oskvrnuće ženidbe, puteno uživanje i varanje. »Gospodin je osvetnik za sve ovo, kako vam i prije rekosmo i zasvjedočismo. Jer Bog nas nije pozvao na nečistoću, nego na svetost.« Zadaća je svete korizme, da se uzdignemo do Tabora, ne bi li se kako i mi preobrazili i to već ovdje na zemlji, a ne istom u vječnosti. Otud naše nastojanje da posvetimo svoje misli, svoja nagnuća, svoje nakane i namjere; da preobrazimo svoju molitvu, svoje djelovanje i svoje trpljenje. Božja je volja vaša svetost. Bit ćemo preobraženi, ako se uzdignemo iznad niskih požuda, iznad požude očiju, požude tijela i oholosti života, iznad svega, što je nepošteno u životu i djelovanju. Treba da preobrazimo vanjskog čovjeka: da obuzdamo tijelo, sjetila i

jezik; da preobrazimo nutarnjeg čovjeka: da se uzdignemo do neokaljanosti, čistoće i savršenosti u mislima i htijenju. Jedino na taj način može da u nama kršćanima dnevno sve više zasja sjaj preobraženja Gospodinova, kao odraz njegove sjajne odjeće i njegovog vedrog lica na Taboru. Preobraženje je svrha korizmenog rada. Put k preobraženju vodi preko Golgote, preko križa i smrti.

3. Danas podignimo svoje oči na Tabor, da vidimo Preobraženoga i tako se utvrdimo u svojoj vjeri. Podignimo prema njemu svoj pogled, da iz njega crpimo snage, da uvijek hrabro i odvažno stupamo putem preobraženja; da umremo grijehu i putenim strastima, da umremo svakoj nepravdi, a živimo Bogu u svetosti i pravednosti. Ovo je volja Božja, da se posvetimo, da se preobrazimo, da u nama uskrsne novi, duhovni, preobraženi čovjek. »Spomeni se samilosti svoje, Gospodine, i milosrđa svoga, što je od vijeka. Izbavi nas, Bože Izraelov, iz svih tjeskoba naših« (ulaz). Izbavi nas od svakoga grijeha, od privezanosti uz zemaljske stvari, od svega, što nije duhovno i od ropstva. »Razumij vapaj moj, pazi na glas molitve moje, Kralju moj i Bože moj, jer se tebi molim« (pričesna): Preobrazi moje biće snagom svete euharistije, da bude čisto i neokaljano, da bude preobraženo po posvetnoj milosti, po obilju darova Duha Svetoga, po krepostima i dobrim djelima.

Danas ćemo kod svete Mise ugledati Preobraženoga na Taboru našeg oltara. Njegovo će se lice sjati kao sunce, a haljine će biti bijele kao snijeg. S Petrom, Jakovom i Ivanom pasti ćemo ničice i pokloniti mu se, a on će u svetoj pričesti pristupiti k nama, dohvatiti nas i reći: »Ustanite i ne bojte se.« Okrijepljeni i poučeni onim, što ste vidjeli i primili, prihvatite odvažno napore i žrtve svagdanjega života, upustite se u borbu s đavlom, svijetom i tijelom. Sveta će nam pričest dati snage, da prema spoznaji živimo. Iz cijeloga našega bića otsijevat će duhovnost. Duhovnost, sreća u Bogu, nutarnja čistoća, mir duše i sveta radost, naviještat će svima preobraženje naše nutrine. »Slavite Gospodina, jer je dobar, jer je dovijeka milosrđe njegovo! Tko će propovijedati moćna djela Gospodnja (na nama), tko će pjevati njegovu slavu? Blago onima,

koji su ispravni i čine pravdu u svako doba«, kako je Bog zapovjedio (zavlaka).

Nas se duboko doimlje bol majke Crkve. Ona se žalosti radi mnoge svoje djece, koja ne žive, kako ih je naučila. Oni se ne uzdržavaju od bludnosti. Oni se podaju putenim nasladama i oskvrnjuju ženidbenu svetinju, upravo kao »neznabošci, koji ne poznaju Boga«. Kao kršćani morali bi da s Gospodinom žive na visinama Tabora, da žive čisto i sveto, a oni se valjaju u kaljuži putenosti i nečistoće. Kako to Crkvu boli! Ona se moli Gospodinu: »Umnožile su se nevolje srca mojega! Iz tjeskoba mojih izbavi me, Gospodine! Vidi poniženje moje i muku moju« (na stepenicama). Vidi moju brigu i tugu radi tolike djece, koja su zalutala. Visoko dignimo predragocjenu krv našega Spasitelja i recimo: »Oprosti nam dugove naše. Ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla«, od grijeha, od putenosti i od vječne smrti.

Molitva.

Bože, koji vidiš, da smo bez svake snage, čuvaj nas izvana i iznutra, te nas obrani od svih tjelesnih suprotivština i očisti nam duše od svih zlih misli. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza druge nedjelje u korizmi.

»Ja idem.«

Danas prvi puta nailazimo u korizmenim misama motiv muke Kristove: Krist se bori protiv Židova. Imajmo i sami udjela u ovoj borbi našega Spasitelja. Ta je borba dosegla svoj vrhunac u njegovoj smrti na križu, a nastavlja se u životu otajstvenoga Krista, t. j. svete Crkve, dok se na sudnjemu danu ne završi konačnom Kristovom pobjedom i triumfom.

1. Danijel, o kojemu je govor u poslanici, slika je Krista Spasitelja. On je uzeo naše grijehe na sebe, dao za njih zadovoljštinu i na drvetu križa molio se za nas krvavim suzama, da nam Bog oprosti i da nam se smiluje: »Gospodine, Bože naš, ti si izveo svoj puk iz zemlje egipatske

snažnom rukom (krštenje). Sagriješismo, zlo učinismo, Gospodine, protiv svake tvoje pravde: neka se odvrati, prosim, gnjev tvoj i srdžba tvoja od grada Jeruzalema (od svete Crkve); jer zbog grijeha naših i bezakonja otaca naših, Jeruzalem i puk tvoj posta ruglo svima, koji su okolo nas. Sada, dakle, usliši, Bože naš, molitvu svojega sluge i njegove molbe: radi sebe samoga pokaži svoje lice nad svojom svetinjom. Usliši, Gospodine i budi milostiv: pogledaj i učini: ne oklijevaj već radi sebe samoga, Bože moj: jer je Ime tvoje prizvano nad gradom i nad tvojim pukom, Gospodine, Bože naš!« Ovako je molio naš Spasitelj mjesto nas. Tako je jednoć molio na drvetu križa, i još danas dnevno moli kod svete Mise. Sveta je Misa žrtva zadovoljštine i prošnje, da nam Bog oprosti grijehe i udijeli svoju milost. Koliko su grijeha i nepravda počinila djeca Crkve, sveti Božji narod! Što bi bilo od nas, da on nije uzeo grijehe na sebe! Što bi bilo od nas, da se bez prestanka ne moli, ne žrtvuje i ne daje zadovoljštinu!? O kako nas nedostojne ljubi! Na križu i u žrtvi svete Mise! »Ja idem« (evanđelje). Pred očima mu ledbi strahota Maslinskog vrta, bičevanja, ponizujući prizori pred sucima; vidi, kako će mu se najprije vojnici, a zatim i Herod narugati, kako će ga vlastiti narod zabaciti, koga je on toliko ljubio. Proživljuje i boli razapinjanja i smrti na križu. »Ja idem!« Na to ga sili ljubav prema Ocu, da zadovolji za nanesenu uvredu. Na to ga nuka ljubav prema nama, da nas od djece prokletstva i gnjeva učini ljubljenom djecom svoga Oca: da nas učini dionicima Božjega života i blaženstva, dionicima milosti i vječnog uživanja Boga. »Ja idem«, da sebe žrtvujem, da sve dadem.

2. »J a i d e m!« Sada, u svetoj Misi, da se zauzme za svoju Crkvu, koja je veoma ponižena grijesima mnoge svoje djece, pa i mojim grijesima, da u ime pokornika stupi pred svoga Oca, i na oltaru iznova prikaže na nekrvni način istu žrtvu, koju je nekoć na Kalvariji prikazao. A sve to čini zato, da svetoj Crkvi i nama isprosi oproštenje. U svetoj se Misi žrtvuje mjesto svakoga od nas. I sve što je pretrpio za svoga zemaljskog života, što je učinio i molio i zaslužio, sve to u svetoj Misi žrtvuje za svakoga od nas i mjesto svakoga od nas. I mi treba da pođemo s njim. Sveta Misa je živi odraz i slika njegove žrtve na križu, u kojoj se ponavlja ista ljubav, koja ga je na križ prikovala. I mi treba da pođemo s njime: u žrtvenim darovima kruha i vina treba da i mi postanemo jednom žrtvom zadovoljštine i predanja Bogu. Da budemo žrtva ljubavi, spremni da sve dademo, da s našim Gospodinom i Spasiteljem budemo odbačeni i prezreni, da budemo zapostavljeni, osuđeni i raspeti. »Ja idem.«

3. Pridružimo se Spasitelju, koji sa svojom Crkvom i za svoju Crkvu moli i daje zadovoljštinu. Molimo u ime cijeloga čovječanstva, koje je u današnje doba, tako duboko palo. Danas smo sakupljeni u svetištu sv. Klementa. S visoke apside odrazuje se blistavi križ u mozaiku i tumači nam riječi svetog evanđelja: »Kad podignete Sina čovječjega, onda ćete upoznati, da sam ja.« U svetom korizmenom vremenu moramo ga upoznati u njegovoj muci, u njegovoj spremnosti na žrtvu i u zadovoljštini za naše grijehe. Moramo ga upoznati u velikom poniženju i ljubavi prema nama.

»Onaj koji me je poslao, sa mnom je, i nije me ostavio sama, jer ja svagda činim, što je njemu drago« (evanđelje). Kad bismo i mi mogli s našim Spasiteljem govoriti: »Ja svagda činim, što je njemu drago!« To treba da je plod ove svete Mise, kojoj prisustvujemo.

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da obitelj tvoja trapeći se u tijelu i uskraćujući sebi jelo, slijedi pravdu i uzdržava se od grijeha.

Primi molitve naše, svemogući Bože, i podaj blagostivo učinak svog običajenog milosrđa onima, kojima darivaš pouzdanje u tvoju dobrostivost. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza druge nedjelje u korizmi.

M i l o s t i n j a.

»Tebe traži lice moje, lice tvoje, Gospodine, tražim. Ne odvrati od mene lica svojega.« S ovom čežnjom za »licem Gospodnjim« u srcu ulazimo s pokornicima i krštenicima u sve-

tište svete djevice Balbine. Ostavljamo svjetovno, vremenito i tražimo Gospodina, čiji se lik sjaji na apsidi lijepe bazilike. U bogoslužju današnjega dana izražena je ova misao, da svaki kršćanin mora rado davati i da mora ponizno služiti.

1. Štogod dajemo, dajmo rado i s ljubavlju. Balbina je jedna od onih odvažnih rimskih djevica, koje su cijeli svoj život posvetile ljubavi prema bližnjemu. Za mučenike po tamnicama, za siromahe i nevoljne žrtvovale su sav svoj imetak, sve svoje vrijeme i sve svoje sile. U udovici iz Sarepte, u poganki, o kojoj čitamo u poslanici, prepoznajemo svetu djevicu Balbinu. Prorok je Ilija došao u Sareptu i slučajno vidio udovicu, gdje sakuplja suho granje. Zato je zamoli: »Daj mi malo vode, da se napijem, i donesi mi i komadić kruha.« I ta je udovica podijelila s ovim strancem posljednji zalogaj kruha, koji je upravo htjela dogotoviti za sebe i za svoga sina. Njezino milosrđe, njezin milodar bio je obilno nagrađen. »Brašna u zdjeli ne će nestati, niti će ulje u staklenici doći na manje.« I od toga dana »ne ponesta brašna u zdjeli, niti ulje u staklenici dođe na manje.« Milostinja donosi blagoslov! Budi kao udovica iz Sarepte, budi nasljednik Balbine. Štogod daješ, daj rado! »Dajte i dat će vam se, mjeru dobru, nabijenu, stresenu, preobilatu dat će u naručje vaše; jer kakvom mjerom mjerite, onakvom će vam se odmjeriti« (Luka 6, 38). Uči se od Balbine.

2. Ponizno služiti! »Najveći između vas neka bude vaš sluga« (evanđelje). Ovako ne radi onaj, koji nije kršćanin, koji nije pokršten, kako to vidimo kod farizeja i književnika. Oni sjede na učiteljskoj stolici Mojsija. Oni su učitelji, oni daju naredbe. Oni obvezuju druge, da obdržavaju njihovu mudrost. Njima je milo, ako ih ljudi rado slušaju, ako ih gledaju i ako im se dive. Oni žele, da ih se pozdravlja i časti nazivom »rabbi, učitelju!«, ali vi nemojte tako! »Tko je najveći između vas neka bude vaš sluga.« Prava veličina kršćanina ne sastoji se u tom, da ga ljudi časte, niti se nalazi u visokim službama i zvučnim naslovima (titulama), nego se sastoji u tome, da ponizno služi svojoj braći u Kristu, kao što nam to svjedoči primjer sv. Balbine. Služiti treba u duhu kršćanske poniznosti. »Koji sebe ponizuje, uzvisit će se!« (evanđelje)

U svome subratu moramo gledati dijete Božje, ud Kristov, štoviše, samo Krista. Ako u bližnjemu gledamo Krista, koji je glava otajstvenog tijela, osjećat ćemo se sretnim, što mu na taj način možemo služiti, darivati ga i obradovati. »Što ste god učinili jednomu od ove moje najmanje braće, meni ste učinili« (Mat. 25, 40).

3. Tako nas sveta liturgija ozbiljno opominje, da u korizmi tvorimo dobro, osobito da nevoljnima pružimo milostinju. »Prepusti brige svoje Gospodinu i on će te uzdržati« (na stepenicama). Tako je uradila udovica iz Sarepte. Ona je imala još samo »šaku brašna u zdjeli i kapljicu ulja u staklenici.« I htjela je zgotoviti kruh sebi i sinu svojem pa »da pojede i da umre.« U zemlji je, naime, vladala silna glad. Uza sve to rekao joj je prorok: »Ne boj se, nego idi i zgotovi, kako si rekla, ali zgotovi najprije meni od to malo brašna i donesi mi, a sebi i sinu svojemu zgotovit ćeš poslije.« Ona učini, kako joj je Ilija rekao. I gle! »Od onoga dana ne ponesta brašna u zdjeli, niti ulja u staklenici dođe na manje.« Tako je Bog nagradio milostinju, a tako nagrađuje svaki dar, koji dajemo iz ljubavi prema Bogu i prema Kristu. »Prepusti Gospodinu brige svoje, i on će te uzdržati.« Nemoj reći: Ne mogu milostinje davati. Milostinja, koju dajemo s pouzdanjem u Boga, uvijek će biti nagrađena.

»Gladnome lomi svoj kruh i nevoljnike i beskućnike uvedi u svoju kuću. Vidiš li bližnjega, gdje nema haljine, odjeni ga i ne prezri svoju krv.« Prvi su kršćani doslovce razumjeli i vršili ove riječi, koje liturgija u sveto korizmeno vrijeme dnevno ponavlja. Svaki je kršćanin sa svima dijelio svoj kruh i svoj imetak. Štoviše, i ono što bi zaslužili i svoju imovinu donijeli bi k apostolima, da ne bi koji kršćanin oskudijevao. To je pravi duh kršćanstva!

»Smiluj mi se, Bože, po velikom milosrđu svojem i uništi, Gospodine, krivicu moju« (prikazanje). I po milostinji možemo zadobiti oproštenje svojih grijeha.

»Tko je najveći između vas neka bude vaš sluga!« »Koji sebe uzvisuje, ponizit će se, a koji sebe ponizuje, uzvisit će se.« Kod svete Mise motrimo njega, »koji je sam sebe ponizio postav poslušan do smrti na križu. Zato ga Bog uzvisi i dade mu

ime, koje je nad svakim imenom« (Filip. 2, 8 sl.) S njime treba da pođemo putem poniženja, putem poniznosti, putem skromnosti i podložnosti.

Molitva.

Molimo, Gospodine, usavrši u nama blagostivo pomoć svoju, da ustrajući u svetom postu, tvojom okrepom izvršimo ono, što smo po tebi spoznali, da nam valja činiti.

Čuj, Gospodine, naše prošnje i izliječi bolesti naših duša, da se uvijek radujemo u tvojem blagoslovu, primivši oproštenje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza druge nedjelje u korizmi.

Cecilija i Crkva.

Isus ulazi u Jeruzalem sa svojim učenicima i proriče im svoju muku. »Sin čovječji bit će predan poglavicama svećeničkim i književnicima, da bude porugan i bičevan, i na križ propet, i treći će dan uskrsnuti.« Uto pristupi k njemu majka dvojice apostola Jakova i Ivana. Ona ga moli, da njezina dva sina sjednu u njegovu kraljevstvu jedan s desne, a drugi s lijeve njegove. A Isus se okrene dvojici učenika i upita ih: »Ne znate što molite. Možete li popiti čašu, koju ću ja ispiti?« Rekoše mu: »Možemo.« Liturgija nas danas vodi u kuću svete Cecilije. Kao što je u evanđelju Saloma dovela k Isusu svoja dva sina, tako je i Cecilija dovela Kristu svoja dva duhovna sina, Valerijana i Tiburcija. Saloma i Cecilija su danas slika svete Crkve, koja u svetoj korizmi dovodi svoju djecu, krštenike, Kristu, da na krštenju budu dionici Kristove smrti i uskrsnuća.

1. Crkva moli za svoju djecu. U Salomi, koja se u današnjem evanđelju materinski zauzima za svoja dva sina, vidimo Crkvu, koja se moli. Zaboravivši na samu sebe, zauzima se samo za djecu, dolazi Gospodinu, baca se pred njim ničice i moli za njih. Isto je tako predočena sveta Crkva i u Esteri, o kojoj nam govori poslanica. Kraljica Estera moli kralja Asvera za milost za svoj narod, koji je u opasnosti da izgine. Bilo je

naime naređeno, da se u jednom danu ubiju svi Izraelci u cijelom perzijskom carstvu. Estera je molila milost za svoj narod i bila je uslišana. Zato je ona slika svete Crkve, koja neprestano moli i sve od Boga dobiva. Ona moli danju i noću u svojim svećenicima, redovnicima, u mnogim svetim dušama na zemlji i u svetima i blaženima na nebu: »Gospodine, sve je u vlasti tvojoj, i nema nikoga, koji bi se mogao oprijeti volji tvojoj, ako odlučiš da spasiš Izraela (da spasiš duše). I sada, Gospodine Kralju, smiluj se puku svome, jer nas naši neprijatelji hoće da satru, i nasljedstvo tvoje da unište. Ne prezri dijela svojega, što si ga za se otkupio iz Egipta. Usliši molitvu moju, i budi milostiv nasljedstvu svojemu, i obrati žalost našu u radost, da živi slavimo ime tvoje, Gospodine, i ne zatvaraj usta onih, koji ti pjevaju, Gospodine, Bože naš.« Ovako moli Crkva u korizmeno vrijeme za svoju djecu, za kršteniike, za grešnike i pokornike, ovako moli i za nas. Ovu svoju molitvu stavlja u svetoj Misi na patenu, da je Spasitelj primi u svoju molitvu i žrtvu i da je kod Oca zastupa. Svijet ne bi mogao postojati, da nema Crkve, koja moli, žrtvuje i daje zadovoljštinu.

2. Crkva nas vodi Kristu. Takvu je danas vidimo u svetoj Ceciliji, koja je Kristu privela pogane Valerijana i Tiburcija. Takvu je vidimo i u evanđelju u osobi Salome. I nas privodi majka Crkva k Isusu. Nešto drugo ona niti može, niti traži, niti želi. Njezin jedini put jest, da nas vodi do Krista, a to čini po svetom krštenju, po propovijedima, po svetoj žrtvi, po svetoj pričesti, po sakramentu pokore, po posljednjem pomazanju. K njemu nas vodi u životu, na samrti, pa i u vječnosti. Vodi nas k njemu, koji je istina, vrelo milosti, koji je svijetlo i život. Sveta Crkvo, kako da ti zahvalimo? Ti nas jedina vodiš Kristu, našem spasenju. Mi se prepuštamo, da nas vodiš. Povedi nas sa sobom, jer je tebi poznat put.

Crkva nas vodi i na sudioništvo u Kristovoj muci. S Gospodinom piti čašu muke, to je svrha krštenja i dužnost kršćanina. »Možete li popiti čašu, koju ću ja ispiti?« pita i nas Gospodin. S Jakovom i Ivanom, s Valerijanom i Tiburcijem treba da i mi odgovaramo: »Možemo!« Moramo biti spremni,

da idemo s Kristom, jer smo po svetom krštenju postali udovima njegovog otajstvenog tijela. S njime idemo, kad se čuvamo grijeha, svijeta i njegovih taština, kad ljubimo siromaštvo i oskudicu, kad se mrtvimo i odričemo. S njime idemo, kad ispunjamo dužnosti svoga staleža; kad strpljivo podnosimo teškoće, muke, napore, bolesti, klevete i zapostavljanje, kad smo mučenici ljubavi i vjere u njegovu ljubeznu providnost.

3. Crkva se moli za svoju djecu i vodi ih Kristu, da budu dionici njegove muke. Ne plašimo se, što nas poziva da stupamo putem posta, odricanja i putem križa. To je samo dokaz, da Crkva nije od ovoga svijeta i da u njoj vlada Duh Božji i Duh Kristov.

Sveta nas Crkva vodi Kristu osobito po svetoj Misi i po primanju svete pričesti. Svetoj Misi dolazimo, da i mi pijemo kalež Gospodnji. Sve što imamo i što jesmo, što možemo i čemu se nadamo, sve to stavimo na žrtvenik pred presveto žrtveno Janje, Krista. S njime treba da postanemo jedna hostija, jedna žrtva. Radi toga i dolazi u svetoj pričesti u naše srce i daruje se nama, da nas raspali željom za trpljenjem i da nam dade jakosti za trpljenje. Nakon toga osjećamo se sposobnim i pripravnim da s Gospodinom pijemo kalež. Sada znademo, da za dobru i korisnu pričest treba dvije hostije, dvije žrtve, on i ja! Ići na svetu Misu, živjeti u blizini žrtvenika znači sve više postajati žrtva. Primati svetu pričest znači izgraditi cijeli svoj život na žrtvi. Znači postati živom hostijom, postati zrnom, koje će samljeti mlinski kamen našega poziva i od Boga poslani križ. To će učiniti, da ćemo postati kruh, koji se konsekracijom (posvetom) pretvara u Krista.

Molitva.

Pogledaj, molimo, Gospodine, blagostivo na svoj puk i dopusti, da prekinu sa škodljivim manama, kojima nalažeš da se uzdržavaju od tjelesne hrane.

Bože, koji ljubiš i obnavljaš nedužnost, upravi srca svojih vjernih prema sebi, da raspaljeni žarom tvojega Duha, budu postojani u vjeri i revni u djelima. Po kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza druge nedjelje u korizmi.

Prokletstvo grijeha i kazna.

Današnji je dan sav u znaku pokore. U crkvi sv. Marije preko Tibra pridružimo se pokornicima, koji samo »kod vratiju« smiju pratiti svetu Misu i isključeni su od svete pričesti. Oni su siromašni Lazar, koji na vratima bogataša, t. j. vjernika, »čekaju na mrvice, koje padaju sa stola bogataša.« Danas ćemo razmatrati o prokletstvu grijeha na ovome svijetu i kazni na drugome svijetu, i sa svom ozbiljnošću činiti pokoru i dati zadovoljštinu.

1. Što bi kršćani i mogli i morali biti? Mogli bi biti »drvo, zasađeno pokraj vode, koje do vlage pušta svoje žile. Njegovo se lišće uvijek zeleni i nikad ne prestaje donositi rod« (poslanica). Drvo, zasađeno pokraj vode milosti, u plodnoj zemlji Crkve. Trs na čokotu Kristu, koji prima svoju plodnost od čokota. A mi griješimo. Zato smo prestali zelenjeti se i donositi rod. Postali smo suho drvo, jedino još vrijedno da se spali. Rastavili smo se od Boga, presjekli smo životnu žilu, koja nas je vezala s Kristom. Mi smo postali mrtvi za Boga i život Božji u nama. Iz duše je nestalo ljubavi, samo su još zaostale bogoslovske kreposti vjera i ufanje kao nijemi svjedoci opustošenja na svetom mjestu. Ako se grijeh ponavlja i one će ubrzo umrijeti. Jaram grijeha sve nas više pritište. Zle navike okovale su dušu željeznim lancima i otele joj svu slobodu. Duša je izgubila odvažnost da se protivi i lako postaje plijenom napasti i strasti. To je prokletstvo grijeha već ovdje na zemlji.

2. Posljednja kazna grijeha je vječni pakao. Pakao nas udaljuje za uvijek od Boga, od svijetla, od života, od onoga, koji je uistinu dobar, koji nas usrećuje i smiruje naše čežnje. Pakao je muka i bol u nemilosrdnom plamenu, u kojemu se u priči današnjega evanđelja nalazi bogati rasipnik. Traži samo kapljicu vode, da rashladi svoj jezik, ali i to mu je odbijeno. Podnosi neiskazanu muku. Traži pomoć, ali uzalud. Prošlo je za njega vrijeme Božjeg milosrđa, vrijeme pokore, kajanja i obraćenja. Sada mu ostaje samo jedno: vječni pakao. To je plaća grijeha! Sada, dok smo još

na zemlji, treba grijeh okajati i za nj zadovoljiti, jer je na onom svijetu prekasno! Stoga činimo pokoru i dajmo zadovoljštinu i »preporučimo se (Bogu) po mnogoj strpljivosti, postom i oružjem pravde« (antifona za sekstu). Najbolja preporuka bit će sveti i kršćanski život.

3. Kod prikazanja u svetoj Misi pridružimo se pravome Mojsiju, Kristu, našemu Spasitelju. On silazi kod svete Mise, da sebe žrtvuje Ocu za naše grijehe. On dolazi, da za nas zadovolji i da za nas izmoli oproštenje. Kod pretvorbe primimo svetu krv našega Spasitelja u svoje ruke i pruživši je prema nebu recimo: »Zašto se, Gospodine, srdiš na svoj puk? Ublaži svoju srdžbu! Sjeti se svoga Sina, koji je na drvetu križa za nas prolio svoju dragocjenu krv. Smiluj se radi njega. I ublažio je Gospodin srdžbu svoju nad pukom svojim« (prikazanje). Kod svete pričesti pružit će nam Otac po svome Sinu, koga nam je dao, poljubac mira. Zadobit ćemo opet mir, zajednicu s Bogom, opet ćemo biti djeca Božja, postat ćemo živim Kristovim udom. »Tko blaguje moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje i ja u njemu« (pričesna). Siromašni Lazar i bogati rasipnik! Koga je od ove dvojice zadesio bolji udes? Kuda je dospio taj svjetovni čovjek sa svojim nasladama i sa svojim novcem? Blago ga je zavelo i bi u paklu zakopan. »Jao vama, bogataši« (Luka 6, 24). Blago i bogatstvo je opasnost za čovjeka. »Proklet čovjek, koji se uzda u čovjeka, i oslanja se na tjelesnu snagu (na smrtne ljude, na bogatstvo, na novac, na položaj), a od Gospodina odstupa toga radi njegovo srce! Jer će biti neplodan kao pijesak u pustinji.« To je bogati rasipnik!

»Blagoslovljen čovjek, koji se uzda u Gospodina, i kome je Gospodin uzdanje. Jer će biti kao stablo presađeno kraj voda, koje do vlage pušta svoje žile: i ne boji se, kad nastane žega. Njegovo će se lišće zeleniti, i nikad ne će prestati donositi rod« (poslanica). To je slika siromašnog Lazara!

»Opako je srce čovječje i neistraživo. Tko će ga poznati? Ja, Gospodin, koji istražujem srce i iskušavam bokove, koji dajem svakome prema njegovom djelu i prema plodu njegovih namisli, govori svemogući Gospodin« rasipniku i Lazaru.

Koji se ponizuje kao siromašni Lazar, tko čini pokoru i svoje grijehe oplakuje, koji ih ponizno priznaje i ozbiljno se mrtvi, za grijehe se kaje i zadovoljuje, taj će se uzvisiti. »Činite pokoru!«

Molitva.

Podaj nam, molimo, Gospodine, pomoć svoje milosti, da ustrajući kako je prikladno u postu i molitvi, budemo oslobođeni od neprijatelja duše i tijela.

Bliz budi, Gospodine, slugama svojima i darivaj vječnu dobrotu onima, koji te mole, te onima, koji slave tebe kao svoga početnika i upravitelja, obnavljaj, što su skupili i očuvaj, što si obnovio. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza druge nedjelje u korizmi.

S Kristom trpjeti.

Danas četiri sedmice slavimo Veliki petak. U dnevnoj molitvi molimo Gospodina, da nam udijeli milost, da se čista srca pripravimo za naredne blagdane. Zato ćemo danas razmišljati o muci i smrti Gospodnjoj. Danas u bogoslužju prevladava raspoloženje Velikog petka, pa neka i nas obuzme isto čuvstvo.

1. U današnjem bogoslužju vidimo Josipa Egipatskog, koji je uzor trpećeg Spasitelja. On je miljenik Jakova, i zato su ga neka njegova braća veoma mrzili. Jakov ga je poslao k braći u Sihem, koji su bili kod stada. Josip je izvršio nalog svoga oca, ali braću nije našao u Sihemu, nego malo dalje u Dotainu. Braća su vidjela gdje dolazi i dogovoriše se: »Hajde, da ga ubijemo i da ga bacimo u stari zdenac, i reći ćemo: Nemila ga je zvijer proždrla.« Ruben, jedan od jedanaestorice braće, protivio se tome naumu. Stoga ga baciše u presahli zdenac i poslije ga prodaše trgovcima roblja za trideset srebrnika. A trgovci su upravo putovali u Egipat. Ocu su javili, da ga je divlja zvijer proždrla. Ali Gospodin je toga Josipa, koga su njegova braća prodala i

zabacila, veoma uzvisio. Postao je prvim ministrom egipatskoga kralja, jer je spasio zemlju i narod od nemile gladi. Postao je spasiteljem svoje braće. K njemu su došla ista ona braća, koja su ga prodala, i poklonila su mu se. Stari otac pohrlio je sinu, za kojega je mislio, da je mrtav, i kod njega našao utočište i novi zavičaj. »U svojoj tjeskobi vapijem Gospodinu i on me sluša. Gospodine, izbavi moju dušu od bezbožnih usana i od lukavog jezika« (na stepenicama). Te riječi stavlja liturgija u usta Josipu Egipatskom, koji je slika Spasitelja.

2. »Bijaše domaćin, koji posadi vinograd i ogradi ga plotom i iskopa u njemu tijesak i sagradi kulu (radi zaštite) i dade ga vinogradarima u zakup i otide u tuđi kraj. Kad se približi vrijeme rodovima, posla svoje sluge k vinogradarima, da prime njegove rodove. Ali vinogradari pohvatavši njegove sluge, jednoga izbiše, jednoga ubiše, a jednoga kamenovaše.« Domaćin pošalje druge sluge, s kojima su jednako postupali. »A na posljetku posla k njima svoga Sina, misleći da će se pobojati njegova sina.« Kad vinogradari vidješe sina, rekoše među sobom: »Ovo je baštinik: ajde da ga ubijemo, i imat ćemo njegovu baštinu. I uhvatiše ga, izbaciše ga iz vinograda i ubiše« (evanđelje). Bog je domaćin. Proroke i poslanike slao je u svoj izabrani vinograd, t. j. k Izraelskom narodu. Ali Izraelci su zabacili Božje poslanike. Kamenovali su ih i ubili. Tada je Bog poslao svoga Sina. »K svojima dođe, ali ga njegovi ne primiše« (Iv. 1, 11). Isus uzlazi u Jeruzalem. »Ondje će Sin čovječji biti predan svećeničkim glavarima i književnicima, i osudit će ga na smrt: i predat će ga neznabošcima, da mu se narugaju i da ga bičuju i razapnu, i treći će dan uskrsnuti« (Mat. 20, 18). Njegov ga je učenik izdao neprijateljima i prodao za trideset srebrnika. Vlastiti mu se narod iznevjerio, kojemu je samo dobro činio, kojemu je dokazao, da je Spasitelj i Sin Božji. Taj isti narod sada viče pred Pilatom: »Raspni ga, raspni. Krv njegova na nas i na našu djecu.« Izdan i prezren, ponižen i opterećen prokletstvom svoga naroda uzlazi na brdo Kalvariju. »Ali treći dan će uskrsnuti!« »I kamen, koji odbaciše graditelji, ovaj posta

ugaoni kamen. Od Gospodina postade ovo, i divno je u očima našim« (evanđelje). »Bog ga uzvisi i dade mu ime, koje je nad svakim imenom, da se na Isusovo ime prigne svako koljeno onih, koji su na nebu, na zemlji i pod zemljom, i svaki jezik prizna, da je Gospodin Isus Krist, koga je narod sramotno zabacio, u slavi Boga Oca« (Filip. 2, 8).

3. Crkva nas danas vodi u svetište mučenika Vitala, koga su živoga bacili u jamu i zatim ga zemljom i kamenjem zasuli, jednako, kao što su nekoć Jakovljevi sinovi svoga brata bacili u presahli zdenac. U svakom mučeniku nastavlja Isus svoju muku i smrt na najsavršeniji način. U Vitalu, u svecu današnjega crkvenog zbora, sudjeluje i Crkva u mukama i poniženjima, u prezrenosti i križu Gospodnjemu. I ona je prava mučenica, koja vjerno ide s Gospodinom u mučeničku smrt. Svijet je mrzi, kleveće, svijet joj se ruga i razapinje, i upravo time dokazuje, da je Kristova Crkva, da je njegova zaručnica, da je doista prava Crkva. I za nju vrijedi riječ psalmiste, koja se ispunila na Josipu egipatskom kao i na Spasitelju: »Kamen, koji odbaciše graditelji, ovaj posta ugaoni kamen.«

Kod današnje svete Mise izaberimo sa svetim Vitalom put trpljenja, trpimo s Gospodinom, da kod pretvorbe budemo s njime razapeti i žrtvovani. U svetoj pričesti primit ćemo posvetu za mučenika i žar mučeničke ljubavi, da vjerno i ustrajno idemo s njime putem križa. »Ako vi za dobra djela strpljivo trpite, ovo je milost kod Boga. Ta na to ste pozvani« (1. Pet. 2, 20).

Da zajedno s Gospodinom trpimo, pozvani smo već kod svetog krštenja. Na to se moramo odlučiti dnevno kod svete Mise i svete pričesti. Sada smo dionici muke Gospodnje, sada se borimo i molimo: »U tjeskobi svojoj vapijem Gospodinu« (na stepenicama). Sada je Veliki petak, ali iza Velikog petka dolazi dan uzvišenja. »Ja ću osvanuti pred tvojim licem u pravdi i tvoja će me ljepota obuzeti (u smrti, na sudnjem danu, kod uskrsnuća mrtvih)« (ulaz). »Čuvaj nas, Gospodine, vazda i štiti od ovoga pokoljenja« (pričesna): da jakošću svete

pričesti vjerno ustrajemo s tobom u trpljenju, da tako s tobom dođemo do blažene slave u vječnosti.

Da, budimo vjerni Gospodinu, koji je za nas trpio i bio razapet. Bijednih li Izraelaca, koji su otpali i iznevjerili se svome Gospodinu. »Zato vam kažem, da će se od vas uzeti kraljevstvo Božje i dat će se narodu, koji donosi rodove njegove. I tko padne na taj kamen, razbit će se, a na koga on padne, satrt će ga« (evanđelje). Tko se sablazni na poruženom, prezrenom i mučenom Gospodinu, tko se sablazni na Crkvi, koja je progonjena i koju mrze, taj će biti satrt.

»Puče moj, što učinih tebi? Ili u čemu ožalostih tebe? Odgovori meni! Jer te izvedoh iz zemlje Egipta, a ti pripravi križ Spasitelju svome. Evo zasadih tebe kao vinograd svoj prekrasni, a ti mi postade odviše gorak: jer žeđ moju napoji octom, kopljem probode rebra Spasitelju svome. Ja izvedoh tebe iz Egipta, i pred tobom otvorih more, ja tebe pitah manom u pustinji i napajah tebe vodom spasenja iz stijene, a ti si me bio bičevima, ti me predade glavarima svećeničkim, ti otvori kopljem rebra moja, ti si me bio zaušnicama i bičevima i ti mene napoji žuči i octom. Puče moj, što učinih tebi? Ili u čemu ožalostih tebe? Odgovori meni!«

Molitva.

Daj, molimo, svemogući Bože, da nas očisti sveti post, te dopustiš, da stignemo do narednih svetkovina čista srca.

Podaj, molimo, Gospodine, puku svome zdravlje duše i tijela, te prianjajući uz dobra djela, bude dostojan, da ga ti uvijek štitiš svojom moći. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza druge nedjelje u korizmi.

Obraćenje.

Sveti Petar i Marcelin, sveci današnjega crkvenoga zbora sjećaju nas dvojice braće Ezava i Jakova iz Staroga Zavjeta i one dvojice sinova, o kojima čitamo u evanđelju o izgubljenom sinu. Jakov i Ezav sjećaju nas otajstva našega odabranja i poziva k Isusu Kristu i k njegovoj Crkvi, a izgubljeni sin

nas sjeća našeg poziva da činimo pokoru i da se popravimo. »Zakon je Gospodnji bezprijekoran, on krijepi duše. Nebesa naviještaju slavu Božju, nebeski svod naviješta, kako su divna djela ruku njegovih, kako je divno djelovanje njegove milosti« (ulaz).

1. Po otajstvenom izabranju pretpostavljen je mlađi sin Jakov prvorođenome Ezavu. Prije svoje smrti daje mu Izak veliki očinski blagoslov: »Bog ti dao od rose nebeske, i od pretiline zemaljske, i narodi ti služili! Proklet bio, koji bude tebe proklinjao, a blagoslovom obilovao, koji bude tebe blagosiljao.« Jakov je slika Crkve, u koju su stupili pogani, on je slika naša. Mi, pogani, mi smo bez svake naše zasluge, premda nismo nikako dostojni, po otajstvenom odabranju pretpostavljeni izraelskom narodu, koji je bio prvorođeni. Mi smo primili veliki blagoslov: Krista i njegovo spasenje! »Jakova sam ljubio, govori Gospodin, a na Ezava sam zamrzio« (Rim. 9, 13). »Šta ćemo dakle reći: Zar je nepravda u Boga? Bože sačuvaj! Jer Mojsiju govori: Koga ću pomilovati, pomilovat ću i kome ću se smilovati, smilovat ću se. Tako dakle niti stoji do onoga koji hoće, niti do onoga koji trči, nego do Boga, koji se smiluje. Tako dakle, kome hoće smiluje se, a koga hoće, čini otvrdnulim« (Rim. 9, 14). Dakle Bog nam se smilovao! On nas je ljubio bez naše zasluge i iskazao nam svoje milosrđe. Zašto je prvorođeni, zašto je izraelski narod bio zabačen? Zašto je spasenje mjesto Izraelcima došlo k poganima? Zašto Gospodin nije zapustio nas, mene i tolike druge, koji su bolji od nas? »Kako su nedokučivi sudovi njegovi, i neistražljivi putevi njegovi! Tko mu je prije što dao, da mu se uzvrati?« (Rim. 11, 33). Kako to da »su dva na polju, jedan će se uzeti, a drugi ostaviti«? Kako to, da »će dvije mljeti u mlinu, jedna će se uzeti, a druga ostaviti«? (Mat. 24, 40). Kako to da se jedan obrati, a drugi ne će? Tajna je to Božjeg odabranja, kao što je tajna o Jakovu i Ezavu. Začuđeno i sa zahvalom priznaje liturgija: »Dobro je slaviti Gospodina, i pjevati slavu imenu tvojemu Višnji, naviještati jutrom milosrđe tvoje i istinu (dobrotu) tvoju noću« (na stepenicama). Jesmo li već o tome razmi-

šljali? Jesmo li se divili? Zahvaljivali? »Šta li imaš, što nijesi primio?« (1. Kor. 4, 7).

2. Kako smo uzvratili ljubav Očevu? Jesmo li bili dostojni svoga odabranja? Na to nam odgovara evanđelje. I opet smo mi onaj mlađi sin, koji dolazi k Ocu i moli ga: »Oče, daj mi dio od imanja, što pripada meni.« I iza nekoliko dana pokupi mlađi sin svu svoju imovinu i otide od oca, u daleki svijet. Ondje prosu imanje svoje živeći raspušteno. Nastade veliki glad i siromah poče oskudijevati. On se najmi kod jednoga građanina one zemlje, i ovaj ga pošalje u svoja polja, da pase svinje. I gladujući došao je k pameti. »Koliko najamnika Oca moga imaju hljeba i suviše, a ja ovdje umirem od gladi! Ustat ću i poći ću k ocu svomu i reći ću mu: Oče, sagriješio sam protiv neba i protiv tebe. Više nisam vrijedan nazvati se tvoj sin.« I ustavši otide k svome ocu. Kad je on još podaleko bio, ugleda ga otac njegov i sažali mu se i potrčavši pade mu oko vrata i poljubi ga. Tada mu sin skrušeno prizna: »Oče, sagriješio sam, više nisam dostojan da se zovem sin tvoj.« Otac mu je oprostio. Naredio je slugama: »Brzo iznesite najljepšu haljinu i obucite ga, i podajte mu prsten na ruku, i obuću na noge i dovedite ugojeno tele te zakoljite, da jedemo i da se veselimo, jer ovaj sin moj bio je mrtav i oživio je, bio je izgubljen i našao se.« Sve je to živa ali i žalosna istina i sadašnjost! To je povijest Crkve, to je povijest našega lutanja! To nas ujedno živo opominje, da se obratimo, da činimo pokoru i da priznamo: »Oče, sagriješio sam!« Pokora nas jedina može spasiti! Sam Otac izlazi ususret raskajanom sinu. On oprašta grijeh i vječnu kaznu, i opet oživljava dobra djela, koja smo prije grijeha učinili i zasluge, koje smo po grijehu izgubili. Otac nas opet prima za svoju djecu i pripravlja nam veselu gozbu svete pričesti, uskrsne svete pričesti.

3. Promotrimo s jedne strane Božju ljubav i milosrđe, a s druge strane našu nevjeru i naš otpad. Ne bi li morao i nas odbaciti, kako je zabacio svoj izabrani narod? Zar to nijesmo zaslužili? I zar se ne čini, kao da je Bog napustio nevjerni

naraštaj naših vremena, da ide svojim putevima? To smo i zaslužili!

Što će nas spasiti? Spasit će nas jedino pokora, obraćenje i povratak. »Obratite se k meni svim srcem svojim u postu i plaču i u suzama pokore« (kapitul terce). »Bezbožnik neka ostavi svoje puteve i nepravednik svoje misli i neka se povrati Gospodinu. On će se njemu smilovati, jer rado prašta« (kapitul sekste). »Evo, sad su dani milosti, sad je vrijeme spasa« (poslanica prve nedjelje u korizmi).

Što će nas spasiti? Povratak k zakonu i zapovijedima Božjim. »Zakon je Gospodnji besprijekoran, on krijepi duše« (ulaz). »Prosvijetli oči moje (za zakon tvoj), da ne zaspem na smrt, da ne reče neprijatelj moj (sotona, svijet, tijelo i grijeh): nadvladao sam ga« (prikazanje).

Molitva.

Podaj, molimo, Gospodine, našim postovima spasonosni učinak, da trapljenje tijela, što ga prihvatismo, prijeđe u snagu naših duša.

Čuvaj, molimo, Gospodine, obitelj svoju neprestanom pažnjom, da nebeska zaštita štiti one, koji se uzdaju jedino u nadu nebeske milosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa treće nedjelje u korizmi.

1. Današnja se sveta Misa u prvom redu obazire na krštenike, katekumene, t. j. na one koji su u prijašnja vremena u odrasloj dobi imali primiti sveti krst u uskrsnoj noći. Mi, koji smo već kršteni, priključimo se njima i ponovno prižívimo taj velevažni događaj našega krštenja, na kome se temelji cijeli naš kršćanski život. Bogoslužje se slavi u crkvi velikoga mučenika svetog Lovre. Njemu i njegovoj zaštiti povjerila je sveta Crkva katekumene, nad kojima se danas prvi puta vrši prvi čin krsne svečanosti: zaklinjanje đavla. Puni čežnje, da se oslobode ropstva đavoljega i da se opredijele za Krista, da postanu kršćanima, mole se, a s njima molimo i mi, koji smo već kršteni: »Moje su oči uvijek upravljene Gospodinu (Kristu), jer on vadi iz zamke (đavolje) noge moje.« Čeznutljivo molimo s katekumenima: »Pogledaj me i smiluj se meni« (ulaz), i odmah zatim žarko nastavljamo: Gospodine, smiluj se! U molitvi vapijemo: »Obazri se, molimo, Gospodine, na prošnje poniznih i pruži desnicu svoga Veličanstva na našu obranu.«

2. Što žele katekumeni? Za čim teže? Koja je dužnost i zadatak već pokrštenih? Odgovor na to daje nam poslanica: »Ugledajte se u Boga kao predraga djeca. A bludnosti niti kakve nečistoće i škrtosti neka se među vama ni ne spominje. Jer ste nekada bili tama, a sada ste svjetlost u Gospodinu. Živite kao djeca svijetla.« Na to smo se obvezali kod svetog krštenja. Ne će li biti neophodno nužno, da se danas na temelju poslanice ozbiljno ispitamo i sjetimo svoje zadaće i svojih dužnosti? Da opet u sebi oživimo krsnu revnost i živimo životom dostojnim svetoga krsta. Zato i molimo: »Ustani, Gospodine, da se ne ponese (u nama stari) čovjek. K tebi uzdižem oči svoje. Smiluj se nama, Gospodine, smiluj se nama« (na stepenicama, zavlaka). Podaj svijetla i jakosti! Mi smo onaj, koga je đavao sputao, o kome nam govori sveto evanđelje. Krist je onaj »jači«, koji je izagnao iz našega srca sotonu, »jakoga«, i oduzeo mu sve oružje, te više nema nikakve vlasti nad kršćanima. Štoviše, i kraljevstvo Božje, kraljevstvo milosti i vrhunaravnog spasenja ušlo je u dušu. Međutim s tim nije sve svršeno. Svaki kršćanin mora lično sudjelovati sa Kristovom milosti. Zato Krist ozbiljno opominje nas kršćane: »Tko nije sa mnom, protiv mene je.« Prema Kristu nema neutralnosti, nema polovičnosti. Krist ne pozna dva gospodara. On pozna samo odlučni: ili — ili. To je zadaća, koju krst nameće katekumenu i kršćaninu: da se sasvim predade Kristu, da u njega vjeruje, da nasljeduje njegov primjer i da se pokorava njegovim zapovijedima. Tko nije s Kristom, taj je protiv Krista, taj ga tjera iz svoga srca. Sotona se vraća u ovoga čovjeka »i uzme sa sobom sedam drugih duhova gorih od sebe: i ušavši stanuju ondje, i konačno stanje onoga čovjeka postaje gore od prvašnjega.« U vjerovanju potvrdimo obveze krsnoga zavjeta te odlučimo živjeti po zapovjedima Božjim, koje su slađe od meda (prikazanje).

3. Na prikazanju ćemo se posve opredijeliti za Krista. »Tko nije sa mnom, protiv mene je.« Kao što kapljice vode nestaje u vinu, tako treba da i mi nestanemo te s Kristom u svetoj Misi postanemo jedna hostija, jedna žrtva. Da umremo svijetu, grijehu i svjetovnome duhu. Na taj ćemo način biti čisti, sveti i neokaljani žrtveni dar. Kruna te naše žrtve bit će sveta pričest. Onaj koji je »jači«, doći će u naše srce i obuzdat će u nama »jakoga«. »On pruža desnicu svoga Veličanstva na našu obranu« (molitva). Krist je naš sigurni zaklon. Divnog li ploda svetoga krsta i svete Mise! »Blago onima, koji prebivaju u tvojoj kući« (pričesna). Blago onima, koji su po svetom krstu, po žrtvi i žrtvenoj gozbi s Kristom sjedinjeni! Oživljeni njegovim duhom, obnovimo danas svim žarom svoga srca svoj krsni zavjet: S Kristom i za Krista radimo, trpimo i molimo! »Oči su moje uvijek upravljene u Gospodina, jer on vadi iz zamke moje noge« (ulaz). Od borbe do pobjede. Od korizme do Uskrsa. Od tame do svijetla!

Treća nedjelja u korizmi.

Djeca svjetlosti.

Danas smo se sakupili za službu Božju na grobu svetoga Lovre, zaštitnika katekumena. Za blaženo preobraženje sazreo je tek na užarenom željezu. Tako treba da i mi u sveto korizmeno vrijeme trapnjom čistimo svoju dušu i tako dospijemo do preobraženja. »Oči su moje uvijek upravljene Gospodinu« (ulaz). U svetoj korizmi molimo, da Gospodin dovrši djelo očišćenja i obnove na nama i na svoj djeci svete Crkve.

1. »U ono vrijeme izgonio je Isus đavla, koji je bio nijem. I kad istjera đavla, progovori nijemi i divio se narod« (evanđelje). U stara su vremena u svetištu svetoga Lovre zaklinjali đavla nad katekumenima. U milosnom času našega krštenja izvršio je Gospodin jednom i nad nama ono, što pripovijeda sveto evanđelje. Po svojem zamjeniku, po svećeniku pristupio je k nama i naložio đavlu, koji je zavladao nama već u prvom času našega života: »Zaklinjem te nečisti duše, imenom Boga Oca svemogućega i imenom Isusa Krista Sina njegova, Gospodina i suca našega, i krepošću Duha Svetoga, da otstupiš od ovoga stvora Božjega, kojega se naš Gospodin dostojao pozvati k svetom hramu svojemu, da postane hram Boga živoga i Duh Sveti da stanuje u njemu.« »Jači«, Krist, svladao je »jakoga«, đavla i izagnao ga iz nas. Preko svojih kumova odlučno smo govorili: Odričem se sotone i pristali smo na borbu protiv »jakoga«. Postali smo udovima Krista, »jačega«. Kristova snaga, koja je pobijedila u Lovri na ražarenom željezu, nije ni u nama mrtva. Zato smo i mi spremni da stupimo na poprište kršćanskog života i da prihvatimo odlučnu borbu. »Tko nije sa mnom, protiv mene je.« Opredijelili smo se za Krista, jer neutralnosti nema. Svi smo mi već morali izdržati manju ili veću borbu bilo sa samim sobom bilo s drugim. Danas, u sredini korizmenog vremena, obazrimo se malo unatrag. Ispitajmo se, »da li smo ostali vjerni svome krsnom zavjetu? Nije li sotona, tmina ili grijeh imao kakvog udjela u nama? Ili nema li sveta liturgija pravo, kad nas danas sjeća riječi poslanice: »A bludnosti

niti kakve nečistoće i škrtosti neka se među vama ni ne spominje, kao što dolikuje svetima. Tako ni bestidnosti ni ludog govora, ili nepristojne šale, što ne dolikuje. Jer znajte ovo i razumijte: Nijedan bludnik ili nečistnik ili škrtac ne će imati baštine u Kristovu i Božjem kraljevstvu.« Zato se ozbiljno ispitajmo: »Danas ako čujete njegov glas, nemojte da otvrdnu vaša srca« (psalam 94, 8). Jao nama, kad bi se nečisti duh vratio i sobom uzeo sedam drugih duhova, gorih od sebe. Konačno stanje postalo bi gore od prvašnjega.

2. »Nekada ste bili tama, a sada ste svjetlost u Gospodinu. Živite kao djeca svjetlosti, jer plod svjetlosti je svaka dobrota i pravda i istina. Ugledajte se u Boga, kao predraga djeca i ljubite se, kao što je i Krist nas ljubio i sebe predao za nas kao prinos i žrtvu Bogu na sladak miris« (poslanica). Budimo djeca svjetlosti, koja ne poznaju nikakve tame, djeca svjetlosti, koja uvijek hodaju i žive u svijetlu, t. j. u Boga se pouzdaju, u njega vjeruju, njemu se mole i njega slave. A koji su plodovi svijetla? Čista dobrota i pravednost prema Bogu, bližnjemu i sebi. Čista istina, koja nema ništa zajedničkog s neiskrenosti, pretvaranjem, svjetovnom diplomacijom. Duša kršćanskog života je ljubav prema Bogu i bližnjemu. Sretni kršćanin treba da ide putem ljubavi, one ljubavi, koja je potpuno obračunala kako sa smrtnim, tako i sa svojevoljnim lakim grijehom. Ljubav ne može da trpi nikakvu nesavršenost, nego uvijek traži i vrši ono, što se Ocu mili. Kršćanin se mora odlučiti za onu ljubav, koja nas sili, da Bogu i Spasitelju damo sve, posljednju snagu, posljednju kapljicu krvi. — Mi moramo biti spremni, da rado podnesemo sve muke i sva poniženja, štoviše, moramo ljubiti muku i biti sretni, što možemo nešto podnijeti za Gospodina. »Ljubite se!« Kako stoji u tom pogledu s nama, sa mnom?

3. Borimo se protiv »jakoga«, da se ne povrati u svoju kuću, iz koje ga je »jači« izagnao. Borimo se za ljubav, za rod svijetla; da budemo dobri, pravedni i istiniti u svemu. To je naš korizmeni posao. Sami po sebi ne možemo ništa. Zato upravljamo svoje oči Gospodinu i molimo: »Oči su naše upravljene na Gospodina, Boga našega, kao oči robova na gospodara i oči robinja na gospodaricu njihovu, dok im se ne smi-

luje. Smiluj se nama, Gospodine, smiluj se nama« (zavlaka). Sa svetom Crkvom obratimo se pouzdano njemu: »Oculi mei semper ad Dominum — Oči su moje uvijek upravljene Gospodinu, jer on vadi iz zamke (neprijateljske) moje noge. Pogledaj me i smiluj se meni, jer sam osamljen i ubog« (ulaz).

Sada, danas kod žrtve svete Mise iznova odlučimo da ćemo se boriti. Recimo, kao nekoć kod svetoga krštenja: odričem se đavla, svijeta, tijela i grijeha. U svetoj pričesti sjedinimo se još uže s Gospodinom. Njime ojačani, upustimo se u borbu protiv zla, a za dobro. Borit ćemo se, da budemo sinovi svjetlosti. Kao djeca svjetlosti pođimo ususret uskrsnom svijetlu vječnog preobraženja.

»Blago onima, koji slušaju riječ Božju i drže je« (evanđelje). To je put svijetla i ljubavi. Jedino je ljubav sposobna i jedina ona može da potpuno vrši Božje zapovijedi. Jedino ona može da sa Spasiteljem kaže: »Sudovi (zapovijedi) su Gospodnji pravedni, razveseljuju srca, slađi su od meda; tvoj ih sluga izvršuje« (prikazanje).

Molitva.

Obazri se, molimo, Gospodine, na prošnje poniznih i pruži desnicu svoga Veličanstva na našu obranu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza treće nedjelje u korizmi.

Djeca Božjega kraljevstva.

Vojvoda sirskoga kralja Naman došao je k proroku Eliseju i ponizno poslušao njegov savjet, okupao se u Jordanu i ozdravio je od gube (poslanica). Poganin Naman štovao je izraelske proroke, a stanovnici Nazareta, Isusovi zemljaci zabacili su »proroka« Krista i tražili da ga ubiju. Izabrani narod prezreo je spasenje, zato smo mi pogani došli na njihovo mjesto. Tom mišlju zaokupljeni, idemo u Crkvu svetoga pape Marka, da ondje slavimo službu Božju.

1. »K svojima dođe, ali ga njegovi ne primiše« (Iv. 1, 11). Došao je u Nazaret, i građani su ga dobro

poznavali. Otkako je započeo svoje javno djelovanje, mnogo su čuli o njegovim čudesima u susjednom Kafarnaumu kao i po cijeloj Galileji, ali ta su čudesa oni izvrgli ruglu. Neka i tu čini čudesa kao u Kafarnaumu! Isus ih je dobro poznavao i zato je rekao: »Zaista vam kažem, nijedan prorok nije mio u svojem zavičaju. Mnoge bijahu udovice u Izraelu za vrijeme Ilijino. I nijednoj od njih ne bi poslan Ilija, do k ženi udovici u Sareptu Sidonskom. I mnogo bijaše gubavih u Izraelu za proroka Eliseja, i nijedan se od njih ne očisti do Namana Sirca.« »I shvatili su da se to njih tiče i napunili su se gnjeva. Istjeraše ga napolje iz grada, i odvedoše ga navrh gore, gdje je bio njihov grad sazidan, da ga bace strmoglavce.« »Ali on prođe između njih i otiđe« (evanđelje). Izrael, Nazaret nije upoznao vrijeme svoje milosti. Nisu vjerovali Kristu, mrzili su ga, rugali su mu se i nastojali da ga ubiju. Radi vlastite krivnje »sinovi će kraljevstva biti izbačeni« (Mat. 8, 12). Sveta liturgija nas opet ozbiljno opominje, da ne prezremo milost i Kristov poziv, da se obratimo, da činimo pokoru, da obavimo dobru uskrsnu ispovijed, da se popravimo. Bit će strahovita kazna, ako »on bude otišao«. Bit će strašno i odsudno, ako budemo morali čuti riječ: »Ne poznam vas« (Mat. 25, 12). S Bogom, s Kristom i njegovom milosti nema šale.

2. »Mnogo bijaše gubavih za proroka Eliseja, i nijedan se od njih ne očisti do Namana Sirca, (poganina)« (evanđelje). Kraljevstvo Božje, kraljevstvo istine i milosti odlazi od oholih, od nevjernih i sitih k onima, koji vjeruju i koji iskreno traže kraljevstvo nebesko. Poganin Naman žudio je za novim, svježim i zdravim životom. Došao je iz dalekog Damaska u Samariju, ponizio se i podložio nalogu Eliseja i okupao se u vodama Jordana. Njegova vjera, poniznost, čežnja i podložnost učiniše da je ozdravio od gube. »Mnogo bijaše gubavih u Izraelu za proroka Eliseja, i nijedan se od njih ne očisti.« Pogani su došli i zadobili spas, a Izrael je izgubio kraljevstvo Božje i njegova dobra. To Božje kraljevstvo ponuđeno je nama, ponuđeno je i meni, ako vjerujemo, ako se ponizno pokoravamo nauku i zapovijedima Kristovim i njegove Crkve i ako tražimo njegovo spasenje. Sjećajući se svoje nedostojnosti i nesposobnosti tražimo njegovu

pomoć i molimo: »Usliši, Gospodine, molitvu moju i ne prezri prošnja mojih, čuj me i usliši me« (prikazanje). »Smiluj mi se, Gospodine, jer me gaze, cijeli me dan pritištu moji neprijatelji« (na stepenicama).

3. Danas smo u svetoj liturgiji kao poganin Naman. U svakoj svetoj Misi idemo k velikom proroku Kristu. Mi vjerujemo u njega i ponizno se podlažemo njegovoj zapovijedi. Zato u svetoj pričesti, i osjećamo učinak Božje milosti, t. j. duhovno zdravlje. »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima vječni život. On ostaje u meni i ja u njemu« (Iv. 6, 54, 56). Radi toga obećanja slavit ću Boga; u Boga se uzdam radi ove riječi: »Kao što je mene poslao živi Otac, i ja živim po Ocu, tako i tko mene jede, živjet će po meni!« (Iv. 6, 57). »U Boga se uzdam i ne bojim se, što bi mi mogao učiniti čovjek« (ulaz), kada po svetom krštenju, po svetoj pričesti Krist u meni živi, glava u svojemu udu? »Sve mogu« (Filip. 4, 13).

Što mi danas nalazimo u Kristu, u njegovoj svetoj Crkvi, to je samo početak. Potpuno spasenje bit će istom na drugom svijetu, kad budemo slavili vječni, pravi Uskrs. Za njime čeznemo u svetoj pričesti: »Kad Gospodin odvrati sužanjstvo od puka svoga, radovat će se Jakov i veselit će se Izrael.« »U Bogu ću da slavim njegovu riječ« (njegovo obećanje). »Vjerujem u uskrsnuće mrtvih i u život vječni.« Jedino se zahtijeva, da dođem k velikom proroku, k Isusu Kristu u njegovoj Crkvi u svetoj Misi i pričesti.

»Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne« (1. Kor. 10, 12). Ako je izabrani narod mogao izgubiti spas, zašto se to ne bi moglo i nama dogoditi? Što će odvratiti od nas tu nesreću? Odvratit će je poniznost, pokornost Kristu i njegovoj Crkvi, vjera i poštovanje prema Kristu, prema Bogu i njegovoj milosti. Kraljevstvo Božje uzet će se od Izraela i »dat će se narodu, koji donosi rodove njegove« (Mat. 21, 43). »Ja sam izabrao vas (po svetom krstu, po zavjetima, po svećeničkom redu), da dadete plod« (Iv. 15, 16). Jesmo li urodili rodom, koji je Spasitelj mogao i morao očekivati?

Molitva.

Molimo, Gospodine, ulij milostivo u srca naša milost svoju, da ćutila naša odvratimo od škodljivih neumjerenosti, kao što se uzdržavamo od mesnate hrane.

Neka nam pomogne, Gospodine, milosrđe tvoje, te zaslužimo, da nas tvoja zaštita izbavi i tvoje izbavljenje spasi od grijeha, koji nam prijete. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza treće nedjelje u korizmi.

Ulje milosti.

Svetu Misu slavimo danas u kući svete djevice Pudencijane, na mjestu gdje je u Rimu sveti Petar živio i djelovao. Djevica Pudencijana drži u ruci posudu ulja, znak milosrdne ljubavi. »Podnijela je bezbrojne muke, mnogim je mučenicima priredila častan pogreb, i svu je svoju imovinu iz ljubavi prema Kristu podijelila siromasima. Ovako je sa zemlje uzašla na nebo« (martirologij).

1. »U one dane: neka žena povika Eliseju proroku govoreći: muž moj umrije, a sada eto dođe vjerovnik da mi uzme u roblje dva sina. Reče joj Elisej: Što imaš u svojoj kući? A ona odgovori: službenica tvoja nema ništa u svojoj kući do kapljice ulja. Elisej joj reče: idi i pozajmi u svih susjeda svojih mnogo praznih sudova. Pa uđi, i zatvori za sobom vrata, kad budeš unutra sa sinovima svojim: i lijevaj odanle u sve te sudove: i kad se napune, stavi ih na stranu. I žena učini kako joj je rečeno, i sada imade ulja u obilju. A prorok joj reče: idi i prodaj ulje i plati vjerovniku: a ti i sinovi tvoji živite od onoga što preteče« (poslanica). Evo slike blagoslova, što nam ga donosi naš korizmeni rad. Ova je udovica slika svete Crkve. Ona je progonjena od onoga dana, otkada ju je ostavio njezin Zaručnik i uzašao na nebo. Vjerovnik, sotona, hoće da joj otme djecu, koju je u svetom krstu rodila, da ih upropasti. A ona dolazi proroku, Kristu, i on joj daje svoju pomoć. U sveto korizmeno vrijeme obilno lijeva ulje oproštenja i milosti na djecu svoje Crkve. Sada je vrijeme

milosti. Sada skida okove grešnog ropstva (krst i pokora). Sada s uspjehom molimo: »Ja vapijem k tebi, jer ti ćeš me uslišati, Bože, čuj i usliši moje riječi: čuvaj me kao zjenicu oka, štiti me pod sjenom svojih krila« (ulaz). »Gospodine, očisti me od tajnih mojih grijeha i brižno čuvaj svoga slugu od oholica« (na stepenicama). Sada će nas uslišati i oprostiti nama.

2. »Zaista vam kažem: Štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima, i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima« (evanđelje). U kući Pudencijane Petar nam je blizu. Njemu i ostalim apostolima dao je Gospodin vlast da vežu i da razrješuju. Mi imademo Petra. Mi možemo doći k Petru, k Crkvi, i tu ćemo uistinu dobiti oproštenje svojih grijeha. Vjerovnik, sotona, izgubit će tako svako pravo nad nama. Crkva imade vlast da po svojim svećenicima skida s naših duša teret grijeha. Što ona razriješi, to je razriješeno i pred Bogom na nebesima. »Kojima oprostite grijehe, bit će oprošteni« (Iv. 20, 22) po sakramentu pokore. Dosta je da dođemo Petru, da dođemo Crkvi i da skrušeno i raskajano priznamo svoju krivnju, pa ćemo čuti riječ oproštenja: »Ja te odrješujem od tvojih grijeha.« »Desnica Gospodnja pokaza moć (na nama), desnica me Gospodnja uzvisi, ne ću umrijeti (propasti), nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja« (prikazanje). Sveta korizma nas bez prestanka opominje, da činimo pokoru, da dobro i dostojno primimo sakramenat pokore.

3. Crkva moli za svoju djecu, i njezina je molitva djelotvorna. »Ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zamole, što mu drago, dat će im Otac moj, koji je na nebesima. Jer gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam ja među njima« (evanđelje). Sam Gospodin, taj veliki molitelj i klanjatelj, moli u svojoj Crkvi i sa svojom Crkvom.

»Desnica Gospodnja pokaza moć, desnica me Gospodnja uzvisi, ne ću umrijeti, nego živjeti, i kazivat ću djela Gospodnja« (prikazanje): čudesa oproštenja i obraćenja, čudesa milosti u njegovoj Crkvi, koja se bez prestanka moli i koja nas svakiput oslobađa grijeha, kadgod ih skrušeno priznamo Gospodinovom namjesniku. »Ne ću umrijeti, nego živjeti«, jer imadem Crkvu, njezinu molitvu i njezine sakramente.

Dolazeći danas k službi Božjoj prikažimo nebeskom Ocu veliki žrtveni dar, prikažimo Isusa Krista, njegove molitve, njegovu muku i smrt, njegovu dragocjenu krv i njegove suze. »Gospodine, očisti nas od naših grijeha.« Radi Sina svoga smiluj se nama, i grešnicima podaj milost da se obrate i da žive. I o nama ovisi, hoće li se ovaj ili onaj povratiti svetoj majci Crkvi i k njezinim sakramentima, da li će se obratiti i živjeti. I mi smo odgovorni za obraćenje i za spas naše braće u Kristu. To ovisi o našim molitvama, o našem mrtvenju, o našem radu u svetoj korizmi. I mi treba da kao Pudencijana imamo u ruci posudu ulja milosrdne i djelotvorne ljubavi.

Molitva.

Usliši nas, svemogući i milosrdni Bože i milostivo nam dozvoli darove spasonosne uzdržljivosti.

Svojom nas, Gospodine, zaštitom brani i uvijek čuvaj od svake opačine. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza treće nedjelje u korizmi.

Božje zapovijedi.

S krštenicima primamo danas deset zapovijedi Božjih na grobu svetoga pape i mučenika Siksta II., jer je u staro doba sveta Crkva na današnji dan davala krštenicima deset zapovijedi Božjih, da o njima razmišljaju i da ih nauče napamet.

1. Prenesimo se u duhu na goru Sinaj. Gromovi, munje, zvuk trubalja i brijeg obavijen dimom naviještaju, da je Bog blizu. S Izraelcima spopada i nas strah. »Ovo govori Gospodin Bog: Poštuj oca svoga i mater svoju... Ne ubij...« »Strah njegov neka bude u vama, te ne griješite.« »Ne gradite bogova srebrnih ni bogova zlatnih ne činite sebi. Žrtvenik od zemlje načinite meni« i na njemu prinosite svoje žrtve. Deset zapovijedi, koje smo primili na krštenju i na koje smo se krsnim zavjetom obvezali, pravi su odraz volje Božje. Zato su one svete, mudre i nepovredive kao i sam Bog, koji ih je na temelju svoje dobrote i mudrosti, pravednosti i

svetosti izgradio. Imade li za nas što bolje, svetije, razumnije, važnije i sretnije nego li je volja Božja, nego li su deset zapovijedi? Na svetom krštenju smo se zakleli na deset zapovijedi, kad smo sebe predali u vlasništvo Bogu Ocu, Sinu i Duhu Svetomu. Danas opet treba da odaberemo put njegovih zapovijedi. One se usredotočuju u »velikoj zapovijedi«: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom snagom svojom, a bližnjega svoga kao samoga sebe.«

2. Kako treba da vršimo Božje zapovijedi? Ne kao književnici i farizeji, o kojima govori današnje evanđelje. Oni su ih krivo tumačili. Naoko su besprikorno vršili zakon Božji, a uistinu vršili su samo svoju volju sve pod izlikom, da tako nalaže Božji zakon. »Tako su ukinuli Božji zakon radi svoje predaje« (evanđelje). Na mjesto Božjeg zakona i Božje zapovijedi postavili su ljudske naredbe i običaje. Mi, kršteni, to nesmijemo nikako učiniti! Sa svetim poštovanjem vršimo zapovijedi Božje vjerujući, da se u njima očituje volja Božja. Zapovijed i volja Božja mora biti sva naša radost. »Jelo je moje da činim volju onoga, koji me je poslao« (Iv. 4, 34). U svetom krstu umrli smo sebi, umrli smo starome čovjeku, koji želi i nastoji da sam sobom upravlja, da živi po svojoj volji i prema svojim željama: »Budi volja tvoja!« »Jer sam sišao s neba (pokršten sam), ne da vršim svoje volje nego volju onoga, koji me je poslao« (Iv. 6, 38). Tu je jezgra kršćanskoga života: umrijeti vlastitoj volji, a živjeti svetoj volji Božjoj. Da li ovako živimo i mislimo?

3. Na prikazanju položimo svoje srce i svoju volju na patenu u želji da sebi umremo, a uskrsnemo volji Božjoj. »Gospodine, uzmi me meni i daj me sebi!« U svetoj pričesti prožet će nas svojim duhom i svojom snagom on, koji nikad nije vršio volju svoju, niti je ikad zapostavio ili zanemario Očevu zapovijed: »Moje je jelo, da činim volju onoga, koji me je poslao.« Da li Krist živi ovakovim životom i u nama? Možemo li mi za sebe reći, što Sveto Pismo kaže za Krista: »Ja svagda činim, što je njemu (Bogu) drago?« To bi morao biti naravni plod prisutvovanja službi Božjoj i primanja svete pričesti.

Mi kršćani ne poštivamo dosta Boga i njegove zapovijedi, nego ih lakoumno kršimo. Tu je početak grijeha i propasti, koja po grijehu ulazi u dušu, u obitelj, u zajednicu. »Smiluj mi se, Gospodine« (na stepenicama). »Gospodine, daj da na sebi iskusim tvoje milosrđe, radi imena tvojega« (prikazanje). Kad po svetoj pričesti dođeš k meni, »pokaži mi puteve života. Napuni me radosti pred tobom« (pričesna), sada na zemlji, a jednom potpuno na nebu.

Molitva.

Podaj nam, molimo, Gospodine, da sposonosnim postom poučeni i uzdržavajući se od štetnih mana, lakše zadobijemo tvoje pomirenje.

Dopusti, molimo, svemogući Bože, da mi, koji težimo za milošću tvoje zaštite, oslobođeni sviju zala, nesmetanim duhom tebi služimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza treće nedjelje u korizmi.

Božanski liječnik.

Danas je sredina korizme. Na grobu svetih liječnika Kuzme i Damjana moli brižljiva majka Crkva, da nam Bog udijeli jakost, da drugu polovicu korizme posvetimo neslomivom odvažnošću i postojanom vjernošću.

1. »Isus dolazi u kuću Šimuna Petra.« »Punicu je Šimunovu uhvatila velika groznica, i stanu ga moliti za nju. I stavši više nje zapovijedi groznici, i pusti je. I odmah ustade i služaše im« (evanđelje). Da liječi, to je živa želja njegova brižnog srca. »Spasitelj« je njegovo ime, njegovo biće. Mi smo oni, koji boluju od groznice. Sveti Ambrozije ovako tumači evanđelje: »Naša je groznica pohlepa, požuda, častohleplje i srditost.« Mi smo bolesni i treba da ponižno priznamo svoje mnoge bijede, slaboće i svakojake svoje pogreške. On nas jedini može spasiti. Požurimo se dakle k njemu kod svete Mise, pričesti i pokore. Požurimo se k njemu činima pokajanja, djelima zadovoljštine i molimo za njegovu pomoć. »Oči se sviju u tebe uzdaju, Gospodine, a ti im

daješ hranu u vrijeme prikladno. Otvaraš ruku svoju i napunjaš svojim blagoslovom sve što živi« (na stepenicama). Ti si Spasitelj! Ti dolaziš u ovo korizmeno vrijeme, ti dolaziš danas u pretvorbi i u svetoj pričesti, da budeš Spasitelj Crkve i nas. »Oči se sviju u tebe uzdaju, Gospodine, jer nema drugoga imena pod nebom danoga ljudima, u kojemu bismo se mogli spasiti« (Dj. ap. 4, 12). »Ja sam spasenje naroda, veli Gospodin, i uslišat ću ih, kadgod u nevolji mene zazovu i bit ću njihov Gospodin (njihov Spasitelj) u vjekove« (ulaz).

2. »U kući Šimunovoj«, t. j. u svetoj Crkvi, vrši božanski liječnik svoju liječničku službu. »Čujte riječ Gospodnju svi Judeji, koji ulazite na ova vrata, (po svetom krštenju u svetu Crkvu) da se poklonite Gospodinu. Ovo govori Gospodin: Na ovom mjestu (u zajednici svete Crkve, u kući Petrovoj) prebivat ću s vama« (poslanica). Spasitelj nam je tim bliži, što se savršenije nalazimo u svetoj Crkvi, što se radije podložimo njezinom ugledu, što više sudjelujemo u njezinoj žrtvi i u njezinim sakramentima. Naš stav prema svetoj Crkvi, prema tijelu Kristovu u tom odlučuje. Sada se nalazi spas jedino u svetoj Crkvi »nakon toga što je sunce zašlo«, t. j. nakon Gospodinove otkupiteljske smrti. »Ja sam spasenje naroda. Ja sam put i istina i život!«

3. Isus, naš Spasitelj, nalazi se u kući Šimuna Petra, t. j. u svojoj svetoj Crkvi. »Blago onima, koji prebivaju u tvojoj kući« (Ps. 83, 5). Ozbiljno promislimo riječi današnje poslanice: »Ako dobro ispravite putove svoje i nakane svoje; ako sudite pravo između čovjeka i bližnjega njegova; inostrancu, siroti i udovici ne činite krivo, i ne idete za tuđim bogovima: prebivat ću s vama na ovom mjestu« (u zajednici svete Crkve). »Ne uzdajte se u lažne riječi govoreći: hram Gospodnji, hram Gospodnji, hram Gospodnji«: »Ja sam kršćanin!« Bog ne traži samo krsni list, znak svetoga krsta. Bog traži svetu nakanu i sveti život u zajednici svete Crkve! Tada će on biti »spasenje naroda« i uslišat će nas, kadgod ga zazovemo.

Što sve nije Sin Božji učinio, samo da bude našim Spasiteljem. Što nam kaže njegovo utjelovljenje? Njegovo siromaštvo, sramota i poniženje? Kako su ga mnogo oklevetali, nekoć za njegova života, kasnije kroz tolika stoljeća, pa i danas! Kako li je njegov narod bio nezahvalan, kad je pred Pilatom vikao: »Raspni ga!« Sjetimo se Maslinskog vrta, stupa bičevanja, trnove krune, žezla, koje su surovi vojnici stavili u njegove ruke. Sjetimo se križa, razapinjanja i smrti na križu! Sve je to podnio, da bude nama, da bude meni Spasitelj i Otkupitelj. Kako bi mu morali biti zahvalni!

Današnja sveta Misa neka bude u prvom redu žrtva zahvalnica Ocu, koji je tako ljubio svijet, da je predao Jedinorođenca svoga (Iv. 3, 16), da bude našim Spasiteljem! U svetoj pričesti opet se pridružimo živom vjerom Isusu Kristu našemu Spasitelju. »Ti si zapovijedio, da se vjerno drže tvoje naredbe.« Naš program glasi: Neka su moji putevi upravljeni da držim tvoje naredbe (pričesna), da ih držim ojačan svetom pričesti.

Molitva.

Veličala te, Gospodine, blažena svetkovina svetih tvojih Kuzme i Damjana, kojom si njima udijelio vječnu slavu, a nama pomoć, po svojoj neizrecivoj providnosti.

Osiguraj nam, Gospodine, spasonosni učinak tvoje tajne, koji molimo po zaslugama blaženih mučenika tvojih Kuzme i Damjana.

Molimo, Gospodine, da nebeska milost umnaža puk, koji je tebi podložan i da ga učini takvim te uvijek služi tvojim zapovijedima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza treće nedjelje u korizmi.

Pećina u pustinji.

Opet smo se sakupili u svetištu sv. Lovre, zaštitnika i uzora katekumena. U starom Rimu, blizu ove crkve nalazi se javni zdenac. Sveta liturgija nas danas potsjeća na vodu svetoga krsta, koja »teče u vječni život«. Pridružimo se krštenicima i opet oživimo u sebi milost svetoga krsta.

1. »Mojsije udari po stijeni, i proteče voda« (poslanica) i time spasi u pustinji izraelski narod od očite smrti. To je bila slika! »Krist je pećina« (Kor. 10, 4). Križ,

na koji je Krist bio razapet, je štap, kojim je Mojsije udario po stijeni. Sveti sakramenti su ona voda, koja je protekla iz stijene. Po njima kao po kanalima dobivamo milost Božju. Najprije dobivamo milost svetoga krsta, za kojim krštenici tako žude. Krst nas spasava od propasti, kao što je voda iz pećine spasila izraelski narod, da ne umre od žeđi, i dala mu jakost i snagu da je mogao nastaviti i završiti svoj put po pustinji. U jakosti svetoga krštenja putujemo mi, novi Izraelci, po pustinji zemaljskoga života u obećanu zemlju. Na tom nas putu vodi i čuva stup od svijetla i oblaka, Božja providnost. Krist, pećina, nas prati. Iz te stijene možemo uvijek crpsti žive vode milosti, koje nam je Krist svojom mukom i smrću zaslužio. Možemo ih crpsti u žrtvi svete Mise, u svetoj pričesti i u sakramentu pokore i u svetohraništu. Iz njegovog bičevanog i groznim čavlima na križ pribijenog tijela, iz njegovih otvorenih rana, iz njegova kopljem probodenog srca bez prestanka teku sakramenti vode (krsta) i krvi (euharistije). Bez ove vode iz pećine svi bismo propali i pomrli u pustinji. »Koji pije od vode, koju ću mu ja dati, ne će ožednjeti dovijeka« (evanđelje). Velikog li obećanja! U svetom smo krštenju prvi puta našli pećinu u pustinji i napili se vode spasenja! Oživimo svoju vjeru i budimo zahvalni. Utisnimo duboko u svoja srca i svoju dušu sliku pećine iz pustinje, kao što su to činili prvi kršćani u katakombama.

2. Isus tumači otajstvo vode, koja daje vječni život (evanđelje). Gospodin se umorio tražeći duše i stoga sjedne do izvora Jakovljeva kod Sihara. Čekao je ženu Samaritanku, grešnicu. Ponudio joj vodu, koju će on dati. Koji bude od nje pio, ne će ožednjeti dovijeka. To je voda, koja daje vječni život. Krist je svojim nježnim srcem i neopazice napojio dušu žene Samaritanke tom živom vodom, koja daje život i u tren oka učinio od grešnice učenicu. Žena je najednom ostavila vrč, kojim je htjela zagrabiti vode na izvoru, zaboravila na naravnu vodu, jer se napila žive vode, koju joj je Gospodin dao. Njoj su se otvorili novi ciljevi. Dobila je nove ideje i novu snagu. Postala je novi čovjek, koji je prekinuo s grijehom i sa svime, što je samo zemaljsko, jer ga je nasitio Duh Kristov. Tko je Samaritanka? Ona je naša

slika, slika katekumena i nas kršćana. Na izvoru Jakovljevu, na izvoru sakramenata, u svetohraništu čeka Gospodin na nas, nedostojne grešnike. Htio bi nas spasiti i to živom vodom milosti, koju smo već jednom primili i dnevno možemo da primamo. Poput Samaritanke svucimo sa sebe staroga čovjeka sa svojim nazorima, ciljevima i nakanama. Cijenimo samo život milosti i kreposni život djece Božje; život ljubavi prema Bogu, Kristu i bližnjemu. Budimo Isusovi učenici. Slijedimo primjer žene Samaritanke, koja je na izvoru Jakovljevu sve ostavila i sve u Kristu našla.

3. Isus na studencu, na izvoru milosti u svetoj Misi! Tu čeka na mene, samaritanku, da me pouči u poslanici, evanđelju i propovijedi. Čeka, da me u presvetoj žrtvi privede Ocu i udijeli mi milosti, koje je jednom na drvetu križa svojom krvlju zaslužio, a sada u svetoj pričesti dijeli. Duboko ganuti molimo u pričesnoj: »Tko pije vodu, koju ću mu ja dati, bit će u njemu izvor vode, što struji u vječni život.« Od te vode pijemo u svetoj pričesti. U sebi nosimo izvor, što struji u vječni život, živi izvor milosti i vječni život. »Da ti znaš dar Božji!« Još nismo duhovno prosvijetljeni. Nismo se oslobodili sami sebe. Zato smo tako slabo prosvijetljeni. Zato nam najuzvišenije kršćanske istine tako malo kažu i znače. Vrijeme je da se obratimo i pođemo putem pokore.

»Učini sa mnom, Gospodine, čudo dobrote, da vide, koji mrze na me, i zastide se, što mi ti, Gospodine, pomažeš i tješiš me« (ulaz). To je vapaj svete Crkve. »Prikloni, Gospodine, uho svoje i usliši me, jer sam ubog i siromah« (psalam ulaza). Tako moli Crkva već iznemogla na dugom putu ovog zemaljskog života, bez svake ljudske pomoći, mrska i progonjena od đavla, od kneza ovoga svijeta i od njegovih pomoćnika. Jedno joj samo ostaje: pećina u pustinji, pećina, koja daje život, Krist u svetoj pričesti. Svetu euharistiju dao joj je Bog na njezin put kroz pustinju »kao znak svoje dobrote«. Radi te hrane ne će nikad klonuti na putu, nego okrijepljena tom hranom dospjet će u obećanu zemlju. Pridružimo se na svome putu svetoj Crkvi.

Tu kod Isusa, u sjaju svijetle hostije »osvježit će se moje tijelo« (na stepenicama). Ovamo dođimo sa žednim i na putu

iznemoglim izraelskim pukom, dođimo sa Samaritankom, da se napojimo iz izvora Spasiteljevih. »Dođite k meni svi, i ja ću vas okrijepiti« (Mat. 11, 28).

Molitva.

Molimo, Gospodine, prati naše postove blagostivom naklonošću, da se u duši uzdržajemo od opačina, kao što svome tijelu uskraćujemo hranu.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da mi, koji se uzdamo u tvoju zaštitu, tvojom pomoću svladamo sve protivštine. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza treće nedjelje u korizmi.

Preljubnica.

I danas smo u bogoslužju pravi pokornici. Priznajemo svoje mnoge i velike grijehe i iznevjerenja Bogu i Spasitelju, zato u ulaznoj pjesmi molimo: »Čuj, Gospodine, moje riječi, razumij moj vapaj, pazi na glas moje molitve, Kralju i Bože moj.«

1. Grešnica preljubnica. Bilo je u vrijeme praznika sjenica. Isus je došao rano u hram, i sav je narod dolazio k njemu, a on je sjeo i učio ih. U to dovedoše književnici i farizeji ženu uhvaćenu u preljubu i postavivši je na sredinu rekoše: »Učitelju, ova je žena upravo sada uhvaćena u preljubu. Mojsije nam je zapovijedio u zakonu, da takve kamenujemo. A šta ti kažeš?« Preljub je jedan od najtežih grijeha, i po zakonu je dotičnik morao taj grijeh smrću okajati. U preljubnici gleda liturgija kršćansku dušu, koja griješi, u njoj gleda nas. Grijehom smo se kukavno iznevjerili Spasitelju i svetoj Crkvi. Okrenuli smo leđa onome, koji nas je od časa svetoga krštenja obasipao ljubavlju i dobročinstvima. Svoju ljubav i srce uskratili smo Bogu i podali ga drugome: nečasnoj požudi, kakvoj taštini, a u svakom grijehu podali smo ga đavlu, Božjem neprijatelju, onomu koji nas želi zauvijek upropastiti. To je nevjera, preljub! Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh!

2. Isus oprašta preljubnici. Preljubnica je stajala pred Gospodinom i čekala, što će odgovoriti tužiteljima? Hoće li im dati pravo? A Isus je šutio. Sagnuo se dolje i pisao prstom po zemlji, kao da je htio reći, da ne želi biti sudac u ovoj parnici. Ta on nije došao da pogubi duše, nego da ih spasi. Kad su tužitelji jednako pitali, što misli, Isus se uspravi i reče im: »Koji je među vama bez grijeha, neka prvi baci kamen na nju!« Takvo rješenje ipak nijesu očekivali. Da li su oni bez grijeha? Mogu li baciti kamen na optuženu ženu? Ne, oni to ne mogu. I postiđeni odlazili su jedan za drugim. Najednom se nađe Isus sam i žena stojeći na sredini. »Ženo, gdje su tvoji tužitelji? Nitko te ne osudi?« — »Nitko Gospodine!« — »Ni ja te ne ću osuditi!« Ta on je došao da traži i spasi što je bilo izgubljeno. »Ni ja te ne ću osuditi.« Isus oprašta i najteže grijehe, ali pod jednim uslovom: »Ne griješi više!« — »Ni ja te ne ću osuditi.« Na utjehu nama! Sagriješili smo, mnogo smo sagriješili! Ipak još nismo izgubljeni, samo ako po sakramentu svete pokore dođemo k Isusu skrušeno i raskajano, ako ponizno priznamo svoje grijehe pred njegovim namjesnikom, i ako čvrsto odlučimo da ne ćemo više griješiti. »On ima samilosti s grešnicima.« »Da pođem i dolinom smrtne sjene (kao preljubnica u vlasti svojih tužitelja), ne bojim se zala, jer ti si sa mnom, Gospodine« (na stepenicama). Ti ne ćeš smrti grešnika, nego da se obrati i živi!

3. Farizeji su mislili samo na to, kako će preljubnicu dati pogubiti. Bez ikakvog milosrđa i smilovanja! Drugačije postupa Isus. On ne želi pogubiti, nego spasiti! »Druži se s grešnicima!« U svojoj je muci i smrti očitovao, kako mrzi i osuđuje grijeh. On grijeh osuđuje, ali grešnika želi spasiti. Mi se nadamo, da će i nama sve oprostiti, ali učinimo i mi svoje: pokajmo se, i priznajmo svoje grijehe, činimo pokoru i odlučimo čuvati se grijeha. »Upravljaj moje korake po tvojoj riječi, Gospodine, da ne zavlada nada mnom nikakva nepravda, grijeh« (prikazanje).

U poslanici imamo prototip grešnice: Dva starješine optužiše radi preljuba ženu Joakimovu. Već su je vodili da je kamenuju, kad li Danijel prosvijetljen Duhom Božjim otkriva

svu istinu. Svojom je presudom spasio nevinu Suzanu od smrti i povratio joj poštenje, a otkrio zloću i laž tužitelja, koji su primili zasluženu kaznu. Stari je Zavjet bio zavjet pravednosti: grijeh se kažnjavao smrću! Novi je Zavjet zavjet milosti: on ne ubija grešnika, nego spasava pokorom. Novi Zavjet daje jakost, da nadvladamo strast i grijeh i da kreposno i u milosti Božjoj živimo. Budimo zahvalni na milosti, što poznajemo Krista, koji je ustanovio sakramenat pokore i otajstvo ljubavi, svetu euharistiju.

»Koji je među vama bez grijeha, neka prvi baci kamen na nju!« Što će biti od nas, kad Gospodin bude na isti način sudio nama, koji smo mnogo, nepravedno i bez ljubavi sudili pogreške svoga bližnjega i bacali na njega kamenje? Jesmo li to smjeli učiniti? Popravimo se u tome! Često smo slični lažnim tužiteljima nevine Suzane i farizejima, o kojima govori evanđelje. Duh Kristov treba da bude u nama. Grijeh mrziti, a grešnike ljubiti!

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da oni, koji se trape u tijelu i uskraćuju sebi hranu, uzdržavaju se i od krivice slijedeći pravdu.

Pruži, Gospodine, svojim vjernima desnicu svoje pomoći, da te cijelim srcem traže i da zasluže dostići ono, što pravilno mole. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa četvrte nedjelje u korizmi.

1. »Radujem se, kad mi govore: idemo u dom Gospodnji!« Danas idemo u crkvu »svetoga križa u Jeruzalemu«. Jeruzalem! Ovdje osjećaju katekumeni, ovdje osjećamo i mi koji smo već kršteni, da je sveta zemlja na kojoj stojimo: U Jeruzalemu je Krist umro, pokopan i uskrsnuo. Jeruzalem je katekumenima više nego sjećanje i uspomena: njima je to vremenska i prostorna sadašnjost, ovdje je sveta katolička Crkva, u koju će po svetom krštenju naskoro stupiti. »Radujem se, kad mi govore: idemo u dom Gospodnji!« »Radujte se i nasitite se od obilja vaše utjehe« (ulaz). U svetoj Crkvi izviru vode milosti i spasa. Kako je uzvišen taj novi Jeruzalem! U starom Jeruzalemu, u sinagogi bila je samo sjena budućih dobara, samo zakon, strah i ropstvo; a u Jeruzalemu svete Crkve, u Jeruzalemu Novoga Zavjeta postali smo djeca Božja, dionici božanske gozbe, braća utjelovljenoga Sina Božjega, baštinici neba, djeca »slobodne«, koja je s neba, koja je naša majka (poslanica). Koje li sreće što smo stanovnici toga novog Jeruzalema! Otud tolika radost na današnji dan: »Radujem se, kad mi govore: idemo u dom Gospodnji!« »Ne će se uskolebati, koji stanuju u Jeruzalemu« (na stepenicama).

2. Krist živi i djeluje u Jeruzalemu svete Crkve. Ona je ona gora, na koju u današnjem evanđelju uzlazi Gospodin. Za njim je pošlo silno mnoštvo daleko od svjetovne buke sela i gradova. Ali kako nahraniti toliko mnoštvo? Zato što su išli za Kristom u pustinju (u svetom krstu), zato što su se odrekli svijeta i svjetovnih naslada, primili su iz ruku Kristovih novi kruh, koji svaku slast u sebi ima. Sve ih je nahranio kruhom i ribom, slikom svete euharistije. Na visinama žrtvenika katoličke Crkve priprema se kruh. Zato »hvalite Gospodina, jer je dobrostiv, pjevajte imenu njegovu, jer je blag. Sve što htjede, učini na nebu i na zemlji« (prikazanje).

3. Sam će Isus osobno doći među nas. Mi smo ono silno

mnoštvo, o kojemu govori evanđelje. Mi treba da slijedimo Spasitelja, da budemo uz njega. Što smo nekoć na svetom krštenju obećali, to treba sada u svetoj Misi da obnovimo: Odričem se. Vjerujem u Krista, njega ću slijediti. Ostavimo staze grijeha, neurednih naslada i svjetovnih radosti, da s Kristom pođemo u pustinju. On će nam jedini biti dosta. S Kristom treba da umremo u pustinji, da s njime opet živimo. To je zadaća i smisao svetoga krsta, a i zadaća svete Mise. »Što je (Krist) umro za grijeh, umro je jedamput zauvijek, a što živi, živi za Boga. Tako i vi držite, da ste mrtvi grijehu, a živite za Boga u Isusu Kristu Gospodinu našemu« (Rim. 6, 10). Ako tako shvatimo smisao pretvorbe, ako se po svetoj Misi sve više usavršujemo, bit ćemo sposobni da pristupimo svetoj gozbi, k svetoj pričesti. Sreću svete pričesti treba iskusiti, ali tu veliku i duboku sreću možemo osjetiti samo u Jeruzalemu, u svetoj Crkvi: »Jeruzaleme, sazidan si kao grad. Tamo se penju plemena Gospodnja (vjernici), da slave ime Gospodnje« (pričesna) u sjedinjenju s onim, koji k nama dolazi u svetoj pričesti. »Radujte se i nasitite se od obilja utjehe vaše.«

Četvrta nedjelja u korizmi.

Veseli se, Jeruzaleme!

Danas je nedjelja poznata pod imenom »Laetare« (Raduj se)! Nedjelja radosti u ozbiljno korizmeno vrijeme. Nalazimo se na putu kroz pustinju; u postu i molitvi i pokori. Htjeli bismo da se očistimo od grijeha i pokvarenosti života, da se sa svetom Crkvom obnovimo i da s Kristom uskrsnemo na novi život. Danas ćemo malo odahnuti, da promotrimo cilj, za kojim još težimo. Naš je cilj Jeruzalem, grad Božji, u koji ćemo ući, kad svršimo posao. »Radujem se, kad mi govore: idemo u dom Gospodnji« u Jeruzalem (na stepenicama).

1. »Pisano je, da je Abraham imao dva sina, jednoga od ropkinje (Agare), a drugoga od slobodne (od Sare) ... To je rečeno u slici. Ovo su dva zavjeta. Jedan (dakle Stari Zavjet), na gori Sinaju, koji rađa za ropstvo. A onaj Jeruzalem

odozgo, slobodan je, i taj je naša majka.« Jeruzalem je bio sveti grad izraelskog naroda. On je među svojim zidovima krio sveti hram! U njemu je prebivao Bog. Cijeli je grad bio prožet veličanstvenom prisutnosti Božjom. Ovdje su se prinosile žrtve. Ovamo su dolazili Izraelci da prinesu svoje žrtve, da se zahvale, da dadu zadovoljštinu, da se pomole i da učestvuju u svetoj gozbi. Radi te prisutnosti Božje u svetom gradu zvao se zaručnica Božja. Iz Jeruzalema je trebalo da dođe spasenje svima narodima. Zato je prorok s pravom doviknuo gradu: »Laetare Jerusalem — Veseli se Jeruzaleme!« I taj odabrani i odlikovani Jeruzalem, ta zaručnica iznevjerila se Bogu. Mesija je došao. »Dođe k svojima, ali ga njegovi ne primiše!« (Iv. 1, 11). Zaručnica je postala ropkinjom, izgubila je slobodu, bila je svezana lancima slova, koje ubija, lancima ljudskih naredaba, koje su joj nametnuli književnici i lažni revnitelji kao zamjenu za Mojsijev zakon, a prezrela je onoga, koji je htio da joj vrati slobodu djece Božje, slobodu svete Božje ljubavi. Taj ga je Jeruzalem razapeo. »Njegova krv na nas i na našu djecu!« (Mat. 27, 25). Za taj nevjerni Jeruzalem vrijede riječi: »Istjeraj ropkinju i njezina sina, jer sin ropkinje ne će biti baštinik!« Mjesto Jeruzalema, koji se iznevjerio, stvorio je sebi Gospodin drugi, novi Jeruzalem.

2. »A onaj Jeruzalem odozgo, slobodan je, i taj je naša majka!« To je rečeno za samoga Sina Božjega, koji je postao čovjekom. Taj novi Jeruzalem njegovo je tijelo, njegova vidljiva pojava, njegova zaručnica, koju on ljubi i »za koju je sebe samoga predao, da je posveti, da prikaže sebi slavnu Crkvu, koja nema ni ljage ni nabora« (Efež. 5, 25 sl.). Ona je onaj grad, koji je sagrađen na Kristu, nevidljivom temelju našega spasenja i života. Na njemu smo »kao živo kamenje uzidani kao kuća duhovna, kao rod izabrani, kao sveti narod i puk stečeni. Nekad ne bijasmo puk, a sad smo puk Božji, iz tame nas je pozvao u veliko svijetlo« (1. Pet. 2, 4 sl.). »Radujem se, kad mi govore: idemo u dom Gospodnji«, u dom, koji je sazidan na vjeri, na jedinom Bogu i Gospodinu. Kamenje i stijene te žive zgrade sačinjavaju s temeljem, koji je Krist, najveće jedinstvo u vjeri, žrtvi, svetim sakramentima i

ljubavi. Iz sviju naroda i krajeva uzlaze plemena Gospodnja k svetoj Crkvi. Ta se duhovna zgrada neprestano nadograđuje. Kamenje se vadi iz kamenoloma čovječanstva i u svetom krstu biva istesano i uzidano u živi temelj, Isusa Krista, koji je i sam živi kamen. Zato smo »sugrađani svetih i Božji ukućani« (Efež. 2, 19). U ovoj kući vlada »mir i obilje u njegovim utvrdama«. U sakramentu svete euharistije povjerio je Gospodin svojoj Crkvi obilje svojih dobara, istine, milosti, i života. Svima, koji stanuju u kući svete Crkve, daje kruh euharistije, da se nasite. Na ovu gozbu »idu plemena, plemena Gospodnja« (pričesna), osobito sada u uskrsno vrijeme, kada ih crkvena zapovijed obvezuje, da prime svetu pričest. Zato »veseli se, Jeruzaleme, Crkvo. Okupite se svi, koji ljubite Crkvu. Radujte se u veselju, koji ste bili žalosni, da se nasitite od obilja utjehe vaše (od utjehe crkvene)« (ulaz).

»Jeruzaleme, sazidan si kao grad. Tamo se penju plemena, plemena Gospodnja, da slave ime Gospodnje« (pričesna). Jeruzalem svete Crkve pokazuje gore prema nebeskom Jeruzalemu. Ondje je naš konačni stan, ondje mir i blaženstvo. Mir: jer ondje nema ni straha ni bojazni, ondje je vječni pokoj, koji se ne može izgubiti, blaženo uživanje Boga, vječna i čista ljubav nerazrešivog jedinstva s najvišim dobrom. Ondje je punina svakoga blaženstva: iz Boga i Krista izvire ocean slave, koji obasjava blažene, prožima ih svojim žarkim sjajem, osvijetljuje ih svojim svijetlom i siti nebeskim blaženstvom. Kako ću se radovati, kada mi budu na samrti govorili: idemo u dom Gospodnji!

3. Kad su nas nosili na sveto krštenje, ulazili smo u dom Gospodnji. Zahvalimo danas za milost svetoga krsta. »Hvalite Gospodina, jer je dobrostiv, pjevajte imenu njegovu, jer je blag« (prikazanje).

Mi ćemo ustrajati u svetoj Crkvi, jer je ona naš sveti grad Jeruzalem, ona je Kristova zaručnica i naša majka. Ona nas vodi u ovo korizmeno vrijeme zemaljskog života u nebeski Jeruzalem.

Sjetimo se danas onih mnogih, koji ne poznaju novi Jeruzalem svete Crkve. Bijednici! Oni nemaju majke, da se kod nje nasite od obilja njezine utjehe!

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da odahnemo utjehom tvoje milosti, koji stradamo zbog svojih čina. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza četvrte nedjelje u korizmi.

Živi hram.

Današnjim danom dolazi sve više do izražaja u liturgiji motiv Spasiteljeve muke. Sve nas više poziva, da i mi u sebi proživljavamo istu muku i smrt. »Možete li piti čašu, koju ću ja piti?« (Mat. 20, 22). Da, možemo i hoćemo! Zato smo se sakupili u kući četiri svetih okrunjenih mučenika. S njima ćemo slijediti Krista, velikog mučenika. Mi ćemo s poniženim, prezrenim i raspetim Gospodinom piti kalež muke, da dospijemo do slavnog uskrsnuća.

1. Isus je pravi Salamon (poslanica). Dvije žene dođoše kralju Salamonu. Stanovale su u istoj kući i obadvije su imale dijete, a jedna je svoje u snu pridušila. Nato uzme mrtvo dijete i položi ga drugoj u krilo, dok je ova spavala. Kad se ujutro probudila, opazila je, da mrtvo dijete nije njezino. Dođoše dakle kralju Salamonu, da on presudi čije je dijete. Mudrošću, kojom ga je Bog obdario, riješio je Salamon ovu zamršenu stvar i pokazao, koja je prava mati živoga djeteta. I dade ga materi njegovoj. To je opet slika! Ove dvije žene predstavljaju sinagogu i Crkvu. Sinagoga, Stari Zavjet, ne može više spasavati duše, otkad se Krist pojavio: Stari Zavjet može ih jedino upropastiti i pogubiti. A Crkva je ona, koja duše spasava i otima ih vječnoj smrti. Krist je sudac. S križa je povjerio svetoj Crkvi čovječanstvo, duše, koje je svojom krvlju otkupio. Zastor se hramski razdrije: Otad Stari Zavjet više ne postoji. »Podajte ovoj — Crkvi Novoga Zavjeta — živo dijete, i neka se ne pogubi, jer je ova njegova mati!« Krist nije samo izrekao, kao Salamon, osudu. On je uzeo na sebe križ i pošao u sramotnu smrt, da nam zasluži majku i da je snabdjene sa svime, što joj je potrebno, da nas uistinu

može spasiti. »Poklikni Bogu, sva zemljo, služite Gospodinu veselo. Idite pred lice njegovo s klicanjem: Jer Gospodin je sam Bog« (prikazanje). Na svojoj samrti dao nam je majku, a po majci život!

2. Isus je živi hram (evanđelje). Izraelci su sagradili sebi hram. Gradili su ga četrdeset i šest godina. I sada su ga oskrvnuli i obeščastili svjetovnim poslovima u hramskim predvorjima. Tada načini Isus sebi bič od užeta i izagna iz hrama prodavače i mjenjače. Židovi su se radi toga razbjesnili i upitaše Isusa: »Kakav nam (čudesni) znak pokazuješ, da to smiješ činiti?« A Isus pokaza na svoju ličnost, na hram svoga tijela i kaza im: Ovo je moj znak: »Razorite ovaj hram, i ja ću ga podignuti za tri dana.« Postojala su dva hrama: hram od kamena i duhovni hram, koji je Krist. Židovi su oskvrnuli hram od kamena i doskora će razoriti hram tijela Kristova. Ali Isus će taj hram za tri dana opet podignuti svojim slavnim uskrsnućem od mrtvih. Židovi nijesu razumjeli Isusove riječi, jer su odlučili da se osvete. Ovaj puta nisu ni apostoli razumjeli riječi svojega Učitelja, ali oni su šutili i čekali, »i kad je uskrsnuo od mrtvih, sjetili su se da im je ovo govorio.« Učenici su sve više rasli u nepokolebivoj vjeri i pouzdanju u svoga Učitelja, i sve su dublje shvaćali otajstvenu Isusovu osobu, dok su Židovi sve više gubili vjeru u Isusa i srce im je sve više tvrdnulo. Na Isusovoj se osobi dijele i razdijeljuju ljudi, vrijeme i vječnost, nebo i pakao! »Ovaj je postavljen za propast i uskrsnuće mnogih«, t. j. svih (Luka 2, 34).

3. »Razorite ovaj hram.« Isus se legitimirao znakom svojega križa, jedamput na prvi Veliki petak, i sada dnevno kod žrtve svete Mise. Ona je živi prikaz njegove smrti i uskrsnuća. Krist se znakom križa legitimirao u povijesti svoje Crkve i svojih svetih. Kako će se legitimirati kršćanin? Možda zemaljskim blagom, časti i službom, vremenitim uspjehom i djelima? Nipošto! »Tko hoće da ide za mnom, neka uzme svoj križ svaki dan i ide za mnom« (Luka 9, 23). »S Kristom sam razapet na križu« (Gal. 2, 19). To je jezgra kršćanstva! To je znak prave Kristove Crkve, kršćanstva, svetih mučenika; na njihovom grobu slavimo danas službu Božju. Kako malo

shvaćamo to kršćanstvo, kako malo po njemu živimo! Da li barem ja po njemu živim?

»Bože, imenom svojim spasi me i krepošću svojom opravdaj me. Bože, usliši moju molitvu, čuj riječi mojih usta« (ulaz). Čuj molitvu Spasitelja u Maslinskom vrtu, na stupu bičevanja, na križnom putu, na križu! Čuj žarke prošnje svoje Crkve, koja s Kristom trpi, koja je s njime progonjena i razapeta. Pridružimo se ovim molitvama trpećeg Spasitelja i njegove Crkve. Budimo kršćani, t. j. mučenici. Odrecimo se svega, odrecimo se grijeha, strasti i svijeta, da kao njegovi udovi budemo s njime i u njemu čista žrtva Ocu. Budimo mučenici Božje ljubavi. Strpljivo primimo sve, što nama pošalje ili nam oduzme.

Zahvalimo Gospodinu, što nam je dao majku i što nas je po svetom krštenju njoj povjerio. Vjerujmo u nju i njoj se sasvim predajmo. Neka nas to ne smuti, što je progone i kleveću. To je siguran dokaz, da je ona Crkva Krista raspetoga.

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da svake godine izvršujući ovu svetu službu ugađamo tebi i tijelom i dušom.

Molimo, Gospodine, usliši blagostivo naše prošnje i podaj pomoć obrane onima, kojima daješ milost, da te mole. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza četvrte nedjelje u korizmi.

»I bi Gospodin ublažen.«

Lovro, svetac današnjega crkvenoga zbora, svraća naše misli na velikoga mučenika u Maslinskom vrtu, na križu. »Usliši, Gospodine, molitvu moju i ne prezri prošnja mojih, pogledaj me i usliši me. Pun sam žalosti u mom iskušenju, smeten sam od vike neprijatelja i od nasilja grešničkog« (ulaz). U neizrecivoj muci visi na križu. Kao posrednik između Boga i ljudi vlastitom krvlju moli za nas grešnike, za nas nevjerne oproštenje. »Neka prestane tvoj gnjev, i utaži se na opačinu

svoga puka« (poslanica). Spasitelju, koji se za nas na križu moli i žrtvuje, pridružila se i sveta Crkva. »Utaži se na opačinu svoga puka«, vapije ona pod svetom Misom. »I bi Gospodin ublažen.«

1. Gospodin se moli za nas. U poslanici saznajemo, kako je Mojsije boravio četrdeset dana (korizma) na Sinajskoj gori. Podno gore sabrao se narod, koji je uz bljesak i grmljavinu primio deset zapovijedi i načinio si zlatni idol, oko kojega je veselo plesao i prestupio svoj zavjet s pravim Bogom. Kad je Mojsije sišao s gore, opazio je, što je puk učinio, i u ogorčenju razbije o kamen ploče Zakona. Bog htjede uništiti nevjerni naraštaj. »Vidim, da je narod ovaj tvrdoglav, pusti me, da se raspali moj gnjev na njih, da ih istrijebim.« I reče Bog Mojsiju: »Od tebe ću načiniti velik narod.« I zauze se Mojsije za zaslijepljeni narod: »Zašto se, Gospodine, gneviš na tvoj puk? Neka prestane tvoj gnjev, i utaži se na opačinu svoga puka. I utaži se Gospodin da ne učini proti svojemu puku zlo, koje bješe rekao.« U Mojsiju, koji moli za pomilovanje, gledamo u bogoslužju Krista, našega Gospodina. Mi smo onaj grešni i nevjerni narod. Po svetom krštenju izveo nas je Gospodin iz zemlje Egipatske, izbavio nas iz ropstva grijeha i sotone. Primio nas je u svoje kraljevstvo, blagoslovio nas dobrima nadnaravnoga života i učinio djecom Božjom. Ali ubrzo smo pošli stramputicom, zašli smo s puta, koji nam je svojim naukom i primjerom pokazivao. Privezali smo svoje srce na isprazna dobra ovoga svijeta, i načinili sebi zlatno tele, idol, kojemu se klanjamo i prinosimo žrtve. Bog se rasrdio na nas radi tolike zloće i nevjere. Na to je Sin Božji sišao k nevjernom puku i rekao Ocu: »Zašto se, Gospodine, raspaljuje tvoj gnjev na puk tvoj, koji si izveo iz zemlje Egipatske rukom krepkom. Neka prestane tvoj gnjev, i utaži se na opačinu svoga puka.« Tako je molio Sin Božji već u prvom času svoga utjelovljenja. Tako je molio za svoga zemaljskog života u Betlehemskim jaslicama i u tihom Nazaretu. Tako je molio u Maslinskom vrtu, tako na stupu bičevanja, tako i onda, kad ga je njegov ljubljeni narod osudio i prezreo. Tako je molio na teškom putu na Kalvariju. Tako

na križu. Tako još uvijek moli kod Očeva prijestolja, »jer živi uvijek kao naš zagovornik« (Hebr. 7, 25). Tako moli danju i noću u tišini svetohraništa. »Utaži se na opačinu svoga puka.« »Usliši, Gospodine, moju molitvu i ne prezri mojih prošnja, pogledaj me i usliši me.«

2. Gospodin se žrtvuje za nas. Isus je učio u hramu. Neprijateljski prema njemu raspoloženi Židovi rekoše: »Kako ovaj znade Pisma, kad nije učio?« I nastala je oštra prepirka, dok napokon nisu nastojali da ga uhvate, ali njegov čas još nije bio došao. Njegov čas će doći, kad on bude htio. Tada, poslije šest mjeseci, stavit će ruku na njega, uhvatit će ga, zatim će ga izvesti pred pristrane suce, predat će ga namjesniku poganinu, da ga razapne. On će dragovoljno sve to pretrpjeti, samo da nas spasi. Prolijevajući svoju krv molit će: »Neka prestane tvoj gnjev, Gospodine, i utaži se na opačinu svoga puka«. Isus će se sam zauzeti za svoj narod, on će za nj jamčiti svojim životom i svojom krvlju, na križ će ponijeti namirnicu, koju ne mogosmo iskupiti, i svojom će krvlju platiti cijeli dug. »Neka prestane tvoj gnjev i utaži se na opačinu svoga puka. I utaži se Gospodin, da ne učini protiv svojemu puku zlo, koje bješe rekao.«

3. Zahvalnim srcem pridružimo se Spasitelju, koji se za nas žrtvovao. Pratimo ga na njegovom teškom putu u Maslinski vrt, u kuću Velikog svećenika i u tamnu izbu, u kojoj su ga vojnici zlostavljali. Pođimo u duhu za njim k Pilatu, od Pilata k Herodu, od Heroda opet k Pilatu. Proživimo u sebi bol, koju je podnio, kad su na Pilatove riječi: »Evo čovjeka!« odgovorili: »Raspni ga!« Običnog zločinca Barabu biraju mjesto Krista. Pođimo na mjesto groznog bičevanja i krunjenja trnovim vijencem. Uzađimo s njime na Kalvariju, da s njime pretrpimo strašnu muku. Žrtvujući se molio je: »Utaži se na opačinu svoga puka. I utaži se Gospodin« radi smrti svoga Sina, našega Spasitelja i moćnoga posrednika. Njemu dugujemo sve!

Još se uvijek Krist dnevno žrtvuje Ocu na našim žrtvenicima s istom željom, da nas nevjernike i grešnike izmiri s Ocem i zadovolji za grijehe, kojima Boga dnevno vrijeđamo.

Sveta je Misa otajstveno obnavljanje njegove muke i smrti na križu, u kojoj nam se daju milosti stečene i zasluženе na križu. U žrtvi svete Mise moli Krist: »Neka prestane tvoj gnjev. I utaži se Gospodin, da ne učini proti puku svojemu zlo, koje bješe rekao.« Prihvatimo sa svećenikom kalež s presvetom krvi, pružimo ga prema nebu i recimo: »Neka prestane tvoj gnjev, i utaži se na opačinu svoga puka.« »Oprosti nam dugove naše, i ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla, od grijeha, od nepripravnosti, od nepostojanosti, od zle smrti.«

Isus se moli i žrtvuje za nas, ali ne zato da nas riješi posla, ne zato da i dalje griješimo, nego da upoznamo zloću svojih grijeha, da ih se ostavimo i činimo za njih pokoru.

Molitva.

Molimo, Gospodine, da nam obdržavanje ovoga svetoga posta bude prirastom pobožnog života i neprestanom pomoći tvoje milosti.

Smiluj se, Gospodine, puku svome i pomiren dopusti, da od teških boli i nevolja svojih odahne. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza četvrte nedjelje u korizmi.

»Ja sam svijetlo svijeta!«

Danas ćemo pratiti krštenike u baziliku svetoga Pavla, apostola naroda. Ondje su imali strogi ispit, o kojem je zavisilo, da li će biti pripušteni svetom krstu. Ako bi sretno položili ispit, obavio bi se nad njima obred »otvaranja ušiju«: Iz ruke svete Crkve primili bi evanđelje, vjerovanje i Očenaš. Obnovimo uspomenu na naše sveto krštenje.

1. »U ono vrijeme prolazeći Isus vidje čovjeka slijepa od rođenja.« Slijepac od rođenja! Vječna tama! Bez očiju, bez svijetla. Takav slijepac nema pravu ni potpunu predodžbu o svijetu. Mnogo toga ne će u životu nikada spoznati. Bijedna li čovjeka! »I vidje ga Isus, koji je

svijetlo svijeta!« Od sline i praha načini kal i pomaza kalom oči slijepcu. Zatim mu zapovijedi: »Idi, operi se u ribnjaku Siloam. Slijepac posluša, otide, opere se i dođe gledajući.« Mi smo taj slijepac od rođenja! Radi istočnog grijeha bili smo u potpunoj tami, bili smo slijepci bez ikakvog božanskog svijetla. U to je prošao Isus. Sagnuo se k nama i poslao nas u kupku svetoga krštenja. U vodama svetoga krsta progledali smo. Osvanuo nam je novi svijet kao slijepcu, koji je nenadano progledao. Više nego što je naravno oko i oko naravne spoznaje, jest oko istine i oko vjere, koje u sakramentu svetoga krsta dobivamo. Okom vjere čitamo misli i ideje samoga Boga. Okom vjere gledamo istinu i znademo odgovoriti na sva životna pitanja, o kojima zapravo i sve ovisi. Znademo: zašto smo, otkuda smo i kamo idemo.

2. »Kad na vama pokažem svetost svoju, t. j. kad se budete k meni obratili, izlit ću na vas čistu vodu (krštenje), da se očistite od svih mrlja (grijeha). I dat ću vam novo srce i usadit ću u vas novi duh i uzet ću iz vašeg tijela srce kameno i dat ću vam srce živo. I usadit ću u vas moj duh i učinit ću, da pođete putem zapovijedi mojih i da vršite i čuvate moje odredbe. I nastavat ćete zemlju, koju sam dao vašim ocima (nebo) i bit ćete mi puk izabrani, a ja ću vam biti Bog« (poslanica). Eto, to je novi čovjek, slijepac, koji je ozdravio i progledao, to je kršćanin! To bih morao biti ja!

3. »Ja sam svijetlo svijeta.« Kao što je sunce uzrokom, da se u proljeće od sna budi cvijeće, tako su isto njegove tople zrake uzrok, da se pokrene sva gamad iz svojih tamnih skrovišta. Jedva je Isus ozdravio slijepca od poroda, već su se pojavili neprijatelji i klevetnici. Međutim, izliječeni se nije uplašio. S divnom prostodušnošću i s neustrašivom otvorenošću zahvalno i radosno priča o svome ozdravljenju svima, koji su htjeli slušati. Jesmo li mi pokazivali uvijek takvu zahvalnost?

Kako je simpatičan taj slijepac od rođenja! On je divan primjer Spasiteljeva milosrdnog srca. Bio je prosjak, izagnan iz ljudskog društva, a ipak junak! On je priznao Krista, postao apostol istine i radi toga njegov učenik! Farizeji su ga izbacili iz Sinagoge, jer se zauzeo za Krista. Bio je ekskomuniciran.

Radi te neobične vjernosti uzeo ga je Krist pod svoje okrilje i smilovao se nesretnom prognaniku: »Vjeruješ li ti u Sina Božjega? Odgovori on: Tko je, Gospodine, da vjerujem u njega? Reče mu Isus: I vidio si ga, i koji govori s tobom, onaj je. A on reče: Vjerujem, Gospodine. I pade ničice i pokloni mu se.«

»Blago narodu, kojemu je Gospodin Bog njegov, narodu, koga je Gospodin izabrao za svoje nasljedstvo. Gospodnjom su riječju nebesa utvrđena i duhom ustiju njegovih sva vojska njihova« (na stepenicama). Taj Bog izabrao nas je u svoje nasljedstvo! »Blagosivajte narodi Gospodina Boga našega i razglasujte njegovu slavu. On je mojoj duši darovao (u svetom krstu) život i nije dao da mi se omaknu noge« (prikazanje).

U pričesnoj molitvi pjeva Crkva: »Načini Gospodin kal od sline i pomaza oči moje, otišao sam i oprao se i progledah, i povjerovah Bogu.« »Progledah i povjerovah«, to je plod svete pričesti. I u nama bi morao biti plod svete pričesti: da progledamo.

Molitva.

Bože, koji po postu daješ pravednicima nagradu njihovih zasluga, a grešnicima oproštenje, smiluj se onima, koji te ponizno mole, i podaj, da ispovijed naše krivnje uzmogne slijediti oproštenje grijeha.

Čuj, milosrdni Bože, ponizne molbe naše, te učini, da molimo samo ono, što je tebi ugodno, da nam tako možeš dopustiti, što želimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza četvrte nedjelje u korizmi.

»Mladiću, kažem ti: Ustani!«

U crkvi svetoga Martina, uskrisitelja mrtvih, promotrit ćemo danas, kako je prorok Elisej oživio sina žene Sunamke (poslanica), a Krist sina udovice iz Naima (evanđelje). »Tražite Gospodina i njegovu moć, tražite vazda njegovo lice« (ulaz), njegovo milosrđe, njegovu milost.

1. Isus dolazi sa svojim učenicima u Naim. Na vratima gradskim sreo je mrtvačku povorku. Iznosili su mrtvaca, jedinca sina matere udovice, njezinu utjehu i nadu, a ona je teturala za lijesom. Kad je pogleda Gospodin, sažali mu se i reče joj: »Ne plači!« I pristupi, dotače se nosila, a nosioci stadoše. Tada on reče: »Mladiću, kažem ti: Ustani!« On mu je život dao, on ga sada opet i vraća. Isus samo pomaže, razveseljuje i usrećuje! Kako je dobar! Izgleda, da je došao slučajno, ali to se samo tako čini. On je došao da bude Spasitelj, pomoćnik, uskrisitelj.

2. U onom, što se u davnini dogodilo, gleda liturgija živu sadašnjost. Mi smo onaj mrtvi sin Sunamke, mrtvi mladić iz Naima, mi smo svojim mnogim grijesima zaslužili smrt i pakao. I već smo ležali na odru. Oni, koji su nas na odru nosili, da nas pokopaju u paklu, bili su naša neuredna požuda, naša lijenost u stvarima vlastitoga spasenja; bile su naše strasti, naša oholost, naša pohlepa, naše samoljublje; bio je svijet, tijelo i đavao. Žalosne li pogrebne povorke! Sve mladež, koja bi trebala da živi, a mrtva je. Plačući ide iza lijesa majka, sveta Crkva. Ona znade, da su mnogi duševno mrtvi, da su mnoga njezina djeca, koju je rodila za život, mrtva. Mnogi, koje je trebala privesti u vječni život, izabrali su smrt, put grijeha i propasti. Zato žalosna stoji kod mnogih mrtvačkih lijesova. I u to dolazi Krist i videći majku kako plače, sažali mu se. »Ne plači!« U sakramentu pokore — osobito u uskrsno vrijeme — pristupa duhovnim mrtvacima, i onaj koji je bio mrtav ustaje; ostavlja put grijeha i neprijateljstva Božjega i vraća se svojoj majci. To je uskrsna radost svete majke Crkve.

3. Toliko mogu molitve i suze majke Crkve! Oproštenje, milost obraćenja i pokore dobivamo samo po majci Crkvi, koja moli, žrtvuje i čini zadovoljštinu. Sveti Ambrozije kaže: »Ona oplakuje svako dijete kao da je njezino. Ona bolna trpi, kad vidi, kako joj djeca umiru od grijeha.« Suze i molitve majke Crkve nisu uzaludne. Potpuno se možemo pouzdati u suze svete Crkve, kad molimo za svoje mile, koji su zašli s pravoga puta. Grijeh i udaljenje od Boga jest smrt. Zanijemila su usta:

ne otvaraju se više na molitvu i hvalospjev Bogu. Oči su ukočene: ne gledaju više Boga nego samo što je stvoreno, i stvorenju kao svome idolu govore: »Ti si moj otac, ti si moj bog i sve moje!« Ukočene su ruke: ne rade više za Boga nego protiv njega. Mrtve su noge. Upravljaju nas samo na put propasti. Tu još može pomoći jedino Bog, uskrisitelj mrtvih. Što je učinio Bog, da nas opet oživi? Uzeo je na sebe ljudsku narav i u svemu nam je postao jednak osim u grijehu (Hebr. 4, 15). Kao drugi Elizej stavio je svoja usta na naša usta, oči svoje, ruke i noge na naše oči, ruke i noge. On, koji je život, zaodjeo se u smrtnu odjeću, samo da opet oživimo. Naši su udovi opet sveti, naša usta opet pjevaju hvalu Bogu, naše oči opet gledaju spasenje, naše ruke opet rade na slavu Božju, noge opet stupaju putem Gospodnjim. A duša kliče svom snagom: »Veliča duša moja Gospodina, i sve, što je u meni, sveto ime njegovo« (Ps. 102, 1). Isus je novi Elizej. Kako mu moram biti zahvalan!

Crkva plače radi grešnika! S majkom treba da plaču i djeca za onom braćom, koju nose napolje u lijesu, da ih sahrane u paklu. Dijelimo s majkom bol i molimo se za grešnike i pokornike. Imajmo samilosti s nesretnim žrtvama grijeha, prevare i zaslijepljenosti.

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da nas, koje svečani post trapi, razveseli sveta pobožnost, te svladavši tjelesne težnje lakše dostignemo nebeske.

Bože, koji upravljaš i poučavaš svoj narod, odagnaj grijehe, koji ga napadaju, da bude vazda tebi prijatan i tvojom zaštitom bezbijedan. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza četvrte nedjelje u korizmi.

»Ja sam uskrsnuće i život.«

Radosna srca polazimo danas u crkvu svetog Euzebija, koja se nalazi na velikom groblju staroga Rima. Pred našim se očima javlja Krist, gospodar smrti i groba, kako oživljava

mrtve. Njemu kličemo u ulazu: »Bila ti prijatna razmatranja moga srca, Bože, pomoćniče moj i otkupitelju moj!« Ti si i mene oživio od smrti, od grijeha, ti ćeš me na sudnjem danu oživiti zauvijek. »Nebesa (oni, koji su od smrti grijeha uskrnuli na život milosti i slave) naviještaju slavu Božju (Kristovu), i nebeski svod (koji su se spasili na zemlji ili u nebu) ljepotu djela ruku njegovih«, čudesna djela, uskrisenje mrtvaca (Ps. 18, 2).

1. Isus je uskrisio Lazara na život. To je jedno od najvećih čudesa, koje je učinio za svoga zemaljskog života. Mi stojimo pred tim čudom zapanjeni. Sveti Augustin ima pravo, kad kaže: »Kad promotrimo, tko je učinio to čudo, moramo se više veseliti nego li se čuditi. Onaj, koji je uskrisio mrtvog čovjeka, to je isti onaj, koji ga je i stvorio, naime Sin Božji. Kakvo je to čudo, ako onaj uskrisuje mrtvaca, koji dnevno oživljava toliko mnoštvo? Kad bi samo htio, mogao bi u jednom času uskrisiti sve mrtve: to će međutim i učiniti na sudnji dan. Ide čas, u koji će svi, koji su u grobovima, čuti njegov glas, kao sada mrtvi Lazar, i izići će iz svojih grobova (Iv. 5, 28). Ovim čudom na Lazaru htio nas je pripraviti na ono veliko čudo, kad ćemo svi uskrsnuti na život a ne na propast. Isus je veliki čudotvorac, uskrisitelj mrtvih. Što je učinio na Lazaru, to je učinio jedamput na nama u svetom krstu, i mnogo puta u sakramentu pokore. Kod primanja svete pričesti daje našemu tijelu klicu uskrsnuća.« »Ja sam uskrsnuće i život, koji vjeruje u me živjet će, ako i umre.«

2. Isus uskrisuje duševne mrtvace. »Isus, kad vidje sestru Lazarovu, gdje plače, bijaše u duši duboko potresen i reče: Gdje ste ga sahranili? Rekoše mu: Gospodine, dođi i vidi! I proplaka Isus. Tada su Židovi govorili: Gle, kako ga je ljubio!« Sveta liturgija vidi u tome sliku i usporedbu. Zašto je Gospodin proplakao i zašto se žalostio? I opet nam odgovara sveti Augustin: »Jer je mrtvac, koji je već četiri dana ležao u grobu, slika grešnika, koga tišti teret grijeha. Time pokazuje, da se moraš i ti žalostiti, ako tebe tereti veliki teret grijeha. Ako priznaš svoju krivnju pa kažeš: ovo sam učinio, i Bog mi se smilovao: to sam uradio, i Bog me je poštedio: pokršten sam a ipak sam sagriješio, što da

učinim, kamo da idem, kuda da se sakrijem? Ako ovako raskajano govoriš, tada Spasitelj uzdiše i želi da se i tebi smiluje. »Gdje ste ga sahranili?« On sve znade, pa zašto onda pita? Da nas pouči: »Ne poznajem vas!« Toliko nas je grijeh iznakazio, uništio i pogrdio. Postali smo kao odvratna lješina, koja se već raspada. »Dođi i vidi!« I kad vidi našu bijedu, naš grijeh, tada proplače! »Gle, kako ga je ljubio!« Tada pristupa po sakramentu svetoga krsta, po sakramentu pokore grešniku i zapovijeda: »Iziđi napolje!« Raskini sa smrti, s grobom i raspadanjem, ostavi grijeh i opačinu. »Iziđi napolje«, i živi životom milosti, životom djece Božje. To je uskrisenje mrtvog u svetom krstu i u sakramentu pokore. U grijehu »poniženi ćeš narod spasiti, Gospodine, jer tko je Bog osim tebe« (prikazanje).

3. Današnji je dan dan iskrene zahvale za uskrisenje od mrtvih, t. j. za neprocjenjivu milost svetoga krsta i sakramenta pokore.

Vruće se pomolimo danas za katekumene, a napose za one mnoge nesretnike, koji su po grijehu izgubili život duše. Molimo Gospodina, da im se smiluje, da ih uskrisi iz groba grijeha i da obave uskrsnu ispovijed, da im udijeli jakost, da već jednom odlučno izađu iz groba, i da odsad žive po svijetlu vjere. Mnogo se moramo moliti i trpjeti.

Odlučimo danas čvrsto: »Ajdemo i mi da umremo s njime!« Ovako ćemo govoriti s apostolom Tomom u evanđelju, jer ćemo samo toliko živjeti, koliko budemo s njime umrli. To je svrha svetoga krsta. To je svrha svagdanje svete Mise: žrtvovati se sa Spasiteljem, koji se žrtvovao, umrijeti svemu, što nije Bog. To je uopće i svrha kršćanskog života: »Tako i vi držite, da ste mrtvi grijehu, a živite za Boga u Isusu Kristu« (Rim. 6, 11). To od nas traži napose sveta korizma.

Molitva.

Bože, koji svijet obnavljaš neizrecivim tajnama (muke, smrti i uskrsnuća Gospodnjega) podaj, molimo, da Crkva tvoja postigne (duhovne) vječne ciljeve i da ne bude lišena vremenite pomoći.

Daj, molimo, svemogući Bože, da mi, koji smo sebi svijesni svoje nemoći, te se zato uzdamo samo u tvoju snagu, uvijek uživamo tvoju zaštitu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza četvrte nedjelje u korizmi.

»Dođite k svijetlu!«

Danas je radosni dan. Krštenici su se sakupili u svetištu velikoga biskupa svetog Nikole. Danas je ispit za sveto krštenje. Na njih je upravljen poziv: »Dođite k vodi (svetoga krsta) vi, koji žeđate. Dođite i pijte s veseljem« (ulaz). Što će oni naći u svetom krstu, u kršćanstvu, u Crkvi?

1. U svetom krstu nalazimo Gospodina i pastira naših duša (poslanica). »Ovo govori Gospodin (Spasitelju Kristu): U dan spasenja (kad si izvršivao djelo otkupljenja, u muci) pomogoh ti: i sačuvah te, i dadoh te, da budeš Zavjet narodu, da oživiš zemlju, i zadobiješ opustjelo nasljedstvo.« Otac je predao svome utjelovljenom Sinu cijelo čovječanstvo, napose pogane, ne da sudi svijet, nego da ga spasi (Iv. 3, 16). Spasitelj, koga je Bog poslao, k sebi poziva sve nas. »Iziđite sužnji, prosvijetlite se, koji ste u mraku. Oni će pokraj putova pasti, i paša će im biti po svim ravnicama. Ne će gladovati ni žeđati, i ne će ih biti žega ni sunce: jer će vladati njima onaj, koji im je milostiv, i na izvorima vode napojit će ih. Evo! ovi će iz daleka doći, a gle: oni od sjevera i od mora, a drugi od zemlje južne. Jer Gospodin utješi svoj puk, i smilova se svojim bijednima.« Smilovao se nama, poganima! Smilovao se iz ljubavi. »Može li žena zaboraviti svoje dijete, da se ne smiluje čedu svoje utrobe? Pa da ga ona i zaboravi, ja ipak ne ću zaboraviti tebe.« Bez naših zasluga darovao nas je i povjerio u svetom krštenju svome Sinu, našemu Otkupitelju. On je dobri pastir, koji nas pase. On je kruh života, izvor žive vode (krsta i euharistije). Stoga pođimo k Isusu, dobrom pastiru! »Tebi je, Gospodine, prepušten siromah (to smo mi), ti pomažeš brzo siroti« (na stepenicama). »Pjevajte nebesa, raduj se zemljo, jer Gospodin utješi svoj

puk i smilova se svojim bijednima« (poslanica). Smilovao se svojemu puku u sakramentima krsta, pokore i euharistije. »Gospodin je tvrđava moja, utočište moje i izbavitelj moj, u njega se uzdam« (prikazanje).

2. »Ja sam svijetlo svijeta (sunce). Tko ide za mnom, ne će hodati u tami, nego će imati svijetlo života.« Kako su nesretni oni, koji po krštenju još nijesu došli k Isusu! Kako su nesretni, koji su poslije krštenja ostavili svijetlo, Krista, svojim grešnim životom! Oni hodaju u tmini, u noći, kao Židovi iz današnjeg evanđelja, koji su ostavili svijetlo. Oni ne mogu podnijeti svijetla i htjeli bi ga ugasiti. »Ali još nije došao njegov čas!« Svijetlo se sve više udaljuje od njih. Oni hodaju u tmini. Još kratko vrijeme, i oni će u svojoj zaslijepljenosti zatražiti od poganskog namjesnika, da mogu svoga Mesiju razapeti na križ. Pred poganskim sucem i pred cijelim svijetom zabacit će onoga, za kojim su živo čeznuli njihovi pređi, koga su proroci navijestili i prorekli prije mnogo stoljeća; zabacit će onoga, na koga se odnosio sav njihov vjerski život, obredi i žrtve u jeruzalemskom hramu. »Ne ćemo ovoga nego Barabu! — A što hoćete da učinim s tim, što ga zovete kraljem židovskim? — I oni su vikali: Raspni ga, raspni! Krv njegova na nas i na djecu našu!« »Oni hodaju u tmini«, u zaslijepljenosti.

Sveti Pavao piše: »Ja im svjedočim, da imadu revnost za Boga, ali ne po pravom razumijevanju. Jer ne poznajući pravde Božje i tražeći da svoju pravdu (svoje djelovanje i nastojanje) postave, nisu se pokorili pravdi Božjoj«, koju dobivamo po vjeri u Isusa Krista i po djelima, koja činimo radi vjere u Isusa (Rim. 10, 2). »Što je tražio Izrael, ono nije zadobio: samo izabrani su zadobili, a ostali su otvrdnuli, kao što je napisano: dade im Bog duha ukočenosti: oči da ne vide i uši da ne čuju, sve do današnjega dana« (Rim. 11, 7). Ima li veće nesreće za koji narod, za čovječanstvo, za dušu, od ove duhovne zaslijepljenosti? Da ne gledamo više Boga, da ne gledamo više Krista, svijetlo, da hodamo u tami! Oholost i pouzdanje u vlastitu pravdu i djela, pouzdanje u vjernost prema Mojsijevu zakonu zaslijepilo je Izraelce. Nijesu vidjeli svijetlo, sunce; nijesu vidjeli Krista!

3. »Ja sam svijetlo svijeta!« Izrael je prezreo svijetlo i ono je došlo k nama, koji smo pozvani između pogana. Po svetom krstu, po pripadnosti Kristu i svetoj Crkvi »izbavio nas je od tamne vlasti i premjestio u kraljevstvo svojega ljubeznoga Sina; u njemu imamo otkup, oproštenje grijeha. I on je glava tijela Crkve, ta on je prvenac, prvorođeni od mrtvih« (Kol. 1, 13 sl.). S njime smo združeni i živo povezani. »Ja sam svijetlo svijeta«, sunce istine i pravde (svetosti).

Da li hodamo u svijetlu? Nije dosta što smo pokršteni! Mi moramo i živjeti po svetom krstu. U svome životu moramo bez prestanka govoriti: abrenuntio — odričem se svega, što se Bogu protivi ili nije za njega, i vjerujem: u Boga, u Krista, u svetu Crkvu, u uskrsnuće od mrtvih i u vječni život. Zato što vjerujem, zato ljubim Boga i njegov zakon svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom. A koji je siguran znak, da hodam u svijetlu? »Koji govori, da je u svijetlu, a mrzi na brata svojega, još je dosada u tami. Tko ljubi brata (bližnjega) svojega, u svijetlu ostaje i sablazni u njemu nema. A koji mrzi na brata svojega, u tami je, i u tami hoda, i ne zna kuda ide, jer mu tama zaslijepi oči« (Iv. 2, 9 sl.). Kad budemo danas primili svetu pričest, priznajmo zahvalno: »Gospodin je moj pastir, i ničim ne oskudijevam, on me odmara na zelenom pašnjaku; on me vodi na tihu vodu i krijepi moju dušu« (pričesna).

Molitva.

Molimo, Gospodine, da po tvojoj milosti naša pobožnost bude djelotvornom, jer će nam tek tada koristiti naš post, kad bude prijatan tebi.

Bože, koji se onima, što se u te ufaju, radije smiluješ nego da se na nje ljutiš, daj, da dostojno oplakujemo zlo, koje počinismo, te uzmognemo zadobiti milost tvoje utjehe. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

III. TEMPUS PASSIONIS — DOBA MUKE.

Uvod.

Počinje novo doba korizmenog vremena. Od sedamdesetnice nastojali smo da očistimo i posvetimo svoje biće i da kreposno živimo. To je bila svrha liturgije u ovo sedam tjedana: Da obuzdamo sjetila i strasti, da se odričemo, da postimo, molimo i da dijelimo milostinju te budemo spremniji za ono veliko, čime ćemo se odsad baviti. »Blago čistima u srcu, jer će vidjeti Boga«, božanske i uzvišene događaje, koje ćemo gledati u ove dvije sedmice prije Uskrsa.

Od današnjega dana promatrat ćemo samo i u prvom redu smrt i uskrsnuće Gospodina Isusa Krista. Slaveći otajstva muke i smrti Kristove treba da se potresemo i skrušimo. To je najbitniji zadatak ovog vremena, jer ćemo na taj način postati dionici onih uzvišenih dobara, koja nam se u punoj mjeri pružaju.

U središtu liturgije nalazi se sveti križ. Sada treba da cijenimo, da razumijemo i ljubimo križ, kako ga je Spasitelj ljubio. Jer s križa dolazi spas cijelom čovječanstvu. Sa drveta u raju došla je s mrt, a s drveta križa dobivamo život. Na drvetu u raju pobijedio je sotona čovjeka, a po drvetu križa bio je pobijeđen po Kristu Gospodinu našem (predslovlje sv. križa). Ali ne samo da moramo ljubiti križ Kristov, nego štoviše, u križu Kristovu treba da razumijemo, cijenimo i ljubimo svoj križ, muke i gorčine života! To je sada naša zadaća. »Ako tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe, uzme svoj križ i slijedi me. Tko hoće da spasi svoj život, izgubit će ga; a tko izgubi svoj život radi mene, naći će ga« (Mat. 16, 24). »Sve ovisi o križu i o tom, kako ćemo umrijeti; nema nam drugoga puta k životu i k pravom unutarnjem miru, osim puta svetoga križa i svagdanjega trapljenja samoga sebe. I što je tko više umro sebi, to više počinje živjeti Bogu. Da je bilo što bolje i korisnije za spasenje ljudsko, nego što je trpljenje, Krist bi svakako riječju i primjerom bio to pokazao« (Nasljeduj Krista, II. knjiga 12. poglavlje).

Sveta Misa Gluhe nedjelje.

1. S današnjom nedjeljom sve više promatramo Krista u muci i smrti na križu. Crkva se uživljava u njegovu muku i smrt i nastoji, da s njime ćuti i osjeća. Ona sakriva svoj nakit, križeve i slike; kod službe svete Mise izostavlja svaki »Slavaocu«. U brevijaru (časoslovu) prekida neprekidno čitanje odlomaka iz Mojsijevih knjiga Svetoga Pisma, i umjesto njih se pojavljuje prorok Jeremija, uzor trpećeg Spasitelja. »Izbavi me iz ždrijela lavljega«, ovako neprestano moli i vapi sveta Crkva. Ona s ljubavlju proživljava muku i smrt Spasiteljevu. Takvim duševnim stanjem treba razumjeti i proživjeti misnu liturgiju Gluhe nedjelje i Velikog tjedna.

Ulaz nam već pokazuje Krista, Velikog svećenika, na podnožju Kalvarije; mi smo svjedoci njegove vruće molitve i njegove duboke potištenosti: »Sudi mi, Bože, i vodi parbu moju protiv bezbožnog naroda«, koji me želi upropastiti. Ali mi nismo samo svjedoci Kristove borbe, mi se, štoviše, osjećamo jedno s njime, mi se zajedno sa cijelom njegovom Crkvom identificiramo (poistovjetujemo) s njime; njegova tjeskoba naša je tjeskoba, njegova molitva naša je molitva. »Gospodine, smiluj se!« snažan je vapaj Krista i njegove Crkve, koji se zajedno s molitvom diže prema nebu.

2. Krist nastupa teški put svoje žrtve. On ne stupa pred Boga, kao Veliki svećenik Staroga Zavjeta, s krvi životinja, s tuđom krvi, nego u veliko-svećeničkom uresu svoje vlastite krvi, koju je do posljednje kapi prolio. On žrtvuje sebe, kao neokaljani i sveti žrtveni dar, kao žrtvu, koja je izmirila Oca s ljudima, i stvorila novo ljudstvo. Njegov je put težak, put muke i duševne tjeskobe. U ovoj tjeskobi moli Spasitelj, a s njime molimo i mi dirljive riječi zavlake i na stepenicama: »Gospodine, izbavi me od mojih neprijatelja!« A u evanđelju čitamo, kako su ga opkolili, kako ga potvaraju i pogrđuju; već su »podigli i kamenje, da ga bace na njega«. »A Isus se

sakri i izađe iz hrama.« To je bio znamenit događaj. Krist ostavlja sinagogu, koja je prezrela i odbacila njegovu ličnost i njegov nauk, i dolazi k Crkvi Novoga Zavjeta. Ona sluša njegove riječi i zato je postala dionicom njegova života: »Tko održi moju riječ, ne će umrijeti nikada!« Sveta Crkva, mi koji ju sačinjavamo, držat ćemo njegovu riječ, a tu svoju odluku potvrdit ćemo u iskrenom »Credo — vjerujem«. Hoću da živim prema onome, što vjerujem. »Dopusti sluzi svome, da živi i drži riječi (zapovijedi) tvoje« (prikazanje).

3. Sada će na našem žrtveniku obnoviti zbiljski, i ako na nekrvni i otajstven način, svoju smrt. Pođimo za njim. Pratimo ga na putu na Kalvariju, ako i ne više povijesno, a ono ipak zbiljski na otajstven način. Primimo ga i pozdravimo radosna srca, kao svoj čisti, sveti i neokaljani žrtveni prinos, koji ćemo prikazati Bogu mjesto sebe, kao žrtvu hvale, klanjanja, prošnje i zadovoljštine. Ali učinimo i mi svoje. Nemojmo da se samo on Ocu žrtvuje. Po njegovu primjeru pođimo i mi u smrt i s »vlastitom krvlju uđimo u svetinju« pred lice Božje. Kao što nestane substancije (biti) kruha i vina, tako treba da i u nama prestane stari čovjek, jer smo s Kristom jedna žrtva. Obucimo novoga čovjeka, koji će živjeti samo za Boga. Mi smo žrtvovani, pripadamo Bogu, uzdignuti smo u Božji svijet; s Kristom razapeti mrtvi smo grijehu i svakoj nepravdi. Kao novi ljudi ostavit ćemo svetu Misu. Po Kristu smo stupili s Bogom u tijesnu vezu. Radosna srca i s pouzdanjem djeteta molili smo s Kristom svoj Očenaš, izljev djetinje ljubavi i pouzdanja prema Ocu. »Kruh naš svagdanji daj nam danas.« Kako nam ne bi bio Bog milostiv u ovim svečanim časovima, kad smo mu se u Kristovoj žrtvi tako približili. U svojoj očinskoj dobroti dao nam je Bog svoga jedinorođenoga Sina, zalog svoga prijateljstva i očinske ljubavi, izvor svake dobrote, a u njemu svoj božanski život. »Ovo je tijelo moje, ovo je krv moja. Ovo činite na moj spomen« (pričesna). Pouzdano se nadamo, da će se na nama ispuniti riječi evanđelja: »Tko održi moju riječ, ne će umrijeti nikada.«

Gluha nedjelja.

Veliki svećenik.

»Judica me — Sudi mi, Bože, i vodi moju parbu protiv bezbožnog naroda, izbavi me od nepravednih i lukavih ljudi, jer ti si, Bože, krepost moja« (ulaz). »Izbavi me od mojih neprijatelja, Gospodine. Napadali su na me od moje mladosti. Na mojim leđima kovali su grešnici, produžiše svoje nepravde, no pravedni Bog skrši šije grešnicima« (zavlaka). Ovim vapajem čita sveta Crkva misli svoga božanskog Zaručnika. Ona duboko osjeća njegovu tjeskobu i njegovu muku. On se nalazi upravo pred svojom velikom mukom; već je izručen vlasti svojih neprijatelja.

1. »Braćo! Krist kao veliki svećenik budućih dobara dođe po većem i savršenijem šatoru (s neba), niti s krvlju jaraca ni junaca (kao Veliki svećenik Staroga Zavjeta) nego vlastitom krvlju uđe jedamput u svetište« nebesko i (na križu) steče vječni otkup, koji uvijek traje i koji je uvijek djelotvoran. Životinjske žrtve Staroga Zavjeta nisu mogle pribaviti oproštenje grijeha, ali Kristova krv »čisti našu savjest od mrtvih djela (od grijeha), da služimo živom Bogu. I zato je posrednik Novoga Zavjeta, da po smrti, koju je podnio za otkup učinjenih prestupaka u prvom Zavjetu, prime obećanu vječnu baštinu oni, koji su pozvani u Isusu Kristu Gospodinu našem« (poslanica). Isus je s vlastitom krvlju ušao u nebesku svetinju. Drukčije Veliki svećenik Staroga Zavjeta na dan pomirenja. On je uzeo tuđu krv, krv žrtvenih životinja i unio je u zemaljsku svetinju jeruzalemskog hrama. Veliki svećenik Staroga Zavjeta nije ništa trpio, kad je žrtvovao. Isus je naprotiv sve žrtvovao do posljednje kapi krvi. Beskrajno se ponizio. Podnio je nepravdu, trpio je i na tijelu i na duši: u Maslinskom vrtu, kod stupa bičevanja, na križnom putu i na samom križu. Žrtvovao se zato, da nas, svoje sljedbenike, otkupi i da nama, izabranima, osigura vječnu baštinu.

2. »Tada pograbiše kamenje, da bace na njega, ali se Isus sakri i iziđe iz hrama« (evanđelje). Nisu mu

mogli ništa na žao učiniti, jer je on jači. Budući da su ga mrzili, iskrivili su njegove riječi. A on im je govorio: »Ja znam Oca i držim njegovu riječ. Abraham, vaš otac, obradova se, da vidi moj dan; i vidio ga je (u duhu) i radovao se!« To je do skrajnosti razbijesnilo njegove protivnike: »Još nemaš ni pedeset godina i vidio si Abrahama?« Isus im odgovori: »Prije nego je Abraham postao, ja jesam!« Tada pograbiše kamenje, da bace na njega, ali protiv njegove volje nisu mu mogli ništa nauditi. Isus je izišao iz hrama. Ako će ga kasnije ipak uhvatiti, osuditi i ubiti, to će biti samo zato, jer je on tako htio. On je dragovoljno pošao na svoju muku i smrt. »Bio je žrtvovan, jer je sam htio« (Izaija 53, 7). Krist je imao potpunu vlast nad voljom i namislima svojih neprijatelja. On je odredio čas, način i trajanje svoje muke. U slaboći, u porazu na križu, ostaje on nesavladivo jaki pobjednik. »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine« (Luka 23, 34). »Tko će me od vas okriviti za grijeh?« (evanđelje). Krist je kao jaki, kao pobjednik pošao na svoju muku, i kao pobjednik se iz nje vratio!

3. Ono što u Gospodinovoj muci i na križu gledamo, nije obična žrtva: to je žrtva Boga i čovjeka Krista, koji trpi radi ljudske strasti i zlobe. Tu nema ni traga buci zemaljskog mučeništva, ni traga hvastavoj svijesti junaštva, isticanja i uveličavanja; tu nema senzacije, ljudskog prezira, mržnje, tu nema grčevitog proživljavanja i trpljenja, koje čini dušu bešćutnom za vanjske utiske. Tu gledamo samo, kako ljubav Otkupiteljeva Srca mirno pobjeđuje ljudsku strast, slaboću i zaslijepljenost. Ljubav se Spasiteljeva izlila na nas: »Oče, oprosti im!«

»Vlastitom je krvlju ušao u svetinju.« Na to ga je potakla njegova božanska, iskrena i silna ljubav prema našim dušama. Danas Crkva zastire križ. Zar možda nismo više dostojni da ga gledamo? Zar smo možda i mi njegovi neprijatelji, te na njegovu ljubav, njegova čudesa, njegovu krv uzvraćamo kamenjem? Radi duša svoje braće on se od silne tjeskobe krvlju znojio. Radi njih bio je trnjem okrunjen i razapet, a mi ostajemo bešćutni nad bijedom svojih bližnjih! Što

činimo mi za dušu svoga bližnjega? Kad se za bližnjega malo pomolimo, kad mu reknemo koju utješnu riječ, kad načinimo par koračaja do bolesnika, kad koga preporučimo, tada mislimo, da smo sve učinili. A on? On je podnio grozno bičevanje, nosio je teški križ i pretrpio je trnovu krunu. A mi se brinemo samo za tijelo, kao da nam je ono prvo i posljednje. Htjeli bismo, da nam je glava uvijek ovjenčana ružom i lovorikom, a čim moramo da ponesemo i samo komadićak njegova križa, već se osjećamo nesretnima i nezadovoljnima. Zar smo mu onda još prijatelji? Nijesmo li mnogo više njegovi protivnici? On je živio samo za Boga i za druge, za nas grešnike i za mene, a mi živimo sebi, svojim željama i strastima!

Krist i njegovi vjernici jedno su. Oni treba da idu istim putem, putem muke, ne samo u liturgijskoj slavi, u svečanostima, nego i u dnevnom životu, u krutoj zbilji života. Krist je tražio muku. Dragovoljno ju je izabrao! U tom se očitovao njegov Duh, njegov nauk! On se nije plašio neprilika u životu. Krist je trpljenje učinio korisnim. Ono nas otkida od zemaljskog i vremenitog i uzdiže k Bogu.

Sada je vrijeme da počnemo cijeniti i štovati muku i križ. U križu i muci jest naš spas.

M o l i t v a.

Molimo, svemogući Bože, obitelj svoju blago pogledaj, da se po tvojem daru upravlja u tijelu i tvojom zaštitom čuva u duši. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da vazda i svagdje zahvaljujemo tebi, Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože: jer ti si naredio spasenje ljudskoga roda na drvetu križa, da odanle uskrsne život, odakle je proizašla smrt, te onaj, koji je na drvetu iznio pobjedu, na drvetu bude i svladan po Kristu Gospodinu našem. (predslovlje svetoga križa.)

Ponedjeljak iza Gluhe nedjelje.

S K r i s t o m r a z a p e t i !

Danas nas Gospodin usrdno poziva, da budemo dionici njegove muke, te tako »u tijelu svome dovršimo nedostatak nevolja Kristovih« (Kol. 1, 24). Zato nas danas sveta liturgija vodi u crkvu svetoga mučenika Krisogona: s njime, po njegovu duhu bit ćemo dionici muke našega Spasitelja.

1. »B o g a t a š e o t p u š t a p r a z n e« (Luka 1, 53). To su oni o kojima govori evanđelje. Oni znaju za Gospodina, jer su mnogo o njemu čuli, i oni su se zanimali za njega, ali ga ne trebaju. On nema što da im dade. Oni mogu i bez njega sretno živjeti. Štoviše, on im smeta, i trn im je u oku, jer ih kara. A budući da prema Kristu ne može nitko da zauzme neutralan stav, zato su oni protiv njega i mrze na njega. Veliki svećenici i farizeji, oni bogataši, poslali su već danas svoje ljude, da uhvate i upropaste toga mrskog čovjeka. A on im reče: »Još sam s vama malo vremena, pa idem k onomu, koji me je poslao. Tražit ćete me i ne ćete me naći, i gdje sam ja, vi ne možete doći.« To je ona strašna osuda nad bogatašima. Oni će ipak još jednom trebati njega, njegovu pomoć: u svojoj će ga nevolji tražiti i željeti: ali »ne ćete me naći!« Vječno će biti rastavljeni od njega: »Gdje sam ja, vi ne možete doći!« »Ne poznajem vas« (Mat. 25, 12). »Gladne napuni dobara, a bogataše otpušta prazne« (Luka 1, 53): to je temeljni zakon kod dijeljenja kršćanskih milosti.

2. »G l a d n e n a p u n i d o b a r a« (Luka 1, 53). Gospodin ostavlja bogataše, Židove, i ide k poganima. Gospodin poziva Ninivljane (poslanica). Prorok Jona došao je k njima da propovijeda pokoru. »Još četrdeset dana i Niniva će biti porušena ... a Ninivljani povjeruju Bogu i odrede post i obuku kostrijet od najvećega do najmanjega. A sazna za stvar i ninivski kralj, koji sađe sa svog prijestolja, skine svoju haljinu i obučen u kostrijet sjede u pepeo.« I naredi kralj, da poste i ljudi i žovotinje, i »neka se pokriju kostrijetom, i jakim glasom zazivaju Gospodina«. Pogani su žeđali za Bogom. Povjerovali su tuđincu, koji im je propovijedao pokoru i poslušali su ga. »I Gospodin se smilova svome puku!« To je veliki

simbol! Mi smo oni pogani Ninivljani, koji žeđaju i žude za Bogom. Gospodin i nas poziva da činimo pokoru. Vjerujmo, činimo pokoru i ostanimo uz njega. To nasljedovanje Krista ne sastoji se možda u krasnom razmatranju, u mnogim molitvama i odlukama, nego u praktičnom, svagdanjem životu, da budemo poslušni, zadovoljni, strpljivi u trpljenju, da se odričemo i mrtvimo. To je smisao liturgije današnje svete Mise: da budemo dionici muke našega Spasitelja, da s njime budemo razapeti, i to ne mrzovoljasto ili jer smo na to prisiljeni, nego iz straha, da ne izgubimo vječno spasenje. Gospodin traži takove, koji živo žele da budu dionici njegove muke, koji smatraju križ i svoje razapinjanje na križ kao veliko dobro i koji za njim iskreno teže. On traži potpune ljude, odvažne i snažne, kakav je bio i sveti Krisogon. Duh svetoga krsta, duh kršćanstva je želja za mučeništvom, želja da budemo s Kristom razapeti.

3. U svetištu mučenika Krisogona, u svetoj Misi odlučimo se za teški put križa, da tako postanemo dionici Kristove muke. Pomoći ćemo mu poput Šimuna Cirenca nositi križ. Uz njega ćemo biti, kad »ga neprijatelji cijeli dan gaze i na njega navaljuju« (ulaz). Odvažno se stavimo uz našega Gospodina i Spasitelja, da nas s njime bičuju, da nas s njime pred cijelim svijetom nevine osude, da nas s njime usporede s najgorim zločincima i da s njime slušamo grozni poklik: »Raspni ga!« To je put kršćanina, na koji se kod žrtve svete Mise svaki dan iznova odlučuje. »Smiluj mi se, Gospodine, jer me gaze, cijeli dan navaljuje na me neprijatelj« (ulaz). Ovako moli Isus u svojoj muci, ovako moli Crkva, a s njom molimo i mi. Gospodin nam daje jakost, da s njime pijemo čašu muke. »Gospodin nad vojskama, on je Kralj slave« (pričesna).

»Sada imade Isus mnogo onih, koji ljube njegovo nebesko kraljevstvo, ali malo onih, koji bi nosili njegov križ. Mnogo ih imade, koji žele utjehu, a malo ih je, koji žele nevolje. Svi se žele s njim radovati, a malo ih hoće za nj što podnijeti. Mnogi idu za Isusom do lomljenja kruha, ali malo tko ide da s njim pije čašu muke. Mnogi se dive njegovim čudesima, a malo tko slijedi sramotu križa« (Nasljeduj Krista, II. knjiga, 11. pogl.).

Molitva.

Posveti, molimo, Gospodine, naše postove, i blagostivo nam daruj oproštenje sviju krivica.

Podaj, molimo, Gospodine, puku svome zdravlje duše i tijela, da prianjajući uz dobra djela zasluži uvijek tvoju zaštitu i obranu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza Gluhe nedjelje.

Danijel u jami lavskoj.

Danas idemo na službu Božju u svetište mučenika Cirijaka. On je nosio utjehu i pomoć Danijelu Novoga Zavjeta, čiji su udovi, kršćani, bili utamničeni, kao što je nekoć Habakuk donio hranu Danijelu u jami lavskoj u Babilonu.

1. Danijel u jami lavskoj slika je Krista, koji je od svojih zemljaka i braće u Galileji doživio samo nevjeru i poruğu. U Jeruzalemu se ozbiljno spremaju da ga ubiju. Mnogi govore za njega: Dobar je, a drugi su govorili: Nije, nego zavodi narod (evanđelje). Još nekoliko dana, i oni će tražiti lažna svjedočanstva na njega, povesti ga do Ane i Kaife, predati poganima, tražit će njegovu osudu i uzbunit će narod, da viče: »Raspni ga!« Eto slike Danijela u jami lavskoj! Sada će postići svoj cilj. Sada će ga moći ukloniti s puta. Oni žele da mu se osvete, i ne će mirovati, dok ne bude visio na križu. Već stoje oko križa i naslađuju se na poniženju i mukama mrskog protivnika. Oni mu se rugaju, klimaju glavom i govore: »Ti, koji hram razvaljuješ, i za tri dana opet sagrađuješ, pomozi sam sebi, ako si Sin Božji, siđi s križa!« »Drugima je pomogao, a sebi ne može pomoći. Ako je kralj Izraelski, neka siđe s križa, pa ćemo mu vjerovati.« To je onaj nevini Danijel u jami lavskoj! On je umro i njegovo su tijelo položili u grob, a kod groba postavili stražu i zapečatili grob; lavovi koji čuvaju svoj plijen! »Vodi moju parbu, Gospodine, izbavi me od nepravednih i lukavih ljudi« (na stepenicama).

2. Danijel je bio na čudesan način izbavljen. Gladni lavovi nijesu ni takli slugu Božjega Danijela.

Neprijatelji su mislili, da su Isusa uništili. Ali Bog je postidio njihove nakane i misli! Treći dan je ubijeni i pobijeđeni slavno uskrsnuo od mrtvih i uništio sve osnove svojih neprijatelja. On je osnovao svoje kraljevstvo i poslao svoje apostole. Svi narodi će se njemu klanjati, vjerovat će u njega i u njegov nauk, pred njim će padati ničice, njemu će se moliti, klanjati se i služiti. Nebrojeni sljedbenici ostavit će oca i majku, odreći će se zamaljske ljubavi i zajednice, i izabrat će život mrtvenja i odricanja, život napornog rada oko spasavanja duša, sve će ostaviti, da služe njemu, Kralju duša i srdaca. »Poništio je sam sebe. Zato ga Bog uzvisi i dade mu ime, koje je nad svakim imenom, da se na Isusovo ime prigne svako koljeno onih, koji su na nebu, na zemlji i pod zemljom, i svaki jezik prizna, da je Gospodin Isus Krist u slavi Boga Oca« (Filip 2, 6 sl.). »A kralj dođe sedmi dan, da plače za Danijelom i dođe k jami i pogleda unutra: i gle! Danijel sjedi među lavovima. Tada kralj povika iza glasa: Velik si, Gospodine Bože Danijelov! I izvadi ga iz jame lavske. A one koji bijahu uzrokom njegove propasti, baci u jamu, i bijahu u čas proždrti pred njim. Tada kralj reče: Svi, koji stanuju po svoj zemlji, neka se boje Boga Danijelova: jer on je Spasitelj, koji čini znamenja i čudesa na zemlji: koji izbavi Danijela iz jame lavske.« Pobijedio je Krist, koji je bačen u jamu, koji je predan na smrt! On živi i slavi slavlje po svojem svetom križu i po svojoj muci! »Neka se u te, Gospodine, uzdaju svi, koji znadu ime tvoje, jer ne napuštaš one, koji te zazivlju. Pjevajte Gospodinu, koji stanujete na Sionu (u svetoj Crkvi), jer ne zaboravlja molitve ubogih« (prikazanje).

3. Danijel u jami lavskoj slika je Krista Spasitelja, koji je bio oklevetan, omražen i predan u ruke svojih neprijatelja! Neprijatelji su mrzili, proganjali i klevetali njegovu ličnost, njegov nauk, njegove zapovijedi i ćudoredne zahtjeve; njegovu Crkvu i njezinu glavu, njezine biskupe i svećenike, njezine pouke i zahtjeve, njezinu povijest i njezine članove. Tako mora da bude. Danijel u jami lavskoj! Ta je slika prvim kršćanima u katakombama objasnila tajnu Krista i njegove vojujuće, trpeće i progonjene Crkve. Zašto da se, dakle, sablaznimo nad

Danijelom u jami lavskoj, nad Kristom i njegovom Crkvom, koja je progonjena i omražena? »Zar nije trebalo, da Krist to pretrpi i tako uđe u svoju slavu?« (Luka 24, 26).

»Iziđi odavle i pođi u Judeju, rugaju mu se njegova braća, t. j. rođaci Isusovi u Nazaretu, da i tvoji učenici vide tvoja djela, koja činiš. Jer nitko ne čini tajno što, ako sam traži da bude poznat, ako to činiš, objavi se svijetu.« Tijelo i put, zemaljski čovjek ovako prosuđuje Krista i njegovo djelo. Rugaju mu se i potsmijevaju i krivo tumače njegova djela. I to su oni od roda, srodnici! S božanskom nadmoći odgovara im Isus: »Vrijeme moje još nije došlo, a vaše je vrijeme zgodno vazda!« Oni drže da Gospodin teži za zemaljskom vlašću i častima, ali on uistinu traži put poniženja. Kasnije će on biti i uzvišen i proslavljen. Sveti Augustin veli: »U visini je domovina, a put do nje ponizan i nizak. Preobraženi život Isusa Krista je domovina, a put u domovinu je Kristova smrt. Kristovo je vladanje uz desnu Očevu domovina, a Kristova muka je put u domovinu.«

»Vrijeme moje još nije došlo!« Ovako ćemo govoriti i mi, Kristovi udovi. Ako nas budu mamili ljubitelji ovoga svijeta, odgovorit ćemo: »Vrijeme moje još nije došlo!« Jer »umrijeste, i vaš je život s Kristom sakriven u Bogu« (Kol. 3, 3). Kada će nadoći naše vrijeme? Kad se pojavi Krist, vaš život, tada ćete se i vi pojaviti s njim u slavi« (Kol. 3, 3). To će biti naše vrijeme.

Slijedimo ga danas rado na njegovu putu poniženja i križa. »Njegovo« je vrijeme došlo o Uskrsu. I »naše« će vrijeme doći u vječnom, u blaženom Uskrsu preobraženja. »Neka se u te, Gospodine, uzdaju svi, koji znadu ime tvoje, jer ne napuštaš onih, koji te zazivlju.«

Molitva.

Molimo te, Gospodine, da ti budu prijatni naši postovi i da njima okajemo grijehe naše i postanemo dostojnima tvoje milosti, te nas dovedi do vječne okrepe.

Daj nam, molimo, Gospodine, ustrajno službovanje u tvojoj volji, da se u naše dane puk, koji tebi služi, sve više

množi i zaslugama i brojem. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza Gluhe nedjelje.

Ovce Kristove.

U crkvi svetog Marcela, pape i mučenika, sudjelovat ćemo danas duhom skrutiniju, t. j. ispitu krštenika o zapovijedima Božjim, koje su im prije četrnaest dana bile predane, da ih napamet nauče i po njima žive. Danas se i mi ispitajmo, kako obdržajemo, što smo na krštenju obećali.

1. »Moje ovce slušaju moj glas, i idu za mnom« (evanđelje). Krist je dobri Pastir, a sveta je Crkva stado. Ona sluša njegov glas. Već kroz dvije tisuće godine čini samo ono, što je on naredio i naložio. On je naredio: »Idite i naučavajte sve narode krsteći ih u ime Oca ...« Crkva savjesno izvršuje njegovu naredbu. Jednom je Krist rekao: »Ovo je tijelo moje, ovo je kalež krvi moje, to činite na moj spomen!« I Crkva slavi bez prekida, živom vjerom i velikim poštovanjem spomen svete euharistije. Ponizno i poslušno sluša ona njegove riječi iz ustiju apostola, njegov nauk, njegove opomene u evanđelju: »Ovce moje slušaju glas moj!« Po svetom krstu i mi smo članovi ove Crkve. Zato joj se posve pridružimo. U njoj i s njom slušajmo Isusov »glas i idimo za njim«. Dobro se ispitajmo, da li u svemu slušamo njegov glas, da li u svemu gledamo njegovu volju, da li vršimo njegovu zapovijed, da li se ne vladamo po duhu, nazorima, sudu i načelima naravnog čovjeka, ovoga svijeta, ili po željama puti i strasti? »Moje ovce slušaju moj glas, i idu za mnom.«

2. »I ja poznajem njih« (svoje ovce). On poznaje svoje krštenike, svoje ovčice. On ih motri, on se brine za njih, da ih ne izgubi, da imaju vječni život. »Nitko ih ne će oteti iz moje ruke!« Toliko smo po svetom krstu prirasli njegovu srcu! Što sve nije učinio, da nas primi u svoje stado! Koliko napora, poniženja, koliko žrtava! I život je svoj morao položiti, da nam ga u svetom krstu uzmogne dati: »Ja im dajem vječni život.« »I ja poznajem njih.« Ja ih ljubim i za njih dajem svoje za-

sluge, svoju zadovoljštinu, svoju krv i svoje tijelo. »Izbavitelj si moj od ljutih neprijatelja, uzdignut ćeš me nad one, koji nasrću na mene, oslobodit ćeš me od čovjeka nepravedna. Ljubim te, Gospodine, kreposti moja, utočište moje i tvrđavo moja i spasitelju moj« (ulaz). »Slavit ću te, Gospodine, jer si me primio (među svoje ovčice) i nisi dao, da se neprijatelji moji vesele nada mnom« (na stepenicama).

3. Današnji je dan dan ozbiljnog ispitivanja. »Moje ovce slušaju moj glas.« »Ovce su Kristove, koji vjeruju u njega; ovce su Kristove, koji slijede njega, pastira; ovce su Kristove, koji ne odbijaju Otkupitelja, koji ulaze na vrata u ovčinjak, koji izlaze i nalaze pašu: oni će imati život vječni. Gle, to je njihova paša. Unišli su po vjeri (po svetom krstu), a izići će poslije smrti. Kao što smo unišli po vjeri, tako treba da po vjeri izađemo iz tijela, pa ćemo naći nebesku pašu. Naći ćemo dobru pašu, život vječni!« (sveti Augustin). Da li smo i mi od njegovih ovaca? Slušamo li njegovu riječ. U poslanici današnje svete Mise govori krštenicima i nama: »Ja sam Gospodin Bog vaš. Ne pogrdi Ime svojega Boga. Ja sam Gospodin: Ne lažite, i nitko da ne vara svoga bližnjega. Ja sam Gospodin: Ne čini nepravde i ne sudi krivo. Ja sam Gospodin: Opslužujte moje zakone, jer ja sam Gospodin Bog vaš.« »Ne gledajte tko je siromah (da s njim nepravedno postupaš) i ne obaziri se na lice mogućnika. Sudi pravo svojemu bližnjemu. Ne budi klevetnik ni opadač u puku. Ne mrzi svoga brata u svojem srcu, nego ga javno pokaraj, da nemaš grijeha poradi njega. Ljubi prijatelja svoga kao samoga sebe. Opslužujte zakone moje, jer ja sam Gospodin Bog vaš.«

Dan je to iskrene zahvale: »Ja poznajem njih, i ja im dajem vječni život« u zajednici stada Kristova, svete Crkve i njezinih sakramenata, izvora milosti, a osobito u svetoj pričesti. »Pristupam k tvome žrtveniku, Gospodine, da kazujem sva divna djela tvoja«, djela tvoje mudrosti, dobrote i ljubavi (pričesna).

Dan svetoga straha na temelju onoga, što nam sveto evanđelje priča o Židovima: Gledali su ga, slušali njegove riječi i promatrali njegova čudesna djela, njegovu svetost, njegovu

krepost i uvjerili se, da na njemu nema grijeha, a ipak nisu htjeli vjerovati, nego su ga odbili. I mi možemo zlorabiti milost i izgubiti vjeru. »Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne« (1. Kor. 10, 12). Gospodine, očuvaj nas od zla da zlorabimo tvoju milost, očuvaj nas od zaslijepljenosti i nevjere! Daj, da u svako vrijeme i uvijek slušamo tvoj glas i da za tobom idemo!

Molitva.

Posveti, Gospodine, ovaj post i milosrdno rasvijetli srca tvojih vjernih pa, kao što si im dao revnost u pobožnosti, tako ih sada milosrdno usliši.

Čuj naše molbe, svemogući Bože, i daj učinak običajnog milosrđa onima, kojima darivaš pouzdanje u nadu tvoje dobrote. Po Kristu Gospodin našem. Amen.

Četvrtak iza Gluhe nedjelje.

Oprošteni su ti grijesi.

Danas slavimo svetu Misu u crkvi svetog Apolinara, biskupa i mučenika. Budimo danas ona raskajana grešnica iz evanđelja, koja do nogu Spasiteljevih plače i ispovijeda svoje grijehe.

1. »U ono vrijeme neki od farizeja pozove Isusa, da bi s njim jeo. I kad uđe u kuću farizejevu sjede za stol. I žena, koja je bila poznata grešnica u gradu, doznala je, da je za stolom u farizejevoj kući.« Ona je morala k njemu, jer joj savjest nije dala mira. Bez poziva i bez prijave stupila je u dvoranu. Na očigled sviju bacila se ničice pred Gospodinom i »suzama je prala njegove noge i otirala ih kosom svoje glave, te mu je cjelivala noge i mazala ih pomašću. A farizej, koji ga pozva, vidjevši pomisli u sebi: Kad bi ovaj bio prorok, zaista bi znao, tko i kakva je žena, koja ga dotiče, da je grešnica.« Gospodin je poznavao misli svoga domaćina, zato mu reče: »Neki je vjerovnik imao dva dužnika: jedan je od njih bio dužan pet stotina dinara, a drugi pedeset.

On oprosti obojici, jer nijesu imali, odakle bi vratili. Koji će ga od dvojice više ljubiti? Šimun odgovori: Držim onaj, kojemu je više oprostio. On mu reče: Pravo si sudio! I okrenut ženi reče Šimunu: Vidiš li ovu ženu? Uđoh u tvoju kuću, ti mi nijesi dao vode za noge, a ona je suzama nakvasila moje noge i osušila ih svojom kosom. Ti mi nijesi dao cjelova, a ona, otkad uđe, nije prestala cjelivati mojih nogu. Ti mi nijesi glave pomazao uljem, a ona mi je pomazala dragocjenom pomašću noge. Zato ti kažem: Praštaju joj se mnogi grijesi, jer je ljubila mnogo, a komu se manje otpušta, ljubi manje. A njoj reče: Oprošteni su ti grijesi. Spasila te je tvoja vjera. Idi u miru!« Mi smo ona grešnica do nogu Gospodnjih. Sa suzama pokajanja i ljubavi priznajemo svoje mnogobrojne grijehe i s grešnicom današnjeg evanđelja molimo za milost i oproštenje. »Gospodine, ne zapusti nas navijeke radi svojega imena, i ne razriješi svoj zavjet. Primi nas skrušene srcem i ponižene duhom.«

2. »Proslavi svoje ime i postupaj s nama po veličini svojega milosrđa« (ulaz). Milost i milosrđe obratilo je grešnicu. Otajstvenim djelovanjem svoje milosti otvorio je nesretnici oči. Dao je, da je upoznala zloću i ogavnost svojega grešnog života. U srce joj je stavio misao da čini pokoru, da se obrati, da ostavi dosadanji život, i da od njega zatraži oproštenje svojih grijeha. On joj je ulio odvažnost, da uđe u kuću Šimunovu, da pred svima prisutnima prizna svoje grijehe. I kako je ljubezno postupao s onom, koju je bio pozvao. Milostivo je primio njezino pokajanje i njezine suze. Ništa joj nije predbacivao i nije joj kazao nijedne osorne riječi! Sve joj je oprostio, skinuo je s nje teret grijeha i uvjerio je: »Oprošteni su ti grijesi! Spasila te je tvoja vjera. Idi u miru!« Kako je imao s njom mnogo razumijevanja, kako joj se rado smilovao, kako je silno želio da joj može oprostiti, usrećiti je! »Ja nijesam došao zvati pravednike (koji misle da su pravedni, da im nije potrebna pokora), nego grešnike« (Mat. 9, 13), koji znadu da su sagriješili, koji se kaju i čine pokoru.

3. »Tollite hostias — prinosite (s grešnicom iz današnjeg evanđelja) žrtve (pokajanja, pokore, zadovoljštine za grijehe;

molitve, posta i milostinje) i stupajte (kao grešnica) u njegove dvore. Klanjajte se Gospodinu u njegovu hramu. Razgaljuje Gospodin guštaru (grešne, zamračene, nesretne duše). U njegovu hramu govore svi (cijela Crkva na zemlji i na nebu): Slava tebi« (na stepenicama). Budimo danas pravi pokornici, budimo kao ona grešnica iz evanđelja do nogu Gospodina i njegova svećenika, u zajednici svete Crkve. Tada će i nama reći: »Oprošteni su ti grijesi!«

»Jer je ljubila mnogo«, oprošteni su grešnici grijesi. »Komu se manje otpušta, ljubi manje.« I jer manje ljubi, manje mu se oprašta. O savršenosti ljubavi i pokajanja ovisi i mjera oproštenja grijeha i kazne. Po skrušenoj i savršenoj ljubavi oprašta se sve, sve je otpušteno, pa i vremenite kazne za grijeh i čistilište.

»Spasila te je tvoja vjera. Idi u miru.« S vjerom dođimo k svećeniku, zamjeniku Kristovu. S vjerom priznajmo svećeniku na mjesto Boga svoje grijehe. S vjerom slušajmo svećenikove riječi: »Ego te absolvo!« U svećeniku je Krist pred nama, upravo kao pred grešnicom u evanđelju, i daje nam odrešenje. »Idi u miru« s Bogom, sa sobom, i sa svojom savjesti. Nekoliko suza ugasilo je prijeteći oganj pakla. Bolestan si došao, a zdrav odlaziš. Kao preporođen, pomlađen odlaziš od Krista i njegova svećenika. »Idi u miru. Oprošteni su ti grijesi. Vjera ti je tvoja pomogla.« Čudesnog li sakramenta svete pokore!

Grešnica je »donijela alabastrovu posudu pomasti«, kad je došla k Isusu. Dosada se mazala i ukrašivala, da se dopadne svijetu, a danas stavlja do nogu Spasiteljevih ono, čime je dosada služila svijetu, tijelu, taštini i grijehu. Odlučno je napustila stari način života. To je prava pokora i potpuno obraćenje! Nama za uzor!

»Spomeni se, Gospodine, što si rekao svomu sluzi, naime: Ego te absolvo — Oprošteni su ti grijesi, da se ufa u tebe. To me tješi u mojemu poniženju« (pričesna). Zahvalimo mu od srca, što nam je dao sakramenat svete pokore!

Molitva.

Podaj molimo, svemogući Bože, da se dostojanstvo ljudske naravi, ozlijeđeno neumjerenošću, preporodi nastojanjem ljekovitog uzdržavanja.

Blag budi, molimo, Gospodine, svome puku, da zabacivši ono, što tebi nije ugodno, posve prionu uz tvoje zapovijedi i napune se njihovom radošću. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza Gluhe nedjelje.

Isusova muka.

Još samo osam dana i vidjet ćemo Isusa, kako na križu prolijeva svoju krv i umire. Svetoj liturgiji lebdi pred očima Veliki petak. Ona nas vodi u crkvu prvomučenika svetog Stjepana. Danas treba da živimo s Kristom »mučenikom«.

1. Neprijatelji su Kristovi naumili, da ga ubiju (evanđelje). »Glavari svećenički i farizeji sabraše skupštinu, te su govorili: Što da činimo? Ovaj čovjek čini mnoga čudesa. Ako ga tako ostavimo, svi će vjerovati u njega.« Treba ga, dakle, odstraniti. Zato veliki svećenik reče: »Bolje je za nas da jedan čovjek umre za narod, nego li da sav narod propadne. Od toga, dakle, dana dogovoriše se da ga ubiju.« Još samo sedam dana i oni će izvesti svoj plan. Potkupit će izdajicu Judu, u Maslinskom će ga vrtu uhvatiti, pred Kaifom će protiv njega izvesti lažne svjedoke, i hinit će pravednu parnicu. Zatim će ga odvući pred sudište rimskoga namjesnika i prisiliti ga, da izrekne smrtnu osudu njihovu mrskom neprijatelju. Oni će pratiti svoju žrtvu na Kalvariju i naslađivat će se njegovim ranama, mukama i bolima. Tada će mu se moći do mile volje narugati i ismijati ga, kad bude na križu krvario i Ocu se molio za svoje ubojice: »Oče, oprosti im!« — To su bili njegovi neprijatelji! Ali zar nismo i mi često u redovima njegovih tužitelja i neprijatelja? Ili zar nije svaki grijeh zabacivanje Isusa, njegovih zapovijedi, njegovih načela, njegovih dobara i obećanja? Kako često

odlučuju ljudske strasti, namjere i obziri u našem životu protiv Krista i njegovih naredaba! Pa i u mojem životu! Gospodine, daj mi svijetla, da u svijetlu tvoje muke upoznam zloću i grdobu svojih grijeha. Udijeli mi milost, da okajem svoje grijehe i da se više nikada ne složim s tvojim neprijateljima!

2. Isus je znao za odluku svojih neprijatelja. On je dobro znao, što ga čeka. Radi blaženog gledanja Boga zorno je stajala pred njim cijela njegova budućnost, gledao je zorno sve, što ga je čekalo: Izdaja Judina, zatajenje Petrovo, muke i sve vrsti poniženja. Bit će mu veoma teško, kad bude išao putem muke. »Smiluj mi se, Gospodine, jer sam u tjeskobi, izbavi me i spasi me iz ruku mojih neprijatelja i onih, koji me progone. Gospodine, ne ću se zastidjeti, jer se u tebe uzdam« (ulaz). »Nemoj me dati, Gospodine, na volju mučiteljima mojim, jer ustaju na me lažni svjedoci« (pričesna). »A Isus nije više hodao javno među Židovima, nego otide odanle u kraj blizu pustinje, u grad, koji se zove Efraim.« U samoći i daleko od svijeta pripravljao se na svoj teški put. S istom predanošću, kojom se pri dolasku na ovaj svijet podložio volji Očevoj, govori i sada svoj Fiat. »Ne moja volja nego tvoja neka bude« (Luka 22, 42). Ne prisiljeno, nego svojevoljno, iz ljubavi prema Ocu pošao je Isus u svoju muku. »Ja svagda činim, što je njemu drago« (Iv. 8, 29). On je to učinio i iz žarke ljubavi prema nama ljudima, i prema meni osobno, iz žive želje, da nas spasi. I u tom raspoloženju ostavio je već poslije nekoliko dana samoću. Njegov mu je narod još jednom klicao, kad se pojavio u Jeruzalemu, a iza toga je došao čas, kad su njegovi neprijatelji dobili nad njim vlast. Povucimo se s Isusom u samoću i povučenost, da u molitvi i šutnji crpimo svijetlo i snagu za svoj teški križ.

3. U svetištu prvomučenika svetog Stjepana pridružimo se sa svetom Crkvom progonjenom i od ljudi prezrenom i na smrt osuđenom Kralju mučenika. S njime treba da postanemo mučenici, da s njime trpimo i umremo. U ime svoje i u ime svete Crkve molimo: »Smiluj mi se, Gospodine, jer sam u tjeskobi, izbavi me i spasi me iz ruku mojih neprijatelja i onih koji me progone. Gospodine, u tebe se uzdam, o, da se ne postidim dovijeka« (ulaz).

Čim se više Kristovi neprijatelji njemu protive i na smrt ga osuđuju, tim vjernije treba da mi uz njega ustrajemo i s poslanicom priznamo: »Gospodine, svi koji tebe ostavljaju, smesti će se: koji odstupaju od tebe, bit će zapisani u prahu: jer ostaviše vrelo žive vode, Gospodina. Izliječi me, Gospodine, i ozdravit ću: spasi me i bit ću spašen. Evo oni mi (porugljivo) govore: Gdje je riječ Gospodnja? Neka dođe! Ali ja se nijesam smeo slijedeći tebe kao pastira: i dana čovječjega (sretna) nisam poželio, ti znaš. Neka se postide, koji progone mene (Krista, Crkvu), a ja da se ne postidim, neka se straše oni, a ja da se ne strašim. Pusti na njih dan nevolje, i dvostrukim udarcem skrši ih, Gospodine, Bože naš.« U mraku Velikog petka već sijeva zraka uskrsnog sunca!

Molitva.

Molimo, Gospodine, ulij u naše duše svoju milost, da radije mrtveći naša grešna nagnuća svojevoljnom trapnjom, vremenite kazne pretrpimo, nego da budemo predani u vječne muke.

Dopusti, molimo, svemogući Bože, da mi, koji tražimo milost tvoje zaštite, oslobođeni od svih zala, nesmetanom dušom tebi služimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza Gluhe nedjelje.

Božansko pšenično zrno.

Već u evanđelju slušamo o ulasku Gospodnjem u grad Jeruzalem. »Hosana, blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje, blagoslovljen Kralj Izraelski!« Toliko se mnoštvo oduševilo za Isusa radi uskrisenja Lazarova. Štoviše, i pogani traže da ga vide. Isus već sada gleda u budućnost, gleda plod svoje muke: Pogani će se k njemu priključiti, a Židovi će ga odbaciti.

1. Pogani traže da vide Isusa. Andrija i Filip

javiše njihovu želju Gospodinu. To je potaklo Isusa da upozori na slavu, koju će mu pridonijeti obraćenje pogana. »Došao je čas da se proslavi Sin čovječji!« Jer »Izrael je jednim dijelom udaren sljepoćom, dok ne uniđe punina naroda«, pogana (Rim. 11, 25). Svojom mukom i poniženjem morao je Gospodin zaslužiti, da ga pogani proslave. »Ako pšenično zrno padnuvši na zemlju ne istrune, ostaje samo: ako li istrune, donosi obilan rod.« Isus je to pšenično zrno. »On mora umrijeti po nevjeri Židova«, veli sveti Augustin, »a uskrsnuti po vjeri pogana. Smrt pšeničnog zrna ne znači njegovu propast, nego razvitak i stvaranje novoga života. S Isusom smo i mi pšenično zrno.« Ako li istrune, donosi obilat rod. »Tko ljubi svoj život, izgubit će ga, a tko mrzi na svoj život na ovom svijetu, naći će, sačuvat će ga za vječni život.« Što smo sa Spasiteljem više pšenično zrno, to ćemo u većoj mjeri donijeti rod njegove muke, i tim ćemo više biti njemu na slavu: »Ako li istrune, donosi obilan rod.« Inače ne rodi.

2. »S a d a (u m u c i S p a s i t e l j e v o j) je sud ovome svijetu: sad će vladar ovoga svijeta biti bačen napolje. A ja, kad budem podignut od zemlje, sve ću k sebi privući.« S križa, kao Raspeti, privući će k sebi pogane. Gospodin će pobijediti, on će sebi podložiti duhove, srca i narode. Naraštaj za naraštajem doći će križu Gospodnjem i priznati: »Daleko od nas, da bismo se drugim hvalili osim križem Gospodina našega Isusa Krista, jer u njemu (Raspetome) imamo spas, život, uskrsnuće, po njemu (Raspetome) smo spašeni i otkupljeni« (Gal. 6, 14).

»Krist je za Židove sablazan, a za Grke ludost, a nama, koji smo pozvani, Krist je Božja moć i Božja mudrost« (1. Kor. 1, 23). Svi će hrliti k njemu i priznati: »Bio si zaklan i otkupio si nas za Boga krvlju svojom, od svakoga plemena i puka i naroda« (Otkr. 5, 9). »Uistinu je dostojno i pravedno, pravo u spasonosno, da vazda i svagdje zahvaljujemo tebi, Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, jer ti si naredio spasenje ljudskoga roda na drvetu križa, da odanle uskrsne život, odakle je proizašla smrt, te onaj (đavao), koji je na drvetu iznio pobjedu, na drvetu bude i svladan, po Kristu Gospodinu našem« (predslovlje). Na podnožju križa izviru nepresušiva vrela milosti, t. j. sveti sakramenti. S križa dobivamo svako prosvjetljenje i nadahnuće, svaku pobjedu nad zloćom, svaku jakost za dobro, svaku nadu u oproštenje naših grijeha, svaku nadu u budućnost. U križu nalazimo svijetlo i utjehu u tami i naporima života. U križu imademo ključ nebeskih vratiju.

O crux, ave spes unica	Oj zdravo, križu, nado sva!
Hoc passionis tempore.	U dane muke Gospodnje
Piis adauge gratiam	Umnoži milost dobrima
Reisque dele crimina.	I digni krivnju s grešnika.

3. To je plod muke! Naš Gospodin i Spasitelj produhovio je trpljenje i dao mu neki smisao. Njemu je ono »cijena otkupljenja«. »Jer Sin čovječji nije došao, da mu služe, nego da služi i dade život svoj u otkup za mnoge« (Marko 10, 45). »Kojigod smo kršteni u Isusu Kristu, kršteni smo u njegovoj smrti« (Rim. 6, 3). Trpimo, dakle, s Kristom, da i naše trpljenje dobije isti smisao, naime, da stoji u službi otkupljenja. Djelo je našeg otkupljenja doduše završeno s njegovom žrtvom na Golgoti: ali ta žrtva treba da i dalje živi u nekrvnoj žrtvi svete Mise i u osobnom trpljenju svakoga kršćanina. Trpeći »dovršujemo nedostatak nevolja Kristovih u tijelu svojemu za tijelo njegovo, a to je Crkva« (Kol. 1, 23). Svojim trpljenjem mi smo suotkupitelji svijeta i duša. I zato, jer ljubimo ljude, duše, pa i svoju dušu, zato treba da ljubimo i trpljenje, koje spasava.

»Ja, kad budem podignut od zemlje, sve ću k sebi privući.« Mnogi kršćani na križu oslabe, zakržljaju, postanu vjerski slabići. To su nedostojni kršćani, koji ne daju, da ih Raspeti k sebi privuče i uzvisi ih na križ! Oni ne shvaćaju što znači »biti dioničar muke Kristove« (1. Pet. 4, 13). Oni ne razumiju svetoga Pavla, kako može »biti pun radosti pored sve svoje nevolje« (2. Kor. 7, 4). »Ja, kad budem podignut na križu, sve ću k sebi privući.« To vrijedi i za nas. Ako smo se možda u životu razočarali, ipak ćemo ići naprijed. Ako nam život i nije drugo nego posao i briga, budimo zadovoljni.

Ako smo za ljubav i dobrotu želi samo nezahvalnost, ne dajmo se ipak pobijediti, nego se uzdignimo nad svaku nestalnost, razočaranje i gorčinu. Zato nam je križ dan, da ga na zemaljskom putovanju nosimo, i da po križu sve k sebi privučemo. U križu je spas!

Molitva.

Neka napreduje, molimo, Gospodine, puk tvoj posvećen u revnoj pobožnosti, te poučen svetim činima u tolikoj mjeri uživa veće darove, koliko postaje tebi sve miliji.

Neka štiti, molimo, Gospodine, desnica tvoja puk, koji ti se moli i očistivši ga neka se dostoji poučiti ga, da sadašnjom utjehom napreduje do budućih dobara. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa Cvjetne nedjelje.

1. Danas stojimo na početku Velikog tjedna, tjedna muke. U potresnoj dramatičnosti odigrava se u ovim danima pred našim očima najveći događaj svjetske povijesti, muka i smrt Otkupitelja ljudskoga roda.

Nekada je na Cvjetnu nedjelju ulazio Gospodin svečano u Jeruzalem. Dolazio je s Maslinske gore. Iz ljubavi i zahvalnosti obnovila je crkvena općina Jeruzalemska već u IV. stoljeću ovaj ulazak. Kršćani bi se sakupili na Maslinskoj gori. U ruke uzeli bi maslinove i palmine grančice, te uz poklik »Hosana! Blagoslovljen, koji dolazi«, ulazili bi u sveti grad. Rimska je crkva preuzela taj običaj od jeruzalemske crkve. Crkvu svetog Silvestra zamišljali su kao Maslinsku goru. Ovdje su se sakupljali i primali posvećene maslinove i palmine grančice. Kličući veselo Hosana polazili su u zbornu crkvu, u lateransku baziliku. Kad se procesija približila Lateranu, izašli su pred nju klerici i pjevači ove crkve i s ostalima bi zapjevali slavospjeve. Nato su ulazili u baziliku, gdje se slavila služba Božja.

2. Bitno činimo još i danas. Svećenik blagosilje palmine grančice i daje ih nama u ruke. Nato kreće procesija, a mi radosna srca pratimo našega Spasitelja, koji je u svećeniku (ili biskupu) slikovito u našoj sredini. Mi mašemo grančicama i time pokazujemo svoju odanost Kristu, Kralju mučenika, borcu i velikom pobjedniku. Da, uz Krista i s njime želimo i sami biti mučenici i spremni smo, da ga slijedimo i u smrt. To govore palmine grančice u našim rukama. U svetoj radosti pjevamo njemu: Hosana, blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje! O, kad bismo i mi od svega srca i iz dubokog i iskrenog uvjerenja mogli zapjevati slavospjev: »Slava, čast i hvala ti, Spasitelju, Kralju Kriste! Izraelov Kralj si ti ... Milo njih si primio i poklon naš primi tako, Kralju dobar.« O, da

nam je vjera naših pređa, njihov duh mučeništva i ispovijedanja!

Kad bi iza svake riječi, koju kod današnje slave izgovaramo, kad bi se iza svakog obreda, koji danas činimo, nalazila cijela naša ličnost, naš ja, naša odlučna i dosljedna volja, koja se temelji na nepokolebivom uvjerenju!

Procesija je završena. Prizor se najednom promijenio! Isti onaj Bog i Kralj, kojemu smo još netom klicali u radosnom uzbuđenju, uzdiše u gorkoj muci i duševnoj tjeskobi: »Gospodine, ne udaljuj pomoći svoje od mene. Spasi me od usta laskavih, Bože moj, zašto me ostavljaš. Uzdišem i daleko je od mene spasenje moje« (ulaz). On, koji nije držao za nepravdu proglasiti se jednak Bogu Ocu, on je sada ponižen i u prah satrt, opterećen grijesima svoje braće, spreman je, da mjesto njih dade zadovoljštinu za ljudsku oholost i pobunu. Zato je »ponizio sam sebe postav poslušan do smrti, i to smrti na križu.« Ali uništenje, obeščašćenje i poniženje nije konačno: ono je samo put k uzvišenju, k proslavljenju, k vječnom Uskrsu (poslanica). Zato njegova uplašena duša nalazi u pjesmi na stepenicama utješnu riječ: »Ti držiš moju desnicu i upravljaš me i sa slavom me primaš.« To je kao blagotvorno uskrsno svijetlo u noći, u tjeskobi, koja se javlja u zavlaci (tractus). I sada se pred našim očima odvija cijela muka Gospodina našega Isusa Krista onako, kako ju je sveti Matej zapisao: Ovdje nevinost, ondje tužitelji, suci, ljudi puni nepravde i moralne zlobe. Ovdje Baraba i uz njega Krist; onaj pomilovan, a ovaj odbačen i prezren! Duboko potreseni padamo ničice kod riječi: »Isus ponovno povika jakim glasom i ispusti dušu« gledajući, što je učinila ljudska zloba. U rukama držimo palmine grančice i time dokazujemo, da smo spremni poći s Kristom njegovim križnim putem.

3. Na prikazanje stupit ćemo s Kristom u zajednicu smrti: u kruhu i vinu prinijet ćemo s Kristom sami sebe kao žrtveni dar. Umrijet ćemo starom čovjeku i sjediniti se s Kristom, kad u svetoj pretvorbi obnovi i duhovnim načinom ponovno prikaže svoju smrt na križu. To stoji žrtve, odricanja i samozataje: ali bez smrti nema života, bez križa nema spasa

niti Uskrsa. Svoju zajednicu smrti s Kristom potvrdit ćemo primanjem svete pričesti: Žrtvovani Krist, koji se po smrti sasvim združio s Bogom, privinut će nas u svetoj pričesti posve k sebi posve će nas prožimati svojim Duhom. S njime ćemo biti žrtvovani, raspeti, ali zato ćemo s njime i živjeti.

Cvjetna nedjelja.

Kralj mučenika.

U crkvi »presvetoga Otkupitelja« skupljamo se danas oko Spasitelja. S maslinovim i palminim grančicama u rukama pratit ćemo ga pri svečanom ulazu u Jeruzalem. S Kristom idemo ususret borbi, muci, smrti, Uskrsu, pobjedi i uskrsnuću. Mi se osjećamo jedno s njime i zato ga ne ćemo ostaviti sama.

1. Krist, Kralj mučenika. Crkva blagosilje maslinove i palmine grančice i daje ih nama u ruke. Maslinove i palmine grančice »označuju pobjedu, koju treba izvojevati nad knezom smrti. Maslinove grančice na neki način govore, da je došlo duhovno pomazanje«, t. j. punina Božjeg smilovanja. Maslinove i palmine grančice imaju »simbolički smisao, naime, da će Otkupitelj naš, prožet samilošću nad ljudskom bijedom, zametnuti borbu s knezom smrti za život svega svijeta i da će umirući pobijediti.« Mi »tvrdo vjerujemo sve to kao i znamenovanje svih ovih stvari i zato te ponizno molimo, Gospodine Bože, da u njemu i kroz njega, kojega si nas udovima učinio, pobijedimo vlast smrti i dionici budemo njegova slavnog uskrsnuća«. »Podaj, da puk tvoj, što na slavu tvoju danas izvana čini, i na duhovni način s usrdnom pobožnošću ispuni, da i neprijatelja svlada i ljubi djelo tvoga milosrđa«, tvoga otkupljenja (iz obreda blagoslova paoma). Primimo, dakle, u ruke maslinove i palmine grančice i pođimo za njim. Mi hoćemo i treba da budemo s njime mučenici. To je smisao ovog obreda. Taj se smisao očituje i u predslovlju mučenika, koje se pjeva kod blagoslova grančica: »Tebi služe tvoji stvorovi, tebe jedinoga začetnikom i Bogom priznavajući, i svako te stvorenje tvoje hvali, i blagosivaju te sveti tvoji, t. j. mu-

čenici. Jer oni pred kraljevima i vlastima ovoga svijeta ispovijedaju veliko ime Jedinorođenoga tvoga.« Predslovlje misli na nas, koji držimo u ruci palmu mučenika. Mi smo oni sveti, oni mučenici, koji pred vlastima ovoga svijeta ispovijedaju Krista i koji njega slijede i u mučeništvo i u pobjedu i u uskrsnuće. Mi smo ona »djeca židovska«, koja mu radosno kliču hosana! Kristu, Kralju svome, pjevat ćemo »Gloria, laus et honor tibi sit — Slava, čast i hvala ti, Spasitelju, Kralju Kriste!«

U svečanom ulazu Isusovu u Jeruzalem prepoznajemo trijumfalni ulazak Kristov u nebeski Jeruzalem. S maslinovim i palminim grančicama poći ćemo mu ususret; s našim dobrim djelima, s našim pobjedama nad grijehom, tijelom i svijetom pohrlit ćemo pred njega i s njime ćemo ući u nebesku radost na vječne zaruke. Križ, i samo križ otvorit će i nama, kao i Gospodinu i Spasitelju našemu, vrata do nebeske slave. Zato odvažno prigrlimo Kristov križ, pa ćemo biti s Kristom i proslavljeni (Rim. 8, 17).

2. Put do krune mučeništva. Duboko potresena prati danas sveta Crkva riječi poslanice: »Braćo! Ovo osjećanje treba da je u vama, kakovo je i u Kristu Isusu. On, budući u biti Božjoj, nije držao za nepravdu, da je jednak Bogu, ali je ipak sebe poništio (odložio je vanjski sjaj i Veličanstvo Božje) uzevši bit sluge i postao sličan ljudima, i u životu svome nađe se kao čovjek. Ponizio je sam sebe postavši poslušan do smrti, do smrti na križu.« Odabrao je put poniženja, sramote i trpljenja, kako nam opširno govori muka, koja se pjeva u svetoj Misi. Kristov put neka bude i naš put! »Prepuno je srce moje poruge i nevolje. Čekao sam, tko bi sa mnom tugovao i nije ga bilo« (prikazanje). Ne, mi ćemo doći! S njime ćemo dijeliti put poniženja i trpljenja. To smo mu obećali kod svetoga krsta, kod svetih zavjeta. Doći ćemo k svetoj Misi, da u zajednici svete žrtve pođemo njegovim putem: »Ponizio je sam sebe postavši poslušan do smrti, do smrti na križu.« To neka bude i naš put! U žrtvi svete Mise dobit ćemo snage i odvažnosti da po njemu stupamo.

3. Danas se ori Hosana, a za nekoliko dana razlijegat će

se »Raspni ga!« Tako su se Židovi vladali. A mi kršćani, kako se mi vladamo? Danas smo uzeli grančice u ruke. Liturgija nam je jasnim riječima protumačila smisao toga, ali netom što smo svršili »funkciju«, odlažemo nažalost s grančicom i ideju procesije s grančicama. Gdje je ostao naš mučenički duh? Da li onda ozbiljno i iskreno nasljedujemo Krista?

»Čekao sam, tko bi sa mnom tugovao — i nije ga bilo. Tražio sam, tko bi me utješio — i nikoga ne nađoh!« Malo ih ima, koji ljube Gospodina i njegov križ, a mnogo, veoma mnogo ih imade, koji su neprijatelji križa. Mogu li ti još ljubiti Raspetoga?

»Danas, kad čujete njegov glas, nemojte da otvrdnu vaša srca« (invitatorij matutina).

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji si učinio, da Otkupitelj naš uzme tijelo i pretrpi smrt na križu, te rod ljudski nasljeduje primjer poniznosti, podaj milostivo, da i mi zavrijedimo ugledati se u njegovu strpljivost i biti dionicima uskrsnuća. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Veliki ponedjeljak.

Sveto pomazanje.

Crkva još živi samo za svoga Gospodina, kojeg njegovi neprijatelj progone i pogrđuju. »Ne odvratih svojega lica od onih, koji me ruže i pljuju na me. Procijeniše me za trideset srebrnjaka. Gospodine, pogledaj na usne onih, koji me mrze i na ono, što snuju protiv meni« (antifona kod lauda i hora). Za službu svete Mise sakupljamo se u svetištu svete djevice Praksede. S Pudencijanom posvetila se službi siromasima, t. j. kako veli sveti Augustin: »Pomazala je noge Gospodnje«, jer »siromaha imadete svagda sa sobom« (evanđelje). Liturgija gleda u Praksedi sliku Marije iz današnjega evanđelja, koja je u Betaniji pomazala Spasiteljeve noge »za dan njegova ukopa«. A Juda, njegov izdajica protivio se tome. Nije mu bilo

drago, što je Marija toliko izdala za pomazanje Gospodnje. Liturgija promatra dvostruku činjenicu: Gospodin daje svoje tijelo svojim neprijateljima, da ga muče, a Mariji u Betaniji, svojoj Crkvi i nama, da ga pomažemo.

1. »Gospodin otvori meni (Spasitelju) uho, t. j. dao mi je nalog, a ja se ne protivih, niti odstupih natrag. Tijelo svoje predadoh onima, koji biju, i obraze svoje onima, koji skubu: Ne odvratih svojega lica od onih, koji me ruže i pljuju na me. Gospodin Bog je pomoćnik moj« (poslanica). S iskrenom sućuti promatramo, kako svoj obraz pruža svome izdajici, da ga poljubi: »Poljupcem izdaješ Sina čovječjega?« Promatramo kako svoje ruke pruža onima, koji su ga u Maslinskom vrtu zarobili i svezali, svoje tijelo onima, koji su ga bičevali, svoje obraze onima, koji su ga ćuškali i pljuvali, svoju glavu onima, koji su na njegove sljepočice stavili trnov vijenac, svoje ruke i noge onima, koji su ih oštrim čavlima na križ pribili, svoje srce vojniku, koji ga je kopljem probo. Sve je dao, samo da izvrši nalog Očev i da pokaže svoju ljubav prema nama: »Mi smo ozdravili po njegovoj modrici!« (Iz. 53, 5).

2. Marija, sestra Lazarova, koga je nedavno uskrisio u Betaniji od mrtvih, donese dragocjene i mirisne pomasti i pomaza Isusove noge. Liturgija vidi u Mariji svetu Crkvu. Puna ljubavi došla je Gospodinu i iskreno je sudjelovala u njegovim mukama. Ona je i onda ostala uz njega vjerna i puna sućuti, kad ga njegovi neprijatelji uhvatiše i grozno izmučiše. Mi smo ona Marija, koja je pomazala noge Isusove. U ovim danima dolazimo više nego inače k Spasitelju, da ga utješimo, da pokažemo svoju sućut, svoju vjeru i vjernost, da budemo uz njega na njegovom teškom putu muke, da s njime patimo i trpimo. S Marijom i Praksedom, svetičom današnjega crkvenog zbora, »pomazat ćemo noge Isusove«. Noge Isusove su udovi Kristovi, siromasi, nevoljnici. »Što ste učinili jednome od mojih najmanjih, meni ste učinili« (Mat. 25, 40). Mi ćemo ih utješiti i pomoći, dat ćemo im koliko možemo. Tako ćemo utješiti Krista u njegovoj nevolji, u njegovim mukama.

3. Juda i Marija, oboje je kod Isusa, i njima je dao svoje tijelo: danas ga daje Mariji, da ga pomaže, a za nekoliko dana Judi, da ga poljubi. Budimo poput Marije. U ovim danima Velikog tjedna dođimo k njemu, da ga utješimo, da ga pratimo svojim mislima, svojim saučešćem, svojom zahvalnošću, svojom ljubavi, svojim pokajničkim suzama. Pomozimo mu nositi križ. Dopustimo, da svoju sliku duboko utisne u našu dušu.

Pomozimo mu i djelotvorno u njegovim udovima, u siromasima i bijednicima.

Koliko ih imade, koji danas izdaju Spasitelja, koji ga bičuju, pogrđuju i razapinju. Uvijek daje svoje tijelo onima, koji ga tuku, pogrđuju i pljuju, koji ga progone u njegovoj osobi, ličnosti, u njegovom nauku, u njegovoj Crkvi, u njegovim svećenicima, u njegovim vjernima. Iskažimo mu barem mi poput Marije ljubav. Čim više mora da trpi od ljudi, tim vjernije treba da mi uz njega stojimo.

»Tijelo svoje predadoh onima, koji biju, i obraze svoje onima, koji skubu.« Daje ih u nepokolebivoj strpljivosti, bez protuslovke, bez srdžbe ili prijetnje. On samo moli: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine«. »Učite se od mene, jer sam ja krotak i ponizan u srcu« (Mat. 11, 29).

Molitva.

Daj molimo, svemogući Bože, da mi, koji zbog svoje nejakosti u tolikim suprotivštinama iznemažemo, odahnemo posredovanjem muke Jedinorođenoga tvoga.

Pomozi nam, Bože, Spasitelju naš, i podaj, da se radosno spominjemo tvojih dobročinstava, kojima si nas se dostojao preporoditi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Veliki utorak.

Neprijatelji unaokolo.

Danas gledamo Spasitelja, kako je opkoljen od svojih neprijatelja. Vode ga kao janje na zaklanje. Apostoli su pobjegli, Petar, glava njihova, zatajio ga je. Gospodin upravlja svoj pogled k Ocu. On će ga dovesti kroz noć trpljenja i smrti

k svijetlu uskrsnuća. »A mi se hvalimo križem Gospodina našega Isusa Krista« (ulaz). Mi smo sretni, što možemo nositi njegov križ i piti čašu njegove muke. Ovako osjeća Crkva.

1. Neprijatelji unaokolo! »Ti si, Gospodine, meni objavio i znam, otkrio si mi njihove nakane.« Već od prvoga časa, otkako je došao na ovaj svijet, bilo mu je jasno, da je došao da trpi i da umre. Pred očima mu je bez prestanka lebdila muka u svim njezinim pojedinostima. »A ja kao krotko janje, koje se vodi na klanje, nijesam znao, (t. j. nisam se opirao), da su se protiv mene dogovorili: Pomiješajmo mu drvo u kruh i iskorijenimo ga sa zemlje živih, da nestane uspomene na njega« (poslanica). On je kao janje, koje se vodi na klanje: bez uzrujane riječi, bez opravdavanja, bez mrmljanja ili pritužbe. Tako je dopustio, da ga neprijatelji njegovi uhvate, da ga veliki svećenici i Pilat osude na smrt, da ga bičuju i trnjem okrune, da ga pribiju na križ, da ga pogrde i da mu se narugaju. »Svoju pravdu povjerio sam tebi, Gospodine, Bože moj« (poslanica). Što on više šuti, moli i u strpljivosti svoju stvar Bogu preporučuje, tim je sigurniji, da će namjere njegovih neprijatelja biti osujećene. Oni će ga doduše ubiti, ali on će svojom smrću pobijediti. Nad nepravdom njegovih neprijatelja stoji Gospodin Bog nad vojskama. »Ti pravedno sudiš i poznaš misli i nakane. Svoju pravdu povjerio sam tebi, Gospodine, Bože moj.« Križ je put k spasenju, k uskrsnuću, k preobraženju.

2. Petar je zatajio Gospodina. Bilo je to u predvorju kuće velikog svećenika. Neka sluškinja opazi Petra, pogleda ga i reče: »I ti si bio s Isusom Nazarećaninom! A on zataji: Ne znam i ne razumijem, što govoriš! I iziđe napolje pred dvor i zapjeva pijetao. Kad ga opet vidje sluškinja, reče prisutnima: I ovaj je od njih. A on opet zataji. Malo kasnije su i prisutni rekli Petru: Zaista si od njih, jer si Galilejac! Tada poče proklinjati i zaklinjati se: Ne poznam toga čovjeka, o kome govorite. I odmah pijetao zapjeva po drugi put. A Petar se sjeti Isusovih riječi: Prije nego zapjeva pijetao dvaput, ti ćeš me zatajiti triput. I udari u plač.« Nikada nije Petar zaboravio, da je Gospodina zatajio. I nije prestao da se kaje za svoju opačinu, da čini pokoru i da je pred

cijelim svijetom prizna. Što Marko pripovijeda u svojem evanđelju, to je doista propovijed svetoga Petra, koju je izrekao raznim općinama. Dirljivom iskrenošću i poniznošću javlja svima vjernicima i svim vremenima, kako je teško sagriješio i kako mu je Gospodin blago oprostio.

3. Što ga neprijatelji više opkoljuju, to se većma obraća svome Ocu. »Molio sam duboko sagnut svoje molitve. Sudi, Gospodine, onima, koji mi škode. Ustani meni u pomoć« (na stepenicama). »Čuvaj me, Gospodine, od ruke grešnika i od opakih ljudi spasi me« (prikazanje).

»Protiv meni govorahu i oni, koji sjede na vratima (na javnim mjestima), meni se rugahu, ali ja uzdižem svoju molitvu k tebi, Gospodine« (pričesna). U tamnoj noći svojih muka, opkoljen od svojih neprijatelja, Spasitelj ne misli na svoje muke niti na svoje neprijatelje, nego se obraća na Oca. Isus se moli. Otac »će ga spasiti od opakih ljudi« (prikazanje), t. j. treći dana će ga uskrisiti od mrtvih i postaviti ga Kraljem i Gospodarom vasione!

»Daleko od nas da bismo se hvalili drugim osim križem Gospodina našega Isusa Krista«. Mi smo se već opredijelili za Raspetoga! Mi se smatramo sretnima, što možemo s Gospodinom nositi križ i piti čašu Gospodnju. »Ili zar ne znate, da svi mi, kojigod smo kršteni u Isusu Kristu, kršteni smo u njegovoj smrti«, t. j. da smo s njime razapeti? (Rim. 6, 3). Pravi se kršćani vesele, što mogu s Kristom dijeliti sramotu njegova križa, što mogu živjeti životom žrtve, odricanja i samozataje, životom trpljenja i poniženja.

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, daj nam svetotajstva muke Gospodnje tako vršiti, da zavrijedimo primiti oproštenje.

Tvoje nas milosrđe, Gospodine, očistilo od svih ostataka starine i učinilo podesnima za svetu novinu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Velika srijeda.

Izdajica.

U crkvi svete Marije Velike u Rimu, slavimo u službi Božjoj sa žalosnom Majkom spomen Spasiteljeve muke. Na posebni način spominje se danas sveta Crkva Judine izdaje. Zato se srijeda od davnine smatra pokorničkim danom i posvećena je uspomeni Judine izdaje.

1. Juda se približava. Isus je upravo u Maslinskom vrtu molio svoje pristupne molitve za veliku i svečanu Misu na Kalvariji. On se molio. Trpio je neiskazane duševne muke. Od silne duševne tjeskobe krvlju se znojio. Pošao je k svojim apostolima i opomenuo ih: »Ustanite, molite!« »Dok je on još govorio, dođe četa, koju je predvodio Juda, jedan od dvanaestorice. On se približi Isusu da ga poljubi. A Isus mu reče: Juda, zar poljupcem izdaješ Sina čovječjega?« Vlastiti Isusov učenik izdao ga je i predao njegovim neprijateljima. Kolike li nezahvalnosti, pretvaranja, zlobe i prostote u tome činu! A to je učinio radi novca! Sveta Crkva ćuti Spasiteljevu bol. Ta u Judi gleda ona mnogo svoje djece, koja su tijekom povijesti izdala svoga Gospodina i Spasitelja. Užasnog li otajstva! Apostol postaje izdajicom! Odlikovani, izabrani između miliona stao je protiv Gospodina i prodao ga za trideset srebrnjaka njegovim neprijateljima! »Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne« (1. Kor. 10, 12). »Bdijte i molite, da ne padnete u napast« (Mat. 26, 41).

2. Isus vidi, kako mu se približava izdajnik. On pozna njegovu namjeru. On dopušta, da ga ovaj nevrijednik takne. On mu pruža svoj obraz, da ga poljubi. S ljubavlju susreta izdajicu. »Prijatelju!« Ako ti već ne ljubiš mene, a ono ja ljubim tebe i spreman sam da ti oprostim nepravdu, koju mi nanosiš. Isus ne poznaje gorčine. Ništa mu nije predbacio. Jedino ga je obuzela duboka sućut prema apostolu, koji je posrnuo! A što drugo i zaslužuje apostol odmetnik, ako ne sućut? Trideset srebrnjaka — upravo dosta da stekne Božje prokletstvo! Neznatna vremenita dobit — a za to neprestana grižnja savjesti, štoviše, sam pakao! »Mysterium iniquitatis!« Otajstvo zloće, zaslijepljenosti i pokvarenosti ljudskoga srca! Da Gospodin nije sama dobrota, da nam se nije smilovao, da nas nije ljubio i onda, kad smo bili nedostojni njegove ljubavi: što bi od nas bilo! Od apostola može postati odmetnik!

3. Koliko je Juda svojom izdajom Gospodina ponizio, toliko se više sveta Crkva Isusu klanja. »U ime Isusovo da se pokloni svako koljeno onih, koji su na nebu, na zemlji, i pod zemljom, jer Gospodin posta poslušan do smrti, do smrti na križu. Zato je Gospodin Isus Krist u slavi Boga Oca« (ulaz). Krist je bio tako poslušan, da se pokorio čak i namjerama svoga izdajice. Tako je bila Očeva volja. A Isusu je to uvijek bilo dosta.

»Zašto si došao?« Zašto si izdao Gospodina? Što si time zaslužio? Bijedni, zaslijepljeni apostole! A mi kršćani? Zašto se vječno brinemo i toliko mučimo za ono malo novca, za kakvo mjesto, za kakvu službu, za kakvu ljudsku čast, kad zato moramo da žrtvujemo, ako i ne vjeru ili vječnost, a ono ipak revnost za Božje interese, za molitvu, za svete sakramente, za ono jedino potrebno! Što će nam od svih vremenitih dobara konačno ostati? Ostat će nam pustoš, koja je prisilila bijednog Judu, da sebi oduzme život.

»Simon, dormis? — Šimune, spavaš? Zar nijesi mogao jedan čas probdjeti sa mnom?« Ove je riječi Gospodin progovorio Petru, a sveta liturgija ih upravlja na nas, da u ovim danima ne zapustimo Spasitelja u njegovoj muci i poniženju. Barem da u posljednjim danima Velikog tjedna imamo sućuti s velikim Patnikom! Zato nas Crkva vodi do svete Marije Velike. Evo Majke! Gledajte, kako Marija s Isusom trpi! Ugledajmo se u nju. Pođimo s njom na teški put križa i stanimo pod raspelom, da nam Gospodin ne mora predbaciti: »Šimune, spavaš? Ne vidiš li Judu? On ne spava, već se žuri da me izda Židovima« (responsor kod matutina). Uvijek se ponavlja stara priča: Isusovi prijatelji spavaju, a neprijatelji njegovi rade!

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da nas, koji se neprestano mučimo radi svojih prestupaka, oslobodi muka jedinorođenoga Sina tvoga.

Bože, koji si htio, da tvoj Sin za nas podnese muku na križu, da otjeraš od nas neprijateljsku vlast, podaj nama, slugama svojim, da dostignemo slavu uskrsnuća. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Veliki četvrtak.

Ljubav do konca.

U Lateranu, u crkvi presvetoga Otkupitelja, gledamo danas kako Crkva opet prima pokornike u zajednicu vjernika. Oni su činili pokoru. Bili su isključeni od zajedničkog žrtvenog prikazanja i od primanja svete pričesti. Danas završuju vrijeme svoje pokore. Opet smiju svoj dar nositi na žrtvenik i primiti svetu pričest. Mi osjećamo, kako su radosni i kako zahvaljuju Otkupitelju. Zato se pridružujemo njihovoj molitvi, kojom popraćuju prviput svoj žrtveni dar: »Ne ću umrijeti nego živjeti« (prikazanje). Ujedno se danas sjećamo događaja iz života Kristova, koji karakteriziraju Veliki četvrtak: Isusov oproštaj od Betanije, posljednja večera (večera pashe), pranje nogu, ustanovljenje presvete euharistije i svećeničkog reda, njegov oproštajni govor, njegova veliko-svećenička molitva, njegov put u Maslinski vrt, i njegova muka u njemu i napokon Judina izdaja. Sveta se liturgija osobito obazire na ustanovljenje presvetog oltarskog otajstva.

1. »Isus je ljubio svoje, koji su na svijetu, i ljubio ih je do kraja« (Iv. 13, 1): ustanovljenjem presvetog oltarskog otajstva. Da tu svoju ljubav prema nama dokaže, nije mu bilo dosta da za nas trpi i na križu umre. On je htio da bude uvijek s nama. Da, on je htio da bude hrana naših duša, da nas napuni svojom jakošću i svojom snagom, da nas uzdigne u životnu zajednicu sa sobom. On je čokot, mi smo loze! Ljubav ga je vodila do konca njegova života na križu, i vodit će ga do konca vjekova u svetohraništu. To je ljubav bez granica i bez konca gore na nebesima. Tu je naše bogatstvo uza sve siromaštvo. I to je sreća, koja sve nadilazi, da nas ljubi do konca i do granica mogućnosti. »Kao što je Otac ljubio mene, tako sam ljubio i ja vas« (Iv. 15, 9). »Ostanite u mojoj ljubavi« (Iv. 15, 9). Ljubimo ga i mi do konca svom snagom svojom.

2. Drugi dokaz svoje ljubavi dao nam je svojim primjerom, kad je apostolima prao noge. Liturgija današnjega dana usko povezuje pranje nogu s primanjem svete pričesti. Zato ona moli kod dijeljenja svete pričesti vjernicima: »A kad je Gospodin Isus večerao sa svojim učenicima, opra im noge i reče im: Znate li, što sam vam učinio, ja, Gospodin i Učitelj vaš? Primjer sam vam dao, da i vi tako činite« (pričesna). Euharistija (pričest) i djelotvorna ljubav prema bližnjemu združene su, nadopunjuju se i jedna izaziva drugu. »Ako ljubimo jedan drugoga, Bog ostaje u nama, i njegova je ljubav u nama savršena. Lažac je, ako tko reče: Ljubim Boga, a mrzim svoga brata. Jer tko ne ljubi svoga brata, kako može Boga ljubiti« (1. Iv. 4, 12, 20). Kako može, dakle, dostojno primiti svetu pričest? S druge strane, dostojno primanje euharistijskog Krista sili nas, da ljubimo — kako je i naravno — otajstveno tijelo Kristovo, udove Kristove, da ljubimo bližnjega. Na taj vez nas upozoravaju riječi kod obreda pranja nogu. »Novu vam zapovijed dajem: da se ljubite među sobom, kao što sam ljubio vas, govori Gospodin. Sretni oni, koji su neokaljeni na putu života, koji slijede zakon Gospodnji.« »Kad sam ja, Gospodin i Učitelj oprao vama noge, i vi ste dužni jedan drugome noge prati. Čujte ovo, narodi svi, poslušajte, koji nastavate zemlju. Kad sam ja, Gospodin i Učitelj oprao vama noge, i vi ste dužni jedan drugome noge prati.« »Po tom će svi poznati, da ste moji učenici, ako uzimate ljubav među sobom.« Sveta je euharistija poklon ljubavi, ali po njoj primamo i novi zakon ljubavi: »Novu vam zapovijed dajem, da ljubite jedan drugoga, kao što sam ja ljubio vas, da se i vi ljubite među sobom.« Ozbiljno se pitajmo, da li uistinu vršimo ovu novu zapovijed Gospodnju, mi koji dnevno primamo svetu pričest. Ljubav je mjerodavna!

3. »Gdje je samilost i ljubav, tu je i Bog. Okupi nas ujedno Kristova ljubav. Radujmo se i u njemu se veselimo. Bojmo se, ljubimo Boga živoga. I ljubimo se srcem iskrenim. Gdje je samilost i ljubav, tu je i Bog. Kad se, dakle, skupimo ujedno: Čuvajmo se, da se mišljenjem ne razdijelimo. Neka prestanu zlobne uvrede, neka prestanu svađe. I u našoj sredini neka bude Krist, Bog. Gdje je samilost i ljubav, tu je i Bog. Skupa s blaženima da vidimo slavno lice tvoje, Kriste Bože: radost, koja je neizmjerna i čista; u beskrajne vjekove. Amen.« (kod pranja nogu).

Presveta je euharistija plod križa. Tim ćemo se više približiti presvetom oltarskom otajstvu, i tim više postati dionici njegovih milosti i blagoslova, što ćemo većom ljubavlju i čvršćim pouzdanjem prigrliti Kristov križ. »Daleko od nas da bismo se hvalili drugim osim križem Gospodina našega Isusa Krista« (ulaz). Tako bi moralo da bude! Ali mi u stvarnosti ipak bježimo od križa i uklanjamo mu se, gdjegod samo možemo. Mi smo nezadovoljni s križem, koji nam je nametnut, i mrmljamo protiv Bogu. Zato i ne razumijemo otajstva svete euharistije, i ne možemo doći do one ljubavi, koju bismo morali imati prema svetoj euharistiji, prema sakramentu ljubavi.

»U njemu je spasenje, život i uskrsnuće naše« (ulaz), u njemu, koji u svetohraništu stanuje među nama, koji se za nas moli i žrtvuje, koji nas ljubi. »Blago onima, koji u kući tvojoj stanuju, Gospodine« (Ps. 83, 5).

Molitva.

Bože, koji si nam u divnom Sakramentu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam molimo, tako častiti sveto otajstvo tijela i krvi tvoje, da plod tvojega otkupljenja vazda u sebi osjećamo, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Veliki petak.

Isus umire na križu.

Veliki je petak dan žalosti svete Crkve i njezinih vjernika! Križ se nalazi u središtu liturgijskih obreda; na njemu je

Gospodin po volji Očevoj dao svoj život za nas grešnike. »On me je ljubio i predao sebe za mene« (Gal. 2, 20).

1. Isus umire na križu. »Kad dođoše na mjesto Kalvariju, razapeše ondje njega i zločince, jednoga s desne, a drugoga s lijeve strane. A Isus je molio: Oče, oprosti im, jer ne znadu što čine! Zatim razdijeliše njegove haljine bacivši kocke. Narod je stajao okolo i sve to gledao. Članovi velikoga vijeća posprdno su se rugali. Drugima je pomogao! Ako je on Krist, Božji odabranik, neka pomogne sebi. A rugali su mu se i vojnici. Oni su pristupali k njemu i pružili mu ocat uz porugu: Ako si židovski kralj, pomozi sam sebi!« »Bilo je oko šeste ure, kad nasta tama po cijeloj zemlji sve do devete ure. I sunce pomrča, a zastor se u hramu razdere na dvoje. A Isus povika velikim glasom: Oče u tvoje ruke predajem svoj duh! Kad to reče, izdahnu« (Luka 23, 33 sl.) »Postao je poslušan do smrti, do smrti na križu.« »Gospodine, tko vjeruje onomu, što čuje od nas, (što govorimo o Mesiji)? I komu je objavljena Gospodnja sila? I (Mesija) izrasti će pred njim kao mladica i kao korijen iz žedne zemlje. On nema izgleda ni ljepote, i vidjeli smo ga, ali nije imao izgleda, da bismo čeznuli za njim prezrenim i zadnjim od ljudi, čovjekom boli, koji zna za slabost. Njegovo je lice zastrto i odvratno, zato ga nismo cijenili« (Iz. 53, 1 sl.). »O, svi vi što idete putem, svrnite okom i vidite, ima li boli ko moja« (Plač Jer. 1, 12). Njegovo je sveto tijelo izmrcvareno udarcima bičeva, sve izranjeno, jedna velika rana! Trnova kruna mu zadaje nesnosne boli, i strašna ga žeđ mori. On ne trpi samo tjelesne boli, nego i duševne, koje su još mnogo teže. On vidi okorjeli narod, koji ga je zabacio: »Krv njegova na nas i na našu djecu!« On sluša ruganje i pogrde svojih neprijatelja. On gleda nezahvalnost kršćana, onih mnogih, koji su ravnodušni i ne mare za njegovu ljubav i otkupiteljsku smrt! Što se to njih tiče! Imaju oni drugih briga, a ne da još na njega misle. Oni uopće ne će da prime one milosti, koje je za njih stekao neizmjernim mukama i nebrojenim žrtvama. Oni to zlorabe i zato vlastitom krivnjom propadaju zauvijek. Kako ga je ta nezahvalnost i zaslijepljenost morala silno boljeti! Htio sam te spasiti: »Ali ti nisi

htio!« S Marijom i Ivanom ostanimo pod križem i s dubokom sućuti budimo dionici njegove tjeskobe i muke.

2. Isus umire mjesto nas. »On je uzeo naše slabosti i sam nosio naše boli, (t. j. kaznu, koju smo zaslužili za svoje grijehe) i držali smo, da je gubav, kažnjen od Boga i ponižen. On je ranjen radi naših bezakonja, satrven radi naših zločinstva. On je kažnjen radi našega mira (da zadobijemo izmirenje i zajednicu s Ocem), a mi smo ozdravili po njegovoj modrici. Svi smo mi zalutali kao ovce, svaki je zašao svojim putem, a Gospodin je na njega svalio sva naša bezakonja« (Iz. 53, 4). Nijedan smrtnik, pa ni anđeo, ne može zadovoljiti za uvredu, koja se grijehom Bogu nanosi. »Ne traži brata (čovjeka) da te spasi, nego onoga, koji nadvisuje tvoju narav, traži Boga-čovjeka, Isusa: On nas jedini može zadovoljiti« (sv. Bazilije). On je nad svima, i zato može sve otkupiti. On je na sebe uzeo krivicu našu. »Izbrisao je zadužnicu, koja je svjedočila protiv nas, te odstranio prikovavši je na križ« (Kološ. 2, 14). Iz ropstva grijeha, sotone, vječnoga pakla nismo »otkupljeni raspadljivim srebrom ili zlatom, nego skupocjenom krvlju Krista kao nedužna i neokaljana Jaganjca« (1. Pet. 1, 18). »Mi smo ozdravili po njegovoj modrici.« Mi smo zaslužili, što on trpi, i s punim pravom morali bismo to trpjeti, ali on nas je oslobodio toga, jer se i onako ne bismo mogli otkupiti. On je na svome tijelu i na svojoj duši pretrpio, što mi nismo mogli i dao zadovoljštinu mjesto nas. »Nitko nema veće ljubavi od ove, da tko svoj život položi za svoje prijatelje« (Iv. 15, 13). A tko polaže svoj život za svoje neprijatelje? Jedini Isus!

3. Isus umire za nas, za svakoga od nas posebno. Smrt je plaća grijeha. U smrti su združene sve posljedice grijeha, svaka bol, svaka nevolja života. Ni u čemu nije Božja pravednost tako duboko i tako stvarno pograbila čovjeka, kao u smrtnoj tjeskobi i jezi. Svako se stvorenje plaši smrti. Smrt je najprirodnija kazna i posljedica grijeha. Ona nasilno prekida sve veze, kojima je duša vezana uz tijelo i zemlju: jer je grijeh prvi pokidao veze, koje su dušu spajale s Bogom. I sada on, naš Spasitelj, dragovoljno polazi radi nas u smrt. To je ljubav, »jaka kao smrt«. Smrt, najstrašniji izraz božanske

pravednosti, postao je najvećim dokazom njegove ljubavi. Njegova najteža muka postala je njegovim najvećim djelom ljubavi prema nama, prema meni!

Isus umire za nas. On žrtvuje svoje tijelo, ali žrtvujući svoje tijelo prikovao je na križ tijelo ljudskoga roda, tijelo smrti, u kojemu stanuje grijeh. On je našu grešnu narav uronio u žar svoga žrtvenog plamena, koji sve čisti i za sve zadovoljava. Uronio ju je u kupelj svoje otkupiteljske krvi. Iz te kupke izišla je ljudska narav preporođena, zrela da primi na se Božje djetinjstvo i da postane dionicom vječnog preobraženja.

Isus umire za nas, mjesto nas! Otajstvenog li poretka! Nepravedni griješi, a pravedni trpi kaznu. Krivac je počinio nedjelo, a nevini strada radi njega. Gospodar plaća, što je sluga skrivio. Bog uzima na sebe, što je čovjek pogriješio. Moja nepravda, a Božja pravednost i ljubav. To čini Bog za mene. A što ja činim za njega?

Molitva.

Pogledaj, molimo, Gospodine, na ovu svoju obitelj, za koju se Gospodin naš Isus Krist predao u ruke grešnika i podnio muku križa, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Veliki petak.

Isus Kralj.

Isusa osuđuje na sramotnu smrt na križu. Pilat, zastupnik silne rimske države, izveo je Krista pred židovski narod i predstavio ga kao njihovog »kralja«, ali narod ga je odbio i danas, na Veliki petak, zamijenio je izabrani narod Božju vlast sa vlašću rimskoga cara. »Mi nemamo kralja nego (rimskoga) cara!« Odbacivši Krista zapečatio je židovski narod zauvijek svoj udes. Jer nitko ne može zabaciti Isusa, a da i sam ne bude zabačen i da sam ne propadne.

1. Isus je Kralj, kojeg je njegov narod zabacio. Izgleda, da je sveti Ivan Evanđelist u svojem evan-

đelju htio namjerno upozoriti na kraljevsko držanje, kojim je Gospodin svoju muku započeo, kojim ju je pretrpio i kojim se poslije tri dana opet među svojima pojavio. »Jesi li ti židovski kralj?« upitao je Pilat. A Isus odgovori: »Moje kraljevstvo nije od ovoga svijeta.« »Dakle si ti kralj?« »Da, ja sam kralj. Ja sam se zato rodio i došao na svijet da posvjedočim istinu. A vojnici spletu vijenac od trnja i metnu mu na glavu. I pristupali su k njemu i govorili: Zdravo, kralju židovski! Pilat sjedne na sudačku stolicu. A bilo je oko šeste ure na dan priprave za Vazam (petak). I reče Židovima: Da raspnem vašega kralja? Svećenički poglavari odgovore: Mi nemamo kralja, nego cara!« A ipak je Krist visio na križu kao kralj. To dokazuje natpis: »Isus Nazarećanin, kralj židovski.« Gospodin je kao Kralj raspolagao svojim tijelom. »Dođoše vojnici i prvome slomiše kosti i drugome raspetome s njim, a došavši k Isusu, kad vidješe, da je on već umro, ne slomiše mu kosti, nego mu jedan od vojnika otvori rebro kopljem. Ovo se dogodi, da se ispuni Pismo: Nijedna kost ne će mu se slomiti« (Ps. 33, 21). U Raspetome priznajemo danas Kralja, svoga Kralja i njemu se klanjamo. Kako je ponižen, pogrđen, prezren: on, Kralj!

2. »R e k a o j e: J a s a m S i n B o ž j i!« To je optužba, koju glavari svećenički iznose pred Pilata. To je pravni razlog, radi kojega traže njegovu smrt. Isus je pretrpio smrt radi svjedočanstva, da je Sin Božji. To je svojom krvlju potpisao (potvrdio). Iza onoga, što ljudi misle i govore vidi Evanđelist otajstveno, nevidljivo djelovanje Boga Oca. Kaifa, veliki svećenik rekao je članovima Velikog vijeća: »Vi ne znate ništa i ne mislite, da je bolje za nas, da jedan čovjek umre za narod, nego li da sav narod propadne.« »A ovo ne reče sam od sebe«, dodaje sveti Ivan, »nego, jer je bio veliki svećenik one godine, proreče da Isusu valja umrijeti za narod, i ne samo za narod, nego da djecu Božju, koja su bila razasuta, sabere u jedno« (Iv. 11, 50 sl.). Po Božjoj je volji umro i za nas, za sve, koji su pozvani na posinaštvo Božje, da nas očuva od vječne propasti i da nas učini djecom Božjom. U svojoj smrti na križu utemeljio je kraljevstvo Božje, kraljevstvo djece Božje na zemlji. Danas, na dan utemeljenja, na

dan otkupljenja, skuplja se Crkva oko križa i moli, da Krist očuva, raširi i dovede do konačnog cilja ovo kraljevstvo, koje je svojom krvlju na križu utemeljio. Pridružimo se ganutljivim prošnjama svete Crkve. One danas silno djeluju.

3. Izraelski je narod ostao u svojoj nevjeri, ali zato bar mi priznajmo: »Ti si Sin Boga živoga. Ti si jedini svet. Ti si jedini Gospodin. Ti jedini Višnji, Isuse Kriste, sa Svetim Duhom u slavi Boga Oca.«

Raspetoga izaberimo za svoga Kralja i Gospodara. Zato se pridružimo svetoj Crkvi i častimo sveti križ, t. j. Gospodina: »Evo drvo križa, na kojem je visio spas svijeta. Dođite, poklonimo se!« »Sveti Bože, sveti Krepki, sveti Besmrtni, smiluj se nama!« »Klanjamo se križu tvomu, Gospodine, hvalimo i slavimo sveto uskrsnuće tvoje, jer evo, poradi ovog je drveta radost došla na cio svijet.«

M o l i t v a.

Pogledaj, molimo, Gospodine, na ovu obitelj, za koju se Gospodin naš, Isus Krist, predao u ruke grešnika i podnio muku križa, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Velika subota.

»S a š a o n a d p a k a o.«

Josip iz Arimateje dobio je od Pilata dozvolu da tijelo Isusovo skine s križa. »Dođe i Nikodem i donese oko sto libra smjese od mire i aloja. I uzeše Isusovo tijelo i obaviše ga platnom s mirisima; a na mjestu, gdje su ga raspeli bio je vrt, i u vrtu novi grob. Ondje položiše Isusa« (Iv. 19, 38). Crkva slavi danas otajstveni počinak Isusov u grobu. Ujedno se sjećamo i dolaska Isusova u pretpakao. »Sašao nad pakao.« S Marijom, Majkom Isusovom, čeka Crkva, a s njome čekamo i mi čas uskrsnuća Gospodnjega.

1. T i j e l o I s u s o v o s k i d a j u s k r i ž a i p o l a ž u u g r o b. Dan priprave (dan pred židovskim uskrsom, naš

Veliki petak) naginje kraju. Zato su skinuli tijelo Isusovo s križa i položili ga ožalošćenoj Majci u krilo. Isus pripada svojoj Majci. I ona ga je žrtvovala, kad se na križu sam za nas žrtvovao. Zato može na podnožju križa da primi zaslugu Isusovog otkupljenja. Josip iz Arimateje i Nikodem spremiše i prirediše sve, što je bilo potrebno za pogreb. S poštovanjem položiše Tijelo Isusovo u grob. Tu on počiva od napora i muka djela otkupljenja, koje ga je toliko muka stajalo. On nije morao umrijeti, kao što mi to moramo. On je bio bez grijeha, a smrt je kazna za grijeh. On je smrt preuzeo od nas i prenio na sebe. Zato nije trebao ni svoga groba. Nije li se njegovo prijestolje nalazilo na nebu? Zar je onaj trebao svoj grob, koji je sam život? Koji će poslije tri dana od smrti uskrsnuti na život? Stoga ga položiše u tuđi grob, u kojem ne bijaše još nitko ukopan. »Kao što krilo blažene Djevice nije nikoga ni prije ni poslije njega začelo, tako nitko nije ni prije ni poslije njega bio položen u taj grob« (sv. Augustin). Posvuda se već javlja zora pobjede. Židovima je preko volje tijelo Isusovo bilo izmaklo. Sad im nije drugo preostalo nego da se još pobrinu, da grob bude dobro zatvoren i zapečaćen. Još zamole i dobiju od Pilata vojničku stražu za Isusov grob. Tako su nehotice postali nepobitni svjedoci Isusovog uskrsnuća.

2. Duša je Isusova sašla u pretpakao. Tu su se nalazili sveti i pravednici Staroga Zavjeta, još uvijek lišeni nebeskog blaženstva i blaženog gledanja Boga. Nebo im je bilo još uvijek zatvoreno. Živom čežnjom očekivali su čas svoga otkupljenja i konac toga stanja. K njima je sišao Gospodin po svojoj duši odmah poslije svoje smrti i donio im veselu vijest, koju su tako dugo očekivali: da je prinio žrtvu pomirenja, izvršio djelo otkupljenja, dao zadovoljštinu za krivnju ljudskoga roda i da će se doskora otvoriti nebo. Što je netom na križu obećao raskajanom zločincu: »Danas ćeš biti sa mnom u raju« (Luka 23, 43), to je izvršio na dušama, koje su bile u pretpaklu: uveo ih je u svijetlo blaženoga gledanja Boga, koje im je na križu zaslužio. Tko može predstaviti sebi sreću onih duša, koje je Gospodin danas uveo u radost gledanja Božjega? Duša je Isusova došla i k dušama u čistilištu i donijela im utjehu i nadu, da će doskora biti oslobođeni i primljeni u nebeske radosti. Takav je Isusov način: Kudgod dolazi, svuda donosi utjehu, radost, nebesku sreću, otkupljenje.

3. Velika subota! Sa silaskom nad pakao, s počinkom u grobu počelo je Gospodinovo uzvisivanje i slava. Dosada je živio samo životom odricanja i poniženja. Vrhunac toga života bila je sramotna smrt na križu. Silazak nad pakao prvi je korak u životu uzvišenja, početak proslavljenja Krista kao Kralja i Gospodara svemira. To je već rumena zora »dana njegove jakosti« (Ps. 109, 3). »Njegovu kraljevstvu, njegovoj vlasti ne će biti kraja« (Luka 1, 33). »Consummatum est!« Svršeno je veliko djelo. Nestalo je poniženja, nestalo je muke i gorčine smrti. Počinje novi život. Otac postavlja za Gospodara svemira njega, koji je bio duboko ponižen, koji je bio prezren i zabačen od svoga naroda. Sad je on i po svojoj čovječjoj naravi Kralj i Gospodin. Njemu se mora klanjati nebo i zemlja i sve što je pod zemljom, i svi jezici moraju priznati: Isus Krist jest Gospodin, Kyrios (Filip. 2, 10). Njemu je »dana sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28, 20). »Dostojno je Janje, koje je zaklano, da primi silu i bogatstvo i mudrost i jakost i čast i slavu i blagoslov. I svako stvorenje, što je na nebu i na zemlji i pod zemljom i na moru i što je nad njima, sve sam čuo gdje govore: onome što sjedi na prijestolju i Janjetu: blagoslov i čast i slava i jakost u vijeke vjekova« (Otkr. 5, 12).

Radosna smo srca danas svjedoci početka uzvisivanja našega Gospodina. U velikoj tišini i skrovitosti ide on danas ususret svojoj slavi. Njemu ćemo se klanjati: »Tu solus, Dominus. Tu solus Altissimus. — Ti si jedini Gospodin. Ti jedini Višnji, Isuse Kriste, sa Svetim Duhom u slavi Boga Oca« (Slava). Poslije četrdeset dana svečano će pred nebom i pred zemljom uzaći na svoje prijestolje. »On je poništio sam sebe i postao poslušan do smrti i to smrti na križu. Zato ga Bog uzvisi i dade mu ime, koje je nad svakim imenom« (Filip. 2, 7). »Tko sebe ponizuje, bit će uzvišen!« Tako glasi zakon milosti.

»Ako pšenično zrno, koje padne u zemlju, ne istrune, ostaje samo (bez roda); a ako istrune, daje mnogo ploda.« Tko ljubi svoj život, izgubit će ga, a tko mrzi svoj život na

ovomu svijetu (po mrtvenju, odricanju, po askezi), čuva ga za vječni život. Tko meni služi, ide za mnom, i gdje sam ja (u poniženju, u sramoti, a poslije u slavi), bit će moj sluga. Tko meni služi, počastit će ga moj Otac« (Iv. 12, 24).

Molitva.

Bože, koji si divno stvorio čovjeka, a divnije otkupio, daj nam molimo, da nasladama grijeha odolijevamo razborom duše, te zavrijedimo doći vječnim radostima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Velika subota.

O sretne krivnje!

Danas slavimo već u rano jutro onu veliku krsnu svečanost, koja se nekoć slavila u noći između Velike subote i uskrsne nedjelje. Blagoslov uskrsne svijeće osobita je oznaka crkvene svečanosti Velike subote. Liturgija današnjega dana divno povezuje čudesna djela Božja i primjere iz Staroga Zavjeta s Kristom, njihovim ispunjenjem. »Ništa nam ne bi koristilo rođenje, da nijesmo zadobili otkupljenje. O divna li udostojavanja milosti tvoje prema nama! O neprocjenjiva li milovanja ljubavi: da sužnja otkupiš, Sina si predao! O zacijelo potrebita grijeha Adamova, koji se izbrisa smrću Kristovom! O sretne krivnje, koja zavrijedi takova i tolikoga Otkupitelja!«

1. »O felix culpa — O sretnje krivnje!« U sjaju uskrsne svijeće, uskrsnuća našega Gospodina, riješeno je ono pitanje, koje bez prestanka muči i uposluje sumnjičavu ljudsku pamet: Zašto Bog dopušta zlo? Ta on bi to lako mogao zapriječiti i učiniti nemogućim. Zlo, ma koliko ono bilo slobodan i lični čin čovjeka, ipak je podložno vlasti Božje providnosti. On bi ga, dakle, mogao zapriječiti. A zašto ga onda ipak ne sprečava, nego ga dopušta? Odgovor: da po nadvladavanju grijeha i zla tim više zasja Božja moć; da se još mnogo više uvjerimo o njegovoj ljubavi, kojom se za nas brine; da se

njegova mudrost još savršenije očituje, nego li se pokazala u djelu samoga stvaranja, da se prije svega objavi jedno svojstvo Božje biti: Božje milosrđe. Bez grijeha je ne bismo nikada tako duboko shvatili i upoznali. Božje milosrđe poslalo nam je žrtveno Janje. Utjelovljeno je milosrđe Božje prinijelo sebe za žrtvu, a Božje je milosrđe milostivo primilo tu žrtvu. Tako se u smrti Kristovoj očitovalo najveće čudo: Svemoć se pretvorila u nemoć, jakost u slabost, život je umro u smrti. Bog je dopustio grijeh da stvori još nešto više od prvoga stvaranja, da stvori, naime, Boga-čovjeka i u njemu kraljevstvo otkupljenih. »O sretne krivnje, koja zavrijedi takova i tolikoga Otkupitelja.« Po nauci nekih kršćanskih bogoslova, Sin Božji uopće ne bi postao čovjekom, da nismo u Adamu sagriješili. U misnom vjerovanju priznajemo: radi našega spasenja, radi našega otkupljenja sišao je Sin Božji s neba i postao čovjekom. Ganuti tolikom ljubavi i milosrđem, mudrošću, moću i pravednošću Božjom ponavljamo riječi iz pjesme Exsultet: »Ništa nam ne bi koristilo rođenje, da nismo zadobili otkupljenje (po Kristu). O divna li udostojavanja milostivosti tvoje prema nama! O neprocjenjiva li milovanja ljubavi: da sužnja otkupiš, Sina si predao! O zacijelo potrebita grijeha Adamova! O sretne krivnje, koja zavrijedi takova i tolikoga Otkupitelja!« Ljudski grijeh, bio je Bogu povodom, da stvori najveće djelo, djelo otkupljenja. I zlo mora biti Bogu na službu. I ono služi dobru! Zato ga Bog i dopušta!

2. U križu je spas! Nije li nas Gospodin mogao spasiti jednom jedinom kapljicom krvi, štoviše, jednom jedinom molitvom, jednom jedinom molbom za oproštenje i milost? Mogao je bez svake sumnje! »Koliko ocean nadmašuje kapljicu, toliko nadvisuje Kristova zasluga našu krivnju« (sv. Krizostom). Zato Božja pravednost u strogom smislu nije mogla tražiti gorku muku i smrt našega Gospodina, makar je i tražila potpunu zadovoljštinu za naše grijehe. I s mnogo manje bilo bi joj zadovoljeno. Ali on je sve to pretrpio, da upoznamo njegovu beskrajnu ljubav, kakvu još nije vidjelo nijedno oko, čulo nijedno uho i koja još nije ušla ni u jedno

srce čovječje (1. Kor. 2, 9). Njegova je presveta bol morala izliječiti i posvetiti svu krivnju, bol i muke cijeloga ljudskoga roda. Trebalo je, da upoznamo otajstvo, koje je ostalo tajna naravnom čovjeku, trebalo je da upoznamo otajstvo križa i trpljenja. Morali bismo uvidjeti, da je odsad poniženje, siromaštvo, nevolja i trpljenje preporučno pismo za Boga; da je to pečat i znak njegove velike ljubavi prema nama; da je to zalog, da nas želi učiniti sve sličnijim njegovom ljubljenom Sinu. »Svijet će se radovati, a vi ćete se žalostiti, ali vaša će se žalost okrenuti u radost« (Iv. 16, 20). Trpljenje su vrata, na koja ulazimo u vječni život. Dragovoljno podneseno trpljenje dokaz je naše predanosti Bogu, naše potpune podložnosti svetoj volji Božjoj. Njime osobito slavimo Boga: nijedna ljubav nije iskrenija, nijedno predanje nije odvažnije od onoga, što se očituje u dragovoljnom trpljenju. On, naš Gospodin i Učitelj, mjesto radosti zagrlio je križ prezrevši sramotu (Hebr. 12, 2). Duh ovoga svijeta pruža dobra, časti, radosti, naslade, službe, a Duh Kristov oslobađa one, koji se njemu povjere, od svega što nije Bog: od svijeta, od puti, od stvari, od vlastitoga ja, štoviše, i od Boga. Koga Bog želi uzdići u svetosti, toga prije svega uzdigne na križ. Zato su takve duše najbogatije na milosti. Najveća znanost jest znati trpjeti. Zbiljska i najveća čovjekova sreća na ovoj zemlji jest s Kristom trpjeti, s njime biti prezren, ponižen, razapet. Križ rastavlja i udaljuje dušu od stvorenja. On je čisti i pripravlja za čistu ljubav Božju. Tko izbjegava trpljenje, taj izbjegava napredak u svetoj ljubavi, taj izbjegava čistoću ljubavi. U križu je spas!

3. Kad je nepravda slavila pobjedu, upravo je onda bila pobijeđena. Onaj, za koga je mislila, da je pobijeđen i uklonjen sa svijeta, ustao je iz groba. Krist i njegova Crkva moraju biti progonjeni i napadani, ali upravo u času, kad neprijatelji misle, da su je uništili i nasuli joj grobni humak, ona ustaje na novi život. Iz smrti se rađa život! »Krv je mučenika sjeme kršćana!«

»Onima koji ljube Boga, pomaže sve zajedno na dobro« (Rim. 8, 28), ma koliko ih ljudi mrzili ili proganjali. Iza toga

Bog skriva svoje sveto djelo. Iza zlih ljudskih namjera nalaze se sakrivene njegove ljubezne namjere. Ljudi imadu svoje nakane, a Bog opet svoje. Zato pravi kršćanin prepoznaje u križu i trpljenju samo Božje nakane. Tako je Isus radio. Za Isusom ne smije zaostati u trpljenju i nepravdama ni pravi kršćanin. »Onima, koji Boga ljube, pomaže sve zajedno na dobro!« »U križu je spas!«

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji si divan u uređenju svih djela svojih, neka razumiju otkupljenici tvoji, da nije bilo izvrsnije, što je u početku bio svijet sazdan, nego što je na svršetku vjekova žrtvovan naš vazam Krist: koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Velika subota.

Krst i uskrsnuće.

Bogoslužje Velike subote očito ide za tim, da nas duboko uvede u otajstvo našega svetog krštenja, našega uskrsnuća s Kristom, i da u nama oživi uspomenu na sveti krst. Pratimo liturgiju. Neka nas ona prosvijetli, da se zahvalna srca pridružimo onom veselju, koje danas napunja srce svete Crkve.

1. Što je sveti krst? Sveti je krst predočen u bogoslužju Velike subote u dvanaest proročanstva i u blagoslovu krsne vode. Bog je čudesno stvorio čovjeka (prvo proročanstvo), i čudesnije ga je obnovio (iznova stvorio) u drugom rođenju po vodi i Duhu Svetom. Iz bijesnih valova općeg potopa grijeha, koji je svima prijetio propašću, bili smo po svetom krstu primljeni u sigurni zaklon Noine lađe, u svetu Crkvu(drugo proročanstvo). U svetom krštenju prošli smo kroz Crveno more: Pakleni Faraon, đavao, čovjek grijeha, bio je potopljen, a mi smo se spasili krvlju Kristovom. Mi smo slijedili Mojsija Novoga Zavjeta u obećanu zemlju neba (četvrto proročanstvo). Bez krsta smo kao one suhe kosti, koje je vidio Ezekiel (sedmo proročanstvo). Njima bijaše uprav-

ljena riječ Božja: »Evo, ja ću vam dati duh i življet ćete, dat ću vam žile i učinit ću, da na vama naraste meso i navući ću na vas kožu i dat ću vam duh, i oživjet ćete i znati, da sam ja Gospodin. I nasta šum, zatim i gibanje i kosti pristupiše kostima, svaka k svome zglobu. I vidio sam na njima žile i meso, a odozgo se navukla koža ... I duh uđe u njih i oživjeli su i stali su na svoje noge. A bila je brojna vojska. I Bog reče: Sve ove kosti su Izraelovi sinovi (kršćani). Ja ću otvoriti vaše grobne humke i izvest ću vas iz vaših grobova, puče moj, i uvesti ću vas u izraelsku zemlju.« Krštenje je uskrisenje od smrti na život. Ono je spasenje iz ognjene paklene peći, koju smo radi naših grijeha s punim pravom zaslužili (dvanaesto proročanstvo o trojici mladića u ražarenoj peći). Nato slijedi blagoslov krsne vode i naviješta se njezina tajna. U vodi svetoga krsta obnavljaju se i čiste svi narodi. Voda dobiva neku otajstvenu Božju snagu i iz neoskvrnjene utrobe božanstvenog vrela rađa se novo pokoljenje, nebeski naraštaj. U krsnoj se vodi satiru grijesi, u njoj se priroda, na sliku Božju stvorena, obnavlja na čast svoga prvoga stanja i čisti od svake nečistoće. Sve to po Kristu, našem Gospodinu. To je bogatstvo svetoga krsta! Koliko imamo razloga da se radujemo i zahvaljujemo! Mi smo spaseni, preporođeni, rođeni na život uskrsnulih, mi smo novi čovjek!

2. Što krst od nas traži, to čitamo u poslanici Velike subote. Krštenici su izlazili iz krstionice i ulazili u baziliku obučeni u bijelu krsnu odjeću. To su novorođenci u Božjoj obitelji, oni koji su primili duh posinaštva, koji imaju još samo jednu želju, a ta je da se posvete Bogu u neokaljenoj službi (molitva). I sada stupa pred ove sveta majka Crkva i govori im: »Ako ste uskrsnuli s Kristom, (ako ste kršteni, postali kršćani) tražite ono što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Božje; mislite na nebeske stvari, a ne na zemaljske. Jer ste umrli (grijehu), vaš je život s Kristom sakriven u Bogu. A kada se pojavi Krist, vaš život (u slavlju sudnjega dana, kod svoga ponovnoga dolaska), tada ćete se i vi pojaviti s njim u slavi.« »Mislite na nebeske stvari!« I mi smo postali nebeski naraštaj, duhovni ljudi. Naša euharistijska svečanost jest svečana gozba s uskrsnulim, nebeskim Gospodinom. U euharistiji neprestano gledamo njegovo preobraženo tijelo. Mi ga dnevno dotičemo i gledamo u svetoj pričesti. Ovo dnevno općenje s Uskrsnulim produhovljuje naše misli i htijenje, naše nastojanje i rad, štoviše, i naše tijelo. Zato smo donekle već na ovoj zemlji dionici budućega velikog preobraženja. Zato »živimo novim životom« (Rim. 6, 4). Mi smo mrtvi grijehu i živimo Kristovim životom. To je smisao kršćanstva, krštenja!

3. »Hvalite Gospodina, jer je dobar, jer je dovijeka milosrđe njegovo. Hvalite Gospodina, sva plemena, hvalite ga svi narodi: Jer je silno nad nama milosrđe njegovo!«

Zahvalno zapjevajmo Magnificat, kojim se završuje današnja služba Božja. To je molitva zahvalnica svete Crkve za ono veliko, što vodom i Duhom Svetim može narode preporađati na novi život. »Veliča duša moja Gospodina i raduje se duh moj u Bogu, spasu mojemu. Jer je pogledao na poniženje svoje službenice, gle, odsad će me zvati blaženom svi naraštaji. Jer mi učini velike stvari Svesilni, i sveto je ime njegovo. I milosrđe je njegovo od koljena do koljena onima, koji ga se boje. Učini silu rukom svojom, raspršio ohole u mislima srca njihova. Zbaci s prijestolja silne vladare i visoko diže ponižene. Napunja gladne dobara, a bogate otpušta prazne. Štiti Izraela, slugu svojega, sjećajući se milosrđa svoga. Kao što je obećao ocima našim, Abrahamu i potomstvu njegovu dovijeka. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, kako bijaše na početku tako i sada i vazda i u vijeke vjekova. Amen.«

»To su novi jaganjci, oni pjevaju aleluja. Upravo su došli k izvoru (svetoga krsta). Zasjaše u čistoj sjajnosti, aleluja, aleluja. Pred Jaganjcem su urešeni bijelim haljinama i paome su u njihovim rukama« (responsor). To smo mi. U hvali i pjesmi pođimo ususret Uskrsnulome, da mu iskažemo svoju ljubav.

Molitva.

Bože, koji ovu presvetu noć prosvijetljuješ slavom uskrsnuća Gospodnjega, uzdrži u ovom podmlatku obitelji svoje

duh posinaštva, što ga dade, da obnovljen tijelom i duhom prikazuje tebi službu čistu.

Ulij nam, Gospodine, duh svoje ljubavi, da svojom milostivošću učiniš složnima, koje si nahranio vazmenim tajnama. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Svetački dani u korizmi.

5. veljače: Sveta Agata.

Agata bijaše Sicilijanka, odlična roda, jaka i odvažna u borbi za svoju čistoću i za svoju svetu vjeru. Nije htjela da žrtvuje bogovima, nego je ostala vjerna Kristu i za progonstva cara Decija postigla je oko godine 250. mučeničku krunu. Mi smo danas svjedoci njezine borbe i njezine pobjede.

1. »Što svijet drži ludim odabrao je Bog, da postidi mudre; i što je pred svijetom slabo, Bog je odabrao da postidi jako; i što je pred svijetom neplemenito i prezreno; i što ništa nije, odabrao je Bog da uništi ono, što jest, da se pred njim ne hvali nijedan čovjek« (poslanica). »Bože, ti si i slabom spolu podao pobjedu mučeništva« (molitva). Divne li pobjede neznatne, slabe i nježne djevice Agate nad silnim rimskim namjesnikom Kvincijanom! On je pita: »Zašto ti, koja si odlična roda, živiš niskim, ropskim kršćanskim životom?« — »Ja sam sluškinja Kristova«, odgovori mu Agata, »i zato oblačim odijelo sluškinje. Najveće je plemstvo, služiti Kristu kao njegova ropkinja!« Kvincijan joj zaprijeti najgroznijim mukama, ako se ne odreče Krista. »Ako mi se groziš divljim zvijerima, znaj, da one postaju krotke u ime Kristovo. Ako me želiš ognjem mučiti, rashladit će me nebeski anđeli sposonosnom rosom.« Nato dade Kvincijan Agatu išibati. Iza toga je pošla vesela lica u tamnicu, kao da ide na svečanu gozbu. Sutradan je opet izvedoše pred suca. »Ako se ne pobrineš, da krvnici izmrcvare moje tijelo, ne može moja duša s mučenicima ući u raj Gospodnji.« Sada je udariše na muke, stadoše je peći užarenim željezom, iznakaze joj grudi, ali u noći je apostol Petar opet iscijeli. Još je jednom svjedočila za Krista. Polumrtvu su je odnijeli u tamnicu, gdje je izmolila svoju samrtnu molitvu: »Gospodine, Isuse Kriste, dobri Učitelju, zahvaljujem ti, što si mi dao da pobi-

jedim muke krvnika: daj da dođem do tvoje neprolazne slave.« Čudesne li kršćanske odvažnosti!

2. »Ima nesposobnih, koji su već tako rođeni. Ima ih, koje su učinili ljudi, a ima ih, koji su se sami učinili takvima radi kraljevstva nebeskoga. Neka razumije, koji može« (evanđelje). Agata je djevica poradi kraljevstva nebeskoga! Kvincijan je gorio ljubavlju prema njoj, ali Agata nije htjela ni da čuje za ženidbu s njime. Ona je upoznala viša dobra i više vrednote, upoznala je vrijednost djevičanstva radi kraljevstva nebeskoga. Namjesnik je svom silom nastojao, da joj otme djevičanstvo i u tu je svrhu predao nekoj raspuštenoj ženi, da je predobije za razvratan život. Agata je ostala stalna i nepobjediva. Ona je dobro znala, u čemu se nalazi prava sreća čovječja. Urešena dvostrukom krunom djevičanstva i krvavog mučeništva pošla je ususret nebeskom Zaručniku.

3. »Gaudeamus omnes in Domino — Radujmo se svi u Gospodinu svetkujući blagdan na čast svete Agate, djevice i mučenice; njezinom se slavnom mučeništvu raduju anđeli i slave Sina Božjega« (ulaz). Radost radi pobjede napunjuje danas Crkvu na nebu i Crkvu na zemlji. Radost u Gospodinu! Pobjeda Agate pobjeda je Kristova, to je slavlje njegove jakosti i njegove milosti u njegovim udovima. U Agati se očitovala snaga Kristova, snaga kršćanstva, snaga milosti, koju možemo i mi imati: mi smo, kao i Agata, udovi Kristovi, i u nama struji Kristova milost i jakost.

Što je Agata živjela, učinila, izvojštila, pretrpila, izmolila i postigla, sve pripada zajednici, Crkvi, pa i meni. Kod svete Mise prikažimo danas Bogu njezine muke, zasluge i pobjedu, kao dodatak i zamjenu za naše nedostatke i poraze, kao zadovoljštinu i otprošnju za naše nevjere i grijehe, kao molitvu za milost i pomoć. Radujmo se radi pobjede naše sestre u Kristu. Zahvalimo Gospodinu, koji joj je dao snage i odvažnosti.

Sveta liturgija gleda u Agati sliku (tip) svete Crkve i kršćanske duše. Zato je ona danas pratilica svete Crkve i vjernika, koji prisustvuju svetoj Misi. Mi smo djevičanska pratnja svete Agate (prikazanje), koja nas u svetoj Misi vodi

Kristu ususret. Odlučimo da ćemo danas s Agatom biti mučenici svete ljubavi, vjernosti, djevičanstva i zato se po žrtvenim darovima kruha i vina predajmo Kristu, da kao druga Agata samo za Krista živimo.

Molitva.

Bože, koji si među ostalim čudesima svoje moći i slabom spolu podao pobjedu mučeništva, dopusti milostivo, da svetkujući rođeni dan blažene Agate, djevice i mučenice, slijedimo njezin primjer i tako dođemo k tebi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

10. veljače: Sveta Skolastika.

Sveta je Skolastika bila rođena sestra svetoga utemeljitelja Benedikta. Od rane mladosti posvetila se Kristu Gospodinu. Sveto je preminula oko godine 542. Liturgija slavi danas u njoj osobito zaručnicu, koja gori ljubavlju prema Kristu Zaručniku i koja očekuje vječne zaruke.

1. Skolastika je zaručnica Gospodinova. Evanđelje svete Mise crta je kao zaručnicu: kao djevicu, koja uzevši svoju svjetiljku iziđe ususret Zaručniku. Svoje srce poklonila je Zaručniku. Zato je od rane mladosti prezrela svijet i posve se posvetila Zaručniku. Ona je živjela životom skrovitosti, molitve i ljubeznog općenja sa svojim Zaručnikom. Koje onda čudo, što je imala toliku moć nad srcem svoga Zaručnika. Nekoliko dana prije svoje smrti došla je po običaju svojem bratu svetom Benediktu. U svetim i uzvišenim razgovorima, brzo je pala večer. Sveti je Benedikto htio da se vrati kući u svoj samostan na vrh gore, a Skolastika je htjela, da još cijelu noć provedu u svetom razgovoru: toliko je već dušom bila u nebu. Brat ju je odbio, ali ju je Zaručnik uslišao. Jedva ga je s nekoliko riječi zamolila i već je nastalo toliko nevrijeme, da Benedikto nije mogao ostaviti kuće. Tako je eto Zaručnik ispunio želju svoje zaručnice. Poslije nekoliko dana umrije Skolastika, i sveti je Benedikto

ugleda, kako njezina čista duša u prilici golubice leti ususret Zaručniku, ususret vječnim zarukama na nebu.

2. Sveta je Skolastika slika svete Crkve i kršćanske duše. Liturgija gleda u Skolastici Crkvu, zaručnicu Kristovu. Sveta Crkva, t. j. mi, koji sačinjavamo Crkvu, mi smo one djevice, koje se spominju u evanđelju, koje izađoše ususret Zaručniku. Za Crkvu, za kršćansku dušu revnuje apostol Pavao »Božjom revnosti«, da nas čiste i neokaljane dovede Kristu Zaručniku. »Zaručih vas mužu jednomu, da vas kao čistu djevicu privedem Kristu.« Naša je zadaća i zvanje, da kao zaručnica živimo samo Kristu Zaručniku, s kime smo se na svetom krstu zaručili. Kao Skolastika, čeka i Crkva, čeka i kršćanska duša onaj čas, kad će doći Zaručnik da je povede k vječnim zarukama. U Skolastici ljubi Crkva, »ljubimo mi pravdu«, t. j. Krista, i mrzimo nepravdu, sve što nije Krist. Naše je geslo: »Djelo svoje namijenjujem Kristu« (psalam ulaza). Tako misli sveta liturgija o nama!

3. Kraljevstvo nebesko (Crkve) bit će kao deset djevica, koje će uzeti svoje svjetiljke i izići ususret Zaručniku. Zaručnik dolazi sada kod službe svete Mise. Mi ga očekujemo s gorućim svjetiljkama u svojim rukama i spremni, da ga s uljem dobrih djela, t. j. naših žrtvenih prinosa, dočekamo u svetoj pretvorbi, da nas povede k svadbenoj gozbi svete pričesti. Sveta je pričest svečana zaručna gozba, koja nas usrećuje.

Zaručnik će doći i na smrtnome času. Zemaljski život svakoga kršćanina mora biti željno iščekivanje Zaručnika, dok na času smrti ne dođe po nas, da nas povede k savršenim zarukama na nebesima. »Ususret Zaručniku!« Kako malo naš život odgovara ideji svetog bogoslužja. Odviše smo se privezali za zemaljsko i živimo samo za ovaj svijet, upravo kao one lude djevice iz evanđelja! »Bdijte, jer ne znate ni dana ni časa!« Da li činimo tako?

Zaručnica Kristova! Ususret Kristu Gospodinu! Pred svima ide Skolastika, a za njom mi, njezina djevičanska, svadbena pratnja; ona nas kao zaručnica predvodi Kristu Kralju! To se događa već sada kod svete Mise, a jednom će se dogoditi na smrtnome času! Kako bi naš život sasvim

drukčije izgledao, kad bismo bili prožeti mišlju, da smo Kristove zaručnice.

Molitva.

Bože, koji si duši djevice svoje Skolastike dao da se vine u nebo u obliku golubice, da tako pokažeš nevinost njezina života, podaj da i mi, njezinim zagovorom i prošnjama, tako nevino živimo, te zaslužimo doći u vječne radosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

19. ožujka: Sveti Josip.

U bogoslužju častimo dva puta u godini svetoga Josipa. Jedamput u trećoj nedjelji iza Uskrsa: kao zaštitnika svete Crkve, a danas slavimo u njemu muža, koga je Bog odlikovao i izabrao za zaručnika Majci Božjoj, i kome je povjerio i Dijete, svoga jedinorođenoga Sina.

1. »Pravednik cvate poput palme i raste poput libanonskog cedra, usađen u domu Gospodnjem« (ulaz). Bog ga je uresio svim milostima i darovima, koje su ga učinile dostojnim, da bude zaručnik i životni drug djevičanske Majke Isusove; da s njome jedno misli, jedno osjeća i jedno nastoji. Takav stoji danas pred nama sveti Josip. Njegova je najveća odlika, što je on muž Majke Božje, povezan s njom pravom ženidbom. Ona je njemu povjerena i njemu podložna; i ona ga iskreno štuje i ljubi. Osim Isusa nitko joj nije bio toliko odan kao Josip. Nitko nije bio toliko poučen o njezinoj tajni. Od svetoga Josipa nitko je nije bolje poznavao, nitko je nije više ljubio i nitko s njome nije tako iskreno općio. Evanđelje današnjega blagdana svjedoči nam o tom, koliko ju je ljubio i štovao. Marija je začela po Duhu Svetom, ali Josip još nije bio upućen u ovo otajstvo. »A Josip, njezin muž, jer je bio pravedan i nije ju htio sramotiti, mislio je, da ju otpusti potajno.« To su njegovi najteži časovi i dani, u kojima je mnogo duševno trpio. Od te muke oslobodi ga Bog: »Josipe, sine Davidov, nemoj se bojati k sebi uzeti Mariju, svoju ženu, jer što je začeto u njoj, od Duha je Svetoga.« Josip je odmah spoznao, što Bog od njega traži. Pot-

punom predanošću i herojskom požrtvovnošću na sve žrtve, stavio se sasvim u službu Djevice-Majke. Vjerno i ustrajno dijelio je s njome život siromaštva, skrivenosti, trpljenja, progonstva u Egipat, život rada i nastojanja za savršenstvom i život svetoga općenja s Isusom u Nazaretu. »Gospodine, pretekao si ga slatkim blagoslovima, metnuo si na njegovu glavu vijenac od dragoga kamenja« (na stepenicama).

2. »Ona će roditi sina i nadjeni mu ime Isus« (evanđelje). Kod Židova ima otac pravo da nadjene djetetu ime. Sveti je Josip imao nad Isusom vlast i ugled oca. To je druga odlika Josipova. Ono što je Marija po Duhu Svetom začela, pripadalo je po ženidbenom pravu Josipu, kao pravom mužu Marije, i zato je Marijin porod bio i njegova svojina. Tako je sveti Josip po zarukama s Marijom dobio stvarno pravo na Isusa i nad Isusom. On je imao prema utjelovljenom Sinu Božjem prava i dužnosti oca. Tko će od nas shvatiti ili samo naslutiti dostojanstvo i veličinu ovoga djevičanskog očinstva! Isus je priznavao i štovao u svetom Josipu oca. On mu je htio biti poslušan, i o njemu ovisan, htio je biti njegovo dijete i pokoravati se svakoj njegovoj riječi i želji. Htio je da bude s njime, da s njime živi, da s njime radi, da s njime moli, da s njime opći danju i noću, i to trideset godina. Tako je dugo živio Isus uz sveca Josipa i sveticu Mariju! Neiskazana je to tajna punine i snage milosti Božje i svetosti svetoga Josipa: pravednik, uspravan kao palma, u punini milosti i kreposti, usađen u domu Gospodnjem, usred svete obitelji u Nazaretu. »Pratit će ga moja istina i moja milost« (prikazanje).

3. U svetoj žrtvi bit će sveti Josip naš zagovornik kod Isusa. Još više! On će s nama žrtvovati. On će nas predvoditi kod prikazanja. Mi ćemo biti jedno s njime. O njemu, a ujedno i o nama, koji smo s njime združeni, pjeva pjesma prikazanja: »Pratit će ga moja (Božja) istina, t. j. milost, i moje milosrđe, i snagom ću moga imena uzdići njegovu moć.« Po našoj žrtvenoj zajednici i po jedinstvu sa svetim Josipom dobit ćemo u svetoj žrtvi oproštenje svojih grijeha. Bit ćemo »uzvišeni«, primljeni u Kristovu žrtvu, dionici dragocjenih plodova ove

žrtve: čistoće, pravednosti i duhovnosti svetoga Josipa. Tako misli liturgija o općinstvu svetih.

»Što je začeto u njoj, od Duha je Svetoga« (pričesna). Josip je povjerovao. I mi smo Josip: mi vjerujemo da u svetoj pričesti primamo Sina Božjega, rođena od Marije Djevice. O, da barem ono nekoliko časova poslije svete pričesti ili kod pohoda presvetog Otajstva s dubokom i čvrstom vjerom svetoga Josipa općimo s Gospodinom. To bi nas općenje posvetilo! Sveti Josipe, isprosi nam živu vjeru!

Kako li se misli Božje uvelike razlikuju od namjera ljudskih! Ljudi bi mislili, da se kojemu od velikaša, kraljeva ili kojemu od umnih velikana dolikuje, da bude poočim utjelovljenoga Sina Božjega. Što je veliko pred ljudima, bez vrijednosti je pred Bogom. Bog je izabrao djevičanski čistog i poniznog muža, koga ljudi nisu poznavali. Izabrao je jednog siromaha, bez ikakvog imetka! Tako misli Bog! U čemu je, dakle, prava veličina?

Molitva.

Molimo te, Gospodine, da nam pomognu zasluge zaručnika presvete Majke tvoje, te zadobijemo njegovim zagovorom, što svojom slabošću postići ne možemo, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

21. ožujka: Sveti Benedikto.

Sveti se Benedikto rodio u Umbriji oko godine 480. i u samoći zvanoj Subiako već se u mladim godinama posvetio redovničkom staležu. Svojim je pravilom postao organizator redovničkog i monaškog života na Zapadu. Njegov je red započeo pokrštavanje germanskih plemena Srednje i Sjeverne Evrope. Pravilo svetoga Benedikta prihvatiše s vremenom i drugi redovi na Zapadu. Preminuo je oko 543. godine na Kasinskoj gori.

1. »Os justi — Pravednikova usta govore mudrost i njegov jezik kazuje pravdu« (ulaz). Tako je u bogoslužju ocrtan lik svetoga Benedikta. On je »pravedan, i mudrost

je u njegovim ustima i u njegovom srcu.« Sveti Grgur Veliki javlja, da je već za vrijeme svojih nauka u Rimu daleko nadmašio svoju dob. Nije se, poput svojih suučenika, podao vremenitim radostima i nasladama. On je u svijetu gledao samo uveli cvijet. Nastojao je da živi za Boga, i to samo za Boga. On je bio značaj, koji je poznavao svoj cilj i ozbiljno shvatio život. Tako je ostavio Rim »namjerno neškolovan i mudro nenaobražen« (sv. Grgur). U Benediktu je živjela prava nadnaravna mudrost, duh kršćanske mudrosti. Sve je stvari promatrao u svijetlu vječnosti. Znao je, da je Bog odabrao, što je ludo pred svijetom, da postidi mudre (1. Kor. 1, 27). Potaknut duhom mudrosti Benedikto je zavolio i izabrao tegobni život u samotnoj spilji u Subiaku. Daleko od ljudi i bez svake udobnosti bio je izložen gladi, žeđi i studeni. Odabrao je život molitve, neprestanog općenja s Bogom, šutnje i neumorne borbe protiv strasti i protiv svega, što bi ga moglo udaljiti od Boga. »Zakon je Božji u srcu njegovu« (ulaz); sam je Bog stanovao u njemu. Tako je provodio život u samoći u Subiaku općeći s Bogom »pred očima nebeskih gledalaca« (sv. Grgur). Tu mu je »Bog dao da čuje njegov glas i uveo ga u oblak«, u svetu blizinu Božju i u općinstvo s Bogom kao nekoć Mojsija na gori Sinajskoj. »On mu je sam dao zapovijedi, zakon života i stege« (poslanica). Izveo ga je iz zatvorenosti i samoće doline Subiaka na visine Kasinske gore, da njegovo svijetlo rasvijetli cio svijet. Sveti Benedikto, potaknut i vođen Duhom Svetim, napisao je ondje ono sveto pravilo, koje su nebrojeni sljedbenici obdržavali i tako se posvetili. U njemu je sadržan »zakon života i stege«. »Gospodine, predusreo si ga svojim blagoslovom« (na stepenicama). On je »blagoslovljeni i po imenu (Benedictus = Blagoslovljeni) i po milosti« (sv. Grgur). »Pravednik cvate poput palme i raste poput libanonskog cedra« (stih aleluja). Od njega je izašla velika bujica blagoslova, koja se izlila na zemlje, na narode i na vremena, i sve je usrećio svojim blagoslovom.

2. »Evo, mi smo ostavili sve.« Ovako govori Petar Spasitelju u evanđelju. »Mi smo ostavili sve i pošli za tobom.« To je tajna života i uspjeha svetoga Benedikta. Sve je ostavio: oca i majku, zavičaj i obitelj, imetak i časne

službe, koje je mogao lako kao patricijski sin zadobiti. On je ostavio, štoviše, i omiljelo školovanje na rimskim naučnim zavodima, kad je uvidio, da je mnogi radi toga naškodio svojoj duši. Benedikto je samo na jedno mislio, kako će Krista zadobiti i živjeti Kristovim životom: životom dragovoljnog siromaštva, odricanja vlastite volje, htijenja i želja svoga srca; životom poslušnosti, molitve i sabranosti; životom napornog zajedničkog rada i mrtvenja. Zajednički život obiluje odricanjem, pruža mnogo prilika za vježbanje u strpljivosti, u ponizivanju, u krotkosti, u odricanju samoga sebe, u ispunjavanju velike zapovijedi: ljubi Boga i bližnjega. »Evo, mi smo ostavili sve i pošli za tobom, Gospodine.« Zato je Gospodin blagoslovio Benedikta: on je »blagoslovljeni«. »Tko malo sije, malo će i žeti, a tko sije obilno, i žet će obilno« (2. Kor. 9, 6). »Stoput« više će žeti ovdje na zemlji, i »imat će vječni život«. Ovdje, na zemlji imat će život unutarnje uravnoteženosti; plemenit, čist i prokušan značaj i biće; imat će unutarnji mir i moći će mnogo raditi na spasenju svoje duše kao i duše svoga bližnjega, na opću korist Crkve i ljudskoga roda. »I imat će vječni život.« »Molio je život od tebe, i ti su mu ga dao, dao si mu puninu dana u vjekovječne vijekove« (na stepenicama). »Ti si mu ispunio želju njegova srca i nisi mu uskratio molbu njegovih usana. Njegovu si glavu okrunio krunom dragoga kamenja« (prikazanje).

3. »Tko obilno sije, i žet će obilno.« Sve ovisi o sjetvi. To je upoznao i sveti Benedikto. Najprije je davao, a onda je primao. Najprije je sve ostavio, da zatim sve zadobije. »Ako tko hoće da ide za mnom, neka se odreče sebe i uzme svoj križ i ide za mnom! Jer tko hoće, da spasi svoj život, izgubit će ga. A tko izgubi svoj život poradi mene i evanđelja, naći će ga. Jer što koristi čovjeku, da sav svijet zadobije, a svojoj duši naudi? Ili što će dati čovjek u zamjenu za svoju dušu?« (Marko 8, 34—37). Time što smo u svetom krštenju, u žrtvi svete Mise »sve ostavili«, dobit ćemo sve, »stoput više u ovom životu i imat ćemo vječni život«. To je prava mudrost.

Sveta liturgija gleda u svetom Benediktu »razboritog i vjernog upravitelja, koga postavi Gospodin nad družinom

svojom, da im na vrijeme daje hranu« (pričesna). Postao je zakonodavac, otac i vođa velike obitelji monaha i redovnika. Svojim primjerom, svojim pravilom, svojim zagovorom kod Boga daje nam na vrijeme hranu, koju trebamo. On nas zagovara, da nam Bog udijeli mudrost, svijetlo i jakost, da i mi sve ostavimo i slijedimo Gospodina, i tako dobivamo već na ovom svijetu stostruko, i uz to još život vječni.

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji si danas svetoga Benedikta, priznavaoca svojega iz tamnice tijela uzeo na nebo, udijeli slugama svojim, koji njegov blagdan slavimo, oproštenje svih grijeha, da s onim, kojega se slavi raduju, po njegovom zagovoru budu povezani svojim dobrim djelima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

25. ožujka: Navještenje blažene Djevice Marije.

Devet mjeseci prije velikog blagdana Božića sjećamo se sa svetom Crkvom dana, u koji je Riječ Božja po anđelovu navještenju u krilu blažene Djevice Marije tijelom postala, da nas otkupi od grijeha i od vječne propasti, na koju smo bili osuđeni. Ovaj je dan najveći u cjelokupnoj ljudskoj povijesti, dan ulaska Božanstva u čovječanstvo. Nijedan drugi ulazak nije tako savršen niti može biti savršeniji od ovoga, kad se Sin Božji zaručio s ljudskom naravi.

1. Vanjski su neprijatelji pritisnuli jeruzalemskog kralja Ahaza. Ovaj umjesto da zamoli Gospodina za pomoć, namjeravao je da pozove Egipćane, da se s njime bore protiv Asiraca. Na to mu je Bog naložio da traži bilo koji čudesni znak kao zalog božanske pomoći, ali je Ahaz odbio Božju ponudu. Nije imao vjere u Boga ni pouzdanja u njega. On se pouzdavao samo u ljude, u ratničku pomoć Egipćana. »Ne ću tražiti znaka (od Gospodina) niti ću kušati Gospodina«, govorio je bogohulno. Jer je odbio Boga, »zato će vam sam Gospodin dati znak, znak Djevice-Majke. »Evo, djevica će začeti i roditi sina i dat će mu ime Emanuel, Bog

s nama« (poslanica). Danas, na dan utjelovljenja Sina Božjega, ispunilo se ovo obećanje. Anđeo je došao k Djevici. »Ne boj se, Marijo, jer si našla milost kod Boga. Evo začet ćeš i roditi sina. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega.« Ona će postati Majkom, a ne će izgubiti svoga djevičanstva. »Duh Sveti doći će nad tebe i zato će i Sveto, koje ćeš roditi, biti Sin Božji.« A Marija reče: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj« (evanđelje). »I Riječ je tijelom postala« u krilu Djevice. S anđelovim riječima pozdravi je kod prikazanja: »Ave Maria — Zdravo Marijo, milosti puna. Gospodin je s tobom, on je tvoje Dijete. Blagoslovljena ti među ženama.« Marija, Majka Božja, čudesno je djelo Božje, od kojega se, izuzevši samoga Boga-čovjeka, Isusa Krista, veće ne može ni zamisliti.

2. »Evo službenice Gospodnje.« Marija je službenica Gospodnja, sasvim se predaje onome, što Bog hoće i želi, sasvim je ovisna o svakoj i najmanjoj želji Božjoj. Toliko je ona sebi umrla, toliko je njezina volja postala jedno s voljom Božjom. Časno je bilo ono, što joj je anđeo navijestio i nepojmiva čast i dostojanstvo, na koje je bila uzvišena, ali Marija je ponizno odgovorila: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi.« U času, kad joj se samo nebo naklonilo tražeći njezin pristanak, u času, kad je nestvorena Riječ Očeva u nju sašla i postala njezinim Djetetom, ovisno o njoj, u tom je času mogla i htjela samo da bude službenica Gospodnja. Što je bila više uzvišena, to je bila poniznija. Takva je svaka prava veličina Božja: ona nas sili, da uvidimo svoju malenkost i nedostojnost, i prema tome da budemo ponizni. Ponizno mišljenje o sebi razmjerno je s veličinom, koju nam Bog daje. Ono, što nas najviše k Bogu približava i najuže s njime sjedinjuje, to nijesu milosti po sebi, nego ustrajnost u poniznosti. »Koji sebe ponizuje, uzvisit će se« (Mat. 23, 12). »Neka mi bude po tvojoj riječi.« Marija je pristala. U istom je času začela Sina Božjega. Dušu je njezinu napunio svojim svijetlom i u nju je izlio obilje svoje milosti. Odjednom je bila s Bogom najuže sjedinjena. Misli i osjećaji Sina prešli su i na Majku. Marija i Isus postali su jedno. Odsad je Marija mislila, htjela, željela

i nastojala samo u zajednici s Isusom. Ona je živjela s njime i u njemu. Kad je postala Majkom Božjom, tada je posve iščezla njezina ličnost. Ona se je izgubila u ponorima Božanstva. Zato je dragocjeni plod poniznog služenja i spremnosti: »Neka mi bude po tvojoj riječi!« — »Ave Maria — Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom.«

3. »Eto djevica će začeti i roditi sina i dat će mu ime Emanuel, Bog s nama.« U krilu Djevice zaručio se Sin Božji s ljudskom naravi. Sa svetim poštovanjem gleda sveta liturgija ove zaruke s Kraljem-Bogom. »O djevice, vidi i čuj: zaboravi svoj narod i oca svoga dom. Za ljepotom tvojom teži Kralj, tvoj Gospodin, ti ćeš mu podati čast.« Evo već hrle narodi da se poklone kraljici na dan njezinog slavlja, njezinih zaruka. Pred svima idu kćeri Tirskoga grada, a slijede ih u dugoj povorci zastupnici najbogatijih naroda zemaljskih, noseći u rukama darove i poklone. »Kćeri Tira nose tebi (Marijo, Crkvo) darove. Najmoćniji ove zemlje slavit će tebe, pratit će te kćeri kraljevske. Ogrnuti presjajnom zlatnom haljinom vode je Kralju«, danas, kad se začeo Sin Božji. »Prate je djevice«, narodi i ljudi, koji su se obratili Kristu. U radosti i veselju prate kraljicu Mariju, Crkvu, i s njom ulaze u hram Kraljev, da zadobiju nadnaravne milosti i darove, i da jednom zauvijek uživaju vječno blaženstvo. »Vode je u radosti i veselju, vode je u hram Kraljev«, po Mariji, po Crkvi (ulaz, zavlaka).

»Anđeo Gospodnji navijestio Mariji.« U svojoj ljubavi htio je Sin Božji da se zaruči s čovječanstvom. Marija je zastupnica cijeloga čovječanstva. U Mariji mora se cijelo čovječanstvo, moramo se i mi odlučiti da li primamo Božju ponudu, da li želimo spas ili ne. U Mariji pristao je ljudski rod, pristali smo i mi. »I Riječ je tijelom postala.« Zahvalimo Djevici, što je mjesto nas rekla: Fiat — Neka bude.

Pristanimo i mi na svaku milost, koju nam Bog ponudi. »Prate je djevice«, čiste duše, slobodne i proste od svega, što bi ih moglo smetati u ljubljenoj zajednici i u duhovnim zarukama s Gospodinom.

»Eto, djevica će začeti«, pjeva liturgija kod pričesti. Dnevno proživljava Djevica-Majka, t. j. Crkva, dnevno proživljavamo i mi kod primanja svete pričesti onaj čas, kada je Marija začela Boga i slavila s Božanstvom svoje zaruke. Kamo sreće, da smo tako čisti kao ona, kao Djevica!

Molitva.

Bože, koji si htio da po anđelovu navještenju Riječ tvoja uzme tijelo u krilu blažene Djevice Marije, daj, molimo te, da njezinim zagovorom nađemo pomoć u tebe, koji vjerujemo, da je ona doista Bogorodica. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Blagdan Sedam žalosti blažene Djevice Marije.

Nedjelju dana prije Velikog petka svraća Crkva svoj pogled pun sućuti na Mariju, Majku boli. Obistinilo se, što je Simeon prorekao u hramu: »I tebi će samoj mač probosti dušu, da se otkriju misli mnogih srdaca« (Luka 2, 35). Sudjelujući u mukama svojega Sina postala je Marija uzor i zastupnica Crkve i kršćanske duše.

1. »U ono vrijeme stajale su uz Isusov križ njegova Majka i sestra njegove Majke Marija Kleofina i Marija Magdalena« (evanđelje). Drugačije nije mogla Marija uraditi: nije mogla ostaviti Sina samoga na putu njegove muke. Već od časa, kada je Isusa prikazala u hramu, znala je, da će jednom umrijeti kao pomirbena žrtva za grijehe svijeta, i da ona, njegova Majka, mora sudjelovati kod ove žrtve. Od onoga je dana pred njezinom dušom bez prestanka lebdjela slika, koju joj je ocrtao starac Simeon. Već je davno prije u duhu gledala, kako verigama sapinju ruke njezina Djeteta i kako ih probijaju oštrim čavlima. Uvijek ga je gledala, kako ga opkoljuju neprijatelji, kako mu se rugaju i kako ga razapinju. Bilo je to neprekidno mučeništvo. Vidjela je, kako se sve više približuje čas, kad će započeti njegova muka. Njezine su boli postajale sve veće! Znala je za ono, što će se dogoditi u Maslinskom vrtu, u kući velikog svećenika, u sudnici Pilatovoj. Bila je prisutna, kada ga je Pilat izveo pred narod: »Evo čovjeka!« Kako su ga izna-

kazili! Bila je ondje, kad ga je Pilat stavio uz Barabu i kad je narod njezina Sina zapostavio zločincu. Pilat zapita: »Što ću učiniti s Isusom?« »Neka se razapne! Njegova krv na nas i na našu djecu!« (Mat. 27, 22). Nato ga je Pilat predao Židovima, da se razapne. Marija nije smjela da ostavi Isusa. Ona ga je pratila na njegovom teškom križnom putu. Ona je bila prisutna, kad su mu s tijela trgali odjeću, kad su ga položili na križ i debelim čavlima probijali ruke i noge. Ona ga je pratila na njegovu teškom križnom putu. Ona prolijevao svoju krv. Tu je stajala u dubokoj i neiskazanoj boli, ustrajna, predana i mirna. Svoje je boli sjedinila s mukama svoga Sina, koji se žrtvovao Ocu. Ona se pridružila žrtvi svojega Sina i žrtvovala ga Ocu za spas svijeta, za svakoga od nas. Žrtvu, koju je Sin prikazivao Ocu, prikazala je na isti način i Majka: u zajednici trpljenja i žrtve sa svojim Sinom. »Oj svi, što idete putem, svrnite okom i gleđ'te, ima li boli ko moja!« (zavlaka).

2. »Ž e n o, e v o t i S i n a!« Kad je Isus vidio (s križa) Majku i uz nju učenika, kojega je ljubio, reče svojoj Majci: »Ženo, evo ti sina! Zatim reče učeniku: Evo ti majke!« (evanđelje). To je vrhunac boli ove Majke! Pružila je svome Sinu najveći dokaz svoje materinske ljubavi, dijelila je njegovu muku i njegovu smrtnu tjeskobu i kod njega je ustrajala do posljednjega daha, a sada, kad bi Isus morao imati sućut s bolima svoje Majke, kad bi joj morao dati najsavršeniji dokaz svoje djetinje ljubavi, sada je naziva »ženo«. Netko drugi neka bude njezin Sin. Ne samo da joj je smrt otela Sina — ne bi li to bilo dosta boli — nego je trebalo, da mu više ne bude ni Majkom, a on da joj ne bude više Sinom. Netko drugi da je naziva Majkom. Za vlastitoga Sina, koga je kao Majka nosila i rodila, za njega je samo »žena«. Jadne li zamjene! Za Isusa dobiva Ivana, za Gospodara slugu, za Sina Božjega sina Zebedejeva! (sv. Bernardo). Takova je sveta volja Božja! Kao što ne bi bila savršena žrtva, koju je Isus prinio, da ga Otac nije »ostavio«, tako ni materinska žrtva ne bi imala krune, ne bi bila potpuno savršena, da je nije Sin u neku ruku ostavio, kad je na križu visio. Otac je ostavio Sina, a Sin je ostavio Majku. Kao što je za Sina

na križu bila najveća muka, što ga je Otac ostavio, tako je bila najveća bol za Majku pod križem, što ju je Sin ostavio i donekle nje se odrekao. »Ženo, evo ti (u Ivanu) sina!« On se od nje rastavio, da njezina bol bude potpuna. »Oj svi, što idete putem, svrnite okom i gleđ'te, ima li boli ko moja!«

3. Marija je slijedila Gospodina do podnožja križa! Vjerna Majka, odvažna Majka spremna je na svaku žrtvu. S Isusom dijeli sramotu i poniženje. Ona ne dopušta, da sam pije čašu poniženja i muka. Ona se ne plaši da pristupi križu, da svima očituje, da je ona Majka osuđenoga Krista. Ona je spremna na svaku muku. Ona ne veli: to je previše. Na sve je spremna, ma kako bilo gorko u životu, i na sve izjavljuje: »Evo službenice Gospodnje! Neka mi bude po volji i po riječi tvojoj« (Luka 1, 38). Marija se odrekla svoga Sina! Sve što ju je sjećalo tjelesnog materinstva, sve je pod križem žrtvovala. Ovo odreknuće tjelesnih veza s Isusom udaljuje ju od Isusa, ali u isti mah još više produbljuje njezino materinstvo nad Isusom. Ona nije više Majka zemaljskoga Isusa, kao nekoć u djevičanskom začeću i porodu, nego je Majka nebeskog Gospodina s cijelim njegovim otajstvenim tijelom, koje je sveta Crkva.

Ona više ne smije »Krista poznati po tijelu« (2. Kor. 6, 16), nego samo po duhu, da za »novi stvor« (2. Kor. 5, 17), koji je nikao iz Kristove smrti na križu, postane Majka »cijeloga Krista«, da bude nova Eva, koja je majka svega što živi, da postane majkom Ivanovom, i po Ivanu našom Majkom. I ona je duhovnim načinom rodila na podnožju križa u silnim porođajnim mukama. Na Uskrs je opet dobila Isusa. Ali Majka nije zaboravila ni to, da nas je Isus stavio na svoje mjesto i da nas ona mora sada toliko ljubiti, koliko je prije ljubila njega! Tako nas je živo Spasitelj povezao sa svojom Majkom, kad je stajala pod križem. Toliko je Marija pretrpjela, samo da postane našom Majkom. Mi smo joj zadali mnogo boli, ali zato smo Majci tim miliji! Budimo joj zato zahvalni i pouzdajmo se u nju!

Sveta liturgija gleda u Mariji na križnom putu, na podnožju križa, u času, kad s njime žrtvuje i pije čašu muke, sliku i uzor i zastupnicu Crkve. U Mariji misli na Crkvu,

na nas, osobito sada u vrijeme muke. Crkva zaručnica, koja ljubi i razumije, ide vjerno i odvažno sa strane svoga Zaručnika. Na putu kroz stoljeća ljudskoga roda dijeli s njim njegovu sramotu, njegovo poniženje, njegovu muku. Uvijek je bila sa Zaručnikom u uskoj zajednici muke i smrti. Dnevno u svetoj Misi uzima ona Spasiteljevu žrtvu za svoj žrtveni dar i — kao druga Marija pod križem — prilaže žrtvu same sebe žrtvi Gospodnjoj. Tako je jednog srca i jedne duše s njime u živoj zajednici žrtvovanja! Put je Crkve i kršćanske duše nužno put žalosne Djevice, neprestana muka. Što je bliža križu, to je plodnije njezino materinstvo prema dušama. »Tko svoj život radi mene izgubi, naći će ga« (Mat. 10, 39).

Molitva.

Bože, o kojega je muci po Simeonovu proročanstvu bolni mač prošao preslatkom dušom slavne Djevice i Majke Marije: dopusti blagostivo, da mi, zagovorom slavnih zasluga i molitava svih svetih, koji vjerno stoje uz križ, sretni dostignemo učinak tvoje muke, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

IV. USKRSNO DOBA.

Uvod.

1. Uskrs je blagdan nad blagdanima, vrhunac i središte cijele crkvene godine. Što smo od Došašća do dana današnjega slavili, sve pokazuje i sve je upravljeno k Uskrsu, i što ćemo još u preostalim sedmicama crkvene godine slaviti, sve se temelji na uskrsnom otajstvu i odavle dobiva smisao i značenje.

Uskrsnuće je Gospodnje konac i svrha utjelovljenja (božićnog otajstva) kao i muke. Pavao nam otkriva značenje ovog događaja u svojoj poslanici Korinćanima: »Ako Krist nije uskrsnuo, uzalud je vjera vaša, još ste u grijesima vašim. Dakle, i oni koji usnuše u Kristu, izgiboše« (1. Kor. 15, 17). Samo utjelovljenje i muka još nas ne mogu spasiti. Apostol ističe: »Umro je radi grijeha naših« (Rim. 4, 25), t. j. da od nas uzme smrt grijeha. Ali to nije dovoljno. Nama je potreban život, pun, neumrli život. On je uskrsnuo, da nam dade taj život. To svjedoči Apostol: »Uskrsnuo je radi opravdanja našega« (Rim. 4, 25), da imademo život, onaj savršeni i vječni život, koji je Isus svojom smrću zaslužio, i koji je prviput zasjao u njegovu uskrsnuću u njemu, u »prvencu« (1. Kor. 15, 23). U uskrsnom otajstvu ulazi čovječanstvo, ulazi Crkva, ulazimo mi po Kristu, našoj glavi, u slavu preobraženog života. Od početka bili smo stvoreni za ovu slavu, a u Adamu smo je izgubili. U Kristovom uskrsnuću opet smo je zadobili. Odavle izvire velika uskrsna radost, i zato sa zahvalnošću i neprestano pjevamo aleluja. U Kristu je uskrsnulo čovječanstvo, uskrsnuli smo i mi od krivnje i zadobili smo neumrli, vječni život. U novom životu, koji nam Uskrs daje, imamo već vječni život, nebeski život, koji ostaje i koji se ne svršava. To priznaje molitva uskrsne nedjelje: »Bože, ti si nam na današnji dan po svojem Jedincu, pobjedniku smrti, opet otvorio vrata vječnosti.« Opet i iznova naglašuje liturgija uskrsnog tjedna činjenicu i našu vjeru, da već po vreme-

nitom slavljenju Uskrsa ulazimo u zbilju vječnoga života, u zbilju nebeske slave. »Ja živim, i vi ćete živjeti« (Iv. 14, 19).

Uskrsna se radost naravno očituje u radosnoj gozbi svete pričesti, u uskrsnoj gozbi, u blagovanju pashe. Sveta je pričest hrana novoga života. Po njoj ulazi Uskrsnuli osobno u našu dušu i prožima je obiljem svoga uskrsnuloga života i bića, koje nadilazi svijet i smrt. On nas pretvara u sebe. Mi smo, što je i on: Uskrsnuli. Mi živimo »novim životom« (Rim. 6, 4).

2. Duh je uskrsnoga vremena duh iskrene zahvalnosti prema Uskrsnulome: jer po njemu imamo vječni život. »Ja živim i vi ćete živjeti.« Obuzimlje nas duh veselja i pobjedničke radosti: u sebi nosimo uskrsnuli, neumrli život, koji je uzvišen nad grijeh i svijet i smrt. U sebi nosimo snagu Uskrsnuloga, u kojoj ćemo nadvladati sve vlasti tmine i smrti. Obuzimlje nas duh živog pouzdanja i nade: kako je Krist uskrsnuo, tako će i naše bijedno tijelo posve sigurno uskrsnuti na posljednji dan na vječni, blaženi život. »Ne ću umrijeti, nego živjeti!« Obuzimlje nas duh nepokolebive vjere i pouzdanja: Bog Otac uskrisio je Isusa od mrtvih, i time je Otac utisnuo božanski pečat ličnosti, nauci, životu, djelovanju i muci Isusovoj i time posvjedočio, da je bio istinit i svet. Što je Isus učio i djelovao, što je u svojem zemaljskom životu nama pokazao, sve je božanstveno, veliko, sveto. U Isusu se ne ćemo prevariti.

Uskrs nam nameće i veliku zadaću. Mi živimo novim životom, životom uskrsloga čovjeka. Ta mi smo u svetom krštenju s Kristom uskrsnuli. »Ako ste uskrsnuli s Kristom, tražite ono, što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Božje; mislite na nebeske stvari, a ne na zemaljske. Jer ste umrli (svijetu, grijehu, vremenitom), vaš je život s Kristom sakriven u Bogu« (Kol. 3, 1 sl.; poslanica Velike subote). »Očistite stari kvasac, da kao što ste beskvasni, postanete novo tijesto. Zato gostimo se (svetkujmo uskrsnu gozbu), ne u starom kvascu niti u kvascu zlobe i bezakonja, nego u beskvasnom kruhu iskrenosti i istine« (1. Kor. 5, 7; poslanica uskrsne nedjelje). Liturgija uskrsnog vremena živo nas podsjeća i dnevno

nam dovikuje u molitvi dnevnih časova riječi svetog apostola Pavla: »Krist, jer je uskrsnuo od mrtvih, više ne umire. Jer što je umro za grijeh, umro je jedamput, a što živi, živi za Boga« (Rim. 6, 9): »Krist«, cijeli Krist, Crkva, svi mi! Crkva, mi smo Krist uzvišen nad svijet, smrt i nad grijeh. Mi smo, po svetom krstu, jedamput zauvijek umrli grijehu. Što živimo, živimo Bogu. »Krist, jer je uskrsnuo od mrtvih, više ne umire.« Raskinuli smo sa svakim grijehom i od sada ćemo živjeti samo Bogu i njegovoj svetoj volji i namjerama, njegovim interesima i njegovoj slavi. »Naša je domovina na nebesima« (Filip. 3, 20). Mora nas obuzeti duh spremnosti za trpljenje, za odricanje, za križ, duh mučeništva: koliko budemo bili uz njega poniženoga, prezrenog i raspetog, u toliko samo ćemo biti dionici života Uskrsnuloga. »Zar nije trebalo, da Krist (cijeli Krist, Crkva, mi) to pretrpi i tako uđe u svoju slavu?« (Luka 24, 26; evanđelje uskrsnog ponedjeljka).

3. Vrijeme od Uskrsa uključivo do Duhova samo je nastavak i produljenje uskrsnog blagdana. Ono sačinjava s Uskrsom jedan jedinstveni uskrsni blagdan. Uvijek nam se u novim oblicima i na novi način očituje misao Uskrsa: misao uskrsnuća čovječanstva u Kristu, misao, da ćemo biti dionici uskrsnulog, novog života, koji nam je Gospodin pribavio svojom smrću na križu. »Ja živim i vi ćete živjeti!«

S time je u uskoj vezi i vrijeme poslije Duhova do Došašća. Ono vrijeme nastoji da u nama proširi i razvije onaj život, koji smo o Uskrsu zadobili. Uskrsna se misao javlja i u onim mnogim tjednima poslije Duhova: Krist živi, i mi živimo u njemu i on u nama. U nama, svojim udovima, živi i dalje svojim neumrlim životom, koji je uzvišen nad svijet i nad grijeh, i mi živimo njegovim životom. I za nas će doći uskrsnuće tijela, blaženi Uskrs nebeskog života za dušu i za tijelo. »Vjerujem u uskrsnuće tijela i u život vječni. Amen.«

Sveta Misa uskrsne nedjelje.

1. Uskrsnuće, pobjeda, svijetlo, život: to je vesela vijest uskrsnog blagdana. Krist je uskrsnuo od mrtvih, najprije za svoju osobu, a onda i za nas i u nama, svojim udovima. Kristovo je uskrsnuće, uskrsnuće Crkve, uskrsnuće naše. Kristova je pobjeda, pobjeda Crkve i naša pobjeda. Kristov je život, život Crkve i naš život. U bogoslužju se ova činjenica osobito ističe u uskoj povezanosti krsnog slavlja s uskrsnim slavljem.

U stara vremena nije bilo bogoslužja na Veliku subotu kao danas. Subota je bila dan, u koji su tiho i bez glasa oplakivali mrtvog Krista. Istom kasno uveče, kada se stao hvatati mrak, sakupljali su se vjernici i krštenici u kući Božjoj, gdje se obavljao blagoslov svijetla (današnji blagoslov ognja). Na novom su svijetlu upalili uskrsnu svijeću i crkvene svjetiljke. Zatim su prisutni slušali riječ lektora, koji je čitao dvanaest odlomaka iz Svetoga Pisma Staroga Zavjeta. Po njima su sve dublje upoznavali smisao svetoga krsta, koji su ove noći primali. Sve ih je veća radost obuzimala. Međutim je biskup ili svećenik blagoslovio krsnu vodu u baptisteriju, a na to su, sretnici, jedan za drugim ulazili u svete valove, triput su uronili i tako ih je biskup krstio. S Kristom su uskrsnuli iz groba (iz krsnih voda) na novi život. Postali su kršćanima, novim ljudima, s novim mislima i ciljevima, s novim nazorima i idealima, s novim duhom i s novim silama, novorođeni po vodi i Duhu Svetom. U svojim svijetlim haljinama, u bijeloj krsnoj odjeći prisustvovali su prviput Misi vjernika i euharistijskom slavlju i tom su prilikom primali svetu pričest. To je bio Uskrs, uskrsnuće, snažan i trajan doživljaj!

2. Sakupili smo se u svetoj Mariji Velikoj, u crkvi Majke Božje, u kojoj smo nekoć slavili Božić. Tada smo slavili rođenje, a danas uskrsnuće, t. j. po shvaćanju starih, ponovno rođenje Spasiteljevo. Dvije se misli javljaju u tekstu svete

Mise: misao o svetom krstu i o vazmenom janjetu. Vazmeno janje židovskog naroda našlo je svoje ispunjenje u Kristu: naviještalo je izbavljenje od ropstva Faraona (đavolskog), spas od propasti (kod prolaza kroz Crveno more: krst), ulaz u obećanu zemlju (Crkve, neba, vječni život). U Uskrsnulome imademo vazmeno Janje, koje je zaklano, a ipak živi i daje život; u njemu imamo otkupljenje, spasenje, vječni život.

3. U ulazu (introitu) stupa Uskrsnuli s pobjedničkim barjakom pred Oca: »Uskrsnuh i s tobom sam!« U muci i kod samrti »postavio si ruku svoju na me«, koja me je udarala i ujedno štitila, spasavala i pomagala, po svojoj božanskoj mudrosti vodio si me kroz noć k svijetlu, po smrti u život. S Kristom moli i Crkva ove riječi. »Uskrsnuh«, jer si me po smrti Gospodnjoj izbavio od noći krivnje i grijeha, od vlasti đavolske, i sada »sam s tobom«, Oče, sada imam vječni život, u koji sam po Kristu ušla. Još me vodiš kroz noć i nevolju i borbu, još teško osjećam tvoju ruku, koja me bije, koja me štiti i spasava. Ona vodi mene, Crkvu, vjernike, kroz noć k svijetlu, po smrti k životu, k pobjedi nad grijehom, svijetom i nad smrću. Aleluja! U »Gospodine smiluj se«, molimo za ovu uskrsnu milost. Mi molimo za novi život, da ga izlije na svu djecu svete Crkve i da ih sve usreći. Gospodine, smiluj se nama!

Uskrs znači novi život. Ako je koji Izraelićanin želio da jede židovsko vazmeno janje, morao je najprije iz kuće odstraniti stari kvasac. Iz toga je zaključio sveti Pavao: Dakle, samo onaj smije blagovati kršćansko vazmeno Janje, koji je iz sebe izbacio staroga čovjeka (poslanica). Mora postati novim čovjekom, koji svetkuje »u beskvasnom kruhu iskrenosti i istine«. Tada, kad bude s Magdalenom i s ostalim ženama, koje su došle na grob, ostavio tminu (evanđelje), kad se u njemu bude razdanilo, tada će ugledati slavu Uskrsnuloga i biti dionik njegova života.

U žrtvi svete Mise javlja se Uskrsnuli među nama. Ovdje, u našoj Crkvi, imamo danas onaj vrt, u kojem se Uskrsnuli javlja Magdaleni, svojoj Crkvi, pa i nama. Ovdje, na našem žrtveniku on je naše vazmeno Janje. Primit ćemo

ga u svoje ruke i predati ga kao uskrsni dar Ocu: kao »čisti, sveti, neokaljani prinos«. Mi znamo, da će Otac ovaj naš dar, koji je u sebi čist i svet, samo u toliko primiti, koliko smo se duhovno ujedinili s njime, t. j. koliko živimo životom Uskrsnuloga, i u koliko dijelimo njegovu pobjedu nad grijehom, nad svijetom i nad zlom. Uskrs nije samo neko sjećanje na uskrsnuće Kristovo, nije samo djelo Božje, koji je uskrisio Krista, nego Uskrs mora da bude i naše djelo: treba da živimo novim životom, koji je Krist svojom smrću stekao. Treba da taj život prisvojimo u krstu i euharistiji i da u dnevnom životu po njemu živimo. Uistinu, ne smijemo biti oni od jučer. Treba da se obratimo, da uskrsnemo iz groba svojih dosadanjih grijeha, svoje nemarnosti, polovičnosti, sebičnosti i mlitavosti. Treba da jednom za uvijek umremo grijehu i da živimo Bogu, da se vinemo nad nastojanje i htijenje, koje zna samo za vremenito i zemaljsko. Treba da mislimo »na nebeske stvari, a ne na zemaljske« (Kol. 3, 1 sl.). Da smo unišli u Uskrsnuloga i da je njegov život u nama, dokazat ćemo bez dvojbe time, da po svetoj euharistiji, po uskrsnoj pričesti budemo međusobno »složni«, prožeti »duhom tvoje ljubavi«. U popričesnoj molitvi molimo za taj uskrsni plod.

Uskrsna nedjelja.

Uskrsnuće.

U prijašnjim stoljećima obdržavala se služba Božja u noći između Velike subote i današnje nedjelje. Tu se ispunila vruća želja katekumena: u crkvi presv. Otkupitelja u Lateranu primili su u uskrsnoj noći sveti krst. Na uskrsnu nedjelju pratit ćemo novokrštene na službu Božju u svetu Mariju Veliku, k Majci Uskrsnuloga, koja je pod križem postala Majkom Otkupiteljevom, Majkom krštenih. Svojim uskrsnim pozdravom častit ćemo poslije Uskrsnuloga njegovu Majku. »Kraljice neba, raduj se, aleluja!«

1. Krist je uskrsnuo od mrtvih. Svoju prvu misao, prvi izljev svoje ljubavi posvetio je Ocu: »Uskrsnuh i s tobom sam«, s Ocem, u neumrlom životu preobraženja.

Tako se, potaknut zahvalnom ljubavi, bacio na Očeve grudi. U poniženju, u sramoti i zapuštenosti muke »postavio si svoju ruku na mene«, a sada je ista ruka na mene izlila obilje života, preobraženja i slave. »Divno se očitovala tvoja mudrost« (ulaz): jučer u sramoti, poniženju i smrti na križu, a danas u slavi nebeskog preobraženja! Nema nikakve sumnje, nedvojbena i sigurna je činjenica: »Zaista je Gospodin uskrsnuo« (Luka 24, 34). »Bog je ovoga Isusa, koga vi razapeste, učinio Gospodinom i Kristom« (Dj. ap. 2, 36). Božanska bit Kristova zasjala je samo kadikad kao neka slomljena zraka, kada je u čudesnim znacima i u čudesima provalila nasip ljudskoga bitka, a sada je zasjala u svoj sjajnosti i obilju. »Gospodine moj, i Bože moj« (Iv. 20, 28). Od njega, koji je još jučer visio na križu, izvire bez prestanka svaki život, sva milost i sve oproštenje, sva punina vlasti i sile, i izlijeva se na čovječanstvo i na Crkvu. Po uskrisenju iz groba posvjedočio je Bog neprevarljivo i istinito za život Isusov. »Ovoga je Isusa oživio Bog« (Dj. ap. 2, 32; 3, 13), i time je Bog jasno i neposredno posvjedočio za Isusovu ličnost i za njegove zahtjeve, riječi, život i primjer.

Bog je potvrdio Isusova obećanja i njegovu ustanovu, svetu Crkvu. »Uskrsnu Gospodin doista!« Dakle, svaka je njegova riječ nepogrešiva, svaka pouka i svako obećanje istinito, svako je njegovo djelo božansko, sveto. Dakle ne preostaje drugo nego da vjerujemo u Isusa, da slijedimo njegov primjer, da se potpuno pokoravamo njegovim zapovijedima. »Ja sam put i istina i život« (Iv. 14, 6). Kako nas uskrsnuće našega Gospodina obogaćuje, koliku li nam samo sigurnost pruža! Kako ga je Bog čudesno proslavio i uzvisio u uskrsnuću od mrtvih! Mi sve vjerujemo, mi želimo svojemu Otkupitelju svaku sreću i iskreno se radujemo radi njegova uskrsnuća.

2. S Kristom smo i mi uskrsnuli. Isus nije samo Otkupitelj od grijeha i krivnje: On je i Otkupitelj od mrtvih na život. »S njim nas uskrisi i s njim posadi na nebesima u Kristu Isusu« (Efež. 2, 6). S Isusom smo povezani vezom iste sudbine. On je uskrsnuo: i mi ćemo uskrsnuti. Jer smo pri-

stali uz staroga Adama, bili smo i dionici sudbine Adamove te smo morali umrijeti. Budući da smo sada pristaše novoga Adama: uskrsnut ćemo na vječni život. »Kada se pojavi Krist, vaš život, tada ćete se i vi pojaviti s njim u slavi« (Kol. 3, 4). »Ako mrtvi ne ustaju, nije ni Krist uskrsnuo. Ako Krist nije uskrsnuo, uzalud je vjera vaša, još ste u grijesima svojim. A sad je Krist uskrsnuo od mrtvih, prvenac od onih, koji su umrli. Jer budući da po čovjeku dođe smrt, i po čovjeku dođe uskrsnuće od mrtvih. Jer kako u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi oživjeti. Ali svaki u svom redu. Prvenac Krist, a po tom oni koji su Kristovi« (1. Kor. 15. 16, sl.). »Vjerujem u uskrsnuće tijela.« I u uskrsnuće duše. To se na nama već obistinilo, kad smo primili sveti krst. Ovo uskrsnuće naviještaju oni odlomci Svetoga Pisma, koji se čitaju na Veliku subotu, i blagoslov krsne vode. Ovo je uskrsnuće označivalo i dijeljenje svetoga krsta u noći između Velike subote i uskrsne nedjelje. Cijelo je korizmeno vrijeme imalo svrhu da nas pripravi na to uskrsnuće. Uskrsnuće je jedna od temeljnih misli uskrsne liturgije. Izlazak kršćanina iz vode krstionice u baptisteriju lateranske bazilike i izlazak Kristov iz mračnog groba jedno je te isto za liturgiju: uskrsnuće. Zato nam dovikuje Pavao: »Ako ste uskrsnuli (kršteni) s Kristom, tražite ono, što je gore, a ne što je na zemlji. Jer ste umrli grijehu, vaš je život s Kristom sakriven u Bogu« (Kol. 3, 1 sl.). Budući da ste po svetom krstu s Kristom uskrsnuli, »očistite stari kvasac (svoju dušu), da, kao što jeste beskvasni, postanete novo tijesto, (t. j. novi, pomlađeni, uskrsnuli ljudi). Zato gostimo se: ne u starom kvascu zlobe i bezakonja, nego u beskvasnom kruhu iskrenosti i istine« (poslanica).

3. »Uskrsnuh i s tobom sam!« Poslije nevolja i poniženja počiva u Ocu. »S tobom sam!« To je savršena sreća našega Gospodina. Po križu je ušao u slavu vječnoga života. On je jedini dobio pobjedničku nagradu (isp. poslanice nedjelje sedamdesetnice), a u njemu svi mi, Crkva i cijelo čovječanstvo. Velika je bila naša krivnja, koja je silno tištila ljudski rod, i težak je bio Božji gnjev radi te krivnje. Sada je ljudski rod u Kristu uskrsnuo od krivnje i kod Boga je. »Uskrsnuh

i s tobom sam!« Ovako moli Krist, ljudski rod i Crkva. Zahvalnim srcem molimo ovako i mi, koji smo kršteni, koji smo otkupljeni, ovako molimo svi. To je uskrsna sreća!

»Zemlja se potrese i umuknu, kad usta Bog da izvrši pravdu« (prikazanje). Kristovo je uskrsnuće ona pravda, osuda onih koji su odbacili Gospodina. Ova pravda imade svoj uzor u onoj pravdi, kada je u uskrsnoj noći anđeo zatora prolazio zemljom egipatskom i ubijao prvence Egipćana, a mimoišao je kuće Izraelićana (pasha = prolaz, mimoilaženje). Izrael je naime svoje kuće znamenovao krvlju vazmenog janjeta. Mi smo novi Izraelićani. »Žrtvovano je naše vazmeno Janje, Krist.« Znamenovat ćemo se njegovom krvlju, koju primamo u svetoj euharistiji. Ostat ćemo pošteđeni, spaseni, mi ćemo živjeti.

»Uskrsnu Gospodin!« Isusovo je uskrsnuće zalog, neprevarljivo jamstvo naše nade, čvrsta potpora naše vjere, sigurno jamstvo, da smo otkupljeni, da imamo oproštenje grijeha i da smo pozvani da budemo dionici vječnoga života. »Ovo je dan, koji nam je pripravio Gospodin, kličimo i radujmo se. Slavite Gospodina, jer je dobar, jer je vječno milosrđe njegovo! Aleluja« (na stepenicama). »Žrtvovano je naše vazmeno Janje, Krist. Janje ove oslobodi, Krist nas griješne preporodi« (stih aleluja, posljednica).

Molitva.

Bože, koji si nam na današnji dan po svojem Jedincu, pobjedniku smrti, opet otvorio vrata vječnosti, ispuni svojom moći naše želje, koje nam udahnjuješ svojom milošću. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Uskrsni ponedjeljak.

»Gospodin se ukazao Petru.«

Novokrštenike su danas vodili k svetome Petru: u zbornu crkvu kod svetoga Petra. Petar je živi svjedok, kako njima tako svima nama, da je Gospodin uistinu uskrsnuo. Tä Bog je zapovijedio, »da propovijedamo narodu i svjedočimo, da

je on od Boga postavljen sucem živih i mrtvih« (poslanica). On živi i on će opet doći u slavi i velikom sjaju. On će uskrisiti sve, koji počivaju u grobovima, i dovesti ih pred svoje pravedno sudište. Sretnih li onih, koji su u svetom krstu s Gospodinom uskrsnuli i koji po milosti svetoga krsta »postignu potpunu slobodu i unilaze u vječni život« (molitva), k budućem slavnom uskrsnuću od mrtvih.

1. »U one je dane Petar stao među narodom i govorio: Ljudi, braćo! Vi znate, kako je Bog Duhom Svetim i silom pomazao Isusa iz Nazareta, koji je prolazio naokolo čineći dobro i liječeći sve opsjednute od đavla. A mi smo svjedoci svega, što je učinio u židovskoj zemlji i Jeruzalemu. Njega su ubili raspevši ga na križ. Ali ga Bog uskrisi treći dan i dade mu, da se pokaže, ali ne svemu svijetu, nego nama, odabranim od Boga svjedocima, koji smo s njim jeli i pili, kad je uskrsnuo od mrtvih. I zapovjedio nam je, da propovijedamo narodu i svjedočimo, da je on od Boga postavljen sucem živih i mrtvih. Za njega svjedoče svi proroci, da svi, koji vjeruju u njega, u njegovo ime, primaju oproštenje od grijeha« (poslanica; propovijed svetoga Petra u kući rimskog stotnika). Petar je neposredni svjedok svih uskrsnih događaja kao i cijeloga javnog života Isusova, jer je sve sam vidio i slušao. Jednako je on neposredni svjedok svega, što je Gospodin zapovjedio ljudima. Vjera u Petrovo svjedočanstvo donosi ljudima spas. Crkva osjeća, koliko vrijedi Petrovo svjedočanstvo i vjera u to svjedočanstvo. Nijesu svi ljudi mogli da svojim očima gledaju djelovanje našega Spasitelja, niti su mogli svi da slušaju neposredno njega. Svi smo upućeni na tuđe svjedočanstvo i na vjeru. Zato danas dolazimo s novokrštenicima k Petru, koji je neposredni svjedok, koji je sve sam vidio i čuo, da slušamo njegovo svjedočanstvo. Pridružit ćemo se onim nebrojenim milionima, koji su se već od prvih Duhova okupljali oko Petra, da živom vjerom prihvate njegovo svjedočanstvo i da za nj pođu u samu smrt! Vjerujmo i mi! Naše se spasenje temelji na poniznoj vjeri, a ne na znanju i na onom, što smo sami gledali. »Ovako je pisano: Uništit ću mudrost mudrih. Gdje je mudrac? Gdje književnik? Gdje je istraživalac ovoga vijeka

(filozof)? Nije li Bog pokazao, da je luda mudrost ovoga svijeta? Zato što svijet ni u Božjoj mudrosti ni po svojoj mudrosti nije upoznao Boga, svidjelo se Bogu, da one, koji vjeruju, spasi po propovijedanju« (1. Kor. 1, 19 sl.). Vjerujemo, da je »Bog oživio Isusa treći dan, i dao mu da se pokaže, odabranim od Boga svjedocima«, da se pokaže Petru. Po vjeri u svjedočanstvo Petrovo »primamo oprost od grijeha« (poslanica), milost i vječno spasenje. »Koji uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a koji ne uzvjeruje, osudit će se« (Marko 10, 16).

2. »Zaista je Gospodin uskrsnuo i ukazao se Šimunu« (evanđelje). Ostali su apostoli potkrijepili i potvrdili svjedočanstvo, koje nam Petar daje u poslanici o uskrsnuću našega Gospodina. Gospodin se objavio dvojici učenika, koji su na uskrsno veče pošli u Emaus. Presretni bijahu, što su prepoznali i vidjeli Gospodina te se žurno povratiše u Jeruzalem, ne mareći za dugački put, i ondje »nađu sakupljenu jedanaestoricu i one, koji su bili s njima«. Prije nego li su ova dva učenika iz Emausa mogli progovoriti i ispričati, što su doživjeli, dovikivahu im apostoli: »Zaista je Gospodin uskrsnuo i ukazao se Šimunu!« Petru se ukazao! Nitko, dakle, ne može više sumnjati u svjedočanstvo Petrovo, kad govori: »Njega je Bog uskrisio treći dan!« Zaista je Gospodin uskrsnuo! A ako je uskrsnuo, onda se sveti i pravedni Bog zauzeo za onoga, koga su ljudi prezreli. Onda je sam Bog potvrdio, da je svaka riječ, koju je Isus progovorio bila božanska, istinita: da je sveto bilo sve njegovo djelovanje i nastojanje. Onda je on, Raspeti i Uskrsnuli, uistinu »put, istina i život« (Iv. 14, 6). Onda je on »moj ljubljeni sin, njega slušajte« (Mat. 17, 5). Onda nas može samo jedno usrećiti: da njega, Uskrsnuloga, upoznamo, da u nj vjerujemo, da po svetom krstu budemo s njime živo povezani i da živimo njegovim životom: sada životom poniženja i muke, a jednoć životom preobraženja, uskrsnuća, vječnoga blaženstva.

3. »Ovo je dan, koji nam je pripravio Gospodin: kličimo i radujmo se« (na stepenicama).

Po svetom krstu »uveo vas je Gospodin u zemlju (u Crkvu), kojom teče mlijeko i med, da zakon njegov bude uvijek u

ustima vašim«, t. j. da navijestite svima velika djela, koja je Bog učinio na vama, kad vas je doveo k vjeri u Krista.

»Gospodin je uskrsnuo i ukazao se Petru« (pričesna). U Petru, u kući Petrovoj, u zajednici s Petrom i s Crkvom, koja je na Petru sagrađena, ukazao se Uskrsnuli i nama kod primanja svete pričesti. Sada smo s Petrom postali svjedoci Uskrsnuloga: po svojem ispovijedanju riječima, po svojem novom životu, koji provodimo u svijetu, pa i svojom krvlju, ako to bude potrebno!

Molitva.

Bože, koji si vazmenom svečanošću okrijepio svijet, proslijedi, molimo, darivati puku svome nebeske darove, da zasluže dostići potpunu slobodu i unići u vječni život. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Uskrsni utorak.

Krist je uskrsnuo.

Sva liturgija očito živo nastoji, da čvrsta vjera u Uskrsnuloga obuzme novokrštenike i kršćane. »Ako Krist nije uskrsnuo, bez temelja je dakle propovijedanje naše, a bez temelja i vjera vaša, još ste u grijesima svojim. Dakle i oni, koji usnuše u Kristu, izgiboše. Ako se samo u ovom životu uzdamo u Krista, bjedniji smo od sviju ljudi« (1. Kor. 15, 14, 17). Stoga ćemo danas u svetoj Misi proživjeti ukazanje Uskrsnuloga u dvorani posljednje večere.

1. Krist je uistinu uskrsnuo. To nam naviješta veliki apostol naroda, u čijem svetištu slavimo svetu Misu. On govori svojoj braći, potomcima Abrahamovim: »Oni, koji stanuju u Jeruzalemu i glavari svećenički nisu poznali ovoga, i premda nisu našli nijedne krivice na njemu, koja bi zaslužila smrt, zahtijevali su od Pilata, da ga pogubi. Ali Bog ga je treći dan oživio od mrtvih. I on se više dana pokazivao onima, što siđoše s njim iz Galileje u Jeruzalem, koji su sada svjedoci njegovi pred narodom« (poslanica). Gospodin se među prvima

ukazao i apostolima. Dogodilo se to na Uskrs naveče, kad »stade Isus među apostole i reče im: Mir vama! Ja sam, nebojte se! A oni su zastrašeni i poplašeni mislili, da vide duha. Zato im reče: Što se plašite i zašto takve misli ulaze u vaša srca? Pogledajte moje ruke i noge! Ja sam! Ja glavom! opipajte me i uvjerite se. Tada im pokaza ruke i noge. A budući da oni još nisu vjerovali od radosti i čudili se, reče im: Imate li ovdje što za jelo? Tada je pred njima jeo i dao im, što je preostalo od ribe i od meda u saću. Još ih podsjeti, da im je već i prije o tome govorio, dok je još s njima bio. Tada im otvori razum te razumješe Sveto Pismo. Stoji pisano: Krist treba da trpi i uskrsne od mrtvih treći dan, i da se propovijeda u ime njegovo pokora za oproštenje grijeha po svim narodima.« Mi smo oni apostoli u dvorani posljednje večere. Kod prikazanja euharistijske žrtve javlja se Uskrsnuli otajstveno među nama. »Mir s vama!« Mi ga možemo promatrati, taknuti njegove preobražene rane, kao svoj žrtveni prinos smijemo ga primati u svoje ruke i mjesto nas prikazati ga Ocu: sveti, čisti i neokaljani prinos. Nama otvara razum, da razumijemo Pisma: Krist je morao trpjeti i treći dan uskrsnuti, tako je bilo prorečeno. Nama daje ribu i kruh, svetu euharistiju. Kod primanja svete pričesti napunja nas i prožima svojim preobraženim duhom i životom. Tu on čini, da s njime uskrsnemo i tražimo ono, »što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Božje. Težimo za onim što je gore, a ne što je na zemlji« (pričesna). »Sursum corda!« Uskrsnuli Krist mora danas vladati našim mislima i nastojanjem, kao što je kod ukazanja u dvorani posljednje večere posvema obuzeo misli i htijenje svojih apostola!

2. »Pogledajte moje ruke i noge!« Sveta Misa, u kojoj se među nama javlja, jest imitacija i prinos krvne žrtve Gospodinove na križu. Kad se dakle Uskrsnuli pojavi među nama po svetoj pretvorbi, tada će nam pokazati svoje ruke i noge, svoje rane i svoje muke. »Pogledajte moje ruke i noge!« On je preobrazio trpljenje. Zato će dovijeka na svojem preobraženom tijelu nositi tragove rana, koje nas sjećaju, da je on posvetio trpljenje. Uskrsna je radost pro-

gutala Veliki petak s njegovom mukom. Uskrs najavljuje svijetu: »Trpljenja sadanjega vremena nijesu ništa prema slavi, koja će se objaviti u nama« (Rim. 8, 18). U uskrsnom će veselju pravi kršćanin zaboraviti da nosi križ. On zna da je otkupljen i da je i njegovo trpljenje otkupljeno u onomu, koji »je postao poslušan do smrti na križu, a zato ga je i Bog uzvisio i dao mu ime, koje je nad svakim imenom« (Filip. 2, 8). Nema groba, koji bi ugledao toliko žalosti koliko Isusov grob i nema rane tako duboke i bolne kao Kristove, ali zato i nema groba slavnijeg od Kristovog. »Pogledajte ruke moje i noge«, i upoznajte, da »stradanja ovoga vremena nisu ništa prema slavi, koja nas čeka.« Pogledajte ruke moje i noge, i upoznajte, da je čaša muke čaša spasa!

3. Krist je zaista uskrsnuo! Dakle je i vjera naša čvrsta, dakle smo i otkupljeni. U njemu imamo oproštenje grijeha, milost, da smo djeca Božja i pravo na nebesku baštinu. »Ovo je dan, koji nam je pripravio Gospodin, kličimo i radujmo se. Tako neka govore oni, koje je otkupio Gospodin« (na stepenicama).

Za nas vrijede riječi ulaza: »Vodom (t. j. na izvoru) ih je mudrosti (milošću) napojio (krst); ojačat će ih (po svetoj potvrdi, koju su kršćani u stara vremena primali neposredno poslije svetoga krsta, i po svetoj euharistiji); navijeke će ih uzvisiti.« Sve se to temelji na smrti Gospodnjoj i njegovu uskrsnuću. Kliknimo zato zahvalnim srcem: »Slavite Gospodina, zazivajte ime njegovo, naviještajte među ljudima njegova djela.« »S neba je zagrmio Gospodin, Višnji je dao svoj glas, i pojaviše se izvori voda, aleluja« (prikazanje. Sve se to odnosi na milost svetoga krsta).

Molitva.

Bože, koji Crkvu svoju umnažaš uvijek novim potomstvom, dopusti, da službenici tvoji životom svjedoče tajnu, koju su vjerom primili. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza Uskrsa.

Sveti krst.

U svetištu svetoga Lovre kod svetkovanja svete Mise doživjeli su novokršteni ci, a s njima svi mi, treće ukazanje Uskrsnuloga.

1. »Dođite, blagoslovljeni Oca mojega, i primite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od početka svijeta, aleluja« (ulaz). S ovim riječima dočekuje Gospodin novokrštenike na pragu svetišta svetoga Lovre. »Primite kraljevstvo«, kraljevstvo Božje, a ponajprije kraljevstvo svete Crkve ovdje na zemlji. Tu u svetoj Crkvi, u koju smo po svetom krstu stupili, blagoslovio nas je Otac s neba svakim nadzemaljskim blagoslovom. Tu smijemo pjevati Gospodinu »novu pjesmu«, pjesmu novokrštenih, pjesmu ljubljene djece Božje, pjesmu onih, koji su od grijeha uskrsnuli. Tu nam se u slavi svete Mise pokazuje Gospodin. Mi u čamcu, koji se ljulja, a on na sigurnom žalu vječnosti. Na žeravi nam je pripravio ribu i kruh te nas sada poziva: »Dođite i blagujte!« Pruža nam kruh svete euharistije, koji je ispečen na žeravi njegove muke (evanđelje), daje nam kruh anđeoski (prikazanje). Očišćene od grijeha (po svetom krstu), pretvara nas ovdje u nove stvorove (popričesna), i spušta u naše tijelo klicu neumrlosti. »Krist uskrsnuvši od mrtvih više ne umire, aleluja, smrt više ne vlada njime, aleluja, aleluja« (pričesna). Mi smo jedno s njime. Po učinku svete pričesti postajemo sa cijelom svetom Crkvom dionici njegove besmrtnosti: smrt više ne vlada nama. Ona će nam morati vratiti slobodu, kad nas Krist na sudnjem danu oživi od mrtvih. Tada ćemo uniči u blaženo kraljevstvo vječnoga života. »Dođite, blagoslovljeni Oca mojega, i primite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od početka svijeta.« »Vjerujem u uskrsnuće tijela i u život vječni. Amen.«

2. »Tomu smo mi svjedoci!« »Ljudi Izraelci i koji (od pogana) štujete Boga, čujte: Bog je Abrahamov i Izakov i Jakovljev proslavio Sina svoga Isusa, koga vi predadoste i koga se vi odrekoste pred Pilatom, kad je on odlučio da ga

pusti. Vi se Svetoga i Pravednoga odrekoste i zaprosiste da vam se ubojica (Baraba) pokloni, a ubiste početnika života, koga je Bog oživio od mrtvih, čemu smo mi svjedoci«, mi kršćani, koji smo primili krst. Krst nas posvećuje za svjedoke, za mučenike. Zato i slavimo danas bogoslužje svete Mise kod junačkog svjedoka, kod mučenika na užarenom željezu, kod svetoga Lovre. On je sličan kruhu i ribi ispečenoj na žeravici, kako to spominje današnje evanđelje. On je zaštitnik, uzor krštenih, živi prikaz one ideje, koja treba da dođe u nama kršćanima do izražaja. I mi poput Petra i Lovre živimo u nevjernom i otpadničkom svijetu. Zato treba da i mi budemo svjedoci i mučenici uskrsnuloga Krista. Kad ga primamo u svetoj pričesti, dopustimo, da nas on svojim životom posvema napuni. I postat ćemo novi, uskrsnuli čovjek, s novim ciljevima i idealima, s novom ćudorednom snagom, s novim nazorom na svijet i život. »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (Gal. 2, 20).

3. »Dođite, blagoslovljeni Oca mojega!« Sveti krst dao nam je i daje nam pravo, da na sudnji dan stojimo s desne strane suca, i da s velikim slavljem s dušom i tijelom uđemo u kraljevstvo Božje. Samo živimo dostojno svetoga krsta.

Sveti krst nije nipošto samo neka ceremonija (obred). On nas poziva, osposobljuje za Kristove svjedoke. Jesmo li dosta jaki, umrtveni i slobodni? Da li u nama živi vjera svetoga Lovre: spremnost, da radije sve izgubimo, nego da se iznevjerimo Kristu. Možemo li sa svetim Pavlom reći: »Sve držim gubitkom radi uzvišene spoznaje Isusa Krista moga Gospodina, radi kojega sam se odrekao svega i sve držim kao izmet zato, da stečem Krista i da se nađem u njemu: da upoznam njega i moć njegova uskrsnuća, i zajednicu njegovih muka, da mu postanem sličan u smrti, da na koji način dođem do uskrsnuća od mrtvih« (Filip. 3, 8 sl.).

»Krist, jer je uskrsnuo od mrtvih, više ne umire, aleluja, smrt više ne će vladati nad njim, aleluja« (Rim. 6, 8; pričesna). Liturgija to shvaća ovako: Krist, otajstveni Krist, Crkva sa svojim udovima više ne umire. To je plod dobrog primanja svete pričesti. Biti kršćanin, biti kršten, primati

svetu pričest i griješiti, to je — ako se dobro promotri — nešto protuslovno. Tako misli uskrsna liturgija: »Ako ste uskrsnuli s Kristom (po svetom krstu), tražite ono, što je gore ... Jer ste umrli (grijehu), vaš je život s Kristom sakriven u Bogu« (Kol. 3, 1). »Očistite stari kvasac (izbacite grijeh), da postanete novo tijesto iskrenosti i istine« (1. Kor. 5, 7).

Molitva.

Bože, koji nas svake godine razveseljuješ svetkovinom Gospodnjega uskrsnuća, dopusti milostivo, da vršeći ove vremenite svečanosti zaslužimo doći u vječne radosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza Uskrsa.

Marija Magdalena.

Prije osam dana, na Veliki četvrtak, bili smo u crkvi zvanoj »dvanaest svetih apostola«. Tu smo vidjeli, kako su pokornici bili odriješeni od grijeha i kako su opet primljeni u crkvenu zajednicu. U ovom se svetištu sakupljamo svakoga kvatrenog petka, da s pokornicom Magdalenom do nogu Spasiteljevih oplačemo svoje grijehe i čujemo riječi: »Idi u miru. Tvoji su grijesi oprošteni!« Tako je ova crkva usko vezana s Magdalenom, s pokornicom. Ta je veza očita, jer je Magdalena na grobu uskrsnuloga Spasitelja i sama postala »apostol«: »Idi i reci njima (apostolima): Uzlazim k Ocu svome, i k Ocu vašemu!« Liturgija se zadržava kod Magdalene. Ovoj se pokornici Uskrsnuli (poslije svoje Majke) najprije ukazao. Danas ćemo u svetoj Misi promatrati ukazanje, koje je Marija Magdalena u ranu zoru uskrsne nedjelje doživjela na grobu.

1. »Marija Magdalena stajala je napolju kod groba i plakala. Dok je dakle plakala, sagnu se prema grobu i vidje dva anđela gdje sjede u bijelim haljinama. Oni joj kažu: Ženo, što plačeš? Kaže im: Uzeše Gospodina mojega, i ne znam, kamo ga položiše. Rekavši ovo obazre se natrag

i vidi Isusa gdje stoji, a nije znala da je Isus.« Sveti Grgur I. Veliki ovako tumači današnje evanđelje: »Marija Magdalena, koja bijaše grešnica u gradu, oprala je u svojoj velikoj ljubavi prema Kristu svojim suzama mrlje svojih opačina. Oprošteni su joj mnogi grijesi, jer je mnogo ljubila (Luka 7, 47). Ona, koja je prije u svom grešnom životu ostala hladna, usplamtila je svetom ljubavlju. O učenicima, koji su došli na grob, čitamo: Zatim otidoše opet kući. A o Magdaleni čitamo: Marija je stajala napolju kod groba i plakala. Kako je silna ljubav plamtila u srcu ove žene, kad se nije mogla rastati s grobom našega Gospodina ni onda, kada su ga već svi učenici ostavili! Tražila ga je sa suzama, jer je mislila da je ukraden. Tako se dogodilo, da ga je ona jedina vidjela, jer je jedina zaostala da ga traži!« Ona, nekadašnja grešnica, ona pokornica, postala je izabranica: Ona je smjela Gospodina ugledati: jer je mnogo ljubila. Ustrajnost je naime znak prave kreposti. »Tko ustraje do konca, taj će se spasiti!« Sretne li krivnje, koja ju je uzvisila do tolikog žara ljubavi! Kamo sreće kad bismo i mi tako čeznuli za Isusom! O, da i mi ljubimo kao Magdalena! Ali naše je srce prepuno drugoga! Mi malo čeznemo za Isusom! Mi smo se privezali uz taj život! Kada će se nama Isus ukazati?

2. Marija je prepoznala Gospodina. »Što plačeš? Koga tražiš?« pita Isus Magdalenu. »Ona misleći da je vrtlar, kaže mu: Gospodine, ako si ga ti uzeo, kaži mi, gdje si ga metnuo, i ja ću ga uzeti. Kaže joj Isus: Marijo! A ona obazrevši se kaže mu: Rabboni! Učitelju moj!« I ona mu se baci pred noge, da ih natopi svojim suzama i da ih obujmi, ali on ne dade. Ona ga je našla, i nikako ga ne bi više pustila! Ali on to ne dopušta! Imala je naime važniji zadatak, nego uživati u njegovoj blizini: »Idi i reci mojim učenicima: uzlazim k Ocu svojemu i k Ocu vašemu.« Marija posluša, otrgne se i javi apostolima vijest. Tako je Isus nagradio ljubav i želju duše, koja ga je očekivala. »Nazovite me sretnom svi, koji ljubite Gospodina, jer mi se ukazao onaj, koga sam tražila. I vidjela sam Gospodina, kad sam kod groba plakala. Aleluja, aleluja. Kad učenici otidoše, nisam ostavila grob. Rasplamćena vatrom ljubavi prema njemu, živo sam čeznula za njim. I

vidjela sam Gospodina, kad sam kod groba plakala. Aleluja, aleluja« (responsor matutina).

3. Mi smo danas kao Magdalena. U svetoj Misi i svetoj pričesti ukazuje nam se Gospodin i zove nas imenom, kao što nas je nekoć zvao kod svetoga krštenja: Marijo! Pristupimo k žrtveniku i pričesnoj klupi sa čežnjom i s ljubavlju Marije Magdalene. Ustrajmo, makar se i činilo, da se udaljio i da nam više ne daje uživati svoju útjehu, svoju blizinu i svoju ljubav.

Kada ga u svetoj pričesti prepoznamo i primimo, postat ćemo »apostoli«: apostoli djelotvorne ljubavi prema bližnjemu. Svojom revnošću u djelotvornoj ljubavi prema bližnjemu pokazat ćemo svijetu, da je on uskrsnuo i da kao uzvišeni Krist stanuje i djeluje u nama, svojim otajstvenim udovima.

Molitva.

Bože, koji si različite narode sjedinio u priznanju svoga imena, podaj, da svi, koji su preporođeni vrutkom krštenja, isto vjeruju u duši i čine u svojim djelima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza Uskrsa.

Isus se ukazuje učenicima.

Danas ćemo otpratiti novokrštenike k »svetoj Mariji kod mučenika«. Tu ćemo vidjeti Mariju, koju smo prije četrnaest dana gledali na Golgoti, vidjet ćemo žalosnu Gospu, kraljicu mučenika u uskrsnom sjaju, okruženu sjajnom četom mučenika. Tu ćemo proživjeti ukazanje Uskrsnuloga, o kojemu pripovijeda današnje evanđelje.

1. Isus se ukazuje svojim učenicima. »U ono vrijeme pođe jedanaestorica učenika u Galileju na goru, kamo im zapovijedi Isus. I kad ga vidješe, pokloniše mu se. Tad pristupi Isus i reče im: Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite dakle i naučavajte sve narode krsteći ih u ime

Oca i Sina i Duha Svetoga, učeći ih da drže sve, što sam vam zapovijedio. I evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.« Učenici su ispunili Gospodinov nalog. I bio im je posluh nagrađen: smjeli su ga vidjeti. U njemu su prepoznali onoga, s kojim su više godina živjeli u zajednici, onoga, koga su Židovi prezreli i na grozan način ubili. On je uskrsnuo, on živi! Od njega su čuli utješne riječi: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji«, neograničena moć i vlast. On je »Gospodin«, ne samo kao Bog, nego i kao čovjek, i zato dionik slave i veličanstva Boga Oca. Čestitajmo mu na tolikom uzvišenju i priznajmo u Slavi svete Mise: »Ti si jedini Gospodin, ti jedini Višnji sa Svetim Duhom u slavi Boga Oca.« »On je postao poslušan do smrti. Zato ga Bog uzvisi, da mu se pokloni svako koljeno onih, koji su na nebu, na zemlji i pod zemljom, i svaki jezik prizna: Ti si Gospodin« (Filip. 2, 8). Nato preda svojim apostolima svoju moć i vlast. »Idite (s mojom moći i vlašću) i naučavajte sve narode i krstite ih.« Apostoli i njihovi nasljednici, biskupi Crkve, učitelji su naroda, koje je sam Krist pozvao i poslao. Oni su nosioci nauka i istine Kristove, oni naviještaju i čuvaju vjeru. »Tko vas sluša, mene sluša. Tko vas prezire, mene prezire« (Luka 10, 16). Poslao ih je, da spase duše i da ih vode na putu u nebo. U tu im je svrhu podao svoju vlast i obećao im svoju trajnu pomoć. »Evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.« On, Uskrsnuli, prebiva u svojoj Crkvi. On, kome je dana sva vlast na nebu i na zemlji, on je kod nje i brine se, da njezin nauk ostane nepatvoren, čist i bez zabluda. On je uz svoju Crkvu, da se u njoj i za nju bori protiv neprijatelja. »I vrata paklena ne će je nadvladati« (Mat. 16, 18). Bure su se morale oboriti na njegovu Crkvu, ali ona ima njegovo svjedočanstvo: »Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.« Radosno i s pouzdanjem izmolimo vjerovanje.

2. Isus se ukazuje nama, Crkvi. Danas smo mi učenici iz evanđelja, koje je Uskrsnuli pozvao na goru, t. j. k žrtveniku, k svetohraništu. Čuli smo njegov poziv i mi smo se odazvali. Zato će nas obilno nagraditi. Kod svete pretvorbe ukazat će nam se na visini žrtvenika. A mi padnimo ničice, da mu se poklonimo. Da, to je on, koji je još malo prije kao muž boli i sramote visio na križu u velikoj nevolji i smrtnoj tjeskobi, i koji je ležao u grobu. On je uskrsnuo. Ovdje, sa žrtvenika dovikuje nam riječi: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji.« Sva vlast! Vlast nad elementima, nad bolestima, nad srcima, nad duhovima. On se ukazuje na žrtveniku, da nad nama kraljuje i očituje svoju vlast. Podložimo mu se. On ima vlast i nad neprijateljima našega spasenja, nad našim strastima, nad našim lošim običajima, nad našom požudom, nad našom sebičnošću. »Dana mi je sva vlast.« Sa žrtvenika nas uvjerava: »Evo, ja sam s vama u sve dane.« Njegova nas ljubav nosi i svuda prati. Njegovom snagom pobjeđujemo zloću i napredujemo u kreposti i svetosti. On nas prosvijetljuje, nadahnjuje i potiče. Čega da se još bojimo? Uvijek i uvijek, kadgod je moguće, hrlit ćemo na goru, t. j. k žrtveniku, k svetohraništu. Mi vjerujemo u njegovu riječ, u njegovu neograničenu vlast, u njegovu ljubav, u njegovu spremnost da nam pomogne, da nas zaštiti, da nas posveti, i mi se predajemo posvema njegovom vodstvu.

3. »Idite i naučavajte sve narode učeći ih da drže sve što sam vam zapovijedio.« Pošto smo primili sveti krst, imade Crkva vlast i moć, da po nalogu Uskrsnuloga autoritativno uči i da nas obveže, da sve držimo, što je on naložio. Od njegove nauke i njegovih zapovijedi ona ne smije odstupiti. Ona ne pozna nikakvog eklekticizma (izbora). Ona ne može ni izabirati: jer bi u tome slučaju prestala biti Kristova Crkva. Zato smo mi kršćani u savjesti dužni da se pokoravamo njezinom nauku i njezinim zapovijedima, kao samomu Kristu. Od Crkve nema priziva na Krista. Mimo Crkve, mimo njezinog naučavanja, mimo njezinog zakonodavstva ne možemo se utjecati Kristu. »Tko vas sluša, mene sluša. Tko vas prezire (t. j. ne sluša), mene prezire.« Krist je sa svojom Crkvom usko povezan. Toliko sam uz Krista, koliko sam uz njegovu Crkvu. Toliko se mogu pouzdati u njegovu blizinu i vodstvo, koliko sam se povjerio njegovoj Crkvi.

»Idite i naučavajte sve narode«, dovikuje nam pričesna pjesma. Mi, koji blagujemo kruh svete euharistije, mi smo

pozvani da budemo apostoli i misionari: apostoli molitve, zadovoljštine, čista i sveta života i dobra primjera. Ovo treba da je plod svete pričesti, da u nas uđe puninom svoje vlasti, i da nas prožme i napuni svojim životom, svojim duhom, svojim htijenjem! Njegova snaga treba da iz nas izlazi i da sve ozdravi, da sve prosvijetli, podigne i uzvisi, kad toliko puta pristupamo svetoj pričesti.

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji si ustanovio vazmene tajne za pomirenje ljudskog roda, daj našim dušama, da izvršujemo činom, što priznanjem svetkujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza Uskrsa.

Odloženje krsne odjeće.

Otpratit ćemo novokrštenike u Lateran, gdje su u uskrsnoj noći primili sveti krst. Ovdje će danas odložiti svoju krsnu odjeću, da je zatim pohrane u riznicama kao zalog, da će ostati vjerni svetom krstu i kao optužbu, ako se tko krstu iznevjeri. Promotrimo značenje krsne odjeće. Ona u sebi dvoje uključuje: odložiti i obući.

1. »Odbacite svaku zlobu, i svaku lukavštinu, i himbu i zavist i svako klevetanje« (poslanica). I Gospodin je, naime, kod svoga uskrsnuća odložio i ostavio u grobu laneno platno, u koje bijaše umotano njegovo sveto tijelo. Petar i Ivan, koji su u ranu zoru uskrsne nedjelje pohitili do groba, zaključili su po lanenom platnu, koje su našli u grobu, da je Krist uskrsnuo. »Trčali su oba zajedno. I drugi je učenik, (t. j. Ivan) trčao brže od Petra i došao prije ka grobu. I sagnuvši se vidi platno gdje leži, ali ne uđe. Dođe dakle i Šimun Petar idući za njim i uđe u grob, i vidi platno gdje leži, i ručnik, koji je bio na njegovoj glavi, da ne leži s drugim platnom, nego posebno savit na jednom mjestu. Tada dakle uđe i drugi učenik, i vidje i vjerova« (evanđelje). Bogoslužje želi istaknuti ovo: po tome, da li su kršćani odbacili

svaku zlobu i zavist i svako klevetanje, upoznat će Crkva, da smo u vodama krsta pokopali staroga čovjeka i ondje ga ostavili i da smo s Kristom uskrsnuli. Bogoslužje ozbiljno shvaća naše kršćanstvo! Ono se ne zadovoljuje, da budemo samo naoko kršćani, nego traži i djela. »Odbacite svaku zlobu, i svaku lukavštinu, i himbu, i zavist, i svako klevetanje.«

2. Obucite novoga čovjeka. Poslanica opširno govori, kako mora da izgleda taj novi čovjek i kršćanin. »Želite kao novorođena djeca duhovnoga i čistoga mlijeka (kršćanskog nauka, načela, osobito svete euharistije), da u njem uzrastete za spasenje, ako li ste okusili da je blag Gospodin. Pristupite dakle k njemu, kamenu živome, koji je istina od ljudi odbačen, ali je od Boga izabran i predragocjen. I sami kao živo kamenje uzidajte se kao kuća duhovna i svećenstvo sveto, da prinosite žrtve duhovne, predrage Bogu po Isusu Kristu (osobito žrtvu euharistije, na koju nas sveti krst poziva). On posta glava od ugla, i kamen spoticanja, na koji se spotiču, koji ne vjeruju riječi (evanđelju Kristovom). Ali vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti narod, puk koji je Gospodin stekao (svojom smrću na križu), da proglasite kreposti onoga, koji vas pozva iz tame k divnom svijetlu svome, koji nekad ne bijaste puk (bili ste daleko od Boga), a sada ste pomilovani.« To je kršćanin, novi čovjek, koji je po svetom krstu uzdignut u život Krista Uskrsnuloga. O, da učine riječi svete poslanice duboki dojam! Kad bismo htjeli shvatiti naše božansko plemstvo, svoje kraljevsko svećeništvo, svoj poziv i kad bismo htjeli naviještati čudesa, koja je na nama učinio! Upravo nam to razumijevanje nedostaje!

3. Danas novokršteni prviput samostalno i osobno donose svoj žrtveni prinos na žrtvenik. Crkva ih s radošću pozdravlja na putu njihova prikazanja: »Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje (novokršteni). Blagosivamo vas iz doma Gospodnjega.« Sa sretnim novokrštenicima priznajmo: »Gospodin (Krist) je Bog« (prikazanje), on je sve moje! Njemu se prikazujem, njemu živim. »On nas je obasjao (poput nadnaravnog sunca), aleluja.« U njegovom svijetlu hodamo. »Izveo je Gospodin puk svoj (nas, krštene) u klicanju, iza-

brane svoje iz Egipta, aleluja« (ulaz). »Ovo je dan, koji nam je pripravio Gospodin, aleluja. Hvalite, djeco, (kršteni) Gospodina, aleluja« (na stepenicama).

»Svi koji ste se u Kristu pokrstili, Krista ste obukli, aleluja« (pričesna). Prema liturgiji u svetoj pričesti oblačimo Krista. Vidljivo smo odložili svoju krsnu odjeću, ali zato nosimo za cijeloga života nevidljivu odjeću, koje ne smijemo više odložiti: »Krista ste obukli.« Po svetom krstu postali smo dio Krista, loza na čokotu, a u svetoj se pričesti taj jednokratni događaj dnevno obnavlja i produbljuje. Po svetoj pričesti živimo sve više Kristovim životom i sve više otsijevamo njegovim Duhom, njegovim nastojanjem, njegovom čistoćom i svetošću. »Ne živim više ja, nego živi u meni Krist« (Gal. 2, 20). Ovako misli liturgija o nama kršćanima.

Molitva.

Dopusti, molimo, svemogući Bože, da mi, koji smo časno proveli uskrsne svetkovine, po njima zaslužimo doći do radosti vječnih. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa Bijele nedjelje.

1. Sveta Misa uskrsnog tjedna obazire se neposredno na novokrštenike. Dnevno su prisustvovali euharistijskoj žrtvi odjeveni u bijelu krsnu odjeću. Tek su juče, u subotu, odložili krsnu odjeću. Pohranili bi je u pokrajnoj crkvenoj prostoriji kao nijema, a ipak živa svjedoka krsta i onih obveza, koje su novi kršćani po svetom krstu na se preuzeli. Danas, na Bijelu nedjelju, dolaze po prvi puta bez bijele krsne odjeće. Sveta se Misa služi u Crkvi mladenačkog sveca Pankracija, koji je svojom krvlju zapečatio vjeru, koju je po krstu primio. Kao dječak od četrnaest godina pošao je u smrt vjeran svojem krsnom zavjetu. Njegova slika i duh lebdi pred očima svima, koji su se sakupili u njegovu svetištu. Svi oni, koji su primili sveti krst, a s njima i mi, moramo da budemo kao sveti mučenik i junak Pankracije, moramo ostati vjerni svom krsnom zavjetu.

2. S materinskom nježnošću progavara Crkva novokrštenicima: »Kao novorođena djeca budite željni duhovnoga i čistoga mlijeka«, svete euharistije, ploda svete žrtve. Za tim žeđaju oni, koji su se preporodili u svetom krstu: oni vruće žele da prisustvuju svetoj žrtvi i žrtvenoj gozbi svete pričesti. Po Crkvi odzvanja njihova pjesma: »Radujte se Bogu, pomoćniku našemu, kličite Bogu Jakovljevu. Jer je izveo svoj puk iz zemlje egipatske, nahranio ga hljebom (manom) i nasitio ga medom iz saća« (Ps. 80; ulaz). Ova bi radost morala da okupi i naša srca danas na Bijelu nedjelju, na onaj dan, kada smo nekoć svečano obnovili svoj krsni zavjet i kad smo čista srca i s velikim čeznućem primili prvu svetu pričest. Zahvalna srca pjevajmo danas s novokrštenicima prošlih stoljeća: »Slava Bogu na visini!« Iskreno zaprosimo u molitvi, da uzmognemo vjerno držati i svojim životom zapečatiti ono, što je u nama proizveo sveti krst i sveta pričest. U svetom smo krstu primili svetu vjeru. Poslanica nas podsjeća na

njezinu nesavladivu moć. Tko je, koji pobjeđuje svijet, nego onaj koji vjeruje, da je Isus Sin Božji, t. j. mi kršćani? Tu smo vjeru u svetom krstu ispovijedili, nju ispovijedamo, kad primamo svetu pričest. Tu vjeru možemo mnogim sredstvima umnožiti i učvrstiti. Po njoj postajemo jači od napastovanja zlobnoga duha, jači i od života, koji nastoji da nas smrvi i uguši. S apostolom Tomom padnimo ničice i priznajmo: »Gospodine moj, i Bože moj!« »Blago onima, koji ne vide, a vjeruju«. Tako ćemo moliti Vjerovanje iz punine srca i punom spremnošću naše volje, da praktično živimo po vjeri, koja sve svladava.

3. Time smo se spremili za prikazanje i za samu žrtvu. S pobožnim ženama pođimo ka grobu, k žrtveniku, i prinesimo svoje srce, puno duboke i žive vjere. Anđeo će nas dočekati: »Uskrsnuo je onaj, koga tražite« (prikazanje). Doskora će se u svetoj pretvorbi pojaviti Uskrsnuli živ u našoj sredini. Živom vjerom zapjevajmo mu trostruki Svet i pozdravimo ga kao Blagoslovenoga, koji dolazi u ime Gospodnje. Mi smo oni apostoli, koji su se sakupili u dvorani posljednje večere. Nama je on rekao: »Mir vama«, i uz to nam pokazao svoje ruke i rebra. I radosno priznajmo Uskrsnuloga vrelom našega spasenja i sviju milosti. »Gospodine moj i Bože moj!« S čvrstom vjerom primimo ga u svoje ruke kao svoj žrtveni dar i prikažimo ga mjesto sebe kao svoj žrtveni prinos Bogu. Po njemu i s njime i u njemu daje se Bogu svaka čast i predostojna slava. Postavši jedno s njime, našim presvetim žrtvenim prinosom, izgovorimo kao na njegova usta Očenaš. Kruh naš svagdanji daj nam danas, živi kruh svete euharistije. A zatim ćemo s Tomom staviti svoje ruke u Kristove rane, iz kojih izlazi život prema mjeri vjere. Tako će se ispuniti naša želja za duhovnim i čistim mlijekom, na koje smo upozoreni u pjesmi ulaza. Na đakonov »Ite Missa est«, odgovorimo zahvalna srca i čvrstom vjerom svoj »Deo gratias«. »Blago onima, koji vjeruju.«

Bijela nedjelja.

Naša sveta vjera.

Juče su novokršteni ci odložili svoju bijelu odjeću. Danas dolaze prviput u svojem običnom odijelu u Crkvu: oni su sada potpuno zreli kršćani. Posljednja zborna procesija vodi ih u svetište mladenačkog mučenika Pankracija, koji je svoj krsni zavjet krvlju zapečatio. Ovdje obećavaju novokršteni ci, a s njima mi, da ćemo svoj krsni zavjet vjerno držati, vjerno do smrti.

1. »Sve što je rođeno od Boga, pobjeđuje svijet« (poslanica). U svetom smo se krstu »rodili od Boga«. Dakle možemo i moramo pobijediti svijet, t. j. moramo biti nad svijetom i svjetovnom taštinom. »Sve, što je na svijetu: požuda je tijela, požuda očiju i oholost života« (1. Iv. 2, 16). A mi smo od Boga rođeni, dakle božanskog podrijetla i nebesko plemstvo. Zato se uzdignimo iznad svega, što je vremenito. Prezrimo svijet i što nam on nuđa. Znamo, da smo djeca Božja. Dakle je i Bog za nas. Može li nam onda svijet nauditi?

»Ako je Bog za nas, tko će protiv nas? Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolje, ili stiska, ili progonstvo, ili mač? Ali u svemu ovomu pobjeđujemo po onomu, koji nas ljubi« (Rim. 8, 31). Što nam može svijet koristiti? Baš ništa! On nas nije dostojan! »Tko zna, da je dijete Božje, ne može cijeniti ni ljudske časti, ni ljudska dobra. Tko se drugom divi osim Bogu, taj se strmoglavljuje s visine svoga plemstva« (sv. Ciprijan). Budući da smo rođeni od Boga, uzdignimo se nad svijet i nad njegova dobra i interese. Naše načelo neka bude: »Nemojte se izroditi i nemojte napustiti uzvišene i plemenite misli, da ste djeca Božja.« Pobijedit ćemo svijet, jer »sve što je rođeno od Boga, pobjeđuje svijet«.

2. »Naša vjera je ta pobjeda, koja pobjeđuje svijet. Tko je, koji pobjeđuje svijet, nego onaj, koji vjeruje, da je Isus Sin Božji?« (poslanica). Ima ljudi, koji se ravnaju i žive samo po svojim ćutilima. A ima i ljudi, koji se u svemu vladaju po svome razumu. Ni jedni ni drugi ne

poznaju uzvišenosti ni bogatstva kršćanskog života. Samo ga oni poznavaju, koji živo vjeruju u Isusa, Sina Božjega, i u ovoj vjeri traže samo ono, što je i Isus tražio. Njihov je najveći cilj i najuzvišeniji ideal, da stupaju stopama Isusovim i da slijede onoga, koji je put, istina i život i » u kome je sve blago mudrosti i znanja« (Kol. 2, 3). Oni ljube, što je i Isus ljubio. Oni izabiru, što je Isus izabrao: dragovoljno siromaštvo, trpljenje, križ, poniznost pred Bogom, odricanje. Oni vjeruju, da je Isus Sin Božji, neprevarljiva istina, mudrost Božja, sve njihovo. To je plod duboke i žive vjere u Isusa Sina Božjega. Što je ova vjera dublja i što više oživljava dušu, tim se savršenije uzdiže nad svijet i nad sve što je prolazno. »Pravednik živi od vjere« (Rim. 1, 17). »Što sad živim u tijelu, živim u vjeri Sina Božjega, koji me je ljubio i predao sebe za mene« (Gal. 2, 20).

3. Apostol Toma nije htio vjerovati, da je Gospodin uskrsnuo i da se ukazao ostalim apostolima. Htio je da sam vidi i svojim se rukama uvjeri. »Ne ću vjerovati, dok ne vidim na njegovim rukama rane od čavala.« I poslije osam dana, danas, na Bijelu nedjelju, ukazao se Gospodin opet svojim apostolima. I odmah pođe prema Tomi: »Metni ovamo svoj prst, i vidi moje ruke, i pruži svoju ruku i metni u moj bok i ne budi nevjeran, nego vjeran!« I Toma padne ničice i pokloni se: »Gospodine moj i Bože moj!« Reče mu Isus: »Povjerovao si, kad si me vidio: Blago onima, koji ne vide, a vjeruju.« Isus traži vjeru, i samo onaj koji vjeruje, može pobijediti svijet.

Uskrsna je odjeća odložena. I sada moli Crkva za novokrštenike i za nas, da u »vladanju i u životu zadržimo uskrsne svetkovine« (molitva). Uskrs je blagdan, koji ne smije proći i promijeniti se u običan radni dan. Sva naša nutrinja treba da je neko uskrsnuće, uzdignuće nad zemaljsko, vremenito i svagdanje. Uskrsnuti znači biti slobodan i neovisan o zemlji. Uskrsnuti znači biti svijestan, da nam je Krist oprostio grijehe, da smo djeca Božja, da imamo zalog vječnoga života i pravo na baštinu na nebu. Mora nas zaokupiti radost, što je Bog naš Otac i Gospodar svake vlasti i svakog nastojanja na zemlji, da je on i Gospodar one vike, koju svijet diže na nas,

djecu Božju. On je Gospodar svake misli i svakog nasrtaja nečistih protiv čistih, nepravednih protiv pravednih. Kad bismo imali savršenu uskrsnu vjeru, bilo bi u nama nešto pobjedničko, neko sunčano svijetlo, koje bi divno preobrazilo svagdanji život s njegovim brigama i nevoljama.

Molitva.

Daj, molimo, svemogući, Bože, da mi koji proslavismo uskrsne svetkovine, tvojim ih darom zadržimo u vladanju i životu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza Bijele nedjelje.

Naša prva sveta pričest.

Bijela nas nedjelja sjeća sreće i milosti naše prve svete pričesti. Ona je u uskoj vezi s primanjem svetoga krsta. Ta na Bijelu smo nedjelju, upravo prije primanja prve svete pričesti svečano obnovili svoj krsni zavjet. Obnovili smo ga svečano pred cijelom Crkvom, držeći u rukama goruću svijeću: »Odričem se đavla, grijeha, svijeta i njegovih taština.« I »vjerujem u Boga Oca, u Isusa Krista, i u Boga Duha Svetoga, u svetu Crkvu«. Za ovaj veliki i sveti dan daje nam sveta liturgija riječi Pavla Kološanima na razmišljanje.

1. »Ako ste uskrsnuli s Kristom, tražite ono što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Božje. Težite za onim što je gore, a ne što je na zemlji. Jer umrijeste i vaš je život sakriven s Kristom u Bogu. Mrtvite dakle što je na udovima zemaljsko: bludnost, nečistoću, požudu, zlu želju i lakomstvo, koje je idolopoklonstvo. Radi ovih dolazi srdžba Božja na sinove nepokorne. U njima ste i vi negda hodili, kad ste živjeli u njima. Sada pak (kad ste pokršteni), odbacite i vi sve: srdžbu, ljutinu, psovanje, sramotno govorenje iz usta svojih. Ne lažite jedan protiv drugoga. Svucite staroga čovjeka s djelima njegovim i obucite novoga, koji se obnavlja za poznanje, po slici onoga, koji ga je stvorio.«

2. »Obucite se dakle kao izabranici Božji, sveti i ljubezni, u srdačno milosrđe, dobrotu, poniznost, krot-

kost i strpljivost, podnoseći jedan drugoga i praštajući jedan drugomu, ako imamo tužbu na koga: kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi. A povrh svega toga imajte ljubav, koja je veza savršenstva. I mir Kristov, (t. j. mir, koji je Krist donio, ljubav prema slozi i zajednici) neka gospoduje u srcima vašim, na koji ste pozvani u jednome tijelu, i zahvalni budite. Riječ Kristova neka stanuje u vama obilato! U svakoj mudrosti učite i opominjite jedan drugoga sa psalmima, himnima, duhovnim pjesmama, zahvalno pjevajući u srcima vašim Bogu. I sve štogod činite riječju ili djelom, sve činite u ime Gospodina Isusa hvaleći Bogu Ocu po njemu. Ustrajte u molitvi, bdijte u njoj sa zahvaljivanjem« (Kol. 3, 1—17; 4, 2).

3. Primanje svete pričesti, kao i primanje svetoga krsta, nije dakle samo neko pasivno primanje, neko uzimanje nego ujedno i neko davanje, davanje po kome postajemo j e d n o biće, j e d n a žrtva s Gospodinom, koji se u svetoj pretvorbi žrtvuje. Ako želimo da ne primimo svetu pričest nevrijedno, moramo biti u stanju milosti. Ako želimo da se dobro i korisno pričestimo i da primimo sav plod svete pričesti, onda treba da pristupimo s onom spremnošću na žrtve, na koju nas je malo prije upozorio sveti apostol Pavao. Tako su radili kršćani starih vremena. Prije nego im je svećenik stavio u ruku presveto tijelo, stavili bi ruke unakrst na prsima. To ih je sjećalo dužnosti, da po svetoj pričesti postaju žrtvom. Primiti svetu pričest znači sve primati i sve davati. Da li mi tako radimo?

Sveta pričest! »Dođi, dođi, tijelo moga Otkupitelja! Dođi ražareni ugljene i očisti moje usne. Raspali me ljubavlju, koja je tebe predala u smrt. Dođi krvi, koja je iz ljubavi bila prolivena, izlij se u moje srce, ognjena bujice! O moj Spasitelju, to je dakle tvoje tijelo, izmrcvareno ranama! Htio bih da očutim svaku bol tvoje rane: Za mene je iz njih tekla krv. Sada sam raspet svijetu, a svijet meni. Svijet me ne želi. Tim bolje za mene, samo ako i ja ništa više ne tražim od svijeta. Rastali smo se: svijet i ja! Ja ću živjeti samo za Isusa: Isus će živjeti u meni. Tako bi barem moralo biti. To bi bio pravi plod euharistije. O, kako sam još daleko od toga!« (Bossuet). To je ono žalosno: toliko puta pristupamo svetoj

pričesti, a Bogu i Spasitelju prikazujemo samo mlak i mekoputan život.

M o l i t v a.

Podaj, molimo, Gospodine, da nas primanje tvoga presvetog otajstva preporodi u Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza Bijele nedjelje.

D j e c a B o ž j a.

»Kao novorođena djeca budite željni duhovnoga i čistoga mlijeka« (ulaz) Ovako je Crkva na Bijelu nedjelju progovorila novokrštenicima, prvopričesnicima i nama, vjernicima. Cijeloga svog života za Crkvu smo »novorođena djeca«.

1. »A k o n e p o s t a n e t e k a o d j e c a, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko« (savršenstva). Tako je Isus odgovorio apostolima, kad su ga upitali: »Tko je najveći u kraljevstvu nebeskom?« »Tada Isus pozove dijete, postavi ga pred njih i reče: Ako ne postanete kao djeca, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko. Koji postane malen (koji se ponizi) kao ovo dijete, taj je najveći u kraljevstvu nebeskom« (Mat. 18, 1 sl.). Drugom je nekom zgodom Spasitelj govorio sjećajući nas svoga Oca: »Budite savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski« (Mat. 5, 48). Svi treba da postanemo kao čisti, ljubezni i sveti Bog i ujedno kao dijete, koje počiva na majčinim grudima. Najveće na ovome svijetu, ono što treba najviše nasljedovati, nije mudrost ni učenost ni velika djela ni bogatstvo nego je to sveto djetinjstvo, koje je netom proizašlo iz stvaralačke ruke Božje. Najveće u ljudskom životu, u kršćanskom životu, jest: biti dijete, biti malen. »Iz usta djece i nejačadi što sišu, stvorio si sebi hvalu« (Ps. 8, 3). Ono čime Boga častimo, nisu naša velika djela, veliki planovi i pothvati; a niti velika djela pokore i mrtvenja, naše dugačke molitve i mnoge pobožne vježbe. Samim tim još ne častimo Boga. Sve to može da bude zaraženo ohološću i samodopadnošću, a nažalost, tako često i jest. Sve to može biti plod našega duha i naše volje, a tako često i jest. Nastojanje, da budemo djeca, da budemo maleni,

to je ono, čime Boga uistinu častimo, po čemu uistinu rastemo pred Bogom, što nam otvara vrata nebeskog kraljevstva milosti, kreposti, savršenstva i sjedinjenja s Bogom. Nije li Bog započeo veliko djelo otkupljenja s djetinjstvom? Svaki se zdravi duhovni život započinje s djetinjstvom i temelji se na djetinjstvu. Zato nam liturgija dovikuje: »Kao novorođena djeca budite željni mlijeka.« »Koji se ponizi kao ovo dijete, onaj je najveći u kraljevstvu nebeskom.« Ovako misli Krist, ovako misli Bog, ovako misli sveta Crkva, ovako misle ugodnici Božji. Izaberimo i mi put duhovnoga djetinjstva.

2. »Budimo kao novorođena djeca«, u nastojanju da budemo maleni! Onaj ima duh djetinjsstva, koji je svijestan svoje nesposobnosti i nemoći te se u svemu i posve predaje svijetlu i nukanju milosti Božje. On želi biti malen i ovisan. U svojoj jednostavnosti vjeruje sve, što mu se kaže. Sve čini, što mu se nalaže i ne pita: Zašto ja? Zašto ovako? Slijepo izvršuje sve, što mu se zapovijeda. Vođen duhom vjere ne ispitkuje i ne zabrinjuje se niti se uznemiruje, kakvim ga putem i kako ga vode. Duh djetinjstva čini, da umremo svojemu duhu, vlastitom htijenju i da zaboravimo na sebe. Naš se duhovni, nutarnji napredak u tome sastoji u zaboravi na samoga sebe. Ne sastoji se u dubokim pogledima ni u visokim mislima ni u velikim prosvjetljenjima. Toliko ćemo uistinu napredovati, koliko umremo samima sebi. Vođeni duhom djetinjstva, ne gledamo više svojim očima. Nikoga više ne sudimo. Slijepo se povjeravamo Božjem vodstvu i providnosti. Idemo putem i ne pitajući, da li je strm, kamenit ili lagan. Mi se držimo samo ruke, koja nas vodi. Mi uopće ne pazimo, da li i kako napredujemo. Zaboravivši posve na sebe, počivamo u naručju, na srcu Oca, kao novorođeno dijete na srcu i grudima svoje majke. Vođeni duhom djetinjstva, ne tražimo prilike, da pred ljudima vršimo velika i kreposna djela, koja zadivljuju. Najmanja i najskrovitija djela nama su najmilija. Tada ćemo herojskom vjernošću i spremnošću na žrtve slijediti svaki poticaj milosti, svakom nalogu poglavara, svakom pravilu, iskoristit ćemo svaku priliku, da trpimo, da podnesemo, da se odričemo. Bit će nam milo siromaštvo, nestašica. U svemu, što nam dnevni život

donese, upoznat ćemo svetu volju Božju i primit ćemo je potpuno odvažno, spremno i radosno. Tada ćemo radi volje Božje biti uvijek i svagdje krotki, raspoloženi i prijazni prema našoj okolini. Ne ćemo biti sebični i ne ćemo se na sebe obazirati: Brinut ćemo se samo za Boga, da njemu omilimo i ne ćemo imati druge namjere. »Dosta je da Isusa ljubimo, i da ne marimo za sebe i ne ispitujemo odviše svojih pogrešaka. Pogled na Isusa i spoznaja vlastite nemoći sve će popraviti« (sv. Terezija od M. Isusa). »Kao novorođena djeca!«

3. »Savršenstvo se može lako postići. Mislim, da je dosta da priznajemo svoje ništavilo i da se kao dijete povjerimo naručju ljubeznog Boga. Radujem se, što sam malena, jer će samo djeca i oni koji su kao djeca, ući u kraljevstvo nebesko, k nebeskoj gozbi« (sv. Terezija od M. Isusa).

U stanju duhovnog djetinjstva Bog je sve, a čovjek ništa. U tom »djetetu« Bog djeluje, što hoće, kako hoće i koliko hoće. U duši ne nalazi nikakve otporne zapreke. Zato se svaki pravi nutarnji napredak temelji na tome, da budemo kao djeca. »Bog se više raduje radi onoga, što djeluje u jednoj duši, koja se ponizno smirila u svome siromaštvu, nego li radi stvaranja miliona sunaca« (sv. Terezija od M. Isusa). »Sveto i duhovno djetinjstvo savršenije je stanje od ljubavi k trpljenju, jer ništa ne uništava toliko čovjeka, kao kad je netko iskreno zadovoljan da bude malen. Duh djetinjstva sigurnije ubija oholost od duha pokore« (Gay). U duhu pravog djetinjstva postići ćemo savršenstvo. »Koji se ponizi kao ovo dijete, taj je najveći u kraljevstvu nebeskom.«

Molitva.

Daj molimo, svemogući Bože, da mi, koji proslavismo uskrsne svetkovine, tvojim ih darom zadržimo u vladanju i životu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza Bijele nedjelje.

Preporođeni.

»Kao novorođena djeca, ali već kao razumni, budite željni čistoga mlijeka (smisao latinskog teksta se nešto razli-

kuje od prvotnog teksta), da u njem uzrastete za spasenje« (1. Pet. 2, 2). To je ozbiljna opomena da rastemo u nadnaravnom životu.

1. »Preporođeni ste ne od sjemena, koje trune, nego od onoga, koje ne trune, riječju Božjom, živom i vječnom, koja je u evanđelju naviještena vama« (1. Pet. 1, 23). Petar iz toga zaključuje: »Odbacite dakle svaku zlobu, i svaku lukavštinu i himbu i zavist i svako klevetanje«, sve što se protivi kršćanskoj ljubavi prema bližnjemu. »Očistite svoje duše pokoravajući se istini, (t. j. naredbama evanđelja), za bratsku ljubav bez pretvaranja, od čista srca ljubite gorljivo jedan drugoga, jer ste preporođeni od neprolaznog sjemena riječi Božje.« Onaj, koji je preporođen u Kristu, taj će svući sa sebe staroga čovjeka s njegovom zloćom i sebičnošću, s njegovom zavišću i himbom. U njegovu srcu stanuje ljubav prema Bogu i bližnjemu. Ta je ljubav prema bližnjemu jaka, junačka, sve podnosi, dobro želi, oprašta, obzirna je i pomaže, pruža utjehu i radost. »Po tome će svi poznati, da ste moji učenici, ako uzimate ljubav među sobom« (Iv. 13, 35). Mi smo preporođeni, pokršteni. Da li nas je preporođenje očistilo »od himbene bratske ljubavi«?

2. »Kao novorođena djeca budite željni duhovnoga i čistoga mlijeka.« Tko je preporođen, taj mora i da raste u životu milosti. Kao što je novorođeno dijete željno majčinskog mlijeka, tako treba da i mi čeznemo za čistom i duhovnom hranom, koja će jačati i krijepiti naš duhovni život. Nije dosta, da smo rođeni, da smo preporođeni: sada treba da dorastemo za spasenje, za savršenstvo, za punu zrelost. Hrana, koja nam omogućuje da rastemo jest »čisto i duhovno mlijeko« riječi Božje, koje nam je naviješteno u evanđelju i koje Crkva bez prestanka navješta. Što budemo spremnije primali riječi evanđelja, tim brže i tim sigurnije dorasti ćemo do čovjeka savršena, do punine dobi (Efež. 3, 13). »Budite željni duhovnoga i čistoga mlijeka.« Kao što dijete uvijek iznova i sve žešće traži materinsko mlijeko, kad je jednom okusilo njegovu slatkoću, tako treba da smo i mi uvijek iznova željni riječi Božje, evanđelja, »ako li ste okusili, kako je blag Gospodin« (1. Pet. 2, 3). Preporođenje, koje smo primili

u svetom krstu uvijek se mora očitovati u živoj želji za evanđeoskom riječju, da po ovoj hrani dorastemo za spasenje.

3. Ovaj nauk ima dalekosežne posljedice. Mi smo preporođeni, pokršteni. Kako će se taj preporod očitovati u našem životu? Negativno, da se oslobodimo svake sebičnosti i da nam ljubav bude bez pretvaranja. Pozitivno, da sve življe želimo da duhovno rastemo, da smo sve većma željni riječi evanđelja. Božja riječ, evanđelje, naša je hrana. U bogoslužju je dnevno primamo. O tome nastoji Crkva u svojoj liturgiji, da nas svijetlo i žar evanđelja sve više zahvaća i napunja. Ovdje ćemo naći čistu hranu, koja nam je potrebna za naše rastenje. Po toj su hrani svetog evanđelja kršćani prvih vremena bili jaki i spremni na žrtve, i radosno su polagali svoje živote za Krista i za vjeru u njega.

»Budite željni čistoga mlijeka«, t. j. nauke. Majka Crkva pruža nam tu nauku, kako joj je Krist naložio: »Idite i naučavajte sve narode i učite ih, da drže sve moje zapovijedi« (Mat. 28, 18).

Kristove zapovijedi Crkva doista naučava, pa je zato njezina nauka čista i nepatvorena. Sam Spasitelj je obećao, da će biti uvijek uz nju: »Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Iv. 15, 26). »A kada dođe on, Duh istine, poučit će vas svu istinu. Od mojega će uzeti, i objavit će vam« (Iv. 16, 13 sl.) »On će kod vas ostati i u vama će biti« (Iv. 14, 17). Zato nam govori: »Tko vas sluša, mene sluša« (Luka 10, 16). Zabluda je svijetom zavladala. Imade bezbroj nazora na svijet, shvaćanja, misli, nauka, načela, koja su međusobno protuslovna, koja odalečuju čovjeka od Boga, od Krista, od evanđelja i koja ga unesrećuju! Mi imamo čistu istinu, u koliko se budemo držali Crkve, njezinih dogmi, njezinog ćudorednog nauka, njezinih načela, njezine liturgije! »Budite željni čistoga mlijeka!«

Molitva.

Molimo te, Gospodine, Bože naš, da nam ove presvete tajne, koje si nam darovao za utvrđenje našeg preporoda,

budu pomoć sada i vazda. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza Bijele nedjelje.

Naša sveta vjera.

Liturgija prve nedjelje po Uskrsu očito naglašuje vjeru. »Kao novorođena djeca, a ipak kao već razumni (rationabiles, razumni) u vjeri, budite željni čistoga mlijeka« (ulaz). »Ovo je pobjeda, koja pobjeđuje svijet (požudu tijela, požudu očiju, oholost života): naša vjera, vjera da je Isus Sin Božji« (poslanica). U evanđelju spočitava Gospodin Tomi njegovu nevjeru. Toma je pao ničice pred Gospodinom i rekao: »Gospodine moj i Bože moj!« A Isus reče: »Povjerovao si Toma, kad si me vidio. Blago onima, koji ne vide, a vjeruju.« Pričesna opet preuzima, što evanđelje pripovijeda, i dovikuje nama, koji smo Gospodina primili i koji ga možemo doticati: »Pruži svoju ruku i metni u moj bok, i ne budi nevjeran, nego vjeran.«

1. »Kao novorođena djeca, ali već kao razumni u vjeri.« Što više u svojem životu i nastojanju budemo djeca, tim će se savršenije i snažnije razvijati u nama vjera. Ona je početak spasenja, korijen cijeloga kršćanskog mišljenja, prosuđivanja, mjerenja i htijenja, djelovanja i života. Vjera nije samo neko uvjerenje da ima Bog, da ima neko najviše Biće. Vjerovati u Boga znači, prihvatiti sve i svemu se podložiti, što nam Bog nalaže, i to ne zato, jer i koliko to uviđamo svojim naravnim razumom, nego zato, jer to Bog zapovijeda i nalaže. U vjeri prinosimo sebe Bogu kao žrtvu i podlažemo se Bogu iz svetog strahopočitanja pred Božjom istinitošću i iz poslušnosti prema njegovu nalogu. Doista velika je to žrtva, žrtvovati Bogu sebe, svoje mišljenje i svoju volju. A to činimo iz vjere. Još više. Vjerovati u Boga znači za nas: postaviti Boga za svoj posljednji i najviši cilj, prema kojemu se ima ravnati sve naše mišljenje, nastojanje i djelovanje. Mi moramo u cijelom svojem biću i životu biti o njemu ovisni. Vjerovati u Boga znači predati se Bogu sa svime, što jesmo kao ljudi. Vjerovati u Boga jest služenje Bogu. U Boga vjerovati može samo onaj, koji kršćanski vjeruje. S druge strane svi, koji smo primili kršćansku vjeru, imamo svetu dužnost da u Boga vjerujemo, da ga učinimo ciljem i smislom našega nastojanja i htijenja, da se Bogu predamo sa svime, što imamo i što jesmo. Da li ovako činimo?

2. »Naša vjera je ta pobjeda, koja pobjeđuje svijet!« Mi vjerujemo u Boga, ali ova vjera u Boga ima različite stupnjeve i stepenice. Mi želimo postići savršenu vjeru. Savršena je ona vjera, koja pobjeđuje svijet. Na prvi stepen vjere dospijevamo, ako živimo po vjeri, ako u životu ispunjamo, što vjera traži. Jer vjera je bez djela mrtva (Jak. 2, 14). Veću krivnju ima onaj, koji poznaje volju svojega gospodara, ali je ne vrši, koji se spominje imena Gospodnjega, ali ga obeščašćuje svojim djelima, nego li onaj, koji nikada nije čuo za vjeru.

»Ne će ući u kraljevstvo nebesko svaki onaj, koji mi govori: Gospodine! Nego će onaj ući u kraljevstvo nebesko, koji vrši volju moga nebeskog Oca« (Mat. 7, 21). Drugi stepen vjere postiže onaj, koji ne samo da nekako ispunja, što vjera od njega traži, nego i radosno i odvažno živi po vjeri. Koji po vjeri živi, taj živi kao dijete u kući Očevoj, kao slobodni u svojem stanu, ne osjeća više »težinu« vjere, koja toliko tereti ropske duše. On se osjeća domaćim u krajevima vjere, i kreće se u svijetlu i u svijetu vjere nekom naravnošću i sigurnošću, koju bližnji naoko bolno sažaljuju, a u potaji se dive. Ako je već to veliko, što nam je vjera sa svojim zahtjevima na duh, srce i volju postala vrlo laka, to je svakako mnogo više, ako živimo od vjere. To je treći stupanj vjere, savršena vjera. Vjera živi u nama, mi živimo od vjere. »Tvoja je volja, Bože, i moja volja, i tvoj je zakon usred srca moga« (Ps. 39, 9). »Zakon ću svoj staviti u njihovu nutrinu i napisati ga u njihova srca. I ne će nijedan više učiti svojega brata govoreći: Upoznaj Gospodina, jer će me svi spoznati, od malenog do najvećeg« (Jer. 31, 31). Koji iz vjere žive, ne muče se da saznadu, što Bog od njih želi. Sve se to nekako samo od sebe i instinktivno osjeća. Oni osjećaju Božju blizinu i u napornom radu i u ljudskoj vrevi. Njihov je život danju i noću

ljubavni plamen, koji se sam troši. To je plod života iz vjere. Vjera nije za njih nešto vanjsko, nego je duša njihova života. Ova je vjera stvorila svece. Gdje je ta vjera, ondje se pobjeđuje svijet, tijelo i oholost života.

3. Mi vjerujemo. Mi živimo po vjeri. Živimo u vjeri i iz vjere. Zato se svijet spotiče o nas kršćane. A tako mora i biti. Svijet ne može shvatiti duh, koji nas kršćane nadahnjuje i oživljava. Vjera je naša domovina, naš svijet. Ali do takve spoznaje ne dolaze oni, koji žele, da im život bude ugodan (Job 28, 13).

Poštujmo i cijenimo svoju vjeru nada sve, vjeru, koja nam je ulivena u svetom krstu. Nemojmo mirovati, dok nam ne prijeđe u tijelo i krv i dok potpuno ne napustimo naravno mišljenje i ne nadomjestimo ga životom od vjere. »Kao novorođena djeca, ali kao već razumni u vjeri!«

Molitva.

Daj, molimo, svemogući Bože, da mi, koji proslavismo uskrsne svetkovine, tvojim ih darom zadržimo u vladanju i životu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza Bijele nedjelje.

Sveti sakramenat pokore.

»U veče prvoga dana po suboti, (t. j. na uskrsnu nedjelju), kad su od straha pred Židovima bila zatvorena vrata, gdje su se bili sabrali učenici, dođe Isus i reče im: Mir vama! I kad ovo reče pokaza im ruke i bok. A učenici se obradovaše vidjevši Gospodina. Isus im opet reče: Mir vama! Kao što je Otac poslao mene, tako i ja šaljem vas! Kad to izreče, dahnu u njih i reče: Primite Duha Svetoga: kojima oprostite grijehe, bit će oprošteni, a kojima zadržite bit će zadržani« (evanđelje). To je dar Uskrsnuloga svojoj Crkvi: sakramenat pokore, »druga daska poslije brodoloma« (sv. Jeronim), »Mučno krštenje« (Tertulijan), veliko sredstvo, da se spase oni, koji su kršteni.

1. »Kojima oprostite grijehe, bit će oprošteni.« Netom je na križu za nas umro. Da li je mogao za nas još više učiniti? Nije li odsad morao već sam pogled na Raspetoga, pomisao na njegovu smrt, na njegovu ljubav da nas raspali ljubavlju prema njemu, te više ne griješimo? Pa onda snaga i jakost presvete euharistije, u kojoj se on sam nama krštenima daje za hranu duše? Nije li imala i nema li snage presveta euharistija, da nadvlada grijeh i tako nas posveti, da grijeh uopće više nema udjela u nama? Ali upravo kao da se na križu njegovo razumijevanje za ljudsku slaboću i zloću još produbilo, a srce kao da mu se od bržne i požrtvovne ljubavi još proširilo te, kad stupi na uskrsno veče pred svoju Crkvu, dade nam novo sredstvo, da se očistimo od grijeha, da se očuvamo od grijeha, da iscijelimo rane, koje nam grijeh zadaje, i da se ojačamo za borbu protiv grijeha. Dade nam sakramenat oproštenja, milosrđa, izmirenja, mira s Bogom i mira sa samim sobom: »Mir vama!« Ovaj je sveti sakramenat njegov uskrsni pozdrav apostolima, svojoj Crkvi, nama. To je novi dokaz, da se brine za nas, da nas ljubi. On želi, da nam bude opet milosrdan i da nam oprosti, ako mu se iznevjerimo usprkos njegovih velikih dobročinstava. »Mir vama!« Za primanje ovoga sakramenta nije odredio ni broja ni granica; tä on poznaje našu nepostojanost i slabost. U ovom sakramentu nije ni svome milosrđu postavio nikakve granice: nema grijeha, ma kako težak bio, koji se ne bi mogao po ovom sakramentu oprostiti. U ovom se sakramentu opraštaju i laki grijesi, dnevne krivice i pogreške, sve štogod je grešno. »Kojima oprostite grijehe, bit će oprošteni.« Po svetom krstu i euharistiji usađeni smo u Krista, postali smo njegovim udovima, postali smo s njime jedan Krist, i zato se Spasitelj toliko brine, da budemo slobodni od grijeha i tako svijetla i čista djeca Božja, da živimo novim životom, u kome nema ni grijeha ni nevjere prema Ocu! O, da živimo po njegovim željama i namjerama!

2. »Ja živim i vi ćete živjeti!« Smrtni grijeh raskida i uništava organsku životnu zajednicu kršćanina, uda s tijelom i glavom, loze s čokotom. Po krstu smo postali udovi Krista, naše glave, i time smo u Kristu uzdignuti u božanski

život Oca i Sina i Duha Svetoga. Smrtni grijeh raskida životnu vezu s Kristom, našom glavom, a time i s Bogom. Mi nijesmo više djeca Božja, i nijesmo više njemu mili, niti se za nas više ljubezno brine. Grijehom mu postajemo odvratni i gnjusni. On više ne može u nama stanovati: od sebe nas mora odbaciti, kao što je nekoć Adama prognao iz raja, da više ne gleda lice Božje, i s njime ne opći. Iz svijetloga kraljevstva djece Božje strmoglavljujemo se u noć i u ponor grijeha. Naš je »konac propast« (Filip. 3, 19). A ipak je Gospodin došao da nam dade život (isp. Iv. 10, 10), sveti život, koji pobjeđuje svijet i grijeh. Na uskrsni je dan ustanovio sakramenat pokore. Po ovom se sakramentu uspostavlja zajednica života s Kristom, koja je bila grijehom prekinuta. Po njemu postajemo opet udovi otajstvenog tijela Kristova, udovi svetog organizma (tijela) milosti i života. »Ja živim i vi ćete živjeti.« »Ne ću smrti grešnika, nego da se obrati i živi« (Ez. 33, 11).

3. Zahvalno i puni vjere primimo dragocjeni uskrsni dar, koji nam je Gospodin dao u sakramentu pokore. Mi priznajemo, da su apostoli i njihovi nasljednici i pomagači, biskupi i svećenici, oni kojima je Gospodin dao nalog i moć da oproste i zadrže grijehe. Time su postali sucima naše savjesti. Iz poslušnosti prema uskrsnom daru, što nam ga dade Spasitelj i puni vjere pokoravajmo se svećenstvu, koje je Spasitelj postavio nad nama. Jedino nam oni mogu oprostiti i postići oproštenje grijeha »Blago onima, koji ne vide, a vjeruju.«

U sakramentu milosrđa pokazao je Gospodin toliko ljubavi i brige, pa je pravo, da taj dar visoko cijenimo: da budemo svijesni veličine i važnosti i djelovanja svetog sakramenta pokore i da ga uvijek korisno upotrebljavamo za svoje duševno spasenje.

Molitva.

Daj, molimo, svemogući Bože, da mi, koji proslavismo uskrsne svetkovine, tvojim ih darom zadržimo u vladanju i životu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza Bijele nedjelje.

Duh vjere.

»Ne ću vjerovati, dok ne vidim na njegovim rukama rana od čavala, i ne metnem svoga prsta u njegov bok.« Toma je htio da sam vidi, da se sam uvjeri. Ganutljivom pažnjom i milosrđem smilovao se Gospodin slabosti Tominoj, ali ga je i opomenuo: »Povjerovao si, Toma, kad si me vidio. Blago onima, koji ne vide, a vjeruju« (evanđelje).

1. »Blago onima, koji ne vide, a vjeruju!« Toma je predstavnik onih mnogih, koji ne će da prime svjedočanstvo evanđelja, Crkve i svećenstva. Za njih vrijedi samo ono, što sami mogu vidjeti, što mogu svojim osjetilima primijetiti. Toma je predstavnik onih mnogih, koji doduše vjeruju svjedočanstvu evanđelja i Crkve, ali u praktičnom se životu ipak ne uzdižu nad naravno mišljenje i shvaćanje života. Oni doduše i mole crkveno vjerovanje, ali ipak nemaju duha vjere. Ovako žive mnogi kršćani i katolici. Oni misle, sude, prosuđuju, govore i djeluju upravo onako, kako misli i živi svijet, koji ih okružuje. Njihovi su ciljevi praktično jednako uzvišeni, kao i ciljevi svakoga drugog čovjeka u svijetu: zdravlje, dobar život, sticanje blaga, poslovi, naslade i zabave. Lako se uzrujavaju i mrmljaju, ako se štogod neugodna desi, ako ih kakva neprilika tišti, i odmah traže na koga bi svalili krivnju, peru ruke u nevinosti i živo nastoje da se riješe neugodnosti i neprilike. Mišljenje i ciljevi čisto su im naravni, a prema tome naravni su im, dakako, i motivi htijenja i djelovanja. Velika većina kršćana katolika obazire se u svome životu samo na svoj opstanak, na društvene obveze, na napredak, na uspjeh i na časti; njihovim životom ravna ljudski obzir i strah; njima vladaju neke stalne strasti, sebičnost u svojim mnogobrojnim i različitim oblicima. Kamo sreće da tako žive samo kršćani u svijetu! Ali ima i Bogu posvećenih osoba, koje žive u samoći samostanskih zidina, pa je i njihovo htijenje veoma često, češće nego i sami možda slute, vođeno čisto naravnim motivima i nekom vrsti sebičnosti. Često su to jedini ili prvotni i glavni motivi, snažniji od vjerskih motiva ili od poticaja ljubavi prema Bogu. Svi se

mi manje više dajemo voditi čisto naravnim motivima. Ne živimo od vjere, ne obaziremo se dosta na Krista, na Boga i na njegovu svetu volju. Odatle u nama toliki nemir, tolika nesigurnost, slaboća, nestalnost i praznina! »Blago onima, koji ne vide, a vjeruju.«

2. »Gradit će se da su pobožni, ali su se sile pobožnosti odrekli!« »Ovo znaj, da će u posljednje dane nastati teška vremena, jer će ljudi biti samoživi, sebični, srebroljupci, hvališe, oholice, psovači, neljubezni, nepomirljivi, klevetnici, neuzdržljivi i naduveni, koji više mare za slasti, nego da omile Bogu« (2. Tim. 3, 1 sl.). Izgleda, kao da su već nadošla ta vremena. Štoviše, i na samom području duhovnog života dogodi se, da su mnoge, osobito pobožne duhovne osobe, neduhovne i samo za onim teže, što uzbuđuje čuvstva, koje ih drži u napetosti. Oni gledaju očima sjetila: njihova je pobožnost samo niz ćutilnih utisaka povezanih pojačanim čuvstvenim doživljajima. Ova se pobožnost, naravno, plaši borbe, napora i žrtava. Ona se služi duhovnim stvarima, štoviše i molitvom i sakramentima, samo zato, da zadovolji sjetila. Duh ostaje bez pravoga ploda i on je plijen žalosne, bezutješne suhoće, i trajne praznine. Sveti Ivan od križa piše: »Jedva ćemo naći neku osobu, koja bi se odrvala ovom nasilništvu sjetila.« Takova duša živi samo na površini stvari i života. Vanjština je zarobljuje i postaje sve: u molitvi, u radu i u izvršivanju dužnosti. Ona ne prodire do Boga, jer je vanjske vježbe zadržavaju. Takva duša ne gleda u dubinu već nasuprot sve stvari i događaje promatra s krive strane i zato postaje i sama malena, sitničava, uskogrudna, pedantna. Ona zakržljavi, postane ropkinjom raznih sitnica, često do smiješnosti. Postaje nestalna i sve više slabi. Ona podvostručuje napore, molitve i vježbe, ali to je samo još više razdvaja i slabi. Ona se »gradi da je pobožna, ali odrekla se sile pobožnosti«. Bijednih li duša, koje se toliko trude, a ipak su neplodne! Gradile su na čuvstvu, na sjetilima, a ne na duhu i na načelima vjere. U životu se nisu dosta obazirale na Boga, na ljubav Božju, na njegovu providnost, prisutnost i volju. Zato i nemaju dubine, snage, ni unutarnjeg mira i čvrstoće. »Blago onima, koji ne vide, a vjeruju.«

3. »Naša vjera je ta pobjeda, koja pobjeđuje«, duh vjere, po kome prosuđujemo život po vjeri, običaj da sve promatramo u svijetlu Božjem, u svijetlu njegove providnosti i dopuštenja, jer Bog sve ravna i dopušta po svojoj neizmjernoj mudrosti i ljubavi. Vjera nam daje svijetla, snage, dubine, daljine i potpuni pokoj. Blago onima, koji vjeruju.

S Kristom smo uskrsnuli i postali novi čovjek, puni žara i duhovnosti. Taj novi život, koji smo primili na Uskrs, t. j. kod svetoga krštenja, dnevno produbljujemo prisustvujući svetoj Misi i primajući svetu pričest. Produbljujemo ga obavljanjem nutarnje molitve razmatranja, svetim čitanjem i duhovnim pobožnim vježbama. A ipak smo još uvijek velikim dijelom ljudi s naravnim mišljenjem i osjećanjem, s naravnim shvaćanjem i interesima, s naravnim nastojanjem! Zaostali smo daleko od onoga, što bismo morali biti. Zar ćemo još krzmati, da se već jednom ozbiljno prihvatimo posla, da već jednom potpuno živimo iz vjere? To bi značilo »zadržati uskrsne svetkovine u vladanju i životu« (molitva).

Molitva.

Daj, molimo, svemogući Bože, da mi, koji proslavismo uskrsne svetkovine, tvojim ih darom zadržimo u vladanju i životu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa druge nedjelje po Uskrsu.

1. Otkad se u svetoj Misi Velike subote zaorio veseli aleluja, nalazimo se u uskrsnom vremenu. To je vrijeme svete radosti radi otkupljenja, koje je završeno uskrsnućem, uzašašćem i poslanjem Duha Svetoga. U to vrijeme osjećamo i mi, da smo uskrsnuli, da smo otkupljeni, da smo slobodni od grijeha i ropske privrženosti uz zemlju. »Ako ste uskrsnuli s Kristom, tražite ono, što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Božje; mislite na nebeske stvari, a ne na zemaljske« (Kol. 3, 1).

2. Na drugu nedjelju po Uskrsu sakupljali su se nekoć rimski kršćani u Crkvi svetoga Petra. To je nedjelja dobrog Pastira, koji je poslije svoga uskrsnuća, a prije nego je uzašao na nebo, postavio Petra za vidljivog pastira svojih ovaca i jaganjaca. U duhu se nađimo danas i mi u crkvi svetoga Petra, znajući da nas dobri Pastir s naročitom pažnjom čuva. Njemu, dobromu Pastiru, Kristu pjevat ćemo zahvalnim srcem u ulazu, sjećajući se svega, što je za nas u svojoj smrti, u svojem uskrsnuću i po svetom krstu učinio. »Milosrđa je Gospodnjega puna zemlja. Radujte se, pravednici (kršteni, koji ste s Kristom uskrsnuli) u Gospodinu.« Prvak apostola, u čijoj smo se crkvi sakupili, uči nas, što je nama Krist postao. »Krist je trpio za nas i ostavio nam primjer. Na svojemu tijelu ponese naše grijehe na drvo, da umremo grijesima, a živimo pravdi.« To je uskrsna misao kršćanina. Petar je povezuje s misli na Krista, dobrog Pastira. »Izliječili ste se njegovom modricom. Jer ste bili kao zalutale ovce, ali sada (budući da ste kršteni) ste se obratili k pastiru i čuvaru svojih duša« (poslanica). I u evanđelju veli Krist za sebe, da je dobri Pastir: »Ja sam dobri pastir. Dobri pastir polaže svoj život za svoje ovce. Ja sam dobri pastir, i poznajem svoje ovce i moje poznaju mene. Svoj život polažem za svoje ovce.« Zahvalno potvrdimo ovu izjavu Spasiteljevu sjećajući se onoga,

što smo doživjeli u svetim danima Velikoga tjedna. To ćemo potvrditi moleći vjerovanje čvrstom vjerom. »Radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao je s neba« — on, dobri i zabrinuti Pastir i čuvar naših duša. Njemu govorimo u prikazanju: »K tebi rano ranim«, da tebe slijedim. »U tvoje ime dižem (žrtvujući) svoje ruke.« Ovako ćemo u duhu sa žrtvenom procesijom prinositi k žrtveniku svoje darove: svoju odluku, da ćemo slijediti Krista, dobrog Pastira i stupati njegovim stopama, »na slavu tvoga imena«.

3. Po svetoj pretvorbi bit će dobri Pastir osobno i bitno na žrtveniku prisutan. U otajstvenoj obnovi svoje krvne žrtve polaže Krist sada, u svetoj Misi, život za svoje ovce i primjenjuje im zasluge i plodove svoje smrti. »Svoj život polažem za svoje ovce.« Tu u žrtvi svete Mise obistinjuje se njegova riječ: »Ja poznajem svoje ovce.« On nas pozna po djelujućoj milosti i životvornoj ljubavi, koja nam iz ove presvete žrtve izvire. »A moje ovce poznaju mene.« U svetoj se Misi moramo stopiti u žrtvenu zajednicu s Kristom. S njime moramo postati jedno. Postavši s njime jedno živjet ćemo njegovim životom i stupat ćemo putem, kojim nam je sam prednjačio. Tako će nas u žrtvenoj gozbi, u svetoj pričesti dovesti na dobru pašu. Tu nas dobri Pastir hrani svojim preobraženim bićem. »Ja sam dobri pastir i poznajem svoje ovce, a one, koje su moje poznaju mene« (pričesna). Ima li vjernijeg pastira od Krista?

Druga nedjelja po Uskrsu.

Isus, dobri Pastir.

Uskrs, pobjeda našega Spasitelja nad grijehom i paklom, dan uskrsnuća na novi život (krst, pokora, euharistija) dobiva danas novo obilježje: Uskrsnuli je dobri Pastir, koji daje svoj život za svoje ovce. Zahvalno priznaje sveta Crkva Spasitelja dobrim Pastirom. »Milosrđa je Gospodnjega puna zemlja (Crkva, naša duša); riječju Gospodnjom (Ja te krstim; Ja te odrešujem od grijeha tvojih; ovo je moje tijelo, moja krv) utvrđena su nebesa (otkupljeni). Radujte se pravednici, koji ste otkupljeni (Crkvo). Radujte se u Gospodinu« (ulaz).

1. Isus je dobri Pastir. »Dobri pastir polaže svoj život za svoje ovce. A najamnik, koji nije pastir, koji nema svojih ovaca, kad vidi, da dolazi vuk, ostavlja ovce i bježi, a vuk ih grabi i razgoni. Ja sam dobri pastir i poznajem svoje ovce, a moje poznaju mene. Kao što mene poznaje Otac, i ja poznajem Oca, i svoj život polažem za svoje ovce« (evanđelje). Oznaka je pravog i dobrog pastira nesebična briga, kojom se pastir brine za povjereno mu stado, briga, kojom daje svoj život za svoje ovce. Tako ne radi najamnik, t. j. pastir, koji je za novac unajmljen, kome ovce nisu njegove. Kada vidi gdje ide neprijatelj, vuk, ništa ne brani stado. On ne izvrgava pogibli svoj život. Najprije osigura svoj život. On nema smisla ni osobitog interesa za stado. Druga je oznaka dobrog pastira: on poznaje osobno svaku ovčicu, koja mu je povjerena. Pojedina ovčica nije za njega jedna od mnogih, neki broj, kao za najamnika, nego između pojedine ovčice i dobrog Pastira vlada takvo prijateljstvo i osobno poznavanje, međusobno razumijevanje i pouzdanje, da se u tome odrazuje ona osobna zajednica, koja je između Oca i Sina u krilu presvetoga Trojstva: zajednica međusobnog Božjeg poznavanja i razumijevanja, međusobne ljubavi, pouzdanja i predanja. Blago nama, krštenima, djeci Crkve, koji smo povjereni Isusu, dobrom Pastiru! On daje svoj život za svoje ovce. On poznaje svaku pojedinu svoju ovcu i za svaku se brine s velikom ljubavlju i osobitom osobnom brigom tako, kao da se mora jedino brinuti za ovu ovcu. Kamo sreće, da imademo duboku, živu vjeru u Isusa, dobrog Pastira!

2. »Dobri pastir polaže svoj život za svoje ovce.« Jer »njemu je stalo do ovaca«. Doista, Isusu je veoma mnogo stalo do nas, svojih ovčica. Toliko se brine za nas, da je radi nas pa i radi mene, lično, sišao s neba, odrekao se sjaja, primio obličje sluge i postao poslušan do smrti na križu. Kako nas, kako mene traži! Svako jutro dolazi po pretvorbi na oltar, da mene potraži. U svetoj pričesti dolazi u moje srce, da mene potraži. On živi, moli i djeluje bez prestanka u tišini svetohraništa, da mene potraži. On mi govori u tolikim nadahnućima. Svojom milošću kuca na vrata moga srca. Tješi

me, prekorava, osokoljuje, razveseljuje i opominje. Dopušta, da padnem, i opet me podiže, čuva me od mene samoga, od mojih zlih nagnuća, sklonosti i strasti. »Ja sam dobri pastir, ja poznajem, ja ljubim svoje ovce.« To je naša vjera, naša sigurnost, to je ono što nas drži: On je dobri pastir moje duše. On poznaje mene, moje dobre i loše strane. Njegov me pogled posvuda prati, pa i u guštari i u oštrom trnju, u svakoj mojoj tjeskobi, nemiru i tami. Njegovo srce kuca za mene i on mi je blizu, kad zebem u hladnome svijetu uzalud se tužeći na pomanjkanje ljubavi.

3. »Ja sam dobri pastir.« On je uskrsnuo, on, dobri Pastir. Onaj, koji me je s ljubavlju tražio, živi. Čovjek, u kojemu ova uskrsna vjera živi, nije više siromašan, nije bez domovine, nije osamljen. »Ja poznajem svoje ovce, a moje poznaju mene!« Po čemu? Po ljubavi izgrađenoj na žrtvi. Samo takva ljubav, spremna na žrtve, povezuje pastira sa stadom. Samo od egoizma očišćena ljubav gradi nutarnju životnu zajednicu, međusobno razumijevanje pastira i ovaca. Nikome, koji na rukama, nogama i srcu ne nosi tragove žrtve, ne može se trajno povjeriti. To je tajna pravog i istinitog Pastira Isusa, njegove Crkve, njegovih svećenika, pravog, kršćanskog odgojitelja! Najamnik je, koji na drugi način želi biti pastir, otac, majka, odgojitelj i vođa: on traži samoga sebe!

Molitva.

Bože, koji si poniznošću svojega Sina oboreni svijet podigao, vjernicima svojim vječno dopusti veselje: učini, da uživaju vjekovite radosti, koje si od nevolje vječne smrti izbavio. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza druge nedjelje po Uskrsu.

Isus, dobri Pastir.

»Bili ste kao zalutale ovce, a sada ste se obratili (povratili ste se) k pastiru i čuvaru svojih duša« (poslanica). Divne li uskrsne vijesti!

1. »Sada ste se obratili k pastiru svojih duša!« Po svetom krstu (pokori) povratili ste se u svetoj Crkvi k Pastiru. Bili ste zalutali, bez vođe, bez prave paše, izvrgnuti propasti, a onda vas je Uskrs, sakramenat krsta odnosno pokore, povratio dobrom Pastiru. On se brine za vas. On vas božanskom mudrošću, ljubavlju, sigurnošću, dobrotom i jakošću vodi i ravna. Blago vama, koji ste se na Uskrs povratili k Pastiru svojih duša. Blago vama, koji se podvrgavate njegovu vodstvu i ravnanju. Nitko ne može zalutati ili se izgubiti, koji slijedi njegovo vodstvo. On i jedini on može nas u svojoj svemoći i vlasti čuvati od svih neprijatelja, ma kako silni bili. Ni pakao ni svijet ni tijelo ne mogu nam nauditi, dok smo povjereni njegovu vodstvu. Svako je drugo vodstvo nesigurno i varavo. I sva sredstva, koja upotrebljavamo protiv ovoga vodstva, služe nam samo na propast. Samo onda ćemo sigurno, potpuno sigurno putovati, ako se Isusu predamo i prepustimo. »Sad ste se obratili k pastiru svojih duša.« U tom je naša velika sreća i potpuna naša sigurnost. Kako pogrešno postupamo, kad se povjeravamo drugom vodstvu; vlastitoj uviđavnosti, svojim osobnim željama i nagnućima ili porivu strasti. Ne! Otsad ćemo se posve povjeriti njegovu vodstvu.

2. Isus je sam išao putem, kojim vodi svoje ovce. Poslanica opisuje taj put: »Predragi! Krist je trpio za vas, i ostavio vama primjer, da slijedite njegove stope. Grijeha nije učinio, niti se našla lukavština u njegovim ustima. On nije, kad su ga psovali, uzvratio psovkom, kad je trpio, nije prijetio (da će se osvetiti), nego se predao u ruke onomu (Pilatu), koji ga je sudio nepravedno. Na svojemu tijelu ponese naše grijehe na drvo, da umremo grijesima, a živimo pravdi; Izliječili ste se njegovom modricom.« To je put ljubavi prema bližnjemu, koja se žrtvuje, put trpljenja, strpljivosti i potpunog predanja u volju i naredbe nebeskog Oca. Tim je putem došao Isus do slave uskrsnuća i nebeskog preobraženja. To je put spasenja. Drugoga puta nema i ne može ga biti u sadašnjem redu spasenja. To je ono, što nam Gospodin govori u današnjem evanđelju: »Moje ovce poznaju mene.« One poznaju mene, ne samo u molitvi, u liturgijskim

obredima, u duhovitim razmatranjima i promatranju, u uzvišenim mislima i časovitim čuvstvima, u sretnim časovima nutarnje utjehe i osjetljive milosti, nego i u praktičnom životu s njegovim oštrim rubovima, s njegovim trnjem i korovom. One idu za stopama Gospodina, koji je nosio svoj križ, koji je bio nepravedno osuđen, ponižen, koji »nije uzvraćao psovkom, kad su ga psovali, i nije prijetio, kad je trpio, nego se predao u ruke onomu (Bogu), koji pravedno sudi.« (Tako je u izvornom tekstu.) »Moje ovce poznaju mene.« To su prave ovčice dobrog Pastira.

3. »Vi ste se obratili k pastiru svojih duša.« Isus želi i mora da bude naš Pastir i vođa. Moramo se povjeriti vodstvu Isusovu, ako želimo da ozbiljno shvatimo svoje kršćanstvo. Vlastita nas uviđavnost vara, svi se pothvati izjalove, pravi napredak u nutarnjem životu je isključen, ako se ne pridružimo Isusu. On nas vodi svojom riječju i primjerom, kako to čitamo u evanđelju. Vodi nas i svojim primjerom, koji nam je u svome smrtnome tijelu ostavio, i koji nam bez prestanka daje u skrovitosti svetohraništa i u žrtvi svete Mise. On nas vodi po svojoj Crkvi, po njezinoj učiteljskoj i pastirskoj službi, po njezinim zapovijedima i zakonima, po njezinom svećenstvu. Nas, koji težimo za savršenstvom kršćanskog života, vodi osobito po duhovnom vođi, kojemu smo se povjerili. Što se više pouzdamo u duhovnog vođu, što smo iskreniji i poslušniji, tim se više i djelotvornije obistinjuje na nama ona istina: »Ja sam dobri pastir.« »Tko vas sluša, mene sluša, tko vas prezire mene prezire« (Luka 10, 16).

»Krist vam je ostavio primjer, da slijedite njegove stope.« »Ja sam put!« Zašto se toliko uznemirujemo, što je naš put i put svete Crkve put odricanja, križa, poniženja i prezira sa strane svijeta? To je samo zato, jer još nismo shvatili, da je naša sudbina, »da slijedimo stope njegove«, da »pijemo njegovu čašu« (Mat. 20, 22).

»Ja sam dobri pastir!« Kamo sreće, da je živa naša vjera i Isusa, dobrog Pastira, u vođu i čuvara naših duša! To bi uistinu morao biti onaj zrak, u kome bismo se kretali i živjeli: Trebalo bi, da nas zaokupi radosna svijest, da nas on vodi, da nas on poznaje, da se za svakoga od nas s ljubavlju brine,

i to u svakom času! Išli bismo svojim putem mirnije, bez brige, s većim pouzdanjem, bez bojazni i sigurno. Bili bismo sretni znajući, da nas vodi mudrost, ljubav i moć dobroga Pastira i da nas prati na putu k našem cilju, k vječnom životu. Mirno i s pouzdanjem hodali bismo i usred tmine! »Vjernicima svojim dopusti vječno veselje« (molitva). Ono će procvasti iz vjere u Isusa, dobroga Pastira. Previše gledamo na sebe, na svoja djela, na svoju bijedu. Odavle dolazi i naš pesimizam, naše neraspoloženje. Gospodine, umnoži našu vjeru u tebe, dobroga Pastira naših duša!

Molitva.

Bože, koji si poniznošću Sina svojega oboreni svijet podigao, vjernicima svojim vječno dopusti veselje: učini, da uživaju vjekovite radosti, koje si od nevolja vječne smrti izbavio. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza druge nedjelje po Uskrsu.

Isus, dobri Pastir.

»Ja sam dobri pastir, aleluja!« Ovim riječima našega Gospodina tumači i prati liturgija druge nedjelje po Uskrsu dijeljenje svete pričesti vjernicima. »Ja sam dobri pastir i poznajem svoje ovce, a one, koje su moje, poznaju mene, aleluja.« On poznaje i ljubi nas, a mi poznamo i ljubimo njega u otajstvu svete euharistije, u žrtvi i u sakramentu (pričesna).

1. Mi ga poznajemo u žrtvi svete Mise. Nešto veće i čudesnije od bijele, svijetle hostije nije nam mogao dati. U njoj nam je darovao sebe, neizmjeran i neprocjenjiv žrtveni dar, koji nadilazi sva vremenita dobra i vrednote i koji u sebi ima sve, što razveseljuje neizmjernoga i svetoga Boga. S tim darom možemo mu savršeno i potpuno zahvaliti za sve, što nam je učinio i što nam bez prestanka čini. Da nemamo ove presvete žrtve, kako bismo dostojno Boga častili i slavili, zahvaljivali i davali zadovoljštinu za svoje grijehe? Kako bismo zadobili oproštenje i milost, snagu

i svijetlo? Kako bismo postigli cilj vječnoga života? »Ja sam dobri pastir.« On nam je dao svetu euharistiju, žrtvu svete Mise. Koliko li je pretrpio, da nam može dati svetu euharistijsku žrtvu! Kao Sin Božji odrekao se slave, sišao je s neba i primio lik naše smrtnosti. Poslije trideset godina tihog spremanja uputio se da potraži nas, svoje zalutale ovčice, da nas zadobije, da nas spasi: postom, molitvom, žrtvama, nestašicom, poniženjem, trpljenjem, naporima i nevoljama svake vrsti, žrtvovavši napokon svoju krv i svoj život. »On me ljubio i predao sebe za mene« (Gal. 2, 20). Toliko je podnio, samo da nam dade svetu euharistiju, žrtvu svete Mise. »Jer je ljubio svoje, ljubio ih je do kraja« (Iv. 13, 1), ustanovivši presvetu euharistiju. »Ovo je tijelo moje. Ovo činite na moj spomen.« Žrtva svete Mise obuhvaća cijeli život i muku Spasiteljevu, njegov žar i revnost, njegovo predanje Ocu, njegovu ljubav prema nama, njegove zasluge, molitve i djela; sve to biva prisutno na žrtveniku i sve postaje našom svojinom. »Ja sam dobri pastir. Svoj život polažem za svoje ovce. Ja poznajem svoje ovce«, i žrtvujem sebe u svetoj Misi s istom ljubavlju, s istom željom da ih spasim i posvetim, kao što sam to činio i na križu. »Ja sam dobri pastir.«

2. Mi ga poznajemo u žrtvenoj gozbi, u svetoj pričesti. »Aleluja, aleluja. Prepoznali su učenici Gospodina u lomljenju kruha.« U ovom prvom stihu »aleluja« misli liturgija na onu dvojicu učenika iz Emausa. Uveče uskrsnoga dana otišli su iz Jeruzalema u Emaus. Putem su se razgovarali o događajima posljednjih dana. U tom im se Isus približio i pridružio, a da ga oni nisu prepoznali. Nisu ga poznali ni onda, kad im je tumačio proročanstva Staroga Zavjeta. Istom onda, kad je s njima sjeo za stol, uzeo kruh, blagoslovio ga, prelomio i dao, da ga blaguju, istom su ga onda prepoznali. Mi smo oni učenici. I mi ga prepoznajemo u lomljenju kruha, kod primanja svete pričesti. Tu je on »svoje ljubio do kraja«. Postao je hranom naših duša. Zaista, ovdje na zemlji nije nam mogao savršenije očitovati svoju pastirsku ljubav i svoju pastirsku skrb. »Ja poznajem svoje« (pričesna). »A moje poznaju mene.« One poznaju milost svete pričesti i one je cijene. Dnevno primaju

sveti sakramenat, i svakim danom sve čišćim srcem i sve željnije. On je njihovo sve. One ga poznaju i ljube u njegovoj ličnosti, u njegovim sakramentima i nauku, u zapovijedima kao i u njegovim udovima. Njega poznaju i ljube u radostima dana, u svim dužnostima, naporima i mukama.

3. »Ja poznajem svoje ovce.« Da, Gospodine, ti poznaš svoje. Ne poznaješ ih samo nekim hladnim znanjem, ti ih poznaješ srcem, koje odiše razumijevanjem i sućuti, srcem, koje nas ljubi, za nas se brine i predaje, srcem, koje nas ljubi u svetoj euharistiji.

»A moje poznaju mene.« Gospodine, o, da te doista poznam, tebe dobroga Pastira u žrtvi svete Mise, u žrtvenoj gozbi svete pričesti, u tišini svetohraništa! O, da te sve bolje i savršenije upoznam! Da bih te potpuno, savršeno upoznao! Kamo sreće, kad bih u svemu, što mi dan nosi i nameće, jasnim okom upoznao tvoju pastirsku skrb, tvoju pastirsku ljubav! Kamo sreće, kad bih je shvatio kao veliku stvarnost, u kojoj se nalazim i krećem! »Moje poznaju mene«, ljube me, svraćaju svoju pozornost na mene, gledaju na mene i slijede me, vjeruju u mene, žrtvuju i troše se za mene!

»Bože, Bože moj, k tebi rano ranim, i u tvoje ime dižem svoje ruke, aleluja« (prikazanje). Kao što su na snažnim slikama u katakombana velike i male ovce okrenute prema tebi, dobrom Pastiru, tako i ja od ranog jutra uzdižem k tebi pogled svoj. Tebi prikazujem žrtvu svoje molitve, svoga klanjanja, svoga rada i trpljenja. Tebi otkrivam sve misli i osjećaje svoje duše, tebi, dobrom Pastiru.

Molitva.

»Gospodin je pastir moj, i ničim ne oskudijevam; on me odmara na zelenom pašnjaku. On me vodi na tihu vodu, krijepi dušu moju, vodi me pravednim stazama poradi imena svoga. Da pođem i dolinom smrtne sjene, ne bojim se zala, jer si ti sa mnom. (Pastirski) štap tvoj i palica tvoja, oni me tješe. Prostireš stol (euharistija, zajednička gozba) pred licem mojim na vidiku neprijateljima mojim. Uljem mi mažeš glavu (daješ mi radosti), i čaša moja opojna kako je sjajna!

Neka me milosrđe tvoje prati u sve dane života moga, da prebivam u domu Gospodnjem u sve dane« (Psalam 22).

Srijeda iza druge nedjelje po Uskrsu: Svetkovina svetoga Josipa, zaštitnika svete Crkve.

Sveti Josip.

U ožujku smo slavili svetost i kreposti svetoga Josipa. Danas se ukazuje našim očima kao zaštitnik svete Crkve: danas treba da zahvalimo moćnom zaštitniku svete Crkve, da produbimo i obnovimo svoju vjeru u Josipa kao zaštitnika Crkve, da se iznova pouzdamo u njegovu pomoć i zaštitu; danas ga moramo moliti, da nam i nadalje pomogne, da nas i nadalje zaštiti u velikim tjeskobama sadašnjosti. »Idite k Josipu!«

1. Josip je zaštitnik i glava svete obitelji. Bog ga je od vijeka odabrao i odredio, da bude čuvar i zaštitnik najdragocjenijih dobara, koja Gospodin Bog ima na ovoj zemlji: da bude čuvar Isusa i Marije. Bog je svetomu Josipu povjerio sve svoje i predao u njegove ruke. I Josip je savršenom vjernošću izvršio svoju službu. Dirljivim se predanjem i brigom zauzeo za Mariju, čuvajući i skrivajući pred svijetom njezinu svetu tajnu o čudesnom začeću samoga Boga. Kao pravni muž i gospodar Djevice Marije otpratio ju je u Betlehem i tu se prvi poslije Marije poklonio božanskom Djetetu. Isus, Dijete Marijino, Dijete njegove zaručnice i njegova je svojina. Božji Sin! Josip se nalazio pred neshvatljivom tajnom, ali on je ipak povjerovao. On je htio da živi i da služi Mariji, Majci, kao i njezinom Djetetu, da mu bude zaštitnik, othranitelj i otac. Bog mu je nad Isusom dao očinsku vlast i dužnosti. Vjerno vršeći svoju službu i svoj poziv pratio je Mariju i Dijete na bijegu u Egipat i tako ih spasio od Iruda. U godinama teškog progonstva brinuo se za obitelj, koja mu je bila povjerena. Vrativši se u Galileju živio je u tišini Nazareta i vršio svoj poziv kao hranitelj, zaštitnik i čuvar Isusa i Marije.

2. Josip je zaštitnik i čuvar svete Crkve. Kad se sveta Crkva nalazila u vanredno teškim prilikama,

proglasio je Pio IX. godine 1870. svetoga Josipa za zaštitnika svete Crkve: nazaretska je obitelj narasla do silne Božje obitelji, koja obuhvata cijelu Crkvu. Što je Josip nekoć vršio nad Isusom i Marijom, to i danas s istom ljubavlju, vjernošću i moću vrši nad svetom Crkvom, nad djecom Crkve, nad nama. Danas nas u bogoslužju obuzimaju te misli. S radosnom zahvalnošću priznajemo u ulazu svete Mise: »Pomoćnik je i zaštitnik naš Gospodin (Josip). U njemu se raduje naše srce i u njegovu je svetom Imenu naša nada, aleluja, aleluja.« Zatim molimo Josipa: »Čuj (nas), koji vladaš Izraelom, svetom Crkvom, koji kao ovčicu vodiš Josipa, Crkvu, nas.« A Josip nam odgovara: »U kojoj me god nevolji zazovu, uslišat ću ih i bit ću uvijek njihov zaštitnik.« I mi sa svetom Crkvom i u ime njezino molimo: »Učini, Josipe, da živimo nevinim životom i čuvaj nas zato uvijek svojom zaštitom« (stih aleluja).

3. Veliko je pouzdanje, koje sveta Crkva stavlja u svetoga Josipa. »Ne plaši se moje srce, makar se protiv meni utaborila vojska, i ja sam spokojan, makar se vodio i boj protiv mene. Tebe ću vazda slaviti, jer ti si jaki moj pomoćnik.« Ona navodi riječi Josipove: »Bog me tako reći učinio ocem Kralja Krista i gospodarom nad svime, što je njegovo. Uzvisio me, da po meni spasi mnoštvo naroda. Dođite k meni svi, i dat ću vam sve blago egipatsko, da se nasitite« (responsor matutina).

»I povika narod na kralja tražeći hranu, a on im odgovori: Idite k Josipu!« I nas upućuje na Josipa. Njemu govorimo: »U tvojoj je ruci naš spas, samo nas ti pogledaj i rado ćemo služiti Kralju Kristu!« (responsor matutina). Treba razumjeti opomenu svete Crkve: »Idite k Josipu!« Znamo, da se sveti Josip za nas brine istom vjernošću i ljubavlju, kojom se skrbio za Mariju i Isusa. Radi toga ćemo se potpuno pouzdati u njega. On nas uvjerava: »U kojoj me god nevolji zazovu, uslišat ću ih.« Ta u našoj molitvi i zazivanju sluša glas Spasiteljev, koji u nama moli i djeluje. Zar da se onda na nas ne obazre? Zar da nas ne usliša? O, da nam je pouzdanje svete liturgije i potrebna revnost u štovanju svetoga Josipa. Njemu bismo se morali utjecati u svim životnim potrebama, a osobito u nastojanju oko kreposti, svetosti i duhovnog života.

Molitvą.

Bože, koji si neizrecivom providnošću dostojao se izabrati blaženoga Josipa za zaručnika Majke svoje, podaj, molimo, da zaslužimo imati kao zagovornika u nebu, koga na zemlji štujemo kao zaštitnika, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Četvrtak iza druge nedjelje po Uskrsu.

Sveti Josip.

Sveta Crkva slavi kroz cijelu osminu svetkovinu zaštite svetoga Josipa. Ona stoji zapanjena nad puninom blagoslova, što ga je Bog izlio na svetoga Josipa.

11. Poslanica nam govori o punini blagoslova nad Josipom iz Staroga Zavjeta. Ona nas vodi do smrtne postelje patrijarha Jakova. Oko njega se sakupiše njegovih dvanaest sinova. S proročkim pogledom gleda Jakov u budućnost i vidi sudbinu svojih sinova i njihovih potomaka. Predao im je svoju baštinu, t. j. blagoslov, koji je Bog obećao Abrahamu. Josipa je blagoslovio riječima, koje čitamo u današnjoj poslanici: »Josip, sin, koji raste, je kao bujni ogranak, divan izgledom: mladice (njegovi potomci) su se raširile po zidu (silno potomstvo). Oni, koji su oboružani strijelicama (neprijatelji, njegova braća) rasrdiše ga, narugaše mu se i zavidješe mu. Njegov se luk upirao na Jakova, (Josip ih je pobijedio i nadvladao), lanci s njegovih mišica odriješeni su od ruke Svemožnoga (Boga) Jakovljeva. (Bog ga je čudesno spasio). (Josip oslobođen ropstva i tamnice) postao je pastir i stijena (spasitelj) Izraelova. Bog tvoga Oca (Jakova) bit će ti zaštitnikom i Svemogući blagoslovit će te blagoslovima neba odozgo (rosom), blagoslovima bezdana odozdo (vrelima), blagoslovima grudi i krila (potomstvom). Blagoslovi tvoga oca umnoženi su blagoslovima njegovih otaca (Abrahama i Izaka): dok se ne ispuni žudnja vječnih bregova (Mesija,

Krist). (Ti blagoslovi) neka se izliju nad Josipovom glavom i nad tjemenom onoga, koji je odabranik među svojom braćom.« Divne li slike punine blagoslova, koju je Bog izlio nad Josipom Novoga Zavjeta.

2. Punina blagoslova nad Josipom iz Novoga Zavjeta. »Blagoslovi tvoga oca umnoženi su blagoslovima njegovih otaca, dok se ne ispuni žudnja vječnih bregova.« Čudesnim se načinom ispunilo na svetomu Josipu, što je umirući Jakov gledao. Sam Mesija, Sin Božji u obliku i liku čovječjem, je onaj blagoslov, kojim je Bog blagoslovio Josipa. Isus je punina blagoslova, skup svega spasa, svih dobara, svih vrednota nebeskih i zemaljskih. On je blagoslov, koji je neizmjerno nadvisio sve, što su patrijarsi i sveci Staroga Zavjeta primili od Boga. Ovim je blagoslovom blagoslovljen sveti Josip, »odabranik među svojom braćom«, među svim ljudima. Između svih ostalih on je izabran za muža, za zaručnika Marije, Majke Isusove. Sveti Josip je muž Marijin, i zato je i Marijino Dijete, Isus, Sin Božji, kao i sama Marija vlasništvo i svojina Josipova. Bog ga je njemu povjerio i predao kao »ocu« i zaštitniku. Zadivljena promatra sveta liturgija puninu blagoslova, kojom je Bog — izuzevši Mariju — odlikovao Josipa nad sve ljude. Ona je sretna, što je s Isusom i Marijom povjerena zaštiti ovoga blagoslovljenog čovjeka. Njemu je Gospodin dao vlast i pobjedu nad svakim Irudom i nad svim neprijateljima Božje obitelji, svete Crkve. Crkva to vjeruje i u to se uzda, a s njom se uzdamo i mi.

3. Liturgija gleda u svetomu Josipu onoga, koga je Bog iza Marije na posve neobičan način blagoslovio. U njemu vidi vrelo blagoslova, neku vrst sakramenta, na koji nas upućuje. Za vrijeme gladi u Egiptu »povika narod kralju (Faraonu) tražeći hrane. On im je govorio: Idite k Josipu!« To je sveta naredba Božja: »Idite k Josipu!« Po svetomu Josipu primit ćemo od Boga milosti i spasenje, zaštitu protiv nutarnjih i vanjskih neprijatelja našega spasenja, protiv progonitelja i ugnjetavača naše svete Crkve. Ovako časti Gospodin onoga, kome je povjerio očinsku vlast nad samim sobom. Josip imade danas na nebu osobitu moć i vlast nad

Isusom, jer je »otac« Isusov (Luka 2, 48). Iza Marije može kod Gospodina više nego ikoji drugi svetac. Nijesmo li to gotovo sasvim zaboravili? Ne bi li bilo dobro, da slijedimo vjeru i duh svete liturgije i da s njom pođemo k Josipu? »U tvojoj je ruci naš spas. Samo nas ti pogledaj, i rado ćemo služiti Kralju Kristu« (responsor matutina).

»Hvali, Jeruzaleme (Crkvo, kršćanska dušo), Gospodina«, jer on ti je dao svetoga Josipa za zaštitnika i »on je utvrdio prijevornice vrata tvojih, (zagovorom svetoga Josipa) blagoslovio je sinove tvoje, aleluja, aleluja« (prikazanje).

Molitva.

Ne plaši se srce moje, ako se i protiv mene utaborila vojska, i ja sam spokojan, i ako se vodi boj protiv mene. Tebe, sveti Josipe, vazda ću slaviti, jer ti si jaki pomoćnik moj.« (responsor matutina).

Okrijepljeni izvorom nebeskoga dara molimo, Gospodine, Bože naš, da kao što činiš, da uživamo zaštitu blaženoga Josipa, tako da nas njegovim zaslugama i zagovorom učiniš dionicima nebeske slave. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza druge nedjelje po Uskrsu.

Sveti Josip.

Evanđelje, koje se čita na današnji blagdan, završuje izvještaj o krštenju Isusovu u Jordanu riječima: »I kad je Isus započeo (javno djelovati), bilo mu je oko trideset godina, i držali su da je Josipov sin« (Luka 3, 23).

1. Mislili su, da je Isus Josipov Sin. Josip je u potpunom smislu Isusov »otac« i zato ga punim pravom tako nazivaju. Isus se doduše začeo po Duhu Svetomu i nema vremenitog, ljudskog oca, od koga bi potekao. A ipak je sveti Josip Isusu otac. Ta on je na zemlji zastupao nebeskog Oca, koji ga je rodio od vijeka. Josip je Isusov otac najviše po tome, što »je muž Marijin, od koje se rodio Isus, koji se zove Krist« (Mat. 1, 16). Po bračnoj zajednici između Marije i Josipa pripadalo je Dijete, koje je Marija začela po

Duhu Svetomu i koje je rodila u betlehemskoj štalici, pravom mužu, svetomu Josipu, i bilo je njegova svojina. Po Mariji je Isus bio povjeren njegovoj očinskoj vlasti i ugledu. I Josip zna, da kao Isusov otac ima dužnost da se očinski za nj brine. Zato je s Majkom osjetio brigu i žalost radi Isusa, koji je zaostao u Jeruzalemu, i s njom se povratio u grad, da ga potraže. »Sinko, što si nam tako učinio? Evo, tvoj otac i ja tražili smo te žalosni. I siđe s njima, i dođe u Nazaret, i bio im je, Mariji i Josipu, pokoran« (Luka 2, 51).

2. Isus je bio poslušan Josipu (Luka, 2, 51). Tko da to shvati? Isus, Sin Božji, osjeća se prema Josipu kao dijete, kao sin! On zna, da mu mora biti poslušan i on, Sin Božji, pokorava se zakonskom ocu na zemlji, pokorava se priprostom čovjeku! To je ono, što sveta liturgija danas naglašuje: Josip ima nad Isusom očinsku vlast. I danas na nebu sluša Isus želje i molbe svetoga Josipa kao da su zapovijedi. »I bio im je pokoran!« Isus ne može molbe svetoga Josipa odbiti ili ne mariti za njih! Sretne li svete Crkve i sretne li duše, koja je velikoga i moćnoga svetog Josipa izabrala za zaštitnika, zagovornika i čuvara! »Idite k Josipu!«

Isus je bio povjeren Josipu. Bog je u srce svetoga Josipa stavio istinitu i očinsku ljubav prema Isusu, da se kao otac brine za Isusa i da se za nj muči, za nj živi i njemu služi. I Josip je to učinio. Ne samo prema Isusu nego i prema Isusovoj ustanovi, prema svetoj Crkvi, prema udovima Isusovim. Ta sveta Crkva i nije drugo nego vidljiva pojava Isusova na zemlji, tijelo, zaručnica Kristova, on sam! Zato očinsko srce svetoga Josipa odiše istom ljubavlju, kako za Isusa tako i za Crkvu. On je njezin očinski, vjerni i moćni zaštitnik i pomoćnik. »Idite k Josipu!«

3. Danas ćemo prikazati svetu Misu kao žrtvu zahvalnicu Ocu, koji je svetoga Josipa dao Crkvi za zaštitnika i zagovornika. Zasluge i zagovor ovoga sveca položimo na patenu i prinesimo ih Bogu. »Primi, Gospodine, ovu dragocjenu, neoskvrnjenu žrtvu, koju ti prinosimo.«

Uzdajući se u zagovor svetoga Josipa molimo u tajni za milost, da »prezremo sve zemaljsko i uzljubimo Boga savršenom ljubavlju«. To je naša velika molba, koju na svetkovinu

svetoga Josipa upravljamo Bogu, da i mi budemo kao Josip: »bujni«, da rastemo u svetoj ljubavi prema Bogu.

Bog je svetomu Josipu dao očinsko srce prema Isusu, a to je za Crkvu vrlo utješno. Već od Isusovog rođenja vidimo, kako je Josip neumoran i vjeran i nepokolebiv u svojoj očinskoj ljubavi. Izgleda, da se Bogu svidjelo da prokuša ovu vjernost: Josip je morao svoju kućicu u Nazaretu zamijeniti sa štalicom u Betlehemu, svoju domovinu s prognanstvom u Egiptu, svoj zanat s nesigurnom egzistencijom u stranoj zemlji. Ali Josip ostaje vjeran pokoravajući se u svemu volji Božjoj. Zato se i Crkva, zato se i mi možemo potpuno uzdati u vjernost svetoga Josipa!

Molitva.

Bože, koji si neizrecivom providnošću dostojao se izabrati blaženog Josipa za zaručnika Majke svoje, podaj, molimo, da zaslužimo imati kao zagovornika u nebu, koga na zemlji štujemo kao zaštitnika, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Subota iza druge nedjelje po Uskrsu.

Sveto očinstvo.

U lekcijama matutina u osmini svetkovine Zaštite svetoga Josipa nalazimo i propovijed svetoga Bernardina Sijenskoga, koju je ovaj održao o svetomu Josipu. Crkva želi, da je promotrimo i zato ćemo slijediti misli ovoga propovjednika, koji je uvelike štovao svetoga Josipa.

1. Josip i Marija. Po Božjem su nadahnuću Marija i Josip sklopili pravi i stvarni brak. Brak ili ženidba povezuje tako usko misli i srca, da među bračnim drugovima vlada jedinstvo, koje se samo može pomisliti. Kako bi dakle Duh Sveti mogao da Josipa tako živo sjedini s Djevicom, kad joj Josip ne bi bio posvema sličan u kreposti? Zato je sveti Josip morao biti potpuno »djevičanski«, potpuno čist, čvrsto složen u poniznosti, gorjeti od ljubavi prema Bogu, muž dubokog promatranja. A Marija je znala, da joj je Duh

Sveti dao Josipa za zaručnika, da vjerno čuva njezino djevičanstvo. Znala je, da ga je Bog odredio, da s njom dijeli ljubav i skrb za božansko Dijete. Kako bi dakle moglo biti, da Marija ne ljubi svetoga Josipa velikom i iskrenom ljubavlju?

2. Josip i Isus. Josip je žarko ljubio Isusa. Dok je na rukama nosio Dijete i s njime se razgovarao, nije li mu Krist kao Dijete, a jednako u odrasloj dobi, napunio srce neizrecivo uzvišenim radostima i prosvjetljenjem? Tome se pridružila milost, da može Isusa gledati i s njime razgovarati! Kako li se Josip radovao, kad je iz djetinjih ustiju slušao slatku riječ: »oče!« Kakvom li se revnošću brinuo za Isusa na bijegu u Egipat, na povratku u Nazaret, na procesijama u Jeruzalemski hram, kod napornog rada u Nazaretu! To bijaše najnježnija očinska ljubav prema onome, koga je Duh Sveti po Mariji, zaručnici, povjerio i predao kao Dijete. Marija se osvrnula na ovu očinsku ljubav svetoga Josipa prema Isusu, kad ga je u hramu opet našla i rekla mu: »Sinko, što si nam tako učinio? Evo, tvoj otac i ja tražili smo te žalosni« (Luka 2, 48).

3. Bog nas je povjerio Josipu, koji je s Isusom i Marijom uže povezan od ma kojega sveca na nebu. Na svetoj Crkvi, kao i na nama vrši istu dužnost, koju je izvršio i na Isusu i na Mariji. I on je vrši s istim, nepromjenljivim osjećajem ljubavi, kojom je ljubio Isusa i Mariju. »Hvali, Jeruzaleme, (Crkvo, kršćanska dušo), Gospodina. (Time, što ti je dao svetoga Josipa za zaštitnika) utvrdio je prijevornice tvojih vrata, blagoslovio je tvoje sinove, povjerio ih je svetomu Josipu, aleluja« (prikazanje).

Liturgija vidi u primanju svete pričesti zalog, da smo pod zaštitom svetoga Josipa. »Jakov je imao sina Josipa, muža Marijina, od koje se rodio Isus, koji se zove Krist« (pričesna). U svetoj pričesti postaje našim vlasništvom onaj, koji je kao Marijino Dijete bio vlasništvo i svojina svetoga Josipa. Po svetoj smo pričesti dnevno sve više združeni s Kristom Gospodinom, postajemo jedno s njime, našom glavom. Ne mora li svetoj Crkvi, i u Crkvi nama, iskazati svu onu ljubav i brigu, koju je posvetio Josipu? Ovako shvaća sveta liturgija

otajstvo svete pričesti! Primajući dobro svetu pričest rastemo dnevno sve dublje u zajednicu svete Crkve i time bez prekida dobivamo uvijek novo pravo na Josipovu moćnu zaštitu. Josip nas štiti i zagovara.

Molitva.

Bože, koji si neizrecivom providnošću dostojao se izabrati blaženog Josipa za zaručnika Majke svoje, podaj, molimo, da zaslužimo imati kao zagovornika u nebu, koga na zemlji štujemo kao zaštitnika, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Sveta Misa treće nedjelje po Uskrsu.

1. Uskrsnuće teži k potpunom preobraženju i slavlju Kristovu, k uzašašću. U uzašašću se obistinjuje apostolova riječ: »Ponizio je sam sebe postav poslušan do smrti na križu. Zato ga Bog uzvisi. Na njegovo ime neka se prigne svako koljeno, i svaki jezik neka prizna, da je Gospodin Isus Krist u slavi Boga Oca« (Filip. 2, 8 sl.). Ujedno se u Kristovu uzašašću ispunila tajanstvena riječ, koju je Krist izrekao za posljednje večere: »Ako ne otiđem, ne će k vama doći Utješitelj: ako li otiđem, poslat ću ga k vama« (Iv. 16, 7). Krist je morao da nam uskrati svoju vidljivu, stvarnu prisutnost: jer istom onda moći će nam poslati Duha i biti s nama po svome Duhu, po Duhu Svetomu, po kojem će nas voditi i ravnati. »Duh je ono, što oživljava« (Iv. 6, 64). Po ovome Duhu, koga je Krist radi svoga odlaska poslao, dobili su apostoli, a s njima i oni, koji su po krstu s Kristom umrli i uskrsnuli, odvažnost i jakost, da budu Kristovi svjedoci; da puni Kristovog svijetla i Duha stupe pred svijet, da ga nadvladaju, da bez krzmanja pođu ususret trpljenju i progonstvima svijeta. Plod uskrsnog slavlja jest uskrsni duh. Duh uskrsnuća po svetom krstu jest nepobjediva vjera i pobjednička svijest, da smo jači od sotone, od svijeta, grijeha i tijela, da smo jači od naše pale naravi. Taj nas duh povezuje s onim, koji kao slavni pobjednik sjedi na prijestolju s desne strane Očeve. Taj nas duh odvraća od zemlje i vremenitog, i upravlja naše misli i našu čežnju onamo, gdje Krist sjedi s desne Očeve. Što nas više uskrsni duh bude pratio kroz tminu i tjeskobe zemaljskog i dnevnog života, tim će se više Uskrs u nama približiti svome svršetku, svome cilju: da na Duhove budemo pokršteni Duhom. U tom smislu treba shvatiti svete Mise slijedećih nedjelja.

2. U evanđelju današnje Mise najavljuje Uskrsnuli prvi put svoj odlazak. On ide k Ocu, a nas ostavlja na svijetu i

u njegovim opasnostima. Ali uskrsni duh, koga nam je u baštinu ostavio, sretno će nas voditi kroz pogibli i kušnje zemaljskog života. »Poklikni Gospodinu (Kristu), sva zemljo, pjevajte psalme imenu njegovu, aleluja; dajte mu hvalu sa slavom, aleluja, aleluja« (ulaz). Kamo sreće kad bi ovaj uskrsni duh i nas uvijek napunjao i proživljavao! Za ovu milost molimo u »Gospodine smiluj se« i u molitvi: »Daj onima, koji se u kršćansku ispovijest broje, da odbace sve, što se protivi tome imenu, a teže na ono, što mu dolikuje.« To je uskrsni duh, kršćanski duh, kojega dragocjenu snagu otkriva poslanica. Jesmo li uistinu nosioci ovoga duha? Da li je uskrsno slavlje unijelo u naše duše ovaj duh?

Ako se to dogodilo, onda i za nas vrijede riječi: »Gospodin posla izbavljenje svojemu puku« (aleluja). Onda nas ne će uplašiti istina, koja se mora ispuniti i na nama kršćanima: »Zar nije trebalo, da Krist (kršćanin) to pretrpi, i tako uđe u svoju slavu?« A sada u evanđelju govori Krist: »Malo i više me ne ćete vidjeti, i opet malo, pa ćete me vidjeti. I vi se sada žalostite, ali ću vas ja opet vidjeti, te će se radovati vaše srce.« Po uskrsnom smo duhu jaki i u trpljenju, koje nam je Gospodin ostavio. Po uskrsnom duhu znamo, da ima konačna pobjeda, vječno uskrsnuće: iza tame dolazi svijetlo! Tako ćemo odvažno pjevati svoje vjerovanje i radosni pjev kod prikazanja: »Hvali, dušo moja, Gospodina!« Jednoć ćemo ga vječno gledati licem u lice, vječno ćemo ga posjedovati!

3. I danas i svaki dan ga već gledamo na kratko vrijeme, gledamo kako doista jest, i ako na posve duhovni način. Sjetila ga ne mogu dokučiti, jer ga samo oko naše vjere može ugledati. Takav se pojavljuje u svetoj pretvorbi među nama. On se veseli, što se opet vidimo. On daje sebe nama za žrtveni dar, on moli, ljubi, zahvaljuje, zadovoljuje, žrtvuje s nama i za nas, a mi s njime i po njemu. On nam tako daje, da živimo njegovim beskrajnim svetim i bogumilim žrtvenim životom. On s nama uzdiže svoje čiste ruke, napunja nas iznova kod žrtvene gozbe svojim uskrsnulim životom i naša srca uzdiže k nebu: »Malo i ne ćete me vidjeti, i opet malo, pa ćete me vidjeti« (pričesna). Zaista, blaženog li sa-

stanka u svakoj svetoj Misi. Zahvalno ćemo na kraju službe Božje izreći svoj »Deo gratias«: Vidjeli smo Gospodina, aleluja!

Treća nedjelja po Uskrsu.

Još malo.

Sveta liturgija već upravlja naše poglede na uzašašće Gospodinovo, ali mi se ne žalostimo radi odlaska našega Gospodina: tä mi osjećamo, da na zemlji nismo kod kuće. Nebo je naša domovina. »Još samo malo«, i mi ćemo ga slijediti i vječno ćemo biti uz njega.

1. »Malo i ne ćete me vidjeti.« Samo malo smo ovdje na zemlji, »putnici i stranci«. Jao nama, ako nam zemlja postane domovinom! Što smo istinitije s Kristom uskrsnuli, to ćemo više misliti na ono, što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Božje (Kol. 3, 1), na vječnu domovinu. Još »smo putnici daleko od Gospodina« (2. Kor. 5, 6). Već se događa, što je Gospodin prorekao u evanđelju današnje Mise: »Vi ćete plakati i jaukati.« Koji je s Kristom uskrsnuo po svetom krstu, po pokori, po primanju svete pričesti, taj će u životu sigurno bez prestanka »jaukati«. Morat će se odlučno i rado kloniti svjetovnih zamamnosti, radosti i blaga; nužno će morati živjeti životom mrtvenja i odricanja, uvijek će se morati boriti protiv tijela i krvi, protiv napastovanja i požuda pale naravi. Njegov je život život razapinjanja s Kristom: Morat će podnositi njegovo siromaštvo, njegovo poniženje i muku. Okolina više ne će razumijeti toga novoga čovjeka, koji je s Kristom uskrsnuo. Ona će krivo tumačiti njegovo djelovanje, njegove navike, njegove riječi i djela. Štoviše, i sam će mu Bog slati samo neuspjehe, poniženje, trpljenje, duhovnu suhoću, gorčinu i bolesti. Koji s Kristom žive, pate na ovoj zemlji, a oni, koji se ne mole, koji se ne brinu ni za Boga ni za Crkvu, koji uživaju dobra ove zemlje: oni se smiju, oni se zabavljaju i uživaju život. Ali Gospodin nas uvjerava: »Još samo malo!«

2. »I opet malo, pa ćete me vidjeti.« Uskrs, uskrsnuće s Kristom, samo je predigra uzašašća na nebo. Budući da smo s njime uskrsnuli, poći ćemo k njemu, njega ćemo vidjeti, i posjedovat ćemo njegov život i njegovu baštinu. »Vaša će se žalost okrenuti u radost. I vi se sada žalostite, ali ću vas ja opet vidjeti, te će se radovati vaše srce i vaše radosti ne će nitko uzeti od vas.« Još samo malo! Jedva smo se snašli i smrt već dolazi po nas. Ondje više ne će biti niti plača, niti bijede, jer je svake žalosti nestalo. Ondje vlada samo radost, nepomućena radost, jer smo dionici radosti Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Uživat ćemo je uvijek, bez straha i bojazni da će nam netko oteti radost i sreću naše domovine!

3. »Aleluja. Trebalo je da Krist trpi — samo kratak čas — i tako uđe u svoju slavu, aleluja« (stih aleluja). Prošlo je trpljenje, preobrazilo se i pretvorilo u nebesku radost. »Aleluja! Vi ćete se žalostiti, ali vaša će se žalost okrenuti u radost.« Taj se zakon ispunio na Kristu, i isti će se zakon ispuniti na svima, koji su njegovi udovi. Samo u Kristu možemo razumjeti svoj život. »Vama je dana milost, da u Krista ne samo vjerujete, nego da i trpite za njega« (Filip. 1, 20). Koga Bog želi da otrgne od pokvarenog svijeta s njegovim opasnostima i varkama i da ga dovede do vječnih dobara, tome šalje u kratkom času njegova zemaljskog života nestašicu, neuspjehe, muke. »Ali vaša će se žalost okrenuti u radost.«

Kršćanski je život na ovoj zemlji bitno »jaukanje«, život trpljenja, strpljivosti, mrtvenja vlastitih svojih osjećaja i nagnuća, život razapinjanja s Kristom. Jao nama, ako se ne žalostimo! Kako će se onda naša žalost pretvoriti u radost? Radost je kći »žalosti«, u kojoj smo živjeli na ovoj zemlji. »Još samo malo i vaša će se žalost pretvoriti u radost.«

Kod svete Mise obnovimo svijesno i odlučno svoju spremnost na kršćansku žalost: spremnost na žrtve i odricanja, na borbe i muke, spremnost da s Kristom, našim žrtvenim darom, budemo razapeti i žrtvovani. Sveta će nas pričest ojačati za kršćansku žalost. Euharistija je zalog, da ćemo u blaženoj vječnosti opet vidjeti Isusa. »Ja ću vas opet vidjeti, te će se radovati vaše srce, i vaše radosti ne će nitko uzeti od vas.«

Molitva.

Bože, koji pokazuješ svijetlo istine onima, što lutaju, da se uzmognu vratiti na stazu pravde, daj onima, koji se u kršćansku ispovijest broje, da odbace sve, što se protivi tome imenu, a teže na ono, što mu dolikuje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza treće nedjelje po Uskrsu.

Još malo.

»Još samo malo«, jer vi ste »stranci i putnici« na zemlji. Sveta liturgija želi, da svoj pogled i nastojanje upravimo na ono, što je trajno i na onoga, u kome možemo uistinu počinuti, jer samo to ima vrijednost.

1. »Još samo malo!« Sve je na zemlji kratkoga života i prolazno, sva dobra, naslade, radosti, svjetovne časti, zdravlje, ljepota, snaga, mladost, bogatstvo, prijateljstvo, pa i trpljenje i suprotivština, sve je prolazno. I sam je čovjek kratkoga vijeka, njegov je život na zemlji kao »dah vjetra« i »kratkotrajan« (Ps. 38, 6). »Svako je tijelo trava, i sva je slava kao cvijet poljski, trava se osuši, cvijet uvene, kada ga takne vihor Gospodnji« (Iz. 40, 6). Sve na zemlji nosi znamen: »Još samo malo!« Zašto, dakle, da se privežemo uz ovaj prolazni svijet? Zašto da se u njega pouzdajemo? Zašto da u njemu tražimo pokoj i smirenje? Mi smo putnici. »Još samo malo!« Koji shvaća ovu riječ, taj shvaća život. Nijedno zlo ne će uplašiti onoga, koji razumije ovu riječ Gospodnju, taj će prkositi svakoj buri. On je stranac i putnik. On je nad nemirnim valovima uzburkanog mora našega života, »u slavi i sramoti, u zlom glasu i u dobrom glasu«. Drže nas za »zavodnike, a istinite, kao nepoznate, a poznate, kao umiruće, a evo živimo, kao kažnjene, a ne ubijane, kao žalosne, a uvijek vesele, kao siromašne, a koji obogaćuju mnoge, kao one koji nemaju ništa, a imaju sve« (2. Kor. 6, 8 sl.).

2. »Jedno ostaje!« Ostaje naša vjera, naša nada: »Ja ću vas opet vidjeti, te će se radovati vaše srce, i vaše radosti ne će nitko uzeti od vas.« »Vjerujem u život vječni!« Pravi

kršćanin, koji je s Kristom uskrsnuo, živi u vjeri, u nadi u ono, što će doći. »Naša je domovina na nebu, odakle očekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista. On će po jakosti, kojom može sebi pokoriti sve, preobraziti naše bijedno tijelo, da bude jednako njegovu proslavljenom tijelu« (Filip. 3, 20). Naš se Spasitelj već sprema za uzašašće. »Neka se ne straši vaše srce. Ako vjerujete u Boga, vjerujte i u mene! U kući mojega Oca ima mnogo stanova. A bio bih vam kazao, da nije tako. Idem da vam pripravim mjesto. I kad odem i pripravim vam mjesto, opet ću doći i uzet ću vas k sebi, da budete i vi tamo, gdje sam ja. A kamo ja idem, znate, i put znate. Ja sam put i istina i život« (Iv. 14, 1 sl.). »Nebo će i zemlja proći, ali ne će proći moje riječi« (Mat. 24, 35). »Riječ Gospodnja ostaje dovijeka« (Iz. 40, 8). Mi vjerujemo, mi »posižemo za onim, što je naprijed« (Filip. 3, 13).

3. Potrebno je da misli na domovinu zaokupe našu dušu, time će ona postati velika. Samo će u takvoj veličini u njoj niknuti smisao i snaga, da nadvlada zemlju, da prezre svijet, da nepokolebivo ostane vjerna svojim idealima. U ovoj su veličini živjeli kršćani prijašnjih vremena. Oni su žudili za mučeništvom. S Pavlom su željeli »umrijeti i biti s Kristom« (Filip. 1, 23). Radovali su se, kad su mogli trpjeti za svoju vjeru iz ljubavi prema Kristu. »Blago vama, ako vas grde za ime Kristovo, jer Duh slave i Božji počiva na vama« (1. Pet. 4, 14).

»Što mi je bilo od koristi, to sam radi Krista držao gubitkom. Pače sve držim gubitkom po uzvišenoj spoznaji Isusa Krista moga Gospodina, radi kojega sam se odrekao svega, i sve držim kao izmet zato, da stečem Krista. Htio bih da poznam njega i moć njegova uskrsnuća (slavni život, kojim živi i svojima daje) i zajednicu njegovih muka, (t. j. kako je časno i blagosloveno sudjelovati u mukama Kristovim), da mu postanem sličan u smrti, da na koji način dođem do uskrsnuća od mrtvih. Što je bilo, zaboravljam, a za onim, što je naprijed, posižem. Trčim k biljezi, k nagradi nebeskoj, kojoj me Bog zove u Kristu Isusu« (Filip. 3, 7 sl.).

»Ugledajte se na me i promatrajte one, koji žive po pri-

mjeru, koji imate u nama. Jer mnogi (kršćani), o kojima sam vam često govorio, a sada vam i sa suzama kažem, žive kao neprijatelji Kristova križa. Njihov je svršetak propast, njihov bog je trbuh, a slava u njihovoj sramoti, jer teže samo za zemaljskim stvarima. A naša je domovina na nebu« (Filip. 3, 17 sl.). Ovako se već apostol tužio. Što bi on rekao za moje nastojanje i na moj život? Jao, ako bi morao reći: Ti misliš zemaljski!

Molitva.

Ovim nam, Gaspodine, tajnama (prisustvujući žrtvi i žrtvenoj gozbi svete euharistije) podaj, da kroteći želje zemaljske naučimo se ljubiti nebeske. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza treće nedjelje po Uskrsu.

Izbavljenje.

»Aleluja. Gospodin posla izbavljenje puku svojemu, aleluja.« Misa je treće nedjelje po Uskrsu usklađena s ovom misli. Sva odiše radošću. »Poklikni Bogu, sva zemljo, pjevajte psalme imenu njegovu. Recite Bogu: kako su uzvišena djela tvoja, Gospodine« (ulaz). Uskrs! Uskrsnuće Gospodnje. Pobjeda nad smrću i grobom. Naše uskrsnuće na život milosti, na novi život, uz obećanje, da ćemo jednoć uskrsnuti na život nebeske slave. »Kako su uzvišena sva djela tvoja, Gospodine!« »Hvali, dušo moja, Gospodina: hvalit ću Gospodina za svojega života« (prikazanje). »Gospodin posla izbavljenje svojemu puku.« Ovo je izbavljenje

1. Gospodstvo nad tijelom. »Opominjem vas kao strance i putnike, da se uzdržavate od tjelesnih požuda, koje vojuju protiv duše«, protiv duha, protiv života milosti (poslanica). »Ne dugujemo tijelu, da živimo po tijelu. Jer ako budete živjeli po tijelu (požudama sjetilnog čovjeka), umrijet ćete. Jer oni koji žive po tijelu, teže za onim, što je tjelesno, a težnja je tijela neprijateljstvo protiv Boga, jer se ne pokorava zakonu Božjemu, a niti ne može. A koji po tijelu žive, ne mogu Bogu ugoditi« (Rim. 8, 12). Po sakramentu svetoga krsta, pokore i presvete euharistije dao nam je Gospodin snage da »se uzdržimo od tjelesnih požuda«. Naši sveti, osobito Marija i Josip, blistaju u sjaju neokaljane čistoće, potpune čistoće, djevičanstva i posvemašnjeg otrgnuća od svake neuredne privezanosti za vremenito, bilo to što mu drago. Oni su svladavali i zagospodarili svim neurednim nagnućima oholosti, nestrpljivosti, srdžbe, zavisti, sebeljublja i sebičnosti. Njihov je život bila neokaljana i sveta ljubav prema Bogu i Kristu. Poznavali su samo Boga, Božju volju i što se njemu mililo, Božju čast i revnost za duše. To bijahu izbavljeni ljudi! Zadobili su gospodstvo nad tjelesnim požudama i nagnućima. »Gospodin posla izbavljene svojemu puku.« I mi, i ja sam dobio milost, da nadvladam nižega, sjetilnog čovjeka, s njegovim strastima, nagnućima i požudama. Mi smo izbavljeni. Po sebi smo slabi i maleni, ipak se možemo oduprijeti svakom zlu u nama, možemo ga nadvladati i staviti ga u službu čistoće i svetosti. »Sve mogu u onome, koji me krijepi« (Filip. 4, 13). Kako nam je potrebna duboka i živa vjera današnje liturgije: »Gospodin posla izbavljenje svojemu puku, aleluja.« »Blago puku, koji može radosno klicati« (Ps. 88, 16).

2. Izbavljenje nam daje snage da sveto živimo. U poslanici opominje nas sveti Petar: »Vaše vladanje među poganima neka bude dobro.« To je veoma važno! »Vi ste svijetlo svijetu« (Mat. 5, 14). »Nekada ste bili tama, a sada ste svjetlost u Gospodinu. Živite kao djeca svjetlosti« (Efež. 5, 8), da bi za ono, što vas opadaju kao zločince, promatrajući vaša »dobra djela, slavili Boga«, t. j. da upoznaju Boga i Krista i nađu put Kristu. Sveto je naše poslanje! »Jer tako je volja Božja, da neznanje bezumnika ušutkate dobrim djelima svojim.« Poslanica napose upozoruje na pokornost vlasti, koja je od Boga: »Pokoravajte se radi Boga svakoj ljudskoj uredbi, jer ste slobodni.« Ali kršćanska nas sloboda ne oslobađa od pokornosti državi, Crkvi i ćudorednim zakonima. Današnja poslanica naglašuje nadalje poštivanje svakoga, i kršćansku ljubav prema bližnjemu. »Sve poštujte, braću ljubite, Boga se

bojte, kralja štujte.« Napokon, da se strpljivo pokoravamo poglavarima, pa i onim poglavarima, koji nam nisu simpatični ili su čak nepravedni prema nama. »Jer je ovo milost, ako tko svijestan, da to Bog traži, podnese žalosti stradajući nepravedno. Ako vi za dobra djela strpljivo trpite, ovo je milost kod Boga. Ta na to ste pozvani.« I opet! Kako su se naši dragi sveci trudili da časno žive! Živjeli su u strahu Božjem, u molitvi, u svetoj sabranosti. Potpuno su se pokoravali svakoj vlasti, ponizno su se podlagali ljudima i u mnogim i teškim neprilikama. »Ovo je milost«, milost uskrsnoga blagdana, svetoga krsta, svete euharistije, milost Uskrsnuloga, koji djeluje u nama. Zašto to ne bih i ja mogao?

3. »Gospodin posla izbavljenje svojemu puku.« Zato »poklikni Bogu, sva zemljo, pjevajte psalme imenu njegovu, pjevajte mu hvalu sa slavom, aleluja, aleluja, aleluja. Recite Bogu: Kako su uzvišena tvoja djela, Gospodine!« (ulaz).

Čovjek je slab i nemoćan, ali ma kako malen bio, on ipak može biti velik kršćanin. Ali zato mora da zna za vrelo svoje jakosti i veličine. »Gospodin posla izbavljenje svojemu puku.« Poslao je svijetlo, milost, jakost, pobjedu, gospodstvo, novi život, učinivši nas udovima Uskrsnuloga. Veoma je važno da znamo, da smo izbavljeni, da smo udovi, loze, povezani s glavom, s čokotom, s Kristom i njegovom Crkvom. Ja nisam kakvagod grana, otkinuta od stabla, osuđena, da se osuši: ja sam zelena grana na velikom životnom stablu, čije je korijenje u zemlji, a grane su mu i vrši uzrasli gore do prijestolja Božjega. Ja sam pravi član one zajednice svih plemenitih, čistih i jakih, koji su Kristovi udovi, dionici njegove jakosti, njegova Duha i života! »Gospodin posla izbavljenje svome puku!«

Kako se moram radovati, zahvaljivati i uzdati! Potrebno je da se molim i borim, da steknem svu vlast nad tjelesnim željama u sebi i da dobijem jakost, da sveto i savršeno živim pred Bogom i pred ljudima!

Molitva.

Bože, koji pokazuješ svijetlo onima, što lutaju, da se uzmognu vratiti na pravu stazu pravde, daj onima, koji se u

kršćansku ispovijest broje, da sve odbace, što se protivi tomu imenu, a teže na ono, što mu dolikuje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza treće nedjelje po Uskrsu.

Sveti Josip.

Danas je osmina blagdana svetog Josipa, zaštitnika Crkve. Lekcije su matuina uzete iz prve knjige Mojsijeve, a govore o egipatskom Josipu. Držat ćemo se bogoslužja.

1. Prva slika. Braća Josipova prodala su ga trgovcima Izmaelcima, koji ga odvedoše u Egipat. Ondje je postao robom Putifara, doglavnika kralja egipatskoga. Ali »Gospodin je bio s Josipom, i bio je muž, kome je sve pošlo za rukom. Kada je njegov gospodar uvidio, da je Gospodin s njime i da je Gospodin uzrok, da mu sve polazi za rukom, štogod poduzme, omili mu Josip i postavi ga gospodarom svojega doma i povjeri mu sve, što je imao. I od onoga dana, kako ga je postavio za upravitelja svojega doma i svega, što je imao, blagoslovio je Gospodin kuću Egipćanina radi Josipa« (1. Mojsijeva 39, 1 sl.). Taj je Josip uzor Josipa Novoga Zavjeta, koga je Bog postavio zaštitnikom Nazaretske obitelji, Božje obitelji svete Crkve, zaštitnikom svake pojedine kršćanske obitelji i duše. Radi svetoga Josipa uživa Crkva, kršćanska obitelj, Božji blagoslov i njegovu zaštitu. Kamo sreće, da se svakiput utječemo svetomu Josipu i u njega se pouzdajemo!

2. Druga slika. Kralj je egipatski usnio san, koji ga je vrlo mučio: Iz rijeke Nila izidoše sedam utovljenih krava, a iza njih sedam mršavih i ružnih: i ove mršave krave progutaše sedam ugojenih i lijepih krava. Kralj pozove tumače snova, ali ovi ne mogoše protumačiti san. Slučajno je saznao za Josipa u tamnici. On ga dade dozvati, i Josip mu protumači san. Tada reče Farao Josipu: »Sve ti je Bog objavio, i nema nikoga, koji bi u mudrosti bio ravan tebi. Ti ćeš biti gospodar mojeg doma. Cijeli puk moj neka se pokorava tvojim naredbama. Gle, ja te postavljam gospodarom nad cijelom zemljom egipatskom.« Na to stavi svoj prsten na ruku Josipovu, odjene

ga kraljevskom odjećom i oko vrata mu objesi zlatni lanac. Vjesnik je išao pred Josipom, koji je navješćivao svemu narodu, da se svi moraju njemu pokloniti i neka znadu, da je on postavljen nad cijelom egipatskom zemljom. Josipu je bilo naloženo, da se pobrine, kako će narod imati hrane za sedam gladnih godina. Josip je dostojan i dorasao svome pozivu. On je sve tako naredio, da za sedam neplodnih godina, koje su slijedile poslije sedam rodnih, nikome ne uzmanjka kruha. »U svim je zemljama vladao glad, ali u Egiptu je bilo kruha. I cijeli je svijet dolazio u Egipat, da u Josipa kupi žita« (1. Mojs. 41, 39 sl.). Nema bijede, gdje Josip vlada, gdje je Josip postavljen nad svetom Crkvom, nad kršćanskom obitelji, nad svetinjom kršćanske duše. U svetoga Josipa bit će uvijek kruha, makar nad ljudima i zemljama svuda unaokolo lebdjela bijeda i propast. Koliki su to sami očutjeli u duševnim i vremenitim potrebama! Kamo sreće, da i mi sa svetom Crkvom idemo k njemu i kod njega »kupujemo žito«! To je želja svete liturgije.

3. U uzoru gledamo ispunjenje i tako shvaćamo riječi današnje svete Mise: »Aleluja, aleluja. U kojoj me god nevolji zazovu, uslišat ću ih i bit ću uvijek njihov zaštitnik.« Podsjetit ćemo svetoga Josipa na ovu njegovu riječ! Mi vjerujemo i s pouzdanjem pristupit ćemo k svetomu Josipu!

»U svim je zemljama vladao silan glad: ali u Egiptu je bilo kruha«, ondje gdje Josip može vladati. Koliko li je gladi u srcima današnjih ljudi, u kršćanskim obiteljima, štoviše, i u dušama posvećenih osoba! Crkva nas šalje k Josipu! Sada »uživamo njegovu zaštitu. Njegovim zaslugama i zagovorom postajemo dionicima nebeske slave« (popričesna). Kod žrtve svete Mise isprosit će nam milost, da »srca naša prezru sve zemaljsko i uzljube Boga savršenom ljubavlju« (tajna).

Molitva.

Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da tebi, Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, vazda i svagdje hvale uzdajemo i da te na svetkovinu blaženog Josipa, veličamo dužnim pjesmama, blagosiljamo i dičimo. Jer

ti si ovog pravednog muža Djevici dao za zaručnika i vjernog si i mudrog slugu postavio nad porodicom svojom, da kao otac čuva Jedinorođenca tvoga Gospodina našega, Isusa Krista, koji je začet osjenom Duha Svetoga (predslovlje).

Četvrtak iza treće nedjelje po Uskrsu.

Slava Uskrsnuloga.

»Aleluja. Trebalo je, da Krist trpi i uskrsne od mrtvih i tako uđe u svoju slavu« (stih aleluja). »Krist, jer je uskrsnuo od mrtvih, više ne umire, smrt ne će više vladati nad njime« (Rim. 6, 9). Tako nam se javlja u sjaju svoga preobraženja i slave i Ocu se moli za nas: »Oče, daj da i oni, koje si mi dao — za braću, štoviše, za udove moga tijela — da budu samnom, gdje sam ja, da gledaju slavu moju, koju si mi dao« (Iv. 17, 24).

1. Slava Uskrsnuloga. Jednom ju je u maloj mjeri otkrio, kad je, naime, uzeo sobom trojicu apostola na goru Tabor i »pred njima se preobrazio. Tada mu se lice zasja kao sunce, a njegove haljine postadoše bijele kao snijeg« (Mat. 17, 2). Sada, poslije uskrsnuća, povećao je sjaj pobjednika Taborsku slavu. Duša Isusova, prepuna slave i svijetla božanskog života, daje i tijelu od svoje nebeske krasote i snage. Tijelo je još prije nekoliko dana bilo izranjeno, bičevano, popljuvano, podvrgnuto poniženjima, mukama i bolima kod mučenja i smrti, a sada blista sjajnije od sunca (dar jasnoće). Njemu više ne će nauditi ni muka, ni bol, ni smrt (dar, da ne može više trpjeti). Tijelo je izgubilo tromost, koja je prirođena smrtnoj naravi: poput munje izvršuje svaku želju i nalog volje, brzo, lagano, sve prožima poput misli, produhovljeno, a ipak pravo tijelo (dar brzine). Za njega nisu nikakve zapreke ni zidovi, ni vrata, ni zasuni: kao što svijetlo prodire kristalno staklo i svojim ga sjajem napunja, tako istom finoćom i snagom izlazi preobraženo tijelo Kristovo iz zatvorenog groba i ulazi kroz zatvorena vrata u dvoranu, gdje se bijahu sakupili učenici (dar pronicanja). »Gospodine, Bože naš, kako je divno ime tvoje! Tvoje je veličanstvo uzvišeno nad

nebesima. Pogledam li nebesa, ona su djelo ruku tvojih, promatram li mjesec i zvijezde, ti si ih stvorio: što je istom čovjek (Bog-čovjek Krist, Uskrsnuli)? Postavio si ga nešto manjim od Boga, okrunio si ga slavom i čašću, postavio si ga kraljem svojih djela« (Ps. 8). »Poklikni Bogu, sva zemljo, pjevajte psalme njegovu imenu, aleluja, dajte mu hvalu sa slavom, aleluja. Kako su uzvišena tvoja djela, Gospodine! Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu« (ulaz).

2. Slava onih, koji će s Kristom uskrsnuti. »Kada se (na sudnjem danu) pojavi Krist, vaš život, tada ćete se i vi pojaviti s njim u slavi« (Kol. 3, 4). Krist je uskrsnuo: dakle ćemo i mi uskrsnuti. Ta naš je udes tako usko povezan s njegovim udesom. Štoviše, mi smo već s njime uskrsnuli: početak je našega uskrsnuća s Kristom u svetom krstu u posvetnoj milosti, u primanju svete pričesti: tu spušta u naše tijelo klicu budućeg uskrsnuća. »On će preobraziti naše bijedno tijelo, da bude jednako njegovu proslavljenom (preobraženom) tijelu« (Filip. 3, 21). »Tada će pravednici sjati kao sunce u kraljevstvu Oca svoga« (Mat. 13, 43). S njima će uskrsnuti sve ono veliko i sveto i plemenito, što je ovdje na zemlji u njima živjelo, s njima će živjeti, imat će vječnu vrijednost. I tuge više ne će biti ni vike, ni boli više ne će biti, jer »sve postade novo« (Dj. ap. 21, 5; 2. Kor. 5, 17). I bijedno će tijelo ući u život, u slavu, u besmrtnost Uskrsnuloga, »jer je postalo jednako njegovu proslavljenom tijelu«. »Sije se u raspadljivosti, ustaje u neraspadljivosti. Sije se u sramoti, ustaje u slavi. Sije se u slabosti, ustaje u sili. Sije se tijelo tjelesno, ustaje tijelo duhovno (produhovljeno). A kad se ovo raspadljivo tijelo obuče u neraspadljivost, i ovo smrtno u besmrtnost, tada će se ispuniti riječi Pisma: Smrt je bila uništena pobjedom. Smrti, gdje je tvoja pobjeda? Smrti, gdje je tvoj žalac?« (1. Kor. 15, 42 sl.; 54 sl.). »Vjerujem u uskrsnuće tijela!«

3. »Još malo!« Ako je Krist uskrsnuo, onda ćemo i mi uskrsnuti. Još malo, poslije kratkoga zemaljskog života dobit ćemo život »u kući Očevoj« (Iv. 14, 2). Ne ćemo živjeti ispraznim životom, žalosnim i tmurnim životom sjena, kako su to pogani zamišljali; taj život ne će biti samo nijekanje

(negacija) smrti, nego život, pun, vječan i potpun život u blaženoj zajednici s Bogom, izvorom i punimom života i blaženstva.

»Kada se probudim (od smrtnog sna), nasitit će me tvoja slava« (Ps. 16, 15). To znači: još malo — i bit ćemo napunjeni, nasićeni, usavršeni u Bogu. »Oče, hoću, da i oni, koje si mi dao, budu sa mnom, gdje sam ja.« Očekuje nas budućnost, sasvim sigurno nas očekuje sretna budućnost. Što je sadašnja tjeskoba i žalost prema toj sreći? Ove dvije stvari nisu ni u kakvom omjeru: prolazan život, još malo, pa dolazi neprolazna slava (Rim. 8, 18). Ne, one nisu ni u kakvom omjeru: prolaznim trpljenjem stičem neprolaznu slavu! U knjizi otkrivenja upita neki starješina svetoga Ivana: »Tko su ovi obučeni u bijele haljine?« A nije znao, što da odgovori. Na to mu reče: »Znaj: ovo su, koji dođoše iz nevolje velike« (Otkr. 7, 14). »Iz nevolje velike!« To je najbolje podrijetlo, najbolja preporuka. Još samo malo!

Doista, mora nas obuzeti sveta radost, i radosno pouzdanje! Jedno smo s Kristom, s Uskrsnulim! Ovo je jedinstvo izvor velike naše sreće. Kamo sreće, kad bismo čvrsto vjerovali i s dubokim uvjerenjem govorili: »Vjerujem u uskrsnuće tijela!« »Iščekujem uskrsnuće mrtvih i život vječni.« Kršćanin je čovjek, koji živi u iščekivanju. »Još malo, i ja ću vas opet vidjeti, te će se radovati vaše srce.«

Molitva.

Bože, koji si htio, da Sin tvoj bude uzvišen na križu, da nas oslobodi od neprijateljske vlasti, podaj nama slugama svojim, da postignemo milost uskrsnuća. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza treće nedjelje po Uskrsu.

Idem k Ocu.

»Malo, i više me ne ćete vidjeti, i opet malo, pa ćete me vidjeti, jer idem k Ocu.« Uskrsnuli mora da ide k svome Ocu.

Njegovo je mjesto u svijetu nezemaljskoga, u svijetu nadzemaljskoga. »Idem k Ocu.«

1. Pred nama stoji Uskrsnuli, glava. »Idem k Ocu.« U Isusu imade nešto najskrovitije, najsvetije, u što imade pristupa samo njegov Otac. Najdublji, najskrovitiji je dio njegove duše slobodan, nije vezan ni uz ljude ni uz zemaljsko, slobodan je od svih vremenitih veza, nadnaravnim je djevičanstvom, netaknutošću posvećen Ocu. »Nisam sam, jer je Otac sa mnom.« Život je Isusov neprekidno općenje s Ocem, počivanje i odmaranje na srcu njegova Oca. Najživlja njegova želja i nastojanje odnosi se na Oca, da njemu služi i njemu da živi, za njega da se žrtvuje. S najvećim predanjem i toplinom, djetinjim se pouzdanjem i povjerenjem predaje u Očeve ruke, i štoviše, i u najvećoj tjeskobi Maslinskog vrta moli Oca: »Oče, neka bude tvoja volja!« (Mat. 26, 39). »Idem k Ocu« u neprekidnoj životnoj i ljubavnoj povezanosti s Ocem. Zato je nutrina puna pouzdanja, sasvim jasna, puna odlučnosti, i životne odvažnosti, puna mira, blagosti, stalnosti i nepokolebivosti. »Idem k Ocu!«

2. S Kristom uskrsnuli udovi, mi kršćani. »Ako ste uskrsnuli s Kristom, tražite ono, što je gore. Mislite na nebeske stvari, a ne na zemaljske« (Kol. 3, 2). »Sursum corda!« Mi ćemo odgovoriti: »Habemus ad Dominum.« »Idem k Ocu!« On se nastanio u skrovitom svetištu naše duše: Otac, Sin i Duh Sveti. Tu je naš svijet, sve naše dobro, sve naše. Tu sluša dušu. Tu govori našemu srcu. Tu ću ga susresti i s njime govoriti. Zato »ću pristupiti i pogledati veliko ukazanje« (2. Mojs. 3, 3). Mjesto je sveto. Kao Mojsije odložit ćemo ponajprije obuću: neuredna nagnuća srca. Ovamo ne ćemo ponijeti ni srebra ni zlata (Mat. 10, 9): sve ćemo ostaviti. Ništa ne tražimo od ovoga svijeta. U svojoj smo nutrini slobodni od svega, jer smo iznad svega. Više se ne ćemo neuredno privezati uz vremenito, makar koliko se svijet brinuo za ono, što je prolazno. Na putu ne ćemo nikoga pozdraviti (Luka 10, 4): ne ćemo se ni kod jednoga stvora zadržati. Ne ćemo biti robovi ni rada ni molitve. Ne ćemo se neuredno uznemirivati radi svoga bližnjega. Ne ćemo se žalostiti, kad

nas budu ljudi ostavljali, prezirali, kad nam budu neprijatelji, kad nas budu ponizivali i vrijeđali. Oslobodit ćemo se vlastite volje i ne ćemo se pouzdati u svoj sud, u svoje mnijenje, u varke oholosti i samoprosuđivanja, u samodopadnost i sebeljublje. »Idem k Ocu« prolazeći kraj svega i preko svega, ma koliko nas u tom času boljelo ili mamilo. Svoje misli i osjećaje, svoja nagnuća i želje upravit ćemo ka Gospodinu. »Neka mrtvi pokapaju svoje mrtve« (Mat. 8, 22), a mi ćemo odvažno i srčano krenuti u zemlju živućih. Ni za što ne smijemo biti privezani, i ništa nas ne smije zadržavati, sve moramo promatrati nezemaljskim, novim očima. »Idem k Ocu!« To je tajna onoga, koji je s Kristom uskrsnuo.

3. »Idem k Ocu« u žrtvi svete Mise. U svetoj Misi položit ću na zlatnu patenu sve, što ću danas raditi, trpjeti, sve gorčine i poteškoće današnjega dana, sve ću prikazati Ocu. To će biti dragocjena žrtva ljubavi. »Neka bude tvoja volja!« Tu ćemo za novi dan postaviti raskrsnicu između nas i staroga, neotkupljenog čovjeka, koji je pun sebeljublja i privezan uz vremenito i časovito. Prikazujući svoj dar oslobodimo svoju dušu od svake neuredne požude i nagnuća i prinesimo je Gospodinu, da budemo samo njegovi.

»Idem k Ocu« i u svagdanjem životu. Ne samo u kušnjama i poteškoćama, nego i s pogreškama, koje smo počinili. Radi njih se ne trebamo uznemirivati ili žalostiti, ne smijemo gubiti odvažnosti niti se srditi na sebe. Nego nasuprot, pohitimo k Ocu, pred njime se ponizimo, ispovjedimo i priznajmo svoju slaboću i nedostojnost. Zamolimo ga za oproštenje i za snagu, da budemo srčaniji i da više bdijemo.

»Idem k Ocu« u neprestanoj molitvi i borbi da se savršeno oslobodimo svoga ja, da budemo uistinu siromašni duhom, da čvrsto vjerujemo svaku istinu, da žarko i sveto uzljubimo Boga i Krista, da potpuno sjedinimo svoju volju s njegovom beskrajno svetom voljom. To je život onoga, koji je s Kristom uskrsnuo! Jednom će slavno uzaći na nebo!

Molitva.

Daj, molimo, Bože, da puk tvoj ono uzljubi, što zapovijedaš, za onim teži, što obećaješ, da naša srca budu usred promjena vremenitih stvari ondje učvršćena, gdje su prave radosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza treće nedjelje po Uskrsu.

Vi ćete plakati.

»Zaista vam kažem, da ćete vi plakati i jaukati i vi ćete se žalostiti, ali vaša će se žalost okrenuti u radost« (evanđelje). To je sudbina onih, koji su Kristovi, to je udes svete Crkve i njezine djece: »Vi ćete (ovdje na zemlji) plakati i jaukati«, vi ćete trpjeti. Jer »je trebalo da Krist trpi i tako uđe u svoju slavu« (aleluja). Što je trpljenje zemaljskog života?

1. Sudbina Kristovih udova: »Koje (Bog) naprijed pozna, one i preodredi, da budu jednaki slici Sina njegova« (Rim. 8, 29). Na ovoj je zemlji za čovjeka jedino pravo dobro, jedina prava sreća, jedina istinita krepost i svetost, da bude sličan Kristu i u životnoj povezanosti s Kristom. »Ja sam čokot. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj daje mnogo ploda, jer bez mene ne možete činiti ništa« (Iv. 15, 5). Isusova sudbina na zemlji bila je siromaštvo, poniženje, nestašica, prezir, ogovaranje, progonstvo, križ i smrt. Mogu li onda Kristovi udovi imati drugu sudbinu? Ako promatramo život u svijetlu vjere, ne moramo li u sadašnjem trpljenju, koje nas čini sličnim Spasitelju, vidjeti neko uzvišeno i dragocjeno dobro? Zar bi inače Sin Božji, vječna mudrost, izabrao i tražio trpljenje, kad ono ne bi bilo toliko dobro? Kako su se naši sveci vladali prema trpljenju! Oni su ga upravo tražili! »Trpjeti, a ne umrijeti!« Tako treba da i mi u svijetlu vjere prosuđujemo zemaljski život.

2. Trpljenje znak odabranja. »Ako smo djeca (Božja), onda smo i baštinici: baštinici Božji i subaštinici Kristovi, jer ako s njim trpimo, da se s njim i proslavimo« (Rim. 8, 17). Ako s njime trpimo, »da« se s njim i proslavimo!

Jedno je s drugim tijesno povezano! »Naša sadašnja i časovita laka nevolja donosi nam prekomjernu, izobilnu, vječnu, od svega pretežniju slavu« (2. Kor. 4, 17). »Vaša će se žalost okrenuti u radost« (Iv. 16, 20). Da, tako će biti i sve će se to obistiniti. Nema sigurnijega znaka odabranja, od sličnosti s Kristom, raspetom našom glavom. Radi toga i slavimo najradije u bogoslužju uskrsnog vremena blagdane mučenika. Mučenici su zapravo svita Kralja mučenika, Kristova pratnja. Svojom mukom i smrću stekao je Krist mučeničku krunu i tako posvetio svako pravo mučeništvo i trpljenje. Mukom i smrću iz ljubavi prema Kristu stekli su mučenici krunu vječnoga života i tako osigurali sebi vječno odabranje. Blažena li, dakle, trpljenja! Ono nas iscijeljuje od sljepoće duha. Ono nam čisti srce od neuredne privezanosti za zemaljsko, za novac, za časti i sebeljublje. »O vi bezumni« (Luka 24, 25). Mi se plašimo trpljenja i njemu se uklanjamo. Moramo li samo malo trpjeti, već neprestano mrmljamo. Jedna riječ, jedan prezir, jedna neuspjela zabava, i već smo nezadovoljni, srditi, nesretni! A ipak znademo, da je sramota biti kršćanin, a ne biti s Kristom razapet!

3. U mnogim crkvama visi ispod slavoluka križ, tako da lebdi na crkvenom svodu. Ovamo dolaze vjernici, da se mole i da crpe snage. Za što se oni mole? Za to, da Bog uzme križ od njih i od njihovih milih. Zar je to nauk križa? »Da ti znaš dar Božji« (Iv. 4, 10). Mi još nikako ne shvaćamo križ. Mi gledamo samo križ, a ne mislimo na uskrsnuće; mi vidimo samo žalost, siromaštvo, progonstvo, a ne mislimo i na »blaženstvo«: »Blago siromašnima u duhu, blago progonjenima radi pravde« (Mat. 5, 31 sl.). Kako smo siromašni Duhom Kristovim! Kako smo malo prosvijetljeni!

Mi idemo na svetu Misu, u kojoj se obnavlja Kristova muka i smrt. Nepokolebivo vjerujemo, da je svojom mukom i smrću otkupio svijet, otvorio nebo i zaslužio nam sve milosti i vječno blaženstvo. Zatim se opet vraćamo svojim kućama, i kao da smo opet sve zaboravili, što smo vidjeli kod svete Mise. Mi ne razumijemo otajstva Raspetoga i Uskrsnuloga! »O bezumni i spora srca, da vjerujete! Zar nije trebalo,

da to Krist pretrpi i tako uđe u svoju slavu?« (Luka 24, 25 sl.). »Ja sam put i istina i život« (Iv. 14, 6). Gospodine, umnoži našu vjeru!

Molitva.

Bože, što činiš da sve služi na dobro onima, koji tebe ljube, udijeli nam osjećaj vjerne ljubavi prema tebi, da nijedna kušnja ne uništi čežnju, koju si u nama probudio. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa četvrte nedjelje po Uskrsu.

1. Uskrsno se otajstvo sve više odvija. Danas već gledamo na dolazak Duha Svetoga, koji će sveobuhvatnim krstom Duha dovršiti u nama Uskrs. »Bolje vam je, da ja idem, jer ako ne otiđem, ne će k vama doći Utješitelj. On će doći i dovršiti pobjedu Kristovu u svijetu, u Crkvi, u duši, i u meni, što će dokazati svijetu, da postoji grijeh, pravda i sud, i time što će Crkvu i vjernike uputiti u svu istinu.

2. U ulazu odzvanjaju radosni uskrsni zvuci: »Pjevajte Gospodinu pjesmu novu, aleluja, jer je učinio divne stvari Gospodin: (smrću i uskrsnućem) objavio je pravdu svoju«, pravdu, koju je Bog zahtijevao. On je za nas dao Ocu potpunu zadovoljštinu, a nama u svetom krstu novi život. Tako smo postali pravednici, pravedni u očima Božjim, čisti, odjeveni svijetlom haljinom posvetne milosti. To je plod uskrsnog otajstva. Zahvaljujući Kristu za sve, što nam je svojom smrću i uskrsnućem učinio, pjevamo »Slava Bogu na visini!« Poslije ove radosne zahvale molimo: »Daj narodu svome, da ljubi, što ti zapovijedaš, da želi, što ti obećavaš, te u promjenama svjetskim srca naša prionu, gdje su prave radosti« (molitva). To je molitva, da uskrsni duh ostane u nama djelotvoran. Tako ćemo moliti »jednodušno«, svi za jednoga, jedan za sve. Od svega srca molit ćemo za sve kršćane, jer smo katolici. Taj uskrsni duh jest onaj dobri dar, savršeni poklon, koji je odozgo, koji nam je dan na svetom krstu iz čiste ljubavi i milosti. Ali taj »dobri dar« ima i svojih obveza: »Odbacite svaku nečistoću i višak zlobe, u krotkosti prihvatite usađenu riječ, koja može spasiti vaše duše« (poslanica). Zahvalno priznajemo sve, što je Bog po svetom krstu i po uskrsnom otajstvu nama učinio, kad pjevamo: »Aleluja. Desnica Gospodnja (Kristova) pokaza moć (uskrisivši nas od smrti grijeha), desnica me Gospodnja (po svetom krstu) uzvisi (u visine novoga, nadnaravnog života). Aleluja. Krist (i u Kristu Crkva, kršćani)

uskrsnuvši od mrtvih više ne umire. Aleluja.« Krist i s njime Crkva živi kao vječni svjedok, da svijet griješi, kad u njega ne vjeruje, kao svjedok, da je on svet i bezgrešan, jer inače ne bi mogao ići k Ocu: kao svjedok, da je đavao i njegovo kraljevstvo pobijeđeno i već osuđeno (evanđelje). Mi, koji Bogu žrtvujemo, odlučno ćemo se postaviti na Kristovu stranu i radosno ćemo izmoliti svoj »Credo — Vjerujem«.

3. On živi! U svetoj pretvorbi dolazi Uskrsnuli u našu sredinu, kao što je na uskrsno veče došao među svoje apostole. On živi! Sveta je žrtva, koju Crkva, vođena i potaknuta Duhom Svetim Utješiteljem, bez prekida slavi, trajno i očito svjedočanstvo Duha Svetoga, da Krist živi, dakle da svijet griješi ne vjerujući u Krista; svjedočanstvo, da je Krist čist i svet i da je u sebi i u svojoj duhovnoj djeci pobijedio poglavicu ovoga svijeta i da ga još uvijek — u žrtvi — pobjeđuje. To svjedočanstvo Duha Svetoga postaje u našem životu i smrti s Kristom očito. Duh Sveti nuka Crkvu, svećenike i vjernike, da u (zajedničkoj) žrtvi svete Mise postanu s Kristom jedna žrtva. Da se i mi poput kruha promijenimo u Kristovo biće. Duh Sveti svjedoči za Krista, a svjedočit će i za nas, ako ga budemo primili u svetoj pričesti, da on živi u nama.

Četvrta nedjelja po Uskrsu.

Kršćanska duhovnost.

S Kristovim uskrsnućem još se nije završilo njegovo proslavljenje. On »ide k Ocu«, da kao čovjek uzađe na svoje prijestolje i da kao preobraženi Kyrios, kao »Gospodin« s Bogom dijeli gospodstvo nad svijetom. »Pjevajte Gospodinu pjesmu novu: aleluja« (ulaz). Odsad više ne će biti vidljivo uz svoje učenike, uz svoju Crkvu, ali zato će im kao svoga zamjenika poslati Duha Svetoga: po njemu će na nevidljiv i duhovan način ostati s njima. »Ako ne otidem, ne će k vama doći Utješitelj, a ako otidem, poslat ću ga k vama« (evanđelje).

1. »Idem k Ocu, koji me posla.« Isus ne će više biti vidljiv uz svoje apostole, uz svoju Crkvu. Oni se moraju otkinuti od njegove zemaljske osobe, odreći se radosti i privrženosti na njegovu vidljivu, osjetnu prisutnost. Oni se moraju odreći ugodnog i dragog općenja s njime. Treba da se produhove, pa će im onda poslati svoga Duha Svetoga i učiniti ih nosiocima Duha. Po tom Duhu oni će osvojiti svijet i, usprkos svih poteškoća i protivljenja, osnovat će u čovječanstvu Kristovo kraljevstvo. »Idem k Ocu.« To je poziv, da postanemo duhovni, nutarnji ljudi, nevezani uz materiju. To je poziv, da se otkinemo od svega vidljivoga i osjetnoga, od svega što nije Krist. Ta mi ljudi u svojoj pobožnosti postupamo s Gospodinom nesveto, neduhovno, nečisto: često tražimo njegovu osjetnu prisutnost, osjetne doživljaje, njegovu blizinu; mi težimo za očutnim razgovorima i prikazanjima, za zornim dokazima njegove ljubavi i za znacima njegova zadovoljstva, za osjetnim milostima i utjehama. To je neduhovna pobožnost, koja ide samo za onim, što se može osjećati. »Bolje vam je, da ja idem.« Duhovnost! To zahtijeva liturgija predduhovskog vremena, da svoje srce i duh svoj uzdignemo produhovljenom, preobraženom, nebeskom Kristu, i da se vinemo iznad svega očutnog i vidljivog. Traži se duhovnost, koja se temelji na duhu vjere i posve isključuje svoje sebične težnje; koja se temelji na čistoj ljubavi, koja samo na Boga misli, samo Boga poznaje i samo njegovu volju vrši. »Bolje vam je, da ja idem: jer ako ne otidem, ne će k vama doći Utješitelj.«

2. Poslat ću Utješitelja k vama.« Isus nas ostavlja. Tjelesno ne će više biti s nama, ali zato nam šalje svoga Duha Svetoga. Svojim nam je trpljenjem i smrću zaslužio veliki Božji dar, Duha Svetoga. Sada odlazi na nebo, da ga pošalje kao »Utješitelja«, kao pomoćnika. Ne šalje nam Duha Utješitelja zato, da nas očuva od svakoga trpljenja, borbe, napasti i poteškoća, već nasuprot zato, da nam dade snage, da sve to strpljivo podnesemo. Duh nas potiče, da radimo u Isusu i za Isusa, da budemo svjedoci, »mučenici« za Isusa, i da se radujemo, kad poradi Isusa možemo trpjeti sramotu, zapostavljanje, nepravdu, gubitak dobara i života. Kako nam je potreban ovaj Utješitelj i pomoćnik! Kako žarko

moramo moliti Gospodina u ovim tjednima, da svojoj svetoj Crkvi, da svima nama pošalje svoga Utješitelja.

3. U uskrsnim blagdanima i simbolima gledali smo s novokrštenicima Gospodina i gotovo osjetno oćutjeli njegovu blizinu. A sada želi sveta liturgija da nas od radosti uskrsnog blagdana povede u svagdašnji život, život borbe i trpljenja. Ona želi, da nam srca prionu uz nebo, da se otkinemo od privezanosti i prevelikih briga za vremenito, za ljude i za svoje poslove, i da se vinemo onamo gore, »gdje su prave radosti« (molitva). Za nas kršćane postoji neki viši svijet, prekogrobni svijet, svijet vječnosti. Taj svijet moramo osvojiti. Zato nam preobraženi Gospodin šalje Duha Svetoga. Željno ćemo očekivati njegov dolazak i bez prestanka ćemo moliti: »Veni Sancte Spiritus — Dođi, Duše presveti, i napuni srca svojih vjernih.« Sveta je Misa odlično sredstvo za postignuće kršćanske duhovnosti. U njoj primamo svetu euharistiju, duhovno, preobraženo tijelo i krv Gospodnju, po kojemu dobivamo Duha Svetoga u svoj njegovoj punini (pričesna).

Molitva.

Bože, koji (po Duhu Svetomu) činiš, da duše vjernih tvojih budu jedne volje, daj narodima svojim, da ljube što ti zapovijedaš, da žele što ti obećavaš, te u promjenama svjetskim srca naša prionu, gdje su prave radosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza četvrte nedjelje po Uskrsu.

Dobar dar.

U poslanici slušamo riječi »pravednoga« Jakova, koji je s Petrom i Ivanom bio »stup Crkve« (Gal. 2, 9) i prvi jeruzalemski biskup. Njegove su riječi upravljene prije svega kršćanima, koji su se od židovskog zakona obratili na kršćanstvo, a zatim i svima nama.

1. Dobri dar. »Neka nitko ne kaže, kada bude kušan,

da ga Bog napastuje, jer Bog ne kuša na zlo, on ne napastuje nikoga, (t. j. nikoga ne draži na zlo), nego svakoga napastuje njegova požuda, (da ga zavede na grijeh), koja ga vuče i mami.« Samo od Boga dolazi dobro. Sve što Bog daje i što može dati, sve je to »dobar dar i savršen poklon«. Tako je i nas, kršćane, »dragovoljno rodio po riječi istine, da budemo kao prvenci njegovih stvorova«. Milost preporoda po vodi i Duhu Svetom, to je taj dobri dar i savršeni poklon Božji. Mi smo odabrani, prije svih drugih prikazani i posvećeni Bogu, djeca Božja. Iskreno mu danas zahvalimo za ovaj savršeni poklon njegove ljubavi i milosrđa. Ponizno se pitajmo: Zašto je Bog upravo meni povjerio ovaj dobri dar, ne obazirući se na milione, koji bi bili dostojniji od mene? Zašto ne sustaje davajući svakiput iznova ovaj dragocjeni dar meni nedostojnom, po sakramentu pokore i euharistije. po milostima i svojoj pomoći? To je radi toga, što me ljubi.

2. Plod dobroga dara. »Zato neka svaki čovjek bude hitar da sluša, spor da govori, i spor na srdžbu, jer u srdžbi ne čini čovjek što je pravedno pred Bogom. Zato odbacite svaku nečistoću i višak zlobe, u krotkosti prihvatite usađenu riječ, koja može spasiti vaše duše.« Spor da govori! I spor na srdžbu, na uzrujanost, na jad, na gorčinu i razdraženost, jer u srdžbi čovjek ne čini što je pravedno pred Bogom. Plod je dobroga srca sveta šutljivost i povučenost u životu s Bogom; krotkost, strpljivost iz nadnaravnih razloga, duševni mir, koji će odbaciti svaku »zloću« i mržnju, koji će nadvladati i odstraniti svaku nestrpljivost i razdražljivost. Ova krotkost izvire iz ognja ljubavi i svladavanja samoga sebe, iz smirene i čiste duše, koja je prožeta Bogom i Kristom. U njoj se javlja nov način obrane, a taj je strpljivost i krotkost, a ne želja za osvetom. Sebičnost, osjetljivost, uvredljivost i nestrpljivost znak je nižeg, neduhovnog i neotkupljenog čovjeka u nama. Kršćanska je krotkost snaga i gospodstvo nad niskim nagonima ljudskim, radi kojih samo naravno mislimo. Krotkost je pobjeda nad sebeljubljem, uvredljivošću, osjetljivošću i željom za isticanjem. Krotkost je junaštvo, koje se rađa iz Boga. A srdžba, nestrpljivost i razdražljivost nije rođena iz Boga, niti iz milosti. Srdžba je

slabost, koja se skriva u neočišćenoj energiji riječi i djela, koja je nedostojna preporođena kršćanina. »Blago krotkima« (Mat. 5, 5).

3. S liturgijom četvrte nedjelje po Uskrsu upoznajemo u »dobrom i savršenom daru«, koji silazi od Oca svijetla, Duha Svetoga, koga očekujemo. Po Riječi nas je Bog učinio svojom djecom. Po Riječi, t. j. po Kristu daje nam Duha Svetoga. Ipak, i mi moramo svoju dušu pripraviti za njegov dolazak molitvom, svetom šutnjom i živom željom.

Prinoseći danas kod prikazanja svete Mise svoje darove k oltaru, zapjevat ćemo zahvalno riječi prikazanja: »Poklikni Bogu, sva zemljo, (svako srce), pjevajte pjesmu imenu njegovu. Dođite i slušajte i kazivat ću vam, svi, koji se Boga bojite, koliko Gospodin učini duši mojoj, aleluja.« Otkupio nas je od grijeha, preporodio nas je za djecu Božju, postali smo baštinici kraljevstva nebeskoga i pozvani smo u zajednicu svete Crkve.

Molitva.

Bože, koji činiš, da duše vjernih tvojih budu jedne volje, daj narodima svojim, da ljube što ti zapovijedaš, da žele što ti obećavaš, te u promjenama svjetskim srca naša prionu, gdje su prave radosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza četvrte nedjelje po Uskrsu.

Grijeh.

»Kad on (Duh Sveti) dođe, prekorit će svijet radi grijeha, jer nijesu vjerovali u mene« (evanđelje). To je veliki grijeh Židova: nisu vjerovali u Isusa, usprkos svih proročanstava Staroga Zavjeta, koja su se na Isusu ispunila, usprkos svih čudesa, koja je pred njima tvorio; usprkos njegovog uskrsnuća u ranu zoru uskrsnog jutra, kojega su i nehotice bili svjedoci. Kad Gospodin uzađe na nebo, dokazat će Duh Sveti svijetu, da Židovi nijesu pravo uradili, što nijesu vjerovali u Krista, i da svaki krivo čini, koji ne vjeruje u Isusa. Nevjera je veliki grijeh.

1. Duh Sveti djeluje u apostolima. Na duhovski je dan sišao nad apostole i pozvao ih, da budu svjedoci Kristova uskrsnuća. U jakosti Duha Svetoga stupio je sveti Petar pred mnoštvo i rekao: »Ovoga je Bog oživio, čemu smo svi mi svjedoci« (Dj. ap. 2, 32). Duh je Sveti posve obnovio apostole. Bili su strašljivi, a sada se odlikuju neustrašivom srčanošću i svetom odvažnošću. Bili su nerazumni, a sada ih je obuzela nebeska spoznaja i govore jezikom, kome nisu protivnici dorasli. Ostavili su svoga Učitelja i Gospodina u njegovoj muci, — Petar ga je i zatajio — a sada neustrašivo naviještaju nauk i uskrsnuće Kristovo. Još nešto. Duh Sveti dao im je moć, da tvore čudesa, koja nitko nije mogao zanijekati ili krivo tumačiti. Tako je Duh Sveti osvjedočio svijet: da je nepravda, da je grijeh, nevjerovati u Isusa, koga apostoli propovijedaju i potvrđuju. Divimo se ovom djelovanju Duha Svetoga u apostolima i radujmo se radi Isusa, jer je za nj Duh Sveti po apostolima posvjedočio cijelome svijetu: »On je kamen, koji ste vi graditelji odbacili i koji je postao ugaoni kamen. I nema spasa ni u komu drugom, jer pod nebom nije ljudima dano drugo ime, po kojemu bismo se mi mogli spasiti« (Dj. ap. 4, 11 i 12).

2. Duh Sveti djeluje u Kristovoj Crkvi. Njoj je povjerio dar svetosti i čudesa. Crkva, koja rađa svece, nosi u sebi dokaz, da je rođena od Boga. Duh je Sveti Kristovoj Crkvi utisnuo ovaj neprevarljivi pečat. U njoj izvršuje junačka djela savršene ljubavi prema Bogu i bližnjemu. »Po tom će svi poznati, da ste moji učenici, ako uzimate ljubav među sobom« (Iv. 13, 35). Njezin je nauk svet. Sveto je njezino čudoređe. Sveti su njezini sakramenti. Sveta je njezina liturgija, njezina molitva. Svet je njezin život. Sveta su njezina djeca, oni nebrojeni milioni blaženika na nebu. Sveta su mnoga njezina djeca ovdje na zemlji. Sve ovo djeluje Duh Sveti. Svatko može i mora priznati, da je Crkva ona, koju je Krist Gospodin osnovao i Bog potvrdio. Svatko je mora priznati jedinom pravom Crkvom. Čudesa su drugi pečat, koji je Duh Sveti utisnuo Kristovoj Crkvi. Sam je Gospodin pokazao na svoja čudesa: ona su neprevarljivi dokaz za njegovo božansko poslanje. Ona su i znak, po kojem ćemo

upoznati i razlikovati Crkvu, koju je on, Krist, osnovao. »A oni (apostoli) su otišli i svagdje propovijedali, a (uzvišeni) Gospodin im je pomogao (po Duhu Svetomu) i čudesima, koja su slijedila, potvrđivao je njihove riječi« (Marko 16, 20). Djela su apostolska kao i povijest naše katoličke Crkve neprestani dokaz, da se ispunilo Gospodinovo obećanje: »Evo ja sam s vama u sve dane« (Mat. 28, 20). To je osjetni i zorni dokaz, koji svatko može lako i u svako vrijeme shvatiti. To je dokaz Duha Svetoga svijetu, da je nepravda i grijeh, ako ne vjeruje u Isusa. »Kad dođe Duh Sveti, osvjedočit će svijet o grijehu«, o velikom grijehu nevjere, o grijehu, što »ne vjeruju u mene«. Radosno i zahvalno ćemo upoznati i potvrditi djelovanje Duha Svetoga u apostolima i u našoj svetoj katoličkoj Crkvi. Iznova ćemo se utvrditi u vjernosti prema našemu Gospodinu: »Ti si Krist, Sin Boga živoga. Ti si put i istina i život.« Vjerujemo, Gospodine, umnoži nam vjeru.

3. »Tko bude vjerovao i pokrstio se, spasit će se, a tko ne bude vjerovao, osudit će se« (Marko 16, 16). Danas ih imade veoma mnogo, koji rade kao Židovi i ne vjeruju u Isusa. Lako mogu upoznati djelovanje Duha Svetoga, gotovo ga mogu ćutilima osjetiti. Svetost Crkve, njezino čudesno jedinstvo u vjeri, čudesa, koja njezini sveci još i danas tvore, jasno pokazuju na svjedočanstvo Duha Svetoga, koji u njoj živi i djeluje. »Nepravedno je i grijeh, nevjerovati u Isusa.« Požalimo ove zaslijepljene, zavedene, razjarene i prevarene. Za njih ćemo moliti i žrtvovati, da upoznaju, da krivo čine, što ne dolaze k Isusu, i da je za njih jedini spas i izbavljenje: vjerovanje u Isusa.

Crkva živi u svakom od nas. Pa i moja osoba mora odražavati pečat Duha Svetoga: moje mišljenje i moji govori, djelovanje i nastojanje. Svi neka na meni upoznaju sve ono veliko, sveto i uzvišeno, što kršćanska vjera, što kršćanstvo stvara na čovjeku, tako da svi budu prisiljeni priznati: Isus je istina. To će biti plod prisustvovanja svetoj Misi, primanje svete pričesti, plod onih mnogih molitava i razmatranja.

Molitva.

Vjernima tvojim, Gospodine, pruži s neba desnicu svoju, da te svim srcem traže te postignu što smjerno mole. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza četvrte nedjelje po Uskrsu.

O pravdi.

»Kad on (Duh Sveti) dođe, prekorit će svijet radi pravde: jer idem k Ocu« (evanđelje). To je druga zadaća, koju će Duh Sveti izvršiti prema svijetu.

1. Svijet je izjavio, da Isus nije svet, da nije pravedan. Prikovao ga je na križ između dva razbojnika. Svijet ga je prezreo izjednačivši ga s običnim zločincem, Barabom, štoviše, i njemu ga je zapostavio. Svijet ga smatra još i danas, kao i za vrijeme njegova života lašcem i varalicom velikog stila. On zabacuje i osuđuje njegovu ličnost i njegov nauk. Krist propovijeda veliku zapovijed: Ljubi Gospodina Boga svoga i bližnjega svoga kao samoga sebe: a svijet propovijeda sebeljublje, i zapostavlja i prezire sve, što Bogu služi. Onaj propovijeda heteronomiju, t. j. pokoravanje zakonima i volji Božjoj, a svijet uči autonomiju, slavičnost, neovisnost, slobodu od Boga. Isus propovijeda put poniznosti, a svijet želi, da svako slijedi svoj duh, da živi po svojoj volji, da u svemu udovoljava svojim željama. Isus uči siromaštvo duhom, krotkost, prezir svega, što je samo vremenito, zemaljsko i prezir ispraznih svjetovnih radosti i uživanja. On uči: »Blago onima, koji gladuju, i trpe progonstvo radi Isusa«, koji će znati pretrpjeti i gubitak svoje časti i svoga imetka. Svijet se smije i ruga takvim načelima i idealima. Isusovu nauku suprotstavlja svoja načela, i posve jednako postupa s Isusovom ustanovom, sa svetom Crkvom, s njezinim dogmama (vjerskim istinama), s njezinim ćudorađem, obredima, ugledom i svećenstvom. Nijesu li oni mnogobrojni nizovi krivovjerja i raskola očiti prezir Kristove Crkve? Sa svih je strana sumnjiče, govore joj, da se izrodila, da vara, da ne traži ni Krista ni Boga, već

da je sva obuzeta željom za vlašću, častima i bogatstvom! Svijet izjavljuje, da Isus nije svet, da nije pravedan!

2. »Ima jedna pravda, jer ja idem k Ocu.« Kako bi Isus mogao poći k Ocu i kako bi uistinu mogao uzaći u svete Božje stanove, kad on ne bi bio svet, kad ne bi bio pravedan, kad bi bio grešan, kako su to tvrdili i tvrde nekadašnji farizeji, nekadašnji, pa i današnji, svijet? »Idem k Ocu.« A kad dođe Utješitelj, Duh Sveti, on će biti božanski dokaz, da je raspeti Isus, koga je svijet proglasio lašcem i varalicom, kod Oca. Jer »ako ne otidem (k Ocu), ne će k vama doći Utješitelj, a ako otidem, poslat ću ga k vama.« On je poslao Utješitelja, dakle je on i kod Oca uzvišen i okrunjen slavom. Bog je tako potvrdio i priznao svetost i pravednost njegove osobe, njegova nauka, njegovih zahtjeva, njegova života. Bog je potvrdio i priznao njegov zahtjev, da bude Sin Božji, da bude put, istina i život. Bog je potvrdio zahtjev, koji je na nas stavio: »Svakoga, koji mene prizna pred ljudima, priznat ću i ja pred svojim nebeskim Ocem« (Mat. 10, 32). »Ako tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe, uzme svoj križ i slijedi me« (Mat. 16, 24). Bog je potvrdio njegovo proročanstvo: »Nebo će i zemlja proći, ali ne će proći moje riječi« (Mat. 24, 35). Bog je potvrdio i priznao svetost njegova dragovoljnog siromaštva, njegove poniznosti, njegove ljubavi prema Bogu i dušama, njegove muke i njegove smrti na križu. Bog je potvrdio i priznao svetost njegove ustanove, svete Crkve, svetost njezinih vjerskih istina (dogmi), njezina duha, njezinih svetaca, njezinog nutarnjeg i vanjskog života. »Duh će Sveti prekoriti svijet radi pravde, jer idem k Ocu.«

3. »Prekorit će svijet radi pravde«, koja je utjelovljena u Isusu. »Ti si jedini svet.« »Pjevajte Gospodinu novu pjesmu: aleluja, jer je učinio divne stvari Gospodin: (u poslanju Duha Svetoga) pred narodima je objavio svoju (Isusovu) svetost (pravdu), aleluja, aleluja, aleluja.«

»Prekorit će svijet radi pravde.« Svijet nije pravedan, jer Bog je primio i priznao samo Isusa kao jedinoga Pravednika. Samo u Isusu je prava krepost i svetost, samo u Isusu i u Crkvi, koja je s njime povezana životnim jedinstvom, koja je obuzeta i prožeta Kristovim Duhom.

U tom ćemo smislu shvatiti svetu liturgiju, kad primanje svete pričesti popraćuje riječima: »Kad dođe Utješitelj, Duh istine, prekorit će svijet radi grijeha, pravde i suda, aleluja, aleluja.« Po svetoj pričesti usađuje Isus svoga Svetoga Duha u naše duše, po svakoj ga pričesti dublje usađuje. Sa pričesne ograde odlazimo k svome zvanju, k obitelji, k svome radu, i cijelim ćemo svojim radom i životom svjedočiti: postoji grijeh — ja ga mrzim i osuđujem; postoji pravda — u svojim mislima, prosuđivanju i djelovanju živjet ću kao Isus, čiji me Duh napunja i prožima.

Molitva.

Molimo te, Gospodine, da dolazak Duha Svetoga očisti srca naša i oplodi ih nutarnjom blagošću svoje rose. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza četvrte nedjelje po Uskrsu.

O sudu.

»Kad on (Duh Sveti) dođe, prekorit će svijet radi suda, jer je već osuđen poglavica ovoga svijet« (evanđelje). Treći dokaz, koji će Duh Sveti pokazati svijetu: osuđen je poglavica ovoga svijeta, sotona, i s njime i u njemu sam svijet, koji je njegovo kraljevstvo. Osuđen je, jer je očito, da nije pravedan. U Kristu je pravda i istina.

1. Isus je osudio poglavicu ovoga svijeta, najprije svojom smrti na križu. »Sada je sud svijetu; sada će biti van istjeran knez ovoga svijeta« (Iv. 12, 31); sada, kad »budem podignut od zemlje (na križu)«, u smrti Isusovoj. Dopustio je, da ga svijet nepravedno osudi i ubije. Zato je visio na križu. On je ona osuda prokletstva, pisana nedužno prolivenom krvlju, koju svi razumiju. Krist je osuda one osude, koju su poglavica ovoga svijeta, sotona, i njegovi sluge, Židovi i Rimljanin Pilat, izrekli nad Nedužnim, nad Bezgrešnim, nad jedinim Čistim. Drugi je puta osudio poglavicu ovoga svijeta: u svojem uskrsnuću od mrtvih. U njemu je nepobitno dokazao, da je lažna optužba, koju su na nj iznosili, da je

hulio na Boga, da je činio svoja čudesa pomoću i vlašću sotone. Sam Bog ga je uskrisio od mrtvih i pred cijelim je svijetom pokazao i posvjedočio, da je pravedan, da je Sin Božji. Njemu se mora pokloniti svako koljeno. Svatko mora priznati: Krist je Gospodin, Kyrios (Filip. 2, 11). Time je osuđen sotona i s njime svijet. Time je dokazano, da je lažan njihov sud o Kristu, o evanđelju, o Crkvi Kristovoj, o kršćanskoj vjeri, o kršćanskom ćudoređu, o svrsi života, o vrijednosti i o ništetnosti dobara ovoga svijeta. »Sada je (u Kristovoj smrti i u uskrsnuću) sud ovome svijetu, sada će bit van istjeran knez ovoga svijeta«, sada će biti bačen s prijestolja. Gospodine, kod tebe je pravda. Svijet je samo laž, prevara, pretvaranje, varava igra. Daj, da ga dobro upoznam i da se odvratim od njega.

2. Duh Sveti sudi kneza ovoga svijeta. Pošto je Gospodin otišao k Ocu, došao je Duh Sveti da potvrdi Kristovu osudu nad svijetom. Svijet je mislio, da je s ubijstvom Krista odstranio i pokopao i njegovu stvar, njegov nauk, njegovo evanđelje, njegovu ustanovu, ali uto je došao Duh Sveti i zauzeo se za Raspetoga. Isusovo je evanđelje nevjerojatnom brzinom obuzelo srca i mišljenje ljudi po selima i gradovima. Židovi su ga odbacili: ali zato pristaše pogani uz evanđelje. Oni su povjerovali i pokrstili se. Oni se sakupiše oko Krista Raspetoga govoreći odlučno svoj »Abrenuntio — Odričem se đavla.« Odričem se svijeta i njegovih taština, svjetovnog mišljenja i svjetovnog nazora. Duh je Sveti stvorio novi svijet, Kristov svijet. U vjernima »bijaše jedno srce i jedna duša, i nijedan nije smatrao za imanje svoje, da je išta njegovo, nego im sve bijaše zajedničko. Nijedan među njima nije bio siromašan. I milost velika bijaše na svima njima« (Dj. ap. 4, 22 sl.). »Oni bijahu postojani u nauci apostolskoj, zajednici bratskoj, lomljenju kruha i u molitvama. Hvalili su Boga imajući ljubav u svega naroda, a Gospodin je svaki dan množio društvo onih, koji su se spasavali« (Dj. ap. 2, 42 sl.). Nestalo je krivo prosuđivanje zemaljskih dobara. Nema više želje za blagom ni zavisti ni nesloge; svi žive u radosti i trpljenju za Boga i Krista: Nestalo je slavičnosti i tašte sebičnosti, a mjesto toga vidimo ponizno pokoravanje riječima

apostola, riječima Crkve. »Već je osuđen poglavica ovoga svijeta.« Osuđena su i zabačena njegova načela, njegov duh, njegov nazor na svijet, i to ne samo u crkvi prvih vjekova. Ideal se prvotne Crkve očuvao u Crkvi, očuvao se stoljećima i stoljećima u milionima srdaca vjernih kršćana, u velikim redovničkim zajednicama Istoka i Zapada, u mnogim redovima i društvima, koji su danas ponos i ukras svete Crkve; očuvao se osobito u svetima, kojih je uvijek bilo u Kristovoj Crkvi. To je sud Duha Svetoga nad poglavicom ovoga svijeta, nad osudama, sudovima i načelima svijeta. »Sve što je na svijetu, požuda je tijela (radoznalost, požuda za blagom), i požuda očiju i oholost života. To nije od Oca, nego je od ovoga svijeta. I svijet prolazi i požuda njegova« (1. Iv. 2, 16). Svijet je suđen, osuđen, proglašen lašcem. Svijet je i za nas osuđen! Mi ne želimo imati dijela s njime.

3. »Poglavica ovoga svijeta već je osuđen!« To je uskrsna pjesma Crkve, duše. Sotona je pobijeđen, zbačen s prijestolja, ali ne tako kao da mu Gospodin, radi našega dobra, ne bi dao još neku slobodu. On još uvijek prolazi zemljom i živo nastoji da iskoristi taj časak, koji mu je Bog dao; da prevari svijet, da ga zaslijepi, da ga lažima odvrati od istine. Njegova laž, njegova prevara zasjala se kao munja, od izlaska do zapada sunčanoga. A svijet gleda tu munju i zastaje kod njezina bljeska, kao da je zasjala istina, koja zaslužuje, da je pozorno promotrimo. Sotoni je uspjelo svratiti pogled ljudi na zemlju, pogled, koji se po svojoj naravi dizao k nebu. Mnoge je kršćane prevario, te su svoja srca privezali uz zemaljske, uz prolazne stvari. Gdje je njihov uskrsni duh, njihov krsni duh, koji traži nebeske stvari, a ne zemaljske (Kol. 3, 1).

»Već je osuđen poglavica ovoga svijeta.« Ne samo u Kristu, u Uskrsnulomu, nego s Kristom, s glavom, i u nama, u udovima. Kao u Kristu Gospodinu, tako mora da je i u nama uvijek živa osuda poglavice ovoga svijeta: u našem mišljenju, htijenju, djelovanju, i nastojanju. Svaki dan, svako naše djelo neka bude osuda nad sotonom, i to po vjeri u Isusa, koji je bio raspet, a zatim uskrsnuo; po našoj ljubavi, kojom samo za onoga živimo, koji »je mene ljubio i predao sebe za mene« (Gal. 2, 20); po nepokolebivoj vjernosti našem krsnom zavjetu,

našim kršćanskim načelima i idealima; po odlučnom preziranju, došaptivanju i napastovanju na zlo.

»Već je osuđen poglavica ovoga svijeta!« Što ćemo na to reći? Zašto nismo više, mnogo više obuzeti pobjedničkim pouzdanjem i pobjedničkom snagom uskrsne liturgije? Zašto se toliko plašimo »ričućeg lava« (1. Pet. 5, 8), psa, koji laje, koji je svezan na lancu? (Sv. Augustin).

»On će mene proslaviti!« Djelovanje Duha Svetoga u Crkvi, u kršćanima, jest sud nad sotonom i nad svijetom. To je djelovanje dokaz, da je Isus Sin Božji, da su istinite njegove riječi, da je njegova krepost prava, da je njegovo obećanje neprevarljivo! »On će mene proslaviti« i u meni. Po svetoj će me pričesti obnoviti, učinit će me novim, duhovnim čovjekom, da u praktičnom životu budem sud nad svijetom i sotonom (pričesna).

Molitva.

Bože, koji si nas časnim sudjelovanjem kod ove žrtve učinio zajedničarima jednog previšnjeg Božanstva, podaj molimo, kao što znamo tvoju istinu, da je tako i dostojnim vladanjem dostignemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza četvrte nedjelje po Uskrsu.

Strah i ljubav.

»Bože, daj narodima svojim, da ljube, što ti zapovijedaš« (molitva). Da ljubimo zapovijed, volju Božju u svim njezinim oblicima i pojavama: Ovako sveta Crkva zamišlja sebi kršćanina i želi da takav bude onaj, koji je s Kristom uskrsnuo na novi život. Molimo se uzajamno za ovu milost.

1. »Strah je Gospodnji početak mudrosti« (Ps. 110, 10). Strah je Božji početak duhovnog života. Doklegod se još pretežno borimo protiv grijeha, dotle će strah pred nesmiljenom pravednošću Božjom uvelike utjecati na naš nutarnji život. Naš duh vidi samo kako Bog kažnjava grešnike, kako se s pravom na nas srdi, kako nam prijeti pakao i vječne muke. U tom nas utvrđuje iskustvo o našoj ćudorednoj slabosti, o teškoćama napasti, o mogućnosti da padnemo. K tome pridolazi iskustvo, da smo slabo upotrebljavali milosti Božje, da smo svoje dužnosti često nemarno i nesavjesno vršili, da smo većinu svojih djela vršili iz naravnih motiva i poticaja mjesto iz vrhunaravnog poticaja ljubavi prema Bogu. Mi opažamo, da smo rastreseni, razdražljivi i nestrpljivi, da smo neprijazni prema bližnjemu. Pa onda iskustvo, da smo puni sebeljublja i da su naše pogreške mnogobrojne. Doista potrebno je, da strah Božji prati cijeli naš život, jer je strah Božji nenadoknadiva potpora i trajan poticaj. »Blago onomu, koji se boji Gospodina« (Ps. 111, 1). »Boj se Boga i kloni se (tako) zla. Strah Gospodnji mrzi na zlo« (Mudr. 3, 7; 8, 13). »Strah je Gospodnji početak mudrosti.«

2. »Ljubi Gospodina Boga svoga« (Mat. 22, 37). Strah je Gospodnji potreban: ali ljubav i samo ljubav može da bude pravo ravnalo, motiv kršćanskog života. Samo ljubav je Boga dostojna: on zaslužuje našu ljubav radi svoje beskrajne savršenosti i dobrote; radi mnogih dobročinstava, koja nam je dao; radi dobara, koja će nam jednoć na nebu dati. »Ljubi Gospodina Boga«, to je prva i najveća zapovijed. Bog traži našu ljubav, najbolje i najveće što imamo. I on ju zaslužuje. On jedini. A i ljubav je ona, koja uistinu pretvara naše srce, koja ga upravlja k Bogu odvraćajući ga djelotvorno od stvorova. Samo ona širi i jača srce, da sve za Boga učini i podnese i žrtvuje. Strah čini, da se klonimo grijeha i zla, ali nas ne potiče, da činimo dobro. A ljubav vrši i jedno i drugo: ona nas odvraća od zla, od svega što se čini da je zlo, i vodi nas k dobru, od dobra k boljemu, k onom, što je savršeno, usprkos svih poteškoća i neprilika. Strah još odviše misli na svoj ja: on nije plemenit, on se drži zakona, dužnosti i zadovoljan je, kad vrši ono, što je potrebno. A drukčije radi ljubav. Ona daje više nego što mora. Za sve, što čini, misli, da je premalo, da nije ništa. Ona i jedina ona shvaća riječi: »Kad sve učinite, što vam je zapovjeđeno, recite: sluge smo beskorisni; učinismo, što smo bili dužni učiniti« (Luka 17, 10). Čijoj je duši Duh Sveti dao ljubav i čije se srce širi od te ljubavi, taj bolje i savršenije shvaća ono, što je zapovjeđeno. Takvoj je duši dao dar pobožnosti, t. j. da teži i da nastoji, kako će

Bogu omiliti, da živo želi vršiti volju Božju. »Moja je hrana da činim volju onoga, koji me je poslao« (Iv. 4, 34). Tada duša više ne bi razlikovala ropstvo i slobodu, zapovjeđeno i što nije zapovjeđeno. Živom revnošću iskorišćuje svaku priliku, da još više rasplamti oganj ljubavi. Više ne pita, kakve su joj dužnosti, što mora učiniti. Ona je otkrila tajnu: ona sve vrši, što može; jer je tako sigurna, da je izvršila, što je naloženo. Ona ljubi Božju zapovijed, Božju volju. A čovjek je slobodan, i ako je vezan zakonom: on ne živi pod zakonom, on ne stenje pod zakonom kao rob. Koliko je god moguće, nastoji da mu se ne ukloni. Tko ljubi, taj govori sa psalmistom: »Moj je dio (moja je radost), da držim zakon tvoj, Gospodine« (Ps. 118, 57). On zna, da je dijete Božje, i zato živo želi, da osim zakona vrši sve, čime bi mogao razveseliti Oca. Božji zakon moramo ljubiti!

3. Liturgija moli Boga, da vjernicima udijeli ovu veliku milost i krepost. Ljubav je najveća u kršćanskom životu. Ona vrši zakon Božji. Jer »ovo je ljubav Božja, da zapovijedi njegove držimo« (1. Iv. 5, 3). Ona ih ne drži iz straha pred kaznom, ne zato, jer mora kao rob, niti u prvom redu radi nagrade, nego da onome omili, kome se kršćanin slobodno i radosno predao kod svetoga krsta.

Ljubav i djela ljubavi uvijek su povezana. Samo ona su djela savršena, koja činimo iz ljubavi. Ljubav je korijen, duša kreposnih djela; djela, obdržavanje zapovijedi jesu hrana, rast i životni uvjeti ljubavi. Tko želi dobra djela, tko želi da dobro i savršeno izvrši zapovijedi Božje, neka očuva ljubav. I tko traži ljubav, neka čini djela ljubavi. Tko teži za savršenstvom, neka svim silama nastoji da uveća ljubav neumornim vježbanjem u dobrim djelima, u obdržavanju zapovijedi Božjih, i neka spremno izvrši sve, što može učiniti.

Molitva.

Bože, koji činiš da duše vjernih tvojih budu jedne volje, daj narodima svojim da ljube, što ti zapovijedaš, da žele, što ti obećavaš, te u promjenama svjetskim srca naša prionu, gdje su prave radosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza četvrte nedjelje po Uskrsu.

Čežnja za vječnim.

»Daj, da puk tvoj želi, što ti obećavaš, te u promjenama svjetskim srca naša prionu, gdje su prave radosti« (molitva). Ova nas molitva živo sjeća uzašašća, prekogrobnoga života!

1. »Što ti obećavaš.« U velikosvećeničkoj molitvi molio je naš Spasitelj: »Oče, hoću da i oni, koje si mi dao, budu sa mnom, gdje sam ja, da gledaju slavu moju, koju si mi dao« (Iv. 17, 24). Otac nam je obećao, da ćemo biti ondje, gdje je Isus, u slavi Očevoj. Po svetom smo krstu postali djeca Božja; a ako smo djeca, onda smo i baštinici: »baštinici Božji i subaštinici Kristovi« (Rim. 8, 17). Gospodin je otišao, da nam u nebu spremi stanove. Ondje ćemo biti u zajednici s Ocem (1. Iv. 1, 3), sa Sinom i s Duhom Svetim, t. j. mi ćemo posjedovati i uživati sveti i beskrajno bogati život presvetoga Trojstva, život, koji će nas potpuno nasititi: Boga ćemo gledati, Boga ćemo ljubiti i Boga vječno uživati. Božje blaženstvo bit će naše blaženstvo, Božji život bit će naš život, savršeni život. Kad bismo znali, što nam je Bog pripravio, kako bismo se revno brinuli za ono jedino potrebno! Da, Oče, daj, da svom dušom čeznemo za onim, što ti obećavaš. Daj, da zaboravimo sve vremenito, sve sadašnje i da samo za onim težimo, što je pred nama!

2. »Daj, da naša srca prionu, gdje su prave radosti.« Kršćanin »čeka«. On prolazi pokraj vremenitog, kao da se to njega i ne tiče; on se doduše s vremenitim služi i upotrebljava ga, ali kao da se ne služi i kao da ga ne upotrebljava. Sve njegovo mišljenje i nastojanje ide za prekogrobnim, za vječnim. On je zaokupljen onim, što slijedi poslije ovoga života. Njegov duh gleda budućnost punu sreće i blaženog posjedovanja i uživanja. Ona mu je osigurana, jer posjeduje posvetnu milost i jer je po krstu postao dijete Božje; ona mu je osigurana u uskrsnuću i uzašašću Gospodnjem. »Bog nas oživi s Kristom, i s njim uskrisi i s njim posadi na nebesima u Kristu Isusu, da (na nama) pokaže budućim vijekovima (u nebu) izvanredno bogatstvo milosti svoje« (Efež. 2, 4). Kakvu dakle vrijednost imadu stvari i naslade

ovoga svijeta za onoga, koji je učvršćen u vječnome? On može »čekati«, jer se u zemaljskom nije smirio, nego mu je ono samo poticaj i snaga, da teži za onim što je gore, što je više, za vječnim i neprolaznim, za onim jedinim potrebnim, za onim što jedino ima smisla. Od toga ga ne mogu odvratiti ni smesti ni svjetovne čari ni zemaljska dobra, ni protivljenje, ni ogovaranje, ni neprilike, ni trpljenje ni neuspjeh. On je otkrio blago na njivi, on je našao dragocjeni biser: i sada sve daje, da zadobije to blago, taj dragocjeni biser, vječni život. Misao na nj daje mu snage, da se žrtvuje, da se odriče, da se bori, da oprosti, da u tišini podnosi. Ona mu daje snage, da bude apostolom, koji će raditi za spas neumrlih duša; daje mu snage, da može predano ljubiti, da u toj ljubavi dobro tvori, da pomogne bratu i sestri po Kristu da i oni zadobiju prava dobra. Misao na prekogrobni život, na vječnost, postaje snažnom silom, koja je jača od svjetovnog duha, jača od naravnih poriva, jača od sebeljublja i smrti. »Daj, Bože, da puk tvoj želi, što ti obećavaš.«

3. »Blago siromašnima u duhu. Blago krotkima. Blago onima, koji gladuju i žeđaju pravde, blago čistima u srcu.« To su pravi kršćani, junačke duše, koje su učvršćene u prekogrobnome, u vječnome!

Ovaj je vremeniti život počivanje u užitku, u tjesnacu samoodređivanja i sebeljublja, u bari požude očiju (pohlepe za blagom), požude tijela i oholosti života. Nažalost mnogi se kršćani brinu samo za ovaj život. Uskrs je trebao da ih učini novim ljudima, da ih obnovi, da ih učini uskrsnulim ljudima, učvršćenima u misli na prekogrobni život, da ih učini junacima. Ali oni su ostali u kaljuži staroga čovjeka, oni su i nadalje slabići, ljudi koji misle samo na ovaj vremeniti život. Zato se pomolimo svom dušom za njih, molimo vruće sa svetom liturgijom: »Daj, da srca naša prionu, gdje su prave radosti.«

»Sursum corda!« dovikuje nam svećenik, prije nego ćemo stupiti u svetište konsekracije. Mi odgovaramo: »Habemus ad Dominum — Naša srca imamo kod Gospodina!« Imamo li ih uistinu kod Gospodina? Nisu li više kod naših poslova, kod zdravlja, kod kojega drugog idola? Da li uistinu gledamo, nastojimo i činimo sve obzirom na prekogrobni život? Da li se

svakom prilikom pitamo: Kakvu vrijednost ima ovo za vječnost?

Molitva.

Bože, daj narodu svome, da ljubi, što ti zapovijedaš, da želi što ti obećavaš te u promjenama svjetskim srca naša prionu, gdje su prave radosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa pete nedjelje po Uskrsu.

1. Još samo nekoliko dana i uskrsno vrijeme, u užem smislu, završit će se s uzašašćem Gospodnjim. Zato i nije čudo, što se u današnjoj liturgiji na osobit način spaja Uskrs s uzašašćem.

2. Vesela uskrsna radost ulazne pjesme uvodi nas u svetu Misu. Sve se čini, kao da bi se zahvala za naše uskrsnuće s Kristom po svetom krstu još jednom vinula k nebu sa svom svojom svježinom i sa svom svojom silom. »Gospodin je oslobodio svoj puk (po svetom krstu) aleluja.« A zajedno sa zahvalom diže se k nebu i prošnja, da uskrsna milost ostane u nama, iako se završilo uskrsno slavlje. Ta prošnja doći će do izražaja u »Gospodine, smiluj se!« A u dnevnoj molitvi poprimit će jasan i potpun smisao: »Podaj nam, da po tvojemu nadahnuću, što je pravo mislimo, i pod tvojim vodstvom i činimo« (molitva). U korizmenom i uskrsnom vremenu mnogo smo toga naučili. A sada moramo živjeti prema onome, što smo spoznali. »Predragi, budite izvršitelji riječi, ne samo slušaoci« (poslanica). Tako i nas snažno i ozbiljno opominje apostol Jakov. Živjeti po kršćanskom nauku, to traži Uskrs i sveti krst. A osobina toga kršćanskog nauka jest: »Čista i neokaljana pobožnost pred Bogom je i Ocem ova: brinuti se za sirote i udovice u njihovoj nevolji, i čuvati se neokaljan od ovoga svijeta.« Ljubav prema bližnjemu i prekid sa svijetom i grijehom, velika je zadaća, koju Uskrs na nas stavlja. Tu zadaću evanđelje još više naglašuje. »Idem k Ocu!« Duboki smisao uskrsne svetkovine i svetoga krsta jest: ići k Ocu, otići, sve dalje otići, uzdići se iz nizine, na koju nas je istočni grijeh privezao. Onaj, koji je otišao k Ocu, nije otišao tamo, da izolirano ili posebno živi i uživa. Ondje je on naš posrednik, u čije ime možemo sve moliti i isprositi. Po Kristu, po Posredniku, koji je uzašao k Ocu, poći će i naše molbe i želje

»k Ocu«. S pouzdanjem, i čvrstom odlukom, da ćemo oživjeti uskrsni duh u svome životu, izmolit ćemo svoj Credo — Vjerujem, i pjevat ćemo pobjedničku pjesmu prikazanja: »Blagosivajte, narodi, Boga našega! Po uskrsnoj je svetkovini duši mojoj darovao život (sveti krst) i »nije dao, da mi se omaknu noge«.

3. »Izišao sam od Oca i došao sam na svijet i odlazim k Ocu.« U svetoj se Misi obistinjuje, što čitamo u evanđelju. U svetoj pretvorbi tajanstveno silazi kao Bog i čovjek na ovaj svijet. Radosno ćemo ga pozdraviti: »Svet, svet, svet. Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje.« Bit ćemo kao apostoli, kao učenici u evanđelju, koji slušaju Kristove utješljive riječi: »Ako što zamolite Oca u moje ime, dat će vam. Do sada, dok niste s njime po svetom krstu jedno postali, niste s njime i po njemu molili, niste »molili u njegovo ime«, t. j. niste molili u molitvenoj i žrtvenoj zajednici s Kristom. Ali sada, po žrtvi svete Mise sjedinjuje se naša molitva s Kristovom i postaje jedna Kristova molitva. Budući da smo jedno s Kristom, zato Otac u svetoj Misi istom ljubavlju, kojom ljubi Krista, ljubi i nas, koji s njime žrtvujemo. Na nama ispunjuje se Kristova riječ: »Sam Otac vas ljubi, jer ste vi ljubili mene.« Zato ćemo poslije svete pretvorbe moliti svoj Očenaš djetinjim pouzdanjem. »Otac vas ljubi« i očituje vama svoju ljubav, osobito u svetoj pričesti. »Naviještajte iz dana u dan njegovo spasenje, aleluja.« Sveta je pričest Očev odgovor na našu molitvenu i žrtvenu zajednicu s njegovim Sinom. »Sam Otac vas ljubi, jer ste vi ljubili mene i vjerovali ste, da sam izišao od Oca.«

Peta nedjelja po Uskrsu.

Molitva u Ime Isusovo.

»Radosnu vijest naviještajte, da se čuje, aleluja; naviještajte do na kraj zemlje: Oslobodi Gospodin puk svoj, aleluja, aleluja, aleluja« (ulaz). To je uskrsna vijest današnje nedjelje: mi smo otkupljeni, mi smo djeca Božja, to je prvo, najvažnije u životu i djelovanju svakoga kršćanina. Sada nam je otvo-

reno nebo. I otvoreno nam je srce Očevo. »Zaista vam kažem: ako što zamolite Oca u moje ime, dat će vam« (evanđelje). Tko je sretniji od nas?

1. »Do sada nijeste ništa molili u moje ime.« Doduše, apostoli su zamolili Gospodina: »Gospodine, uči nas moliti« (Luka 11, 1), i on ih je naučio Očenaš. Doduše oni su ga molili: »Umnoži našu vjeru« (Luka 17, 5). Ali do sada još nisu molili Oca u njegovo ime, nisu molili radi njegove smrti i radi njegove krvi, koju je za nas prolio. Prije nije bilo ni moguće, jer je Gospodin prije morao da u žrtvi na križu dade svoj život i prolije svoju dragocjenu krv. Trebalo je prije da kao Veliki svećenik Novoga Zavjeta »steče vječni otkup« i da vlastitom krvlju uđe u nebesko svetište (Hebr. 9, 11). Istom od dana svoga uzašašća vrši Gospodin službu posrednika i zato apostoli nisu mogli do sada moliti u ime Isusovo. Nisu to mogli još iz nekih drugih razloga. Do sada, još do pred njegovu muku i smrt nisu Krista smatrali za ono, što on uistinu jest i što je on htio biti. Nikako nisu mogli shvatiti, da on mora trpjeti i umrijeti. Uvijek su mislili na neko zemaljsko gospodstvo. Kako su, dakle, mogli moliti u njegovo ime, kad nisu u njemu gledali ono, što je on uistinu bio. Oni su ga upoznali istom poslije njegove smrti, poslije njegova uskrsnuća i uzašašća, i nakon što su primili Duha Svetoga. Tada su istom razumjeli da samo onaj moli u ime Isusovo, koji se u svojoj molitvi posve i savršeno pouzdaje u zasluge, muku i smrt Gospodnju, i koji moli Oca radi krvi Isusove. Samo onaj dobro moli, koji u zajednici s raspetim Gospodinom dolazi k Ocu, koji je izabrao dragovoljno siromaštvo i poniznost; koji je spreman da Gospodinu postane poslušan do smrti i koji može s Isusom reći: »Moja je hrana da činim volju onoga, koji me je poslao« (Iv. 4, 34). Naša će molitva biti združena s Isusovom molitvom, ako budemo imali njegov Duh, njegove misli, i njegovu spremnost da vršimo zapovijedi i volju Božju. Tada će naša molitva biti združena s Isusovom, i bit će uslišana.

2. »Molite i primit ćete, da vaša radost bude potpuna« (evanđelje). To je obećanje dano molitvi u ime Isusovo. »Primit ćete!« Naš je Spasitelj svečano obećao u

svoje i u Očevo ime, da će nam dati, štogod zaištemo u njegovo ime (Iv. 14, 13). U molitvi, dakle, imamo ono veliko i sigurno sredstvo, da od Boga dobijemo sve, što nam je potrebno. »Svaki koji moli, prima, koji traži, nalazi; i koji kuca otvorit će mu se« (Luka 11, 10). Tko ne će moliti, ne će ni primiti. Koji malo moli, malo će primiti. Koji mnogo moli, mnogo će primiti. Ovo je sveti zakon u dijeljenju milosti, zakon, koji potvrđuje i za nj jamči iskustvo i povijest Crkve. To je zakon, koji glasi: »Bog poniznima daje svoju milost« (1. Pet. 5, 5), i opet: »Gladne napuni (Bog) dobara, a bogataše, site, otpušta prazne« (Luka 1, 53). Tko moli, taj izlazi iz sebe i ide k Ocu. Zašto? Zato, jer tko moli, taj je svijestan svoje vlastite bijede i svoje nemoći, taj ponizno priznaje i ispovijeda svoju ništetnost, svoju prazninu i nedostatnost; ponizno priznaje, da sam sebi ne može pomoći, da po sebi ne može živjeti ni dobro činiti. Zato se takva duša uzdiže k Bogu, od kojega dolazi svaki dobri dar (Jak. 1, 17). Takva duša otvara vrata svoga bića Božjoj beskrajnosti, da njome prostruji svijetlo i jakost Božja. Molitva je izdisanje svoga ništa i udisanje Boga. Ostavljanje svoga ja i predanje Bogu. Ako želimo očuvati i uzdržati život Božji, koji smo primili po svetom krstu, moramo sebe izdisati u Boga, a udisati Božje svijetlo i jakost. To se događa u molitvi. I zato nema molitve bez milosti. Samo će onaj biti uzvišen, koji se skrušeno ponizuje, koji ostavlja svoj ja i svoje ništa, a udiše Boga. Samo »tko moli, prima«.

3. »Ako što uzištete od Oca mojega u ime moje, dat će vam.« U ime Isusovo molimo osobito, kad s potrebnim duševnim raspoloženjem prisustvujemo svetoj Misi. U svetoj Misi, naime, primamo u svoje ruke njegovo presveto tijelo, njegovu dragocjenu krv, cijenu našega otkupljenja, i prikazujemo kao svoj žrtveni dar Ocu. »Mi, tvoji sluge, (svećenici) i tvoj sveti puk prinosimo preslavnom tvojemu Veličanstvu žrtvu čistu, svetu, neoskvrnjenu, sveti hljeb vječnoga života i čašu vječnoga spasa.« U svetoj Misi govori mjesto nas njegova muka i smrt i njegova predragocjena krv. U njoj se on zauzima za nas. Naše potrebe postaju predmetom njegove velikosvećeničke molitve, koja je svemožna kod Boga.

Tu je on naš posrednik i odvjetnik. Tu se ispunja obećanje: »Ištite i primit ćete, da radost vaša bude potpuna.« I poslije toga dolazi on, žrtvovani Gospodin, po svetoj pričesti u naša srca, koja postaju njegovim svetohraništem. On živi u nama i u nama se moli. On uzvisuje našu molitvu u svoj poklon i zahvaljivanje i stavlja je, kao sićušno zrno tamjana, u kadionicu svoga Srca, koje se bez prestanka moli. Ovako združena uzlazi naša molitva s njegovom k Ocu. »Po njemu i s njime i u njemu bit će Ocu i po nama svaka čast i slava.« »Aleluja. Izašao sam od Oca i došao sam na svijet, i odlazim k Ocu, aleluja.« On je posrednik kod Oca. On nam je otvorio nebo i pristup k Ocu. Sada možemo, mi, djeca Očeva, govoriti: »Oče naš!« Naš prvorođeni brat moli u nama i s nama, a mi s njime i u njemu, u ime njegovo, uzdajući se u njegove zasluge. S takvom molitvom možemo sve postići, ali pod jednim uvjetom: »Čista i neokaljana pobožnost pred Bogom je i Ocem ova: brinuti se za sirote i udovice u njihovoj nevolji i čuvati se neokaljan od ovoga svijeta.« I: »Ako tko misli, da je pobožan, a ne zauzdava svoga jezika, njegova je pobožnost isprazna« (poslanica).

Molitva.

Bože, od kojega sva dobra ishode, podaj moliteljima svojim, da po tvojemu nadahnuću, što je pravo, mislimo, i po tvojoj upravi i činimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Prosni dani: ponedjeljak.

Katolička molitva.

Danas je prvi dan prosnih dana, koje je Crkva uvela neposredno pred blagdanom uzašašća Gospodnjega. S Gospodinom, koji uzlazi na nebo, uzlaze (po smislu svete liturgije) i naše molitve k Ocu. Svojim uzašašćem Krist nam je pripravio put, postao je našim posrednikom, našim odvjetnikom. Crkva priređuje ophode da isprosimo »potrebne milosti«. »Ustani, Gospodine, i izbavi nas radi svojega imena.« »Gospodine, smiluj se. Kriste, usliši nas. Svi sveti, molite za nas«:

da nam Bog oprosti grijehe, da Crkvu i duše obrani od neprijatelja, da narodima udijeli mir i slogu; da bude jedan pastir i jedno stado, i da se svi spasu. A Crkva polaže svoje molitve na patenu, u ruke našega Gospodina, koji se u svetoj Misi s njom i za nju žrtvuje. On nosi njezine molitve k Ocu.

1. »Gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam ja među njima« (Mat. 18, 20). Molitva je kršćanska bitno katolička molitva, molitva u zajednici i sa zajednicom. Tko je jednom shvatio, što znači moliti po želji i smislu Kristovom, taj zna, da njegova molitva mora biti općenita. Taj zna, da se osamljenost najviše protivi Duhu Kristovu i duhu djeteta Božjega. »Vae soli! — Jao onomu, koji je osamljen« (Prop. 4, 10). Kršćanin zna, da je u molitvi združen s braćom, koja njegovu molitvu podupiru. Kad kršćanin ljubi Boga »svim srcem«, tada to nije samo njegovo srce, jer on osjeća, da Isus, Marija, sveci i blaženi na nebu sačinjavaju s pravim kršćaninom ovdje na zemlji jedno srce, Srce Isusovo. Kad kršćanin Boga ljubi »svom dušom«, onda ne misli samo na svoju dušu, nego na dušu svekolike djece Božje u nebu, na zemlji i u čistilištu. Po ljubavi prema Bogu i Duhu Svetomu oni su samo jedna duša. Kad kršćanin moli, on zna, da onda i svi na nebu i na zemlji mole, svi mole s njime jedan Očenaš, jednu Zdravomariju, jedan Slavaocu. Kršćanin mora u svojoj molitvi duboko i živo osjećati za zajednicu. Ako i tjelesno sam moli, on je ipak svijestan, da nitko ne smije sam, osamljen doći k Ocu, nego samo kao jedno srce i jedna duša s ostalom djecom Božjom, jer inače mu se Otac ne će veseliti. Zajednički se moramo spasavati. Zajednički moramo k Ocu doći, zajednički moramo se pred njime pojaviti. Tko sam (osamljen) moli, taj je i u molitvi uskogrudan i sebičan. Takav ne moli: »Oče naš, kruh naš svagdanji daj nam danas. Oprosti nam dugove naše. Izbavi nas od zla.« On ne shvaća, da je samo zajednici, međusobnoj i uzajamnoj molitvi obećano: »Gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam ja među njima«, da potpomognem njihovu molitvu, da je nadopunim, da je k Ocu prinesem.

2. »Ondje sam ja među njima«, kao posrednik

kod Boga. Nitko ne dolazi k Ocu, nego po meni« (Iv. 14, 6). Samo po njemu i u zajednici s njime možemo svojom molitvom pristupiti k Ocu. On unosi nas, koji smo s njime sjedinjeni, u svetište Božanstva, sa sobom nas vodi u »svetište« (Hebr. 9, 12). Po njemu smo postali djecom Božjom i zato imamo pristup k Ocu. Po njemu i s njime živimo, osjećamo i djelujemo kao djeca Božja i izvršujemo zadaću, koja nam je kao djeci Božjoj dana. Stvarno samo toliko možemo moliti i u molitvi se približiti k Ocu, u koliko to činimo s Kristom i po Kristu. On treba da je uvijek među nama. A on je ondje, gdje su dvojica ili trojica sakupljeni u njegovo ime, u uzajamnoj ljubavi, jednog srca i jedne duše. Po posvetnoj milosti »dadoh im slavu djece Božje, koju si mi dao, da budu jedno, kao što smo i mi, Otac, Sin i Duh Sveti, jedno. Ja ću biti u njima, kao što si i ti u meni« (Iv. 17, 22 sl.), u tolikoj mjeri, u koliko oni budu u svojoj molitvi jedinstveni, istomišljeni i jednodušni. On je među nama, kad molimo, kao predmolitelj i vođa zbora. Tu, u zajedničkoj molitvi raspoznaje Otac glas ljubljenoga Sina. Takva molitva mora biti uslišana. Krist u sebi nosi i sjedinjuje cijelu Crkvu. Milost i milosrđe ne iskazuje Bog u prvom redu pojedincu, nego Crkvi, zajednici, a pojedincima samo po svetoj Crkvi. Naša će molitva biti Bogu tim milija, svetija i uspješnija, što se u molitvi više i stvarnije sjedinimo s općom ili velikom Crkvom, a zatim i sa sastavnim dijelovima Crkve, a to su župa, obitelj i redovnička zajednica. »Gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam ja među njima.«

3. Što, ako smo u neprijateljstvu sa svojom okolinom? Ako mrzimo, ako govorimo i radimo protiv ljubavi? Zar će u tom slučaju naša molitva biti molitva zajednice, molitva u Ime Isusovo?

Prigodom procesija u prosne dane moli Crkva Litanije svih svetih. Vojujuća se Crkva u molitvi sjedinjuje sa Crkvom na nebesima, s Marijom, kraljicom svih svetih, sa svetim anđelima, s apostolima, mučenicima, priznavaocima i djevicama. Nepregledna je ova vojska molitelja. Sjedinjena s njima vapi ona ka Gospodinu: Milostiv budi! Od svakoga zla

oslobodi nas! Da se dostojiš svoju milost, svoju zaštitu i pomoć nama udijeliti, molimo te usliši nas. Zatim upravljamo mnogobrojne svoje prošnje Ocu. Upravljamo ih Bogu po posredniku Isusu Kristu Gospodinu našemu! »Gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam ja među njima.« Doista, kako uspješna mora biti molitva i procesija u prosne dane! Samo kad bi naša vjera bila dublja!

Crkva zna, da će biti uslišana. »Uslišao je iz svoga svetoga hrama glas moj, aleluja« (ulaz). »Aleluja, hvalite Gospodina, jer je dobar; jer je dovijeka milosrđe njegovo, aleluja.«

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da se u tjeskobi svojoj uzdamo u tvoju blagost, te nas tvoja zaštita uvijek obrani od svih protivnosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Prosni dani: utorak.

Molitva je potrebna.

»Molite, i dat će vam se; tražite, i naći ćete; kucajte i otvorit će vam se.« To je veliko obećanje, koje je Gospodin dao onima, koji se mole. Uzdajući se u ovo divno obećanje prisustvovat ćemo procesiji i Misi prosnih dana.

1. »Mnogo može ustrajna molitva pravednika.« »Ilija je bio čovjek iste naravi kao i mi, i vruće je molio, da ne pada kiša. I nije padala na zemlju kiša tri godine i šest mjeseci. I opet je molio Boga, i nebo je dalo kišu, a zemlja je dala svoj plod« (poslanica). Tolika bijaše moć i uspješnost ustrajne i vruće molitve Ilije, pravednika. Ispunilo se obećanje Gospodinovo: »Molite, i dat će vam se.« Koliku li će moć imati istom molitva Crkve? Kada svi uzdignu svoje ruke k Ocu: svi sveci nebeski i one nebrojene čiste i svete duše ovdje na zemlji? Crkva se moli ustrajno, vruće, bez prestanka po svojim svećenicima, po svojim redovnicima i redovnicima, po svojim svecima, po Mariji, čiji je zagovor

svemoćan, po svojoj glavi, Kristu Gospodinu: On je kod Oca, on je u svetohraništu, »jer uvijek živi kao naš zagovornik« (Hebr. 7, 25). Ako se pridružimo Crkvi ispunit će se i na nama obećanje: »Molite i dat će vam se.« Mi vjerujemo u moć molitve svete Crkve, u čijoj se zajednici nalazimo i molimo. Mi, dakle, vjerujemo i u moć i vrijednost naše molitve, koju s nama mole i potpomažu mnogobrojna sveta braća u Kristu, koja Boga ljube. Kakvu vrijednost ima molitva za nas? Moramo je cijeniti i ljubiti!

2. »Molite i dat će vam se.« Crkva danas treba i traži duše, koje će se moliti. Svi smo odgovorni jedan za drugoga. Bog želi, da se svi ljudi spase. Ali on želi, da i mi to želimo i da sudjelujemo na tom. Još više! Istina, svaki je kovač svoje sreće, gospodar svoje sudbine: ali jednako smo gospodari i sudbine svojih bližnjih. Svi sudjelujemo, kad se radi o sudbini, o spasu ili o propasti naših bližnjih. U fizičkom svijetu nijedan atom ne mijenja svoj položaj, a da time ne uzdrma sve ostale atome i da ih ne poremeti. Jednako je i u ćudoređu i vjeri. Time što smo udovi Kristovi, loze na čokotu, time smo u živoj povezanosti i s ostalim lozama. Zato nužno moramo druge potpomagati, ili ih priječimo. Neutralnosti nema. U neku nam je ruku, dakle, povjereno ili vječno spasenje ili vječna propast naše braće. Pozvani smo, da spasimo ne samo sebe, već da spasimo i ostale: svojom molitvom, svojim primjerom. O nama i o našoj molitvi ovisi, što Bog ne kažnjava narode onako, kako zaslužuju. Grijesi današnjega čovječanstva glasno vape k nebu za osvetom! Grijeh nevjere, nijekanja opstojnosti Božje, psovka protiv Bogu, huljenja na Krista i protiv njegove Crkve. Grijeh mržnje među narodima, među staležima, grijeh kapitalizma, materijalizma, grijeh tijela! Bog će biti milosrdan, ako se nađe samo pet pravednika u Sodomi, koji se mole. Zato nas opominje današnja poslanica: »Molite jedan za drugoga, da se spasite. Ako tko među vama zastrani s pravoga puta i netko ga obrati (svojom molitvom), neka zna, da koji obrati grešnika s njegova krivoga puta, taj će njegovu dušu spasiti od smrti.« Spasiti duše! Po molitvi! To je velika potreba svete Crkve

u prosnim danima i u svako vrijeme. To je i naša velika potreba. Moliti ćemo vruće, kao onaj čovjek u današnjem evanđelju. »Ako i ne ustane, da mu dade zato, što mu je prijatelj, ustat će radi njegova navaljivanja i dat će mu, kolikogod treba.« Mnogo se molimo, revno se molimo, ustrajno se molimo. »Molite, i dat će vam se!«

3. Mi premalo mislimo na obećanja, koja su dana molitvi. Ne vjerujemo dosta u vrijednost i moć naše molitve. Zato i nemamo dovoljno pouzdanja i revnosti u molitvi. A ipak je upravo pouzdanju dano obećanje: »Sve, što ištete u molitvi, vjerujte da ćete primiti, i bit će vam« (Marko 11, 24). »Sve je moguće onome, koji vjeruje«, koji se pouzdaje (Marko 9, 22).

Naša će molitva biti tim savršenija i uspješnija, što se više sjedinimo sa zajednicom, sa Crkvom: u vjeri u Crkvu, u poslušnom i dragovoljnom predanju prateći njezinu liturgiju, njezinu žrtvu, njezinu molitvu. Tako će naša molitva uvijek i u svako vrijeme imati svojstva, koja mora da ima: bit će ponizna, revna, djetinja i pouzdana. Moli sa Crkvom!

»Molite, i dat će vam se!« Liturgija današnje Mise povezuje ovo dragocjeno obećanje sa svetom pričesti. Po njoj smo živo povezani s Kristom, s čokotom i s lozama, sa zajednicom Crkve. U tom presvetom času moli onaj, koji se nama dao, moli sa cijelom zajednicom svete Crkve, koja je s Kristom živo sjedinjena (pričesna). U tom času moli s nama, za nas, i mi molimo s njim i po njemu. Tu ćemo naći. Tu će nam se otvoriti.

Molitva.

Molimo te, Gospodine, prati naše zavjete milom prijaznošću, da porastemo u tvojoj ljubavi, dok u nevolji primamo tvoje darove (svetu pričest). Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Navečerje Spasova.

Pred Očevim vratima.

Danas treba da potpuno osjećamo i živimo s našim Spasiteljem i Gospodinom. Isusa pokreće radosna vijest: »Ja idem k tebi«, k Ocu. On se danas takoreći nalazi pred vratima svoga Oca. On kuca i moli, da ga primi, da primi njega i njegove sljedbenike.

1. »Oče, dođe čas, proslavi svojega Sina.« »Tebe proslavih na zemlji: djelo dovrših, koje si mi dao, da dovršim: i sad proslavi ti mene, Oče, kod tebe istom slavom, koju (po svojoj božanskoj naravi) imadoh kod tebe prije nego svijet postade« (evanđelje). On moli Oca, da i ljudska narav bude dionica one slave, koju kao Sin Božji imade od vijeka. Kako se duboko ponizio! I ako bijaše Bog, ipak je po utjelovljenju »poništio sebe, odrekao se vanjskog sjaja i veličanstva Božje biti, ponizio je sam sebe i postao poslušan do smrti na križu« (Filip. 2, 6). U siromaštvu, u poniznosti i trpljenju, dragovoljnom predanju Ocu i u njegovu svetu volju dovršio je djelo, koje mu je dao da učini. Sada može da se k njemu povrati. S njime treba da danas osjećamo. S njime treba da se radujemo i s njime treba da se molimo Ocu: »Oče, proslavi svojega Sina«, kako je on proslavio tebe. Podaj i njegovoj čovječjoj naravi slavu, koju zaslužuje. Uzvisi Krista nad sve svjetove i nad sva nebesa. Uzmi ga k sebi. Daj, da sjedne na prijestolje uz desnu tvoju. Daj, da posvuda vlada žezlo njegove vlasti. Učini ga i po njegovoj ljudskoj naravi Kraljem i Gospodinom, kojemu će se pokloniti svako koljeno onih, koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom. Daj, da svi ljudi upoznaju njega, njegovo evanđelje, njegovo Ime. Učini sve njegovim udovima, da ocute moć njegova otkupljenja i da se u njemu spase. Podaj mu zaručnicu bez ljage, čistu i svetu, Crkvu: daj, da bude sveta, katolička, da sve obuhvati, da bude velika, nepobjediva. Udijeli mu vlast nad duhovima, nad srcima, nad narodima, nad vremenima, da mu se svi klanjaju, i da ih sve sebi podloži, da ih spasi i da im dade život, da ga u izobilju imaju.

2. »Ja objavih tvoje ime ljudima, koje si mi dao od svijeta. Tvoji bijahu, pa si ih meni dao: i riječi tvoje primiše. Sad upoznaše, da je sve, što si mi dao, od tebe; jer riječi, koje si dao meni, dadoh njima: i oni primiše i poznadoše istinito, da od tebe iziđoh, i vjerovaše, da si me ti poslao. Ja se za njih molim, za ove, koje si mi dao, jer su tvoji; i moje je sve tvoje, i tvoje moje je.« Mi smo njegovi. Mi pripadamo njemu, glavi, jer smo njegovi udovi. Bez nas ne može doći k Ocu. On mora i želi da nas, svoju braću, imade uza se, da s njime imademo njegovu baštinu. Za sve vijeke! »Ja se molim za ove, koje si mi dao.« Za nas, koji u njega vjerujemo, koji njega ljubimo, koji smo po svetom krstu postali jedno s njime i koji dnevno po svetoj pričesti još više postajemo jedno. Što ćemo uzvratiti ovoj ljubavi našega Spasitelja? Veoma se mnogo brine, da se i za nas otvore vrata neba, vrata Očeve kuće i da s njime budemo vječno sretni! Gospodine, vjerujem u tvoju ljubav prema meni, ja se uzdam u tebe!

3. »Radosnu riječ naviještajte, da se čuje, aleluja. Naviještajte do na kraj zemlje: Oslobodi Gospodin puk svoj, aleluja, aleluja.« Mi smo otkupljeni. On želi da nas uzme sobom k Ocu. »Poklikne Bogu, sva zemljo, pjesmu pjevajte imenu njegovu; dajte slavu hvali njegovoj. Slava Ocu, i Sinu, i Duhu Svetomu.« Gospodin je oslobodio, otkupio svoj puk! U nebu nam sprema mjesto. Doskora ćemo biti s njime!

»Uistinu je dostojno i pravedno, da tebi, Gospodine, pjevamo hvalu u svako doba, ali osobito svečano na današnji dan (Uskrs), kad je žrtvovano naše vazmeno Janje, Isus Krist; jer je on pravo vazmeno Janje, koje je uzelo grijehe svijeta. On je našu smrt uništio svojom smrću i svojim je uskrsnućem obnovio život naš. Na očigled svojim učenicima uzašao je na nebo, da tako, po njegovom daru, budemo zajedničari Božanstva njegova« (predslovlje na Uskrs i na Spasovo). Mi smo otkupljeni!

»Pjevajte Gospodinu, aleluja; pjevajte Gospodinu i blagosivajte ime njegovo, naviještajte iz dana u dan spasenje njegovo«, djelo otkupljenja, koje je učinio na nama i koje će

okruniti time, što će nas jednom primiti na nebo, aleluja, aleluja (pričesna).

Spasovo.

Uzvišeni Krist.

1. Spasovo je dan konačne Gospodinove pobjede. Slava, koja je započela uskrsnućem od mrtvih, danas je doprla do svog vrhunca. Danas je čovječja i Kristova narav ušla u slavu Očevu, da sudjeluje u Božjoj vlasti i Božjem gospodstvu nad nebom, zemljom i podzemljem, nad duhovima i nad srcima.

2. »Od Uskrsa je prošlo četrdeset dana. U to je vrijeme trebala, po Božjoj promisli, da se učvrsti i ojača naša vjera u Kristovo uskrsnuće. Smrt je Kristova zbunila njegove učenike. Učitelj je umro na križu; ispustio je svoj duh; mrtvo je tijelo bilo položeno u grob. Radi toga kao da je neka vrst nevjere i nepouzdanja obuzela malovjerne učenike. U ovo četrdeset dana nakon Kristovog uskrsnuća zadobili su apostoli i učenici toliku unutarnju čvrstoću, da se radi Spasiteljevog uzašašća nisu ražalostili, nego naprotiv obradovali.

»A imali su zaista i pravo da se raduju! Danas je naša ljudska narav uzašla nad sve nebeske stanovnike i bila uzvišena nad same zborove anđela i arkanđela. Bez ikakve zapreke doprla je do samoga prijestolja Božjega i ondje posađena, da sudjeluje u slavi Božjoj, jer je u Sinu Božjem bila s Bogom jednoć sjedinjena i združena.

»Tako je Kristovo uzašašće naše proslavljenje. Jer gdje je glava, ondje mora biti i tijelo. Zato kličimo i u radosti zahvaljujmo Bogu! Danas je nebo postalo našom svojinom. Još više! Danas smo s Kristom već unišli u nebo. Po neizrecivoj Kristovoj ljubavi dobili smo mnogo više nego što smo po đavlovoj zavisti izgubili. Neprijatelj nam je oteo sreću prvoga raja: a Sin nas je Božji učinio udovima svoga tijela i uzvisio nas do desne strane Očeve, s kojim živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.« (Sveti Leo Veliki na Spasovo. Lekcija matutina.)

3. U Kristu, našoj glavi, i mi smo uskriseni i posađeni na

nebesima (Efež. 2, 6). Mi smo već danas »baštinici Božji, a subaštinici Kristovi« (Rim. 8, 17)) i pozvani, da s Kristom primimo baštinu. »Vi ste Kristovo tijelo i među sobom združeni udovi« (1. Kor. 12, 27). »Nikada da bi tko mrzio svoje tijelo, nego ga hrani i njeguje kao što i Krist Crkvu, jer smo udovi njegova tijela« (Efež. 5, 29). Dakle i udovi i tijelo imaju dijela u onom, što pripada glavi. Zato već danas posjedujemo u Kristu, našoj glavi, bogatstvo i slavu proslavljenja na nebesima.

Kristova pobjeda i Kristovo slavlje nije samo njegova, nego je to pobjeda i slavlje potpunoga Krista, koliko živi u otajstvenom tijelu svete Crkve. Krist je umirući na križu u otajstvenom tijelu svete Crkve. Krist je umirući na križu tako u sebi nosio i predstavljao ljudski rod, da je cijelo čovječanstvo zajedno s njime, s »glavom«, i umrlo na križu. Prema tome, nosio je Krist, kao drugi Adam, i u svome uskrsnuću i uzašašću cijelo čovječanstvo, svetu Crkvu. Kristova je, dakle, pobjeda i naša pobjeda, naše slavlje. Naša glava, Krist već je u nebu, gdje nam sprema mjesto. Mjesto nam je već određeno i Krist ga je zauzeo. Ne stoji: »Bog će nas posaditi na nebesima«, nego: »Bog nas je s Kristom posadio na nebesima.«

»Idem da vam pripravim mjesto. I kad odem i pripravim vam mjesto, opet ću doći i uzet ću vas k sebi, da budete i vi tamo, gdje sam ja. A kamo ja idem, znate, i put znate« (Iv. 14, 3 sl.).

Zar možemo drugo nego radovati se? Ta radost bit će tim veća, što nam je vjera veća. Naša kršćanska sreća, naša radost upravno je razmjerna s našom vjerom.

Što nam je činiti da i mi jednom uzmognemo slaviti uzašašće? Samo ovo jedno: ostati u Kristu. Kako u njemu ostajemo? Tako, da uđemo u njegovo tijelo, koje je Crkva, i da u Crkvi i sa Crkvom živimo.

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da mi, koji vjerujemo, da je Jedinorođeni tvoj, Otkupitelj naš, na današnji dan uzašao

na nebesa, i sami duhom u nebesima obitavamo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Spasovo.

Velika radost.

Sa svetim Petrom (zbor je kod sv. Petra) i s ostalim učenicima sakupit ćemo se na Maslinskom brdu kod Jeruzalema, da i mi proživimo Kristovo uzašašće. »Kad ih je blagoslivljao, odijeli se od njih, i uznosio se na nebo. I oni padoše ničice pred njim, i vratiše se u Jeruzalem s velikom radošću. I bili su neprestano u hramu slaveći i blagoslivljajući Boga« (Luka 24, 51 sl.). Bio je to dan radosti i veselja!

1. Mi se radujemo radi Isusa. Poslije mnogih muka i trpljenja na zemlji unišao je danas Isus u vječni pokoj. Danas je mogao da »sjedne uz desnu Očevu«, s desne višnjega »Veličanstva« (Hebr. 1, 3), mogao je da zadobije slavu, dostojanstvo i vlast, koja pripada njemu, čovjeku Isusu Kristu, Sinu Božjemu i »Gospodinu slave« (1. Kor. 2, 8). Od danas imade čovjek, Isus, zauvijek udjela na kraljevskoj vlasti Božjoj, da neograničeno određuje i upravlja svim blagom i bogatstvom Božjim i da bude jedini i najveći Gospodar svega stvorenoga, cijeloga svemira. Danas je okrunjen za Kralja kraljeva. Danas je nastupio svoju službu kao sudac živih i mrtvih. Danas je stvarno postao »Duhom, koji oživljuje« (1. Kor. 15, 45). Od sada ne pripada Isus samo jednom narodu kao dosada. On pripada svima i jednako je blizu svojoj Crkvi u svim njezinim dijelovima i udovima, jer sve obuhvaća i sve napunja svojim Duhom i svojim životom. Danas je sa zemlje prenio u nebo središte svoga velikog kraljevstva Crkve, koje obuhvaća cijeli svijet, »da ispuni sve stvari« i »da razdijeli ljudima darove« (Efež. 4, 8 i 10). »Ja živim i vi ćete živjeti« (Iv. 14, 19). Zar da se danas s njime ne radujemo? Zar da mu ne čestitamo na njegovu uzvišenju? Zar da mu se ne klanjamo, da ga ponovno ne izaberemo za svoga Kralja, da mu ne posvetimo i ne darujemo svoju vjeru, ufanje i svu svoju ljubav?

2. Mi se radujemo radi nas samih. Isus sjedi s desne strane Očeve. »A oni (apostoli) su otišli i svagdje propovijedali, i Gospodin im je pomogao i čudesima, koja su slijedila, potvrđivao je njihove riječi« (evanđelje). Sa svoga nebeskog prijestolja uz desnu Očevu, sjeća se Krist pun ljubavi i dobrote i nas. On je ušao »u samo nebo da se pokaže sad pred licem Božjim za nas« (Hebr. 9, 24), i »on živi uvijek kao naš zagovornik« (Hebr. 7, 25). On poznaje našu ništetnost. On se brine za nas. Uvijek misli samo na nas. Naša potreba njegova je potreba, naša stvar njegova je je stvar. Ako »sagriješimo, imamo branitelja kod Oca, Isusa Krista, pravednika« (1. Iv. 2, 1). On je naš Veliki svećenik, koji u žrtvi sv. Mise neprestano mjesto nas prikazuje Ocu samoga sebe, svoje tijelo, svoju krv, koju je na križu prolio, svoje presveto Srce, svoju molitvu, svoje klanjanje i ljubav. On se žrtvuje mjesto nas, zastupa nas i usavršuje, što našoj službi i ljubavi nedostaje. On je naša glava: svojim dobrim primjerom, svojim nadahnućima, svojim poticajima na dobro, svojom milosti, svojom čudesnom providnošću privlači nas za sobom u visinu, da i udovi budu ondje, gdje je glava. On nam kod svojega Oca na nebesima pripravlja mjesto (Iv. 14, 3) i lijep stan. On će nam poslati Duha Svetoga, Utješitelja, snagu iz visine, da nas Duh Sveti napuni, okrijepi, posveti i učini zrelim za dan našega povratka k Ocu. Zar da se ne radujemo?

3. U tom raspoloženju poći ćemo k svetoj Misi. I kad se budemo sakupili, pojavit će se među nama uskrsnuli Spasitelj. Mi ćemo biti kao apostoli, okupljeni oko Petra. I Gospodin će učvrstiti našu vjeru. Zapovijedit će nam, da unesemo svijetlo svetog evanđelja u cio svijet i u naš privatni život. On će nam dati jakosti, da se suprotstavimo svemu, što se protivi našem spasu, i pred nama će uzaći na nebo. »Pjevajte Gospodinu, koji uziđe nad nebesa, nebesa iskonska, aleluja« (pričesna)). U sv. pričesti primit ćemo poticaj i jamstvo, da ćemo i mi jednoć uskrsnuti i slavno uzići na nebo.

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da mi, koji vjerujemo, da je Jedinorođeni tvoj, Otkupitelj naš, na današnji dan uzašao na nebesa, i sami duhom u nebesima obitavamo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak u osmini Spasova.

Krist Gospodin.

»Gospodin na Sinaju u svetinji« nebesa (stih aleluja). »Slavite Kralja kraljeva« (antifona kod lauda). Spasovo je dan Kristova slavlja. On je Gospodin.

1. Krist je Gospodin, Dominus, Kyrios (Filip. 2, 11). On je nas »očistio od grijeha i sjedi s desne strane višnjega Veličanstva. Toliko je uzvišeniji od anđela, koliko je slavnije ime baštinio od njih. Jer kojemu od anđela ikada reče: Sjedi meni s desne strane, dok položim tvoje neprijatelje za podnožje tvojim nogama? Jer Bog ne pokori anđelima budući svijet (Crkvu Novoga Zavjeta). Šta je čovjek, da se ti, Bože, njega sjećaš ili sin čovječji, da ga pohađaš. Umanjio si ga (utjelovljenoga Sina Božjega) nešto malo (samo kratko vrijeme) od anđela, (u uzašašću) si ga slavom i čašću ovjenčao. Sve si pokorio pod noge njegove (Ps. 8, 5—8). A kad mu je (Bog) pokorio sve, ništa ne ostavi njemu nepokoreno« (Hebr. Glava 1. i 2.). Radosno treba da priznamo: njemu je sve pokoreno. »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28, 18). U »slavi« kod svete Mise treba da pjevamo uvijek novom i zanosnom živom vjerom: »Koji sjediš s desne Ocu, smiluj se nama. Ti si jedini svet. Ti si jedini Gospodin. Ti si jedini Višnji, Isuse Kriste, sa Svetim Duhom u slavi Boga Oca.« Krist, Bog-čovjek, jest Gospodin. Mi u to vjerujemo i zahvaljujemo Ocu, koji ga je toliko uzvisio i njemu sve pokorio. Mi ćemo mu biti podložni: njegovoj riječi, njegovoj zapovijedi, njegovoj volji, njegovoj Crkvi, njegovim zamjenicima.

2. Isusova vlast naznačuje pravo da sebi pokori sve, što je na nebu i na zemlji, u vremenu i vječnosti,

da sebi pokori anđele i ljude i sve štogod je stvoreno. Sve treba da služi danas i svagda i dovijeka slavi Očevoj i njegovu proslavljenom Sinu, našemu Spasitelju i Gospodinu. »Ti si jedini Gospodin.« I to ne samo katkada u nedjelju ili kroz nekoliko određenih časova preko dana. Ne, sva naša nutarnja i vanjska djela, svaki naš čin i djelovanje, sve treba da služi promicanju njegove slave, treba da naviješta njega, treba da odgovara njegovoj volji i želji. Naše najskrovitije misli i želje, ono što nam je najmilije i najdragocjenije, sve što imamo i što jesmo, cijelo naše biće njemu pripada i njemu treba da živi. »Ti si jedini Gospodin«, neograničeni Gospodar svemira. Gospodstvu tvojemu je sve podloženo. Tako je Bog nas ljude sa svim što jesmo i imamo, sa cijelim našim bićem stavio u ovisnost o Gospodinu Isusu Kristu. Ta ovisnost ne veže samo pojedinca, nego cjelinu kao takovu, sva vremena, sve narode i sva plemena. Nebo, zemlja i pakao moraju danas i dovijeka priznati na slavu Oca, da je »Krist Gospodin« (Filip. 2, 10). Mi vjerujemo i priznajemo Isusovo gospodstvo nad nama, nad čovječanstvom, nad cijelom vasionom. Molit ćemo, da se svi njemu podlože i da ga priznaju svojim Gospodarom. »Dođi kraljevstvo tvoje!«

3. »Koji se ponizuje, uzvisit će se.« »Poništio je sam sebe, kad je primio bivstvo sluge, te je postao kao i drugi ljudi. Sam sebe ponizi postav poslušan do smrti na križu. Zato ga Bog uzvisi i dade mu ime, koje je nad svakim imenom« (Filip. 2, 7).

Njemu je sve pokoreno, »ali sad još ne vidimo, da mu je sve pokoreno« (Hebr. 2, 9). Često nam se čini, kao da je sotona još i danas knez ovoga svijeta. Često se nalazimo pred zamršenim zagonetkama i postajemo gotovo malodušni gledajući nadmoć sotone, nevjere, grijeha i zla. Ali tim čvršće treba da vjerujemo, da je njemu dana vlast i moć, makar je i ne vidimo. Nepokolebivo treba da se pouzdamo u njegovu mišicu, njegovu mudru providnost i ljubav, kojom u svemu djeluje, da sve spasi. Nikada ne ćemo shvatiti tajnu Spasiteljeve mudrosti, ljubavi i moći, kao što ne možemo dosta shvatiti ni Božju mudrost, ljubav i moć.

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da mi koji vjerujemo, da je Jedinorođeni tvoj, Otkupitelj naš, na današnji dan uzašao na nebesa, i sami duhom u nebesima obitavamo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Nebeski Kralju vječiti,
Otkupitelju vjernika,
Što smrt na križu pogubi
I beskrajno se proslavi!

Put kraja kreće zvjezdanog
Da svijetom vladat započneš
Gospodujuć po ovlasti
Ne čovječjoj već Očevoj.

Sva slava tebi, Isuse,
Koj povrati se u nebo,
Sa Ocem, s Duhom preblagim
U vječne vijeke vjekova. Amen.

Subota u osmini Spasova.

»Ja sam s vama.«

»I Gospodin Isus, kad im je to rekao, bi uzet na nebo i sjede Bogu s desne« (evanđelje). Prošlo je vrijeme, kad je Gospodin vidljivo boravio među nama. A ipak još i sada vrijedi njegova riječ: »Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mat. 28, 20).

1. »I oni padoše ničice pred njim i vratiše se u Jeruzalem s velikom radošću. I bili su neprestano u hramu, slaveći i blagoslivljajući Boga« (Luka 24, 52 sl.). Oni se nisu žalostili, premda je Gospodin otišao od njih. Štoviše, oni se veoma obradovaše. To je ona velika, duboka, nutarnja i neprolazna radost svete Crkve, što znade i uvjerena je, da i poslije vidljivoga Spasiteljeva odlaska ostaje s njime usko povezana. Od sada sačinjava ona s njime otajstveno tijelo, kojemu je glava Krist. Od sada vrijede Spasiteljeve riječi: »Ja sam čokot, vi ste loze« (Iv. 15, 5). Od sada ne živi on toliko s nama koliko u nama. I mi živimo u njemu, mi smo Kristovi udovi, loze božanskog čokota. Za vrijeme svog zemaljskog života izvršio je Gospodin djelo otkupljenja, a sada

ga kao proslavljeni Krist, koji sjedi s desne strane Očeve, u nama nastavlja i usavršuje. Svojom smrću na križu zaslužio nam je Krist da budemo njegovim udovima, ali u stvarnosti, mi nismo udovi povijesnog Krista, nego proslavljenog Krista, a takvim je postao tek po svojem uzašašću. Krist nas je morao ostaviti, da nam bude još bliži, da može u nama živjeti, da bude jedno s nama, da se možemo okoristiti plodovima njegovog zemaljskog života i njegove smrti na križu. Što bi nam koristila Kristova smrt, što bi nam koristila njegova propovijed, njegove muke i njegov primjer, kad ne bi uzašao na nebo i postao proslavljeni Gospodin? Samo kao proslavljeni Gospodin dao nam je milost, da živimo Božjim životom. On je glava, a mi udovi. Zar da se žalostimo radi njegova odlaska? Ne! »Bolje vam je, da ja idem« (Iv. 16, 7). »Sve je Otac podložio pod njegove noge i njega je dao za najsjajniju glavu Crkvi, koja je tijelo njegovo, punina onoga, koji sve ispunja« (Efež. 1, 22). To se dogodilo u njegovom uzašašću. »On je uzašao nad sve nebo, da ispuni sve (milošću i božanskom snagom)« (Efež. 4, 10). I zato Kristovo uzašašće, Spasovo, nije za nas dan žalosti, nego dan radosti. S mladom Crkvom, koja je bila svjedokom njegova uzašašća, vraćamo se i mi s »velikom radošću« sa slavlja Kristova uzašašća i slavimo Boga.

2. »Evo, ja sam s vama u sve dane.« Svaki se dan osvrće na nas, dolazi k nama u žrtvi svete Mise. Da Krist nije preobraženi i proslavljeni Gospodin, koji je uzašao na desnu stranu Očevu, danas ne bismo imali žrtvu svete Mise, ni svete pričesti, ni svetohraništa, ni krsta, ni sakramenta pokore, ni svećenstva, ni Crkve. A sada, kada vlada s desne strane Božje, ima vlast, da svojim tijelom i dušom, svojim Božanstvom i čovječanskom naravi bude uistinu i bitno prisutan pod prilikama kruha i vina. Ima vlast da kao Svećenik i kao žrtveni dar Očev bude u našoj sredini. Cijela oko žrtvenika sakupljena kršćanska zajednica sjedinjuje se s Kristom, našim žrtvenim darom, i prikazuje se po njemu nebeskom Ocu, kao sveti i neokaljani prinos. Bujica ljubavi, pobožnosti i požrtvovnog duha struji s oltara i izlijeva se na kršćansku obitelj, koja moli i žrtvuje. Tu, na oltaru, crpe

vjernici snagu i spremnost na žrtve i pregaranja. Tu, u svetoj pričesti, u tihim časovima na podnožju svetohraništa raspaljuju se žarom ljubavi, koja ih čini nesavladivima i spremnima na svaku zadaću, na svako odricanje u vršenju staleških dužnosti, u obitelji i kršćanskoj dobrotvornosti (karitas). Tu osjećaju blizinu proslavljenoga Gospodina, koji ih oživljava i usrećuje. »Evo, ja sam s vama u sve dane.« To je plod uzašašća Gospodinova.

3. »Pjevajte Gospodinu, koji uziđe na nebesa, nebesa iskonska, aleluja.« Ovako radosno klikće sveta Crkva kod primanja svete pričesti. Isti onaj, koji je uzišao u slavi i sjeo s desne strane Ocu, silazi u svetoj pričesti k nama i hrani nas svojim preobraženim tijelom i krvlju. On stavlja u nas klicu i zalog našega blaženoga uskrsnuća i pripravlja nas na uzašašće.

Uzvišeni Krist počiva i po svojoj čovječjoj naravi u Ocu, a u njemu počivamo i mi. »Gospodin uzlazi u visinu vodeći roblje (aleluja), vodeći nas, koje je oteo iz ropstva grijeha i đavla. Gdje je glava, ondje su i udovi. U isto vrijeme boravi Gospodin trajno na zemlji. On živi, on se moli, on radi i trpi u kršćanima, u nama, svojim udovima. »A ja više ne živim, nego živi u meni Krist« (Gal. 2, 20). On živi u svetoj euharistiji, on nas ljubi svojom prisutnošću i hrani svojim životom. Dođite k meni svi! I ja ću vas okrijepiti« (Mat. 11, 28).

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da mi, koji vjerujemo, da je Jedinorođeni tvoj, Otkupitelj naš, na današnji dan uzašao na nebesa, i sami duhom u nebesima obitavamo. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa nedjelje u osmini Spasova.

1. Krist je slavno uzašao na nebo. Crkva, koju je ostavio na svijetu, bez prestanka upravlja svoj pogled u visine u želji da opet ugleda onoga, kome je poklonila svoje srce i svoju ljubav. Ona se osjeća osamljenom bez njega, i neka tuga obuzima joj srce. On je prispio svome cilju, a ona je još na zemlji!

2. U tom smislu treba razumjeti čeznutljivu prošnju u ulazu za dalekim Zaručnikom: »Lice tvoje, Gospodine, tražim: ne odvrati od mene lica svojega, aleluja. Gospodin je svjetlost moja i spasenje moje.« Crkva, koja tako moli, jesmo svi mi i svaki pojedini od nas. »Lice tvoje tražim.« Ta se čežnja živo odrazuje u deveterostrukom Gospodine, smiluj se. A jednako i u misnoj molitvi: Cijeli naš život neka bude izraz naše odanosti Bogu i spremnosti da mu služimo čistim srcem, koje je slobodno od svake zemaljske veze, koja nas priječi i koja se Bogu ne mili. »Lice tvoje tražim« u revnoj molitvi, u strpljivoj i krotkoj ljubavi, u nesebičnoj i prostodušnoj odanosti prema svetoj Crkvi i dušama radi Boga (poslanica). »Što ste god učinili jednomu od ove moje najmanje braće, meni ste učinili« (Mat. 25, 40). Tako će se čežnja Crkve i kršćanina za prekogrobnim životom pretvoriti u blagoslovljeni i kulturni rad iz ljubavi prema Bogu i Kristu. Duša, koja je obuzeta ovim osjećajem, ne traži uzalud Kristovo lice: »Ne ću vas ostaviti sirote, doći ću opet k vama« najprije u »drugom Utješitelju«, u Duhu Svetomu, jer je Krist obećao da će nam ga poslati mjesto sebe, kao svoga zamjenika (evanđelje). Na ovo obećanje zahvalno odgovorimo sa »Credo — Vjerujem«!

3. Kod prikazanja sjetimo se pobjedonosna Kristova ulaska u nebesku svetinju. Taj ulazak bio je ujedno pristup velikog svećenika Krista k nebeskom žrtveniku, bio je ono prikazanje, u kojem se Krist — potaknut neizrecivim porivom ljubavi — predao Ocu (prikazanje). U darovima kruha i vina prinesimo sebe za žrtvu, svoju volju, svoje sklonosti, svoje

sposobnosti, svoje djelovanje: sve što imamo posvetimo Bogu! Doskora će doći čas svete pretvorbe! Tu će se stvarno obistiniti, što je obećano u evanđelju: »Doći ću opet k vama.« Sretna li dolaska! »Lice tvoje tražim.« Sada će sići on da s nama i u nama bude jedna žrtva. Kao što svojom božanskom moći pretvara bit kruha u samoga sebe, tako će i nas obuzeti i prožeti svojim Duhom i hostijom. Ako budemo tako shvaćali i tako sudjelovali kod svete Mise, naš će život sve više odražavati Kristov Duh u nama. Ako budemo u duhu i istini slavili euharistijsku žrtvu, ako u svetoj žrtvi svaki dan s Kristom umremo i uskrsnemo, postat ćemo nepobitni svjedoci Kristovi. »Vi ćete svjedočiti za mene.« To je zreli plod sudjelovanja kod euharistijske žrtve. Sudjelovanje kod svete Mise čini da kršćanin svakim danom sve više dolazi u opreku ne samo sa starim čovjekom u sebi, nego i sa »svijetom« izvan sebe, s neprijateljima Krista i križa. »Gonit će vas iz sinagoga; a ide vrijeme, kad će svaki, koji vas ubije, misliti, da služi Bogu.« Sudjelovanje kod euharistijske žrtve čini kršćanina junačkim borcem, svjedokom za Krista, ali i slavodobitnim pobjednikom. »Doći ću opet k vama«, u svetoj pričesti. »Ja ne molim za njih, da ih uzmeš sa svijeta«, od njegovih prevara i naslada, njegovog ruganja i proganjanja, »nego da ih očuvaš od zla«. Milost ustrajnosti, milost pobjedničkog slavlja nad svijetom, grijehom i paklom, to je plemeniti plod sudjelovanja kod žrtve i žrtvene gozbe. »Doći ću k vama, i radovat će se vaše srce«.

Nedjelja u osmini Spasova.

Ljubiti i trpjeti.

Gospodin je slavno uzašao na nebo. Čeznutljivo podiže Crkva svoj pogled prema nebu i »traži njegovo lice«. (U Rimu se u staro vrijeme današnja sveta Misa slavila u crkvi svete Marije kod mučenika, u starom Panteonu. U toj se crkvi čuvala slika »lica Gospodnjega«, Veroničin rubac, koji se danas štuje u crkvi sv. Petra.) Ali ona ne zaboravlja ni zadaću, koju joj je Gospodin povjerio: »I vi ćete svjedočiti za mene«. Crkva svjedoči za Krista time, što ljubi i trpi.

1. Crkva ljubi. Crkva po cijeloj svojoj biti nije ništa drugo, nego u djelo provedena ljubav prema Bogu i bližnjemu. Ona je kraljevstvo Božje na zemlji, zato je nužno zajednica ljubavi. »Ovo je moja zapovijed, da se ljubite među sobom, kao što sam ja ljubio vas« (Iv. 15, 12). »Po tom će svi poznati, da ste učenici moji, ako uzimate ljubav među sobom« (Iv. 13, 35). Po tome će svi upoznati, da Kristov Duh živi i djeluje u Crkvi, da je ona prava Crkva Kristova. »Predragi! Budite mudri i budni u molitvama. Prije svega trajno se ljubite među sobom, jer ljubav pokriva mnoštvo grijeha. Budite među sobom gostoljubivi bez prigovora, kao dobri djelitelji mnogovrsne Božje milosti poslužujte jedan drugoga onim darom, koji je svaki primio. Ako tko ima dar jezika, neka govori kao Božje riječi. Ako tko služi, neka služi po moći, koju daje Bog, da se u svemu slavi Bog po Isusu Kristu Gospodinu našem« (poslanica). Divne li zadaće svjedočiti za Krista. Tu zadaću ispunit ćemo toliko, koliko budemo gojili ljubav u svojim mislima, u riječima i u djelima.

2. Crkva trpi. »I vi ćete svjedočiti za mene. To sam vam kazao, da se ne sablaznite, jer će vas goniti iz sinagoga, a ide vrijeme, kad će svaki, koji vas ubije, misliti, da služi Bogu. A to će vam činiti, jer ne poznaju Oca ni mene. Ovo sam vam rekao zato, da se sjetite, da sam vam ja rekao unaprijed, kada dođe to vrijeme« (evanđelje). Crkva trpi. I nju je zadesila Zaručnikova sudbina. »Ako su progonili mene, progonit će i vas« (Iv. 15, 20). Petra su razapeli, a Pavlu su odrubili glavu. Nebrojene tisuće junaka za vjeru i kršćansku krepost, biskupi, svećenici, đakoni, svjetovnjaci, muževi, mladići, djevice, štoviše i dječaci i djevojčice, kao Pankracije i Agneza, dadoše radosno svoj život kao svjedočanstvo za Krista. U prva tri stoljeća Crkva je pretrpjela deset teških progona: svjedočila je za Krista. Nato se pojaviše u slijedećim vjekovima velika krivovjerja: novi neprijatelji, novo trpljenje, nova progonstva, novi mučenici! Pojaviše se i vladari i silnici ove zemlje, koji su zahtijevali, da Crkva ukine Kristov zakon o svetosti ženidbe i da se više obazire na strasti pokvarenoga ljudskog srca. Ona nije pristala. Odvažno je svjedočila za

Krista i za njegov zakon, pa i uz cijenu crkvenog raskola. Pojaviše se nove ideje, novi duhovni nazori, koji su zahtijevali, da Crkva uskladi svoje vjerske istine (dogme) i kršćansko ćudoređe s nazorima onoga vremena. Ali Crkva je ostala vjerna Kristu. Ona dopušta, da je kleveću, da je blate. Ona trpi kao svjedok za Krista, za njegovu nepogrešivu istinu i za njegov božanski ugled. Cveta Crkvo, ti si ispunila zadaću, koju ti je na svome rastanku povjerio Zaručnik. »I vi ćete svjedočiti.« Ti si uistinu Crkva Kristova. Bit ću ti vjeran i u vjernosti prema tebi svjedočit ću s tobom za Krista, pa makar izgubio i svoj ugled pred svijetom, svoje namještenje, svoj život.

3. »Prije svega trajno se ljubite među sobom.« Po ljubavi će se poznati, da li Kristov Duh djeluje u nama. Zato liturgija ne sustaje da nas bez prestanka podsjeća na svetost ljubavi. Time kao da nas pita: Što ti misliš o ljubavi? »Ovo je moja zapovijed, da se ljubite među sobom, kao što sam ja ljubio vas« (Iv. 15, 12).

»Ide vrijeme, kad će svaki, koji vas ubije, misliti, da služi Bogu« (evanđelje). Drugo ne možemo ni očekivati ni željeti. »Ovo sam vam rekao, da se sjetite, da sam vam ja rekao, kada dođe to vrijeme« (evanđelje). A mi kao da još uvijek ne možemo shvatiti, da će to vrijeme i za nas doći! Sve, samo ne trpjeti! Kako je još malo svjetlosti i Duha Kristova u nama!

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, daj da ti vazda budemo i pobožnom voljom odani i da iskrenim srcem služimo tvojemu Veličanstvu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak u osmini Spasova.

Krist, Veliki svećenik.

Na prikazanje svete Mise pridružit ćemo se velebnoj povorci, koja prati Gospodina, koji uzlazi na nebo. »Uziđe Bog u klikovanju, Gospodin uz glas trube, aleluja.« On ulazi u

nebo, da odsad sa svoga prijestolja vrši svoju velikosvećeničku službu, koju je započeo svojim utjelovljenjem. »Reče Gospodin Gospodinu mojemu, sjedi meni s desne strane. Ti si svećenik dovijeka po redu Melkisedekovu« (Ps. 109, 1 i 4).

1. Krist ostaje Veliki svećenik ne možda radi toga, da ponavlja ili usavršuje žrtvu na križu, nego da tu istu žrtvu radi Očeve časti i spasenja duša ovjekovječi i trajno iskoristi njezine plodove. Doklegod bude na zemlji duša, koje treba otkupiti i na koje treba primijeniti plodove i zasluge Kristova otkupljenja, dotle će Krist vršiti svoju velikosvećeničku službu, i to na dvostruki način. Prvo svojom neprekidnom žrtvenom molitvom. On kao drugi Mojsije, uzdiže u molitvi ruke, dok se njegov narod bori protiv Amalečana. »I kad je Mojsije spustio ruke, stradao je Izrael, a dok je ruke dizao k nebu, pobjeđivao je Izrael« (2. Mojs. 17, 10). »On živi uvijek kao naš zagovornik« (Hebr. 7, 25). »Jeruzaleme (Crkvo), na tvoje sam zidove postavio stražare, koji ne će zanijemiti ni danju ni noću« (Iz. 62, 6). Krist je ovaj stražar nad Jeruzalemom, nad Crkvom i nad njezinom djecom, Krist, Veliki svećenik, »koji je umro i još uskrsnuo, koji je s desne strane Božje i zagovara nas« (Rim. 8, 34). Krist vrši nadalje svoju svećeničku službu u presvetoj euharistijskoj žrtvi na našim oltarima. Tu se naš nebeski Veliki svećenik po posvećenim rukama prikazuje Ocu kao žrtva. Prikazuje mu svoje tijelo i svoju krv, zemaljski život sa svim neizmjernim vrednotama, činima i djelima klanjanja, molitve, slavljenja, poslušnosti i ljubavi. To je »žrtva čista, žrtva sveta, žrtva neokaljana«. Taj žrtveni prinos stavlja Krist u ruke svojoj Crkvi, da svi, koji su na nebu i na zemlji, zajedno s Crkvom prikažu Ocu taj žrtveni dar i da mu dadu dostojnu slavu i poklon. »Ovo je tijelo moje; ovo je krv moja.« To je plod uzašašća Gospodnjega!

2. »Ti si svećenik dovijeka po redu Melkisedekovu.« Krist dakle nije svećenik poput židovskih levita, koji su prikazivali Bogu žrtve, nego je svećenik, koji poput otajstvenog svećenika-kralja Melkisedeka, prikazuje Bogu nekrvnu žrtvu kruha i vina: Krist, nebeski Veliki svećenik, pre-

tvara svojom stvaralačkom moći kruh i vino u svoje presveto tijelo i u svoju presvetu krv. Euharistijska žrtva, koju nebeski Veliki svećenik ovdje na zemlji prikazuje, postaje temeljem, na kojemu počiva njegovo kraljevstvo na zemlji. Ona je izvor, koji žrtvenom vodom spasenja napunja milosne potoke sedam svetih sakramenata. Ona je srce, iz kojeg u otajstveno tijelo Kristovo struji svijetlo, život i ljubav. Ta euharistijska žrtva našega Velikog svećenika daje potpunu zadovoljštinu za grijehe i dostojnu plaću za sva dobročinstva, a ujedno je i najmoćniji zagovor za sve potrebe i najviši poklon mjesto svakog stvorenja. Ta presveta žrtva oživljava u nama, njegovim udovima, Kristov svećenički Duh. U toj žrtvi živi Krist i dalje na ovoj zemlji: u svojoj Crkvi, u svojim udovima, s njima i u njima je progonjen i zlostavljen, s njima i u njima čini pokoru i dobro, vojuje i klanja se. U toj žrtvi postaju vjernici sve više njegovom svojinom i sve savršenije se s njim sjedinjuju i tako se kao jedna žrtva prikazuju nebeskom Ocu: »Žrtva čista, žrtva sveta, žrtva neokaljana.« »Sa Siona upravlja Gospodin žezlom tvoje sile, da vladaš usred neprijatelja svojih. Tvoje je vladalačko dostojanstvo u sjaju svete pratnje. Ti si svećenik dovijeka.« Po svome svećeničkom dostojanstvu vladaj i nad tamom grijeha i zla. Vladaj srcima ljudskim i sve ih sebi blago podloži. Učini, da sudjelovanjem kod svete žrtve budu s tobom čista, sveta i neoskrvnjena žrtva. Napuni ih duhom i snagom svoga svećeništva.

3. Naš Veliki svećenik, Isus, »ima vječno svećeništvo, jer ostaje dovijeka. Zato i može uvijek spasavati one, koji po njemu dolaze k Bogu, kad živi uvijek kao naš zagovornik. Dolikovalo je da imamo takova velikog svećenika, koji je svet, nevin, neokaljan, odijeljen od grešnika i uzvišeniji od neba« (Hebr. 7, 24—26). Kako smo sretni, što imamo Velikog svećenika na nebu! »Po njemu dolazimo k Ocu.« Zato i molimo »po Kristu Gospodinu našem«. Zato i sudjelujemo kod žrtve svete Mise, u kojoj se s Kristom prikazujemo nebeskom Ocu. On nas, dakle, može potpuno spasiti i posvetiti, i to svojom molitvom i svojom žrtvom.

Vječno je Kristovo svećeništvo, vječna je njegova volja,

da se žrtvuje. Vječna je njegova svećenička samilost, s bijednom ljudskom naravi, čije je slaboće — izuzevši grijeh — sam na sebi iskusio (Hebr. 4, 15). U toj neprekidnoj spremnosti volje na žrtvu nastavlja se dovijeka Isusov zemaljski život: njegovo odricanje, njegove suze; njegove muke, njegovi napori, njegova poniženja. U neprolaznoj volji nebeskog Velikog svećenika Isusa da se žrtvuje, živi i dalje bijedni, poniženi i raspeti Isus kao žrtveno Janje, kao žrtveni dar. O kako je neizmjerno bogat siromašni i ponizni zemaljski život, ako ga u Kristovu Duhu shvatimo i po njemu živimo! Gospodine, daj da progledam!

»Uzašao je na visinu, sa sobom poveo roblje i kao Veliki svećenik ljudima razdijelio darove« (Efež. 4, 8). »Po njemu, Gospodine, sva dobra vazda stvaraš, posvećuješ, oživljavaš, blagosivljaš i daješ ih nama: po njemu, i s njime, i u njemu jest tebi, Bogu Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga svaka čast i slava, po sve vijeke vjekova« (žrtva svete Mise). Sve po Velikom svećeniku Kristu, s njime i u njemu!

»Nemamo Velikog svećenika, koji ne bi mogao sažaliti se s naših slaboća, nego koji je u svemu iskušan kao i mi, osim grijeha. Pristupimo, dakle, s pouzdanjem k prijestolju milosti, da primimo milosrđe i nađemo milost, kad nam ustreba pomoć« (Hebr. 4, 15 sl.).

Molitva.

Primivši, Gospodine, darove (euharistiju), daj, molimo te, da ti vazda ostanemo zahvalni. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak u osmini Spasova.

Krist, Kralj i sudac.

»Oče, proslavi Sina svoga. Dao si mu vlast nad svakim tijelom« (Iv. 17, 1—2; evanđelje na vigiliju Spasova). Otac je uslišao Isusovu molitvu i proslavio ga u njegovu uzašašću, t. j. postavio ga je Gospodinom nad svim što je stvo-

reno. »Sjedi meni s desne.« Sada on sudjeluje u slavi i u gospodstvu Očevom. Njemu je »dana sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28, 18). Vlast da kraljuje i vlast da sudi.

1. Vlast da kraljuje. U blagom evanđelju očito je izražena i kraljevska vlast jednog zakonodavca. Krist ne vodi pobudne razgovore. On daje zakone, a te zakone potkrepljuje sankcijom vječnog blaženstva ili vječne propasti, vječne nesreće. »Propovijedajte evanđelje svakom stvoru. Tko bude vjerovao i pokrstio se, spasit će se, a tko ne bude vjerovao, osudit će se« (evanđelje). To su zakoni, koji se ne obaziru na lično dostojanstvo. To su zakoni, koji ne poznaju niti privilegiranih niti zapostavljenih. Kristov zakon pozna samo grešnike i pravednike. To su zakoni, koje ne može nitko, pa ni Crkva, po volji mijenjati, nego im se mora svatko ponizno i s poštovanjem pokoravati. Ove zakone ne će nijedan parlamenat, nijedan kralj, nijedan ministar, nikakva znanost bez kazne prestupiti i prekršiti. Ove zakone proglasuje Krist svijetu po svome evanđelju i po svojoj nepogrešivoj Crkvi, tako da se ne može nitko ispričati neznanjem, a pogotovo ne djeca svete Crkve. »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji«; vlast i nada mnom: nad mojim duhom, nad mojim srcem, nad mojom sudbinom, nad mojim životom. Radosno ću priznati njegovo gospodstvo nada mnom, njegovu zapovijed, njegov zakon!

2. Vlast suditi. »Ovaj Isus, koji je od vas uzet na nebo, opet će doći« (poslanica). Doći će kao sudac na sudnji dan. To će biti vrhunac gospodstva proslavljenoga Isusa. Na tu je svoju vlast mislio Krist, kad mu je veliko vijeće u Jeruzalemu sudilo i osudilo ga na smrt. »Ja vam velim: Odsad ćete vidjeti Sina čovječjega, gdje sjedi s desne strane Svemogućega i dolazi na oblacima nebeskim« (Mat. 26. 64). »Otac ne sudi nikomu, nego je sav sud dao Sinu« (Iv. 5, 22). Sav sud! Dao mu je da sudi i kažnjava čovječanstvo, pojedine narode i države i pojedince, da osudi znanost, koja je sašla s pravoga puta, da osudi idole sviju vremena i moda, o kojim nam znade da govori povijest čovječanstva. »Sav je sud dao Sinu, da svi poštuju Sina kao što poštuju Oca« (Iv. 5. 22). Pred njim, pred sucem živih i mrtvih, morat će se pojaviti

svaka duša, koja se rastavi sa smrtnim tijelom. Pred onim će morati stajati, koji zna za njezine najskrovitije misli i namjere, i koji poznaje sva njezina dobra i zla djela. Onom će morati odgovarati, čija osuda odlučuje o vječnosti. Pred njime, sucem svih vjekova, pojavit će se jednom svi ljudi. A on će razlučiti jedne od drugih, kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Jednima će reći: »Hodite, blagoslovljeni Oca mojega.« A drugima: »Idite od mene, prokleti, u oganj vječni.« »I ovi će otići u muku vječnu, a pravednici u život vječni« (Mat. 25, 32—46). »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji.« »Nebo će i zemlja proći, ali ne će proći moje riječi« (Luka 21, 33). Raspeti Isus, koga je veliko vijeće osudilo, a ljudi zabacili, sudac je cijeloga svijeta. Njemu će se pokloniti oni, koji su na nebu, na zemlji i pod zemljom. Svi, pa i oni, koji ga danas zabacuju i niječu, upoznat će i morat će priznati: »Ti si put i istina i život« (Iv. 14, 6). »Ti si jedini svet. Ti si jedini Gospodin. Ti jedini Višnji.« Krist će posve sigurno slaviti slavlje i ušutkati svoje neprijatelje. Tada ćemo se radovati, što smo za njega živjeli! Kako ćemo biti sretni, kad nam progovori: »Dobro, slugo dobri i vjerni, jer si bio vjeran u malome, postaviti ću te nad mnogim: uđi u veselje svoga gospodara« (Mat. 25, 23). Kako ćemo se veseliti, što smo ovdje na zemlji živjeli po Isusovu nauku i primjeru, što smo ljubili siromaštvo i skromnost, što smo prigrlili križ i odrekli se svijeta i njegovih načela. Kako ćemo se obradovati, kad budemo čuli izricanje suda: »Hodite, blagoslovljeni Oca mojega, i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta« (Mat. 23, 34).

3. Isus, naš Spasitelj i Otkupitelj uzvišen je kao Gospodin i sudac na desnu stranu Očevu. On nam ne će niti može biti Otkupitelj, ako ne dopustimo da nam on, Gospodin, štogod propisuje ili ako ne ćemo da se pokoravamo njegovim zapovijedima. Što se više Gospodinu pokorimo, to ćemo više osjetiti, da nam je on Otkupitelj.

Klanjajmo se onome, koji je uzašao na nebo! Uzvisujmo ga svojom vjerom! Makar da teško razumijevamo vjerske istine, koje nam je on objavio, podložimo svoj razum njegovim riječima. Klanjajmo mu se svojom voljom! »Ovo je

moja zapovijed, da se ljubite među sobom, kao što sam ja ljubio vas!« (Iv. 15, 12). »Bilo je rečeno starima: Ne ubij. A ja vam kažem, da će biti osuđen kao krivac svaki, koji se srdi na svojega brata. Kazano je starima: Ne čini preljube. A ja vama kažem, da svaki, koji promatra s požudom ženu, već je učinio preljubu s njome u srcu svome. Kazano je starima: Ljubi bližnjega svoga i mrzi neprijatelja svoga. A ja vam kažem: Ljubite neprijatelja svoga« (Mat. 5, 21, 27 i 43). Vjerno ćemo vršiti njegovu zapovijed. Klanjajmo mu se svom svojom ljubavlju. On traži naše srce, našu ljubav. On se ne zadovoljava s hladnom, prisiljenom i ropskom službom, nego traži službu radosnu i slobodnu, službu iz ljubavi. Dobro je da se bojimo njegove zapovijedi, ali bolje je, ako je ljubimo. I klanjajmo mu se svojim životom! Svaki posao, svaku dužnost, svaku zadaću i zvanje u našemu dnevnom životu smatrajmo kao objavu Kristovu, kao objavu njegove zapovijedi i njegova zakona. Recimo iskreno: kako je tvoja sveta volja! Iz ljubavi prema tebi!

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, daj, da ti vazda budemo i pobožnom voljom odani i da iskrenim srcem služimo tvojemu Veličanstvu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda u osmini Spasova.

Nesveti i Sveti Duh.

Gospodin je uzašao na nebo. Apostoli su se povratili s Maslinske gore u grad. U dvorani posljednje večeri bili su »jednodušno postojani u molitvi sa ženama i s Marijom, Majkom Isusovom« (Dj. ap. 1, 12 i 14). Tako im je naime Gospodin naložio, da ostanu u Jeruzalemu i da čekaju dolazak Duha Svetoga (Dj. ap. 1, 4). S Marijom i s apostolima očekuje i sveta Crkva u ovim danima dolazak Duha Svetoga. I mi treba da se pridružimo svetoj Crkvi.

1. Nesveti duh naravno-zemaljskog čovjeka djeluje i živi u nama, usprkos pobožnih vježbi,

koje obavljamo, usprkos molitava, koje molimo; usprkos svete ispovijedi i dnevne svete pričesti. Tako zvani ljudski duh, vlastiti duh, opasniji je neprijatelj od đavla, svijeta i tijela. On je neprijatelj svakoga, koji ozbiljno shvaća pobožnost i koji je već napredovao u kršćanskom savršenstvu. On se odlikuje lukavstvom, prevarom i pretvaranjem. On je nepostojan, radoznao, nemiran, neprijatelj vlastitog mira. Koji put se čini, kao da se sasvim Bogu pokorio, a zatim se opet pod izlikom da čini pravo, pod izlikom revnosti podvrgava sotonskom duhu. Pod izlikom da unaprijeđuje slavu Božju i da teži za savršenstvom, sakriva svoje vlastite interese i sebične namjere. On nas potiče, da radimo iz čisto naravnoljudskih motiva, potpuno neovisno o poticaju milosti, ne obaziruć se na Boga i na to, da Bogu omilimo. On uvijek naginje i teži za mirom, naime za udobnosti, lagodnosti, za slobodom i nezavisnosti i mnogo se brine za tijelo. On traži — i ako to vješto krije izlikom težnje za savršenstvom — u svemu sebe, a osobito u stvarima pobožnoga života: u borbi da nadvlada zlo, jednako kao i u nastojanju da radi za Boga i za spas duša. Veoma često živi i djeluje ljudski duh u nama. Zato je i za nas veoma potrebno, da čeznemo za dolaskom Duha Svetoga i da iskrenom čežnjom zavapimo: »Dođi, Duše Sveti!« »Srce čisto stvori mi, Bože, i duh pravi obnovi u meni« (Ps. 50, 12).

2. Duh Sveti je Duh pravoga života. On daje svijetlo. On daje vjeru. On daje, da nešto s oduševljenjem hoćemo i da se nepokolebivo pouzdajemo. Oganj Duha Svetoga stvara duhovnu toplinu i oduševljeni žar. On sažiže sve što nije plemenito i sve što je zlo. On tjera zloga i svjetovnoga duha sebičnosti i putenosti. On uzdiže k Bogu sve naše djelovanje, a što je u nama nisko, to osuđuje i uništava. On izoštrava naš pogled, da upoznamo u sebi zlo i oslobađa nam dušu od tromosti i mlitavosti. On nam daje slobodu duha, koja nas otkida od svega prolaznoga, veže nam srce uz Boga i čini, da smo u životu skromni u svojim zahtjevima. Daje nam slobodu, koja se zadovoljava s najmanjim, najjednostavnijim i najnužnijim i koja sva dobra zemlje, svijeta i kulture upotrebljava samo za to, da svoj duhovni život dovede

do potpune zrelosti. Taj nam je Duh Sveti vrlo potreban. Za taj Duh moramo moliti u ovim danima s Marijom, apostolima i sa svetom Crkvom. »Veni, Sancte Spiritus — Dođi, Duše Sveti, napuni srca svojih vjernih i oganj svoje ljubavi u njima užezi!«

3. »Dođi, Duše Sveti!« U tolikoj će mjeri doći, koliko budemo čeznuli i težili za njegovim dolaskom. A tim ćemo više za njim čeznuti, što bolje upoznamo, koliko smo još robovi nesvetog i ljudskog duha. Kako je malena naša nutarnja sloboda! Kako jedva životari naša vjera! Kako često samo naravno mislimo, prosuđujemo i procjenjujemo! Kako slabo shvaćamo duhovne stvari! Kada ćemo postati posve duhovni ljudi? To ipak nije djelo našeg htijenja i nastojanja, nego je to djelo milosti Božje i snage Duha Svetoga. »Otvori širom usta svoja, i ja ću ih napuniti« (Ps. 80, 11). Što više tražimo i molimo, tim ćemo više primiti. »Svaki, koji moli, prima« (Mat. 7, 8). Koji ne moli, ne prima. Jer »gladne napuni dobara, a bogataše otpušta prazne« (Luka 1, 53).

»Ja ću poslati na vas onoga, koga je Otac moj obećao, a vi sjedite u gradu, dok se ne obučete u silu s visine« (Luka 24, 49). To je naredba Gospodnja za ove dane pred Duhovima. Mi ćemo, dakle, s Marijom i apostolima ustrajati u molitvi, u neprestanoj sabranosti, u nekoj duhovnoj odvojenosti (klauzuri). Usred naših zvaničnih i obiteljskih poslova neka bude naše srce slobodno za Boga i za tiho općenje s Gospodinom u molitvi. Budimo spremni, kada na sveti duhovski blagdan bude silazio Duh Božji da se nastani u nama. Budimo spremni, da nas ne mimoiđe.

Molitva.

Bože, utočište i snago naša, koji si sam začetnik pobožnosti, priteci pobožnim molitvama svoje Crkve i daj, da doista zadobijemo, za što vruće molimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak: Osmina Spasova.

»Sursum corda!«

»Bože, mi vjerujemo, da je Jedinorođeni tvoj na današnji dan uzašao na nebo, zato nam podaj, da i sami duhom u nebesima obitavamo.« To je velika prošnja svete Crkve: da se naš praktički život podudara s vjerom!

1. »Sursum corda!« Da svojim duhom u nebesima obitavamo; da u onostranom, u nadvremenitom budemo utvrđeni; da ondje živimo, gdje je proslavljeni Krist, naša glava, naš put i istina i život; da odonud crpemo svoje misli, prosuđivanje, nazore, motive i poticaje; da u prekogrobno stavimo sve svoje pouzdanje i nadu; da se brinemo i mučimo za ono što je gore, što dolazi iza ovoga. »Sursum corda!« da događaje, protivnosti, djela, ljude, poslove, dužnosti i trpljenja promatramo i prosuđujemo u svijetlu prekogrobnog života, u svijetlu vječnosti, u svijetlu Božjem i proslavljenog Gospodina! U nebesima obitavati znači iz ljubavi prema Bogu i Kristu dopustiti, da na zemlji ne shvaćaju naše namjere, nego da ih i naši najbliži krivo tumače. To znači, klevetanja i zapostavljanja primati po uzoru i u duhu onoga, koga su nepravedno na smrt osudili i na najsramotniji način pogubili, a koga je Otac radi toga uzvisio nad sva nebesa. To znači, ne tražiti ovdje na zemlji, da nas ljudi priznaju i poštuju, nego svoje djelovanje i nastojanje povjeriti onomu, koji i u nebu za nas zna, i koji ništa ne zaboravlja i kod kojega ništa ne propada, štogod smo iskreno i s dobrom nakanom učinili. Koji u nebesima obitava, taj svoju životnu svrhu promatra u svijetlu vječnog preodređenja i odgovornosti. Takav čovjek nije dezinteresiran. Nasuprot! On shvaća život dublje, ozbiljnije i važnije nego li drugi, i zato živi u Božjem miru. Zato je izvan života. Ne uzrujava se mnogo. Svoju dužnost vrši mirno, s pogledom upravljenim prema nebu. Protivnosti života prima kao od Boga poslani križ, i slijedi stope onoga, za koga zna, da je na Očevu prijestolju. »Koji se ponizuje, uzvisit će se« (Luka 14, 11). »Svojom strpljivošću spasit ćete svoj život« (Luka 21, 19). Sve vremenito iskorišćuje takav za svoj vječni spas. To je prava životna mudrost znati svladati

zemaljsko, stresti sa sebe prašinu i izići iz tjesnaca umišljenoga, ali malenoga »ja«.

2. »Kao div stupao je svojim putem« (Ps. 18, 6). Žurio se silnim koracima da nas otkupi. S neba je sišao u krilo Djevice, iz krila Djevice u jaslice, iz jaslica na križ, s križa u grob, iz groba se povratio u nebo. Utjelovljeni Sin Božji tako je žurno koracao radi toga, da se i mi za njim požurimo i da ga svim srcem molimo: Povuci nas za sobom! Slijedit ćemo tvoje stope. Treba da ga slijedimo srcem onamo, kamo je uzašao tijelom. »Bježimo, dakle, od svjetovnih želja. Promislimo dobro, da će se onaj, koji je blagoslivljajući uzašao na nebo, povratiti kao strašan sudac; što nam je blago naložio, o tome će strogo tražiti račun. Nitko, dakle, neka ne omalovažava pokore. Nitko neka ne zanemari brigu oko svoga spasa, doklegod može za nj poraditi: Spasitelj će biti na sudu tim stroži, što je prije suda bio blaži« (Grgur Veliki u lekcijama današnjeg matutina).

3. »Oče, hoću da i oni, koje si mi dao, budu sa mnom, gdje sam ja« (Iv. 17, 24). Zato Bossuet stavlja u usta Spasiteljeva: »Ti si me poslao, da budu potpuno jedno. Zato, Oče, jer si ih meni dao, ne samo kao drugove u borbi, ne samo kao braću, nego kao udove, zato hoću, da budu potpuno jedno kao udovi moga tijela. Kao što si mi dao da budem gospodar nad samim sobom, tako moraš dopustiti, da budem i gospodar svojih udova. Zato, Oče, hoću, da i oni budu sa mnom, gdje sam ja. Kad budem u slavi, neka i oni budu ondje. Sa mnom, u jedinstvu sa mnom.«

»Da gledaju moju slavu, koju si mi dao« (Iv. 17, 24); da na vlastitom tijelu osjete tu slavu. Treba da osjete veličinu i podrijetlo slave, koju si mi ti dao. Od tebe sam je primio. Jer ti si me ljubio prije nego li je svijet stvoren. Dao si mi je u punoj mjeri, da je i drugima saopćim i drugima podijelim. »Sebe posvećujem za njih. Bili su žrtve tvojega gnjeva, a sada sam ja dao samoga sebe. Sada su sveti i posvećeni tvojemu Veličanstvu, pa neka budu zajedno samnom tebi posvećeni i žrtvovani, kao što se ja tebi posvećujem i žrtvujem. »Ja se posvećujem za njih«: Jedamput u smrti na križu; bez prestanka, dnevno, svakoga časa u žrtvi svete Mise, da budu

zajedno sa mnom posvećeni i žrtvovani tebi, Ocu, i da na zemlji žive životom Božjim i životom nebeskim!

Molitva.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da mi, koji vjerujemo, da je Jedinorođeni tvoj, Otkupitelj naš, na današnji dan uzašao na nebesa i sami duhom u nebesima obitavamo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak poslije osmine Spasova.

Budite spremni!

»Bože, daj da vazda budemo i pobožnom voljom spremni i da iskrenim srcem služimo tvojemu Veličanstvu!« (molitva). Treba da isprosimo spremnost volje i čistoću srca za sebe i za sve, koji se s nama spremaju za Duhove.

1. Spremnost volje. Prema milosti i djelovanju milosti Duha Svetoga moramo zauzeti Marijin stav: jedan bezuslovni »fiat«, neka mi bude, na sve što od nas traži milost i na što nas ona potakne. Pa i onda kad nas milost razapinje i kad se čini da će sve u nama uništiti. Takav stav duše isključuje svaku ljudsku samovolju i svaku privezanost uz ovu ili onu ljudsku želju. Ako želimo da djelovanje Duha Svetoga bude u nama plodno i da nas ono obnovi, kao što je obnovilo apostole, onda nije dosta da samo molimo za njegov dolazak. Potrebno je, da u isto vrijeme pripremimo tlo svoje duše, kolikogod samo možemo. A to ćemo postići, ako ostavimo sebe, ako zaboravimo na sebe, ako se otkinemo od svega što nije Bog, Božja volja i slava. Tada će duša biti slobodna. Bit će spremna da na svako nukanje i poticaj Duha Svetoga odgovori bezuslovnim »Neka mi bude!« Ako se smijemo tako izraziti, Bog djeluje na temelju ničega. Iz ničega stvara sve. Mi samo smetamo njegovo djelovanje u nama, doklegod ne postanemo pred njim i pred milosti jedno ništa; doklegod ne budemo posve podložni njegovoj volji i htijenju; doklegod mislimo da smo još ipak nešto, dok hoćemo da budemo nešto i dok gojimo vlastite želje. Još nemamo one pot-

pune spremnosti i odanosti u volju Božju, u djelovanje njegove milosti. To, dakle, neka bude djelo milosti u ovo duhovsko doba.

2. Čistoća srca. Postoji jedna čistoća srca od grijeha, pogrešaka i nesavršenosti. Da Duh Sveti uđe u dušu, znamo, da se zahtijeva, da nam srce bude čisto od grijeha, pogrešaka i nesavršenosti, ili da se barem iskreno borimo za tu čistoću. Osim te čistoće postoji i druga čistoća, čistoća srca prema milosti, koju nam daje Bog. Čistoća, koja si ništa ne utvara, što se Bog približava duši, nego koja postaje tim čistija, svijetlija i poniznija, što ju Božja milost više uzvisuje i obogaćuje. Doista se zahtijeva velika čistoća srca, da Bog daje duši veće milosti. Zahtijeva se nešto od čistoće Marijine, jer, kad ju je Elizabeta nazvala blaženom, ona je upravila svoj pogled k onome, od kojega je primila milost: »Veliča duša moja Gospodina. Velike mi stvari učini Svesilni!« Marija je bila suviše uzvišena nad svaki osjećaj sebeljublja, a da bi se mogla smiriti u ovom odlikovanju. Ona se samo raduje, što joj je Bog iskazao tako veliku milost. Ona je u svojoj poniznosti vidjela samo njega. To je čistoća duše, koja živi po milosti, a to upravo nama nedostaje. Kako smo u potaji oholi, tašti i samodopadni, ako nam Bog udijeli koju milost. Koliko puta pripisujemo milosti sami sebi, i koliko si utvaramo radi njih! Slava Božja, želja da njemu omilimo, rijetko je prvi i glavni razlog našega djelovanja, našega nastojanja oko svetosti, naš glavni cilj! Prve naše misli, osjećaje i pokrete srca pripisujemo većinom sebi. Naše je sebeljublje kao fini otrov, koji sve truje, pa i samu ljubav prema Bogu, pa nam otima i ono, što bi milost htjela da u nama izvede na slavu Božju. Doista imamo razloga da molimo: »Daj da čistim srcem služimo tvojemu Veličanstvu.«

3. Duhovi nam mogu donijeti velike milosti. Međutim, milost traži otvoreno, čisto i nesebično srce. Nije bez razloga bila s apostolima u dvorani posljednje večere i Marija. Ona je svijetli primjer svima, kojima Gospodin kani udijeliti velike milosti. Zato moramo nasljedovati njezin primjer. Ona nas uči, da ne težimo za izvanrednim milostima, da nikada ne mislimo da smo svojom vjernošću i svojim nastojanjem

zaslužili neke stanovite milosti; da nikada ne pripisujemo sebi koju tu milost, da u pobožnosti budemo uistinu nesebični, da ne tražimo sebe; da se nikada ne mrtvimo i ne obavljamo kakovu pobožnost radi utjehe. Sve je to sebičnost i priječi djelovanje Božje milosti. Time pretvaramo nebeski dar u vlastiti otrov! Više će nas približiti Bogu nastojanje da budemo maleni, nego izvanredne milosti. »Koji se ponizuje, uzvisit će se« (Luka 14, 11).

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, daj da vazda budemo pobožnom voljom spremni i da čistim srcem služimo tvojemu Veličanstvu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Navečerje Duhova.

Pokršteni Duhom Svetim.

U noći od subote na duhovsku nedjelju primali su u Rimu sveti krst oni, koji bilo iz kojeg razloga nisu bili na Uskrs pokršteni. Duhovska vigilija je imitacija uskrsne vigilije. U duhovskoj vigiliji dolazi do izražaja misao, da smo mi kršćani pokršteni Duhom Svetim.

1. Primili smo Duha Svetoga. U poslanici se govori, kako je sveti Pavao došao u Efez. Ondje je našao neke već pokrštene učenike. On ih upita, da li su poslije krštenja primili Duha Svetoga, a oni uopće nisu znali, da Duh Sveti postoji. Iz toga je sveti Pavao zaključio, da nisu bili kršteni u ime Isusovo, jer bi inače morali primiti i Duha Svetoga. I doista, to je bilo Ivanovo krštenje, ono krštenje, koje je Ivan na Jordanu dijelio, a ne ono, koje je Krist ustanovio. »I oni su bili kršteni u ime Gospodina Isusa. I kada je Pavao na njih položio ruke, siđe na njih Duh Sveti, i govorili su jezike i proricali.« Sam im je, dakle, Duh Sveti osobno na vidljiv način udijelio svoje osobite darove. Kod ovog zbivanja misli liturgija na nas. I mi smo primili Kristovo krštenje i svetu potvrdu. I mi smo, dakle, nosioci Duha, napunjeni Duhom. I za nas vrijede riječi iz ulaza: »Kada me budete častili,

skupit ću vas iz svih zemalja (u crkvenu zajednicu) i izlit ću na vas čistu vodu (sveti krst). I dat ću vam Duh novi«, svetu potvrdu (Duhovi). Bez sumnje nama je već dan Duh Sveti s Ocem i Sinom, i on postaje »slatki gost« naše duše, postaje nama beskrajno bliz! On se s našom dušom najtjesnije povezuje. O, da već upoznamo dar Božji!

2. »Duh Sveti će ostati kod vas, i bit će u vama« (evanđelje). »Svijet ga ne može primiti, jer niti ga vidi niti ga pozna.« Ali u nama, koji smo udovi Kristovi, on stanuje, u nama živi i djeluje. »Tko mene ljubi, bit će ljubljen od moga Oca, i ja ću ga ljubiti« (evanđelje). Kojom ljubavlju? Ljubavlju, koja u presvetom Trojstvu živo povezuje Oca sa Sinom i Sina s Ocem. Ta ljubav je Duh Sveti. Mi se kršćani možemo ponosno hvaliti, da je ona ljubav, kojom nas Otac i Sin ljubi, i kojom mi ljubimo Oca i Sina, sam Bog, treća božanska osoba, Duh Sveti. Duh Sveti, ljubav Božja, potvrđuje i dovršuje vječnu povezanost Oca sa Sinom. Isti Duh Sveti, sama ljubav Božja, sjedinjuje i Krista s nama, glavu s udovima, i čini, da zajedno živimo, djelujemo, molimo, trpimo, ljubimo i Ocu se klanjamo. Svojim čudesnim dolaskom k nama i svojim sjedinjenjem s nama čini nas Kristovim udovima i time nas povezuje s izvorom milosti. Mi smo udovi Kristovi, jer Duh Sveti, ljubav Božja, stanuje u nama. I Duh Sveti, ljubav Božja stanuje u nama, jer smo udovi Kristovi. Čudesna li jedinstva u ljubavi! Kao što je istina, da smo po svetom krstu i po milosti organski povezani s Kristom Gospodinom i kao što smo s njime jedno, tako je jednako istina, da u nama živi Duh Sveti, bitna ljubav Božja. Velikog li dostojanstva našeg bića, da se tako reći Duh Sveti u nama utjelovljuje! Velike li ljubavi Božje, što su nam Otac i Sin poslali Duha Svetoga, ljubav koja ih u vječnom blaženstvu međusobno povezuje. Isti taj Duh Sveti, osobna ljubav Oca i Sina, povezuje i nas bijedne ljude sa Sinom i po Sinu s Ocem!

3. Dar Božji! Veoma je žalosno, da se uvijek zaustavljamo samo na površini svoje duše. Nikako ne ćemo zaroniti u dubinu, onamo, gdje si ti, Duše Sveti, u svetinju svoje duše. Dopusti, Gospodine, da o Duhovima duboko pogledamo u dubinu u kojoj se ti otajstveno skrivaš. Daj, da odsad na tebe

pazimo. Daj, da iz raznolikosti dnevnoga života sve češće silazimo u dubinu svoga srca, onamo, gdje Duh Sveti živi i djeluje, da njega slušamo i da s njime živimo!

Odviše se rastresamo i odviše nas zaokupljaju vremenite dužnosti i poslovi. Nijedan časak ne posvećujemo šutnji, sabranosti, razmišljanju, koje bi nas dovelo do Duha Svetoga, koji je u nama prisutan. Mi ga smetamo, mi ga zaboravljamo. On ostaje u tami, na dnu naše duše i uzalud očekuje naš pogled, naš zov!

Obratimo više pozornosti svome srcu! Budimo više duhovni! Slušajmo ga i pokoravajmo se njemu! Pazimo na ono, što se u nutrini zbiva, što unutri govori! U nama stanuje Duh Sveti! Kolike li sreće! A mi se njega i ne sjećamo.

Molitva.

Dopusti, molimo, svemogući Bože, da mi, koji svetkujemo svečanost dara Duha Svetoga, raspaljeni nebeskim željama, žeđamo za izvorom života. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

V. DUHOVSKO DOBA.

Uvod.

1. »Ja vam kažem istinu: Bolje vam je, da ja idem; jer ako ne otiđem, ne će k vama doći Utješitelj; a ako otiđem, poslat ću ga k vama« (Iv. 16, 7). Svojim uzašašćem otišao je Krist k Ocu. Danas je ispunio svoje obećanje i poslao obećanog Duha Svetoga apostolima, Crkvi: To je dokaz da je kod Oca, da je on proslavljeni Gospodin.

2. Na Božić je Bog postao čovjekom. Došao je da nam zasluži milost, da budemo dionici božanskoga života, da budemo djeca Božja. Uskrs je blagdan uskrsnuća od smrti grijeha na život milosti. Svetim krštenjem i euharistijom postajemo udovi tijela uskrsnulog Spasitelja. Duhovi su blagdan vidljivog poslanja Duha Svetoga apostolima, Crkvi, župi, kršćanskoj obitelji, svakoj pojedinoj duši. Svojim je utjelovljenjem i svojom smrću na križu Gospodin zaslužio milost poslanja Duha Svetoga. Sada se na nebu za nas moli i čini, da nam Duh Sveti pošalje svoju pomoć, da rastemo u milosti i svetosti, da budemo jaki i nesavladivi i da dođemo do savršene svetosti, kako to dolikuje Kristovim udovima.

Duh Sveti povezuje Oca sa Sinom u Božanstvu. Zato on i nas povezuje s Kristom. Njegovo je djelo, da glava i udovi žive i djeluju u međusobnoj povezanosti. Život i djelovanje Krista, glave, ne možemo odijeliti od života i djelovanja Duha Svetoga posvetitelja. Zato sveti Pavao pridaje isto značenje izrazu »u Kristu živjeti« kao i izrazu »Duhom živjeti«. Krštenje u Kristu znači za njega isto što i krštenje Duhom. Upravo onako, kako piše sveti Ivan: »Po tom poznajemo da ostajemo u njemu (u Kristu) i on u nama da smo udovi Kristovog otajstvenog tijela, što nam je dao od svojega Duha« (1. Iv. 4, 13). Kao što je djelo Kristovo, da živimo božanskim životom, tako je to jednako i djelo Duha Svetoga. Gdje ne djeluje Duh Sveti, ondje nema ni života u Kristu. »Vjernici, koji žele živjeti Duhom Kristovim, postaju tijelom Kristovim« (Sv. Augu-

stin). Bit ćemo povezani s tijelom Kristovim, ako budemo povezani s Duhom Gospodnjim, s Duhom Svetim. Božanski život uvijek je životvoran i uvijek se nalazi u Kristu, utjelovljenom Bogu. Ako dopustimo, da Krist u nama djeluje, onda nam Otac i on zajedno šalju Duha Svetoga, Duha posinaštva i ljubavi. Taj opet Duh upravo nas sili, da svom dušom čeznemo i nastojimo da budemo djeca Očeva, da u njegovoj svetoj ljubavi neprestano rastemo, dok nam ljubav ne bude posve savršena. Zato je život u Kristu, koji smo u svetom krstu (o Uskrsu) primili, nepotpun i ne bi bio moguć, da nam nije poslan Duh Sveti. Uskrs po svojoj naravi teži k Duhovima. Duhovi su nadopuna uskrsnom blagdanu. Uskrsom postajemo udovi Kristova tijela i dobivamo novi život. Taj život treba da se u nama razvije i ojača. Božanski život, koji nam je udahnut na svetom krstu, treba da postane oganj, koji sve čisti, treba da postane snaga i jakost, koja svladava svaki otpor, treba da se razvije do savršene ljubavi, koja je jača od smrti, koja nas sili, da sve radimo za Krista i da za nj sve damo, dapače i sam život. To je učinak krštenja Duhom na duhovski blagdan. Duhovski Duh je Duh mučeništva, i odvažnog ispovijedanja. On nam daje svijetla, odvažnosti i jakosti, kako to vidimo kod apostola, koji »otidoše ispred vijeća radujući se, što su bili smatrani dostojni, da trpe sramotu za ime Isusovo« (Dj. ap. 5, 41).

Duhovi su rođendan Crkve, kršćanstva, novog naraštaja. Čovjek, koji je tim Duhom prožet, ne živi više po tijelu niti po načelima i idealima čisto naravnog čovjeka. On je čisto duhovan čovjek. On je obasjan svijetlom istine i u svojoj nutrini poučen od Duha Svetoga, od Duha istine. Novi naraštaj prosvijetljen tom istinom promatra stvari i događaje života u njihovom snošaju prema Bogu, njegovoj providnosti i u svijetlu vječnosti. Prosvijetljen tom istinom, daje se novi naraštaj voditi samo jednim motivom: što je Ocu milo. Novi naraštaj jest duhovan naraštaj, jer »živi Duhom« i »hodaju po Duhu« (Gal. 5, 26). Plod je Duha: »Ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, vjera, krotkost, ustrpljivost, čistoća.« Crkva je u krštenju Duhom na duhovski dan oprana u krvi Kristovoj, s njime je uskrsnula i bila prožeta puninom

novoga života. Danas ona stoji sa zaručnikovim darom, koji joj je Krist zaslužio i danas predao, stoji u svojoj slavi i vazda mladenačkoj snazi i plodnosti. Sada je dozrela za teški život, koji je na zemlji očekuje. Dosta je jaka, da sa svojim Zaručnikom dijeli radost i žalost, da mu ostane vjerna. U njoj živi i djeluje Duh Božji, Duh istine i ljubavi. On je duša u tijelu svete Crkve. On je vodi k vječnim zarukama s Kristom, Zaručnikom. To je smisao poslanja Duha Svetoga, smisao svetog duhovskog blagdana.

3. Duhovski je blagdan dan zahvaljivanja Bogu, što je utemeljio svetu Crkvu, kojoj je povjerio sve naše nadnaravno bogatstvo i po kojoj nam daje milost i otkupljenje. Duhovski je blagdan dan zahvaljivanja Duhu Svetomu, koga primamo u sakramentu svete potvrde, dan radosnog i vedrog pouzdanja u djelovanje Duha Božjega u nama, u njegovo vodstvo i upravljanje. Na današnji se dan ponovno izručimo Duhu Svetomu, koji u nama prebiva. On neka bude duša naše duše. On neka u nama vlada, na ruševinama našega vlastitoga »ja«. Duhovi su blagdan molitve i prošnje za Duhom Svetim i njegovim darovima i milostima. Zato molimo sa svetom Crkvom:

1. Dođi, Duše presveti,
   Sa neba nas posjeti
   Zrakom svoje milosti.

2. Dođi, Oče ubogih,
   Davaoče dara svih,
   Dođi, srca svjetlosti.

3. Utjeho za svaki bol,
   Goste duši sladak tol',
   Okrepe nam viru tih.

4. Umornima odmore,
   U vrućini lahore,
   Razgovore žalosnih.

5. Sjaju svijetla blaženog,
   Sjaj u zboru puka svog,
   Napuni nam dušu svu.

6. Bez Božanstva tvojega,
   Čovjek je bez ičega,
   Tone sav u crnom zlu.

7. Nečiste nas umivaj,
   Suha srca zalivaj,
   Vidaj rane ranjenim.

8. Mekšaj ćudi kamene,
   Ogrij grudi ledene,
   Ne daj nama putem zlim.

9. Svim što vjeru imaju,
   Što se u te ufaju,
   Sedam svojih dara daj.

10. Daj pošteno življenje
    Daj duševno spasenje,
    Daj vjekovit svima raj.
    Amen.

Sveta Misa duhovskog blagdana.

1. Naše svijetlo uskrsno sunce, Krist, uzašao je nad sva nebesa slično naravnom suncu, koje se oko Duhova približuje svojoj najvišoj točki i prosipa po zemlji obilje svoga svijetla i svoje snage. To je sunce uzrok ljeta, a njegove zrake čine, da pomalo sazrijevaju plodovi zemlje. Tako i Krist iz nebeskih visina, s desne strane Očeve, šalje svojim sljedbenicima sa svijetlom ujedno i žar i snagu Duha Svetoga. Na Duhove je Crkva doživjela svoju prvu fazu postajanja, kad je bila prožeta božanskim ognjem i božanskom životnom sposobnosti. Taj se čin dogodio pedeseti dan poslije Uskrsa, u onaj dan, kad su Židovi svečano slavili prvu fazu svoga oslobođenja iz Egipta: davanje Zakona na Sinaju.

2. Mlada, još nedorasla Crkva bila je sakupljena u dvorani posljednje večere u Jeruzalemu. I najedamput dvorana posljednje večere pretvorila se u svjetsku Crkvu svetoga Petra u Rimu, koja obuhvaća sve jezike i narode. Oko trećega časa sišao je Duh Sveti u obliku ognjenih jezika nad Crkvu, i dovršio u njoj prvu fazu njezinog postanka, postala je punoljetna. Duh Sveti nikoga ne isključuje: sve narode i jezike sjedinjuje u jedno priznanje, u jednu vjeru i jednu molitvu. »Duh Gospodnji napunja svemir, i onaj, koji sve obuhvata, čuje svaku riječ, aleluja, aleluja« (ulaz). On živi u srcima sviju naroda, koji se njemu povjeravaju. On je izvor i veza jedinstva, međusobnog razumijevanja i uzajamne ljubavi. Grijeh, nečisti duh, zbunjuje, raspiruje mržnju, i to je počelo nesloge i svađe. Zato vapimo u ulaznom psalmu: »Neka ustane Bog i neka se raspršе njegovi neprijatelji«, duh nesloge i zla. To je vapaj za dolaskom Duha Svetoga, koje se nastavlja u »Gospodine, smiluj se« i u molitvi. U poslanici se govori o duhovskom čudu. Ovo čudo nije još ni danas dovršeno, ono se mora i na nama obnoviti i ostvariti, a da se to zaista ostvari, molimo klečeći poslije poslanice: »Dođi, Duše pre-

sveti, sa neba nas posjeti zrakom svoje milosti. Dođi, Oče ubogih, Davaoče dara svih, dođi, srce svjetlosti« (duhovska posljednica). On će doći k nama, on će s Ocem i Sinom bitno i osobno prebivati u nama. On će biti naš učitelj, koji će nam donijeti mir (evanđelje).

3. Započinje prikazivanje. Žrtveno prikazanje popraćeno je 67. psalmom, u kojem se govori o Kristovu pobjedničkom slavlju i slavlju njegove Crkve. I mi prisustvujemo u prikazanju tome triumfalnom slavlju. Obraćeni Kristovim »kraljevskim« Duhom (krst i potvrda) idemo, kao junački borci i pobjednici zlog duha, u Jeruzalemski hram, t. j. k oltaru. Molimo se, da Duh Sveti učvrsti i dovrši ono, što je Bog u nama izvršio u uskrsnom otajstvu (krst), da to po Duhu Svetomu obnovi, snažno »potvrdi« i zapečati, da očisti naša srca prosvjetljenjem Duha Svetoga (tajna). U žrtvi svete Mise treba da se ostvari duhovsko čudo, o kome govori poslanica. Žrtvujući ostavit ćemo sebe i predati svoj vlastiti duh. Na taj način dat ćemo prilike i mjesta Duhu Svetome, da u nama djeluje. Kad primimo svetu pričest, bit ćemo još tjesnije povezani s Kristom. Savršenije nego što smo to bili do sada, postat ćemo »tijelom« Kristovim. To će se ostvariti, ako živimo Duhom Kristovim, Duhom Svetim. To je misao pričesne molitve, da ćemo se, primajući dobro svetu pričest, napuniti Duha Svetoga.

Duhovski blagdan.

Duhovski doživljaj.

Od Uskrsa je prošlo sedam sedmica, jedna velika radosna osmina, kad je došao od Spasitelja obećani Duh Sveti, treća osoba presvetoga Trojstva, vječni izljev Očeve ljubavi prema Sinu i Sinovljeve ljubavi prema Ocu. Došao je uz šum silnoga vihora i spustio se u obliku plamenih jezika na pojedine apostole. Ojačani tim duhovnim krstom pošli su u cijeli svijet, da riječju i primjerom, štoviše, i vlastitom krvlju propovijedaju raspetoga i uskrsnuloga Krista.

1. Duhovski doživljaj apostola prema današnjoj poslanici. »Apostoli i blažena Djevica

bijahu jednodušno sakupljeni u dvorani posljednje večere. A oko trećega časa, otprilike u devet sati prije podne, postade šum s neba, kao kad puše silan vjetar. Tada im se pokazaše vatreni jezici i sjede po jedan na svakoga od njih i napuniše se svi Duha Svetoga i stadoše govoriti tuđim jezicima, kako im je Duh Sveti dao da govore. A vani se skupi mnoštvo i uzbuni se, jer nisu znali što se dogodilo. Slušali su gdje učenici govore raznim jezicima, i svaki je čuo gdje naviještaju njegovim materinjim jezikom veličanstvena djela Božja.« To bijahu novi Duhovi! U davno je vrijeme na duhovski dan Gospodin na Sinaju sklopio svoj zavjet s Izraelom i uz bljesak munja i gromova dao mu zapovijedi zavjeta, dao mu je zakon strogosti, straha i ropstva. Danas su osvanuli novi Duhovi, koji srca napunjaju ljubavlju, nutarnjom slobodom i svetom radošću. Duh je Sveti došao uz šum silnoga vjetra. Prožeo je i ganuo srca apostola i učenika. Njihove grudi odahnuše u novoj slobodi, jer ih je oslobodio dosadanjih slaboća i nesavršenosti. Duh ih je Sveti čisto preobrazio. On je prožeo njihove misli, njihovo htijenje, njihova čuvstva, osjećaje i namjere, i osnovao u njima svoje duhovno kraljevstvo. Naučio ih je novom životu. Dao im je odvažnosti i stalnosti, čvrstoću značaja i nepokolebivu strpljivost. Dao im je spremnost na svaku žrtvu za Krista, pa i spremnost na samo mučeništvo. To je bilo novo stvaranje!

2. Naš duhovski doživljaj. U duhovskom događaju ne gleda sveta liturgija samo nešto, što je već prošlo. Ne, ono što pripovijeda poslanica neprestano se ponavlja. I mi proživljavamo taj događaj. I mi smo se kod žrtve svete Mise i svete euharistije sakupili na jednom mjestu, jednodušni u molitvi i u žrtvi. I nad nama treba da se ponovi prvi duhovski događaj. Zato moli sveta Crkva poslije poslanice: »Pošalji Duh svoj, i postat će (svjetovi), i obnovit ćeš lice zemlje. Dođi, Duše Sveti, napuni srca svojih vjernih i oganj svoje ljubavi u njima užezi.« Tu, u žrtvi svete Mise, kada se preobraženi Gospodin po svetoj pretvorbi javlja u našoj sredini, javlja se s njime i njegov Duh Sveti. U svetoj se pričesti očito zbiva nad nama duhovsko čudo. Duh Sveti dolazi nad svakoga od nas i napunja nas svojim ognjem i jakošću. On ne dolazi u

slici plamenog jezika, nego u prilici svijetle hostije, koja je preobraženo tijelo Kristovo, nosilac Duha Svetoga. Sveta je pričest naše duhovno krštenje. Puni Duha Svetoga postajemo nosioci Duha, Kristovi svjedoci, apostoli i navješćujemo velika djela Gospodnja. Zato se u bogoslužju dijeljenje svete pričesti popraćuje ovim riječima: »Najedamput ču se s neba buka kao kad duva silan vjetar, i napuni svu kuću, gdje su sjedili, aleluja. I svi se napuniše Duha Svetoga naviještajući veličanstvena djela Božja, aleluja, aleluja.« Duhovi su sadašnjost!

3. »Tko mene ljubi, moju će riječ držati, i Otac moj će ljubiti njega. I k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti: Otac i Sin u Duhu Svetome, u ljubavi, koja veže Oca i Sina. Bog nije daleko od nas: on je u nama. To je radosna duhovska vijest: Bog u nama! Tko poznaje Oca, taj s lakoćom rješava sve zagonetke i mučne sumnje života. Otac me ljubi, nesamo danas i sutra, nego će me ljubiti kroz svu vječnost. Bog je u nama! Zato nas obuzima svijetlo i toplina. Bog je svijetlo, sunce. Daj, da sunce prodre u tvoje srce! Daj, da se Bog nastani u tebi! Bog u nama! Puni smo snage i ognja. Po sebi smo suha, bezvodna zemlja i kao suho drveće. Na duhovskom vrelu crpemo oganj, koji uništava svaku nečistoću, svaki grijeh, crpemo oganj svete revnosti za svoga Boga i Spasitelja.

Duhovi su konac i svršetak uskrsnog otajstva. Uskrs je krštenje, a Duhovi potvrda. Uskrs je novo rađanje, a Duhovi su zrelost, punina muževne dobi, muževnost, usavršenje u Duhu Svetomu. Krštenje Duhom Svetim poziva nas, da budemo kršćanski heroji i sveti u svojim mislima, nastojanju i namjerama. Poziva nas, da budemo sveti i potpuni kršćani.

Molitva.

Bože, koji si na današnji dan poučio srca vjernika rasvjetljenjem Duha Svetoga, daj, da mi u tom Duhu što je pravo razumijemo i njegovu utjehu uvijek uživamo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Duhovski ponedjeljak.

Naša sveta vjera.

Sveta Crkva posvećuje danas svu pozornost onima, koji su u duhovsko vrijeme primili sveti krst i potvrdu. No ona se obazire i na nas, koji treba da u sebi obnovimo milost svetoga krsta i potvrde. Ona nas poziva u Crkvu svetoga Petra u okovima.

1. Petar je imao viđenje. Vidio je nekakvu posudu, kao veliko platno, gdje se spušta na zemlju, a u njemu su bile svakovrsne životinje i ptice. »I dođe glas k njemu: Ustani Petre, pokolji i jedi.« Dok je Petar razmišljao u sebi, što znači to viđenje, dođoše ljudi, koje je poslao rimski stotnik Kornelije. I oni zamoliše Petra, da pođe s njima Korneliju, poganinu. Sad je Petar shvatio smisao viđenja, koje je netom vidio: Bog mu je očitovao, da »nijednoga čovjeka ne smije nazvati poganinom ili nečistim«. Pred Bogom ima i poganin svoju vrijednost. Kornelije ispripovijedi Petru, kako je neki čovjek u sjajnoj haljini stao pred njega i uputio ga k njemu. Zatim mu je Petar propovijedao Isusa, koji je bio raspet, a poslije toga uskrsnuo. »I on nam je zapovijedio, da narodu propovijedamo i svjedočimo, da je on postavljen od Boga za suca živima i mrtvima. Svi proroci svjedoče za njega, da svi, koji vjeruju u njega, dobivaju po njemu oprost od grijeha.« Dok je još Petar govorio ove riječi, »siđe Duh Sveti na sve, koji su slušali govor«, na pogane, koji su se sakupili kod Kornelija. »I vjernici od obrezanika, koji su došli s Petrom, začudiše se što se i na neznabošce izlila milost Duha Svetoga. I zapovijedi Petar, da budu kršteni« (poslanica). I mi, koji smo potomci pogana, primamo Duha Svetoga. Duh Božji ne čini razlike između pogana i Židova, između naroda i naroda. Bog želi sve spasiti. »Bog je dao svoga Jedinorođenoga, da ne pogine nijedan, koji vjeruje u njega, nego da ima život vječni« (evanđelje). Zato nas liturgija poziva da zahvalimo Gospodinu za milost, što nas je pozvao Kristu, Petru, Crkvi, svetom krstu i svetoj potvrdi.

2. »Bog je tako ljubio svijet, da je svoga Jedinorođenca dao, da ne pogine nijedan koji vjeruje u njega, nego

da ima život vječni. Jer Bog nije poslao svoga Sina na svijet, da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu. Tko vjeruje u njega, ne sudi mu se, a tko ne vjeruje, već je osuđen, jer ne vjeruje u Božjega Jedinorođenca« (evanđelje). Sveti krst nam daje vjeru. Po vjeri ćemo se spasiti. »Tko u njega vjeruje, ne sudi mu se«, ne će propasti, nego će imati život vječni. Božanski liječnik — koliko je do njega — dolazi da spasi bolesnike. Tko ne sluša liječnikov nalog, sam sebi oduzima život. Ako ne dopustiš, da te spasi, sam si se osudio. »Tko u njega vjeruje, ne sudi mu se, a tko ne vjeruje, ne samo da će biti proklet, nego već je osuđen, proklet. Još se nije objavio sud nad njim, a već je osuđen. Ta Gospodin zna, tko je njegov. On zna, tko će postići i zadobiti krunu, a tko će dospjeti u vječni oganj. Na svome gumnu pozna pšenicu, pozna i slamu. On poznaje dobri plod, ali poznaje i korov. Tko ne vjeruje, već je osuđen, proklet. Zašto? Jer ne vjeruje u ime jedinorođenoga Sina Božjega« (homilija sv. Augustina kod matutina). »Bez vjere nije moguće Bogu ugoditi« (Hebr. 11, 6).

3. »Nahranio ih je (kršćane) najboljom pšenicom, aleluja, i medom iz stijene nasitio ih je, aleluja.« To je pjesma zahvalnica onih, koji su pokršteni u duhovskoj noći. Nas je nahranio pšenicom svete euharistije, nasitio nas je medom iz stijene, Krista. Njegovo tijelo i krv, njegova ljubav i žrtva, sve je to naše, kao plod svetoga krsta! »Radujte se Bogu, pomoćniku našemu, kličite Bogu Jakovljevu. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu« (ulaz). Velike nam stvari učini Gospodin! A sada moramo i mi da uzvratimo njemu ljubav!

»Zaklinjem te, narode moj, slušaj mene! O, kad bi me ti, Izraele, slušao! Nemaj nikakvog drugog Boga i ne klanjaj se idolu! Ali narod moj nije slušao moj glas, i nije mario za mene! Kad bi me puk moj slušao, kad bi Israel hodao stazama mojim: ponizio bih neprijatelje njegove i na njih bih poslao ruku svoju! Neprijatelji Gospodnji klanjali bi se njemu. Htio sam Izraela nahraniti najboljom pšenicom, i nasititi ga medom iz stijene« (psalam ulaza) (Ps. 80, 9—17). To je Božja propovijed i nama, novom Izraelu, nama kršćanima. Kamo sreće, kad bismo je poslušali i izvršili!

Mi treba da vjerujemo. U svetoj pričesti daje nam Gospodin Duha Svetoga i umnaža nam posvetnu milost. U pričesnoj molitvi pjevamo: »Duh će vas Sveti poučiti.« Što bude veće naše poštivanje i čišća nakana kod primanja svete pričesti, tim će više Duh Sveti učvrstiti našu vjeru, produbiti je, oživjeti i učiniti plodnom. A to će učiniti u kući Petrovoj — crkveni je zbor kod sv. Petra u okovima — u katoličkoj Crkvi. »Tko ljubi istinu i čini dobro, taj dolazi k svijetlu«, dolazi k vjeri, k živoj i djelotvornoj vjeri (evanđelje). Što više budemo živjeli kršćanskim životom, tim draža, svjetlija i savršenija bit će naša vjera! Živimo danas u zahvalnom sjećanju na sveti krst i potvrdu. »Zagrmio je s neba Gospodin i Višnji je dao glas svoj (dolazak Duha Svetoga) i pokazaše se žive vode« (krst) (prikazanje).

Zahvalimo za veliku milost svete vjere! Cijenimo i ljubimo svoju svetu vjeru! »A to je osuda, sud prokletstva; što je svjetlost došla na svijet, ali ljudi su ljubili više tamu nego svjetlost« (evanđelje). Nevjera, to je taj veliki grijeh. Odakle nevjera? »Svaki, koji čini zlo, mrzi svjetlost!«

Molitva.

Bože, koji si svojim apostolima dao Duha Svetoga, dopusti puku svome, da dostigne, što pobožno moli, te daruj mir (slogu) onima, kojima si dao da vjeruju. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Duhovski utorak.

Život u izobilju.

Istom po dolasku Duha Svetoga potpuno se očitovao sjaj naše svete Crkve. Njezina djeca primaju u svetom krštenju život, a na krštenju o blagdanu Duhova, u svetoj potvrdi, primaju »život obilno«. Zato dovikuje Crkva nama, koji smo primili krst i potvrdu: »Primite radost svoje slave, izobilje svoga nadnaravnog, duhovnog života, zahvaljujući Bogu, aleluja, koji vas je pozvao u nebesko kraljevstvo, aleluja, aleluja.« I materinski nas opominje, da ništa ne izgubimo od bogatstva, koje smo primili u svetom krštenju i potvrdi na Uskrs i Duhove. »Pripazi, puče moj, na zakon moj, i prikloni uho svoje riječima ustiju mojih« (ulaz).

1. »Ja sam došao da imaju život i da ga uživaju obilno.« »Kad su apostoli čuli, kako je Samarija primila Božju riječ«, požuriše se, da bi kršćani primili i Duha Svetoga, i »poslali su k njima Petra i Ivana. I kad su oni došli, molili su za njih, da bi primili Duha Svetoga. Tada su na njih polagali ruke i primali su Duha Svetoga« (poslanica). Potrebno je, da se u običnim prilikama sakramenat svetoga krsta nadopuni sakramentom svete potvrde. Novi život, koji primamo u sakramentu preporoda, treba da se u sakramentu svete potvrde u nama učvrsti, ojača i usavrši. Treba da se razvije do one neslomive i mirne jakosti i snage, koja nije ni u čem slična jakosti atletskih mišica ni nasilju strasti i ljudskoga duha. Ta snaga i jakost duha sastoji se u mirnoj i harmoničnoj snazi života, koji je Bogu mio. Duša, koja je po sakramentu svete potvrde pozvana na kršćansko junaštvo, neprestano se penje i uzdiže do kršćanske savršenosti, kršćanskog odricanja; do svete i čiste ljubavi prema Bogu, Kristu i bližnjemu; do junaštva kršćanske kreposti, poniznosti, strpljivosti, spremnosti na žrtve, do apostolata molitve, djelotvornosti i trpljenja. Već u svetom krstu primamo vrhunaravni, božanski život i dostatan je, da postignemo svoj spas. Ali Gospodin je naredio, da se taj božanski život usavrši svetom potvrdom. Gospodin želi da ima potpune ljude i savršene kršćane. On se ne zadovoljava samo da životarimo čuvajući se jedva jedvice smrtnog grijeha. »Ja sam došao, da imaju život, i da ga uživaju obilno.« Taj izobilni život primamo u sakramentu svete potvrde. Zato su apostoli nastojali da vjernicima što prije podijele svetu potvrdu, sakramenat usavršenja svetoga krsta, sakramenat rasta i jačanja, vjerskoćudoredne muževnosti i zrelosti, sakramenat kršćanske savršenosti.

2. Isus je pastir onih, koji su primili krst i potvrdu. »Njemu vratar otvara i ovce slušaju njegov glas; on zove svoje ovce po imenu i izvodi ih. On ide pred

njima, a ovce za njim, jer poznaju njegov glas.« On je ujedno i »vrata k ovcama«. Vrata, kroz koja je jedino dozvoljeno doći k ovcama, koje se nalaze u ovčinjaku. Svatko, koji hoće da se na dozvoljen način brine za ovce Kristove, za nas kršćane, može samo po Isusu, po njegovom pozivu i poslanju doći k ovcama i biti im pastir. Tko hoće da bez Isusova naloga i poslanja vodi i pase ovce, taj je »tuđin«, »tat«, koji ubija. Jedino tko po Isusu i po njegovom nalogu dolazi k ovcama da ih vodi, taj će se spasiti. Taj će i za ovce naći najbolju pašu, jer radi po nalogu Isusovu. Samo kod Isusa, i kod onih, koje je on poslao, naći ćemo život, život u obilju. Samo kod Isusa, i kod onih, kojima je rekao: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite, dakle, i naučavajte sve narode, krstite ih i učite da drže sve moje zapovijedi« (Mat. 28, 18 sl.). Taj život ćemo naći kod Isusa, u njegovoj Crkvi, kod njegovih apostola, kod njegovih biskupa i svećenika. »Zaista vam kažem: Štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima, i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima« (Mat. 18, 18).

3. Božanski život dobivamo u svetom krstu, a rast, jačanje i napredak toga života dobivamo u svetoj potvrdi, budući da smo udovi Kristovi i na živom organizmu (tijelu) svete Crkve i s pastirima, koje su Krist i njegova sveta Crkva postavili. Drugdje i na drugi način ne ćemo naći život, rast ili napredak, nego samo utvaranje, propast i smrt. »Svi, koliko ih god dođoše prije mene, tati su i razbojnici, to su svi koji su došli bez Kristova poslanja i njegove Crkve. Tat ne dolazi, nego da ukrade i ubije i pogubi.« Sretnih li, dakle, nas, koji se nalazimo u pravoj Crkvi Kristovoj, pod vodstvom pastira, koje je Krist poslao! Velik je to razlog da mu se zahvalimo; i da se molimo, da žrtvujemo i da budemo apostoli među onima, koji se nalaze izvan Crkve, izvan paske pastira, koji nisu ušli kroz Kristova vrata. Naše nas duhovno bogatstvo obvezuje, da se brinemo za one, koji su bijedni i siromašni u duhovno-vjerskom pogledu.

»Vrata je nebeska otvorio Gospodin i pustio da padne mana poput kiše, da jedu, dao im je kruh s neba, anđeoski je kruh blagovao čovjek, aleluja« (prikazanje). Krst, potvrda, euharistija, to je izobilje života! »Primite radost svoje slave zahvaljujući Bogu, koji vas je pozvao u nebesko kraljevstvo Crkve na zemlji i na nebu!«

»Duh koji proizlazi od Oca, aleluja, proslavit će me, aleluja« (pričesna). U svetoj pričesti ulijeva Isus Duha Svetoga u našu dušu. On je Duh života, ljubavi, jakosti i svetosti. On nas obnavlja, kao što je na duhovski dan obnovio apostole. Svojim svetim i kreposnim životom, koji je djelo Duha Svetoga, neprestano slavimo proslavljenoga Gospodina, što nam je poslao Duha Svetoga. Nastojmo da svetu pričest svaki dan sve pobožnije primamo!

Molitva.

Molimo, Gospodine, da nam pomogne krepost Duha Svetoga, čisteći blagostivo srca naša i braneći nas od sviju protivština. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kvaterna srijeda u duhovskoj osmini.

Djelovanje Duha Svetoga.

Okupljeni oko Marije — crkveni je zbor kod svete Marije Velike — promatrat ćemo sa strahopočitanjem djelovanje Duha Svetoga u Kristovoj Crkvi. »Bože, kad si išao pred narodom svojim (pred crkvom Staroga Zavjeta), kad si išao preko pustinje stanujući u njegovoj sredini, zemlja se tresla (radi čudesnih djela Božjih: prolaz kroz Crveno more, davanje Zakona na Sinaju, voda iz pećine, čudesna pobjeda nad izraelskim neprijateljima, pad jerihonskih zidova), i nebo se rastapalo (sipajući manu), aleluja, aleluja. Nek ustane Bog, i nek se raspršе neprijatelji njegovi, i neka pobjegnu od lica njegova, koji mrze na nj« (ulaz). To je slika djelovanja Duha Svetoga u Izraelu Novoga Zavjeta, koji kroz pustinju zemaljskog života putuje prema obećanoj zemlji na nebu.

1. Vidljivo djelovanje Duha Svetoga u Crkvi. O Duhovima i u životu Kristove Crkve ispunilo se Joelovo proročanstvo. »U posljednjim danima, (t. j. u danima

Novoga Zavjeta) izlit ću Duh svoj na svako tijelo. U one ću dane izliti Duh svoj na sluge i službenice svoje. (Na sudnji ću dan) dati znakove na nebu i na zemlji, krv i plamen i dim što se puši. Sunce će se pretvoriti u tamu i mjesec u krv, prije nego dođe dan Gospodnji veliki i strašni. I zbit će se: svaki, koji zazove ime Gospodnje, spasit će se« (prva poslanica). Na Duhove je Bog na vidljiv način izlio svoj Duh na Crkvu i još ga neprestano kroz sva vremena na nju izlijeva. Vidljivo djelovanje Duha Svetoga u Crkvi pokazuje se u čudesima, koja su se događala od početka do danas. Drugo čitanje govori o ovom vidljivom djelovanju Duha Svetoga u Crkvi. Ondje čitamo: »U one su dane apostoli činili mnoge znake i čudesa među narodom. I bijahu jednodušno svi u trijemu Salamonovu, a od ostalih se nitko nije usudio pridružiti k njima, samo ih je narod veličao. I sve se više umnožavalo društvo muževa i žena, koji su vjerovali u Gospodina, tako, te su na ulice iznosili bolesnike i stavljali ih na postelje i nosila, da bi, kad Petar dođe, barem sjena njegova osjenila koga od njih. A skupljalo se mnoštvo iz okolnih gradova u Jeruzalem donoseći bolesnike i opsjednute od nečistih duhova, i svi su ozdravili« (Dj. ap. 5, 12—16). U Crkvi nikad ne će nestati čudesa. Ona svjedoče, da je Duh Sveti u Crkvi prisutan i da u njoj djeluje. Mi znamo, da u Crkvi ima ljudskih slaboća, pogrešaka, sablazni i mi to žalimo, ali iznad svih ovih ljudskih nesavršenosti, a često i grijeha, vidimo vidljivo djelovanje Duha Svetoga. Mirno se možemo povjeriti Crkvi, u kojoj živi i djeluje Duh Sveti, usprkos svih nedostataka i ljudskih slaboća.

2. Nevidljivo se djelovanje Duha Svetoga očituje u Gospodinovim riječima: »Nitko ne može doći k meni, ako ga Otac, koji me poslao, ne povuče.« Bitno je bilo i ostaje, a to je poticaj milosti Duha Svetoga. Duh Sveti, koji sjedinjuje Oca sa Sinom, sjedinjuje i nas s Ocem po Sinu. Sve ovisi o njegovom djelovanju u nama. Što više dopustimo, da nas Duh Sveti vodi, tim ćemo se više približiti Isusu, njegovim otajstvima i milostima. Na svaku dobru misao, riječ i na svako dobro djelo mora nas potaknuti Duh Sveti. Za svaki čin vjere, ufanja i ljubavi prema Bogu potrebna nam je pomoć i poticaj Duha Svetoga. Da naše kreposti i djela budu

uistinu savršena i Boga dostojna, zahtijeva se jedan poseban i trajan zahvat Duha Svetoga. Pa makar imali mi i sve nadnaravne kreposti, još uvijek ostajemo nespretni početnici: mi doduše znamo što moramo činiti, ali nismo dosta spretni, spremni i brzi, da to i izvršimo. Učitelj mora zahvatiti. On mora u molitvi, u poslu, u odlukama, u trpljenju i poteškoćama saopćiti nam svoj način gledanja i mišljenja, ljubavi i rada. Naše će djelovanje i nastojanje istom onda biti uistinu savršeno, kad nas Duh Sveti bude posve obuzimao. Zato on, uz krepost vjere, ufanja i ljubavi, pravednosti, jakosti i mudrosti, ulijeva u dušu i sedam svojih darova. Time daje lađi naše duše jedra, kojima će ju sam Duh Božji naprijed tjerati. Odsad više ne ćemo tako lagano i mučno preploviti dugi put preko mora ovoga života. Duh će nas voditi i s nama upravljati. Tako ćemo doći k Ocu pod vodstvom i djelovanjem Duha Svetoga, koji u našoj duši živi. Ali jao nama, ako sami pođemo na put, ako ostavimo vodstvo i djelovanje Duha Svetoga i pouzdamo se u svoje vlastito umijeće i nastojanje. U tom slučaju ćemo posve sigurno zaostati i žeti samo propast.

3. »Svaki, koji je čuo Oca, i naučio, dolazi k meni.« Mi smo poslušali Oca, jer vjerujemo. Po vjeri smo došli k Isusu. No mi smo pozvani da dođemo k Isusu potpuno, ne samo na obični, ljudski i naravni način. To možemo učiniti samo snagom Duha Svetoga, razvijajući u sebi potpuno i savršeno milost svete potvrde i sedam darova Duha Svetoga. Kako ih je malo, koji žive savršenim kršćanskim životom! Velika većina kršćana, pa i mnogi svećenici i redovnici daleko zaostaju od cilja. Oni ostaju u svome životu polovični, osrednji, nesavršeni: nesavršeni u molitvi, u djelovanju, u trpljenju, u svemu. Zar je to plod djelovanja Duha Svetoga? Nipošto. »Evo ja stojim na vratima i kucam« (Otkr. 3, 20). Premalo pazimo na blizinu, na kucanje, na poticaje Duha Svetoga. Mi živimo vanjskim, a ne nutarnjim životom! Na taj način ne može Duh Sveti da potpuno izvrši svoje djelo na nama! O, kad bismo imali oči da vidimo!

Da Duh Sveti plodno u nama djeluje, zahtijeva se velika čistoća srca, velika jednostavnost i poniznost duha, velika ljubav do sabranosti i molitve. Zahtijeva se žarka ljubav do

Boga i bližnjega, a mjesto toga, mi se dosta ozbiljno ne čuvamo lakih grijeha, raznih sloboština, manjih nevjera i drugih nesavršenosti.

Mi se slabo mrtvimo i nikako se ne možemo otrgnuti od vlastitoga ja. Glava nam je puna kojekakvih novosti. Previše se brinemo za svoju čast, vremeniti napredak, za rodbinu, za zdravlje, za duhovni napredak, za prošli život i prošle ispovijedi: mi nismo slobodni, puni smo sebe. Kako, dakle, može Duh Sveti nesmetano djelovati u nama i voditi nas k Ocu?

»Dođi, Duše Sveti, napuni srca svojih vjernih i oganj svoje ljubavi u njima užezi.«

Sjaju svijetla blaženog,
Sjaj u zboru puka svog,
Napuni nam dušu svu.

Nečiste nas umivaj,
Suha srca zalivaj,
Vidaj rane ranjenim.

Molitva.

Molimo, Gospodine, da Utješitelj, koji od tebe izlazi, prosvijetli duše naše i uvede nas u svaku istinu, kako je to obećao Sin tvoj, koji s tobom živi i kao Kralj kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Podaj, molimo, svemogući i milosrdni Bože, da se Duh Sveti, k nama dolazeći, dostoji od nas po svojem stanovanju učiniti hram svoje slave. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Duhovski četvrtak.

Duh Kristov.

Đakon Filip (poslanica) i apostoli (evanđelje) djeluju po Duhu Svetom, koga su primili. I mi smo primili Duha Svetoga, i dnevno ga primamo. Dakle, i mi moramo biti duhovni ljudi, koji ne će više djelovati po vlastitom duhu i mišljenju nego po Duhu Kristovu, po Duhu Svetom.

1. Vlastiti duh, ljudski duh misli, sudi i prosuđuje na čisto ljudski i zemaljski način. On smatra one sretnima, koji su bogati i koji uživaju; on naziva one velikima, koji su zemaljski mudri, koji pred ljudima uživaju poštivanje i ugled, koji su na visokom položaju i časti, koji su moćni i uplivni. Vlastiti duh traži u svemu sebe i velikom spretnošću uspijeva da u svim stvarima i prilikama dobro prođe, da izvede svoje namjere i iskoristi koju prednost. Vlastiti duh igra veliku ulogu u životu pobožnih i duhovnih ljudi. Pod izlikom da Bogu služi, traži u svemu sebe i svoje naravno zadovoljstvo, svoju udobnost, svoju vlastitu čast i slavu. U nastojanju oko kreposti ljudska mu je mudrost najbolja saveznica, zato neprestano propovijeda o osrednjosti i polovičnosti. On je jedan od glavnih uzroka mlakosti, bogati izvor razmirica i svađa, vrelo ljubomora i prekomjerne brige za svoj dobri glas. On pomućuje nutarnji mir i pokoj duše. Ljude zavodi na precjenjivanje vlastite sposobnosti. Zato ga s pravom učitelji duhovnog života nazivaju »najvećom nesrećom«, koja može čovjeka zadesiti na ovome svijetu. Mnogi, pa i pobožni ljudi stenju pod tiranijom ovoga zloduha.

2. Duh Kristov jest Duh Sveti kako se u ljudskoj duši Kristovoj izlio u svoj punini darova i milosti. »Duh je Gospodnji na meni, zato me pomaza, da navješćujem evanđelje siromasima, posla me da propovijedam zarobljenima otkup i slijepima vid, da oslobodim potlačene, da propovijedam milosnu godinu (t. j. otkupljenje) Gospodnju i dan naplate« (Luka 4, 18). Pod Kristovim Duhom razumijevamo poticaje, kojima je Duh Sveti bez prestanka poticao volju Kristovu na dobra, sveta i savršena nutarnja i vanjska djela i čine. Duhom Kristovim nazivamo osobito ono trajno stanje duha i volje, ono raspoloženje, onaj smjer, onaj stav Krista, koji je Duh Sveti u njemu proizvodio. To je i Gospodinova čežnja, nutarnji poriv da u svemu vrši volju Očevu i da se svemu podloži, što je samo bilo potrebno za otkupljenje roda ljudskoga. To je, kako u Kristu, tako i u nama, njegovim udovima, duh Očeve ljubavi, duh revnosti za slavu Božju i spas duša, to je ljubav do siromaštva, do poniznosti, do poslušnosti, do povučenosti, do molitve, do trpljenja i do žrtava. Duh je Kristov onaj nutarnji poriv i djelotvorna čežnja, da mislimo i radimo u skladu s osam blaženstava Kristove propovijedi na gori, da se samo u Bogu veselimo, da budemo neznatni pred

svijetom, da nas svijet prezire i zapostavlja. On je želja, da živimo životom odricanja, mrtvenja i potpunog sjedinjenja s Bogom i s Kristom. Bog, Božja volja i slava jedino i u svemu! Toga Duha »svijet ne može primiti, jer niti ga vidi, niti ga pozna« (Iv. 14, 17).

3. »Duh Gospodnji napunja svemir, aleluja« (ulaz). To je vesela vijest duhovskog blagdana. Uklonimo s toga vlastiti svoj duh, ljudski duh i njegovo naravno-ljudsko poimanje. Duh Sveti, Duh Kristov, želi da mi budemo njegova svojina, da nas pouči, da nas ravna i vodi. On želi da nas napuni darovima svoga svijetla. On želi da nas učini oruđem Božjih namjera oko spasavanja duša. Kako smo ludi, što se ne odričemo svoga varavoga duha. »Dođi, Duše Sveti, napuni srca svojih vjernih.«

»Svi se napuniše Duha Svetoga«, Duha Kristova: apostoli na Duhove, vjernici u svetoj potvrdi, a svećenici kod svetih redova. Kristov Duh mora da živi u nama. Mi kršćani, a osobito svećenici, moramo u sebe poprimiti velike Kristove misli, kako ih nalazimo u evanđelju. U svojoj nutrini moramo proživjeti dubinu i snagu njegovih osjećaja i nakana, da ih ostvarimo u svojem životu, da po njima izgradimo svoj život. Kamo sreće, kad bismo bili prožeti vjerom u prisutnost i pomoć Duha Svetoga. Kad bismo promatrali Duh Kristov, koji živi i djeluje u nama, bili bismo dosta jaki da nadvladamo svoj duh i da provodimo svet život, koji bi bio plodan za nas, za druge i za svetu Crkvu!

Molitva.

Molimo te, Gospodine, da dolazak Duha Svetoga očisti naša srca i oplodi ih nutarnjom blagošću svoje rose. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kvaterni petak u duhovskoj osmini.

Pokora i oproštenje.

Kvaterni petak slavimo u crkvi dvanaest apostola, u crkvi pokornika. To je dan pokore i radosnog zahvaljivanja radi oproštenja grijeha.

1. »Praštaju ti se tvoji grijesi.« Danas se nalazimo u onom svetištu, u kojem su na Veliki četvrtak oni, koji su kroz sveto korizmeno vrijeme činili pokoru, zadobili oproštenje grijeha i opet izmirili se s Bogom i sa svetom Crkvom. U uskrsno smo vrijeme primili mnogo milosti. Jesmo li odgovorili na milost? Ne moramo li si još uvijek predbacivati mnoge grijehe, nemarnosti, pogreške i nesavršenosti? Upravo zato dolazimo danas k svetoj žrtvenoj slavi, da se iskreno pokajemo, da činimo pokoru i da dademo zadovoljštinu! Mi smo onaj uzeti, o kojem govori današnje evanđelje. On je potpuno uzet. »Ljudi donesoše na postelji čovjeka, koji je bio uzet i tražili su, da ga unesu i postave pred njega. I ne našavši kamo bi ga unijeli od naroda, popeše se na krov (kuće, u kojoj se nalazio Isus) i kroz otvor od ploča spustiše ga s posteljom na sredinu pred Isusa. I vidjevši vjeru njihovu reče: Čovječe, oprošteni su ti grijesi tvoji. Ustani, uzmi postelju svoju i idi.« »Svaki bolesnik mora imati zagovornika, koji će se moliti za njegovo ozdravljenje. Tako trebamo i mi zagovornika, koji će snagom Gospodinove riječi izliječiti slabost i uzetost našega života. Trebamo nosioce, koji će našu uzetu dušu uzdići k nebu. Njihovom će pomoći uzaći duša k Isusu i postati dostojna da je pogleda. Vi bolesnici naučite se moliti za pomoć! Ako te brige taru, da ti Bog ne će oprostiti tvoje grijehe, uzmi Crkvu za svoju zagovornicu, ona neka za tebe moli. I Gospodin će te radi nje uslišati i dat će ti, što bi ti možda inače uskratio« (Sveti Ambrozije u tumačenju današnjega evanđelja). Idi Crkvi! Pokaži se svećeniku. Otkrij mu svoju bolest, svoje slaboće i grijehe. On će u ime Crkve moliti nad tobom i za tebe, da ti Bog bude milostiv. On će u ime Crkve moliti nad tobom i za tebe, da ti Bog bude milostiv. On će ti isprositi od Boga oproštenje i reći će ti u ime Božje i Kristovo: »Praštaju ti se tvoji grijesi!« »Ja te odrešujem od tvojih grijeha.«

2. »Radujte se, sinovi Sionski, i veselite se u Gospodinu Bogu svojemu: jer vam dade naučitelja pravde, i spustit će vam dažd rani i kasni, kao u početku. I gumna će se napuniti žita, a tijesci vaši prelijevat će se vinom i uljem. I nasitit ćete se, i hvalit ćete ime Gospodina Boga svojega,

što vam je učinio divne stvari: i puk moj ne će se smesti dovijeka. I poznat ćete da sam ja usred Izraela« (poslanica, proročanstvo Joela 2, 23). Proročanstvo se na nama ispunilo. Smrću Kristovom uništena je naša krivica. Mi smo otkupljeni. Mi smo djeca Božja: Otac nas ljubi božanskom ljubavlju. »Napunila se hvale tvoje usta moja, aleluja, da mogu pjevati, aleluja, tebi da pjevaju usta moja, aleluja« (ulaz). Današnji se dan odlikuje radosnom hvalom i dubokom svijesti da smo otkupljeni. Ta mi smo primili Duha Svetoga. On je naučitelj pravde. »On će vas poučiti o svemu i napomenut će vam sve, što sam vam ja rekao« (Iv. 14, 26). On živi u našoj duši i vodi nas putem pravednoga i bogobojaznog života. On je izliven u naša srca kao ljubav, koja sjedinjuje Oca sa Sinom, Sina s Ocem, koja nas povezuje s Ocem i Sinom i tako nas uzvisuje do krila presvetoga Trojstva. On je blagotvorna kiša, koja u nama proizvađa duhovna i nadnaravna dobra. Zar da se, dakle, ne radujemo? Zar da ne slavimo Boga govoreći: »Danas se nagledasmo čuda?« (evanđelje). »Hvali, dušo moja, Gospodina, hvalit ću Gospodina za života svoga, psalme ću pjevati Bogu svojem, dok me bude, aleluja« (prikazanje).

3. »Aleluja, aleluja. Kako je dobar i sladak, Gospodine, Duh tvoj u nama. Dođi, Duše Sveti, napuni srca svojih vjernih i oganj svoje ljubavi u njima užezi.«

Nečiste nas umivaj,
Suha srca zalivaj,
Vidaj rane ranjenim.

Mekšaj ćudi kamene,
Ogrij grudi ledene,
Ne daj nama putem zlim.

Svim, što vjeru imaju,
Što se u te ufaju,
Sedam svojih dara daj.

Ako na pravi način sudjelujemo, zadobivamo kao plod svete žrtve: oproštenje grijeha i kazna za grijeh. U žrtvenoj gozbi, u svetoj pričesti dolazi Gospodin osobno k nama i njegov nam je dolazak zalog oproštenja i novih milosti i pomoći. »I poznat ćete da sam u vašoj sredini.« Zajedno sa svojim presvetim tijelom spušta u našu dušu po svome obećanju Duha Svetoga. »Ne ću vas ostaviti sirote, opet ću doći

k vama (u svetoj euharistiji), aleluja. I radovat će se vaše srce, aleluja« (pričesna).

»Radovat će se vaše srce.« Neprestana radost i neprekidno zahvaljivanje Bogu, koji nam čini tolika dobra, temelj je svečanog raspoloženja svakog pravog kršćanina. O, kad bismo mnogo više bili svijesni da smo otkupljeni! Da je on uzeo naše grijehe od nas! Da nas on ljubi i da nam je dao zalog svoga oproštenja i ljubavi Duha Svetoga! »Hvali, dušo moja, Gospodina!« »Tebi neka pjevaju moja usta, aleluja.«

Želja je Crkve, da od bolesnog čovjeka postanemo čovjekom radosnog zahvaljivanja! »Blago narodu, koji može radosno klicati!« (Ps. 88, 16).

Molitva.

Podaj, molimo, milosrdni Bože, da Crkvu tvoju, sakupljenu Duhom Svetim, nikakva neprijateljska navala ne smete. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kvaterna subota u duhovskoj osmini.

Otkupljeni.

U duhu stare Crkve sakupljamo se u noći od današnje subote na nedjelju u crkvi svetoga Petra. Kao što su kršćani u prijašnja vremena za vrijeme noćne službe Božje prinosili desetinu kao zahvalu za sretnu žetvu pšenice, tako se i mi zahvalimo na posljednji dan uskrsnog vremena za bogatu žetvu duhovnih dobara, koju smo u prošlim sedmicama poželi i zadobili. Današnji je dan za liturgiju svečan, svet dan (drugo čitanje), dan iskrenog i radosnog zahvaljivanja.

1. Pogled na prošlost. »Braćo, opravdani vjerom pristupili smo ovoj milosti, u kojoj stojimo i ponosimo se nadom u slavu Božju«, u slavu djece Božje (poslanica). Mi smo otkupljeni i izmireni s Bogom ne po djelima, koja smo mi učinili, ne svojom vlastitom, ljudsko-naravnom snagom i naprezanjem nego milošću Božjom, vjerom, koju smo na sv. krštenju primili. Vjerom u Isusa raspetoga i uskrsnuloga, koji nas je svojom krvlju oslobodio naših grijeha. Mi smo otkupljeni i

opravdani. Prvi je plod opravdanja, da imamo mir s Bogom. S potpunim pouzdanjem i sigurnošću možemo stupiti pred Boga, s potpunim pouzdanjem, da nas on ljubi i da nema ništa između njega i nas, što bi nas rastavljalo: Ta mi smo izmireni s njime po Gospodinu i posredniku našem Isusu Kristu. Prije bijasmo djeca srdžbe Božje, a sada smo u prijateljstvu s Bogom, primljeni u Božju obitelj, sad smo ljubimci, izabranici Božji. Drugi je plod otkupljenja, da smo smrću Kristovom zadobili stanje milosti, u kojoj živimo. Po milosti, koja nam je dana, možemo sudjelovati i živjeti božanskim životom, životom neizrecivog bogatstva i blaženstva. »Što oko ne vidje, što uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe, ono dade Bog nama u posvetnoj milosti« (1. Kor. 2, 9), po kojoj postajemo »pričesnici božanske naravi« (2. Pet. 1, 4). U posvetnoj milosti posjedujemo već sada klicu i zalog buduće slave, koju očekujemo kao djeca Božja. »Sad smo djeca Božja i još se ne pokaza, što ćemo biti. Znamo, da kad se on pokaže, bit ćemo njemu slični«, da će naša duša i tijelo biti jednako slavi njegovoj, »jer ćemo ga vidjeti kao što jest« (1. Iv. 3, 2), ne više u slici, nego ćemo ga gledati licem u lice, počinut ćemo u ljubavi na njegovu srcu posjedujući i uživajući s njime njegove radosti i blaženstva u vijeke. To je naša nada. I mi se ponosimo nadom. Ona nije varava!

2. P o g l e d u b u d u ć n o s t. »Ne samo to, nego se ponosimo i nevoljama znajući da nevolja gradi ustrajnost, a ustrajnost prokušanu vrlinu, a prokušana vrlina nadu, a nada ne sramoti.« To je kršćanin, koji je proživio Uskrs i Duhove; on se raduje nevoljama i poteškoćama života. On zna, da mu nevolja pruža priliku, da se vježba u strpljivosti. U strpljivosti bit će prokušana, bit će utvrđena i očišćena njegova krepost. A postojana krepost daje nadu; koja nije varava. Treći je plod otkupljenja, koji nam je donijela muka Kristova, Uskrs i sveti krst: radost u trpljenju i u nevoljama zemaljskoga života. Mi znamo, da po njima stičemo vječno blaženstvo. Nevjernik i koji nije kršćanin većinom je pesimist. On izbjegava trpljenje, on ga proklinje, a mi se veselimo, kad možemo trpjeti. U trpljenju ne gledamo nevolju nego put, koji

nas vodi k vječnom blaženstvu. U svojem krilu donosi nam vječni spas.

3. S i g u r n o s t. »Nada ne sramoti, jer se ljubav Božja izlila u srcima našim Duhom Svetim, koji nam je dan.« Mi smo sigurni za ono što očekujemo. Odakle ova sigurnost? Po ljubavi Božjoj prema nama. To je slatka tajna svakoga kršćanina. Bog nas ljubi božanskom ljubavlju. Otac ljubi Sina, a Sin Oca u Duhu Svetomu. Ovaj je Sveti Duh ona ljubav, kojom i u kojoj Bog ljubi sebe, slatku sreću Božanstva. I ovu svoju ljubav nije samo u sebi zadržao. Izlio ju je u naša srca kao ulje, koje liječi, hrani i okrepljuje. U Duhu Svetomu ljubimo Boga, kako se dolikuje samomu Bogu i nama, djeci Božjoj, ljubimo ga naime ljubavlju, kojom Bog samoga sebe ljubi, Duhom Svetim, kojega posjedujemo i po kojem uzvraćamo poljubac očinske ljubavi Božje. Zar će nas naša nada iznevjeriti, kada Bog gleda u nama obličje Duha Svetoga i zato u nama ljubi samoga sebe? Ili zar se ne će ispuniti njegova tvrdnja: »Kao što Otac ljubi mene, naime u Duhu Svetomu, tako sam i ja ljubio vas« (Iv. 15, 9)? U tome se sastoji svijest svete liturgije. »Nada nas ne sramoti, jer se ljubav Božja izlila u srcima našim Duhom Svetim, koji nam je dan.«

To su presjajni plodovi uskrsnog vremena, koje današnjim danom završujemo. Mi smo otkupljeni, opravdani, izmireni s Bogom, u miru smo s Bogom. Dok imamo posvetnu milost, živimo Božjim životom. Mi se, dakle, veselimo nevoljama, jer nas sjedinjuju s Raspetim i Uskrsnulim i daju nam nadu u slavu djece Božje u nebesima. Osim svega ovoga nosimo u sebi Duha Svetoga, osobnu ljubav Božju, kao zalog, neprevarljiv zalog onoga, što očekujemo. Zar da se ne veselimo? Zar da se ne nadamo? Nismo li beskrajno bogati u Kristu i njegovoj Crkvi?

»Aleluja, Duh je njegov ukrasio nebesa«, mnogim je dobrima ukrasio dušu kršćana. »Izlit ću Duh svoj na svako tijelo« (prva poslanica). »Ljubav se Božja izlila u srcima našim, aleluja, po Duhu Svetom, koji nam je dan, aleluja, aleluja. Blagosivaj, dušo moja, Gospodina i sve, što je u meni, sveto ime njegovo« (ulaz).

Uskrsno se vrijeme završava žrtvenim slavljem današ-

njega dana. »Isus uđe u kuću Šimunovu«, čitamo u evanđelju. I kad je sunce zašlo, dovedoše k njemu bolesnike, i on ih je iscjeljivao. A kad je nastao dan, ostavio je kuću. Slika onoga, što se danas događa. Mi smo u kući Petrovoj i slavimo noćnu službu Božju. Gospodin je prisutan, da nas izliječi od naših bolesti. Kod svitanja se svršava žrtveno slavlje. »On izađe«: uskrsno se vrijeme završilo. Sa zahvalnošću se sjetimo mnogih dobara i velikih stvari, koje nam je Gospodin učinio u svojoj Crkvi za vrijeme ovih osam tjedana.

Molitva.

Ulij, molimo, Gospodine, blagostiv Duha Svetoga u duše naše, da nas njegova promisao upravlja, kao što nas je njegova mudrost stvorila.

Molimo, Gospodine, raspalio nas Duh Sveti onim ognjem, koji je Gospodin naš Isus Krist poslao na zemlju želeći da se veoma užge, koji živi i kraljuje u sve vijeke vjekova. Amen.

SADRŽAJ

I. Predkorizmeno doba.

	Strana
Uvod	7
Sveta Misa nedjelje sedamdesetnice	8
Nedjelja sedamdesetnica: Borbom do pobjede	10
Ponedjeljak iza nedjelje sedamdesetnice: Prvi grijeh	12
Utorak iza nedjelje sedamdesetnice: »Idite u moj vinograd.«	14
Srijeda iza nedjelje sedamdesetnice: Božji poziv	16
Četvrtak iza nedjelje sedamdesetnice: Iza tame svijetlo!	18
Petak iza nedjelje sedamdesetnice: Pobjednička nagrada	20
Subota iza nedjelje sedamdesetnice: Samozataja	22
Sveta Misa nedjelje šezdesetnice	25
Nedjelja šezdesetnica: Jaki u slabosti	26
Ponedjeljak iza nedjelje šezdesetnice: Potop	29
Utorak iza nedjelje šezdesetnice: Sveti Pavao	31
Srijeda iza nedjelje šezdesetnice: Božanski sijač	33
Četvrtak iza nedjelje šezdesetnice: Različite vrste tla	35
Petak iza nedjelje šezdesetnice: Laki grijeh	37
Subota iza nedjelje šezdesetnice: Dobra zemlja	39
Sveta Misa nedjelje pedesetnice	43
Nedjelja pedesetnica: Prosvjetljenje	44
Ponedjeljak iza nedjelje pedesetnice: Hvalospjev ljubavi	47
Utorak iza nedjelje pedesetnice: »U Jeruzalem.«	49

II. Korizmeno doba.

Korizmeno doba: »Vrijeme milosti.«	55
Čista srijeda (pepelnica): Obratite se...!	57
Četvrtak iza pepelnice: »Molite i dat će vam se.«	60
Petak iza pepelnice: »Ljubi bližnjega kao sebe.«	62
Subota iza pepelnice: Naš Spasitelj	65
Sveta Misa prve nedjelje u korizmi	68
Prva nedjelja u korizmi: Naša jakost	69
Ponedjeljak iza prve nedjelje u korizmi: Krsni dar	72
Utorak iza prve nedjelje u korizmi: Tražite Gospodina	74
Kvaterna srijeda u korizmi: Na goru Gospodnju	77
Četvrtak iza prve nedjelje u korizmi: Činite pokoru	80
Kvaterni petak u korizmi: Žive vode	83
Kvaterna subota u korizmi: Preobraženje	85
Sveta Misa druge nedjelje u korizmi	89

Strana

Druga nedjelja u korizmi: Na Taboru 90
Ponedjeljak iza druge nedjelje u korizmi: »Ja idem.« 93
Utorak iza druge nedjelje u korizmi: Milostinja . . . 95
Srijeda iza druge nedjelje u korizmi: Cecilija i Crkva 98
Četvrtak iza druge nedjelje u korizmi: Prokletstvo grijeha i kazna 101
Petak iza druge nedjelje u korizmi: S Kristom trpjeti 103
Subota iza druge nedjelje u korizmi: Obraćenje . . . 106

Sveta Misa treće nedjelje u korizmi . . 110
Treća nedjelja u korizmi: Djeca svjetlosti 112
Ponedjeljak iza treće nedjelje u korizmi: Djeca Božjega kraljevstva 114
Utorak iza treće nedjelje u korizmi: Ulje milosti . . . 117
Srijeda iza treće nedjelje u korizmi: Božje zapovijedi 119
Četvrtak iza treće nedjelje u korizmi: Božanski liječnik 121
Petak iza treće nedjelje u korizmi: Pećina u pustinji 123
Subota iza treće nedjelje u korizmi: Preljubnica . . . 126

Sveta Misa četvrte nedjelje u korizmi 129
Četvrta nedjelja u korizmi: Veseli se, Jeruzaleme! . . 130
Ponedjeljak iza četvrte nedjelje u korizmi: Živi hram 133
Utorak iza četvrte nedjelje u korizmi: »Milosrđe.« . . . 135
Srijeda iza četvrte nedjelje u korizmi: »Svijetlo svijeta.« 138
Četvrtak iza četvrte nedjelje u korizmi: »Mladiću, kažem ti: Ustani!« 140
Petak iza četvrte nedjelje u korizmi: »Uskrsnuće.« . . 142
Subota iza četvrte nedjelje u korizmi: »Dođite k svijetlu!« 145

III. Tempus passionis — Doba muke.

Uvod 151
Sveta Misa Gluhe nedjelje 152
Gluha nedjelja: Veliki svećenik 154
Ponedjeljak iza Gluhe nedjelje: S Kristom razapeti! . . 157
Utorak iza Gluhe nedjelje: Danijel u jami lavskoj . . 159
Srijeda iza Gluhe nedjelje: Ovce Kristove 162
Četvrtak iza Gluhe nedjelje: Oprošteni su ti grijesi . . 164
Petak iza Gluhe nedjelje: Isusova muka 167
Subota iza Gluhe nedjelje: Božansko pšenično zrno . . 169

Sveta Misa Cvjetne nedjelje 173
Cvjetna nedjelja: Kralj mučenika 175
Veliki ponedjeljak: Sveto pomazanje 177
Veliki utorak: Neprijatelji unaokolo 179
Velika srijeda: Izdajica 182

Strana

Veliki četvrtak: Ljubav do konca 184
Veliki petak: Isus umire na križu 186
Veliki petak: Isus Kralj 189
Velika subota: »Sašao nad pakao.« 191
Velika subota: O sretne krivnje! 194
Velika subota: Krst i uskrsnuće 197

Svetački dani u korizmi 201
5. veljače: Sveta Agata 201
10. veljače: Sveta Skolastika 203
19. ožujka: Sveti Josip 205
21. ožujka: Sveti Benedikto 207
25. ožujka: Navještenje blažene Djevice Marije . . . 210
Blagdan Sedam žalosti blažene Djevice Marije 213

IV. Uskrsno doba.

Uvod 219
Sveta Misa uskrsne nedjelje 222
Uskrsna nedjelja: Uskrsnuće 224
Uskrsni ponedjeljak: »Gospodin se ukazao Petru.« . . 227
Usrksni utorak: Krist je uskrsnuo 230
Srijeda iza Uskrsa: Sveti krst 233
Četvrtak iza Uskrsa: Marija Magdalena 235
Petak iza Uskrsa: Isus se ukazuje učenicima 237
Subota iza Uskrsa: Odloženje krsne odjeće 241

Sveta Misa Bijele nedjelje 243
Bijela nedjelja: Naša sveta vjera 245
Ponedjeljak iza Bijele nedjelje: Naša prva sveta pričest 247
Utorak iza Bijele nedjelje: Djeca Božja 249
Srijeda iza Bijele nedjelje: Preporođeni 251
Četvrtak iza Bijele nedjelje: Naša sveta vjera 254
Petak iza Bijele nedjelje: Sveti sakramenat pokore . . 256
Subota iza Bijele nedjelje: Duh vjere 259

Sveta Misa druge nedjelje po Uskrsu . . 262
Druga nedjelja po Uskrsu: Isus, dobri Pastir 263
Ponedjeljak iza druge nedjelje po Uskrsu: Isus, dobri Pastir 265
Utorak iza druge nedjelje po Uskrsu: Isus, dobri Pastir 268
Srijeda iza druge nedjelje po Uskrsu: Svetkovina svetoga Josipa, zaštitnika svete Crkve: Sveti Josip . . 271
Četvrtak iza druge nedjelje po Uskrsu: Sveti Josip . . 273
Petak iza druge nedjelje po Uskrsu: Sveti Josip . . . 275
Subota iza druge nedjelje po Uskrsu: Sveto očinstvo . . 277

Sveta Misa treće nedjelje po Uskrsu . . 280
Treća nedjelja po Uskrsu: Još malo 282

Strana

Ponedjeljak iza treće nedjelje po Uskrsu: Još malo . . 284
Utorak iza treće nedjelje po Uskrsu: Izbavljenje . . . 286
Srijeda iza treće nedjelje po Uskrsu: Sveti Josip . . . 289
Četvrtak iza treće nedjelje po Uskrsu: Slava Uskrsnuloga 291
Petak iza treće nedjelje po Uskrsu: Idem k Ocu . . . 293
Subota iza treće nedjelje po Uskrsu: Vi ćete plakati . . 296

Sveta Misa četvrte nedjelje po Uskrsu . 299
Četvrta nedjelja po Uskrsu: Kršćanska duhovnost . . . 300
Ponedjeljak iza četvrte nedjelje po Uskrsu: Dobar dar . 302
Utorak iza četvrte nedjelje po Uskrsu: Grijeh 304
Srijeda iza četvrte nedjelje po Uskrsu: O pravdi . . . 307
Četvrtak iza četvrte nedjelje po Uskrsu: O sudu . . . 309
Petak iza četvrte nedjelje po Uskrsu: Strah i ljubav . 312
Subota iza četvrte nedjelje po Uskrsu: Čežnja za vječnim 315

Sveta Misa pete nedjelje po Uskrsu . . 318
Peta nedjelja po Uskrsu: Molitva u Ime Isusovo . . . 319
Prosni dani: ponedjeljak: Katolička molitva 322
Prosni dani: utorak: Molitva je potrebna 325
Navečerje Spasova: Pred Očevim vratima 328
Spasovo: Uzvišeni Krist 330
Spasovo: Velika radost 332
Petak u osmini Spasova: Krist Gospodin 334
Subota u osmini Spasova: »Ja sam s vama.« 336

Sveta Misa nedjelje u osmini Spasova . 339
Nedjelja u osmini Spasova: Ljubiti i trpjeti 340
Ponedjeljak u osmini Spasova: Krist, Veliki svećenik 342
Utorak u osmini Spasova: Krist, Kralj i sudac 345
Srijeda u osmini Spasova: Nesveti i Sveti Duh 348
Četvrtak: osmina Spasova: »Sursum corda!« 351
Petak poslije osmine Spasova: Budite spremni! . . . 353
Navečerje Duhova: Pokršteni Duhom Svetim 355

V. Duhovsko doba.
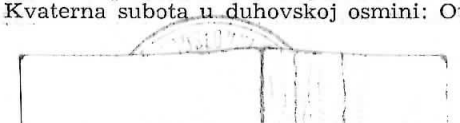
Uvod 361
Sveta Misa duhovskog blagdana 364
Duhovski blagdan: Duhovski doživljaj 365
Duhovski ponedjeljak: Naša sveta vjera 368
Duhovski utorak: Život u izobilju 370
Kvaterna srijeda u duhovskoj osmini: Djelovanje Duha Svetoga 373
Duhovski četvrtak: Duh Kristov 376
Kvaterni petak u duhovskoj osmini: Pokora i oproštenje 378
Kvaterna subota u duhovskoj osmini: Otkupljeni . . . 381